

Innehållsförteckning

Bilaga

Del 2 Utredningsmaterial.....	3
Bilaga A1.1.1.....	3
Bilaga A1.1.2.....	6
Bilaga A1.2.1.....	9
Bilaga A1.2.2.....	12
Bilaga A1.3.1.....	15
Bilaga A1.3.2.....	17
Bilaga A1.4.1.....	22
Bilaga A1.4.2.....	24
Bilaga A1.5.1.....	29
Bilaga A1.5.2.....	30
Bilaga A1.5.3.....	33
Bilaga A2.1.1.....	35
Bilaga A2.1.2.....	37
Bilaga A2.1.3.....	42
Bilaga A2.1.4.....	45
Bilaga A2.1.5.....	50
Bilaga A2.2.1.....	53
Bilaga A2.2.2.....	54
Bilaga A2.2.3.....	69
Bilaga A2.2.4.....	75
Bilaga A2.2.5.....	79
Bilaga A2.2.6.....	92
Bilaga A2.2.7.....	103
Bilaga A2.2.8.....	115
Bilaga A2.3.1.....	125
Bilaga A2.3.2.....	126
Bilaga A2.4.1.....	175
Bilaga A2.4.2.....	177
Bilaga A2.4.3.....	181
Bilaga A3.1.1.....	185
Bilaga A3.1.2.....	188
Bilaga A3.1.3.....	189
Bilaga A3.1.4.....	202
Bilaga A3.1.5.....	220
Bilaga A3.1.6.....	224
Bilaga A3.1.7.....	228
Bilaga A3.1.8.....	239
Bilaga A3.1.9.....	272
Bilaga A3.1.10.....	274
Bilaga A3.1.11.....	278
Bilaga A3.1.12.....	281
Bilaga A3.1.13.....	284
Bilaga A3.1.14.....	286
Bilaga A3.1.15.....	308
Bilaga A3.2.1.....	316
Bilaga A3.2.2.....	318

Bilaga A3.2.3.....	321
Bilaga A3.2.4.....	322
Bilaga A3.2.5.....	339
Bilaga A3.3.1.....	343
Bilaga A3.3.2.....	345
Bilaga A3.3.3.....	349
Bilaga A3.3.4.....	353
Bilaga A3.3.5.....	373
Bilaga A3.3.6.....	377
Bilaga A3.4.1.....	379
Bilaga A3.4.2.....	380
Bilaga A3.5.1.....	478
Bilaga A3.5.2.....	480
Bilaga A3.5.3.....	489
Bilaga A3.5.4.....	495
Bilaga A3.5.5.....	497
Bilaga A3.5.6.....	498
Bilaga A3.5.7.....	499
Bilaga A3.6.1.....	500
Bilaga A3.6.2.....	501
Bilaga A4.1.1.....	510
Bilaga A4.1.2.....	512
Bilaga A4.2.1.....	514
Bilaga A4.2.2.....	516
Bilaga A4.2.3.....	519
Bilaga A4.2.4.....	542
Bilaga A4.2.5.....	550

BILAGA

Del 2 Utredningsmaterial

Bilaga A1.1.1

MARGARETA LARSSON
Riksdagsledamot (SD)
Kulturutskottet

SVERIGES
RIKSDAG

2013-04-05

Konstitutionsutskottet

Ink 2013 -04- 07

Dnr 1682-2012/13

Begäran om granskning av Barn- och äldreministrernas hantering av remissvar i samband med sammanställningen och redovisningen av proposition 2011/12:160

Enligt uppgifter som framkommit i media den 27 februari 2013 (P4 Jönköping <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=91&artikel=5457576>) har Barn- och äldreminister Maria Larsson blivit polisanmäld av föreningen Vanvårdad och bortglömd. Därefter har samma förening JO-anmält samma minister enligt uppgift i media (P4 Jönköping <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=91&artikel=5467987>).

Anledningen till anmälningarna är enligt uppgift att föreningen upptäckt att deras remissvar plockats bort från den ovan nämnda propositionen. Enligt föreningen har de skickat in över 200 remissvar. Dessa har enligt regeringskansliet slagits ihop och redovisats tillsammans. Därutöver framkommer av en intervju med Marianne Jenryd (expeditionschef på Socialdepartementet) att förslag som avviker från propositionen och som läggs fram i en remiss måste beredas i sin tur. De förslag som enligt uppgift lades fram var bl.a. att psykologhjälp skulle erbjudas och att man istället för den av Maria Larsson föreslagna modellen skulle använda samma modell för ersättning som man gjorde i Norge.

I och för sig kan man ha viss förståelse för att 200 remissvar redovisas tillsammans om de är av likalydande mening. Men det som är allvarigare är att remissvar som anmäler en avvikande mening och föreslår andra lösningar än vad utredningen och regeringen föreslår rensats bort. I snart sagt varenda proposition brukar remissinstanser föreslå någon förändring av någon paragraf. För att bara ta två exempel ur propositioner som vid tidpunkten för denna anmälan är aktuella: prop. 2012/13:109 s. 45 "*Kammarrätten i Stockholm* har framfört att det vore bättre att införa de föreslagna bestämmelserna i [befintlig lag], istället för att införa en ny lag" och i prop. 2012/13:77 s. 16 "*Lunds universitet* hade önskat att utredningen tagit ett steg längre och gett brukare och brukarorganisationer formellt inflytande istället för en rådgivande roll". Således framstår Socialdepartementets förklaring inte bero på normal rutin och beredningstvång och utan mer av att Maria Larsson och departementet var utsatt för betydande tryck från såväl Riksdagen som media och vanvårdade barn. Till yttermera kan man konstatera att remissinstanser i propositionen om vanvårdade anför behovet av utredning

och ytterligare åtgärder när det gäller sekretess, således har jag svårt att tro att regeringen varit så kategorisk så att alla nya förslag och förändringar rensats bort ur propositionen.

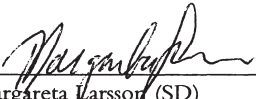
Det är av avgörande betydelse att Riksdagen kan förlita sig på det material och de sammanställningar som regeringen gör i propositionerna. I annat fall finns det anledning att ifrågasätta i vilka andra fall som regeringen valt att inte redovisa avvikande åsikter från remissinstanserna. Till detta hör att den normala tidsdräkt som ges för motioner och beredning är för kort; om Riksdagen måste göra egna sammanställningar för att vara säkra på att ledamöterna verkligen fått ta del av alla invändningar. Avvikande åsikter som de olika remissinstanserna för fram måste därför redovisas för Riksdagen. I det här fallet finns det anledning att tvivla på att den av Maria Larsson överlämnade propositionen verkligen ger en rättvisande bild av vad de olika remissinstanserna tycker.

Det är således mycket allvarligt om statsrådet Maria Larsson eller någon annan ansvarig på Socialdepartementet försökt mörka avvikande meningar från remissinstanser i den här frågan och jag anser att det är av vikt att Konstitutionsutskottet granskar vad som skett och hur regelverket ser ut för att undvika att statsråden ges den här möjligheten att föra Riksdagen bakom ljuset.

Ytterligare märklighet i hanteringen av remisserna är att det kan ifrågasättas om samtliga remissinstanser verkligen beaktats och hur de presenterats. Enligt uppgift från Maria Larsson på presskonferensen den 10 februari 2011 skulle även enskilda kunna skicka in remissvar. Efter att föreningen Vanvårdad och bortglömd begärt att få ut remisserna har de angett till undertecknad att enskildas remisser (deras medlemmars) inte finns med. Ett förhållande som förvisso kan vara svårt att kontrollera, då vissa remisser, enligt uppgift från Socialdepartementet, endast finns i pappersform. Med anledning av att Socialdepartementet krävt ”uppåt 800 kr” för att kopiera de remissvar som inte finns elektroniskt har den förening jag varit i kontakt med inte heller begärt ut handlingarna. Jag ifrågasätter starkt om den förteckning som förevisats Riksdagen verkligen är komplett. Som framgår av förteckningen i propositionen finns bara de vanliga organisationerna med. KU bör utreda huruvida enskilda har fått yttra sig som remissinstans, huruvida deras remisser beaktats och hur enskildas remisser diarieförts osv på regeringskansliet.

Till yttermera kan man konstatera att Maria Larsson valt att lyfta fram de remissinstanser som varit överens, prop. s. 27, trots att de enligt uppgift inte företrätt särskilt många medlemmar. I just den aktuella frågan kan man konstatera att föreningen Vanvårdad och Bortglömd inte finns omnämnd, trots att de enligt uppgift representerar fler medlemmar och trots att de har avstyrkt storleken på beloppet. Man får intrycket att Maria Larsson och Socialdepartementet rensat friskt i remissvaren och valt att lyfta upp de som överensstämmer med ministerns uppfattning; andra remissvar har negligerats eller inte redogjorts för.

Som avslutning kan nämnas att Gunnel Jägerskog vid Socialdepartementet har hävdad i en mejlkonversation med en medlem i föreningen att "vissa remissvar är sekretessbelagda och får därför inte skickas". Även på denna grund kan det finnas anledning att ifrågasätta Socialdepartementets hantering kring remissvaren. Personer som skickat in remissvar torde rimligen ha av sagt sig sekretessen till förmån för att uppgifterna ska kunna behandlas.

Margareta Larsson (SD)

Bilaga A1.1.2

REGERINGSKANSLIET

2014-02-27

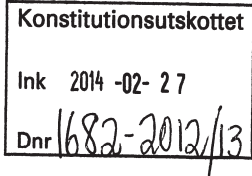
SB2014/1193/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 7 – Barn- och äldreministrarnas hantering av remissvar

Härmed överlämnas en promemoria från Socialdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditjonschefen Marianne Jenryd.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-02-27

Socialdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 7 – Barn- och äldreministrernas hantering av remissvar

Konstitutionsutskottet (KU) har i skrivelse till Regeringskansliet den 6 februari 2014, begärt svar på vissa frågor som återfinns i en till skrivelsen bifogad promemoria. Som svar på KU:s begäran lämnar Socialdepartementet följande svar.

1. *I anmälan anges att en förening upptäckt att deras remissvar plockats bort från den aktuella propositionen. Vilken kommentar finns till denna uppgift?*

Av propositionen 2011/12:160 Ersättning av staten till personer som utsatts för övergrepp eller försummelser i samhällsvården framgår under avsnitt 3 Ärendet och dess beredning att betänkandet Barnen som samhället svek – åtgärder med anledning av övergrepp och allvarliga försummelser i samhällsvården (SOU 2011:9) har remissbehandlats och att en förteckning över remissinstanserna finns i bilaga 3. I den bilagda förteckningens uppräknade remissinsatserna nämns bland övriga remissinsatser Vanvårdad och bortglömd som i anmälan omnämns som föreningen Vanvårdad och bortglömd.

I propositioner sammanfattas av läsbarhetsskäl remissopinionen mycket kort genom en summarisk jämförelse med kommittéförlagen i de delar som propositionen behandlar. Jämförelsen ska i stort sett bara ange, om remissinstanserna instämmer i kommittéförlagen eller inte och vilka de viktigaste invändningarna är.

Det remissvar som efterfrågas i anmälan behandlas och bemöts i propositionen under avsnitt 5.2 Ersättningens storlek. Där har remissopinionen mycket kortfattat sammanfattats på ovan beskrivet sätt. Endast ett fåtal remissinstanser har där omnämnts vid namn i syfte att exemplifiera vilka som bland andra uttalat en uppfattning om kommittéförlaget om ersättningens storlek.

När det gäller övriga organisationer som omnämns i frågan och som inte finns omnämnda vid namn i remissammanställningen ska också följande tilläggas.

Riksförbundet för förstärkt familjehemsvård är en av medlemsorganisationerna i remissinstansen Forum för familjevård (FfF) och deras synpunkter är likartade beträffande de frågor i betänkandet som behandlas i propositionen. *Vuxna adopterades* synpunkter överensstämmer delvis med andra organisationers i de frågor som behandlas i propositionen. Det har därför inte bedömts nödvändigt att omnämna ingivarna av dessa spontanremisser vid namn och särskilt särredovisa synpunkterna från dem i remissammanställningen.

Den spontanremiss som i propositionens remissförteckning har betecknats *Svenska kyrkan, Norrstrands församling* (ett yttrande) får dock betraktas som ett yttrande från en privatperson. Inte heller sådana individuella yttranden från privatpersoner har föranlett att ingivarna har bedömts behöva nämnas vid namn i remissammanställningen. Sådana yttranden är omhändertagna tillsammans med övriga spontanremisser under en och samma rubrik i de avsnitt i remissammanställningen som yttrandena avser.

3. *Varför nämns inte de spontanremisser som inkommit från enskilda (enligt remissammanställningen) i propositionens remissförteckning?*

Propositionshandboken (Ds 1997:1) kompletterar de regler som gäller för utformningen av propositioner. Den innehåller bl.a. riktlinjer för den formella utformningen av propositioner. Enligt riktlinjerna ska en förteckning över remissinstanserna fogas som bilaga till propositionen och bilagan nämnas under avsnitt Ärendet och dess beredning (se a. Ds s. 68 f.) Så har skett även i detta fall.

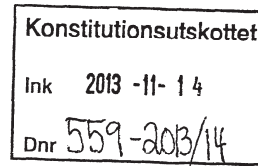
4. *Vilka kommentarer i övrigt föranleder anmälan och denna promemoria?*

Innehållet i promemorian ger inte anledning till några kommentarer i övrigt.

Bilaga A1.2.1

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2013-11-14

Till Konstitutionsutskottet

Regeringens handläggning av subsidiaritetsprövningen av förslaget om EU:s åklagarmyndighet

När Riksdagen gör subsidiaritetsprövningar av EU-förslag så ska regeringen som underlag för denna prövning lämna en bedömning i subsidiaritetsfrågan till Riksdagen. Det framgår av Riksdagsordningens 10 kap 6 §:

"Regeringen ska inom två veckor från den dag då utskottet begär det informera om sin bedömning av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen i det aktuella utkastet."

Den 17 juli 2013 antog EU-kommissionen ett förslag till förordning om inrättande av en Europeisk åklagarmyndighet.

Den 21 augusti 2013 hänvisades förslaget till Justitieutskottet för subsidiaritetsprövning. Tidsfristen för svar till EU-kommissionen var satt till 28 oktober.

Den 17 september 2013 begärde utskottet, genom beslut av presidiet, in regeringens bedömning i subsidiaritetsfrågan.

Den 3 oktober hade utskottet ett första beredningstillfälle i frågan. Då hade regeringens bedömning inte inkommit. På ordförandens förslag bordlades därför frågan till nästa sammanträde, 15 oktober.

Under den följande veckan gjordes ett antal påståtningar gentemot regeringskansliet för att få in bedömningen av subsidiaritetsfrågan. Det uteblivna underlaget togs också upp på EU-nämnden av Kerstin Haglö (s) den 4 oktober. Justitieminister Beatrice Ask svarade då att frågan var komplicerad.

Den 10 oktober skriver utskottets kansli i en skrivelse till utskottet att man

"från Justitiedepartementet fått veta att vi troligen inte kommer att få någon sådan bedömning innan tidsfristen för subsidiaritetsprövningen går ut den 28 oktober."

Morgan Johansson

Ordförande i Justitieutskottet • Sveriges riksdag
Telefon: 08-786 42 91 • Mobil: 070-201 32 08 • E-post: morgan.johansson@riksdagen.se
Besöksadress: Riksgatan 2, 100 12 Stockholm

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

1 (3)

På utskottsmötet den 15 oktober är justitieministern på plats för att svara på frågor i ett annat ärende. Ordföranden ställer då frågan om varför vi inte får in någon bedömning i subsidiaritetsfrågan om åklagarmyndigheten. Justitieministern svarar att frågan är komplicerad. Ordföranden konstaterar att regeringen därmed bryter mot Riksdagsordningen.

Trots den uteblivna bedömningen från regeringen måste Riksdagen pröva subsidiaritetsfrågan. Den 15 oktober framgår det att det finns en stor majoritet för att lämna ett motiverat yttrande med innehållet att EU-kommissionens förslag i sin helhet strider mot subsidiaritetsprincipen.

Den 17 oktober justerar Justitieutskottet ett betänkande med det innehållet. Beslutet är enhälligt. Johan Pehrson (FP) anmäler emellertid ett särskilt yttrande, där han argumenterar för en Europeisk åklagarmyndighet. Men han vill "i rådande läge" ändå inte reservera sig.

I samband med justeringen informerar ordföranden utskottet om att Socialdemokraterna avser att KU-anmäla det uteblivna underlaget från regeringen.

Den 17 oktober, kl 23.00, inkommer regeringskansliet med en fakta-PM, där man i likhet med utskottet gör bedömningen att förslaget till EU-åklagarmyndighet strider mot subsidiaritetsprincipen.

Begäran om granskning

Riksdagsordningen är tydlig: regeringen ska inkomma med sin bedömning inom två veckor från det att utskottet begärt det.

Utskottets begäran om regeringens bedömning gjordes 17 september. Senast 1 oktober skulle Riksdagen således ha haft underlaget. Så skedde inte.

Regeringen fick då ytterligare två veckor på sig. Men något underlag inkom ändå inte, trots upprepade påstötningar både från utskottskansliet gentemot justitiedepartementets tjänstemän, och från ledamöter direkt mot justitieminister Beatrice Ask. Tvärtom fick utskottet besked om att regeringen inte ämnade lämna något yttrande.

För att hålla EU-kommissionens tidsgräns, satt till 28 oktober, tvingades därför utskottet behandla frågan ändå. Först den 17 oktober, samma dag som betänkandet justerades, fast sent på kvällen, inkom yttrandet från regeringen. Och då efter att regeringen fått klart för sig att saken skulle KU-anmälas.

Regeringens oförmåga att komma med ett yttrande i denna subsidiaritetsfråga är inte en administrativ miss eller en följd av stor arbetsbörda i regeringskansliet. Det synes istället handla om en djup oenighet i regeringen i sakfrågan.

Den 7 september 2013 skrev Johan Pehrson (FP) m fl en artikel i Svenska Dagbladet där han "beklagade" justitieminister Beatrice Asks motstånd mot EU-

åklagarmyndighet. Han argumenterade där för samma linje som han sedan följde upp i det särskilda yttrande som bifogades betänkandet.

Det har således uppenbarligen funnits en djup splittring mellan moderaterna och folkpartiet i denna fråga. Det må vara. Men en sådan konflikt kan inte opåtalat få lamslå regeringen på ett sådant sätt att den inte kan leva upp till kraven i Riksdagsordningen.

Jag begär att KU granskar regeringens, och särskilt justitieminister Beatrice Asks, hantering av denna fråga.

Morgan Johansson
Riksdagsledamot (S)

Bilaga A1.2.2

REGERINGSKANSLIET

2014-01-14

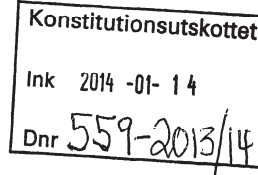
SB2013/10328/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 11 - Regeringens bedömning av tillämpning av subsidiaritetsprincipen i förslaget om en europeisk åklagarmyndighet

Härmed överlämnas en promemoria från Justitiedepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expediteschefen Stefan L. Johansson.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Promemoria

2014-01-07

Justitiedepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 11 – Regeringens bedömning av tillämpning av subsidiaritetsprincipen i förslaget om en europeisk åklagarmyndighet

Denna promemoria har upprättas av Justitiedepartementet med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet till Regeringskansliet daterad den 5 december 2013 i rubricerat ärende.

1. *Vilka är skälen till att regeringen inte inkom med sin bedömning inom den av riksdagsordningen angivna tidsfristen?*

Sakfrågan är mycket komplex och krävde en ingående analys, vilket också framgår av den rådspromemoria som skickades till riksdagen den 30 september samt av den information statssekreteraren lämnade till justitieutskottet den 3 oktober och justitieministern till EU-nämnden den 4 oktober. Svaret kunde därför inte lämnas inom den angivna tidsfristen, vilket är beklagligt.

2. *I anmälan anges att utskottet utöver de två veckor som riksdagsordningen stadgar erbjöd regeringen ytterligare två veckor för att inkomma med sin bedömning. Mot bakgrund av detta, vilka är skälen till att regeringen inte inkom med sin bedömning inom den av utskottet angivna tidsfristen?*

Regeringen har hela tiden, även efter att den 1 oktober passerades, strävat efter att så skyndsamt som möjligt lämna besked till riksdagen. Skälet till att beskedet lämnades först den 17 oktober framgår av svaret på fråga 1.

3. *I anmälan anges att justitieutskottets kansli fått besked från Justitiedepartementet om att regeringens bedömning troligen inte skulle komma utskottet till del innan den 28 oktober 2013. Mot bakgrund av detta, vilka inom regeringen hade kännedom om beskedet samt godkände att det skulle lämnas?*

2

Mot bakgrund av vad som anförts under frågorna 1 och 2, förekom kontakter på tjänstemannanivå på Justitiedepartementet med justitieutskottets kansli som i det sammanhanget informerades om att regeringen troligtvis inte inom den av utskottet angivna tidsfristen skulle kunna inkomma med svar.

4. *Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna promemoria anledning till?*

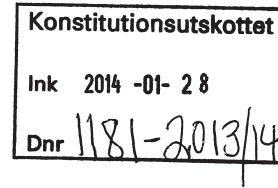
Konstitutionsutskottets promemoria föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Bilaga A1.3.1

MATILDA ERNKRANS
Riksdagsledamot (S)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2014-01-28

Begäran om granskning regeringens beräkning av klimatmålet för 2020

Riksdagen beslutade 2009 (Betänkande 2008/2009: MJU28) om ett mål för klimatpolitiken som innebär att Sverige ska minska sina utsläpp med 40 procent till 2020 jämfört med 1990. Målet gäller endast de utsläpp som sker utanför EU:s handel med utsläppsrätter.

Det nationella klimatmålet på minus 40 procent ska enligt riksdagsbeslutet inte inkludera skogsbruk och annan markanvändning: "Upptag och utsläpp till och från skogsbruk och annan markanvändning bör för närvarande inte inkluderas i det nationella målet för 2020". I riksdagsbeslutet anges dock att när resultatet från förhandlingarna om en framtida internationell klimatregim föreligger, då bör frågan prövas på nytt.

I riksdagsbeslutet framgår att målet ska nås genom åtgärder på hemmaplan men också "i form av investeringar i andra EU-länder eller flexibla mekanismer som CDM" (dvs. köp av utsläppsminskningar utomlands). Riksdagsbeslutet anger inte vilken fördelning som ska gälla mellan åtgärder på hemmaplan och åtgärder utomlands. Regeringen bedömer dock i propositionen "En sammanhållen klimat- och energipolitik" (2008/2009: 162) att en tredjedel av utsläppsminskningen ska ske genom köp av utsläppsminskningar utomlands.

Socialdemokraternas utgångspunkt i klimatpolitiken är, till skillnad från regeringens, att utsläppsminskningar utomlands inte bör räknas in i det svenska klimatmålet. Projekt utomlands för att minska utsläpp kan vara viktiga till exempel ur internationellt klimat- eller biståndsperspektiv, men att köpa utsläppsminskningar i andra länder för att klara vårt eget nationella klimatmål menar vi är kortsiktigt. Det är en strategi som försämrar det svenska näringslivets konkurrenskraft på längre sikt och som hämmar omställningstrycket.

Eftersom riksdagsmajoriteten har bejakat idén om köp av utsläppsminskningar utomlands som ett sätt att klara det nationella klimatmålet, då är det för oss som socialdemokrater angeläget att dessa köp åtminstone sker i överensstämmelse med riksdagens beslut. Så är inte fallet idag. Det är utgångspunkten för denna anmälan.

En granskning av regeringens klimatpolitik visar att flera av de CDM som Sverige har köpt och de utsläppsreduktionsenheter som dessa ger handlar om att räkna in upptag av koldioxid via trädplantering eller minskade utsläpp från vedeldning. Detta står i strid med den svenska riksdagens beslut att upptag och utsläpp till och från skogsbruk eller annan markanvändning inte ska inkluderas i klimatmålet. Det faktum att denna

typ av CDM-projekt, knutna till skog och mark, är tillåtna enligt FN:s regelverk ändrar inte på det förhållandet att den svenska riksdagen har valt att exkludera denna typ av utsläppsminskningar vid beräkning av Sveriges nationella klimatmål.

I en riksdagsfråga (2013/14:121) har jag frågat miljöminister Lena Ek om CDM-projekt vars utsläppsreduktionsenheter kommer från upptag av koldioxid via trädplantering kan användas för att nå klimatmålet till 2020 utan att detta bryter mot riksdagsbeslutet eller vad regeringen meddelat i propositionen. Hennes svar visar att regeringen tolkar riksdagsbeslutet som att begreppet "nationella målet" endast innefattar de åtgärder som sker i Sverige och att regeringen avser att inräkna dessa CDM för att uppnå riksdagens beslutade mål.

Jag menar emellertid att det inte finns stöd för denna tolkning i proposition eller i utskottsbetänkandet. Redan i propositionens inledande sammanfattning (första stycket sista meningen) framgår att "Därutöver kommer Sverige, inom ramen för det nationella målet, att genomföra utsläppsminskande åtgärder i andra länder, såsom gröna investeringar i utvecklingsländer eller insatser i andra EU-länder."

Även utskottsbetänkandet använder samma mening för att beskriva möjligheten att köpa CDM för att uppfylla det "nationella målet".

Det är men andra ord klart uttryckt att det nationella målet innefattar både utsläppsreduktioner i Sverige och inköp av flexibla mekanismer t.ex. CDM. Samt att upptag och utsläpp till och från skogsbruk och annan markanvändning inte ska inkluderas i det nationella målet. Det är också klarlagt att flera CDM-krediter som regeringen köpt har sitt ursprung i upptag från skog och markanvändning samt att regeringen avser att räkna in dessa för att klara riksdagens klimatmål.

Jag vill att Konstitutionsutskottet granskar om regeringens sätt att beräkna uppfyllelsen av riksdagens beslutade klimatmål för 2020 överensstämmer med riksdagens beslut att upptag och utsläpp till och från skogsbruk och annan markanvändning inte bör inkluderas i det nationella klimatmålet.

Matilda Ernkran

Bilaga A1.3.2

REGERINGSKANSLIET

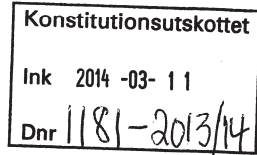
2014-03-11

SB2014/1508/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefens kansli

Konstitutionsutskottets granskningsärende 15 - Regeringens beräkning av klimatmålet för 2020

Härmed överlämnas en promemoria från Miljödepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditiions- och rättschefen Lena Ingvarsson.

C. Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08 406 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-03-07

Miljödepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 15 - Regeringens beräkning av klimatmålet för 2020

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse till Regeringskansliet begärt svar på följande frågor.

Fråga 1: I de nationella åtgärderna för att nå klimatmålet till 2020 är upptag och utsläpp knutna till skogsbruk och annan markanvändning inte inräknade. I utsläppsminskande åtgärder som sker utanför Sveriges gränser (genom t. ex. CDM) räknar man dock in upptag och utsläpp knutna till skogsbruk och markanvändning. På vilken grund inkluderas upptag och utsläpp från skogsbruk och annan markanvändning i de åtgärder som sker utanför Sveriges gränser när detta slag av åtgärder inte inkluderas i de nationella åtgärderna?

I regeringens proposition En sammanhållen klimat- och energipolitik – Klimat (prop. 2008/09:162) föreslog regeringen för riksdagen att utsläppen för Sverige för år 2020 för den icke handlande sektorn bör vara 40 procent lägre än utsläppen år 1990. Minskningen ska ske genom utsläppsreduktioner i Sverige och i form av investeringar i andra EU-länder eller flexibla mekanismer som CDM (Clean Development Mechanism). Regeringen angav i ovan nämnda proposition att upptag och utsläpp till och från skogsbruk och annan markanvändning för närvarande inte bör inkluderas i det nationella målet till år 2020, men att frågan bör prövas på nytt när resultatet från de internationella förhandlingarna om en framtida internationell klimatregim föreligger.

I kapitel 8 *Nationella åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser i Sverige och i andra länder* (prop. 2008/09:162, s 59ff) framgår att de svenska kolsänkorna, det vill säga upptag av växthusgaser från skogsbruk och annan markanvändning i Sverige, inte bör tillgodoräknas för närvarande inom ramen för det nationella målet. Det framgår även vad som föreslås ingå i de internationella klimatinvesteringarna (jmf. prop. 2008/09:162, s 110). Här redogörs för investeringarnas syfte, som inkluderar att bidra till uppfyllandet av framtida svenska och internationella klimatåtaganden och till att utveckla och förbättra de

flexibla mekanismerna. Regeringen anför vidare att satsningar på CDM projekt företrädesvis bör ske i Sydostasien, Latinamerika och Afrika för att öka den geografiska spridningen av dessa projekt och att projekten i de minst utvecklade länderna och ö-stater som har utvecklingslandsstatus är särskilt angelägna. Regeringen skriver även att satsningar bör kunna göras i projekt för att undvika skogsavverkning och skogsskövling.

De internationella klimatinvesteringarna finansieras genom anslaget 1:13 under utgiftsområde 20. I budgetpropositionen för 2014 (prop. 2014/15:1, utgiftsområde 20, s. 92) framgår att ändamål för anslaget är utgifter för insatser för internationella klimatinvesteringar som syftar till att uppfylla det svenska etappmålet för begränsad klimatpåverkan till 2020 och internationella klimatåtaganden. Det framgår också att insatserna ska ske genom att delta i, förbereda, genomföra, utvärdera och utveckla projekt och metoder för gemensamt genomförande (JI) och CDM under Kyotoprotokollet samt liknande mekanismer som utvecklas i anslutning till FN:s klimatkonvention. Det är tydligt att anslaget kan användas till förvärv av utsläppsenheter för att nå målet till 2020 och för att utveckla de flexibla mekanismerna.

Sverige har inom ramen för det internationella klimatinvesteringsprogrammet ett bilateralt återbesogningsprojekt inom CDM samt flera CDM-program för energieffektiva spisar i afrikanska länder. Sverige har även genom klimatinvesteringsprogrammet andelar i två skogsprojekt via Prototype Carbon Fund (PCF) vid Världsbanken. Programmen för energieffektiva spisar är i första hand projekt för energieffektivisering men de utsläppsminskningseenheter som genereras inom projekten baseras på beräkningar av minskade utsläpp av koldioxid på grund av minskad avskogning. Utöver minskade växthusgasutsläpp bidrar projekten till flera positiva bieffekter, till exempel för biologisk mångfald, lokala försörjningsmöjligheter och hälsa.

Skogs- och markanvändningssektorn har en mycket viktig roll i ett internationellt perspektiv för att klara miljö kvalitetsmålet begränsad klimatpåverkan och dess innebörd att den globala uppvärmningen ska begränsas till högst två grader över den förindustriella nivån. Regeringen och riksdagen har uttalat att utsläpp av växthusgaser från och upptag i skogsbruk och annan markanvändning bör i så stor utsträckning som möjligt inkluderas i en framtida global klimatregim, förutsatt att tillförlitliga metoder finns att tillämpa (se prop. 2008/09:162 s 60, bet 2008/09:MJU28 s. 87, rskr 2008/09:300). Att bidra till att utveckla bokföringsmetoder och mekanismer för att mäta och minska utsläppen av växthusgaser från skogsbruk och annan markanvändning i utvecklingsländer är därför viktigt. De minst utvecklade länderna och i synnerhet flera länder i Afrika saknar till stor del kapacitet och förutsättningar för traditionella CDM-projekt inom förnybar energi och energieffektivisering. Projekt inom skogs- och markanvändningssektorn

är därför även viktiga för att kunna bygga upp kapacitet för och utveckla CDM i dessa länder. Sådana projekt innebär att möjligheten att geografiskt sprida de svenska insatserna till de fattigaste länderna framför allt i Afrika ökar väsentligt.

Det är alltså tydligt att upptag och utsläpp till och från nationellt skogsbruk och annan markanvändning för närvarande inte ska inkluderas i det nationella målet till år 2020. Regeringen har uttalat (prop. 2008/09:162 s. 31) att frågan bör prövas på nytt när resultat från de internationella förhandlingarna om en framtida internationell klimatregim föreligger. Men varken i riksdagens betänkande (bet. MJU 2008/09:28, rskr 2008/09:300) eller i regeringens propositioner (se prop. 2008/09:162 och efterföljande budgetpropositioner) angavs några begränsningar för att skogs- och markanvändningsprojekt kan ingå i de internationella klimatinvesteringarna. Tvärtom underströk regeringen och riksdagen skogs- och markanvändningssektorns betydelse för att nå de globala klimatmålen och efterfrågade insatser för att minska den globala avskogningen (jfr prop. 2008/09:162 s. 60, bet. 2008/09: MJU28 s. 87, rskr. 2008/09:300). Innan det nationella klimatmålet ska vara uppfyllt år 2020 finns det möjlighet att återkomma i frågan om de utsläppsenheter som härrör från internationella klimatinvesteringar kopplade till skogsbruk och annan markanvändning även ska användas för att uppfylla målet.

Fråga 2: Hur förhåller sig de nationella åtgärderna för att nå klimatmålet till 2020 till Kyotoprotokollets artikel 3.3 och artikel 3.4?

Sverige rapporterar förändrade upptag och utsläpp av växthusgaser från markanvändning, förändring av markanvändning och skogsbruk (LULUCF¹) till FN:s klimatkonvention i enlighet med reglerna i klimatkonventionen och dess Kyotoprotokoll. För Kyotoprotokollets första åtagandeperiod 2008-2012 har Sverige utöver den obligatoriska bokföringen av förändrade utsläpp och upptag av växthusgaser enligt artikel 3.3 tillämpat artikel 3.4 och därmed också bokfört utsläpp och upptag av växthusgaser förknippade med skogsbruk i enlighet med vad riksdagen beslutat (bet. MJU 2005/06:14, rskr 2005/06:389).

Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod pågår 2013-2020. Hur EU och dess medlemsstater ska implementera och ratificera den andra åtagandeperioden förhandlas just nu inom EU. I den andra åtagandeperioden har regelverket för att bokföra upptag och utsläpp från LULUCF förändrats. Förändrade upptag och utsläpp från pågående skogsbruk är obligatoriskt att bokföra under den andra åtagandeperioden. Det nya regelverket innebär också att man för skogsbruk bokför nettoutsläppsförändringar jämfört med en referensnivå baserad på en prognos av förväntad utveckling. Sverige har ännu inte beslutat

¹ Land Use, Land Use Change and Forestry

4

huruvida frivilliga aktiviteter under artikel 3.4 ska ingå i bokföringen för den andra åtagandeperioden.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan om att ratificera den andra åtagandeperioden så snart de nödvändiga besluten är fattade på EU-nivå.

Fråga 3: Vilka kommentarer i övrigt föranleder anmälan och denna promemoria?

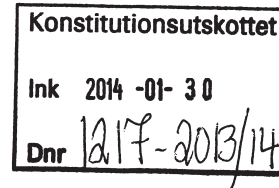
Anmälan och promemorian föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Bilaga A1.4.1

PETER HULTQVIST
Peter Hultqvist Riksdagsledamot (S)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2014-01-28

Begäran om granskning av regeringens information till riksdagen angående brister i bemanningen av insatsorganisationen 2014.

År 2009 fattade riksdagen i propositionen "Ett användbart försvar" prop. 2008/09:140, beslut om insatsorganisationen 2014. I beslutet ingick att inriktningen skulle vara att insatsorganisationen 2014 skulle bestå av vissa förband. Vidare underströk regeringen i propositionen att den föreslagna utvecklingen mot ett mer tillgängligt försvar bara kunde ske i den takt som ekonomin medgav. Därutöver gjorde regeringen bedömningen att insatsorganisationen borde vara intagen 2014 och att samtliga förband skulle vara fullt operativa 2014, främst beroende på bristande personaluppfyllnad.

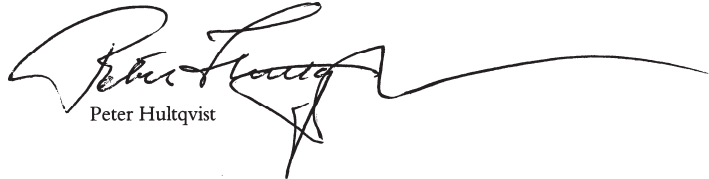
I den senaste budgetpropositionen redovisar regeringen vad den har för inriktning under 2014 i olika avseenden när det gäller insatsorganisationen. Här anges till exempel att huvuddelen av marin- och flygstridskrafterna samt hemvärnsförbanden under 2014 ska vara bemannade med frivilligt tjänstgörande personal och därmed uppfylla beredskapskraven enligt den försvarspolitiska inriktningen. I en bilaga till budgetpropositionen redovisas utvecklingen av Försvarsmaktens personalförsörjning. Utifrån innehållet i de senaste budgetpropositionerna framgår det att regeringen inte återkommit till riksdagen och meddelat att insatsorganisation 2014 är försenad.

I december 2013 konstaterade Riksrevisionen att Försvarsmakten, varken idag eller de närmaste åren, kommer att kunna nå upp till de krav på insatsverksamheten som riksdagen och regeringen har beslutat. Det saknas både tillräckligt med personal och materiel för att samtidigt klara Försvarsmaktens uppgifter när det gäller insatser, beredskap och utveckling. Det blir även svårt att leva upp till kraven på förmåga till 2019 då insatsorganisationen ska vara helt införd. Riksrevisionen konstaterar bland annat följande "Regeringen har inte gett Försvarsmakten alla de förutsättningar som behövs för en effektiv insatsverksamhet. En ordentlig studie över vilka krav som ska gälla framöver måste göras, särskilt när det gäller insatsorganisationens utformning, bemanning och materieförsörjning."

Den bild som tonar fram i Riksrevisionens rapport överensstämmer med den bild jag själv har fått, nämligen att det är de uppenbara bristerna i regeringens styrning som är orsaken till att riksdagsbeslutet inte har kunnat verkställas på det sätt som beslutet har avsett.

Mot bakgrund av de brister som har uppmärksamats av Riksrevisionen, främst avseende de förutsättningar som regeringen har gett Försvarsmakten för en effektiv insatsverksamhet, vill jag att konstitutionsutskottet granskar hur regeringen i sin styrning av försvarsmakten har säkerställt genomförandet av riksdagens försvarsbeslut.

Jag vill även att konstitutionsutskottet granskar om regeringen har följt gällande regler då man underlåtit att ge riksdagen om Försvarsmaktens betydande svårigheter att klara införandet av insatsorganisationen 2014 i tid.

Peter Hultqvist

Bilaga A1.4.2

REGERINGSKANSLIET

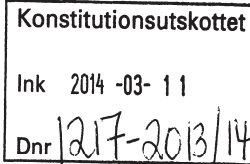
2014-03-11

SB2014/1509/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 16 – Regeringens information till riksdagen angående brister i bemanningen av insatsorganisationen 2014

Härmed överlämnas en promemoria från Försvarsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expediteschefen Nils Cederstierna.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefax
08-723 11 71

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-03-07

Försvarsdepartementet

Expeditionschefen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 16 – Regeringens information till riksdagen angående brister i bemanningen av insatsorganisationen 2014

Konstitutionsutskottet har med en skrivelse den 18 februari 2014 begärt svar på vissa frågor i granskningsärendet.

Försvarsdepartementet får härmed lämna följande svar.

1. Vilka åtgärder har regeringen vidtagit i sin styrning av Försvarsmakten för att säkerställa genomförandet av insatsorganisationen i enlighet med 2009 års försvarspolitiska inriktningsbeslut (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292)?

Svar: Försvarsmaktens uppgifter framgår av lag samt av förordningar och regeringsbeslut. Uppgifter av grundläggande betydelse eller annars av mer löpande karaktär regleras i förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten, medan regleringsbrevet för myndigheten har ett ettårigt perspektiv. Detta följer bl.a. av vad regeringen generellt har anfört i budgetpropositionen för 2009 (vol. 1, avsnitt 10.4).

Riksdagen har beslutat att målen för det militära försvaret fr.o.m. 2010 ska vara att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet. Riksdagen har även beslutat om inriktningen för insatsorganisationen 2014 (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Med utgångspunkt i detta beslut har regeringen bl.a. beslutat om ändring i förordningen med instruktion för Försvarsmakten.

Regleringsbrevet för Försvarsmakten för åren 2010–2014 har innehållit årliga mål och återrapporteringskrav avseende bl.a. operativ förmåga, Försvarsmaktens insatsorganisation, stridskrafternas utveckling och uppföljning av det försvarspolitiska inriktningsbeslutet.

2

Vid sidan av myndighetens instruktion och regleringsbrev har regeringen bland annat fattat följande beslut som rör utvecklingen av

Försvarsmaktens insatsorganisation

- den 14 januari 2010 om insatsorganisationen 2014 m.m. (Fö nr 3),
- den 10 juni 2010 om reformerad rekrytering och grundutbildning (Fö nr 19),
- den 31 mars 2011 om anvisningar för försvarsplanering (Fö nr 3),
- den 15 september 2011 avseende internationellt samarbete (Fö nr 4),
- den 14 mars 2013 avseende personalförsörjning (Fö nr 5),
- den 19 december 2013 avseende stöd till polisen med helikopterkapacitet (Fö nr 28), samt
- den 9 januari 2014 avseende Försvarsmaktens beredskap (Fö nr 2).

2. Har Försvarsmakten sedan 2009 års försvarspolitiska inriktningsbeslut (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292) redovisat för regeringen att myndigheten bedömer att utvecklingen av insatsorganisation 2014 kommer att fördröjas i förhållande till de bedömningar som låg till grund för proposition 2008/09:140? När och i vilken form redovisade i så fall myndigheten detta för regeringen? Har regeringen i sin tur informerat riksdagen om detta? I så fall, när och i vilken form?

Svar: Försvarsmakten har i årsredovisningarna för åren 2010–2012 redogjort för myndighetens bedömning av hur insatsorganisationen utvecklats. I budgetunderlagen avseende tiden 2010–2014 har Försvarsmakten bl.a. redovisat sin planering för utvecklingen av insatsorganisationen.

Regeringen har i budgetpropositionerna under samma tid redovisat sin bedömning av Försvarsmaktens resultat avseende bl.a. insatsorganisationens utveckling inklusive myndighetens personalförsörjning. Regeringen har även redovisat sin bedömning avseende inriktningen för insatsorganisationens fortsatta utveckling. Regeringen har även informerat om justeringar avseende insatsorganisationen, inom ramen för riksdagens inriktning.

I budgetpropositionen för 2014 redovisade regeringen t.ex. att Försvarsmakten inte nått sina mål 2012 avseende rekryteringen av tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän (prop. 2013/14:1, volym 5, utgiftsområde 6, s. 38). Motsvarande redovisningar har förekommit i budgetpropositionerna för 2011–2013.

I den senaste budgetpropositionen anförde regeringen vidare bl.a. att den övergripande inriktningen bör vara att samtliga krigsförband inklusive hemvärnet är uppfyllda med frivillig personal senast 2019. Regeringen föreslog vidare en förstärkning av anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap med 200 miljoner kronor under 2014, 300 miljoner kronor 2015, 400 miljoner kronor 2016 samt med 500 miljoner kronor från och

med 2017. Regeringen anförde bl.a. att förstärkningen främst syftade till att förstärka insatserna för att rekrytera, utbilda och behålla tidvis tjänstgörande personal. Regeringens bedömning var vidare att medeltillskottet innebär att det bör finnas förutsättningar för Försvarsmakten att öka tillväxten av tidvis tjänstgörande personal i förhållande till myndighetens budgetunderlag (prop. 2013/14:1, volym 5, utgiftsområde 6, s. 55).

I budgetpropositionen för 2014 gjorde regeringen vidare i en särskild bilaga en redovisning avseende utvecklingen av Försvarsmaktens personalförsörjning. Av bilagan framgår bl.a. att tillväxten avseende kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän har överträffat planeringen samtidigt som tillväxten avseende tidvis tjänstgörande personal skett långsammare än Försvarsmakten ursprungligen planerat (prop. 2013/14:1, volym 5, utgiftsområde 6, bilaga 1).

Bilagan innehåller vidare bl.a. tabeller som visar det aktuella antalet personer per personalkategori relativt Försvarsmaktens planering och målbild. Vidare innehåller bilagan tabeller som visar hur Försvarsmaktens planering avseende respektive personalkategori har förändrats från och med planeringsunderlaget för den försvarspolitiska inriktningspropositionen 2009 till och med Försvarsmaktens budgetunderlag för 2014.

Vid Försvarsutskottets sammanträde den 14 november 2013 informerade statssekreteraren vid Forsvarsdepartementet om bl.a. Försvarsmaktens personalbehov (Försvarsutskottets sammanträde 2013/14:10.)

3. Har regeringens bedömning av tidplanen för utvecklingen av insatsorganisation 2014 förändrats i förhållande till inriktningen i proposition 2008/09:140? Om så är fallet, när och i vilken form har riksdagen informerats om detta?

Svar: Regeringen har i budgetpropositionerna för 2010–2014 redovisat sin bedömning av Försvarsmaktens resultat avseende bl.a. insatsorganisationens utveckling inklusive myndighetens personalförsörjning. Regeringen har även redovisat sin bedömning avseende inriktningen för insatsorganisationens fortsatta utveckling.

I budgetpropositionen för 2014 redovisade regeringen bl.a. att den övergripande inriktningen bör vara att samtliga krigsförband inklusive hemvärnet är uppfyllda med frivillig personal senast 2019 (prop. 2013/14:1, volym 5, utgiftsområde 6, s. 55).

4

Av regeringens proposition Ett användbart försvar framgår bl.a. följande bedömningar från regeringen (prop. 2008/09:140 s. 13 respektive s. 44).

”Försvarsmaktens nya insatsorganisation bör vara intagen 2014. Dock bedöms inte samtliga förband vara fullt operativa 2014, främst beroende på bristande personaluppfyllnad. Regeringen vill understryka att den föreslagna utvecklingen mot ett mer tillgängligt försvar bara kan ske i den takt som ekonomin medger. Resurser kommer att behöva frigöras genom förändringar och rationaliseringar ifråga om personal, materiel och logistikförsörjning samt övrig stödverksamhet. I takt med att resurser frigörs ska det nya mer användbara försvaret skapas, där kostnads- och ambitionshöjningar i operativ verksamhet balanseras mot rationaliseringar och ambitionssänkningar. Den inriktning som regeringen anger kan därför komma att justeras i termer av såväl omställningstakt som förmågekrav, materiel, organisation och verksamhet. Regeringen avser att, vid behov, återkomma till riksdagen med justeringar i dessa avseenden i samband med de årliga budgetpropositionerna eller i annan proposition.”

”Försvarsmaktens förslag till inriktning innebär att förmågan till kontinuerliga insatser vid utgången av 2014 uppgår till cirka 1700 personer. Till detta ska läggas en förmåga att hålla cirka 300 personer i beredskap för evakuerings- och förstärkningsinsatser. Dessutom har Försvarsmakten planerat för att hålla ett snabbinsatsförband i hög beredskap vart tredje år. Förmågan att hålla 2000 personer kontinuerligt insatta uppnås först 2019.”

Se även svaret på fråga nr 2.

4. Vilka kommentarer föranleder Riksrevisionens iakttagelser i rapporten Försvarets förmåga till uthålliga insatser (RiR 2013:22) vad gäller brister i regeringens styrning av Försvarsmakten och rapporteringen till riksdagen?

Svar: Riksrevisionen rapport Försvarsmaktens förmåga till uthålliga insatser (RiR 2013:22) överlämnades till regeringen den 17 december 2013. Regeringen ska enligt 4 kap. 18 § riksdagsordningen återkomma med en skrivelse till riksdagen med anledning av Riksrevisionens rapport senast den 17 april 2014. I skrivelsen ska regeringen bl.a. redogöra för sina bedömningar avseende Riksrevisionens iakttagelser. Skrivelsen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

5. Vilka kommentarer i övrigt föranleder anmälan och denna promemoria?

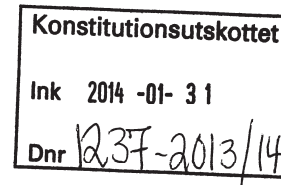
Svar: Försvarsdepartementet har inga ytterligare kommentarer.

Bilaga A1.5.1

EVA-LENA JANSSON
Riksdagsledamot (S)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2014-01-31

**Begäran om granskning av regeringens hantering av beslut som berör
Försäkringskassans servicekontor**

Riksdagen fattade den 14 april 2011 beslut om att bifalla Socialförsäkringsutskottets betänkande 2010/11:SfU10, rskr. 2010/11:223 om ett tillkännagivande till regeringen om att återkomma med förslag som dels tillgodoser medborgarnas behov av att Försäkringskassan är tillgänglig lokalt med möjligheter till personliga möten, dels bidrar till en ökad samverkan mellan statliga myndigheter..

Försäkringskassan förklarade i ett uttalande att man välkomnade riksdagens och regeringens beslut utifrån att man inte önskat stänga ner flera servicekontor, men att man på grund av sparkrav inte klarade att finansiera verksamheten.

I budgetpropositionen för 2013 följdes beslutet upp där regeringen, för att ge Försäkringskassan förutsättningar för lokal närvaro, avsåg att öka anslaget till Försäkringskassan med 200 miljoner kronor fr.o.m. 2014. Sammantaget fick Försäkringskassan dock minskade resurser. Samtidigt minskade även antalet servicekontor. Att anslagsnivån 2013 blev lägre än för 2012 förklarades med att Försäkringskassan för 2011 och 2012 fått tillfälliga medel för att underlätta anpassningen till en långsiktigt lägre anslagsnivå.

I budgetpropositionen för 2014 följer regeringen inte upp beslutet för 2013 och nämner ingenting om ökade anslag för att ge Försäkringskassan förutsättningar för att klara den lokala närvaron genom servicekontoren.

År 2011 fanns det 112 servicekontor och dessa utökades till 115 kontor under 2012. Under 2013 stängdes 13 kontor och ett öppnades. Enligt uppgifter från Försäkringskassan finns det 103 servicekontor kvar den 1 januari 2014. Elva lokala serviceplatser har stängts från och med årsskiftet.

Trots det tydliga syftet med det eniga riksdagsbeslutet om att säkerställa fortsatta möjligheter för medborgarna till personliga möten och Försäkringskassans lokala närvaro har alltså antalet servicekontor fortsatt att minska. En utveckling som helt och hållet har skett i strid mot riksdagsbeslutet.

Mot den bakgrunden vill jag att konstitutionsutskottet granskar hur regeringen i sin styrning av Försäkringskassan har säkerställt att riksdagens beslut i frågan om Försäkringskassans servicekontor har genomförts.

Eva-Lena Jansson

Bilaga A1.5.2

REGERINGSKANSLIET

2014-03-11

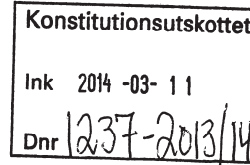
SB2014/1511/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 18 – Regeringens hantering av beslut som rör Försäkringskassans servicekontor

Härmed överlämnas en promemoria från Socialdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expediteschefen Marianne Jenryd.

C. Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-03-07

Socialdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 18 – Regeringens hantering av beslut som rör Försäkringskassans servicekontor

Konstitutionsutskottet (KU) har i skrivelse till Regeringskansliet den 18 februari 2014, begärt svar på vissa frågor som återfinns i en till skrivelsen bifogad promemoria. Som svar på KU:s begäran lämnar Socialdepartementet följande svar.

1. *Under 2013 stängdes 13 servicekontor och ett öppnades. Hur förhåller sig stängningen av servicekontor till det som statsrådet Ulf Kristersson anförde i kammaren den 6 december 2013 om att de beslut om Försäkringskassans lokalkontor som fattats gäller?*

Socialförsäkringsminister Ulf Kristersson anförde i kammaren den 6 december 2013 bl.a. att Försäkringskassan inte får avveckla enligt den ursprungliga intention som myndigheten hade. Detta gäller alltså när Försäkringskassan fattar beslut om sin egen service. Den ursprungliga intentionen syftade på en av de åtgärder som Försäkringskassan presenterade den 28 februari 2011 i sin handlingsplan för effektiviseringsarbete (dnr 004385-2011). Åtgärden i fråga handlade om att avveckla hela det befintliga servicekontorsnätet.

Regeringen gav i maj 2011 Försäkringskassan i uppdrag att genomföra en djupgående analys om hur myndighetens olika kundgruppers och medborgarnas servicebehov av Försäkringskassans tjänster kan tillgodoses ändamålsenligt och långsiktigt. I väntan på att Försäkringskassan skulle genomföra sin djupgående analys samt utforma och presentera den långsiktiga lösningen, gav regeringen i samma beslut Försäkringskassan även i uppdrag att avvakta med att verkställa den åtgärd i Försäkringskassans handlingsplan om att, per den 31 december 2012, dra sig ur den servicesamverkan som sker vid de s.k. servicekontoren och serviceplatserna (dnr S2011/4202/SF, S2011/4945/SF). Myndigheten har även tilldelats extra medel för att ge förutsättningar för lokal närvaro.

2

Till följd av detta har Försäkringskassan behållit strukturen med servicekontor i samverkan med Pensionsmyndigheten och Skatteverket. De samverkande myndigheterna har dock inom ramen för strukturen med servicekontor funnit skäl att anpassa verksamheten efter ändrade förhållanden såsom ändrade besöksströmmar. Till exempel ökade antalet kontor från 112 till 115 mellan 2011 och 2012, för att under 2013 minska till 103.

2. *Vilka åtgärder har regeringen vidtagit med anledning av Statskontorets rapport om myndigheternas service i samverkan?*

Statskontoret pekar i sin rapport Service i medborgarnas och företagens tjänst (2012:13) på frågor som enligt Statskontoret behöver utredas och utvecklas för att stödja myndigheternas lokala service i samverkan. Rapporten bereds för närvarande i Regeringskansliet.

3. *I budgetpropositionen för 2012 anføres att 190 mkr kommer att tillföras 2013 för Försäkringskassans lokala närvaro. I budgetpropositionen för 2013 anføres att 200 mkr kommer att tillföras fr.o.m. 2014 för att ge Försäkringskassan förutsättningar för lokal närvaro. Hur mycket medel har tillförts för 2013 respektive 2014 för att tillförsäkra Försäkringskassans lokala närvaro?*

I enlighet med vad som aviserades i budgetpropositionen 2012 har Försäkringskassan engångsvis tillförts 190 mnkr för 2013 för att ge myndigheten förutsättningar att kunna behålla befintliga servicekontor och serviceplatser. Såsom aviserades i budgetpropositionen 2013 har därefter, från och med 2014, Försäkringskassans anslag ökat med 200 mnkr för att ge myndigheten förutsättningar för lokal närvaro.

4. *Vilka kommentarer i övrigt föranleder anmälan och denna promemoria?*

Innehållet i promemorian ger inte anledning till några kommentarer i övrigt.

Bilaga A1.5.3

REGERINGSKANSLIET

2014-04-10

SB2014/1511/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen **Konstitutionsutskottet**

Ink 2014-04-10

Dnr 1237-2013/14

Konstitutionsutskottets granskningsärende 18 – Regeringens hantering av beslut som rör Försäkringskassans servicekontor

Härmed överlämnas en promemoria från Socialdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditjonschefen Marianne Jenryd.

C Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefax
08-723 11 71

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-04-04

Socialdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 18 – Regeringens hantering av beslut som rör Försäkringskassans servicekontor

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 20 mars 2014 begärt svar på en kompletterande fråga i rubricerat ärende. Med anledning av utskottets begäran lämnar Socialdepartementet följande svar.

- Enligt svarspromemorian har Försäkringskassans anslag ökats med 200 miljoner kronor från och med 2014 för att ge myndigheten förutsättningar för lokal närvaro. För hur många år framöver är denna ökning av anslaget beräknad?*

Ökningen är en nivåhöjning av Försäkringskassans förvaltningsanslag. Som framgår av budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1 utg.omr. 10 avsnitt 2.2) har nivån för Försäkringskassans förvaltningsanslag, i likhet med övriga anslag, beräknats för åren fram t.o.m. år 2017. Den aktuella höjningen ingår i den för respektive budgetår beräknade anslagsnivån.

Bilaga A2.1.1

CARINA ADOLFSSON ELGESTAM
Riksdagsledamot (S)

SVERIGES
RIKSDAG

Konstitutionsutskottet

Ink 2012 -01- 3 1

Dnr 050-1227-2011/12

Stockholm 2012-01-31

Begäran om granskning av näringsdepartementets hantering av frågan om införande av elprisområden i Sverige.

Den 1 november 2011 infördes elprisområden i Sverige.

Bakgrunden är att 2006 anmälde danska staten Sverige till EU-kommissionen eftersom man ansåg att det faktum att Sverige saknade elprisområden inom nationsgränsen utgjorde ett brott mot EU-regler.

Kommissionen återkom med en bedömning 25 juni 2009 att det danska klagomålet föranledde EU att inleda en process i syfte att komma till ett ställningstagande i ärendet. Svenska Kraftnät tar då ett eget initiativ till att införa elprisområden

”Den 25 juni 2009 gjorde EU Kommissionen en preliminär bedömning (Preliminary Assessment) att Svenska Kraftnäts hantering av de interna flaskhalsarna i det svenska transmissionsnätet kan strida mot konkurrensreglerna i artikel 82 i EG-fördraget. Svenska Kraftnät delar inte Kommissionens preliminära bedömning men i syfte att undanröja de betänkligheter som Kommissionen givit uttryck för har Svenska Kraftnät i september 2009 erbjudit frivilliga åtaganden (Commitments) enligt artikel 9 i Rådets förordning (EG) nr. 1/2003. Erbjudandet innebär bl.a. att Svenska Kraftnät åtar sig att senast den 1 juli 2011 dela in den svenska elmarknaden i två eller fler anmälningområden.”¹

Kommissionens beslutade att godkänna Svenska Kraftnäts åtaganden 14 april 2010.

Nu ansvarigt statsråd Anna-Karin Hatt (C) har kommenterat införandet av elprisområden i en interpellationsdebatt² på följande sätt ”

”Bakgrunden till den nya ordningen är EU-kommissionens krav på Svenska kraftnät, inte på regeringen, att dela upp Sverige i elområden för att värna den inre marknaden och åstadkomma en fungerande elmarknad i Europa. Den tidigare modellen med att flytta flaskhalsarna i det svenska stamnätet till gränserna och begränsa elexporten i syfte att gynna svenska konsumenter anses strida mot EU:s regelverk.

Regeringen hade gärna sett att uppdelningen i elområden gjorts först efter att den nya stora stamnätsledningen Sydvästlänken tagits i drift. Detta var dock inte möjligt enligt den ansvariga myndigheten, Svenska kraftnät.”

¹ Slutrapport från Svenska Kraftnät ”Anmälningområden på den svenska elmarknaden” 2009/35 15 oktober 2009

² Kammarens protokoll 29 november 2011, anförande 113

Men frågan är om inte regeringen varit mycket mer aktiv än vad statsrådet ger sken av. På det Nordiska ministerrådet september 2008 träffas en överenskommelse mellan näringsministrarna om att inleda ett gemensamt arbete för att skapa en nordisk elmarknad.

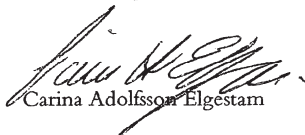
”De nationella systemansvariga myndigheterna ombeds att starta processen med att dela in det gemensamma nordiska börsområdet i ytterligare potentiella anbuds- och/eller prisområden med sikte på 2010.”³

Beslutet på ministerrådet följs upp av regleringsbrev till Svenska Kraftnät att ordna en gemensam nordisk elmarknad.

”Affärsverket svenska kraftnät ska efter samråd med Energimarknadsinspektionen, Konkurrensverket och Nord Pool Spot AS inleda processen med att dela upp Sverige i ytterligare s.k. anmälningsområden till Nord Pool Spot AS. Uppdraget har sin bakgrund i den kommuniqué om en nordisk handlingsplan för att påskynda utvecklingen av en gränslös nordisk elmarknad som de nordiska energiministerna antog den 30 september 2008. Den nya ordningen med flera anmälnings- och potentiella prisområden ska genomföras så fort som det bedöms möjligt med hänsyn till dels de förändringar i olika IT-system som behöver genomföras, dels den finansiella marknadens behov av framförhållning. Uppdraget omfattar genomförande- och tidsplan för förändringar av IT-system, analys av hur många anmälningsområden som är optimala med hänsyn till pågående och planerade nätförstärkningar. Uppdraget omfattar inte övergång till en ordning med fiktiv uppdelning av spotområden med s.k. budområden. Affärsverket svenska kraftnät ska redovisa en lägesrapport till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 31 mars 2009. En löpande dialog ska ske med marknadens aktörer.”⁴

Detta visar att regeringen har haft möjligheter att ge direktiv till Svenska Kraftnät vad gäller införandet av elprisområden efter det att anmälan till kommissionen lämnats in. När ansvarigt statsråd då anger att regeringen gärna sett ett annat beslut kring tidpunkten för införandet av elprisområden blir det hela mycket märkligt. Intrycket av regleringsbrevet är ju att regeringen mycket väl kan styra Svenska Kraftnät i frågor som rör elprisområden, medan ministerns uttalande tyder på att regeringen helt saknar inflytande över Svenska Kraftnät i frågor som rör införandet av elprisområden.

Jag vill därför att konstitutionsutskottet granskar om regeringens beskrivning av hanteringen av införandet av elprisområden är korrekt. Centrala frågor i sammanhanget är när Svenska Kraftnät fick befogenheten av regeringen att införa elprisområden, om denna befogenhet inte kunnat ändras eller tas tillbaka av regeringen om man velat ha andra beslut än dem myndigheten föreslagit och i vilken mån det förlegat ”krav” från EU att införa elprisområden i Sverige.

Carina Adolfsson Elgestam

³ Kommuniqué från möte i Nordiska ministerrådet för närings-, energi- och regionalpolitik (MR-NER), Umeå 29-30 september 2008

⁴ Regleringsbrev för budgetåret 2009 avseende Affärsverket svenska kraftnät inom utgiftsområde 21 Energi (rskr. 2008/09:100)

Bilaga A2.1.2

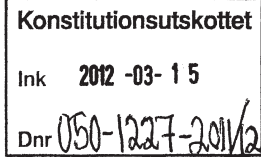
REGERINGSKANSLIET

2012-03-15

SB2012/1954

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Granskningsärende 17 – Näringsdepartementets hantering av frågan om införande av elprisområden i Sverige

Härmed överlämnas en promemoria från Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Fredrik Ahlén.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: registrator@primeminister.ministry.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-03-12

Näringsdepartementet

Statssekreteraren
Daniel Johansson**Konstitutionsutskottets granskningsärende 17 – Näringsdepartementets hantering av frågan om införande av elprisområden i Sverige**

Härmed lämnas underlag till svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende. Samråd har skett med kansliet för samordning av EU-frågor, Statsrådsberedningen.

Fråga 1. I juni 2009 gjorde EU-kommissionen ett preliminärt ställningstagande om att utformningen av det svenska elnätet kunde strida mot EU:s bestämmelser. Svenska kraftnät valde då att starta en process med ett frivilligt åtagande för att införa elprisområden. Hur är EU:s regelverk som berör frågan om Sverige behövde införa fler elprisområden utformat och vilka möjligheter ger det EU att tvinga Sverige att införa fler elprisområden? Ger regelverket möjlighet för EU att besluta om sanktioner?

Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) innehåller konkurrensregler som är tillämpliga på företag. I fördraget slås bland annat fast att det är förbjudet för ett företag att missbruka en dominerande ställning på den inre marknaden eller inom en väsentlig del av denna i den mån det påverkar handeln mellan medlemsstater (artikel 102). I rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget (artikel 101 och 102 EUF-fördraget) finns närmare bestämmelser om tillämpningen av reglerna i fördraget. Av förordningen framgår bland annat att kommissionen kan fatta ett beslut riktat till det berörda företaget och ålägga detta att upphöra med en överträdelse av konkurrensreglerna (artikel 7). Ett sådant föreläggande kan förenas med vite (artikel 24). Vidare kan kommissionen ålägga ett företag böter om det uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot konkurrensreglerna i fördraget (artikel 23).

I de fall där kommissionen avser att anta ett beslut om att en överträdelse måste upphöra och de berörda parterna erbjuder åtaganden för att undanröja de betänkligheter som kommissionen har delgivit dem i sin preliminära bedömning, får kommissionen genom beslut göra dessa åtaganden bindande för företagen (artikel 9). Ett sådant beslut får antas

2

för en bestämd period och ska fastställa att det inte längre finns skäl för kommissionen att ingripa.

Fråga 2. Har det ställts något formellt krav från EU-kommissionen med innebörden att Sverige måste införa elprisområden? Om svaret är ja begär utskottet en kopia av beslutet.

Kommissionen fann i sin preliminära bedömning den 25 juni 2009 att den då gällande hanteringen av elnätets flaskhalsar stred mot EU-fördragets konkurrensregler. Kommissionen har därefter godtagit Affärsverket svenska kraftnäts åtagande som ett medel för att undanröja kommissionens betänkligheter. Det är således genom kommissionens beslut den 14 april 2010 som Affärsverket svenska kraftnät blev bundet av sitt åtagande.

Fråga 3. Vilka bedömningar gjorde regeringen med anledning av den rättsliga processen vid kommissionen med anledning av det danska klagomålet till EU? Var regeringen informerad om eller involverad i processen och i så fall på vilket sätt?

Kommissionen har under processen vänt sig till Affärsverket svenska kraftnät som part i ärendet. Processen har varit offentlig och Regeringskansliet har varit informerat om utvecklingen.

Processen har inte föranlett något ställningstagande från regeringens sida annat än det uppdrag som regeringen gav Affärsverket svenska kraftnät i regleringsbrevet för 2009 mot bakgrund av handlingsplanen från det nordiska ministermötet i september 2008.

Fråga 4. Vilka kommentarer föranleder det som anförs i anmälan om befogenheten för Svenska kraftnät att införa fler elområden (prisområden) och regeringens möjlighet att återta denna befogenhet?

Av 1 § förordningen (2007:1119) med instruktion för Affärsverket svenska kraftnät framgår att Svenska kraftnät har till uppgift att på ett affärsmässigt sätt förvalta, driva och utveckla ett kostnadseffektivt, driftsäkert och miljöanpassat kraftöverföringssystem, sälja överföringskapacitet samt i övrigt bedriva verksamheter som är anknutna till kraftöverföringssystemet. Affärsverket svenska kraftnät ska också, enligt 3 § i samma förordning, främja konkurrensen på elmarknaden.

Att besluta om att införa elområden i Sverige ligger inom ramen för Affärsverket svenska kraftnäts uppgifter enligt instruktionen, alldeles oavsett det uppdrag som gavs till verket i regleringsbrevet för 2009. Det finns dock inte några formella hinder för regeringen att förändra en myndighets uppgifter genom att t.ex. besluta om ändringar i myndighetens instruktion eller regleringsbrev, eller genom att lämna eller återta särskilda uppdrag till myndigheten.

Fråga 5. Vilka kommentarer föranleder det som anges i anmälan om överenskommelsen vid det Nordiska ministermötet i september 2008 om en gemensam nordisk elmarknad och det därefter beslutade regleringsbrevet för 2009 för Svenska kraftnät?

En del av handlingsplanen från det nordiska ministermötet i september 2008 var att de systemansvariga myndigheterna skulle ombes att starta processen med att dela in det gemensamma nordiska börsområdet i ytterligare potentiella anbuds- och/eller prisområden med sikte på 2010. Både Danmark och Norge var sedan tidigare indelade i elområden. Mot bakgrund av handlingsplanen fick Affärsverket svenska kraftnät i regleringsbrevet för 2009 i uppdrag att inleda processen med att dela upp Sverige i ytterligare s.k. anmälningsoområden. I uppdraget angavs att den nya ordningen skulle genomföras så fort som det bedömdes möjligt med hänsyn till dels de förändringar i olika it-system som behövde genomföras, dels den finansiella marknadens behov av framförhållning. Något beslut om införandetidpunkt för indelningen av Sverige i elområden har inte fattats av regeringen. Det regeringen har fattat beslut om är att processen skulle inledas. Som nämns i svaret på fråga 4 hade Affärsverket svenska kraftnät kunnat fatta beslut om att dela in Sverige i elområden även utan ett särskilt uppdrag från regeringen.

I Affärsverket svenska kraftnäts lägesrapport till Regeringskansliet den 31 mars 2009 konstaterade verket att finansiella kontrakt kopplade till områdespriser handlats fram t.o.m. 2012 och att detta förhållande skulle kunna anses utgöra en begränsande faktor för hur snabbt ytterligare anmälningsoområden kunde införas. Kommissionen fann dock att Affärsverket svenska kraftnäts invändningar avseende finansiella kontraktets bindningstid inte var skäl för att förskjuta införandetidpunkten. Styrande för tidpunkten var enligt kommissionen den tid som krävdes för förändringar i bland annat it-system. Genom kommissionens beslut den 14 april 2010 blev Affärsverket svenska kraftnät bundet att dela in Sverige i elområden senast den 1 november 2011.

Fråga 6. Vilka kommentarer föranleder det som anförs i anmälan om statsrådet Anna-Karin Hatts uttalanden i kammaren om tidpunkten för indelningen av Sverige i elområden (prisområden) med anledning av interpellationerna 2011/12:121 och 143?

Se svaren på fråga 4 och 5. Statsrådets uttalande vid interpellationsdebatten gjordes efter det att elområdena införts och ska ses mot bakgrund av den situation som rådde i november 2011, då en stor andel av de svenska kärnkraftsreaktorerna stod stilla, vilket medförde prisskillnader mellan olika elområden.

4

Fråga 7. Vilka ytterligare kommentarer föranleder anmälan och denna promemoria?

Anmälan och promemorian föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Bilaga A2.1.3

REGERINGSKANSLIET

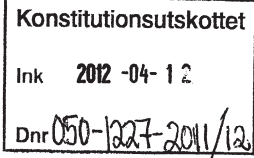
2012-04-12

SB2012/1954

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

**Granskningsärende 17 – Näringsdepartementets hantering av frågan om
införande av elprisråden i Sverige**

Härmed överlämnas en promemoria från Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Fredrik Ahlén.

Christina WeihePostadress
103 33 StockholmTelefonväxel
08-405 10 00E-post: registrator@primeminister.ministry.seBesöksadress
Drottninggatan 21Telefax
08-723 11 71

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2012-04-04

Näringsdepartementet

Statssekreteraren
Daniel Johansson

Konstitutionsutskottets granskningsärende 17 – Näringsdepartementets hantering av frågan om införande av elprisområden i Sverige

Härmed lämnas underlag till svar på konstitutionsutskottets kompletterande frågor i rubricerat ärende. Samråd har skett med kansliet för samordning av EU-frågor, Statsrådsberedningen.

Fråga 1. Som svar på utskottets fråga 4 redogörs i Näringsdepartementets promemoria för 1 § och 3 § förordningen (2007:1119) med instruktion för Affärsverket svenska kraftnät. I dessa bestämmelser används inte begreppet "elområde", och inte heller används detta begrepp i 8 kap 4 § och 4 a § ellagen. Har svenska kraftnät enligt nämnda bestämmelser i ellagen och 1 § förordningen om systemansvaret för el haft befogenhet att införa elområden i Sverige? På vilket sätt förhåller sig eventuella befogenheter enligt nyssnämnda bestämmelser till de befogenheter som regeringen har gett Svenska kraftnät genom förordningen med instruktion för Affärsverket svenska kraftnät? På vilka andra sätt har regeringen kompletterat bestämmelserna om balansansvar i ellagen än genom nyssnämnda förordning? Av svaret bör framgå hur just möjligheten att inrätta elområden täcks av gällande lagar, förordningar och bemyndiganden.

Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) har i det här sammanhanget två olika roller. Verket är dels stamnätsföretag, dels systemansvarig myndighet. Som stamnätsföretag har Svenska kraftnät i uppgift att på ett affärsmässigt sätt förvalta, driva och utveckla ett kostnadseffektivt, driftsäkert och miljöanpassat kraftöverföringssystem, sälja överföringskapacitet samt i övrigt bedriva verksamheter som är anknutna till kraftöverföringssystemet. Detta följer av 1 § förordningen (2007:1119) med instruktion för Affärsverket svenska kraftnät. Att verket är systemansvarig myndighet enligt 8 kap. ellagen (1997:857) framgår av 1 § förordningen (1994:1806) om systemansvaret för el. I denna egenskap har Svenska kraftnät ett ansvar för att säkerställa landets kortsiktiga elbalans. Rollerna som stamnätsföretag och systemansvarig myndighet sammanfaller ofta. Att hantera överföringsbegränsningarna på det svenska stamnätet genom att besluta om att införa elområden i Sverige ligger inom ramen för Svenska kraftnäts allmänna uppdrag som

2

stamnätsföretag enligt instruktionen, även om beslutet också berör verkets uppgifter som systemansvarig myndighet. Det kan i detta sammanhang också noteras att EU-kommissionen har gjort bedömningen att Svenska kraftnät är ett företag enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, och att kommissionens åtgärder har riktat sig mot Svenska kraftnäts beteende som stamnätsföretag.

När det slutligen gäller konstitutionsutskottets fråga på vilka andra sätt som regeringen har kompletterat bestämmelserna om balansansvar i ellagen än genom förordningen om systemansvaret för el och förordningen med instruktion för Affärsverket svenska kraftnät anför Regeringskansliet följande. I 15 och 15 a §§ elförordningen (1994:1250) finns bemyndiganden till Energimarknadsinspektionen att meddela föreskrifter i anslutning till 8 kap. ellagen. I förordningen (1999:716) om mätning, beräkning och rapportering av överförd el finns bestämmelser med anknytning till balansansvaret. Bestämmelserna rör skyldighet att redovisa information och avräkning. I förordningen (2011:931) om planering för prioritering av samhällsviktiga elanvändare finns bestämmelser om planering och framtagande av underlag för att styra el till samhällsviktiga elanvändare i en situation där överföring av el måste begränsas eller avbrytas enligt 8 kap. 2 § ellagen.

Fråga 2. I svaret på fråga 5 anges bl.a. att Svenska kraftnät i en lägesrapport den 1 mars 2009 till Regeringskansliet konstaterade att finansiella kontrakt kopplade till områdespriser handlats fram t.o.m. 2012 och att detta förhållande skulle kunna anses utgöra en begränsande faktor för hur snabbt ytterligare anmälningsområden kunde införas. Vidare anges att kommissionen dock fann att Svenska kraftnäts invändningar avseende finansiella kontraktets bindningstid inte var skäl att förskjuta införandetidpunkten. Vid vilken tidpunkt meddelade kommissionen sin slutsats?

Kommissionen meddelade sin slutsats den 14 april 2010 (se stycke 63).

Bilaga A2.1.4

REGERINGSKANSLIET

2014-01-08

SB2013/9854/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

Ink 2014 -01- 08

Dnr 050-1227-2013

Konstitutionsutskottets granskningsärende 1 - Näringsdepartementets
hantering av frågan om införande av elprisområden i Sverige

2011/12

(Kivall)

Härmed överlämnas promemorior från Socialdepartementet och
Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expediteschefen Fredrik
Ahlén.

C Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefax
08-723 11 71

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2013-12-19

Socialdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 1 - Näringsdepartementets hantering av frågan om införande av elprisområden i Sverige

Konstitutionsutskottet (KU) har begärt svar på vissa frågor. Socialdepartementet lämnar följande underlag som svar på frågorna 3-7. Samråd har skett med kansliet för samordning av EU-frågor i Statsrådsberedningen och Näringsdepartementet.

Fråga 3: Hur vanligt är det att kommissionen vänder sig direkt till myndigheter under regeringen med krav på åtgärder?

Regeringskansliet har ingen samlad bild av kontakter mellan myndigheter och kommissionen.

Fråga 4: Hur säkerställs att myndigheterna fortlöpande enligt 7 § myndighetsförordningen håller regeringen informerad om förhållanden av betydelse för samarbetet i de fall när kommissionen vänder sig direkt till myndigheter under regeringen med krav på åtgärder?

Det åligger myndigheterna att informera regeringen om förhållanden av betydelse för samarbetet inom den Europeiska Unionen. Det hanteras inom ramen för sedvanlig styrning av och kontakter med myndigheterna (genom Regeringskansliet).

Fråga 5: Finns det någon rutin inom Regeringskansliet för hur sådan information som avses i fråga 3 ska tas om hand av regeringen? Hur ser i så fall dessa rutiner ut?

Sådan information tas om hand enligt samma rutiner som gäller för annan information som myndigheter lämnar till Regeringskansliet. Det innebär att Regeringskansliet värderar och tar ställning till den information som kommer från myndigheterna. En bedömning görs om informationen föranleder någon åtgärd.

Fråga 6: Hur tillgodoses informationen till riksdagen om de fall när kommissionen vänder sig direkt till myndigheter under regeringen med krav på åtgärder?

I de fall myndigheter företräder Sverige i förhandlingar och liknande rapporteras detta till riksdagen på samma sätt som när Regeringskansliet företräder Sverige.

I regeringens årliga skrivelse till riksdagen om verksamheten i EU redovisas utvecklingen på samtliga politikområden i EU-samarbetet liksom vad regeringen verkat för.

Regeringen håller vidare riksdagen informerad om myndigheternas verksamhet t.ex. genom rapportering i budgetproposition och i årsredovisning för staten. Sådan information är normalt på en övergripande nivå.

Fråga 7: Vilka kommentarer i övrigt föranleds av anmälan och denna promemoria?

Anmälan och promemorian föranleder inte några ytterligare kommentarer.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2013-12-19

Näringsdepartementet

Statssekreterare
Daniel Johansson

Konstitutionsutskottets granskningsärende 1 – Näringsdepartementets hantering av frågan om införande av elprisområden i Sverige

Härmed lämnas underlag för svar på utskottets frågor 1–2 i rubricerat ärende.

- 1. Vilka kontakter har förekommit mellan Svenska kraftnät och regeringen och Regeringskansliet med anledning av kommissionens åtgärder och beslut med anledning av det danska klagomålet till EU? Rörde några kontakter möjligheten att överklaga kommissionens beslut? Hur dokumenterades kontakterna?*

Kommissionen erbjöd enligt EU:s konkurrensrättsliga regelverk Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) att ingå ett s.k. frivilligt åtagande med anledning av kommissionens preliminära bedömning i juni 2009, vilket Svenska kraftnät gjorde. Kommissionens förfarande var riktat mot Svenska kraftnät och det var Svenska kraftnät som gjorde bedömningen att indelningen av Sverige i flera elprisområden (numera elområden) var den enda möjligheten att undvika ekonomiska sanktioner. I och med Svenska kraftnäts åtagande fann kommissionen att det inte längre fanns skäl för att vidta åtgärder i ärendet. Kommissionen fattade således inte något överklagbart beslut i ärendet.

Såvitt framgår av Regeringskansliets dokumentation informerade Svenska kraftnät i oktober 2009 Näringsdepartementet om kommissionens förestående offentliggörande för marknadens aktörer av Svenska kraftnäts åtagande. Näringsdepartementet fick dessförinnan information i frågan av Svenska kraftnät under sommaren 2009.

- 2. Gjordes några överväganden om det fanns skäl att informera riksdagen om kommissionens åtgärder och beslut med anledning av det danska klagomålet till EU?*

Riksdagen informerades om färdplanen från det nordiska ministermötet i Umeå i september 2008, där en del var att starta processen med att dela in det gemensamma nordiska börsområdet i ytterligare potentiella

2

anbuds- och/eller prisområden (budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1 utg. omr. 21) och i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg. omr. 21).

Riksdagen informerades även i februari 2010 då frågan var föremål för interpellationsdebatt i riksdagen med den dåvarande näringsministern (interpellation 2009/10:174).

Bilaga A2.1.5

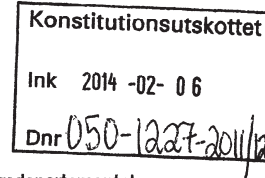
REGERINGSKANSLIET

2014-02-06

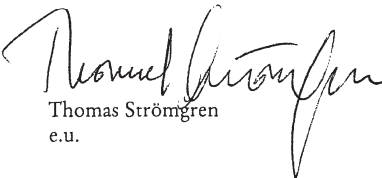
SB2014/9854/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
RiksdagenKonstitutionsutskottets granskningsärende 1 – Näringsdepartementets
hantering av frågan om införande av elprisområden i Sverige

Härmed överlämnas en promemoria från Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expediteschefen Fredrik
Ahlén.

Thomas Strömberg
e.u.

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefax
08-723 11 71

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-02-04

Näringsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 1 – Näringsdepartementets hantering av frågan om införande av elprisområden i Sverige

Härmed lämnas underlag för svar på utskottets kompletterande frågor i rubricerat ärende.

Fråga 1. Förekom några kontakter mellan Svenska kraftnät och regeringen och Regeringskansliet tidigare än 2009 om införande av elprisområden? Informerades regeringen eller Regeringskansliet av Svenska kraftnät före 2009 om det danska klagomålet till EU-kommissionen, och i så fall när och hur? På vilket sätt gavs informationen – både eventuellt före 2009 och under 2009 – från Svenska kraftnät och hur dokumenterades den? Rörde några kontakter Svenska kraftnäts agerande med anledning av kommissionens preliminära bedömning?

Synpunkter på Affärsverket svenska kraftnäts (Svenska kraftnät) tidigare metod för att hantera överföringsbegränsningarna, de s.k. flaskhalsarna, i det svenska stamnätet har framförts inom det nordiska samarbetet under en mycket lång tid. I denna fråga har Regeringskansliet haft kontakter med berörda myndigheter, bl.a. Energimarknadsinspektionen, Svenska kraftnät och Konkurrensverket, för att inhämta information. Därutöver har regeringen lämnat vissa uppdrag till myndigheterna beträffande hantering av överföringsbegränsningar (dnr N2004/584/ESB, M2005/5153/E och N2008/8221/E). Även vissa informella kontakter har förevarit mellan Regeringskansliet och myndigheterna såvitt avser elprisområdena. Vissa av de ovan nämnda kontakterna har dokumenterats.

Det danska klagomålet till EU-kommissionen var allmänt känt vid tidpunkten för klagomålet 2006. Det är dock oklart vid vilken tidpunkt regeringen och Regeringskansliet fick kännedom om klagomålet, då det inte har påträffats någon dokumentation om detta i Regeringskansliet.

Kommissionens förfarande var riktat mot Svenska kraftnät och i Regeringskansliets diarium finns inget särskilt ärende rörande detta.

2

Som Näringsdepartementet konstaterar i promemorian den 19 december 2013 som svar på utskottets fråga 1 framgår det av Regeringskansliets dokumentation att Svenska kraftnät i oktober 2009 informerade Näringsdepartementet om kommissionens förestående offentliggörande för marknadens aktörer av Svenska kraftnäts åtagande.

Fråga 2. I svaret på fråga 2 i promemorian från Näringsdepartementet som utskottet fick den 8 januari 2014 anges att riksdagen i budgetpropositionerna för 2010 och 2011 (utg.omr. 21 Energi) informerades om färdplanen från det nordiska ministermötet i september 2008. Såvitt kan utläsas av de båda budgetpropositionerna gavs dock ingen information om det danska klagomålet till EU-kommissionen, kommissionens preliminära ställningstagande och Svenska kraftnäts åtgärder för att ingå ett s.k. frivilligt åtagande. Gjorde regeringen några överväganden om det fanns skäl att informera riksdagen – utöver den information som gavs i en interpellationsdebatt i februari 2010 – om det danska klagomålet till EU-kommissionen, kommissionens preliminära ställningstagande och Svenska kraftnäts åtgärder för att ingå ett s.k. frivilligt åtagande?

Regeringens överväganden återfinns i regel i propositioner, skrivelser och andra gemensamt beredda och beslutade dokument. Utöver vad som redan framgår av framtaget skriftligt underlag i ärendet har Regeringskansliet inget ytterligare att redovisa vad avser regeringens överväganden.

Bilaga A2.2.1

Stockholm den 2 april 2013.

Konstitutionsutskottet

Ink 2013 -04- 0 2

Dnr 1639-2012/13

Anmälan till konstitutionsutskottet.

I samband med att nya styrelser för de regionala högskolorna ska utses har kommunalrådet i Falun Johny Gahnshag och riksdagsledamoten Anders Ahlgren inte ansetts som möjliga till omnominering i Högskolan Dalarnas styrelse. Den förstnämnda anses befinna sig i en intressekonflikt i egenskap av sitt uppdrag som kommunalråd med anledning av att delar av Högskolan är förlagd till Falun och att Falu kommun har intressen i verksamheten. När det gäller den sistnämnda så har det sin grund i en "policy" att riksdagsledamöter, enligt regeringsföreträdare, inte ska inneha denna typ av uppdrag.

Enligt högskoleförordningen (1993:100) så anges följande när det gäller föreslagna ledamöters bakgrund:

"Föreslaget ska föregås av ett samråd inom och utom högskolan och avse personer med kompetens och erfarenhet av verksamhet av betydelse för högskolans utbildnings-, forsknings- och samverkansuppdrag."

I samband med landshövdingenätverkets möte i oktober 2012 så underströk statssekreteraren Peter Honeth följande :

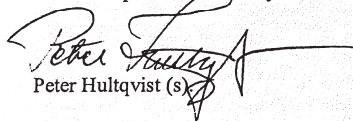
- Riksdagsledamöter ska inte nomineras till de regionala högskolornas styrelser.

I ett brev från Honeth till landshövdingarna, som utgör sammankallande i de nomineringsgrupper som förbereder nominering av ledamöter, så underströks följande:

- "Vid diskussionen om det nya nomineringsförfarandet under landshövdingenätverkets möte i oktober framkom att det är viktigt att särskilt beakta vissa frågor när styrelsens sammansättning övervägs. Dit hörde frågan om huruvida intressekonflikter kan uppstå om styrelseledamöter samtidigt företräder verksamheter som är starkt sammankopplade med det aktuella lärosätets verksamhet".

Båda dessa punkter finns inte reglerade i något riksdagsbeslut eller lagrum. Däremot har det vid landshövdingenätverkets möte framförts i form av en tydlig styrning från statssekreteraren Peter Honeths sida. Därmed är detta också att uppfatta som en tydlig vilja från ministerns sida, utbildningsminister Jan Björklund.

Förordningstexten ger inte utrymme för de vittgående inskränkningar i nomineringsförfarandet som här vidtagits. I stället borde regeringen i ett kollektivt beslut beslutat om en ny författningstext. Det som nu skett strider mot regeringsformens bestämmelser om att regeringsbeslut ska vara kollektiva och är därmed att betrakta som ett klart exempel av ministerstyre.

Peter Hultqvist (s)

Bilaga A2.2.2

REGERINGSKANSLIET

2014-01-08

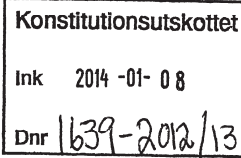
SB2013/1009//RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 6 – Förfarandet för nominering till högskolestyrelser

Härmed överlämnas en promemoria från Utbildningsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Charlotte Abrahamsson.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefax
08-723 11 71

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-01-07

Utbildningsdepartementet

Universitets- och högskoleenheten

Konstitutionsutskottets granskningsärende 6 – Förfarandet för nominering till högskolestyrelser

2 bilagor

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 28 november 2013 begärt svar på ett antal frågor i rubricerat ärende. Med anledning av utskottets begäran lämnar Utbildningsdepartementet följande svar.

1. Uttalade berörd statssekreterare något om att "riksdagsledamöter inte ska nomineras till de regionala högskolornas styrelser" e.d. vid mötet med landshövdingenätverket i oktober 2012? Utöver svaret på den specifika frågan önskar utskottet en kortare redogörelse för innehållet i statssekreterarens anförande.

Vid mötet informerades statssekreteraren om det nya nomineringsförfarandet som behandlades i propositionen Nya myndigheter inom utbildningsområdet m.m. (prop. 2011/12:133, bet. 2011/12:UbU22, rskr. 2011/12:278). En kortare redogörelse för innehållet i statssekreterarens anförande liksom för diskussionen framgår av de minnesanteckningar som finns från mötet och som därefter distribuerades till landshövdingarna, se *bilaga 1*. Vidare bifogas de bilder som statssekreteraren visade under sin genomgång vid mötet, se *bilaga 2*.

En stor del av den aktuella delen av mötet ägnades åt diskussioner och frågor från landshövdingarna. Frågor om jäv och olika jävsliknande situationer för styrelseledamöter togs då upp. I det sammanhanget kom även frågor om riksledamöter att beröras. Statssekreteraren redovisade utgångspunkten i regeringens reform att avpolitisera styrelserna för statliga universitet och högskolor. Statssekreteraren gav uttryck för att det kan finnas en risk för jäv eller intressekonflikter i fråga om riksledamöter liksom för andra personer. Vad som i det följande sägs om högskolor avser både universitet och högskolor.

2. Av förarbetena (prop. 2011/12:133 s. 19) till 2 kap. 7 b § högskoleförordningen framgår att nomineringsgrupperna har självständiga

2

uppdrag att lämna förslag till regeringen om vilka styrelseledamöter som den bör utse. Med beaktande av detta och kraven som följer av bl.a. regeringsformens bestämmelser, vilka möjligheter föreligger för regeringen eller en företrädare för regeringen att meddela instruktioner till grupperna om deras arbete?

Regeringen har meddelat föreskrifter om nomineringsgruppernas arbete i 2 kap. 7 a och b §§ högskoleförordningen. Därutöver har regeringen i särskilda beslut gett vissa direktiv om bl.a. sätt och tidpunkt för redovisning av de personer som föreslås av grupperna (U2012/5760/UH m.fl.). Där framgår bl.a. att en jämn könsfördelning ska eftersträvas. Några ytterligare föreskrifter eller uppdrag finns inte i fråga om nomineringsgrupperna.

I propositionen 2007/07:43, där ordningen om att en högskola skulle lämna förslag på ordförande och andra ledamöter till regeringen presenterades, anfördes att det blir naturligt för regeringen att följa förslaget från högskolan såvida inte starka skäl talar för något annat. Som exempel på sådana skäl angavs att jämställdhetsaspekten inte har beaktats. I propositionen 2011/12:133 gjorde regeringen ingen annan bedömning i denna fråga. Detta gör sig således gällande även när det gäller förslag från nomineringsgrupperna. Även om regeringen använder sig av ett särskilt nomineringsförfarande när ledamöter till högskolestyrelserna utses ankommer det på regeringen som beslutande instans att göra den slutliga bedömningen innan en person utses och att inför ett beslut göra en bedömning i fråga om t.ex. jämn könsfördelning, jäv eller jävliksnande situationer och intressekonflikter. Om regeringen bedömer att förslaget inte kan följas, ligger det i en nomineringsgrupps uppdrag att komma in med ett nytt förslag inför regeringens beslut.

3. Vilken statsrättslig status har nomineringsgrupperna? Är dessa, t.ex. mot bakgrund av det självständiga uppdrag de har, att betrakta som myndigheter?

En nomineringsgrupp är inte en myndighet. Uppdraget att lämna förslag till styrelseledamöter är att se som en uppgift för de personer som utses att ingå i en nomineringsgrupp eller som ingår i sin egenskap av att vara landshövding eller landshövdingens ställföreträdare i samverkan med de andra personerna i gruppen. En nomineringsgrupp är att betrakta som en beredningsgrupp med uppgift att ta fram ett förslag till regeringen inför regeringens beslut om att utse styrelseledamöter.

4. Enligt uppgift i ett brev från berörd statssekreterare framkom under diskussionen om det nya nomineringsförfarandet vid det aktuella nätverksmötet vikten av att särskilt beakta vissa frågor när styrelsens sammansättning övervägdes, bl.a. frågan om huruvida "intressekonflikter kan uppstå om styrelseledamöter samtidigt företräder verksamheter som är

starkt sammankopplat med det aktuella lärosätets verksamhet". Mot bakgrund av ovan önskar utskottet svar på följande frågor:

a) En förtydligande redogörelse om vilka verksamheter som avses "som starkt sammankopplat med det aktuella lärosätets verksamhet".

b) I redogörelsen ska anges om t.ex. ett uppdrag som riksdagsledamot eller andra uppdrag med partipolitisk bakgrund utgör sådana verksamheter.

c) Om svaret är ja på delfråga b), en kommentar till hur denna bedömning förhåller sig till bl.a. regeringsformens bestämmelser.

Vad som utgör verksamheter som är starkt sammankopplade med en högskolas verksamhet kan variera beroende på högskolans inriktning och måste bedömas från fall till fall. Det kan gälla t.ex. finansiering av forskning eller affärsmässiga transaktioner.

Vid en utnämning behöver dock utöver en persons meriter också risken för jäv, jävsliknande situationer eller intressekonflikter beaktas, oavsett om en person har eller inte har ett politiskt uppdrag.

Av 1 kap. 9 § regeringsformen följer bl.a. att förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter i sin verksamhet ska iaktta saklighet och opartiskhet. Bestämmelser om jäv som gäller för förvaltningsmyndigheter finns i 11 och 12 §§ förvaltningslagen (1986:223). I 11 § första stycket 5 anges bl.a. att den som ska handlägga ett ärende är jävig om det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till hans opartiskhet i ärendet. Av Regeringskansliets skrivelse Effektiv styrelse – vägledning för statliga myndighetsstyrelser (2009) framgår bl.a. att styrelseledamöter ska stå obundna av partsintressen. Frågor om jäv behöver beaktas vid beredning av utnämningar till bl.a. styrelser för att säkerställa att det inte finns någon risk för lojalitetskonflikter mellan styrelseuppdraget och de andra uppgifter en person kan ha.

Fråga 5. Har regeringen eller företrädare för regeringen sedan oktober 2012 tagit nya kontakter inom ramen för landshövdingenätverket eller i andra sammanhang med företrädare för nomineringsgrupperna? Om ja, vilka var syftet med och innehållet i dessa kontakter?

Under beredningen av besluten om att utse externa styrelseledamöter våren 2013 togs det från Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) vid några tillfällen kontakt med företrädare för berörda nomineringsgrupper, främst landshövdingar eller deras ställföreträdare. Kontakterna handlade om att det behövdes nya förslag från berörd nomineringsgrupp. Grunden för detta var att det fanns risk för jävsliknande förhållanden eller intressekonflikter som kunde förutses. Det fanns också i några fall personer som var nominerade till flera styrelser. En annan fråga som

4

diskuterades med nomineringsgrupper var att jämställdhetsaspekten inte hade beaktats.

Fråga 6. Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna promemoria anledning till?

Innehållet i konstitutionsutskottets promemoria ger inte anledning till några kommentarer i övrigt.

Bilaga 1**LANDSHÖVDINGEMÖTE****Minnesanteckningar från mötet den 11 oktober 2012**

Närvarande: Se sist i dokumentet.

Ordförande Lars-Erik Lövdén hälsade alla välkomna och riktade ett särskilt välkommen till de nya landshövdingarna Kenneth Johansson, Sven-Erik Österberg och Liselott Hagberg som närvarade vid sina första landshövdingemöten.

1. Aktuella frågor från Naturvårdsverket

Generaldirektör Maria Ågren var inbjuden för att tala om Naturvårdsverkets uppdrag och dess beröringsytor gentemot länsstyrelserna. Ågren tog bland annat upp de anslag de har för att genomföra sitt uppdrag och konstaterade att årets budget innebar en viss förskjutning från skötsel av skyddade naturområden till förvärv av skyddsvärd mark. Det fördes även en diskussion om medel för bl.a. sanering som parkerats på länsstyrelserna och huruvida situationen framgent kan lösas genom ett bättre användande av bemyndiganderamar.

Naturvårdsverkets länsstyrelsemöte hålls i oktober varje år och planeras så att det hålls i anslutning till ett ordinarie landshövdingemöte. De bilder Ågren visade finns bilagda.

2. Ledamöter till universitetens och högskolornas styrelser – landshövdingens roll

Statssekreteraren vid Utbildningsdepartementet, Peter Honeth, presenterade den förändring som regeringen beslutat om gällande hur nominering av ledamöter till universitetens och högskolornas styrelser ska ske. Landshövdingen ska leda den nomineringskommitté som ska ta fram nomineringar. Honeth poängterade särskilt att det numera är tillåtet att ha utländska medborgare i styrelserna. Vidare tog Honeth upp att frågan om jäv och att detta bör beaktas vid nomineringarna. Viss diskussion om olika potentiella jävssituationer följde. Landshövdingarnas nomineringar ska lämnas till Utbildningsdepartementet i februari. De bilder Honeth visade finns bilagda.

3. Information från Hovet

Förste hovmarskalk Mats Nilsson och Hovmarskalk Kurt Svensson informerade om aktiviteter under 2013 som berör landshövdingarna och länsstyrelserna.

4. Översyn av statlig regional förvaltning (dir 2009:62) – nuläge

Diskussion fördes om utredningen om den statliga regionala förvaltningen. Vid denna dagordningspunkt närvarade inga tjänstemän.

5. Övriga frågor

Ordföranden efterfrågade önskemål om agendapunkter för kommande möten. Ett antal förslag kom upp och ytterligare förslag kan lämnas till Johan Krabb. Arrangemang i anslutning till kommande landshövdingemöten gicks också igenom och inbokningar att notera finns nedan.

Frågan om insynsråd vid länsstyrelserna togs upp. Ett brev om att ledamöter ska nomineras har skickats till länsstyrelserna.

Vid mötet delades material om pågående förenklingsarbete ut till samtliga.

Barbro Holmberg informerade om European Days som ordnas 6-8 juni för motsvarigheten till landshövdingar i samtliga EU-länder.

2012 års landshövdingemöten

8/11 och 13/12

2013 års landshövdingemöten

10/1 (Landshövdingemiddag), 14/2 (middag för myndighetschefer under S-dep), 14/3 (inbjudna till LRF för middag), 11/4, 16-17/5 (Gävleborg), 13/6, 25-27/8 (Östergötland), 10/10, 14/11, 12/12

Johan Krabb

Närvarande

Landshövding: Berit Andnor Länsstyrelsen i Blekinge (K)
Landshövding: Maria Norrfalk Länsstyrelsen i Dalarna (W)
Landshövding: Barbro Holmberg Länsstyrelsen i Gävleborg (X)
Landshövding: Cecilia Schelin Seidegård Länsstyrelsen i Gotlands län (I)
Landshövding: Lars-Erik Lövdén Länsstyrelsen i Halland (N)
Landshövding: Britt Bohlin Länsstyrelsen i Jämtland (Z)
Landshövding: Minoo Akhtarzand Länsstyrelsen i Jönköpings län (F)
Landshövding: Kristina Alsér Länsstyrelsen i Kronoberg (G)
Landshövding: Sven-Erik Österberg Länsstyrelsen i Norrbottens län (BD)
Landshövding: Chris Heister Länsstyrelsen i Stockholms län (AB)
Landshövding: Liselott Hagberg Länsstyrelsen i Södermanland (D)
Landshövding: Peter Egardt Länsstyrelsen i Uppsala län (C)
Landshövding: Kenneth Johansson Länsstyrelsen i Värmlands län (S)
Tf Landshövding: Birgitta Heijer Länsstyrelsen i Västerbotten (AC)
Landshövding: Lars Bäckström Länsstyrelsen i Västra Götalands län (O)
Landshövding: Rose-Marie Frebran Länsstyrelsen i Örebro län (T)
Landshövding: Elisabeth Nilsson Länsstyrelsen i Östergötland (E)

Anmält förhinder

Landshövding: Stefan Carlsson Länsstyrelsen i Kalmar län (H)
Landshövding: Margareta Pålsson Länsstyrelsen i Skåne (M)
Landshövding: Bo Källstrand Länsstyrelsen i Västernorrlands län (Y)
Landshövding: Ingemar Skogö Länsstyrelsen i Västmanland (U)

Bilaga 2

Ett nytt sätt att nominera ordförande och externa ledamöter i styrelserna för universitet och högskolor

Utbildningsdepartementet

Krav på högskolan – krav på ledningen

- Högskolesektorn är under stark förändring
- Hård nationell och internationell konkurrens
- Ökande krav att möta olika behov i samhället
- Den förändrade rollen innebär än större behov av en strategisk och professionell ledning
- Styrelsen, med representation såväl från verksamheten (rektor, lärare, studenter) och från det omgivande samhället (de ”externa” ledamöter som utses av regeringen), spelar en avgörande roll.

Ett förändrat nomineringssätt för ledamöter som utses av regeringen

- Presenterades i våras i propositionen Nya myndigheter inom utbildningsområdet m.m. (prop. 2011/12:133)
- Diskuterades på landshövdingamötet i mars 2012 och har i två omgångar remitterats
- Syfte åtgärda problem med ”rundgång” i nominering av rektor respektive styrelseledamöter
- Nytt förfarande fr.o.m. styrelsernas nästa mandatperiod: en nomineringsgrupp föreslår de externa ledamöterna inkl. ordförande

Det nya nomineringsförfarandet

- Styrelsen består av ordförande och 14 andra ledamöter. Rektor ingår i styrelsen. Tre studentrepresentanter utses av studentkåreerna och tre lärarrepresentanter av lärarna.
- Ordförande och övriga ledamöter utses, liksom tidigare, av regeringen
- Nytt är att förslag till dessa ledamöter ska lämnas till regeringen av en nomineringsgrupp som består av -landshövdingen i det län där högskolan har sin huvudsakliga verksamhet
- en person som utses av regeringen och som har god kännedom om det aktuella lärosätet och
- en representant för studenterna vid lärosätet.

Landshövdingens roll i nomineringen

- Företräder ett övergripande statligt intresse
- Representerar kunskap om behov i den omgivning som högskolan verkar i
- Leda arbetet och sammankalla gruppen samt stå för administrativt stöd
- en person utses av regeringen
- en student utses av studentkår
- Möjligt delegera till ställföreträdaren vid behov (framför allt när det finns många högskolor i ett och samma län)

Förslaget till ledamöter

- De personer som föreslås ska ha kompetens och erfarenhet från verksamhet av betydelse för universitetets eller högskolans utbildnings-, forsknings- och samverkansuppdrag
- Viktigt identifiera kompetensbehoven i styrelsen i samråd med lärosätet
- Innan förslag lämnas ska samråd genomföras inom och utom lärosätet
- Det är numera möjligt att ha utländska medborgare i en myndighets styrelse.

Förslaget (forts)

- Förslaget bör utformas så att det kan accepteras av regeringen – bl.a. bör det beaktas frågor om -jämfällldhet, -jäv och lämplighet, och -behov av förnyelse i styrelsen (normalt högst två mandatperioder)
- Ingen i nomineringsgruppen får finnas bland dem som gruppen föreslår till styrelsen

Tidsramar

- Ny förordningsbestämmelse i kraft 15 oktober; gäller för styrelser som utses för perioden 1 maj 2013 – 30 april 2016
- Hösten 2012: beslut om den person som regeringen utser; närmare instruktioner till gruppen samt uppmaning till studentkårer att utse representanter
- Studentrepresentanten och den person som utses av regeringen bör utses för högst tre år som inte är samma tid som styrelsens mandatperiod.
- Förslag lämnas senast mitten-slutet av februari 2013 och fyllnadsnomineringar vid behov

Bilaga A2.2.3

REGERINGSKANSLIET

2014-02-06

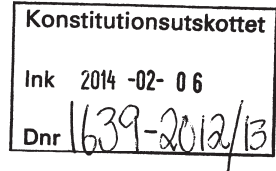
SB2013/10097/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 6 – Förfarandet för nominering till högskolestyrelser

Härmed överlämnas en promemoria från Utbildningsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditons- och rättschefen Charlotte Abrahamsson.

Thomas Strömgren
e.u.

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefax
08-723 11 71

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-02-06

Utbildningsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 6 – Förfarandet för nominering till högskolestyrelser

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 16 januari 2014 begärt svar på ett antal kompletterande frågor i rubricerat ärende. Med anledning av utskottets begäran lämnar Utbildningsdepartementet följande svar.

1. Mot bakgrund av dels att statssekreteraren vid landshövdingemötet tog upp frågan om jäv och att detta bör beaktas vid nomineringarna samt att en viss diskussion om olika potentiella jävssituationer följde, dels att jävsfrågan inte berörs i förarbetena till det nya förfarandet vid utnämningar av högskolestyrelser (prop. 2006/07:43 och 2011/12:133) önskar utskottet svar på följande frågor:

a) Gav statssekreteraren uttryck för att det förelåg specifika jävsrisker i fråga om riksdagsledamöter och i så fall vilka risker?

b) Mot vilken bakgrund tog statssekreteraren upp frågan om jäv?

c) Vilken grund (rättslig reglering e.d.) anfördes av statssekreteraren vid mötet för att nomineringsgrupperna borde beakta bl.a. frågor om jäv vid utformning av sina förslag?

d) Vilka olika potentiella jävssituationer diskuterades? Gällde diskussionen specifikt riksdagsledamöter?

Statssekreteraren uttryckte inte vid mötet att det förelåg specifika jävsrisker i fråga om just riksdagsledamöter. Som framgår av det tidigare svaret till konstitutionsutskottet gav statssekreteraren dock uttryck för att det kan finnas risk för jäv eller intressekonflikter i fråga om riksdagsledamöter liksom för andra personer.

Bakgrunden till att frågor om jäv och olika jävsliknande situationer diskuterades är att objektivitetskravet i 1 kap. 9 § regeringsformen måste beaktas inför ett regeringsbeslut om att utse styrelseledamöter som ges ett avgörande inflytande över en myndighets beslut. Detta utvecklas

2

närmare under svar 2. De närmare rättsliga grunderna angavs inte vid mötet.

Vid diskussionen om olika jävslänkande situationer berördes frågor om bl.a. lämpligheten i att ingå i ett forskningsråd som fördelar medel för forskning till ett statligt universitet eller en statlig högskola eller i ett företag eller en kommun som har affärstransaktioner med ett lärosäte. Diskussionen rörde inte specifikt riksdagsledamöter. Vad som i det följande sägs om högskolor avser både universitet och högskolor.

Enligt vad som framgår av det tidigare svaret informerades statssekreteraren också vid mötet om det nya nomineringsförfarandet som behandlades i propositionen Nya myndigheter inom utbildningsområdet m.m. (prop. 2011/12:133, bet. 2011/12:UbU22, rskr. 2011/12:278). Förfarandet bygger på den ordning som presenterades i propositionen Frihet att välja – ett ökat inflytande för universitet och högskolor när styrelseledamöter utses (prop. 2006/07:43, bet. 2006/07:UbU11, rskr. 2006/07:122). I den propositionen uttalade regeringen att den på olika sätt kommer att verka för att den politiska styrningen av högskolan minskar och att en sådan ambition är i linje med regeringens generella politik om en reformering av utnämningmakten, där avpolitisering och öppenhet utgör viktiga hörnstenar vid statliga utnämningar. I propositionen anförde regeringen att de förslag och bedömningar som görs i propositionen är viktiga för att minska den politiska styrningen av universitet och högskolor.

Vidare bör det nämnas att av propositionen Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175 s. 38, bet. 2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315) framgår att regeringen vill värna en hög grad av integritet för myndigheter och att gränsen mellan politik och förvaltning ska vara tydlig.

2. Av förarbetena till 11–12 §§ förvaltningslagen framgår att avsikten var att knyta regeringen till personer som tar befattning med ett ärende på sådant sätt att de kan tänkas påverka utgången, men inga andra. Mot denna bakgrund önskar utskottet en förtydligande rättslig analys om huruvida förvaltningslagen faktiskt dels är tillämplig vid de här aktuella utnämningsärendena, dels kan motivera behovet av att beakta risker för jäv, s.k. jävslänkande situationer eller intressekonflikter vid sådana ärenden.

Jävsreglerna i förvaltningslagen (1986:223) gäller vid förvaltningsmyndigheter i fråga om den som deltar i den slutliga handläggningen av ett ärende eller i beredningen av det. En direkt tillämpning av jävsbestämmelserna blir aktuell först i den situation då ett ärende bereds inför beslut eller beslut ska fattas. En styrelse för en högskola har enligt högskolelagen (1992:1434) och de förordningar som ansluter till lagen ett långtgående ansvar för verksamheten vid lärosätet. Olika omständigheter kan göra att en ledamot i en styrelse för en

högskola har anledning att avstå från att delta i beslut på någon av de jävsgrunder som anges i förvaltningslagen.

Det är regeringen som efter förslag från en nomineringsgrupp beslutar om vilka ledamöter som ska ingå i en högskolas styrelse utöver rektor och representanter för lärare och studenter. Av 1 kap. 1 § regeringsformen följer att regeringen i sitt beslutsfattande har att iaktta objektivitetsprincipen enligt 1 kap. 9 § regeringsformen, och regeringen följer enligt praxis de principer som förvaltningslagen ger uttryck för. Vid handläggningen av ärenden om att utse styrelseledamöter beaktas risker för att eventuella jävsliknande situationer eller andra intressekonflikter kan komma att uppstå för personer som omfattas av en nomineringsgrupps förslag. Ledamöter i styrelsen för en högskola företräder myndigheten och måste i den rollen stå obundna av andra intressen. Bestämmelserna om jäv i förvaltningslagen är ett uttryck för objektivitetsprincipen och bidrar liksom bestämmelser om otillåtna bisysslor till att skapa förtroende för att myndigheter sköter sina uppgifter på ett objektivt och opartiskt sätt. Om det i fråga om en person som en nomineringsgrupp föreslår finns omständigheter som kan anses utgöra en påtaglig risk för att intressekonflikter kan förutses i styrelsearbetet, och detta är ägnat att rubba förtroendet för honom eller henne eller att skada myndighetens anseende, finns det således anledning att inför beslut överväga om personen bör ges ett förtroendeuppdrag som styrelseledamot.

Även andra intressekonflikter kan aktualiseras. Mot bakgrund av att en styrelse för en myndighet svarar inför regeringen och att regeringen i sin tur enligt 1 kap. 6 § regeringsformen svarar inför riksdagen kan ett förordnande av en riksdagsledamot att också vara ledamot i en högskolas styrelse leda till otydliga ansvarsförhållanden och negativt skada förtroendet för styrelsens arbete och även myndighetens anseende.

3. Med beaktande av dels regeringsformens krav på saklighet och opartiskhet, dels regeringens tidigare utnämningsbeslut av riksdagsledamöter till högskolestyrelser, dels Regeringskansliets kontakter med nomineringsgrupper för att nya förslag behövdes då risker för s.k. jävsliknande förhållanden eller intressekonflikter hade förutsetts, efterfrågar utskottet en motiverad redogörelse av vilka sakliga kriterier som tillämpas för att identifiera nämnda förhållanden och konflikter.

När en ledamot i en högskolas styrelse utses sker det med beaktande av hur objektivitetsprincipens innehåll har utvecklats genom uttalanden av bl.a. Justitieombudsmannen (JO) och i praxis på området. Vad som kan anses utgöra jävsliknande förhållanden eller intressekonflikter bedöms från fall till fall beroende på bl.a. högskolans inriktning och den verksamhet som den föreslagna personen företräder.

4. I Regeringskansliets skrivelse Effektiv styrelse – vägledning för statliga myndighetsstyrelser (2008) framgår bl.a. att styrelseledamöter ska stå obundna av partsintressen. Utskottet önskar få en förtydligande redogörelse för vad som avses med begreppet "partsintresse". Hur förhåller sig begreppet till bl.a. gällande lag och andra författningar? Vilka sakliga och konkreta kriterier tillämpas för att fastställa huruvida ett partsintresse föreligger? Utskottet noterar även att i den aktuella skrivelsen anges bl.a. att ledamöterna i sitt styrelsearbete och sin ledamotsroll ska stå obundna av partsintressen.

En person som utses att vara ledamot i en styrelse har till uppgift att företräda myndigheten och måste i den rollen stå obunden av andra partsintressen. Ledamoten företräder myndigheten på ett personligt mandat. Partsintresse kan sägas beskriva ett intresse skilt från vad som gagnar den verksamhet personen i fråga är satt att företräda. Det förhållandet att en ledamot inte ska vara bunden av partsintressen är ett uttryck för objektivitetsprincipen i 1 kap. 9 § regeringsformen och preciseras i bestämmelserna i förvaltningslagen om jäv. Några sakliga eller konkreta kriterier för när ett partsintresse finns är därutöver inte reglerade i författning. Objektivitetsprincipen får som sagts ovan sitt närmare innehåll genom uttalanden av bl.a. JO och den praxis som har utvecklats på området.

5. Utskottet önskar en redogörelse för samtliga de kontakter som under våren 2013 togs med nomineringsgrupperna under beredningen av besluten om att utse externa styrelseledamöter (jfr svar på fråga 5 i Utbildningsdepartementets svarspromemoria från den 7 januari 2014). Av redogörelsen ska framgå bl.a. om den enskilda kontakten föranleddes av att det fanns risk för s.k. jävliktande förhållanden eller intressekonflikter, om kontakten gällde en nomineringsgrupps förslag om att regeringen skulle utse en riksdagsledamot samt hur många sådana kontakter som togs totalt under våren 2013.

Kontakter togs med olika företrädare för nomineringsgrupperna för i vart fall åtta högskolor efter det att nomineringsgrupperna kommit in med sina förslag på ledamöter.

Anledningar till att kontakter togs var i huvudsak följande.

I ett fall hade nomineringsgruppen inte beaktat en jämn könsfördelning.

I fem fall var det fråga om jävliktande situationer. I tre av dessa fall hade några föreslagna ledamöter även föreslagits som ledamöter i andra högskolors styrelser. I ett av fallen var den föreslagna ledamoten generaldirektör vid en myndighet som finansierar forskning vid den aktuella högskolan. I ett av fallen var den föreslagna ledamoten aktuell

att utnämnas till ledamot i en styrelse för en stiftelse som fördelar forskningsmedel till högskolor.

I de återstående två fallen var det fråga om dels ambitionen att avpolitisera högskolestyrelserna, dels risken för intressekonflikter då de föreslagna ledamöterna också hade uppdrag att vara riksdagsledamöter.

6. Hur förhåller sig Utbildningsdepartementets kontakter med nomineringsgrupperna under våren 2013 med regeringens avsikt att dessa borde ha ett självständigt uppdrag att lämna förslag till regeringen (prop. 2011/12:133 s. 19)?

En nomineringsgrupp är som har anförts i den tidigare svarspromemorian att betrakta som en beredningsgrupp med uppgift att ta fram ett förslag på styrelseledamöter inför regeringens beslut och är inte någon myndighet. Nomineringsgruppens uppdrag är att självständigt lämna förslag till regeringen. Det slutliga avgörandet görs dock av regeringen. Om det inför regeringens beslut görs bedömningen att ett förslag från en nomineringsgrupp av något skäl inte bör följas, ankommer det på nomineringsgruppen att självständigt ta fram ett nytt förslag. Det är mot denna bakgrund som det har tagits kontakter med nomineringsgrupper för att få nya förslag på personer.

7. Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna promemoria anledning till?

Innehållet i konstitutionsutskottets promemoria ger inte anledning till några kommentarer i övrigt.

Bilaga A2.2.4

REGERINGSKANSLIET

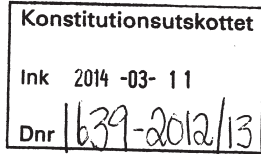
2014-03-11

SB2013/10097/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 6 – Förfarandet för nominering till högskolestyrelser

Härmed överlämnas en promemoria från Utbildningsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditiions- och rättschefen Charlotte Abrahamsson.

C. Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefax
08-723 11 71

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-03-10

Utbildningsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 6 – Förfarandet för nominering till högskolestyrelser

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 18 februari 2014 begärt svar på ett antal kompletterande frågor i rubricerat ärende. Med anledning av utskottets begäran lämnar Utbildningsdepartementet följande svar.

1. Av svarspromemorian framgår att ett förordnande av en riksdagsledamot att också vara ledamot i en högskolas styrelse kan, givet de konstitutionella förhållandena som råder mellan myndigheter, regeringen och riksdagen, leda till otydliga ansvarsförhållanden och negativt skada förtroendet för styrelsens arbete och även myndighetens anseende. Mot bakgrund av ovanstående samt det att riksdagsledamöter även har förordnats till ledamöter i t.ex. beslutande nämnder (t.ex. Nämnden för brottskadeersättning) och interna arbetsgrupper inom Regeringskansliet med uppdrag att upprätta beslutsunderlag och förslag till kommande regeringsbeslut önskar utskottet få svar på följande fråga.

a) Vilka eventuella skillnader finns det avseende dessa risker beroende på om riksdagsledamöter är knutna till en myndighetsstyrelse, en nämnd eller en intern arbetsgrupp?

Som framgår av utskottets promemoria har regeringen i propositionen Förvaltningsmyndigheternas ledning (prop. 1993/94:185, bet. 1993/94:KU42, rskr. 1993/94:381) angett att det är möjligt för förträdare för politiska partier att ingå i insynsråd utan oklarhet om vem som har ansvar för besluten och utan besvärande lojalitetskonflikter. Skälet, som också redovisas, är att rollen för dessa råd klart skiljer sig från ledningen av myndigheten.

En eventuell risk för oklara ansvarsförhållanden gör sig däremot gällande i fråga om riksdagsledamöter som ingår i styrelsen för en myndighet där styrelsen har det yttersta ansvaret för myndigheten som svarar för regeringen och som i sin tur svarar för riksdagen. När det gäller nämnder

2

vid nämndmyndigheter och interna arbetsgrupper får en bedömning göras från fall till fall.

Se vidare nedan under fråga 3 när det gäller ledamöter i styrelser för statliga universitet och högskolor.

2. Av svarspromemorian framgår att det i vissa fall under våren 2013 tagits kontakter med företrädare för nomineringsgrupperna mot bakgrund av dels ambitionen att avpolitisera högskolestyrelserna, dels risken för intressekonflikter då de föreslagna ledamöterna också hade uppdrag att vara riksdagsledamöter. Mot bakgrund av ovanstående samt att en riksdagsledamot faktiskt utnämndes till styrelseledamot för en högskola våren 2013, önskar utskottet en kommentar till omständigheten att denna ledamot utnämndes.

Operahögskolan var en av de tre högskolor vid vilka verksamheterna fr.o.m. den 1 januari 2014 skulle ingå i en ny högskola enligt riksdagens beslut (prop. 2012/13:99, bet. 2012/13:FiU21, rskr. 2012/13:287). De övriga två högskolorna var Stockholms dramatiska högskola och Dans- och cirkushögskolan. Mot den bakgrunden föreslog Operahögskolan den 8 mars 2013 att förordnandena för de ledamöter i styrelsen som var utsedda av regeringen skulle förlängas till och med den 31 december 2013 (U2013/1580/UH). Den riksdagsledamot som omnämns i utskottets promemoria var vid tillfället ledamot i styrelsen och omfattades av högskolans förslag.

Regeringen utsåg den 11 april 2013 de aktuella personerna att i enlighet med Operahögskolans förslag vara ledamöter i styrelsen för den nämnda högskolan fr.o.m. den 1 maj 2013 t.o.m. den 31 december 2013. Regeringen gjorde bedömningen att det var lämpligt att utse personerna med anledning av att myndigheten skulle upphöra vid årsskiftet och att förordnandet därför var begränsat till en kortare tid. Motsvarande beslut fattades i fråga om de ledamöter som utsågs av regeringen i styrelserna för Stockholms dramatiska högskola och Dans- och cirkushögskolan.

3. Av svaret på utskottets fråga om vilka sakliga kriterier som tillämpas för att identifiera s.k. jävliknande förhållanden eller intressekonflikter vid utnämningar av riksdagsledamöter till högskolestyrelser anges bl.a. att när en styrelseledamot utses sker det med beaktande av hur objektivitetsprincipens innehåll har utvecklats genom uttalanden av bl.a. Justitieombudsmannen (JO) och i praxis på området. Utskottet önskar en detaljerad redogörelse av vilka JO-uttalanden och vilken praxis som avses.

När det gäller frågan om hur objektivitetsprincipen utvecklats genom uttalanden av JO ges exempel på sådana uttalanden i Konstitutionsutskottets promemoria av den 16 januari 2014.

Som angetts i tidigare svar till konstitutionsutskottet har regeringen i propositionen Frihet att välja – ett ökat inflytande för universitet och högskolor när styrelseledamöter utses (prop. 2006/07:43, bet. 2006/07:UbU11, rskr. 2006/07:122) uttalat att den på olika sätt kommer att verka för att den politiska styrningen av högskolan minskar och att en sådan ambition är i linje med regeringens generella politik om en reformering av utnämningmakten, där avpolitisering och öppenhet utgör viktiga hörnstenar vid statliga utnämningar. Som också redovisats i tidigare svar framgår av propositionen Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175 s. 38, bet. 2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315) att regeringen vill värna en hög grad av integritet för myndigheter och att gränsen mellan politik och förvaltning ska vara tydlig. I enlighet med dessa bedömningar som har presenterats för riksdagen bör inte verksamma riksdagsledamöter i sin roll som politiker utses att samtidigt vara ledamöter i styrelser för statliga universitet och högskolor.

Att utse en verksam politiker i riksdagen till ledamot i styrelsen för ett statligt universitet eller en statlig högskola kan också riskera att skapa otydliga ansvarsförhållanden mot bakgrund av att myndigheter svarar inför regeringen som i sin tur svarar inför riksdagen.

Vidare kan det för en viss riksdagsledamot som utses som ledamot i en myndighets styrelse liksom för andra personer finnas en risk för jävsliknande situationer eller intressekonflikter, t.ex. om vederbörande har andra engagemang än uppdraget som riksdagsledamot som inte är förenligt med uppdraget som ledamot i myndighetsstyrelsen. Det är emellertid en annan frågeställning än att styrelser för statliga universitet och högskolor bör avpolitiserats.

4. Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna promemoria anledning till?

Innehållet i konstitutionsutskottets promemoria ger inte anledning till några kommentarer i övrigt.

Bilaga A2.2.5

REGERINGSKANSLIET

2012-12-20

U2012/7294 /UH

Utbildningsdepartementet

Landshövdingar enligt sändlista

Statssekreteraren
Peter Honeth

Arbetet med nominering av ordförande och externa ledamöter i styrelserna för universitet och högskolor

Som ni vet har regeringen nyligen förändrat förfarandet för nominering av ordförande och de övriga ledamöter som regeringen ska utse i styrelserna för universitet och högskolor. Förändringen har skett i enlighet med vad regeringen redovisade i propositionen Nya myndigheter inom utbildningsområdet m.m. samt riksdagens ställningstagande med anledning av propositionen (prop. 2011/12:133, bet. 2011/12:UbU22, rskr. 2011/12:278). Förslag till ordförande och de externa ledamöterna ska nu lämnas till regeringen av en särskilt sammansatt nomineringsgrupp för varje lärosäte. Landshövdingen kommer att spela en viktig roll i detta arbete.

I högskoleförordningen (1993:100) anges att förslaget till ordförande och övriga ledamöter ska avse personer med kompetens och erfarenhet från verksamhet av betydelse för högskolans utbildnings-, forsknings- och samverkansuppdrag. I förordningen (2007:1164) för Försvarshögskolan finns särskilda regler för styrelsens sammansättning vid den högskolan. Styrelsen för ett universitet eller en högskola har en central uppgift inte minst i den strategiska och långsiktiga ledningen av den ofta mycket omfattande verksamheten vid ett lärosäte. Det är därför avgörande att varje styrelse har rätt sammansättning och kompetens. Nomineringsgruppen har inom dessa ramar således en mycket viktig roll i att ta fram ett välöversäkrat förslag för regeringens beslut.

Vid diskussionen om det nya nomineringsförfarandet under landshövdingarnätverkets möte i oktober framkom att det är viktigt att särskilt beakta vissa frågor när styrelsens sammansättning övervägs. Dit hörde frågan om huruvida intressekonflikter kan uppstå om styrelseledamöter samtidigt företräder verksamheter som är starkt sammankopplade med det aktuella lärosätets verksamhet. En annan fråga som togs upp vid mötet var behovet av att i nomineringsförfarandet också uppmärksamma behov av förnyelse i styrelserna, framför allt om

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 16

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-21 68 13

E-post: u.registrator@regeringskansliet.se

en ordförande eller en ledamot har suttit i styrelsen en längre tid än två mandatperioder.

Efter riksdagens beslut om propositionen En reformerad grundlag är det numera möjligt att utse också personer som inte är svenska medborgare i styrelser för myndigheter under regeringen.

Med detta brev bifogas informationsmaterial till hjälp i arbetet, dels en sammanställning av nuvarande styrelsers ledamöter och deras mandatperioder, och dels informationsbroschyren Ledamot av styrelsen för ett universitet eller en högskola (som tyvärr inte har hunnit uppdateras med de senaste förändringarna i högskolereguleringen).

Med brevet bifogas även regeringsbeslut om förordnanden i nomineringsgrupper. Av beslutet framgår också bl.a. vissa instruktioner inför nomineringsgruppens arbete samt bakgrundsinformation om regelverket när det gäller styrelserna och förslaget till ledamöter. Kontaktdetaljer för den person som regeringen har utsett i nomineringsgruppen och för den studentrepresentant som studentkåren eller -kårerna vid varje lärosäte har utsett finns att få från Utbildningsdepartementet.

Hör gärna av er med ev. frågor till departementsrådet Eva Durhán (e-post eva.durhan@regeringskansliet.se, tfn 08-405 19 32) eller departementssekreteraren Helena Mähler Lejon (e-post helena.lejon@regeringskansliet.se, tfn 08-405 48 29).

Vänliga hälsningar

Peter Honeth

Enligt sändlista

Landshövdingen i Blekinge län
Landshövdingen i Dalarnas län
Landshövdingen i Hallands län
Landshövdingen i Gävleborgs län
Landshövdingen i Kronobergs län
Landshövdingen i Norrbottens län
Landshövdingen i Skåne län
Landshövdingen i Stockholms län
Landshövdingen i Uppsala län
Landshövdingen i Värmlands län
Landshövdingen i Västerbottens län
Landshövdingen i Västernorrlands län
Landshövdingen i Västmanlands län
Landshövdingen i Västra Götalands län
Landshövdingen i Örebro län
Landshövdingen i Östergötlands län

Kopia till

Socialdepartementet/SFÖ

Sammanställning av regeringsbeslut om förordnanden av ledamöter i nuvarande styrelser för universitet och högskolor
(Observera att personernas titlar kan ha förändrats sedan besluten fattades)

Ordförande aktuell period
 Förordnad aktuell period
 Förordnad del av perioden

Lärosäte

Utsedd sedan	Mandatperiod	2010-2013	2007-2010	2004-2007	osv
--------------	--------------	-----------	-----------	-----------	-----

Blekinge Tekniska högskola

Verkställande direktören Mikael Blomqvist	2007-05-01				
Regiondirektören Anna-Lena Cederström	2010-05-01				
Professorn Håkan Eriksson	2007-05-01				
Professorn Gunilla Jonson	2007-05-01				
Verkställande direktören Eva Lindqvist	2010-05-01				
Vice presidenten Henrik Pålsson	2007-05-01				
Marknadskommen Akbar Seddigh	2007-05-01				
Professorn Nahid Shamshehi	2007-05-01				

Dans- och cirkushögskolan

Verkställande direktören Birgitta Englin	2007-05-01				
Verksamhetsledaren Annika Levin	2010-05-01				
Vice President Kjell Lindström	2007-05-01				
Museichefen Jan-Erik Lundström	2010-05-01				
Verkställande direktören Oja Löhrman	2010-05-01				
Danskonsulenten Eva Persson	2007-05-01				
Rektorin Agneta Stark	2007-05-01				
Tonsätaren Henrik Strindberg	2007-05-01				

Försvarshögskolan

Professorn Maud Eduards	2010-05-01				
Landsövningen Peter Egardt	2010-05-01				
P A generalmajoren Björn Hedeskog	2010-05-01				
Ståthållaren Gunnar Holmgren	2012-11-29				
Generaldirektören Henrik Landenholm	2009-01-01				
Generaldirektören Helena Lindeberg	2008-01-21				
Professorn Helena Lindholm Schulz	2008-01-01				

Generallöjtnanten Göran Mårtensson

2009-11-26

Del

Gymnastik- och idrotthögskolan
 Doktor Elisabeth Gustafson
 Professor Malin Hellenius
 Generaldirektören Bo Lundgren
 Direktören Bo Lundqvist
 Generalsekreteraren Erik Strand
 Professor Magnus Sverke
 Professor Ulla Tebelius
 Professor Jan Wikander

2004-01-01
 2005-04-22
 2004-01-01
 2004-04-22
 2010-05-01
 2007-05-01
 2006-01-20
 2007-05-01

Göteborgs universitet
 Styrelseordföranden Carl Bennet
 Verkställande direktören Anna Falck
 Verkställande direktören Eva Hakarsson
 Direktören Lärke Johns
 Professor Sverker Sorlin
 Regionalutvecklingschefen Bertil Torsäter
 Generaldirektören Axel Wenblad

2007-05-01
 2010-05-01
 2007-05-01
 2010-05-01
 2007-05-01
 2007-05-01
 2007-05-01
 2007-05-01

Högskolan Dalarna
 Kommunalförbundsstyrelsen Anders Ahlgren
 Verkställande direktören Mats Bayard
 Oppositionsrådet Jonny Gahnshag
 Docenten Malin Inhammar
 Landshövdingen Maria Norralk
 Högskoledirektören Ingegerd Palmér
 Direktören Peter Samuelsson
 Vice President Karin Svenske Nyberg

2007-05-01
 2010-05-01
 2010-05-01
 2007-05-01
 2010-05-01
 2010-05-01
 2008-08-14
 2010-05-01

Högskolan i Borås
 Regionrådet Roland Andersson
 F. kommunstyrelseordf Björn Bergqvist
 Bibliotekaren Inger Eide-Jensen
 Huvudsekreteraren Solveig Eklund
 Entreschefen Agneta Mårdsjö
 F. avdelningschefen Bertt Olsson

1995
 2007-05-01
 2010-05-01
 2007-05-01
 2010-05-01
 2003-01-01

Marknadschefen Ronald Pedersen								
Koncernchefen Gunnar Ryman			Del					

Högskolan i Gävle

Kommunrådet Carina Blank	2010-05-01							
F. Jandshövdingen Lars Eric Ericsson	2007-01-01							
Professorn Margaretha Fahlgren	2007-05-01							
Generaldirektören Stig Jönsson	2007-05-01							
Platschefen Eva Karlsson Berg	2010-05-01							
Verkställande direktören Tommy Sandin	2010-05-01							
Regiondirektören Mats Thörnquist	2010-05-01							

Högskolan i Halmstad

Professorn Göran Bexell	2010-05-01							
Verkställande direktören Bill Brox	2010-05-01							
Landslagsdirektören Catarina Dahlöf	2010-05-01							
Vice President Annica Fornäs	2007-05-01							
Kommunchefen Fredrik Geijer	2010-05-01							
Universitetsdirektören Karin Rödning	2007-05-01							
Generaldirektören Karin Starin	2010-05-01							
Verkställande direktören Eva Svensson	2007-05-01							

Högskolan i Skövde

Professorn Mats Ekholm	2007-05-01							
Närings- och samhällsbyggnadschefen								
Kristina Eklöv	2010-05-01							
Produktchefen Pia Falk	2010-05-01							
Konsulten Lars Hårenstam	2007-05-01							
Regionrådet Kristina Jonäng	2011-05-01		Del					
Ehretschefen Helena Nilsson	2010-05-01							
Professorn Bertil Svensson	2010-05-01							
Docenten Urban Wass	2010-05-01							

Högskolan Kristianstad

Direktören Bo Bengtsson	2007-05-01							
Riksdagsledamoten Jan Björkman	2010-05-01							
Folkhalsodirektören Margareta Dahlen	2007-05-01							
Nord	2007-05-01							
Ordföranden Metta Fjølner	2007-05-01							

Forvaltningschefen Keith Olsson	2010-05-01								
Stukhusdirektören Ulf Qvist	2010-05-01								
Vice verkställande direktören Per Trydning	2010-05-01								
Docenten Eva Wiberg	2012-01-01	Del							

Högskolan på Gotland (i.o.m. den 30

Juni 2013)

Regiondirektören Bo Dahlöf	2007-05-01								
Koncernchefen Krister Fingal	2010-05-01								
Museidirektören Ann Follin	2007-05-01								
Folkhögskolelektören Gustav Fridolin	2010-05-01								
Universitetsdirektören Ann Fust	2010-05-01								
Lanspolismästaren Carin Götblad	2010-05-01								
Rektorin Ingela Josefson	2010-05-01								
Programrådet Mark Levengood	2011-02-10	Del							

Högskolan Väst

Kommunalförbundet Gert-Inge Andersson	2010-05-01								
Stukhusdirektören Sten Axelsson	2007-05-01								
Vice verkställande direktören Anna Hallberg	2010-05-01								
F. statsrådet Jan Nygren	2007-05-01								
Universitetslektorn Marie Radbo	2007-05-01								
Verkställande direktören Johanna Svanberg	2004-01-01								
Senior Vice President Thomas Särmark	2010-05-01								
Docenten Marianne Törner	2007-05-01								

Karlstads universitet

Verkställande direktören Anders Ejlöv	2010-05-01								
Landskapsdirektören Eva Eriksson	2007-05-01								
Riksdagsledamoten Bertil Högman	2010-05-01								
Professorn Nils Landgren	2012-04-12	Del							
Chefen Cristina Petrescu	2010-05-01								
Professorn Orian Solvell	2010-05-01								
Ambassadören Margareta Winberg	2010-05-01								
Professorn Gunnar Öquist	2010-05-01								

Karolinska Institutet

Chelen Annika Andersson
 F. chefskononomen Dan Andersson
 Verkställande direktören Anders Blanck
 Riksdagsledamoten Susanne Eberstein
 Direktören Eva Fernvall
 Överintendenten Eskil Frank
 Finansstadsstyrelsen Torbjörn Rosdahl

2010-05-01									
2011-09-15	Del								
2011-09-15	Del								
2008-01-01	Del								
2007-05-01									
2010-05-01									
2011-02-04	Del								

Konstfack

Galleristen Peter Bergman
 Designern Anna Bonnevier
 Grafikern Mats Einarsson
 Högskolelektorn Hans Hedberg
 Planeringsdirektören Kerstin Jacobsson
 Formgivaren Sofia Lagerkvist
 Fråntidsforskaren Bi Puranen
 Författaren Gunilla Thorgren

2010-05-01									
2010-05-01									
2001-01-01									
2010-05-01									
2010-05-01									
2010-05-01									
2010-05-01									
2007-05-01									
2007-05-01									

Kungl. Konstgöskolan

Arkitekten Ola Andersson
 Ekonomie doktorn Laurent Leksell
 Riksarkivarien Tomas Lidman
 Etnetschefen Ann-Sofie Norring
 Musikchefen Helena Persson
 Professor Cecilia Sjöholm
 Verkställande direktören Ozan Sunar
 Förbundsordföranden Karin Willén

2007-05-01									
2010-05-01									
2007-01-01									
2007-05-01									
2007-05-01									
2010-05-01									
2012-07-01	Del								
2010-05-01									

Kungl. Musikgöskolan i Stockholm

Operachefen Lise-Lotte Axelsson
 Förbundsledaren Sture Carlsson
 F. statssekreteraren Kerstin Eliasson
 Förbundsledaren Magnus Eriksson
 Bankdirektören Curt Källström
 Rektorn Lena Nordholm
 Riksspelemanen Lena Willemark

2007-05-01									
2010-05-01									
2007-08-17									
2007-01-01									
2010-05-01									
2010-05-01									
2011-10-06	Del								

Kungl. Tekniska högskolan

Vice verkställande direktören Helene Bistrom	2010-05-01					
Verkställande direktören Börje Ekholm	2008-07-01					
Professorn Li Feiländer-Tsai	2010-05-01					
Professorn Jan-Anders Månson	2012-06-14	Del				
Artikelförskriften Thomas Sandell	2005-06-23			Del		
Verkställande direktören Elisabeth Thand						
Ringqvist	2012-03-22	Del				
Vice verkställande direktören Johan Wibeigh	2010-05-01					
Generaldirektören Susanne As Sivborg	2010-05-01					

Linköpings universitet						
Verkställande direktören Magnus Hall	2010-05-01					
Civilingenjören Margareta Josefsson	2010-05-01					
Regionchefen Christer Mård	2010-05-01					
Museichefen Helena Persson	2010-05-01					
F. statsrådet Bengt Westerberg	2007-05-01					
Konsulten Agneta Westerdahl	2007-05-01					
Generaldirektören Maria Ågren	2007-05-01					
Teknologue doktorn Jan-Erik Ögren	2010-05-01					

Linnéuniversitetet						
Professorn Dan Brändström	2010-01-01					
Verkställande direktören Thomas Carlzon	2010-01-01					
Författaren och debattören Disa Demirbag-Sten	2010-01-01					
Professorn Catharina Larsson	2010-01-01					
Verksamhetschefen Anna Soltorp	2010-01-01					
Professorn Bengt Söderström	2010-01-01					
Verkställande direktören Claes Tvegerström	2010-01-01					
Utvecklingschefen Kajsa Wejryd	2010-01-01					

Luleå tekniska universitet						
Forskningsstrategen Bengt-Olof Elfström	2010-05-01					
Områdeschefen Anlia Johansson	2010-05-01					

Direktören Gunnar Lilledahl	2010-05-01								
Direktören Per-Erik Lindvall	2010-05-01								
Ordföranden Eva Nordmark	2012-05-28	Del							
Regisören Kjell Sundvall	2010-05-01								
Professorn Christina Ullenius	2007-05-01								

Lunds universitet

Ordföranden Sighild Arnegård Hansen	2010-05-01								
Vicerektorn Ingrid Elam	2010-05-01								
Verkställande direktören Sarah Fredriksson	2007-05-01								
Ambassadören Börje Ljunggren	2008-04-18		Del						
Bankdirektören Lars Ljungålv	2010-05-01								
Verkställande direktören Robert Puskarić	2007-05-01								
F: EU-kommissionären Margot Wallström	2012-04-01								
Cheten Irene Wennemo	2007-05-01								

Malmö högskola

Regionrådet Katarina Erlingsson	2004-01-01								
Verkställande direktören Gun-Britt Fransson	2010-05-01								
Barn- och ungdomschefen Henric Entreprenören Ludvig Linge	2007-05-01								
Professorn Jan Nilsson	2007-05-01								
Projektledaren Sune Nordgren	2010-05-01								
Kommunrådet Anders Rubin	2010-05-01								
Regionchefen Eva Östling Olén	2007-05-01								

Mittuniversitetet

Verkställande direktören Thomas Brühl	2010-05-01								
Verkställande direktören Birgitta Bohlin	2008-01-01								
Generaldirektören Yvonne Gustafsson	2010-05-01								
Verkställande direktören Ulf Larsson	2010-05-01								
Seniorprofessorn Ulf P. Lundgren	2010-05-01								
Ordföranden Karin Mattson Weijber	2007-05-01								
Professorn Margareta Norrell Bergendahl	2010-05-01								
Professorn Bo Sundqvist	2007-05-01								

Målarateljens högskola

General Manager Carina Andersson	2010-05-01								
Landsingsdirektören Monica Berglund	2010-05-01								
Generaldirektören Angeles Bermudez-Syankvist	2010-05-01								
F. verkställande direktören Madelaine Caesar	2010-05-01								
Verkställande direktören Mais Hammarbäck	2010-05-01								
Verkställande direktören Christer Norström	2010-05-01								
Professorn Gunnar Svedberg	2007-05-01								
Riksdagsledamöten Maria Wetterstrand	2007-05-01								

Operahögskolan

F. finansborgarrådet Kristina Axén Olin	2010-05-01								
F. landshovdingen Ingrid Dahlberg	2007-05-01								
Hovsångerskan Katarina Dalayman	2007-05-01								
Teaterchefen Benny Fredriksson	2010-05-01								
Utredaren Torsten Kälvemark	2007-05-01								
Riksdagsledamöten Olof Lavesson	2005-01-28						Del		
Konsulten Gudrun Schyman	2010-05-01								

Stockholms dramatiska högskola

Skadespelaren Anna Carlsson	2011-01-01								
Filmproducenten Anna Croneman	2011-01-01								
Chefscastmedlemmen Magnus Florin	2011-01-01								
Organisationskonsulten Lars-Olof Naessén	2011-01-01								
Direktören Hanne Palmquist	2011-01-01								
Författaren Niklas Rådström	2011-01-01								
F. generaldirektören Kerstin Wigzell	2011-01-01								
Scenografen Magdalena Åberg	2011-01-01								

Stockholms universitet

Generaldirektören Ann-Marie Begler	2010-05-01								
Avdelningschefen Lars Brandt	2007-05-01								
Regeringsrådet Sten Heckscher	2003-02-14								

Raddgivaren Eva Hellesten	2010-07-01	Del					
Verkställande direktören Lars Nyberg	2007-05-01						
Generalsekreteraren Anne Ramberg	2010-05-01						
Kulturdirektören Bertt Sveceberg	2004-01-01						
Verkställande direktören Patrik Tigerschild	2011-03-04	Del					

Södertörns högskola							
Konsthalleschefen Sara Arrhenius	2010-05-01						
F. verkställande direktören Lennart Axelsson	2007-05-01						
Vice verkställande dir Ilija Batljan	2012-02-02	Del					
F. landshövdingen Ingrid Dahlberg	2007-05-01						
Rektorn Oile Jansson	2007-05-01						
Professorn emeritus Christer Jönsson	2010-05-01						
Rektorn Karin Rödving	2010-05-01						

Umeå universitet							
F. generaldirektören Kjell Asplund	2007-05-01						
Bokförläggaren Eva Bonnier	2007-05-01						
Professorn Sigbrit Franke	2007-08-01		Del				
Landshövdingen Chrs Helster	2010-05-01						
Direktören Birgitta Johansson-Heckberg	2004-01-01						
F. metallförbrändaren Göran Johansson	2007-05-01						
Verkställande direktören Peter Kopelman	2007-05-01						
Professorn Staffan Normak	2007-05-01						

Uppsala universitet							
Filosofie doktor Agneta Bladh	2010-05-01						
Ekonomie doktor Hans Dalborg	2003-02-14						
Verkställande direktören Peter Ehrenheim	2007-05-01						
Generaldirektören Anna Ekström	2004-01-01						
Förlagschefen Peter Luthersson	2010-05-01						
F. verkställande direktören Lars Pettersson	2011-04-07	Del					
Verkställande direktören Birgitta Svenden	2010-05-01						

Generaldirektören Christina Åkerman	2010-05-01						
Örebro universitet							
Landsfingsdirektören Bo Andersson	2007-05-01						
Adjungerade professorn Carl Jan	2007-05-01						
Kommundirektören Staffan Isling	2010-05-01						
Projektedaren Merit Israësson	2007-05-01						
Rektorn Leif Larsson	2010-05-01						
Professorn Nina Rehnqvist-Ahlberg	2007-05-01						
F. generaldirektören Hans Sandebring	2009-01-01						
F. högskolelektorn Birgitta Sjöme	2006-01-20						

Bilaga A2.2.6

Utbildningsdepartementet

Promemoria

2007-04-23

Bilaga till beredningslista 2007-04-26,
ärende 2 till 38

Förordnande av ledamöter i styrelserna för universitet och högskolor

Regeringen utser följande personer att vara ledamöter i styrelserna för universitet och högskolor. Förordnandena gäller fr.o.m. den 1 maj 2007 t.o.m. den 30 april 2010, om inte något annat anges nedan.

Uppsala universitet

Ekonomie doktorn Hans Dalborg
Förbundsordföranden Anna Ekström
Verkställande direktören Peter Ehrenheim
Docenten Eskil Franck
Divisionschefen Anne-Marie Pernulf
Koncernchefen Carl-Henric Svanberg
Skådespelaren Anita Wall
Riksdagsledamoten Cecilia Wikström

Vidare utser regeringen Hans Dalborg att vara ordförande i styrelsen.

Lunds universitet

F. d. generaldirektören Allan Larsson
Bankdirektören John Abrahamson
Kulturdirektören Bengt Hall
Länsöverdirektören Lise-Lotte Reiter
Filosofie doktorn Sarah Fredriksson
Vice verkställande direktören Robert Puskaric
Journalisten Annika Ström Melin
Chefen Irene Wennemo

Vidare utser regeringen Allan Larsson att vara ordförande i styrelsen.

Göteborgs universitet

Styrelseordföranden Carl Bennet
Museichefen Margareta Alin Hegelund
Professorn Ann-Christin Bylund
Verkställande direktören Eva Halvarsson
Professorn Sverker Sörlin
Regionutvecklingsdirektören Bertil Törsäter
Generaldirektören Axel Wenblad

Vidare utser regeringen Carl Bennet att vara ordförande i styrelsen.

Stockholms universitet

Kammarrättspresidenten Sten Heckscher
Rektorn Lars Brandt
Generaldirektören Ethel Forsberg
Civilekonomen Lars Nyberg
Riksantikvarien Inger Liliequist
Verkställande direktören Staffan Salén
Kulturdirektören Berit Svedberg

Vidare utser regeringen Sten Heckscher att vara ordförande i styrelsen.

Umeå universitet

Direktören Birgitta Johansson-Hedberg
Generaldirektören Kjell Asplund
Bokförläggaren Eva Bonnier
F.d. metallordföranden Göran Johnsson
Professorn Staffan Normark
Verkställande direktören Peter Kopelman
Verkställande direktören Daniel Sachs
Professorn Sigbrit Franke, fr.o.m. den 1 augusti 2007 t.o.m. den 30 april
2010

Vidare utser regeringen Birgitta Johansson-Hedberg att vara ordförande i styrelsen.

Linköpings universitet

F.d. statrådet Bengt Westerberg
Bokförläggaren Trygve Carlsson
Teknische direktören Håkan Eriksson

Entreprenören Ewa Groppfeldt
Professorn Olle Persson
Personaldirektören Agneta Westerdahl
Generaldirektören Maria Ågren

Vidare utser regeringen Bengt Westerberg att vara ordförande i styrelsen.

Karolinska institutet

Redaktören Hans Bergström
Verkställande direktören Richard Bergström
Författaren Lena Einhorn
Direktören Eva Fernvall
Finanslandstingsrådet Chris Heister
Professorn Olle Stendahl
Civilekonomen Håkan Åström

Kungl. Tekniska högskolan

Sjukhusdirektören Cecilia Schelin-Seidegård
Professorn Eivor Bucht
Direktören Ulf Dinkelspiel
Ombudsmannen Christer Erlandsson
Länspolismästaren Carin Götblad
Verkställande direktören Lars Pettersson
Arkitekten Thomas Sandell
Direktören Jan Uddenfeldt

Vidare utser regeringen Cecilia Schelin-Seidegård att vara ordförande i styrelsen.

Luleå tekniska universitet

Verkställande direktören Anders Sundström
Landstingsdirektören Elisabeth Holmgren
Direktören Lars-Eric Aaro
Verkställande direktören Gunilla Nordström
Professorn Thomas Johannesson
Professorn Christina Ullenius
Verkställande direktören Bosse Svensson
Verkställande direktören Lena Ahlström

Vidare utser regeringen Anders Sundström att vara ordförande i styrelsen.

Karlstads universitet

Ordföranden Sture Nordh
 Professorn Peter Aspelin
 Landshövdingen Eva Eriksson
 Avdelningschefen Eva Karlsson-Berg
 Redaktören Helle Klein
 Verkställande direktören Birger Lund
 Universitetslektorn Birgitta Sandström
 Förvaltningschefen Christer Svahn

Vidare utser regeringen Sture Nordh att vara ordförande i styrelsen.

Växjö universitet

F.d. ambassadören Mats Bergquist, fr.o.m. den 1 januari 2008 t.o.m. den 30 april 2010
 Verkställande direktören Mie Jernbeck
 Verkställande direktören Ingrid Kyrö
 F. d. riksdagsledamoten Olle Sandahl
 Riksdagsledamoten Ulrica Messing
 Rektorn Ursula Hass
 Verkställande direktören Thomas Carlzon
 Verkställande direktören Leif Brodén

Vidare utses Mats Bergquist att vara ordförande för styrelsen fr.o.m. den 1 januari 2008 t.o.m. den 30 april 2010.

Örebro universitet

F.d. generaldirektören Hans Sandebring, fr.o.m. den 1 januari 2009 t.o.m. den 30 april 2010
 Professorn Nina Ahlberg-Renqvist
 Landstingsdirektören Bo Andersson
 Adjungerade professorn Carl Jan Granqvist
 Verkställande direktören Merit Israelsson
 Generaldirektören Kjell Jansson
 Regiondirektören Magnus Persson
 F.d. högskolerektorn Birgitta Stymne

Vidare utser regeringen Hans Sandebring att vara ordförande i styrelsen fr.o.m. den 1 januari 2009 t.o.m. den 30 april 2010.

Mittuniversitetet

Verkställande direktören Birgitta Böhlin, fr.o.m. den 1 januari 2008 t.o.m. den 30 april 2010
 Verkställande direktören Kenneth Eriksson
 Professorn Elisabeth Haggård-Ljungquist
 Professorn Ingemar Ingemarsson

Ordföranden Karin Mattsson
Generaldirektören Agneta Norén
Vice riksbankschefen Kristina Persson
Professorn Bo Sundqvist

Vidare utser regeringen Birgitta Böhlin att vara ordförande i styrelsen,
fr.o.m. den 1 januari 2008 t.o.m. den 30 april 2010.

Blekinge tekniska högskola

Marknadsekonomen Akbar Seddigh
Verkställande direktören Mikael Blomqvist
Landstingsrådet Kalle Sandström
Rektorn Agneta Bladh
Professorn Nahid Shahmehri
Professorn Håkan Eriksson
Professorn Gunilla Jönsson
Vice presidenten Henrik Pålsson

Vidare utser regeringen Akbar Seddigh att vara ordförande i styrelsen.

Malmö högskola

Regionchefen Eva Östling Ollén
Kommunalrådet Kent Andersson
Regionrådet Katarina Erlingson
Författaren Sigrid Combüchen
Barn- och ungdomschefen Henric Kahlmeter
Entreprenören Ludvig Linge
Professorn Jan Nilsson
Ordföranden Jan Wifstrand

Vidare utser regeringen Eva Östling Ollén att vara ordförande i
styrelsen.

Högskolan i Kalmar

Verkställande direktören Lennart Nilsson, fr.o.m. den 1 januari 2008
t.o.m. den 30 april 2010
Senior advisor Kerstin Brunberg
Verkställande direktören Kristina Alsér
Landstingsdirektören Alf Jönsson
Professorn Inger Rosdahl
Rektorn Johan Sterte
Professorn Bengt Söderström
Verkställande direktören Claes Thegerström

Vidare utses Lennart Nilsson att vara ordförande i styrelsen fr.o.m. den 1 januari 2008 t.o.m. den 30 april 2010.

Mälardalens högskola

Direktören Lennart Hjalmarsson, fr.o.m. den 1 januari 2008 t.o.m. den 30 april 2010

Direktören Lars Bergström
Kommunalrådet Hans Ekström
Personaldirektören Lena Eliasson
Chefen Marita Ljung
Professorn Gunnar Svedberg
Riksdagsledamoten Maria Wetterstrand
Länsråd Kurt Ekelund

Vidare utses Lennart Hjalmarsson att vara ordförande i styrelsen fr.o.m. den 1 januari 2008 t.o.m. den 30 april 2010.

Danshögskolan

F.d. generalsekreteraren Lars Ekholm
Verkställande direktören Birgitta Englin
Direktören Maria Lind
Vice President Kjell Lindström
Mångkulturkonsulenten Rasoud Nejadmehr
Danskonsulenten Eva Persson
Tonsättaren Henrik Strindberg
Rektorn Agneta Stark

Vidare utser regeringen Lars Ekholm att vara ordförande i styrelsen.

Dramatiska institutet

Teaterchefen Astrid Assefa
Redaktören Jannike Åhlund
Redaktören Magnus Florin
F.d. generaldirektören Joakim Ollén
Författaren Manuel Cubas
Redaktören Göran Rosenberg
Direktören Cissi Elwin
Skådespelaren Elin Klinga

Vidare utser regeringen Astrid Assefa att vara ordförande i styrelsen.

Gymnastik- och idrottshögskolan

Direktören Bo Lundqvist
Doktorn Elisabet Gustafson

Professorn Mai-Lis Hellenius
Förbundskaptenen Ulrika Knappe-Lindberg
Generaldirektören Bo Lundgren
Professorn Magnus Sverke
Professorn Ulla Tebelius
Professorn Jan Wikander

Vidare utser regeringen Bo Lundqvist att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan i Borås

Ambassadören Maria Leissner
Regionrådet Roland Andersson
Kommunstyrelseordföranden Björn Bergqvist
Huvudsekreteraren Solweig Eklund
Verkställande direktören Anna Falck
Avdelningschefen Berit Olsson
Koncernchefen Gunnar Ryman

Vidare utser regeringen Maria Leissner att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan Dalarna

Verkställande direktören Lars-Ove Staff
Landstingsrådet Alf Johansson
Verkställande direktören Carin Nises
Docenten Malin Irhammar
Kommunalrådet Anders Ahlgren
Personaldirektören Wiveca Dahl
Verkställande direktören Jan Pieters
Filosofie doktorn Anita Theorell

Vidare utser regeringen Lars-Ove Staff att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan på Gotland

Generaldirektören Inger Andersson, fr.o.m. den 1 januari 2008 t.o.m.
den 30 april 2010
Regiondirektören Bo Dahllöf
Bankdirektören Thomas Engström
Generaldirektören Ann Follin
Professorn Lena Gonäs
Verkställande direktören Per Hallerby
Riksbibliotekarien Gunnar Sahlin
Personaldirektören Eva Wetterdal

Vidare utser regeringen Inger Andersson att vara ordförande i styrelsen
fr.o.m. den 1 januari 2008 t.o.m. den 30 april 2010.

Högskolan i Gävle

F.d. landshövdingen Lars Eric Ericsson
Landstingsrådet Ann-Margret Knapp
Riksdagsledamoten Hans Backman
Professorn Margaretha Fahlgren
Verkställande direktören Anders Franck
Kulturjournalisten Gunilla Kindstrand
Generaldirektören Stig Jönsson
Verkställande direktören Lena Munkhammar

Vidare utser regeringen Lars Eric Ericsson att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan i Halmstad

F.d. landshövdingen Thorsten Andersson
Kommunchefen Christian Alexandersson
Vice President Annica Fornäs
Bankdirektören Birgitta Persson
Universitetsdirektören Karin Röding
Verkställande direktören Staffan Setterberg
Verkställande direktören Eva Svensson

Vidare utser regeringen Thorsten Andersson att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan Kristianstad

Direktören Lil Ljunggren Lönnberg
F.d. direktören Dag Ivarsson
Direktören Bo Bengtsson
F.d. direktören Per Persson
Ordföranden Metta Fjelkner
Folkhälsodirektören Margareta Gisselsson Dahlén
Vice rektorn Eva Åkesson
Professorn Tomas Elmquist

Vidare utser regeringen Lil Ljunggren Lönnberg att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan i Skövde

Sjukhusdirektören Ingela Tuvegran
Verkställande direktören Lena Blomberg
Professorn Mats Ekholm
Konsulten Lars Härenstam
Professorn Sture Hägglund

Ledamoten i regionfullmäktige Birgitta Johansson
Produktutvecklingschefen Katarina Lindström
Direktören Erik Löwenadler

Vidare utser regeringen Ingela Tuvegran att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan Väst

Senior advisor Jan Nygren
Utbildningsrådet Ulla Rylander
Gruppledaren Elving Andersson
Teknik & produktionsdirektören Johanna Svanberg
Docenten Marianne Törner
Verkställande direktören Christer Nilsson
Sjukhusdirektören Sten Axelsson
Universitetslektorn Marie Rådbo

Vidare utser regeringen Jan Nygren att vara ordförande i styrelsen.

Konstfack

Författaren Gunilla Thorgren
Grafikern Mats Einarsson
Konstnären Eva Löfdahl
Författaren Jonas Hassen Khemiri
Chefen Ozan Sunar
Framtidsforskaren Bi Puranen
Arkitekten Ulrika Karlsson
Affärsutvecklaren Alexandra Mörner

Vidare utser regeringen Gunilla Thorgren att vara ordförande i styrelsen.

Kungl. Konsthögskolan

Riksarkivarien Tomas Lidman
Chefredaktören Madeleine Grive
Programdirektören Leif Jakobsson
Forskaren Haideh Daragahi
Arkitekten Ola Andersson
Museichefen Helena Persson
Ekonomie doktorn Laurent Leksell
Enhetschefen Ann-Sofie Noring

Vidare utser regeringen Tomas Lidman att vara ordförande i styrelsen.

Kungl. Musikhögskolan i Stockholm

F.d förlagschefen Kjell Bohlund

Operachefen Lise-Lotte Axelsson
 Direktören Göran Byqvist
 Förbundsdirektören Magnus Eriksson
 Tonsättaren Åse Hedström
 Advokaten Carin Melin
 Musikern Ale Möller

Vidare utser regeringen Kjell Bohlund att vara ordförande i styrelsen.

Lärarhögskolan i Stockholm

Generaldirektören Erland Ringborg
 Utbildningschefen Per-Arne Andersson
 Filosofie licentiat Désirée Edmar
 Direktören Anita Ferm
 F.d. riksdagsledamoten Maria Hassan
 Musikdirektören Göran Malmgren
 Civilingenjören Mehmet Melik
 Samhällspolitiska chefen Roger Mörtvik

Vidare utser regeringen Erland Ringborg att vara ordförande i styrelsen.

Operahögskolan i Stockholm

F.d. statsrådet Birgit Friggebo
 F.d. landshövdingen Ingrid Dahlberg
 Hovsångerskan Katarina Dalayman
 Teaterchefen Anders Franzén
 Utredaren Torsten Kälvemark
 Riksdagsledamoten Olof Lavesson
 Kulturproducenten Yvonne Rock
 Regissören Lars Rudolfsson

Vidare utser regeringen Birgit Friggebo att vara ordförande i styrelsen.

Södertörns högskola

Direktören Björn Rosén, fr.o.m. den 1 januari 2008 t.o.m. den 30 april
 2010
 Verkställande direktören Lennart Axelsson
 Konteramiralen Bertil Björkman
 Professorn Eva-Lena Dahl
 F.d. landshövdingen Ingrid Dahlberg
 Professorn Li Tsai Fellander
 Rektorn Olle Jansson
 Professorn Christina Moberg

Vidare utses Björn Rosén att vara ordförande i styrelsen fr.o.m. den 1 januari 2008 t.o.m. den 30 april 2010.

Teaterhögskolan i Stockholm

Generaldirektören Kerstin Wigzell
Verksamhetsutvecklaren Johannes Hylander
Skådespelaren Simon Norrthon
Konstnärlig ledaren/redaktören Danjel Andersson
Produktionsstödschefen Charlotta Denward
Skådespelaren/regissören Susan Taslimi
Förläggaren Svante Weyler
Chefsdramaturgen Monica Ohlsson

Vidare utser regeringen Kerstin Wigzell att vara ordförande i styrelsen.

Stiftelsen Chalmers tekniska högskola

Verkställande direktören Kurt Eliasson
Docenten Ingrid Elam
Stadssekreteraren Ann-Sofie Hermansson
Verkställande direktören Mats Hermansson
Verkställande direktören Lars Idermark
Riksdagsledamoten Cecilia Wigström
Professorn, verkställande direktören Lena Treschow Torell, fr.o.m. den 1 november 2007 t.o.m. den 30 april 2010.

Vidare utser regeringen Kurt Eliasson att vara ordförande i styrelsen.

Stiftelsen Högskolan i Jönköping

Direktören Bengt Andersson, fr.o.m. den 1 januari 2008 t.o.m. den 30 april 2010
Riksdagsledamoten Stefan Attefall
Bankdirektören Kerstin Bergh
Direktören Bicky Chakraborty
Verkställande direktören Cecilia Hertz
Landstingsrådet Lars Isaksson
Riksdagsledamoten Margareta Persson
Professorn Per-Anders Rydelius

Vidare utser regeringen Bengt Andersson att vara ordförande i styrelsen fr.o.m. den 1 januari 2008 t.o.m. den 30 april 2010.

Bilaga A2.2.7

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2010-04-21

Utbildningsdepartementet

Nya styrelser i universitet och högskolor för perioden 2010-05-01--2013-04-30

Blekinge Tekniska högskola

Verkställande direktören Mikael Blomqvist
Regiondirektören Anna-Lena Cederström
Professorn Håkan Eriksson
Professorn Gunilla Jönson
Verkställande direktören Eva Lindqvist
Vice President Henrik Pålsson
Marknadsekonomen Akbar Seddigh
Professorn Nahid Shahmehri

Vidare utser regeringen Akbar Seddigh att vara ordförande i styrelsen.

Chalmers Tekniska högskola

Verkställande direktören Kurt Eliasson
Direktören Mats Hermansson
Verkställande direktören Lars Idermark
Direktören Stefan Johnsson
Riksdagsledamoten Cecilia Magnusson
Professorn Marianne Stenius
Professorn Lena Treschow Torell
Riksdagsledamoten Cecilia Wigström

Vidare utser regeringen Kurt Eliasson att vara ordförande i styrelsen.

Dans- och cirkushögskolan

Verkställande direktören Birgitta Englin
Verksamhetsledaren Annika Levin
Vice President Kjell Lindström
Museichefen Jan-Erik Lundström
Verkställande direktören Ola Löhman
Danskonsulenten Eva Persson
Rektorn Agneta Stark
Tonsättaren Henrik Strindberg

Vidare utser regeringen Agneta Stark att vara ordförande i styrelsen.

Dramatiska institutet

Teaterchefen Astrid Assefa
Författaren Manuel Cubas
Direktören Cissi Elwin Frenkel
Redaktören Magnus Florin
Skådespelaren Elin Klinga
F. generaldirektören Joakim Ollén
Redaktören Göran Rosenberg
Redaktören Jannike Åhlund

Vidare utser regeringen Astrid Assefa att vara ordförande i styrelsen.

Förordnade fr.o.m. 1 maj 2010 – 31 december 2010.**Gymnastik- och idrottshögskolan**

Doktorn Elisabet Gustafson
Professorn Mai-Lis Hellenius
Generaldirektören Bo Lundgren
Direktören Bo Lundqvist
Generalsekreteraren Erik Strand
Professorn Magnus Sverke
Professorn Ulla Tebelius
Professorn Jan Wikander

Vidare utser regeringen Bo Lundqvist att vara ordförande i styrelsen.

Göteborgs universitet

Styrelseordföranden Carl Bennet
Verkställande direktören Anna Falck
Verkställande direktören Eva Halvarsson
Direktören Lärke Johns
Professorn Sverker Sörlin
Generaldirektören Axel Wenblad

Vidare utser regeringen Carl Bennet att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan Dalarna

Kommunalrådet Anders Ahlgren
Verkställande direktören Mats Bayard
Oppositionsrådet Jonny Gahnshag
Docenten Malin Irhammar
Landshövdingen Maria Norrfalk
Högskolerektorn Ingegerd Palmér
Direktören Peter Samuelsson
Vice President Karin Svenske Nyberg

Vidare utser regeringen Peter Samuelsson att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan i Borås

Regionrådet Roland Andersson
F. kommunstyrelseordföranden Björn Bergqvist
Huvudsekreteraren Solweig Eklund
Bibliotekarien Inger Leide-Jensen
Enhetschefen Agneta Mårdsjö
F. avdelningschefen Berit Olsson
Marknadschefen Ronald Pedersen
Koncernchefen Gunnar Ryman

Vidare utser regeringen Roland Andersson att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan i Gävle

Kommunalrådet Carina Blank
F. landshövdingen Lars Eric Ericsson
Professorn Margaretha Fahlgren
Generaldirektören Stig Jönsson
Platschefen Eva Karlsson Berg

Kulturjournalisten Gunilla Kindstrand
Verkställande direktören Tommy Sandin
Regiondirektören Mats Thörnquist

Vidare utser regeringen Lars Eric Ericsson att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan i Halmstad

Professorn Göran Bexell
Verkställande direktören Bill Brox
Landstingsdirektören Catarina Dahlöf
Vice President Annica Fornäs
Kommunchefen Fredrik Geijer
Universitetsdirektören Karin Röding
Generaltulldirektören Karin Starrin
Verkställande direktören Eva Svensson

Vidare utser regeringen Karin Starrin att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan i Jönköping

Riksdagsledamoten Stefan Attefall
Bankdirektören Kerstin Bergh
Direktören Bicky Chakraborty
Landstingsrådet Lars Isaksson
Docenten Marita Johanson
Riksdagsledamoten Margareta Persson
Direktören Johan Svedberg
Professorn Margareta Wallin Peterson

Vidare utser regeringen Lars Isaksson att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan i Skövde

Professorn Mats Ekholm
Närings- och samhällsbyggarchefen Kristina Eklöf
Produktchefen Pia Falk
Konsulten Lars Härenstam
Enhetschefen Helena Nilsson
Professorn Bertil Svensson
Docenten Urban Wass

Vidare utser regeringen Urban Wass att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan Kristianstad

Direktören Bo Bengtsson
Riksdagsledamoten Jan Björkman
Folkhälsodirektören Margareta Dahlén Nord
Ordföranden Metta Fjälkner
Förvaltningschefen Kenth Olsson
Sjukhusdirektören Ulf Qvist
Vice verkställande direktören Per Tryding
Prorektorn Eva Åkesson

Vidare utser regeringen Jan Björkman att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan på Gotland

Regiondirektören Bo Dahllöf
Koncernchefen Krister Fingal
Folkhögskoleläraren Gustav Fridolin
Museidirektören Ann Follin
Universitetsdirektören Ann Fust
Länspolismästaren Carin Götblad
Rektorn Ingela Josefson

Vidare utser regeringen Carin Götblad att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan Väst

Kommunalrådet Gert-Inge Andersson
Sjukhusdirektören Sten Axelsson
Vice verkställande direktören Anna Hallberg
F. statsrådet Jan Nygren
Universitetslektorn Marie Rådbo
Verkställande direktören Johanna Svanberg
Senior Vice President Thomas Sätmark
Docenten Marianne Törner

Vidare utser regeringen Jan Nygren att vara ordförande i styrelsen.

Karlstads universitet

Professorn Åsa Bergenheim
Verkställande direktören Anders Björn
Landshövdingen Eva Eriksson,
Riksdagsledamoten Berit Högman
Chefen Cristina Petrescu
Professorn Örjan Sölvell
Ambassadören Margareta Winberg
Professorn Gunnar Öquist

Vidare utser regeringen Margareta Winberg att vara ordförande i styrelsen.

Karolinska institutet

Chefen Annika Andersson
Verkställande direktören Richard Bergström
Riksdagsledamoten Susanne Eberstein
Direktören Eva Fernvall
Överintendenten Eskil Frank
Generaldirektören Lars-Erik Holm

Vidare utser regeringen Susanne Eberstein att vara ordförande i styrelsen.

Konstfack

Galleristen Peter Bergman
Designern Anna Bonnevier
Grafikern Mats Einarsson
Högskolerektorn Hans Hedberg
Planeringsdirektören Kerstin Jacobsson
Formgivaren Sofia Lagerkvist
Framtidsforskaren Bi Puranen
Författaren Gunilla Thorgren

Vidare utser regeringen Gunilla Thorgren att vara ordförande i styrelsen.

Kungl. Konsthögskolan

Arkitekten Ola Andersson
Ordföranden Leif Jakobsson
Ekonomie doktorn Laurent Leksell
Riksarkivarien Tomas Lidman
Enhetschefen Ann-Sofie Noring
Museichefen Helena Persson
Professorn Cecilia Sjöholm
Förbundsordföranden Karin Willén

Vidare utser regeringen Tomas Lidman att vara ordförande i styrelsen.

Kungl. Musikhögskolan i Stockholm

Operachefen Lise-Lotte Axelsson
Förbundsdirektören Sture Carlsson
F. statssekreteraren Kerstin Eliasson
Förbundsdirektören Magnus Eriksson
Bankdirektören Curt Källströmer
Musikern Ale Möller
Rektorn Lena Nordholm

Vidare utser regeringen Kerstin Eliasson att vara ordförande i styrelsen.

Kungl. Tekniska högskolan

Vice verkställande direktören Helene Biström
EU-parlamentarikern Lena Ek
Verkställande direktören Börje Ekholm
Professorn Li Felländer-Tsai
Förbundsordföranden Stefan Löfven
Arkitekten Thomas Sandell
Vice verkställande direktören Johan Wibergh
Generaldirektören Susanne Ås Sivborg

Vidare utser regeringen Börje Ekholm att vara ordförande i styrelsen.

Linköpings universitet

Verkställande direktören Magnus Hall
Civilingenjören Margareta Josefsson

Regionchefen Christer Mård
Museichefen Helena Persson
F. statsrådet Bengt Westerberg
Konsulten Agneta Westerdahl
Generaldirektören Maria Ågren
Teknologie Doktor Jan-Erik Ögren

Vidare utser regeringen Bengt Westerberg att vara ordförande i styrelsen.

Luleå tekniska universitet

Verkställande direktören Lena Ahlström
Forskningsstrategen Bengt-Olof Elfström
Landstingsdirektören Elisabeth Holmgren
Områdeschefen Anita Johansson
Direktören Gunnar Liljedahl
Direktören Per-Erik Lindvall
Regissören Kjell Sundvall
Professorn Christina Ullenius

Vidare utser regeringen Christina Ullenius att vara ordförande i styrelsen.

Lunds universitet

Ordföranden Signhild Arnegård Hansen
Vicerektorn Ingrid Elam
Verkställande direktören Sarah Fredriksson
F. generaldirektören Allan Larsson
Ambassadören Börje Ljunggren
Bankdirektören Lars Ljungälv
Verkställande direktören Robert Puskaric
Chefen Irene Wennemo

Vidare utser regeringen Allan Larsson att vara ordförande i styrelsen.

Malmö högskola

Regionrådet Katarina Erlingson
Verkställande direktören Gun-Britt Fransson
Barn- och ungdomschefen Henric Kahlmeter

Entreprenören Ludvig Linge
Professorn Jan Nilsson
Projektledaren Sune Nordgren
Kommunalrådet Anders Rubin
Regionchefen Eva Östling Ollén

Vidare utser regeringen Eva Östling Ollén att vara ordförande i styrelsen.

Mittuniversitetet

Verkställande direktören Thomas Brühl
Verkställande direktören Birgitta Böhlin
Generaldirektören Yvonne Gustafsson
Verkställande direktören Ulf Larsson
Seniorprofessorn Ulf P Lundgren
Ordföranden Karin Mattson Weijber
Professorn Margareta Norell Bergendahl
Professorn Bo Sundqvist

Vidare utser regeringen Birgitta Böhlin att vara ordförande i styrelsen.

Mälardalens högskola

General Manager Carina Andersson
Landstingsdirektören Monica Berglund
Generaldirektören Angeles Bermudez-Svankvist
F. verkställande direktören Madeleine Caesar
Verkställande direktören Mats Hammarbäck
Verkställande direktören Christer Norström
Professorn Gunnar Svedberg
Riksdagsledamoten Maria Wetterstrand

Vidare utses Madeleine Caesar att vara ordförande i styrelsen.

Operahögskolan

F. finansborgarrådet Kristina Axén Olin
F. landshövdingen Ingrid Dahlberg
Hovsångerskan Katarina Dalayman
Teaterchefen Benny Fredriksson
Dramaturgen Göran Gademan

Utredaren Torsten Kälve
Riksdagsledamoten Olof Lavesson
Konsulten Gudrun Schyman

Vidare utser regeringen Kristina Axén Olin att vara ordförande i styrelsen.

Stockholms universitet

Generaldirektören Ann-Marie Begler
Avdelningschefen Lars Brandt
Regeringsrådet Sten Heckscher
Verkställande direktören Peter Norman
Verkställande direktören Lars Nyberg
Generalsekreteraren Anne Ramberg
Kulturdirektören Berit Svedberg

Vidare utser regeringen Sten Heckscher att vara ordförande i styrelsen.

Södertörns högskola

Konsthallschefen Sara Arrhenius
F. verkställande direktören Lennart Axelsson
F. landshövdingen Ingrid Dahlberg
Landshövdingen Chris Heister
Rektorn Olle Jansson
Professorn emeritus Christer Jönsson
Universitetsdirektören Karin Röding

Vidare utses Chris Heister att vara ordförande i styrelsen.

Teaterhögskolan i Stockholm

Konstnärlige ledaren och redaktören Danjel Andersson
Produktionsstödschefen Charlotta Denward
Verksamhetsutvecklaren Johannes Hylander
Skådespelaren Simon Norrthon
Chefsdramaturgen Monica Ohlsson
Skådespelaren och regissören Susan Taslimi
Förläggaren Svante Weyler
Generaldirektören Kerstin Wigzell

Vidare utser regeringen generaldirektören Kerstin Wigzell att vara ordförande i styrelsen.

Förordnade fr.o.m. 1 maj 2010 t.o.m. 31 december 2010.

Umeå universitet

F. generaldirektören Kjell Asplund
Bokförläggaren Eva Bonnier
Professorn Sigbrit Franke
Landshövdingen Chris Heister
Direktören Birgitta Johansson-Hedberg
F. metallordföranden Göran Johnsson
Verkställande direktören Peter Kopelman
Professorn Staffan Normark

Vidare utser regeringen Birgitta Johansson-Hedberg att vara ordförande i styrelsen.

Uppsala universitet

Filosofie doktorn Agneta Bladh
Ekonomie doktorn Hans Dalborg
Verkställande direktören Peter Ehrenheim
Förbundsordföranden Anna Ekström
Förlagschefen Peter Luthersson
Ordföranden Carl-Henric Svanberg
Verkställande direktören Birgitta Svendén
Generaldirektören Christina Åkerman

Vidare utser regeringen Hans Dalborg att vara ordförande i styrelsen.

Örebro universitet

Landstingsdirektören Bo Andersson
Adjungerade professorn Carl Jan Granqvist
Kommundirektören Stefan Isling
Projektledaren Merit Israelsson
Rektorn Leif Larsson
Professorn Nina Rehnqvist-Ahlberg
F. generaldirektören Hans Sandebring

F. högskolerektorn Birgitta Stymne

Vidare utser regeringen Hans Sandebring att vara ordförande i styrelsen.

Bilaga A2.2.8

Nya styrelser i universitet och högskolor

Sida 1 av 10

Pressmeddelande
11 april 2013
Utbildningsdepartementet

Nya styrelser i universitet och högskolor

Regeringen har i dag förordnat styrelser för följande lärosäten fr.o.m. den 1 maj 2013 t.o.m. den 30 april 2016, om inget annat anges särskilt för respektive lärosäte.

Uppsala universitet

Filosofie doktorn Agneta Bladh
Entreprenören Birgitta Ed
Professorn Uli Hacksell
Docenten Carola Lemne
Förlagschefen Peter Luthersson
Styresmannen Christina Mattsson
F. verkställande direktören Lars Pettersson
Verkställande direktören Johan Wall

Vidare utser regeringen Carola Lemne att vara ordförande i styrelsen.

Lunds universitet

Docenten Cecilia Christersson
Senior Vice Presidenten Ulf Ewaldsson
Ordföranden Sofia Halth
Ambassadören Börje Ljunggren
Bankdirektören Lars Ljungålv
Direktören Anna Stellingner
F. radiochefen Mats Svegfors
F. EU-kommissionären Margot Wallström

Vidare utser regeringen Margot Wallström att vara ordförande i styrelsen.

Göteborgs universitet

F. verkställande direktören Tomas Brunegård
Ordföranden Kerstin Brunnberg
F. statsrådet Andreas Carlgren
F. länspolismästaren Carin Götblad

<http://www.regeringen.se/sb/d/16841/a/214426>

2013-10-13

Verkställande direktören Eva Halvarsson
Rektorn Lauritz Holm-Nielsen
F. generaldirektören Ulf P. Lundgren
Landshövdingen Cecilia Schelin Seidegård

Vidare utser regeringen Cecilia Schelin Seidegård att vara ordförande i styrelsen.

Stockholms universitet

Generaldirektören Ann-Mari Begler
Verkställande direktören Hans Börsvik
Justitierådet Kerstin Calissendorf
F. verkställande direktören Eva Swartz Grimaldi
Rådgivaren Eva Hellsten
Stadsdirektören Irene Svenonius
Verkställande direktören Patrik Tigerskiöld
Rektorn Thomas Wilhelmsson

Vidare utser regeringen Kerstin Calissendorf att vara ordförande i styrelsen.

Umeå universitet

F. generaldirektören Kjell Asplund
Verkställande direktören Per Boman
Professorn Barbara Canon
Ordföranden Peter Kopelman
Verkställande direktören Eva Nygren
Professorn Lars Rask
Filosofie doktorn Lars Stenlund
Chefen Sara Öhrvall

Vidare utser regeringen Per Boman att vara ordförande i styrelsen.

Linköpings universitet

Generaldirektören Anna Ekström
Verkställande direktören Magnus Hall
Verkställande direktören Paul Håkansson
Civilingenjören Margareta Josefsson
Regionchefen Christer Mård
Museichefen Helena Persson
F. generaldirektören Kerstin Wigzell
Teknologie doktorn Jan-Erik Ögren

Vidare utser regeringen Anna Ekström att vara ordförande i styrelsen.

Karolinska institutet

Chefen Annika Andersson
F. chefsekonomen Dan Andersson
Verkställande direktören Anders Blanck
Professorn Susana Borrás
Överintendenten Eskil Frank
F. statsrådet Lars Leijonborg
Finanslandstingsrådet Torbjörn Rosdahl
Civilekonomen Charlotte Strömberg

Vidare utser regeringen Lars Leijonborg att vara ordförande i styrelsen.

Kungl. Tekniska högskolan

Verkställande direktören Helene Biström
Verkställande direktören Börje Ekholm
Professorn Jan-Anders Månson
Generaldirektören Susanne Ås Sivborg
Verkställande direktören Elisabeth Thand Ringqvist
Professorn Li Felländer-Tsai
Vice verkställande direktören Johan Wibergh
Vice verkställande direktören Mats Williamsson

Vidare utser regeringen Börje Ekholm att vara ordförande i styrelsen.

Luleå tekniska universitet

Chefen Anita Johansson
Filosofie hedersdoktorn Gunnar Liljedahl
Direktören Per-Erik Lindvall
Ordföranden Eva Nordmark
Kommunalrådet Karl Petersen
Professorn Birgitta Vallgård
Generaldirektören Maria Ågren
Verkställande direktören Jan-Ove Östensen

Vidare utser regeringen Eva Nordmark att vara ordförande i styrelsen.

Karlstads universitet

Nya styrelser i universitet och högskolor

Sida 4 av 10

Verkställande direktören Anders Björn
Företagaren Erik Engebretsen
Professorn Margaretha Fahlgren
Professorn Nils Landgren
Generaldirektören Gunnar Larsson
Vice Presidenten Cristina Petrescu
Avdelningschefen Åsa Lindberg Sand
Generaldirektören Monica Stridsman

Vidare utser regeringen Gunnar Larsson att vara ordförande i styrelsen.

Linnéuniversitetet

Verkställande direktören Magnus Andersson
Professorn Dan Brändström
Verkställande direktören Thomas Carlzon
Tekniska direktören Karin Emilsson
Enhetschefen Jenni Nordborg
Verkställande direktören Marie Samuelsson
Professorn emeritus Bengt Söderström
Gymnasiechefen Kajsa Wejryd

Vidare utser regeringen Dan Brändström att vara ordförande i styrelsen.

Blekinge tekniska högskola

Blekinge tekniska högskola
Verkställande direktören Mikael Blomqvist
Regiondirektören Anna-Lena Cederström
Konsulten Agneta Franksson
Prorektor Birgitta Bergvall-Kåreborn
Tekniska chefen Pontus de Laval
Koncernchefen Peter Mattisson
Professorn Lynn Åkesson
Konsulten Peter Örn

Vidare utser regeringen Peter Örn att vara ordförande i styrelsen.

Dans- och cirkushögskolan

Förordnandena gäller fr.o.m. den 1 maj 2013 t.o.m. den 31 december 2013.

Verkställande direktören Birgitta Englin
Verksamhetsledaren Annika Levin
Vice President Kjell Lindström

<http://www.regeringen.se/sb/d/16841/a/214426>

2013-10-13

Museichefen Jan-Erik Lundström
 Verkställande direktören Ola Löhman
 Danskonsulenten Eva Persson
 F. rektorn Agneta Stark
 Tonsättaren Henrik Strindberg

Vidare utser regeringen Agneta Stark att vara ordförande i styrelsen.

Försvarshögskolan

Landshövdingen Peter Egardt
 Professorn Lena Gerholm
 P A generalmajoren Björn Hedskog
 Ståthållaren Gunnar Holmgren
 Professorn Annica Kronsell
 Generaldirektören Henrik Landerholm
 Generaldirektören Helena Lindberg
 Generallöjtnanten Göran Mårtensson

Vidare utser regeringen Peter Egardt att vara ordförande i styrelsen.

Gymnastik- och idrottshögskolan

F. landshövdingen Björn Eriksson
 Direktören Eva Fernvall
 F. universitetskanslern Sigbrit Franke
 Direktören Tony Grimaldi
 Skolchefen Kent Henningson
 Landstingsrådet Filippa Reinfeldt
 Ordföranden Hans von Uthmann
 Professorn Harriet Wallberg

Vidare utser regeringen Björn Eriksson att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan i Borås

Verkställande direktören Lotta Ahlvar
 F. regionrådet Roland Andersson
 Ordföranden Paul Frankenius
 Riksbibliotekarien Gunilla Herdenberg
 Enhetschefen Agneta Mårdsjö
 Vice verkställande direktören Per-Erik Petersson
 F. rektorn Agneta Stark
 Professorn Roger Säljö

Vidare utser regeringen Roland Andersson att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan Dalarna

Vicerektorn Gustav Amberg
Verkställande direktören Mats Bayard
Kommunikatören Johan Bergqvist
Stabschefen Taina Bäckström
F. rektorn Ingegerd Palmér
Kommunalrådet Ulrika Liljeberg
Direktören Peter Samuelsson
HR-chefen Karin Svenske Nyberg

Vidare utser regeringen Peter Samuelsson att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan i Gävle

Kommunalrådet Carina Blank
Director Eva Carlsson Berg
Chefen Pasi Kangas
Professorn Caroline Liberg
Divisionschefen Anders Lundquist
Verkställande direktören Björn O. Nilsson
Verkställande direktören Marita Svensson
F. generaldirektören Mats Sjöstrand

Vidare utser regeringen Mats Sjöstrand att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan i Halmstad

Professorn Göran Bexell
Verkställande direktören Bill Brox
Landstingsdirektören Catarina Dahlöf
Utredaren Lena Eriksson
Kommunchefen Fredrik Geijer
Teknologie doktorn Nicolas Hassbjer
Verkställande direktören Eva Svensson
F. generaltulldirektören Karin Starrin

Vidare utser regeringen Karin Starrin att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan Kristianstad

Verkställande direktören Fredrika Gullfot
 Verkställande direktören Tove Janzon Rusch
 Konsulten Chantal Jonkergouw
 Regionöverläkaren Ulf Kvist
 F. riksgäldsdirektören Bo Lundgren
 Förvaltningschefen Kenth Olsson
 Vice verkställande direktören Per Tryding
 Professorn Eva Wiberg

Vidare utser regeringen Bo Lundgren att vara ordförande i styrelsen.

Högskolan Väst

Ordföranden Gert-Inge Andersson
 Generaldirektören Martin Andersson
 F. landshövdingen Eva Eriksson
 Vice verkställande direktören Anna Hallberg
 F. rektorn Ingela Josefsson
 F. rektorn Lennart Olausson
 Förbundsordföranden Eva-Lis Sirén
 Senior Vice President Thomas Sätmark

Vidare utser regeringen Eva Eriksson att vara ordförande i styrelsen.

Konstfack

Galleristen Peter Bergman
 Verkställande direktören Daniel Ewerman
 Direktören Tone Hansen
 Högskolerektorn Hans Hedberg
 Planeringsdirektören Kerstin Jacobsson
 Juristen Marielle Nakunzi
 Civilekonomen Lars Thulin
 Museichefen Cecilia Widenheim

Vidare utser regeringen Kerstin Jacobsson att vara ordförande i styrelsen.

Kungl. Konsthögskolan

Rektorn Tom Hedqvist
 Civilekonomen Per Josefsson
 Docenten Helena Mattsson
 Museichefen David Neuman
 Professorn Cecilia Sjöholm
 Kulturdirektören Berit Svedberg

Verkställande direktören Ozan Sunar
Förbundsordföranden Karin Willén

Vidare utser regeringen Berit Svedberg att vara ordförande i styrelsen.

Kungl. Musikhögskolan i Stockholm

Förbundsdirektören Sture Carlsson
F. statssekreteraren Kerstin Eliasson (fr.o.m. den 1 maj 2013 t.o.m. den 31 augusti 2013)
Bankdirektören Curt Källströmer
Verkställande direktören Ingela Lindh
F. rektorn Lena Nordholm
F. chefen Eric Sjöström
Professorn Fredrik Ullén (fr.o.m. den 1 september 2013 t.o.m. den 30 april 2016)
Verkställande direktören Helena Wessman
Riksspelmannen Lena Willemark

Vidare utser regeringen Kerstin Eliasson att fr.o.m. den 1 maj 2013 t.o.m. den 31 augusti 2013 vara ordförande i styrelsen och Sture Carlsson att fr.o.m. den 1 september 2013 t.o.m. den 30 april 2016 vara ordförande i styrelsen.

Malmö högskola

Utbildningsdirektören Eva Ahlgren
Kommunpolitikern Emil Eriksson
Verkställande direktören Gun-Britt Fransson
Verkställande direktören Patricia Key
Professorn Björn Kjerfve
Verkställande direktören Ljubo Mrnjavac
Kommunalrådet Anders Rubin
Expert researcher Sindra Petersson Årsköld

Vidare utser regeringen Gun-Britt Fransson att vara ordförande i styrelsen.

Operahögskolan i Stockholm

Förordnandena gäller fr.o.m. den 1 maj 2013 t.o.m. den 31 december 2013.

F. landshövdingen Ingrid Dahlberg
Hovsångerskan Katarina Dalayman
Teaterchefen Benny Fredriksson
Utredaren Torsten Kälvmemark
Riksdagsledamoten Olof Lavesson

F. finansborgarrådet Kristina Axén Ohlin
Konsulten Gudrun Schyman

Vidare utser regeringen Kristina Axén Ohlin att vara ordförande i styrelsen.

Stockholms dramatiska högskola

Förordnandena gäller fr.o.m. den 1 maj 2013 t.o.m. den 31 december 2013.

Ordföranden Anna Carlsson
Producenten Anna Croneman
Chefsdramaturgen Magnus Florin
Organisationskonsulten Lars-Olof Naessén
Verkställande direktören Hanne Palmquist
Professorn Niklas Rådström
F. generaldirektören Kerstin Wigzell
Scenografen Magdalena Åberg

Vidare utser regeringen Kerstin Wigzell att vara ordförande i styrelsen.

Södertörns högskola

Landshövdingen Minoo Akhtarzand
Konsthallschefen Sara Arrhenius
Professorn Li Bennich Björkman
F. universitetsdirektören Lars Burstedt
F. rektorn Olle Jansson
Professorn Sari Ponzer
Stadsdelsdirektören Christina Rapp Lundahl
Universitetslektorn Björn Åstrand

Vidare utser regeringen Minoo Akhtarzand att vara ordförande i styrelsen.

Stiftelsen Chalmers tekniska högskola

Verkställande direktören Christel Darvik Armstrong
Verkställande direktören Kurt Eliasson
Direktören Mats Hermansson
Direktören Stefan Johnsson
Professorn Olle Larkö
Kommunalrådet Helene Odenjung
Professorn Marianne Stenius
Verkställande direktören M. Johan Widerberg

Vidare utser regeringen Kurt Eliasson att vara ordförande i styrelsen.

Stiftelsen Högskolan i Jönköping

F. förbundsordföranden Lars Isaksson
Konsulten Jan Åke Jonsson
F. statssekreteraren Bjarne Kirsebom
Professorn Madeleine Rohlin
Docenten Inger Rydén Bergendahl
Direktören Johan Svedberg
Professorn Margareta Wallin Peterson

Vidare utser regeringen Lars Isaksson att vara ordförande i styrelsen.

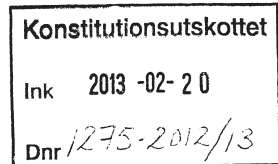
Kontakt

Anna Prucha
08-405 10 00

Bilaga A2.3.1

Stockholm 2013-02-20

Till Konstitutionsutskottet

Begäran om granskning av regeringens hantering av verksamheten på Thielska Galleriet

25 januari i år entledigades Thielska Galleriets styrelseordförande Claës Wachtmeister. Enligt uppgift blev han uppkallad till Kulturdepartementet där statssekreterare Joachim Stymne gav honom ett ultimatum att lämna sin post eller avsättas.

Claës Wachtmeister tillsattes som styrelseordförande 2011 och fick våren 2012 förlängt förordnande med tre år. Det som hänt sedan våren 2012 och som möjligtvis kan förklara kulturdepartementets avpollettering av Wachtmeister är att Andreas Brändström, som varit vice ordförande i Thielskas styrelse, började arbeta som intendent i augusti 2012.

Kulturdepartementet har också tillsatt en egen ledamot i Thielskas styrelse, Eva Bergqvist. Bergqvist har, enligt tidningsuppgifter, motarbetat den Munch-utställning som nu öppnat och verkar bli Thielskas största succé någonsin. Även kulturministern har haft synpunkter på valet av intendent. Enligt Wachtmeister har Lena Adelson-Liljeroth insinuerat att Andreas Brändström är olämplig på sin post. Det finns skäl att fråga om avsättandet av Wachtmeister egentligen har till syfte att förhindra att Andreas Brändström ska få tjänsten som intendent när hans tillfälliga förordnande löper ut.

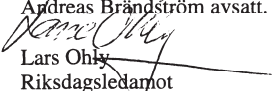
Bakgrunden till kulturministerns intresse i intendentfrågan kan vara den konstmässa där Brändström som gallerist visade filmen "Territorial pissing" av konstnären Magnus Gustafsson, även känd som Nug. Filmen ledde till ett häftigt meningsutbyte mellan kulturministern och Andreas Brändström.

Thielska är en viktig konstinstitution som staten har ansvar för. Under senare år har skandaler och misstag varit dominerande i den mediala bilden av Thielska. För att komma över denna kris måste museet få arbetsro.

Med anledning av ovanstående begär jag att Konstitutionsutskottet granskar om Kulturdepartementet haft fog för sitt entledigande av styrelseordföranden Claës Wachtmeister och om entledigandet av Wachtmeister skett på ett korrekt sätt.

Jag vill också att KU granskar om departementsrådet Eva Bergqvist har agerat på direkt uppdrag av kulturdepartementet och på utfärdad instruktion från Kulturdepartementet som ledamot i Thielskas styrelse.

Slutligen vill jag att KU granskar huruvida kulturdepartementet och/eller kulturministern har gjort sig skyldig till ministerstyre i samband med de påstådda försöken att få intendent Andreas Brändström avsatt.

Lars Ohly
Riksdagsledamot
Vänsterpartiet

Bilaga A2.3.2

REGERINGSKANSLIET

2014-02-27

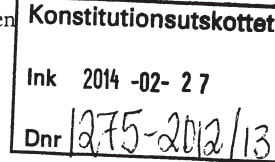
SB2014/1192/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 4 – Regeringens hantering av verksamheten på Thielska Galleriet

Härmed överlämnas en promemoria med fyra bilagor från Kulturdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditions- och rättschefen Maria Eka.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-02-26

Kulturdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 4 – Regeringens hantering av verksamheten på Thielska Galleriet

4 bilagor

Kulturdepartementet lämnar följande svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. En redogörelse önskas för vilka villkor som gällde för Claës Wachtmeisters uppdrag som ordförande för styrelsen för Thielska galleriet, vad gällde tillsättning och avsättning, eventuell rätt till ersättning för arbete och utlägg, eventuell uppsägningstid och liknande förhållanden.

Av stiftelseförordnandet för Stiftelsen Thielska galleriet följer att ordförande och samtliga ledamöter i styrelsen förordnas av regeringen. När det gäller entledigande finns ingen uttrycklig reglering i stiftelseförordnandet. Någon utfyllande bestämmelse finns heller inte i stiftelselagen.

En allmän associationsrättslig princip för tillsättande och avsättande av ledamöter innebär att den som utser ledamöter också får entlediga dessa. En styrelseledamot kan vidare enligt denna princip när som helst skiljas från sitt uppdrag av den som har utsett honom. Detta sammanhänger med att styrelseuppdraget är ett förtroendeuppdrag.

Vid tidpunkten för Claës Wachtmeisters uppdrag i Stiftelsen Thielska galleriets styrelse fanns en uttrycklig bestämmelse i stiftelseförordnandet om att ledamöterna i styrelsen inte hade rätt till ersättning för sitt arbete i styrelsen. Denna bestämmelse ändrades genom ett regeringsbeslut den 27 juni 2013, se vidare nedan under fråga 5. Av stiftelseförordnandet följer vidare att stiftelsens angelägenheter sköts av styrelsen. Frågan om ersättning för utlägg för Stiftelsen Thielska galleriets räkning är en sådan angelägenhet som sköts av styrelsen.

2

Eftersom uppdraget som styrelseledamot och ordförande för Stiftelsen Thielska galleriet inte är ett anställningsförhållande, aktualiseras inte någon uppsägningstid eller liknande.

2. En uttömmande redogörelse önskas för de kontakter som har ägt rum mellan statssekreteraren Joakim Stymne och Claës Wachtmeister angående entledigande av Claës Wachtmeister som ordförande för styrelsen för Thielska galleriet. Därvid önskar utskottet särskilt få belyst vad Joakim Stymne sade till Claës Wachtmeister samt om Joakim Stymne på något sätt uppmanade, uppmuntrade e.d. Claës Wachtmeister att begära sitt entledigande.

Vid ett möte den 25 januari 2013 informerades Claës Wachtmeister av statssekreteraren om Kulturdepartementets bedömning av Wachtmeisters förmåga att leda arbetet som ordförande för Stiftelsen Thielska galleriet.

Vid mötet lyfte statssekreteraren fram det stora engagemang som Claës Wachtmeister lagt ner i arbetet med att utveckla Stiftelsen Thielska galleriet, men betonade också att en huvuduppgift som ordförande – vilket också förmedlats i samband med omförordnandet av Wachtmeister som ordförande – varit att skapa stabilitet i verksamheten, arbetsro för stiftelsen och ett gott samarbetsklimat både i styrelsen och i relationerna till omvärlden. Statssekreteraren konstaterade att Wachtmeister inte lyckats med detta och att departementets bedömning därför sammantaget var att Wachtmeister inte längre hade förutsättningar och möjlighet att fortsatt leda styrelsens arbete.

Mot den bakgrunden erbjöds Claës Wachtmeister att själv begära sitt entledigande.

3. I debattartikeln "De ägnar sig åt förtal" som publicerades på Svenska Dagbladets webbplats den 14 februari 2013 (bilaga 2) uppger Claës Wachtmeister bl.a. att Joakim Stymne den 25 januari "läste innantill varför jag skulle bort". En kopia önskas av den handling som Joakim Stymne läste innantill från.

Inför mötet den 25 januari 2013 togs ett skriftligt underlag fram, se bilaga 1.

4. I artiklar som publicerats på Svenska dagbladets webbplats (bilaga 4 och 6) uppges att kulturministerns pressekreterare Catharina Henriksson sagt att Claës Wachtmeister "verkat operativt, vilket medfört problem". På vilket sätt ska Claës Wachtmeister ha "verkat operativt" och vilka problem har detta medfört?

Som anges i svaret på fråga 2 är en huvuduppgift för en styrelseordförande att skapa stabilitet i verksamheten och ett gott samarbets-

klimat såväl i styrelsearbetet som i externa kontakter. Detta, och inte frågan huruvida ordföranden verkat operativt, var avgörande för Kulturdepartementets samlade bedömning i januari 2013 att Claës Wachtmeister inte längre hade förutsättningar och möjlighet att fortsatt leda styrelsens arbete.

5. En redogörelse önskas för vilka villkor som gäller för Eva Bergquists uppdrag som styrelseledamot för Thielska galleriet i samma avseenden som under fråga 1.

Eva Bergquist förordnades den 23 augusti 2012 som ledamot i styrelsen för Stiftelsen Thielska galleriet. Vid denna tidpunkt och fram till den 27 juni 2013 gällde de villkor som redovisats under fråga 1.

Genom regeringens beslut den 27 juni 2013 (Ku2013/1421/KA) fastställdes en delvis ny lydelse av stiftelseförordnandet för Stiftelsen Thielska galleriet. Genom ändringen förändrades villkoren för styrelseledamöterna genom att styrelseledamöterna gavs rätt till ersättning.

6. En redogörelse önskas för vilka villkor som gällde för Andreas Brändströms uppdrag som tillförordnad intendent för Thielska galleriet i samma avseenden som under fråga 1.

Av stiftelseförordnandet följer att det åligger styrelsen att tillsätta för verksamhetens drivande erforderliga funktionärer samt bestämma deras avlöningar, 3 § 3 st. Det är således styrelsen för Stiftelsen Thielska galleriet som utser intendent och svarar för dennes villkor i efterfrågat hänseende.

7. I pressmeddelanden från Kulturdepartementet som publicerats på Regeringskansliets webbplats anges att Stiftelsen Thielska galleriet har till ändamål att förvalta och hålla bankiren Ernest Thiels samlingar av nordisk konst från förra sekelskiftet tillgänglig för allmänheten. I bilagan till Regeringskansliets föreskrifter (RKF2010:10) med arbetsordning för Kulturdepartementet, benämns Thielska galleriet inte stiftelse, till skillnad från många av de andra uppräknade subjekten. I betänkandet Statens kulturfastigheter – urval och förvaltning för framtiden (SOU 2013:55 s. 161 f.) uttalas att "Thielska galleriet __ __ hör i likhet med de övriga stiftelseägda fastigheterna till __ __" Har Thielska galleriets juridiska status varit föremål för granskning? Vilken juridisk status har Thielska galleriet?

Stiftelsen Thielska galleriet bildades 1924 genom beslut av Kungl. Maj:t. Thielska galleriets status som stiftelse förändrades inte genom införandet av stiftelselagen (1994:1220). Det råder följaktligen ingen tvekan om stiftelsens rättsliga status och har därför inte funnits anledning att granska denna.

4

Det stämmer att Stiftelsen Thielska galleriet inte benämns som stiftelse i bilagan till 2010 års föreskrifter med arbetsordning för Kulturdepartementet. Bilagan reglerar dock endast den interna ansvarsfördelningen mellan departementets enheter och har därför inte någon betydelse för frågan om stiftelsens status. I den nu gällande arbetsordningen från 2012 (se även nedan under fråga 11) används benämningen Stiftelsen Thielska galleriet.

När det gäller uttalandet i betänkandet SOU 2013:55 kan konstateras att utredningens uppdrag avsåg av staten ägda fastigheter som förvaltas av en statlig myndighet. Den byggnad i vilken Stiftelsen Thielska galleriets verksamhet bedrivs ägs sedan 1982 av staten och förvaltas av Statens fastighetsverk. Byggnadens status har följaktligen inte något samband med statusen för stiftelsen.

8. Kopior önskas av den ekonomiska redovisningen, som avses i § 5 i reglementet, för Thielska galleriet avseende kalenderåret 2012 samt så snart den finns att tillgå även avseende kalenderåret 2013.

De ekonomiska redovisningarna för 2012 och 2013 bifogas, se *bilaga 2* och *3*.

9. Hur stor andel av Thielska galleriet finansieras med statliga medel?

Enligt Stiftelsen Thielska galleriets årsredovisning för 2012 uppgick stiftelsens sammanlagda intäkter det året till 5 943 756 kronor, varav 3 873 000 kronor var statsanslag. Detta motsvarar ca 65 procent.

År 2013 utökades det statliga anslaget med ca 1 miljon kronor till 4 930 000 kronor. Detta utgör ca 40 procent av de totala intäkterna på 12 175 973 kronor som redovisas i årsredovisningen för 2013.

För 2014 har det statliga anslaget höjts med ytterligare ca 1 miljon kronor till 5 990 000 kronor. Hur stor andel detta utgör av de totala intäkterna kan anges först när årsredovisningen för 2014 har lämnats.

10. Finns det inom Regeringskansliet skriftliga riktlinjer eller liknande för styrning av statliga stiftelser? I så fall, i vilken utsträckning gäller dessa för Thielska galleriet? En kopia önskas.

En stiftelse är en självständig juridisk person som inte har någon ägare eller några medlemmar. Utrymmet för att direkt styra en stiftelse kan därför vara mindre än vad som är fallet för t.ex. ett aktiebolag.

Styrningen av stiftelser sker med utgångspunkt i vad som anges i den enskilda stiftelsens stiftelseförordnande och i enlighet med stiftelselagen (1994:1220). Styrning sker även i de fall regeringen utser hela eller del av styrelsen eller då det förekommer en årlig dialog.

Styrningen av stiftelser inom Kulturdepartementets område – såväl statliga som andra stiftelser som får statliga bidrag till sin verksamhet – består i övrigt i att regeringen fattar riktlinjebeslut eller beslutar bidragsvillkor som reglerar användningen av det statliga bidraget.

I den utsträckning en stiftelse anförtros förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning krävs lagstöd.

Regeringens styrning sker också genom uppföljning av stiftelsernas verksamhet.

11. Finns det någon senare lydelse av Regeringskansliets föreskrifter (RKF2010:10) med arbetsordning för Kulturdepartementet, än den som beslutades den 30 juni 2010? I så fall önskas en kopia av denna.

Den refererade arbetsordningen ersattes genom beslut den 27 april 2012 av en ny, se bilaga 4.

12. Vilka kommentarer i övrigt föranleder anmälan och denna promemoria?

Anmälan och promemorian föranleder inte några ytterligare kommentarer.

REGERINGSKANSLIET

BILAGA 1

Promemoria

2013-01-24

Kulturdepartementet

Förslag till talepunkter inför möte med Claes Wachtmeister, ordf i Stiftelsen Thielska galleriet, 25/1 2013 kl. 10.00

- Vi är väl medvetna om det stora engagemang och arbete som du har lagt ner i arbetet med att utveckla Thielska galleriet och många positiva saker har gjorts.
- En huvuduppgift som ordförande, vilket också förmedlades i samband med omförordnandet som ordf., har dock varit att skapa arbetsro och ett gott samarbetsklimat i styrelsen och i relationerna till omvärlden.
- Vi har följt utvecklingen noggrant och kan konstatera att du inte har lyckats med detta fullt ut. Turbulensen kring Thielska galleriet, på arbetsplatsen, i styrelsen och i samarbetet med andra aktörer är idag större än någonsin. Detta har skapat en ohållbar situation även för regeringen/departementet.
- Detta innebär sammantaget att departementet /inte längre har förtroende för din förmåga och möjlighet/ inte tror att du har förutsättningar och möjlighet/ att fortsätta leda arbetet som ordförande.

BILAGA 2
110

2013-08-23
Kulturdepartementet
2013-08-23

REGERINGSKANSLIJET
Kulturdepartementet
2013-08-23
Dnr: K2013/177/14

893

Årsredovisning för
Stiftelsen Thielska Galleriet
802005-9245
Räkenskapsåret
2012-01-01 - 2012-12-31

Stiftelsen Thielska Galleriet
802005-9245

1(9)

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Stiftelsen Thielska Galleriet, 802005-9245, får härmed avge årsredovisning för 2012.

Stiftelsens ändamål

Stiftelsens ändamål är att efter förvärv av den bankdirektören Ernest Thiel tillhöriga egendomen Eolskulle på Djurgården med viktigare möbler och inventarier samt de i egendomen inrymda tavel- och skulptursamlingarna, förvalta samma egendom samt för det allmännas räkning bevara och för den konstintresserade allmänheten hålla tillgängliga de i egendomen befintliga samlingarna.

Främjande av ändamålet:

Thielska Galleriet har under året hållit samlingen tillgänglig för allmänheten i samma utsträckning som tidigare år. Guidade visningar av museet och samlingarna har hållits för inbjudna grupper. Föreläsningkvällar har arrangerats av Vänföreningen.

Särskilda utställningar med följande konstnärer arrangerades under året.

Eugene Jansson 18.02 - 06.05
En bänk och en blomma 20.06 - 30.09
 Peter Frie 16.6 - 1.10
 Sophie Tottie, *En linjes försvarstal* 19.10 - 25.11
 Cecilia Ömalm Krajcikova *Nocturne I/ Denderah* 19.10 - 25.11
 Meta Isaeus-Berlin *Smygkuvning*, 7.12 - 20.01.13
 Nobuyoshi Araki (Japan) och Anders Zorn, *Araki/Zorn*, 21.12 - 17.02.13

Antalet besökare har varit 19 786 brutto (varav 16 075 varit betalande) mot föregående år 25 888 brutto

Anställd personal har varit Elisabeth Alsheimer Evenstedt, Intendent (jan-aug)
 Andreas Brändström, tf Intendent (fr.o.m. 23 aug) Madeleine Parker, administration/vaktmästare,
 Lovisa Brånby, PR och kommunikation, (fr.o.m. 10 sept) Ulla Lundgren, Sekreterare (halvtid) samt extra personal.

Bidrag har erhållits från Barbro Osher Pro Suecia Foundation. Härutöver har Kulturdepartementet beviljat extra anslag.

Statens Fastighetsverk har sagt upp hyresavtalet med Stiftelsen för förhandling om hyreshöjning.

Stiftelsens bokföring har under året skötts av Wakers Consulting AB. Kapitalförvaltningen sker i egen regi

Resultat och ställning

Stiftelsens förmögenhet uppgick per 2012-12-31 till 5 250 (föreg år 6 339) tkr och är till stor del placerad i värdepapper. Årets verksamhet uppvisar ett stiftelseresultat om -1 234 (-700) tkr och årets nettoresultat blev -990 (-701) tkr. Stiftelsens ackumulerade underskott per 2012-12-31 uppgår till -6 460 (-5 470) tkr.

	2012-12-31	2011-12-31
Eget kapital till bokfört värde	4 727 666	5 884 098
Skilnad mellan bokfört värde och marknadsvärde på värdepapper	522 636	454 957
Eget kapital till marknadsvärde	5 250 302	6 339 055

Stiftelsen Thietska Galleriet
802005-9245

2(9)

Styrelsens sammansättning under verksamhetsåret

Claes Wachtmeister, ordförande t o m 31 Januari
Peter Egardt, ordförande fr.o.m 7 mars
Eva Bergquist, fr.o.m. 23 aug.
Nalini Bonnier
Andreas Brändström t.o.m. sept.
Thomas Hallgren
Anders Kjäll, fr.o.m. 23 aug
Lars Krantz
Petra Stenqvist, t.o.m 14 februari
Tina Wik, fr.o.m. 23 aug
Karin Sidén, t.o.m. 15 mars
Gunilla Linde Bjur, t.o.m. 29 mars
Jan Björkman, t.o.m. 10 maj

Vad beträffar företagens resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande bokslutskommentarer.

Stiftelsen Thielska Galleriet
802005-0245

3(9)

Resultaträkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2012-01-01- 2012-12-31</i>	<i>2011-01-01- 2011-12-31</i>
Stiftelsens intäkter			
Inträdesavgifter		1 356 275	1 166 920
Försäljning		315 164	194 242
Hyror		67 500	116 700
Statsanslag		3 873 000	2 832 000
Övriga intäkter		331 817	161 662
		<u>5 943 756</u>	<u>4 471 524</u>
Stiftelsens kostnader			
Fastighetskostnader	1	-2 931 240	-2 406 059
Förvaltningskostnader		-266 546	-268 928
Övriga externa kostnader		-1 407 653	-1 139 150
Personalkostnader	2	-2 572 253	-1 357 693
		<u>-1 233 936</u>	<u>-700 306</u>
Stiftelsens resultat			
Resultat från finansiella poster			
Realisationsresultat		104 264	-1 067
Utdelning aktier och andelar		150 368	-
Ränteintäkter		684	510
Räntekostnader		-11 406	-171
		<u>-990 026</u>	<u>-701 034</u>
Resultat efter finansiella poster			
		<u>-990 026</u>	<u>-701 034</u>
Resultat före skatt			
		<u>-990 026</u>	<u>-701 034</u>
Årets resultat			
		<u>-990 026</u>	<u>-701 034</u>

Stiftelsen Thielska Galleriet
802005-9245

4(9)

Balansräkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2012-12-31</i>	<i>2011-12-31</i>
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	3	-	-
Konst	4	1 109 500	1 109 500
		<u>1 109 500</u>	<u>1 109 500</u>
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga värdepappersinnehav	5	3 831 610	4 773 978
		<u>3 831 610</u>	<u>4 773 978</u>
Summa anläggningstillgångar		<u>4 941 110</u>	<u>5 883 478</u>
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		38 931	14 550
Övriga kortfristiga fordringar		660	14
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		639 663	510 713
		<u>679 254</u>	<u>525 277</u>
Kassa och bank		<u>336 751</u>	<u>462 831</u>
Summa omsättningstillgångar		<u>1 016 005</u>	<u>988 108</u>
SUMMA TILLGÅNGAR		<u>5 957 115</u>	<u>6 871 586</u>

Stiftelsen Thielska Galleriet
802005-9245

5(9)

Balansräkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2012-12-31</i>	<i>2011-12-31</i>
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>	6		
<i>Bundet eget kapital</i>			
Stiftelsekapital		4 279 079	4 279 079
Ändamålsbestämda medel		1 340 808	1 507 214
Akkumulerat realisationsresultat		5 567 685	5 567 685
		<u>11 187 572</u>	<u>11 353 978</u>
<i>Ansamlad förlust</i>			
Balanserat resultat		-5 469 880	-4 768 846
Årets resultat		-990 026	-701 034
		<u>-6 459 906</u>	<u>-5 469 880</u>
Summa eget kapital		<u>4 727 666</u>	<u>5 884 098</u>
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		710 743	498 100
Övriga kortfristiga skulder		129 404	80 953
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		389 302	408 435
		<u>1 229 449</u>	<u>987 488</u>
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		<u>5 957 115</u>	<u>6 871 586</u>

Ställda säkerheter	Inga	Inga
Ansvarsförbindelser	Inga	Inga

Redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

Belopp i kr om inget annat anges

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och med tillämpande av allmänna råd, rekommendationer samt uttalanden från Bokföringsnämnden. För de fall allmänt råd från Bokföringsnämnden saknas för en för stiftelsen väsentlig fråga har vägledning hämtats från Redovisningsrådets rekommendationer.

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Värdering av värdepapper

Långfristiga värdepappersinnehav är upptagna till anskaffningsvärde minskat med eventuell nedskrivning. Långfristiga värdepappersinnehav är kollektivt värderade då syftet med placeringar är att uppnå riskspridning.

Penningmarknadsinstrument redovisas till anskaffningsvärde och upplupen ränta redovisas som upplupen intäkt i balansräkningen.

Syftet med innehavet av räntefonder är styrande för hur realiserade värdeförändring samt eventuell nedskrivning redovisas. Försäljning av räntefonder som avyttras inom ett år från anskaffningstidpunkten betraktas som ränteintäkt/-kostnad. Avyttring av innehav överstigande ett år utgör realisationsresultat.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar, som utgör inventarier, avskrivs systematiskt över den ekonomiska livslängden. Den ekonomiska livslängden på stiftelsens inventarier har bedömts till 5 år. På materiella anläggningstillgångar, som utgör konstföremål, bedöms ingen avskrivning vara erforderlig.

Fordringar

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Eget kapital

Eget kapital delas in i bundet kapital och ansamlad förlust. Bundet eget kapital utgörs av stiftelsekapital (ursprungligt donationskapital, senare donerat kapital samt kapitaliseringar) och ackumulerat realisationsresultat, som ej är tillgängligt för utdelning. Ansamlad förlust (disponibla medel) utgörs av balanserade medel och årets resultat.

Från och med 2004 års bokslut tillämpas principen att ej överföra realisationsresultat till bundet eget kapital.

Förmögenhet

Stiftelsens förmögenhet definieras som värdepapper upptagna till marknadsvärde, och övriga tillgångar upptagna till bokfört värde minskat med skulder.

Stiftelsen Thielska Galleriet
802005-9245

7(9)

Noter

Not 1 Fastighetskostnader

	2012	2011
Hyra	-1 626 000	-1 589 260
El	-139 331	-143 178
Reparationer, underhåll	-157 607	-23 413
Lokaltillbehör	-23 531	-47 817
Bevakning	-984 771	-602 391
	<u>-2 931 240</u>	<u>-2 406 059</u>

Not 2 Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda

	2012	2011
Män	1	0
Kvinnor	5	3
Totalt	<u>6</u>	<u>3</u>

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	2012	2011
Löner och andra ersättningar	-1 631 223	-862 903
	<u>-1 631 223</u>	<u>-862 903</u>
Sociala kostnader (varav pensionskostnader)	-919 153 -200 347	-484 853 -238 137

Not 3 Inventarier

	2012	2011
Ackumulerade anskaffningsvärden: -Vid årets början	172 669	172 669
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	<u>172 669</u>	<u>172 669</u>
Ackumulerade avskrivningar enligt plan: -Vid årets början	-172 669	-172 669
-Årets avskrivning enligt plan	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar	<u>-172 669</u>	<u>-172 669</u>
Redovisat värde vid årets slut	<u>-</u>	<u>-</u>

Stiftelsen Thielska Galleriet
802005-9245

8(9)

Not 4 Konst

	2012-12-31	2011-12-31
Akkumulerade anskaffningsvärden:		
- Vid årets början	1 109 500	1 109 500
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 109 500	1 109 500
Redovisat värde vid årets slut	1 109 500	1 109 500

Not 5 Långfristiga värdepappersinnehav

	2012-12-31	2011-12-31
Bokförda anskaffningsvärden		
Noterade fonder	4 773 978	4 875 045
- Tillkommande tillgångar	150 368	500 000
- Avgående tillgångar	-1 092 736	-601 067
	3 831 610	4 773 978
Marknadsvärde	4 354 246	5 228 935
	4 354 246	5 228 935
Övervärde	522 636	454 957
	522 636	454 957

Not 6 Förändring av eget kapital

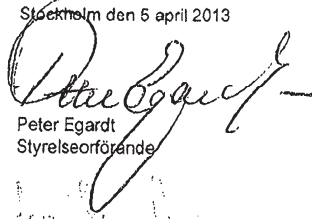
	Stiftelse kapital	Ändamåls- best medel	Ack realisations resultat	Ansamlad förlust	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	4 279 079	1 507 214	5 567 685	-4 768 846	-701 034
Disposition enligt beslut av årets årsstämma				-701 034	701 034
Barbro Oshers donation I		-557 520			
Barbro Oshers donation II		531 907			
GM Pettersson		-6 642			
Kulturdepartementet		-134 152			
Årets resultat					-1 065 223
Belopp vid årets utg.	4 279 079	1 340 807	5 567 685	-5 469 880	-1 065 223

Stiftelsen Thielska Galleriet
802005-9245

9(9)

Underskrifter

Stockholm den 5 april 2013

Peter Egardt
Styrelseordförande

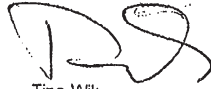
Anders Kjäll

Lars Krantz

Thomas Hallgren

Tina Wik

Näjmi Bonnier

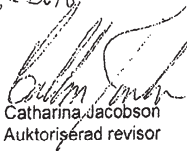
Eva Bergqvist

Revisorspåteckning

Vår revisionsberättelse har lämnats den 28/6-2013

Hans Jönsson
Auktoriserad revisor

Catharina Jacobson
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Stiftelsen Thielska Galleriet, org.nr 802005-9245

Rapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Thielska Galleriet för år 2012.

Styrelsens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur stiftelsen upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i stiftelsens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskoltningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2012 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Stiftelsen Thielska Galleriet för år 2012.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om huruvida vi vid vår granskning funnit att någon ledamot av styrelsen handlat i strid med stiftelselagen, årsredovisningslagen eller stiftelseförordnandet. Vi har utfört revisionen enligt god revisions sed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om förvaltningen har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i stiftelsen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot är ersättningskyldig mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande. Vi har även granskat om någon styrelseledamot på annat sätt har handlat i strid stiftelselagen, årsredovisningslagen eller stiftelseförordnandet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Uttalande

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

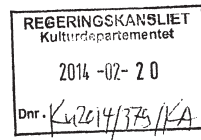
Stockholm den 28/6 2013

Öhrlinge PricewaterhouseCoopers AB

Hans Jönsson
Auktoriserad revisor

Catharina Jacobson
Auktoriserad revisor

BILAGA 3

Årsredovisning för

Stiftelsen Thielska Galleriet

802005-9245

Räkenskapsåret
2013-01-01 - 2013-12-31

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Stiftelsen Thielska Galleriet, 802005-9245, får härmed avge årsredovisning för 2013.

Stiftelsens ändamål

Stiftelsens ändamål är att efter förvärv av den bankdirektören Ernest Thiel tillhöriga egendomen Eolskulle på Djurgården med viktigare möbler och inventarier samt de i egendomen inrymda tavel- och skulptursamlingarna, förvalta samma egendom samt för det allmännas räkning bevara och för den konstitresserade allmänheten hålla tillgängliga de i egendomen befintliga samlingarna.

Bakgrund

Verksamhetsåren 2012 och 2013 har utgjort en brytpunkt för Thielska Galleriet. Dessa år har inneburit slutet för en lång period, med början under 1970-talet, då intendentparet Ulf Linde och Nina Öhman i olika perioder satt sin prägel på Thielska. De senaste två åren kan sammanfattas som en tid av nödvändigt utforskande av museets framtida inriktning.

Fokus under perioden har varit på Thielska Galleriets unika konstsamling, kompletterad med tillfälliga utställningar med aktuella och uppmärksammade konstnärer, tematiska utställningar och projekt. Galleriets ytor för visning av konst har utökats och säkerhetsanpassats, vilket skapar goda möjligheter för framtida samarbeten. Förutsättningarna för en pedagogisk verksamhet för barn har utretts. Detta har varit nödvändiga steg som syftar till att öka antalet besökare genom ett alltmer aktivt utställningsprogram. Under perioden har museet även utvecklat sin caféverksamhet som tillsammans med de övriga förändringarna syftar till att ge besökarna största möjliga kvalitet i sin upplevelse. Trots höjda statsanslag och publikrekord har Thielska Galleriets ekonomi varit ansträngd under perioden.

Tf intendenten Andreas Brändström bad under våren om att få bli entledigad från sin tjänst och slutade i juni. Verkställande direktören och museichefen Onita Wass tjänstgjorde under perioden maj t.o.m. december som Tf överintendent på kvartstid. Styrelsen och Tf överintendenten tvingades koncentrera insatserna på att reda ut Galleriets ansträngda och trassliga ekonomi, oklara ansvars- och avtalsförhållanden samt på rekrytering av en ny intendent och museichef. Trots detta arrangerades flera nya utställningar efter avvecklingen av Munch-utställningen.

Under hösten 2013 rekryterades konstvetaren Patrik Steorn och museet får en ny museichef med tillträde 20 januari 2014. Nu inleds ett nytt kapitel i museets historia, med fokus på att göra museet och dess samlingar angelägna i vår samtid.

Tillgänglighet till samlingarna

Under 2013 har Thielska Galleriet på bred front arbetat med att tillgängliggöra sina samlingar och göra Galleriet mer känt för både stockholmare och tillresande besökare. Munchutställningen var en av Thielska Galleriets mest omfattande och välbesökta utställningar någonsin med närmare 42 000 besökare, vilket ska jämföras med det totala antalet besökare under 2012 som summerades till 19 788. Förutsättningarna för utställningens genomförande var omfattande förbättringar i säkerhet, belysning och klimat i det så kallade Munchrummet, samt omflyttningar av den övriga samlingen. Förbättringarna omfattade installation av system för kameraövervakning, klimatanläggning samt taggaller och säkerhetsdörr i Munchrummet, men innebar också översyn och uppdatering av larm- och nyckelsystem för hela huset. Samtliga investeringar var nödvändiga men har också inneburit en ekonomisk påfrestning för stiftelsen, trots det extra anslag som beviljades av regeringen för verksamhetsåret 2013. Förutom visning av den betydande egna Munchsamlingen (12 målningar och 95 grafiska blad) byggde utställningen också på inlån från både norska och svenska museer och enskilda samlingar (tio målningar lånades in från Munch-Museet, Oslo, Nasjonalmuseet, Oslo, Prins Eugens Waldemarsudde, samt privata långivare i Sverige och Norge). Medias rapportering kring utställningen var omfattande med ett 30-tal artiklar och notiser i tryckt press, samt ytterligare uppmärksamhet i radio, TV och webbaserade publikationer.

Antal besökare 2013: januari 2 421, februari 10 838, mars 17 525, april 9 331, maj 5 335, juni 1 097, juli 2 707, augusti 2 283, september 1 250, oktober 3 074, november 3 954, december 2 770.
(Besöksräknare från 23 oktober)

Det sammanlagda antalet besökare under året var 62 585 (mot föregående år 19 788). Av dessa var 50 622 besökare betalande.

Utställningen *Stockholm New - Nationalromantik från dubbla sekelskiften: modefotografi möter måleri* var ett samarbete med kommunikationsbyrån BrittonBritton och visade Thielska Galleriets samling ur en ny vinkel. Modefotografier från den internationella mode- och stiltidskriften *Stockholm New*, verksam 1993-2002, visades tillsammans med Thielska Galleriets egna verk från det förra sekelskiftet. Utställningen invigdes den 5 juni 2013 och sågs av 6 087 besökare.

Med ekonomiskt stöd från Thielska Galleriets vänner skedde under hösten 2013 en nödvändig ytre restaurering av det övre planetets väggar samtidigt som en ny hängning av samlingen genomfördes, kurerad av Olle Granath, f.d. överintendent vid Statens konstmuseer och nu styrelsemedlem vid Thielska galleriets vänner. I samband med nyhängningen togs ett enhetligt skyltsystem i bruk för att göra konstverken mer tillgängliga för besökarna.

Utställningar som har visats på Thielska Galleriet under 2013:

Araki/Zorn, 21/12 2012 - 3/2 2013

Munch! - Nietzsche, Thiel och Nordens största konstnär, 9/2 - 12/5

Stockholm New - Nationalromantik från dubbla sekelskiften: modefotografi möter måleri 5/6 - 1/9

Samlingarna växer! 6/9 - 29/11

Ny hängning av samlingarna, (kurerad av Olle Granath) invigning 26/10

RYSSLAND 1900-1913, fotoutställning i samarbete med Multimedia Art Museum, Moskva, Moscow House of Photography, Sundsvall museum, Fotomuseet Sundsvall, 4/12 2013 - 12/1 2014

Inträdesavgifterna har under 2013 varit 100 kr för ordinarie entré och 80 kr för pensionärer och studerande. Under Munchutställningen höjdes priserna till 120 respektive 90, i syfte att öka egenintäkterna. Öppettiderna för Galleriet har anpassats till att bättre motsvara allmänhetens önskemål. I samband med Munchutställningen hölls kvällsöppet onsdagar och torsdagar till kl. 19 och under helgerna öppnade museet kl. 11. Därefter har öppettiderna återgått till de ordinarie: tisdag - söndag 12-17.

Thielska Galleriet påbörjade under 2012 en upprustning av de tidigare ej publika lokalerna i syfte att kunna erbjuda Galleriets besökare möjlighet att kombinera museibesöket med ett cafébesök. Med tanke på museets enskilda läge har detta varit särskilt angeläget. Det positiva samarbetet med restauratören Monica Ahlberg har formaliserats under 2013.

Samlingarnas bevarande

Thielska Galleriets enastående samling från början av förra sekelskiftet är verksamhetens kärna. Samlingen med tyngdpunkt på nordisk konst, presenterad i den unika byggnaden med unika arkitektoniska kvaliteter, är ett besöksmål också för en långväga publik och välkänd utanför Sveriges gränser. Under 2013 har det därför varit angeläget att uppradera säkerheten för samlingen genom installation av nödvändiga galler över lanterninen i det så kallade Munchrummet, samt kameraövervakning. Arbetet har letts av Statens fastighetsverk. Det har varit omfattande och krävt tillstånd från Riksantikvarieämbetet. Som tidigare nämnts har en ny klimatanläggning installerats i denna del av museet och belysningen har anpassats till internationell museistandard.

Inför Munchutställningen gick en konservator igenom samlingens alla 95 grafiska blad av Edvard Munch. Samtliga blad är nu ramade, vilket innebär ett väsentligt bättre skydd än tidigare.

Ett vattenläckage inträffade under våren 2013 i en av museisalarna, vilket resulterade i en konservatorisk översyn av ett mindre antal konstverk. Konservatorns rapport bekräftade att delar av samlingen sannolikt skulle behöva åtgärdas när ekonomin så tillåter.

Kunskapsuppbyggnad

I samband med Munchutställningen togs katalogen *Munch! - Nietzsche, Thiel och Nordens störste konstnär* fram i samarbete med den norska konsthistorikern Hilde Marie Jamessen Rognerud. Hennes nya forskning om det porträtt av Nietzsche som Ernest Thiel köpte av Edvard Munch översattes och publicerades på svenska. Liksom tidigare år erbjuder Thielska Galleriet studentgrupper från konstskolor och konstvetenskap på högskolenivå rabatterad entré. Museet har inom ramen för detta tagit emot grupper från Södertörns högskola, Stockholms universitet, Gerlesborgs konstskola och Nyckelvikens konstskola.

Samverkan

För en institution som Thielska Galleriet är samverkan med externa parter en förutsättning. Sedan länge har Thielska Galleriet ett värdefullt samarbete med The Barbro Osher Pro Suecia Foundation. Bidrag från denna stiftelse har erhållits även 2013. Tack vare dessa generösa bidrag har stiftelsen bland annat kunnat förbättra sina lokaler, utreda möjligheter för barnpedagogisk verksamhet, arrangera programverksamhet och samarbeta med samtida konstnärer.

Som nämnts har Thielska Galleriets vänner generöst bidragit till ytrestaurering av galleriets övre våningsplan liksom till omhändertagning av den permanenta samlingen. Thielska Galleriets vänner utgör en viktig resurs för verksamheten och bidrar till att uppmärksamma den unika miljön på Blockhusudden.

Ett antal av Thielska Galleriets verk av Edvard Munch, Carl Larsson, Bruno Liljefors och Ernst Josephson har under året varit utlånade för tillfälliga utställningar på Prins Eugens Waldemarsudde, Nationalmuseums verksamhet i Konstakademien, Sven-Harrys Konstmuseum och Nasjonalmuseet i Oslo.

Intäkter från sponsring

Samverkan innebär också ett aktivt förhållningssätt i syfte att öka de egna intäkterna genom sponsring eller samarbeten. Stiftelsen Thielska Galleriet är tacksam för stöd under 2013 års ekonomiskt pressade situation från Thielska Galleriets Vänner och även Foyen Advokatbyrå som utfört visst arbete utan vederlag. Michaël Berglund Executive Search har generöst medverkat i rekryteringen av ny museichef och gjort detta helt pro bono. Under året har kommunikationsbyrån BrittonBritton bidragit med en uppdatering och utveckling av Thielska Galleriets PR- och profilprogram, med särskilt avseende på grafisk formgivning och hemsida. Samarbeten med Terrific Wines och Nobis hotel har varit viktiga för att göra publika evenemang under året. Andra sponsorer har varit Svenska Dagbladet (annonser), Nola industrier (trädgårdsmöbler i parken) samt Mgruppen - Svenska managementgruppen.

Tvårsektoriella perspektiv

Thielska Galleriet har tagit fram en strategi för hur framför allt barn men också unga ska kunna ta del av galleriets samlingar. Under 2013 har det varit sammanlagt 128 gruppvisningar på museet, varav 114 ägde rum i samband med Munchutställningen. Av det sammanlagda antalet har 24 grupper kommit från gymnasieskolor, konstskolor, högskolor och universitet. Thielska Galleriets besöksstatistik (avseende betalande besökare) visar att andelen kvinnor uppgår till 64 % av de besökande. När det gäller konstsamlingen finns sammanlagt 109 konstnärer representerade. 7 av dessa är kvinnor, vilket motsvarar 6 %.

Inom ramen för utställningsverksamheten har Thielska haft en rad internationella kontakter. I samband med Munchutställningen samverkade Galleriet med Norska Ambassaden och ett flertal norska institutioner och även med konsthistoriker. Fotoutställningen Ryssland 1900-1913 innebar ett samarbete med ryska institutioner och Rysslands vice kulturminister Alla Manilova medverkade vid utställningens vernissage.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Thielska Galleriets belägenhet gör institutionen svårtillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Samtal förs med Statens Fastighetsverk, till exempel om möjligheten att installera en hiss för att underlätta tillgången till lokalerna.

Hyreskostnader

Kostnader för hyra, inklusive uppvärmning och elektricitet uppgick under 2013 till 1 804 294. Det kan konstateras att Statens Fastighetsverk inför 2014 vill höja hyreskostnaden med ytterligare ca 100 %.

Stiftelsen Thielska Galleriet
802005-9245

4(11)

Resultat och ställning

Stiftelsens förmögenhet uppgick per 2013-12-31 till 4 167 (föreg. år 5 175) tkr och är till stor del placerad i värdepapper. Årets verksamhet uppvisar ett stiftelseresultat om 80 (-1 309) tkr och årets nettoresultat blev 74 (-1 065) tkr. Det bör noteras att årets positiva nettoresultat tyvärr är skenbart och enbart en effekt av att tidigare års felaktiga bokföring i storleksordningen en miljon har korrigerats. Detta avspeglas också i det minskade egna kapitalet. Stiftelsens ackumulerade underskott per 2013-12-31 uppgår till -6 461 (-6 535) tkr.

	2013-12-31	2012-12-31
Eget kapital till bokfört värde	3 385 645	4 652 469
Skillnad mellan bokfört värde och marknadsvärde på värdepapper	781 853	522 636
Eget kapital till marknadsvärde	4 167 498	5 175 105

Styrelsens sammansättning 2013

Claes Wachtmeister, ordförande (till 4 februari)
Peter Egardt, ordförande (från 7 mars)
Eva Bergquist
Nalini Bonnier (till 30 juni)
Thomas Hallgren (till 30 juni)
Anders Kjäll
Lars Krantz (till 30 juni)
Petra Stenvist (till 14 februari)
Tina Wik
Annika Öhrner (från 30 juni)

Vad beträffar företagets resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande bokslutskommentarer.

Stiftelsen Thielska Galleriet
802005-9245

5(11)

Resultaträkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2013-01-01- 2013-12-31</i>	<i>2012-01-01- 2012-12-31</i>
Stiftelsens intäkter			
Inträdesavgifter		4 832 816	1 356 275
Försäljning		701 330	315 164
Hyror		29 000	67 500
Statsanslag		4 930 000	3 873 000
Övriga intäkter		1 682 827	331 817
		<u>12 175 973</u>	<u>5 943 756</u>
Stiftelsens kostnader			
Fastighetskostnader	1	-4 241 602	-2 931 240
Förvaltningskostnader		-359 125	-266 546
Övriga externa kostnader		-4 063 965	-1 407 653
Personalkostnader	2	-2 321 733	-2 647 450
Avskrivningar av inventarier	3	-1 109 500	-
Stiftelsens resultat		<u>80 048</u>	<u>-1 309 133</u>
Resultat från finansiella poster			
Realisationsresultat		805	104 264
Utdelning aktier och andelar		10 850	150 368
Ränteintäkter		65	684
Räntekostnader		-17 784	-11 406
Resultat efter finansiella poster		<u>73 984</u>	<u>-1 065 223</u>
Resultat före skatt		<u>73 984</u>	<u>-1 065 223</u>
Årets resultat		<u>73 984</u>	<u>-1 065 223</u>

Stiftelsen Thielska Galleriet
802005-9245

6(11)

Balansräkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2013-12-31</i>	<i>2012-12-31</i>
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Inventarier	3	-	-
Konst	4	-	1 109 500
		-	1 109 500
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Långfristiga värdepappersinnehav	5	3 843 267	3 831 610
		3 843 267	3 831 610
Summa anläggningstillgångar		3 843 267	4 941 110
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		135 360	38 931
Övriga kortfristiga fordringar		3 960	660
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		297 139	639 663
		436 459	679 254
<i>Kassa och bank</i>		122 042	339 665
Summa omsättningstillgångar		558 501	1 018 919
SUMMA TILLGÅNGAR		4 401 768	5 960 029

Stiftelsen Thielska Galleriet
802005-9245

7(11)

Balansräkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2013-12-31</i>	<i>2012-12-31</i>
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>	6		
Bundet eget kapital			
Stiftelsekapital		4 279 079	4 279 079
Ändamålsbestämda medel		-	1 340 808
Akkumulerat realisationsresultat		5 567 685	5 567 685
		<u>9 846 764</u>	<u>11 187 572</u>
Ansamlad förlust			
Balanserat resultat		-6 535 103	-5 469 880
Årets resultat		73 984	-1 065 223
		<u>-6 461 119</u>	<u>-6 535 103</u>
Summa eget kapital		<u>3 385 645</u>	<u>4 652 469</u>
Långfristiga skulder			
Skuld för kapitalmedel		300 006	2 914
		<u>300 006</u>	<u>2 914</u>
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		334 952	710 743
Skatteskulder		68 912	-
Övriga kortfristiga skulder		138 162	129 404
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		174 091	464 499
		<u>716 117</u>	<u>1 304 646</u>
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		<u>4 401 768</u>	<u>5 960 029</u>
<hr/>			
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

Belopp i kr om inget annat anges

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och med tillämpande av allmänna råd, rekommendationer samt uttalanden från Bokföringsnämnden. För de fall allmänt råd från Bokföringsnämnden saknas för en för stiftelsen väsentlig fråga har vägledning hämtats från Redovisningsrådets rekommendationer.

Värdering av värdepapper

Långfristiga värdepappersinnehav är upptagna till anskaffningsvärde minskat med eventuell nedskrivning. Långfristiga värdepappersinnehav är kollektivt värderade då syftet med placeringar är att uppnå riskspridning.

Penningmarknadsinstrument redovisas till anskaffningsvärde och upplupen ränta redovisas som upplupen intäkt i balansräkningen.

Syftet med innehavet av räntefonder är styrande för hur realiserade värdeförändring samt eventuell nedskrivning redovisas. Försäljning av räntefonder som avyttras inom ett år från anskaffningstidpunkten betraktas som ränteintäkt/kostnad. Avyttring av innehav överstigande ett år utgör realisationsresultat.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar, som utgör inventarier, avskrivs systematiskt över den ekonomiska livslängden. Den ekonomiska livslängden på stiftelsens inventarier har bedömts till 5 år. På materiella anläggningstillgångar, som utgör konstföremål, har nedskrivning gjorts till 0 kr.

Fordringar

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Eget kapital

Eget kapital delas in i bundet kapital och ansamlad förlust. Bundet eget kapital utgörs av stiftelsekapital (ursprungligt donationskapital, senare donerat kapital samt kapitaliseringar) och ackumulerat realisationsresultat, som ej är tillgängligt för utdelning. Ansamlad förlust (disponibla medel) utgörs av balanserade medel och årets resultat.

Från och med 2004 års bokslut tillämpas principen att ej överföra realisationsresultat till bundet eget kapital.

Förmögenhet

Stiftelsens förmögenhet definieras som värdepapper upptagna till marknadsvärde, och övriga tillgångar upptagna till bokfört värde minskat med skulder.

Stiftelsen Thielska Galleriet
802005-9245

9(11)

Noter**Not 1 Fastighetskostnader**

	2013	2012
Hyra	-1 626 001	-1 626 000
El	-178 294	-139 331
Reparationer, underhåll	-1 003 481	-157 607
Lokaltillbehör	-65 927	-23 531
Bevakning	-1 367 899	-984 771
	<u>-4 241 602</u>	<u>-2 931 240</u>

Not 2 Anställda och personalkostnader**Medelantalet anställda**

	2013	2012
Män	2	1
Kvinnor	5	5
Totalt	<u>7</u>	<u>6</u>

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	2013	2012
Löner och andra ersättningar	-1 835 616	-1 688 497
	<u>-1 835 616</u>	<u>-1 688 497</u>
Sociala kostnader (varav pensionskostnader)	-465 208 53 818	-937 076 -200 347

Not 3 Inventarier

	2012-12-31	2011-12-31
Akkumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	172 669	172 669
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	<u>172 669</u>	<u>172 669</u>
Akkumulerade avskrivningar enligt plan:		
-Vid årets början	-172 669	-172 669
Utgående ackumulerade avskrivningar	<u>-172 669</u>	<u>-172 669</u>
Redovisat värde vid årets slut	<u>-</u>	<u>-</u>

Stiftelsen Thielska Galleriet
 802005-9245

10(11)

Not 4 Konst

	2012-12-31	2011-12-31
Akkumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	1 109 500	1 109 500
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 109 500	1 109 500
Nedskrivning	-1 109 500	-
Redovisat värde vid årets slut	-	1 109 500

Not 5 Långfristiga värdepappersinnehav

	2013-12-31	2012-12-31
Bokförda anskaffningsvärden		
Noterade fonder	3 831 610	4 773 978
-Tillkommande tillgångar	11 657	150 368
-Avgående tillgångar		-1 092 736
	3 843 267	3 831 610
Marknadsvärde	4 625 120	4 354 246
	4 625 120	4 354 246
Övervärde	781 853	522 636
	781 853	522 636

Not 6 Förändring av eget kapital

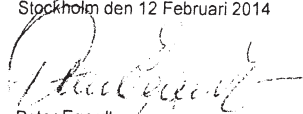
	Stiftelse kapital	Ändamålsbest medel	Ack realisations resultat	Ansamlad förlust	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	4 279 079	1 340 807	5 567 685	-5 469 880	-1 065 223
Disposition enligt beslut av årets årsstämma				-1 065 223	1 065 223
Barbro Oshers donation I		-1 183 899			
Barbro Oshers donation II		323 940			
Ulla & Bo Lundevalls Filmprojekt		-400 000			
Kulturdepartementet		-80 848			
Årets resultat					73 984
Belopp vid årets utg.	4 279 079	-	5 567 685	-6 535 103	73 984

Stiftelsen Thielska Galleriet
802005-9245

11(11)

Underskrifter

Stockholm den 12 Februari 2014

Peter Egardt
Styrelseordförande

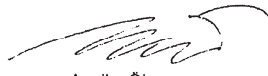
Annika Öhrner

Ewa Bergqvist

Tina Wik

-Annika Öhrner
Anders Kjell

Revisorspåteckning

Vår revisionsberättelse har lämnats den

Hans Jönsson
Auktoriserad revisor

Catharina Jacobson
Auktoriserad revisor

BILAGA 4

Regeringskansliets föreskrifter

RKF 2012:2

Regeringskansliets föreskrifter om arbetsordning för Kulturdepartementet

beslutade den 27 april 2012.

Chefen för Kulturdepartementet beslutar med stöd av 31 och 32 §§ förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet om följande arbetsordning för Kulturdepartementet.

Organisation

Departementsledning

1 § Vid departementet finns ett statsråd, som är departementschef.

2 § Chefstjänstemän i departementet är en statssekreterare och en expeditiöns- och rättschef.

Enheter

3 § Departementets arbetsuppgifter är fördelade på sakområden. För varje sakområde finns det en enhet med en enhetschef som huvudman. Enheter, sakområden och funktioner framgår av bilagan.

På en enhet ska det finnas en ställföreträdande enhetschef eller en biträdande enhetschef.

4 § Vid departementet finns även expeditiönschefens kansli under expeditiöns- och rättschefen.

RKF 2012:2

Politisk stab

5 § I departementet finns det en politisk stab som leds av statssekreteraren. Där ingår även en stabschef, en pressekreterare och politiskt sakkunniga.

Kris- och säkerhetsorganisation

6 § Vid krishantering inom departementets verksamhetsområde verkar en grupp under statssekreteraren, som består av expeditions- och rättschefen, chefen för enheten för intern styrning och stöd, personalchefen, biträdande säkerhetschefen, pressekreteraren, en kommunikatör och den eller de enhetschefer som är berörda. Gruppen kallas samman och leds av expeditions- och rättschefen.

Registratorskontor och arkiv

7 § Regeringskansliets förvaltningsavdelning svarar för departementets registratorskontor och närarkiv.

Arbetsfördelning**Statssekreteraren**

8 § Statssekreteraren biträder departementschefen och leder närmast under denne arbetet i departementet enligt 23 och 27 §§ förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet.

I fråga om enhetscheferna har statssekreteraren det ansvar som anges i 21 § 4.

Ledningsgruppen

9 § I departementet finns det en ledningsgrupp som biträder statssekreteraren.

Ledningsgruppen ska stödja departementets ledning i utvecklingen och genomförandet av regeringens politik samt verka för en effektiv och väl fungerande organisation av departementets arbete. I detta syfte ska gruppen underlätta kommunikationen mellan den politiska ledningen och tjänstemannaorganisationen, skapa samsyn och enhetlighet i departementet samt information och diskussion i

strategiska frågor. Vidare ska gruppen förbereda och underlätta prioriteringar, beslut och genomförande, följa upp och utvärdera departementets verksamhet samt utveckla och understödja ledarskapet.

Ledningsgruppen består av chefstjänstemännen och enhetscheferna. Statssekreteraren, eller vid dennes frånvaro, expeditions- och rättschefen, är ordförande i gruppen. Ordföranden får besluta att ytterligare personer får delta i gruppen.

Expeditions- och rättschefen

10 § Expeditions- och rättschefen biträder statsrådet och statssekreteraren med ledning och samordning av verksamheten i departementet, inom Regeringskansliet och i förhållande till andra samhällsorgan. Hon eller han beslutar också om riktlinjer för beredning och processer i departementet.

Expeditions- och rättschefen har de uppgifter som framgår av

1. 24 § första stycket, 25 och 27 §§ förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet, och

2. 3 § 6, 7 och 8 arbetsordningen för Regeringskansliet.

Expeditions- och rättschefen har det övergripande ansvaret för att verksamheten inom departementet håller en god kvalitet.

11 § Expeditions- och rättschefen ansvarar för beredning av frågor om bisyssla för medarbetare och chefer inom departementet och chefer för myndigheter som hör till departementet.

12 § Expeditions- och rättschefen får begära in förklaringar, upplysningar och yttranden samt skriva av ärenden och överlämna framställningar i enlighet med 16 och 19 §§ förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet.

13 § Expeditions- och rättschefen, chefen för enheten för intern styrning och stöd och chefen för enheten för rättsliga frågor och styrning biträder statssekreteraren när det gäller strategiska frågor som rör myndighetsstyrning och organisationen av departementets verksamhet.

RKF 2012:2

14 § Expeditions- och rättschefen får utse någon annan att fullgöra de uppgifter som ankommer på denne.

Chefen för enheten för intern styrning och stöd

15 § Chefen för enheten för intern styrning och stöd är departementets administrativa chef och biträder statsrådet och statssekreteraren i organisationsfrågor och i chefs- och ledarskapsfrågor inom departementet.

Hon eller han beslutar om riktlinjer för beredning och processer i departementet på enhetens område.

16 § Chefen för enheten för intern styrning och stöd får i statsrådets ställe besluta i personalfrågor som rör departementet och dess kommittéer, delegationer och arbetsgrupper samt i frågor om anställningsvillkor med undantag för sådana frågor som anges i 13 § andra stycket arbetsordningen för Regeringskansliet.

17 § Chefen för enheten för intern styrning och stöd får i statsrådets ställe besluta i frågor som avses i 9, 31 och 32 §§ kommittéförordningen (1998:1474).

18 § Chefen för enheten för intern styrning och stöd företräder Regeringskansliet vid sådana förhandlingar och sådan verksamhet enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet, andra arbetsrättsliga författningar och lokala eller centrala kollektivavtal som enbart rör arbetstagare i departementet eller i någon kommitté som hör till departementet.

Vidare beslutar chefen med undantag för vad som anges i 34 § om intern ekonomi och verksamhetsstyrning, administration samt om budgetramar för kommittéer och särskilda arbetsgrupper.

19 § Chefen för enheten för intern styrning och stöd får utse någon annan att utföra de arbetsuppgifter som anges i 15–18 §§.

Enhetscheferna

20 § Enhetschefen leder och fördelar arbetet inom enheten och har som företrädare för arbetsgivaren personalansvaret. I enhetschefens uppgifter ingår vidare att

1. planera och följa upp arbetet för att förverkliga målen i departementets verksamhetsplan,
2. svara för att planeringen bedrivs långsiktigt och med god framförhållning,
3. svara för att verksamheten samordnas med annan verksamhet i departementet och att den bedrivs effektivt och i enlighet med departementets mål och riktlinjer,
4. svara för en god arbetsmiljö, jämställdhet, kompetensutveckling samt för att goda arbetsresultat uppnås, genom bl.a. individuella medarbetarsamtal som ska genomföras minst en gång om året,
5. fortlöpande handleda personalen och ansvara för att arbetsuppgifterna fördelas på ett lämpligt sätt mellan medarbetarna på enheten,
6. aktivt verka för att departementets lönepolicy och andra riktlinjer för personalarbetet följs,
7. regelbundet samla personalen för diskussion om planeringen av arbetet samt lämna information om verksamheten inom enheten och departementet i övrigt,
8. beordra arbete utanför den normala arbetstiden,
9. medge tillfälligt undantag från gällande bestämmelser om arbetstidens förläggning,
10. besluta om all semester, samt annan ledighet som är kortare än en månad,
11. besluta om resor, representation och andra utgifter inom ramen för enhetens budget och svara för en god hushållning med resurserna, och
12. i samråd med statssekreteraren och övriga berörda enhetschefer, utse Sveriges representanter i det löpande arbetet inom Europeiska unionens råd samt utse Sveriges representanter i kommittéer under Europeiska unionens kommission och Sveriges representanter vid förhandlingar och möten inom internationella organisationer.

RKF 2012:2

21 § Enhetschefen ska inom sitt sakområde

1. ansvara för planering och samordning, ärendenas behöriga gång samt för beredning och föredragning inför departementschefen eller annat statsråd samt även i övrigt ansvara för arbetet,

2. med undantag för ärenden om lagar och andra författningar svara för upprättande av koncept till regeringens beslut, riktigheten av uppgifterna i konceptet samt för att den handling som expedieras stämmer överens med regeringens beslut,

3. hålla departementschefen och chefstjänstemännen underrättade om arbetets gång och för dem anmäla frågor som är av principiell betydelse eller annars av större vikt,

4. följa de direktiv som chefstjänstemännen ger och även i övrigt samverka med dessa och de andra enhetscheferna,

5. med uppmärksamhet följa förhållandena inom sitt sakområde,

6. svara för att ärenden bereds gemensamt i Regeringskansliet, i den utsträckning detta inte är expeditions- och rättschefens uppgift,

7. samarbeta med expeditions- och rättschefen och chefen för enheten för rättsliga frågor och styrning i författningsfrågor, och

8. begära in de förklaringar, upplysningar och yttranden som behövs för ärendenas beredning.

22 § Vad som sägs i 20–21 §§ om enhetscheferna ska i tillämpliga delar även gälla expeditions- och rättschefen i frågor som rör expeditionschefens kansli.

Enhetsövergripande frågor

23 § Om en fråga faller inom flera enheters ansvarsområden ska den handläggas vid den enhet som den huvudsakligen hör till.

24 § Som stöd för hela departementet finns en kommunikationsfunktion, en analysfunktion och en samordningsfunktion för vissa internationella frågor.

25 § Varje enhet ansvarar för internationella frågor, inklusive frågor som rör Europeiska unionen, inom sitt verksamhetsområde.

Biträdande enhetschefer

26 § Vid en enhet kan det finnas en biträdande enhetschef.

En biträdande enhetschef är enhetschefens ställföreträdare och biträder enhetschefen med att leda enheten.

Enhetschefen bestämmer i samråd med statssekreteraren vem som ska vara biträdande enhetschef.

Intern styrning och kontroll

27 § Expeditions- och rättschefen och chefen för enheten för intern styrning och stöd ska se till

1. att det finns betryggande former för intern styrning och kontroll inom departementet, och

2. att en systematisk och regelbunden uppföljning och bedömning av arbetet med intern styrning och kontroll sker.

28 § Varje enhetschef ska säkerställa intern styrning och kontroll inom enheten samt svara för att uppföljning och bedömning av intern styrning och kontroll löpande sker inom enheten.

Kvalitetsfrågor

29 § Expeditions- och rättschefen har det övergripande ansvaret för kvalitetsarbetet och för kvalitetsutvecklingen av arbetet i departementet.

Enhetschefen ansvarar för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av arbetet vid enheten.

Krishanterings- och säkerhetsfrågor

30 § Expeditions- och rättschefen är säkerhetschef i departementet och som sådan ansvarig för departementets säkerhet, krishantering och beredskapsfrågor.

I departementet finns en biträdande säkerhetschef, som är säkerhetschefens ställföreträdare och samordnare av säkerhetsarbetet i departementet. Biträdande säkerhetschef utses av departementschefen.

Säkerhetschefen får utse någon annan än biträdande säkerhetschefen att fullgöra de uppgifter som ankommer på säkerhetschefen.

RKF 2012:2

I departementet ska det finnas en tjänsteman i beredskap med de uppgifter som anges i riktlinjerna för Regeringskansliets krishanteringsförmåga.

31 § Beslut om registerkontroll enligt 5 kap. 3 § tredje stycket Regeringskansliets föreskrifter för säkerhetsskyddet i Regeringskansliet får fattas av säkerhetschefen i departementet. Sådana beslut får också, på dennes vägnar, fattas av biträdande säkerhetschef.

32 § I departementet ska det finnas en krishanteringsplan med närmare riktlinjer för krishanteringsorganisationen.

Beslut om att inleda krishantering fattas i första hand av statssekreteraren eller expeditions- och rättschefen och i andra hand av någon annan i krishanteringsgruppen.

Beslut om att avsluta krishantering fattas i första hand av statssekreteraren och i andra hand av expeditions- och rättschefen.

Planering, handläggning av ärenden och andra arbetsprocesser

Verksamhetsplanering

33 § Grunden för departementets verksamhet slås fast i en verksamhetsplan. I planeringsarbetet ska departementets personal involveras.

34 § Departementschefen fastställer departementets internbudget.

Rätten att fatta beslut i ekonomiska frågor för departementet fastställs av departementschefen genom ett särskilt beslut.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

35 § För uppgifter och ansvarsfördelning i fråga om systematiskt arbetsmiljöarbete i departementet finns det en särskild delegeringsordning.

Personuppgiftsombud

36 § Expeditions- och rättschefen är personuppgiftsombud enligt personuppgiftslagen (1998:204).

Registrering, diarieföring, arkiv och utlämnande av allmän handling

37 § Expeditions- och rättschefen har tillsyn över diarieföringen och är ansvarig för departementets arkiv enligt 49 § tredje stycket och 55 § förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet.

38 § Vid departementet förs ett diarium för allmänna handlingar och ett register över mottagna gåvor. Registratorskontoret för departementets diarium och enheten för intern styrning och stöd gävoregistret. En förteckning av registrerade ärenden upprättas dagligen av registratören.

39 § Expeditions- och rättschefens assistent för en särskild förteckning över sådana regeringskanslibeslut som tas i departementets protokoll.

40 § Registratör ska kunna ge upplysningar om allmänna handlingar som inte registreras utan hålls ordnade och var dessa förvaras.

41 § Registratör ansvarar, under expeditions- och rättschefen, för arkivvården i departementet.

42 § Expeditions- och rättschefen är ansvarig för frågor om utlämnande av allmänna handlingar. Om en allmän handling begärs utlämnad prövas frågan om utlämnandet i första hand av chefen för den enhet som förvarar handlingen. Handlingen ska omedelbart lämnas ut om det är uppenbart att den inte innehåller uppgifter som omfattas av sekretess.

Fördelning av ärenden

43 § Registratör fördelar inkomna ärenden enligt anvisningar från expeditions- och rättschefen.

Förslag till beslut om disposition eller utbetalning av departementets medel eller beslut som har andra konsekvenser för

RKF 2012:2

departementet ekonomiskt sett, ska beredas med enheten för intern styrning och stöd. Det gäller dock inte ärenden där kostnaden belastar enheternas interna budget.

Förslag till beslut om medel som regeringen beslutar om ska beredas med enheten för rättsliga frågor och styrning.

44 § Expeditions- och rättschefen ansvarar för fördelningen av delningar som kommer in från andra departement.

Föredragningar och veckoberedningar

45 § Innan ett ärende föredras för statsrådet ska ärendet anmälas med föredragningslista för statssekreteraren och expeditions- och rättschefen vid en statssekreterarrunda.

Enhetschefen ansvarar därefter för att en beredningslista upprättas över de ärenden som ska tas upp vid statsrådets veckoberedning.

46 § Ärenden som ska beslutas av regeringen ska föredras för statsrådet vid veckoberedning, om inte föredragning i annan ordning är lämpligare.

Vid veckoberedningen föredras även ärenden som beslutas av Regeringskansliet genom statsrådet samt, om något annat tillfälle inte är lämpligare, frågor där politisk vägledning från statsrådet behövs för den fortsatta beredningen av ärendet. Ärenden av detta slag kan även beredas skriftligt med statsrådet.

47 § Vid veckoberedningen deltar statsrådet, expeditions- och rättschefen och de enhetschefer som berörs. Statssekreteraren deltar om ärendets art motiverar det. Ärendet föredras av handläggaren om inte expeditions- och rättschefen eller enhetschefen är föredragande. Stabschefen, politisk sakkunniga och pressekreterare får också vara närvarande. Handläggare och andra får delta enligt vad som bestäms från fall till fall.

Ärendeförteckning

48 § Efter veckoberedningen upprättar expeditions- och rättschefen och dennes assistent en förteckning över de ärenden som ska tas upp till beslut av regeringen vid regeringsammansamling.

Justering och expediering

49 § Koncept till beslut signeras av den som handlägger ärendet, samt granskas och signeras av enhetschefen och av expeditions- och rättschefen.

Bestämmelser om protokoll och expeditioner i regeringsärenden finns i förordningen (2007:725) om beslut och protokoll hos regeringen.

50 § Expediering av beslut verkställs av den enhet där ärendet handläggs. Expeditionen bestyrks genom daterad anteckning på konceptet.

Koncept till regeringens beslut förvaras hos expeditions- och rättschefens assistent.

Även koncept till beslut i andra ärenden än regeringsärenden förvaras hos expeditions- och rättschefens assistent och bildar departementets protokollserie.

51 § Ytterligare anvisningar om ärendehantering lämnas av expeditions- och rättschefen.

Delningar, trycklov och remisser

52 § Expeditions- och rättschefen beslutar om

1. delning av utkast till lagrådsremisser, propositioner, författningar, kommittédirektiv, svar på interpellationer och frågor samt skrivelser till riksdagen,

2. tillstånd till tryckning av andra beslut än författningar som utfärdas av regeringen, och

3. remisser av kommittébetänkanden och departementspromemorior.

53 § I fråga om trycklov av författningar som utfärdas av regeringen finns det bestämmelser i 19 § andra stycket författningssamlingsförordningen (1976:725).

Avskrivning m.m.

54 § Expeditions- och rättschefen samt enhetscheferna inom sina ansvarsområden, får

RKF 2012:2

1. avskriva ett ärende i vilket en framställning till regeringen har blivit återkallad eller om ett överklagande av myndighetens beslut har förfallit enligt 28 § första stycket förvaltningslagen (1986:223),

2. besluta om handläggningen av skrivelser som saknar yrkanden och som inte är hänförliga till ett visst ärende i departementet, och

3. besluta att ett ärende, som inte ska beslutas av regeringen, Regeringskansliet eller annan, får läggas till handlingarna.

55 § Expeditions- och rättschefen får på Regeringskansliets vägnar vidarebefordra en ingiven skrivelse med överklagande som rätteligen skulle ha getts in till den myndighet som meddelade det överklagade beslutet. Efter bestämmande av expeditions- och rättschefen får i stället registratören vidarebefordra en sådan skrivelse.

Expeditions- och rättschefen får till en annan myndighet överlämna en framställning till regeringen i ett ärende som uppenbarligen ska avgöras av den andra myndigheten.

Avvikelser från arbetsordningen

56 § Departementschefen får besluta om avvikelser från denna arbetsordning.

Denna arbetsordning träder i kraft den 1 maj 2012. De nya föreskrifterna ersätter Regeringskansliets föreskrifter (2010:20) med arbetsordning för Kulturdepartementet.

På Regeringskansliets vägnar

Lena Adelson Liljeroth

Maria Eka

Bilaga till arbetsordning för Kulturdepartementet

Enheter och sakområden inom Kulturdepartementet

Enheterna har följande ansvarsområden. De svarar för myndigheter m.fl. enligt vad som anges nedan.

Enheten för konstarterna (KO)

Ansvarar för frågor och ärenden om

- bildkonst, form, design och hemslöjd,
- bibliotek, litteratur och kulturtidskrifter,
- bidrag till konstnärlig utsmyckning,
- ersättningar och bidrag till konstnärer,
- stöd till regional kulturverksamhet, och
- scenkonst.

Enheten ansvarar för samordning i departementet av belöningsärendena *Illis quorum meruere labores* och Professors namn samt för beredning av ordensärenden. Enheten ansvarar vidare för samordning i departementet av barn- och ungdomsfrågor, frågor om jämställdhet och funktionshinderspolitik, kulturlivets internationalisering och frågor som rör kulturråd vid svenska beskickningar, det nordiska samarbetet på kultur- och medieområdet samt samordning av internationella besök och inbjudningar på politisk nivå.

Myndigheter

Statens kulturråd (styrelse)
Konstnärsnämnden (styrelse)
styrelsen för Sveriges bildkonstnärskommitté
Statens konstråd (insynsråd)
Moderna museet
Statens musikverk (insynsråd)
konstnärliga rådet
Nämnden för hemslöjdsfrågor (nämnd)
Styrelsen för Sveriges författarfond

RKF 2012:2

Stiftelser, bolag m.m. i vilka regeringen utser hela eller delar av styrelsen, chef och/eller revisorer

Stiftelsen Svenska rikskonserter (hela styrelsen, chef och revisorer)
 Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur (hela styrelsen och revisorer)
 Svenska riksteatern (ordf. i styrelsen, ledamot och ersättare)
 Carina Aris Minnesfond (styrelseledamöter och revisorer)
 Kungliga Operan Aktiebolag (hela styrelsen och revisorer vid bolagsstämman)
 Kungliga Dramatiska teatern Aktiebolag (hela styrelsen och revisorer vid bolagsstämman)
 Voksenåsen AS (styrelsen och revisorer vid bolagsstämman)
 Stiftelsen Dansmuseifonden och Stiftelsen Rolf de Marés Minnesfond (ordf. i styrelsen och revisorer)
 Vin & Sprithistoriska museet

Andra institutioner

Kungl. Akademien för de fria konsterna
 Kungl. Musikaliska Akademien
 Bildkonst Upphovsrätt i Sverige
 Bildmuseet
 Stiftelsen Drottningholms slottsteater
 Dansens Hus
 Stiftelsen Dansmuseifonden (Dansmuseet)
 Föreningen Svensk Form
 Röhsska museet
 regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner, länsbibliotek

Enheten för kulturarv (KA)

Ansvarar för frågor och ärenden om

- arkiv,
- arkitektur,
- kulturmiljö,
- museer,
- svenska språket, och
- bidrag till icke-statliga kulturlokaler.

Enheten ansvarar för samordning i departementet av forskningsfrågor, frågor om kulturella och kreativa näringar samt minoritets- och miljöfrågor.

Inom enheten finns en analysfunktion som stöd för hela departementet. Analysfunktionen utför omvärlds- och konsekvensanalyser, sammanställer kunskapsöversikter samt bistår med löpande metod- och processstöd.

Myndigheter

Riksarkivet (insynsråd)

Riksarkivets heraldiska nämnd och Riksarkivets nämnd för enskilda arkiv

Riksantikvarieämbetet (insynsråd)

Myndigheten för kulturanalys (insynsråd)

Statens historiska museer

Naturhistoriska riksmuseet

Statens museer för världskultur

Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museet

Statens maritima museer

Statens försvarshistoriska museer

Arkitekturmuseet

Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde (insynsråd)

styrelsen för Prins Eugens Waldemarsudde

Institutet för språk och folkminnen

nämnden för klarspråksfrågor

Riksutställningar

Forum för levande historia

Stiftelser, bolag m.m. i vilka regeringen utser hela eller delar av styrelsen, chef och/eller revisorer

Stiftelsen Nordiska museet (hela styrelsen och revisorer)

Stiftelsen Tekniska museet (styrelseledamöter, ersättare och revisorer)

Stiftelsen Skansen (styrelseledamöter, ersättare och revisorer)

Stiftelsen Arbetets museum (styrelseledamöter, ersättare och revisorer)

Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna (hela styrelsen, ersättare och revisorer)

Zornsamlingarna (hela styrelsen, ersättare, chef och revisorer)

RKF 2012:2

Stiftelsen Åjtte – Svenskt fjäll- och samemuseum (styrelseledamöter inkl. ordf., chef och revisorer)
 Stiftelsen Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek (styrelseledamöter, ersättare och revisor)
 Kulturhistoriska föreningen för södra Sverige (en ledamot och ersättare)
 Stiftelsen Carl och Olga Milles Lidingöhem (styrelseledamöter inkl. ordf. och ersättare)
 Stiftelsen Thielska galleriet (hela styrelsen)
 Stiftelsen Svensk-danska kulturfonden (styrelseledamöter och ersättare)
 Kulturfonden för Sverige och Finland (styrelseledamöter, ersättare och revisor)
 Stiftelsen Svensk-isländska samarbetsfonden (styrelseledamöter)
 Stiftelsen Svensk-norska samarbetsfonden (styrelseledamöter och revisorer)
 August Abrahamsons stiftelse, Nääs (styrelseledamöter och revisorer)

Andra institutioner

Nobelmuseet
 Strindbergsmuseet
 Judiska museet
 Riksförbundet Sveriges museer
 Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien
 regionala museer
 övriga museer som inte hör till någon annan enhet i departementet eller till något annat departement

Enheten för medier, film och idrott (MFI)

Ansvarar för frågor och ärenden om

- dagspress,
- film och videogram,
- idrott,
- nya medier och ny teknik,
- radio och television, och
- insatser mot skadliga inslag i massmedierna.

Inom enheten finns en samordningsfunktion för internationella frågor som stöd för hela departementet. Samordningsfunktionen

ansvarar för övergripande samordning och utveckling av departementets arbete inom den Europeiska unionen och i vissa andra internationella frågor.

Myndigheter

Myndigheten för radio och tv (insynsråd)
granskningsnämnden för radio och tv
Statens medieråd
Presstödsnämnden (nämnd)
Talboks- och punktskriftsbiblioteket (TPB)
punktskriftsnämnden vid TPB
taltidningsnämnden

Stiftelser och bolag i vilka regeringen utser hela eller delar av styrelsen chef och/eller revisorer

Stiftelsen Svenska Filminstitutet (hela styrelsen och revisorer)
Sveriges Television AB (revisorer)
Sveriges Utbildningsradio AB (revisorer)
Sveriges Radio AB (revisorer)
Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB (hela styrelsen och revisorer)
Radiotjänst i Kiruna AB (revisorer)
Sveriges Radio Förvaltnings AB (revisorer)

Andra institutioner

Riksidrottsförbundet
Nordiskt Informationscenter för Medie- och Kommunikationsforskning (Nordicom – Sverige)
Kampsportsdelegationen inom Länsstyrelsen i Örebro.

Enheten för rättsliga frågor och styrning (RFS)

Ansvarar för lagstiftningsärenden och annat författningsarbete.

Enheten svarar vidare för

- att lagenlighet, följdriktighet och enhetlighet iakttas i arbetet i departementet,
- utredningar och upplysningar i rättsliga frågor,
- medverkan i internationella förhandlingar med rättslig anknytning,

RKF 2012:2

- handläggning av ärenden med ett påtagligt rättsligt inslag,
- övergripande kvalitetssäkringsfrågor,
- samordning i departementet av skatte- och immaterialrättsliga frågor,
- samordning av departementets externa budgetarbete,
- medverkan vid genomförande av ekonomiska analyser av extern verksamhet,
- samordning av styrning av myndigheter och institutioner i departementet,
- samordning av externt miljöledningsarbete, och
- samordning av jämställdhetsintegrering.

Enheten för intern styrning och stöd (ISS)

Ansvarar för intern ekonomi- och verksamhetsstyrning genom samordning och stöd till departementsledningen, enheterna och departementets kommittéer i följande frågor:

- personalfrågor,
- chefsförsörjning för departementets myndigheter och institutioner,
- övergripande verksamhetsplanering,
- intern ekonomi och kontroll,
- upphandling,
- IT-stöd,
- lokalplanering, och
- internt miljöledningsarbete.

Expeditionschefens kansli (EXPCH)

Inom kansliet finns en kommunikationsfunktion som stöd för hela departementet i informations- och kommunikationsfrågor.

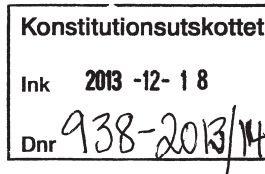
- Kommunikationsfunktionen ansvarar för
- utveckling och uppföljning av departementets kommunikationsarbete,
 - samordning och redaktionellt ansvar för departementets delar av den externa webbplatsen, intranätet och trycksaker,
 - samordning av departementets aktiviteter i sociala medier,
 - mediebevakningsverktyg och utskick av pressmeddelanden, och

– samordning av departementets kommunikationsinsatser med övriga Regeringskansliet.

Bilaga A2.4.1

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2013-12-18

Till Konstitutionsutskottet

Begäran om granskning av Utrikesdepartementets hantering av utlämnande av allmänna handlingar

Enligt vad som har framkommit av Sveriges Radios ekoredaktions rapporter har reportern Erik Ridderstolpe hos Utrikesdepartementet begärt ut uppgifter som berör Centerpartiets partianknutna bistånd. Det har handlat om den del där riksdagsledamoten Abir Al-Sahlani (C) och hennes far Abid Al-Sahlani står som mottagare.

Enligt Ekot så har Ridderstolpe först begärt ut årsredovisningar från Centerpartiet som har sagt nej. Därefter har reportern begärt ut berörda handlingar från den kontrollerande myndigheten, biståndsorganet Sida. De har enligt samma uppgifter lämnat över avgörandet till Utrikesdepartementet. Efter att Utrikesdepartementet, i drygt tre månader, avvaktat med utlämnande på grund av sekretessprövning så har handlingarna nu lämnats ut.

Enligt 2 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen ska varje svensk medborgare ha rätt till att ta del av allmänna handlingar. Begränsningar av rätten att ta del av allmänna handlingar ska anges noga i lag, i detta fall offentlighets- och sekretesslagen.

En allmän handling som får lämnas ut ska enligt 2 kap. 12 § tryckfrihetsordningen på begäran genast eller så snart det är möjligt på stället utan avgift tillhandahållas den som önskar ta del av handlingen. Utgångspunkten är att handlingar ska utlämnas i direkt anslutning till begäran, dvs. i princip omgående.

Justitieombudsmannen (JO) prövar årligen flera ärenden som gäller hanteringen av framställningar om att få ut allmänna handlingar. I ett flertal beslut har JO uttalat att besked i en utlämnande fråga normalt bör lämnas redan samma dag som begäran har gjorts. Någon eller några dagars fördröjning kan dock godtas om en sådan fördröjning är nödvändig för att myndigheten ska kunna ta ställning till om den efterfrågade handlingen är allmän och offentlig. Ett visst dröjsmål är därför ofrånkomligt, om framställningen avser eller fordrar genomgång av ett omfattande material. I sådana fall kan det många gånger vara lämpligt att successivt lämna besked om vad som kan lämnas ut.

Morgan Johansson

Ordförande i Justitieutskottet • Sveriges riksdag
Telefon: 08-786 42 91 • Mobil: 070-201 32 08 • E-post: morgan.johansson@riksdagen.se
Besöksadress: Riksgatan 2, 100 12 Stockholm

SVERIGES RIKSDAG 100 12 Stockholm • Telefon 08-786 40 00 • www.riksdagen.se

1 (2)

Av 2 kap. 13 § i tryckfrihetsförordningen framgår att den som önskar ta del av en allmän handling har rätt att få en avskrift eller en kopia av handlingen till den del den får lämnas ut. En begäran att få en avskrift eller en kopia av en allmän handling ska behandlas skyndsamt.

Regeringskansliet har under 2013 fått stark kritik för hur man respekterar offentlighetsprincipen.

Justitieombudsmannen (JO) har i sin granskning av Regeringskansliets hantering av utlämnande av allmänna handlingar (JO:s beslut i ärendena 639-2012 m.fl.) kritiserat Regeringskansliet för att myndigheten inte är anpassad till de krav som följer av grundlagarnas regler om tillgång till allmänna handlingar. JO fann att Regeringskansliets handläggning av de gjorda framställningarna om att få ut allmänna handlingar har inneburit *grova åsidosättanden* av tryckfrihetsförordningens krav på skyndsamhet och gjorde följande uttalande:

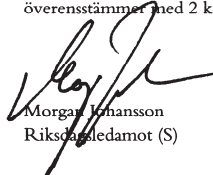
"Det är från JO:s synpunkt ovanligt att uppenbara brister i handläggningen av frågor som gäller offentlighetsprincipen uppdagas inom en myndighet utan att myndigheten själv vidgår och beklagar det som brustit. I de här granskade fallen synes Regeringskansliet anse att dess handläggning varit normal och godtagbar. Jag vill i anledning av detta avslutningsvis framhålla att det är särskilt viktigt att just regeringens kansli respekterar allmänhetens insyns rätt. I motsatt fall är risken stor att inte heller andra myndigheter anser sig behöva leva efter grundlagens bokstav, vilket skulle vara ett hot mot offentlighetsprincipen."

I konstitutionsutskottets granskning av Näringsdepartementets hantering av begäran om att ta del av allmänna handlingar m.m. (2012/13:KU20), kan man i utskottets ställningstagande bland annat läsa följande:

"Statsministern bär ett övergripande ansvar för att man inom Regeringskansliet som helhet har den organisation och de rutiner som krävs för att tryckfrihetsförordningens regler om handlingsutlämnande ska kunna efterlevas. Utskottet bedömer i likhet med JO att Regeringskansliets organisation inte är anpassad till de krav som följer av offentlighetsprincipen. Utskottet förutsätter dock att man inom Regeringskansliet påskyndar det förbättringsarbete som har inletts för att tryckfrihetsförordningens skyndsamhetskrav ska kunna upprätthållas vid handläggningen av utlämnandearbenden."

I fallet med Centerpartiets biståndspengar, tog alltså Utrikesdepartementets sekretessprövning över tre månader. Det är enligt min mening inte acceptabelt. Man får intrycket att regeringen medvetet har velat undanhålla information eftersom den kan vara partipolitiskt känslig.

Mot bakgrund av konstitutionsutskottets tidigare granskning och ställningstagande vill jag att utskottet granskar om UD:s långa sekretessprövning i det aktuella fallet överensstämmer med 2 kap. 1, 13 och 14 §§ i tryckfrihetsförordningen.

Morgan Johansson
Riksdagsledamot (S)

Bilaga A2.4.2

REGERINGSKANSLIET

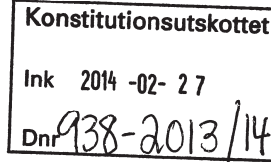
2014-02-27

SB2014/1194/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

**Konstitutionsutskottets granskningsärende 14 – Utrikesdepartementets
hantering av utlämnande av allmänna handlingar**

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet och Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Lars Nilsson.

CWeihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Rosenbad 4

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-02-26

Utrikesdepartementet
Förvaltningsavdelningen**Konstitutionsutskottets granskningsärende 14 – Utrikesdepartementets hantering av utlämnande av allmänna handlingar**

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet den 6 februari 2014 till Regeringskansliet i rubricerat ärende.

Utrikesdepartementet och Regeringskansliets förvaltningsavdelning lämnar följande svar på utskottets frågor.

1. Det gick över tre månader från det att Sida kontaktade Utrikesdepartementet tills Utrikesdepartementet informerade Sida om sin bedömning i den aktuella frågan (23 augusti 2013 till 29 november 2013). Vad beror den långa tidsutdräkten på? Hur förhåller sig den långa tidsutdräkten till tryckfrihetsförordningens krav på skyndsam handläggning?

Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete (Sida) kontaktade Utrikesdepartementet den 23 augusti 2013 i enlighet med 10 kap. 13 § regeringsformen beträffande bedömningen av om vissa handlingar innehöll uppgifter som omfattades av sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), s.k. utrikessekretess. Ärendet såvitt avser utlämnandet av ifrågakvarande handlingar hanterades av Sida. Samrådsärendet inom Utrikesdepartementet bereddes på samma sätt som departementets egna utlämnandeärenden.

Handlingarna Sida begärde yttrande över innehöll uppgifter om Centerpartiets Internationella Stiftelses biståndssatningar under åren 2004 – 2008. Det rörde sig om projekt i sammanlagt 18 länder och materialet omfattade ca 370 sidor. Handlingar som innehåller, eller kan tänkas innehålla, uppgifter som skyddas av utrikessekretess är ofta känsliga och skadebedömningarna är i regel komplicerade. Som utskottet noterade i granskningsärendet Hantering av hemliga handlingar inom Regeringskansliet (bet. 2012/13:KU10 s. 46) eftersträvar man vid de granskade departementen, däribland Utrikesdepartementet, att lämna ut så mycket som möjligt och noggranna sekretessprövningar görs i ärendena. För att säkerställa att sekretessprövningarna håller en hög nivå

och för att säkerställa att endast de uppgifter vars röjande verkligen kan orsaka skada undantas vid ett utlämnande krävs ofta ett samarbete mellan Utrikesdepartementets rättssekretariat, som ansvarar för utlämnandet, och tjänstemän på andra enheter inom departementet som är särskilt insatta i de aktuella sakfrågorna. Så förhöll det sig även i förevarande fall. Då handlingarna innehöll uppgifter om biståndsprojekt i 18 länder krävdes samråd med fem olika enheter inom departementet med särskild kompetens inom respektive geografiska område. Innan ett sådant samråd kan äga rum måste ansvarig handläggare sätta sig in i handlingarna och göra en preliminär bedömning i sekretessfrågan, vilket i sig är en omfattande uppgift. Efter samrådet finns det ofta skäl att omvärdera den preliminära bedömningen och utarbeta ett nytt förslag utifrån de synpunkter som framkommit. I förevarande fall bedömdes uppgifterna vara av sådan karaktär att även ett samråd med den politiska ledningen krävdes för att en fullgod skadeprövning skulle kunna ske.

Utrikesdepartementets bedömning är att tidsåtgången har varit befogad och att den har varit en nödvändig konsekvens av den noggranna prövning som krävdes för att säkerställa största möjliga öppenhet utan att uppgifter som kunde orsaka skada röjdes.

2. I bet. 2012/13:KU:20 s. 245 förutsatte utskottet att man inom Regeringskansliet påskyndar det förbättringsarbete som hade inletts för att tryckfrihetsförordningens skyndsambetskrav ska kunna upprätthållas vid handläggningen av utlämnandeärenden. Hur har detta förbättringsarbete bedrivits? Vilka resultat har det lett till?

Formellt avser det nu aktuella granskningsärendet inte ett utlämnandeärende hos Regeringskansliet, utan ett ärende där en annan myndighet har bett om samråd med Utrikesdepartementet rörande utrikessekretessen i ett utlämnandeärende hos den myndigheten. Sådana ärenden hanteras enbart av Utrikesdepartementet och omfattas inte av det allmänna förbättringsarbete som utskottet syftar på, utan är en del av det interna förbättringsarbete som fortlöpande bedrivs av Utrikesdepartementet. Följande bör ändå nämnas.

Det pågår kontinuerligt ett arbete i Regeringskansliet med att förbättra rutinerna och verksamheten för att kunna besvara förfrågningar om att få ta del av allmänna handlingar på ett bättre och snabbare sätt. Regeringskansliets förvaltningsavdelning har en samordnande och stödjande roll i hanteringen av vissa förfrågningar om allmänna handlingar, främst vad avser ärenden som handlar om att få ta del av handlingar eller uppgifter ur handlingar som berör fler än ett departement. Denna roll har stärkts sedan hösten 2012, de interna processerna har vidareutvecklats och personalförstärkningar har genomförts. Arbetet fortsätter under 2014 med att identifiera inom vilka områden Regeringskansliet ytterligare kan stärka förmågan.

Vad avser hanteringen och förbättringsarbetet inom Utrikesdepartementet vill departementet därutöver lämna följande kommentar. En tydlig tendens under de senaste åren har varit att antalet förfrågningar har ökat och att utlämnandeärendena har blivit mer komplexa. Under den senaste femårsperioden har antalet registrerade ärenden i Utrikesdepartementet rörande utlämnandet av allmänna handlingar ökat med ca 30 procent. För att illustrera hur dessa omfattande och komplexa beställningar kan se ut kan ges följande exempel. Ett ärende rör en begäran om att ta del av allmänna handlingar som rör Sveriges handel, samt det politiska läget rörande ett specifikt land under perioden 1975 till dags dato. Begäran omfattar uppskattningsvis ca 23 500 sidor. Ett annat exempel är en begäran att ta del av handlingar rörande Mellanöstern, begäran uppskattas där omfatta drygt 8 000 sidor. Ett tredje exempel är en begäran om att få ta del av handlingar som rör ett visst FN-begrepp. Beställaren är primärt intresserad av handlingar som klargör svenskt agerande i aktuell fråga, kontakter som har tagits osv. och kan vid första anblick verka enkel. Det rör sig dock om ett brett begrepp och ingående efterforskningar har resulterat i 22 dossierer (ca 5 500 sidor) som kan innehålla uppgifter som beställaren är intresserad av. Handläggaren måste då först gå igenom samtliga handlingar för att identifiera de uppgifter som frågeställaren är intresserad av för att därefter kunna företa en sedvanlig sekretessprövning.

Detta är endast ett mindre urval av de omfattande beställningar som under de senaste två åren inkommit till Utrikesdepartementet. Arbetet med dessa och övriga utlämnandeärenden som departementet har hanterat, har varit tidskrävande och arbetssituationen för de enskilda handläggarna har varit ansträngd under hösten 2013. Utrikesdepartementet har sedan dess gjort särskilda satsningar vad gäller hanteringen av utlämnandeärenden, vilket också omfattar hanteringen av samrådsärenden. Den grupp vid rättsekretariatet vars huvudsakliga uppgift är att handlägga ärenden om utlämnande av allmänna handlingar har dels tillförts resurser, dels avlastats vissa andra arbetsuppgifter. Utöver detta har rättssekretariatets övriga handläggare i viss utsträckning ställts till förfogande för handläggning av utlämnandeärenden i syfte att minska den ackumulerade ärendebalansen. Utrikesdepartementet kan konstatera, baserat på statistik som framgår av departementets diarium, att det under år 2013 avgjordes ca 50 procent fler utlämnandeärenden än under år 2012.

3. Vilka kommentarer i övrigt föranleder anmälan och denna promemoria?

Anmälan och promemorian föranleder inte några kommentarer i övrigt.

Bilaga A2.4.3

REGERINGSKANSLIET

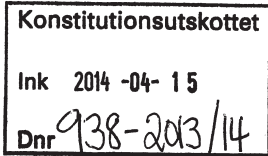
2014-04-15

SB2014/1194/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

**Konstitutionsutskottets granskningsärende 14 – Utrikesdepartementets
hantering av utlämnande av allmänna handlingar**

Härmed överlämnas en promemoria med bilaga från
Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet
Lars Nilsson.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefax
08-723 11 71

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-04-14

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 14 – Utrikesdepartementets hantering av utlämnande av allmänna handlingar

1 bilaga

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet den 25 mars 2014 till Regeringskansliet i rubricerat ärende.

Utrikesdepartementet lämnar följande svar på utskottets fråga.

1. Utskottet önskar en så ingående kronologisk redogörelse som möjligt för Utrikesdepartementets handläggning av det aktuella samrådsärendet, dvs. från det att Sida kontaktade Utrikesdepartementet den 23 augusti 2013 tills Utrikesdepartementet informerade Sida om sin bedömning den 29 november 2013. Utskottet önskar även ta del av eventuella dagboksblad eller liknande som kan belysa ärendegången.

Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete (Sida) kontaktade Utrikesdepartementet den 23 augusti 2013 i aktuellt samrådsärende. Ärendet fördelades på handläggare vid Utrikesdepartementets rättssekretariat som påbörjade sekretessprövningen. Så som framhållits i tidigare svar till konstitutionsutskottet måste ansvarig handläggare vid rättssekretariatet sätta sig in i handlingarna och göra en preliminär bedömning i sekretessfrågan innan samråd kan ske med berörda enheter i Utrikesdepartementet. Detta var i förevarande fall en omfattande uppgift då det rörde sig om projekt i sammanlagt 18 länder och materialet omfattade ca 370 sidor.

När en preliminär sekretessbedömning gjorts överlämnades handlingar för samråd till de enheter inom departementet som har särskild kompetens inom respektive geografiskt område. I det aktuella ärendet skedde samråd med handläggare vid Afrikaenheten (AF), Amerikaenheten (AME), Enheten för Östeuropa och Centralasien (EC), Enheten för Europeiska unionen (EU) och Mellanöstern- och Nordafrikaenheten (MENA). Underlaget överlämnades till enheterna den 23 oktober.

AME och EU återkom med synpunkter på bedömningen den 24 oktober, AF och EC den 25 oktober och UD-MENA den 29 oktober. Utifrån de inkomna synpunkterna gjorde sedan rättssekretariatet en ny och samlad skadebedömning och ett nytt förslag utarbetades. I handlingarna fanns uppgifter som bedömdes vara av sådan karaktär att ett samråd med den politiska ledningen var nödvändigt för att en fullgod skadeprövning skulle kunna ske. Ärendet föredrogs för kabinettsekreteraren den 27 november 2013. Den 29 november 2013 underrättades Sida om Utrikesdepartementets bedömning och upplystes om att handlingarna, vilka inte ansågs lämpliga att skicka per e-post eller fax, fanns för avhämtning på Utrikesdepartementet. Handlingarna hämtades av Sida den 2 december 2013.

Under handläggningens gång förekom ett antal kontakter mellan Utrikesdepartementets rättssekretariat och Sida vid vilka Sida informerades om ärendets handläggningsstatus.

DILLYN 1

Dagboksblad

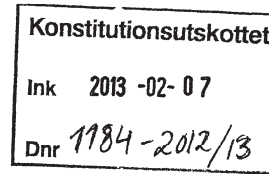
Datum	Åtgärd eller annan anteckning	Anm.
23/10	Samsråd med UD-EU (Wærn, Lörke), UD-AF (Andreas Bengtsson), UD- AME (Thunberg), UD-Mena (Block), UD-EU (Elmehed)	
24/10	Vid: UD-AME (Thunberg) vid: UD-EU (Elmehed)	
25/10	Vid: UD-EC (Wærn, Lörke) Vid: UD-AF (Bengtsson)	
28/10	Vid: UD-Mena (Block, Florén)	
27/11	Avstämmt med tabos. /TÅ	
29/11	Meddelat Lotia Hakelius (SIDA) att behandlingsarna finns för hämtning. Nämnde även att v. i enlighet med 10:13 RF) ensamt bedömt 15:1 Men att vi kan se anledning att därför undvika dessa uppgifter som omfattas av sekretärens enligt 21:5 DSL, men detta är dock för SIDA att beakta och ta ställning till. /TÅ	

Bilaga A3.1.1

PER BOLUND
Riksdagsledamot (MP)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2013-02-07

Konstitutionsutskottet

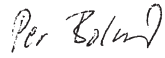
Begäran om granskning av förutvarande näringsministerns hantering av Vattenfall AB:s förvärv av Nuon

Vattenfall köpte i februari 2009 det holländska energibolaget Nuon för nästan 100 miljarder kronor. Affären har i efterhand bidragit till att Vattenfalls finanser avsevärt försämrats och att Vattenfall tvingats till nedskrivningar av värdet för Nuon med över 15 miljarder kronor.

Uppgifter har nu framkommit om att förutvarande näringsministern Maud Olofsson i god tid före Vattenfalls förvärv av Nuon varnats om att affären inte ens på tio år skulle leva upp till Vattenfalls egna avkastningskrav. Det innebär att regeringens krav på bolagets avkastning, äventyrades. Varningar tillställdes även Vattenfalls ledning och statens representant i Vattenfalls styrelse, innan förvärvet av Nuon. Förutvarande näringsministern hade – enligt uppgift – kunskap även om att denna information givits före beslutet om köpet av Nuon. Ansvarig tjänsteman har för Svenska Dagbladet uppgivit att "jag var tydlig med att affären inte var i närheten av att nå ägarens avkastningskrav." Även investmentbanken Merrill Lynch hade i en "fairness opinion" till näringsdepartementet angivit att Nuonaffären i sig låg långt under statens avkastningskrav. Maud Olofsson har själv uppgivit att hon inte kunde stoppa affären, då detta medfört att hela styrelsen skulle behöva avgå.

Det statliga ägandet av aktiebolag styrs av dels egna regler och riktlinjer, dels avkastningskrav och andra krav staten har som ägare av bolag. Ägandet styrs även av aktiebolagslagen och andra författningar stiftade av riksdag med flera organ. Vad som ovan framförts ger anledning att misstänka att Vattenfalls köp av Nuon inte varit förenligt med vare sig regeringens egna regler för styrning av statliga bolag, eller de avkastningskrav regeringen uppställt. Förutvarande näringsministern synes ha varit fullt ut informerad om detta men underlåtit att agera. Ett agerande som nu kostat mycket stora pengar.

Undertecknad begär härmed att Konstitutionsutskottet skall granska om förutvarande näringsministerns hantering av Vattenfalls köp av Noun varit förenlig med gällande regler och riktlinjer, såväl regeringens egna som av riksdag och andra fastställda.

Per Bolund

Riksdagsledamot, finanspolitisk talesperson Miljöpartiet de gröna

innehållet. Självfallet krävs ingen särskilt politisk samordning av utspel kring redan fattade beslut.

Samordningens relation till riksdagen

Huvudansvaret för att förankra regeringens politik i riksdagsgrupperna ligger på partiledarna och statsråden. Förankringen underlättas dock om det finns en väl fungerande relation även mellan statssekreterare, politiskt sakkunniga m.fl. och riksdagsgrupperna. Detta gäller i hög grad samordningskansliernas personal. En prioriterad uppgift bör vara att delta i respektive partis riksdagsgrupp. Det är viktigt att på detta sätt finnas tillgänglig för att kunna föra dialog och hämta in synpunkter, svara på frågor och undanröja eventuella missförstånd.

Regeringspartiernas gemensamma utskottsgrupper har en viktig funktion att fylla i förankringen av regeringens förslag, bl.a. genom regelbundet deltagande av statssekreterare och politiskt sakkunniga i gruppernas möten. Även samordningskansliernas personal bör ha möjlighet att delta vid dessa tillfällen.

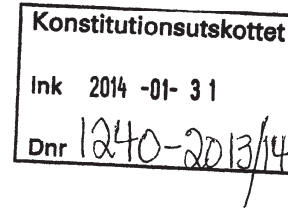
Förankringen i riksdagsgrupper eller utskottsgrupper ersätter dock inte den samordning av regeringens politik som ska ske i samordningskanslierna. Besked från dessa kan alltså inte "överprövas" med hänvisning till en förankring i riksdagen.

Bilaga A3.1.2

MIKAEL DAMBERG
Riksdagsledamot (S)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2014-01-31

Begäran om granskning av statsministerns och övriga regeringens ansvar för kommunikation med riksdagen angående kapitaltillskott i samband med Vattenfalls förvärv av energibolaget Nuon

I Näringsutskottets betänkande 2013/14:NU7, där frågan om en granskningskommission med anledning av Vattenfalls köp av Nuon behandlas, anförs att Vattenfalls förvärv av energibolaget Nuon i februari 2009 föregicks av ett strategiarbete tillsammans med konsultbyrån McKinsey. I detta strategiarbete identifierades europeisk tillväxt enligt utskottet som det mest värdeskapande alternativet för Vattenfall. Den europeiska tillväxtstrategin skulle genomföras bl.a. genom förvärv, vilket kunde inkludera större förvärv (Betänkande 2013/14:NU7, s 31).

Information om McKinseyrapporten och dess betydelse för regeringens överväganden i samband med Vattenfalls förvärv av Nuon kom till allmänhetens kännedom först sommaren 2013. Då rapporterade bland annat SVT om att McKinseyrapporten hade presenterats för den dåvarande statssekreteraren Ola Alterå den 29 januari 2009, dvs. precis före beslutet om förvärv av Nuon (SVT 1 augusti 2013, "Hemlig rapport: varnades för Nuonaffärens följder").

SVT citerar följande ur den strategi för europeisk tillväxt som förordas i McKinseyrapporten: "innebär troligtvis kapitaltillskott eller delvis börsnotering på sikt". I Dagens Nyheter rapporteras att McKinseyrapporten varnade för ett kapitaltillskott som skulle belasta skattebetalarna längre fram (Dagens Nyheter 31 juli 2013, "Regeringen varnades för Nuonaffären").

Enligt budgetlagen 8 kap. 4§ får inte regeringen utan riksdagens bemyndigande avhända sig aktier i bolag där staten äger mer än 50 %. Enligt regeringsformen 9 kap. 10§ får inte regeringen utan riksdagens bemyndigande ikläda staten ekonomisk förpliktelse.

Mot den bakgrunden vore det naturligt att riksdagen informerades om Nuonaffären, då den ju "troligtvis" skulle innebära framtida åtaganden och åtgärder som krävde riksdagens godkännande.

När regeringen våren 2010 vände sig till riksdagen med en proposition om Vattenfall nämndes inte McKinseyrapporten. Inte heller berördes frågan om på vilket sätt förvärvet av Nuon kunde komma att påverka bolagets kapitalbehov, ägandestruktur

Bilaga A3.1.3

REGERINGSKANSLIET

2014-01-15

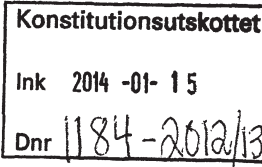
SB2013/10096/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 2 – Dåvarande näringsministerns hantering av Vattenfall AB:s förvärv av Nuon

Härmed överlämnas en promemoria från Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expediteschefen Fredrik Ahlén.

C. Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

F-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-01-15

Näringsdepartementet

Expeditionschefen

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 2 – Dåvarande näringsministerns hantering av Vattenfall AB:s förvärv av Nuon

3 bilagor

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende. Tidigare statsrådet Maud Olofsson har informerats om granskningsärendet.

Den 1 januari 2011 överfördes ansvaret för förvaltningen av merparten av de statligt ägda bolagen, däribland Vattenfall AB (Vattenfall), från Näringsdepartementet till Finansdepartementet. Innehållet i denna promemoria har tagits fram i samråd med Finansdepartementet.

1. På en fråga från utskottet i granskningen våren 2010 (bet. 2009/10:KU20) redogjordes i en promemoria från Näringsdepartementet daterad den 26 januari 2010 för vilka instruktioner som Vattenfalls styrelse hade fått av regeringen. Vilka av dessa instruktioner har särskilt gällt Vattenfalls förvärv av andra bolag? Har några särskilda instruktioner lämnats till Vattenfalls styrelse inför Vattenfalls förvärv av Nuon? Om några sådana särskilda instruktioner har lämnats, vad innebär dessa? Hur har eventuella särskilda instruktioner dokumenterats?

2. Hur förhåller sig köpet av Nuon till de eventuella särskilda instruktioner som kan ha lämnats vad gäller Vattenfalls förvärv av bolag?

De instruktioner som behandlas i promemorian av den 26 januari 2010 grundas på riksdagens beslut om förtydligande av Vattenfall AB:s (Vattenfall) uppdrag (prop. 2009/10:179, bet. 2009/10:NU23, rskr. 2009/10:325). Dessa instruktioner, som i augusti 2010 föranledde ändringar av bolagets verksamhetsföremål i bolagsordningen, reglerar inte särskilt Vattenfalls förvärv av andra bolag.

Redan långt innan förvärvet av N.V. Nuon Energy (Nuon) hade Vattenfall en tillväxtstrategi med ambitionen att utvecklas till ett ledande europeiskt energiföretag. Strategin, och de förvärv som denna

föranledde, redovisades bl.a. av den förra regeringen i de årliga skrivelserna om statligt ägande (se t.ex. skr. 2000/01:120 bilaga 1 s. 23 och 2001/02:120 bilaga 1 s. 31).

Under 2008 bedrevs ett strategiarbete med deltagare från konsultfirman McKinsey, Vattenfall, Näringsdepartementet och Finansdepartementet, vilket utmynnade i en rapport från McKinsey den 29 januari 2009 till Näringsdepartementet. I rapporten dras slutsatsen att en strategisk inriktning mot en europeisk tillväxt skulle vara värdeskapande för Vattenfall. Strategiarbetet ledde så småningom till att regeringen föreslog riksdagen det förtydligande av Vattenfalls uppdrag som nämns ovan.

Två anteckningar har gjorts i årsakten för Vattenfall för 2008 om instruktioner till bolagets styrelse inför ett eventuellt förvärv av Nuon. Anteckningarna har gjorts av den dåvarande bolagsförvaltaren för Vattenfall, som även var ledamot i bolagets styrelse.

I den första anteckningen, daterad den 16 oktober 2008, anges att en kontakt skulle tas med företrädare för bolaget "... i syfte att framföra budskapet om att ägaren känner tveksamhet kring att inlämna indikativa bud i syfte att förvärva något av de nederländska bolagen Esse[n]t eller Nuon."

I den andra anteckningen, daterad den 20 oktober 2008, anges "... att ägaren kan acceptera att de indikativa buden inlämnas trots att projektet i syfte att klargöra det strategiska ramverket ännu inte är avslutat." Vidare anges att företrädare för bolaget påtar sig att i ett senare skede, beroende på utfallet av den strategiska processen, kunna "dra sig ur processen och att de indikativa buden var villkorade på ett sådant sätt, och processen i övrigt strukturerad så, att det var möjligt."

3. Vilka överväganden gjorde regeringen och Regeringskansliet i samband med den samordning som skedde med ägaren inför Vattenfalls förvärv av Nuon? Vilka statsråd och departement var i så fall involverade i övervägandena? Hur har eventuella överväganden dokumenterats?

4. Upprättades inom Regeringskansliet några underlag vid samordningen inför Vattenfalls förvärv av Nuon? Omfattade eventuella sådana underlag några bedömningar av affären? Vad visade i så fall dessa underlag och bedömningar?

5. Vilka kontakter förekom mellan regeringen, enskilda statsråd och Regeringskansliet samt Vattenfalls styrelseordförande eller styrelse inför Vattenfalls förvärv av Nuon?

6. Vilka statsråd och departement fick information om Vattenfalls planerade förvärv av Nuon i samband med samordningen inför Vattenfalls förvärv av

Nuon? Vad omfattade den eventuella informationen till olika statsråd och departement? Hur har den eventuella informationen dokumenterats?

7. Fick regeringen eller något statsråd information om Vattenfalls planerade förvärv av Nuon i något annat sammanhang än vid samordningen inför Vattenfalls förvärv av Nuon?

Inledningsvis kan konstateras att statligt ägda aktiebolag, liksom privatägda aktiebolag, regleras av aktiebolagslagen (2005:551). Det innebär bl.a. att det var Vattenfalls styrelse som fattade beslutet om att förvärva Nuon och inte regeringen. Förvärvet föregicks inte av något regeringsbeslut.

Av den dokumentation som har påträffats i Regeringskansliet framgår följande. Enligt Vattenfalls styrelses egen arbetsordning skulle styrelsen samordna sin syn i vissa frågor, exempelvis större förvärv, med ägaren. I en promemoria daterad den 30 januari 2009 anges att Vattenfall har informerat ägaren om ett eventuellt förvärv som är av sådan art att samsyn bör föreligga. I promemorian anges också att en finansiell rådgivare bör anlitas för att analysera att förvärvet bidrar till värdeskapande i det konsoliderade bolaget och att det bud som lämnas är på en rimlig nivå. Vidare anges att den finansiella rådgivaren ska avge en s.k. "fairness opinion" avseende budets nivå. I ett Regeringskansliebeslut den 30 januari 2009 bemyndigades ansvarig enhetschef av chefen för Näringsdepartementet att genomföra en upphandling av finansiell rådgivare. Beslut om att medel fick användas för detta ändamål bereddes med Finansdepartementet.

Den 3 februari 2009 ingicks ett uppdragsavtal mellan Regeringskansliet och konsultfirman Merrill Lynch om finansiell rådgivning rörande ett förvärv av Nuon.

I två handlingar daterade den 11 februari 2009, se [bilaga 1 och 2](#), beskrivs kortfattat i punktform vissa uppdrag om projektet. Det framgår inte på alla punkter av dokumenten på vilken analys uppgifterna baseras. Bland annat beskrivs att Nuon ägs av kommuner och landsting och att bolaget har 2,9 miljoner kunder och ett starkt varumärke. Vidare anges att Vattenfalls förväntade köpeskilling uppgår till 8,5 miljarder euro samt att den finansiella rådgivaren Merrill Lynch har lämnat en värdering på 7,6–8,9 miljarder euro (inklusive synergieffekter) och bedömer att det föreslagna priset är skäligt jämfört med andra liknande transaktioner. I dokumentet står också att om förvärvet görs till rätt pris är det värdeskapande på sikt och ligger i linje med den strategi som bolaget har.

Den 12 februari 2009 inkom Merrill Lynchs rapport om det planerade förvärvet av Nuon till Näringsdepartementet. Merrill Lynch bedömer i rapporten att en köpeskilling om 8,5 miljarder euro är rimlig från en finansiell utgångspunkt utifrån köparens, dvs. Vattenfalls perspektiv.

Merrill Lynch har inför upprättande av rapporten bl.a. gått igenom offentligt tillgänglig information om affärsverksamheten och finansiell information rörande Nuon och gått igenom information som tillhandahållits av Vattenfall – inklusive finansiella prognoser rörande Nuons affärsverksamhet, resultat, kassaflöde, tillgångar, skulder och utsikter, liksom storlek och ”timing” på de kostnadsbesparingar och därmed sammanhängande utgifter och synergier som transaktionen väntas ge. Merrill Lynch har även genomfört diskussioner med företrädare för Vattenfall och dess finansiella och andra rådgivare, gått igenom marknadsvärdet och värderingsmultiplar för de marknadsnoterade bolag som bedömts som relevanta, jämfört den föreslagna transaktionens villkor med villkoren för andra transaktioner som bedömts som relevanta samt gått igenom andra finansiella analyser och beaktat andra aspekter, inklusive konsultens bedömning av de allmänna ekonomiska förhållandena, marknadsförhållandena och de monetära förhållandena.

Ansvarig tjänsteman har skrivit en promemoria benämnd Händelseförlopp och kontakter i samband med Vattenfalls förvärv av Nuon, daterad den 27 februari 2009, se bilaga 3. Promemorian uppges omfatta tidsperioden fr.o.m. den 12 januari 2009 t.o.m. den 23 februari 2009 och består av kortfattade anteckningar. Det framgår inte av dokumentet om anteckningarna gjorts löpande eller om de sammanställts i efterhand. Anteckningarna förefaller till viss del grundas på uppgifter som tjänstemannen erhållit från andra personer. I en anteckning daterad den 12 februari 2009 anges följande. ”Återkoppling från pol. ledn. (MO:s samtal med FR, IK). 'Finns ej skäl att säga nej till affären' ". Innebörden av och bakgrunden till denna anteckning har inte kunnat klargöras. Företrädare för regeringen har vid flera tillfällen anfört att ingen av partiledarna, förutom dåvarande näringsministern, erhöll information om förvärvet innan det genomfördes, jfr t.ex. finansmarknadsministerns svar på interpellation 2012/13:510.

8. Vilka ekonomiska beräkningar gjordes inom Regeringskansliet eller på begäran av Regeringskansliet i samband med samordningen inför Vattenfalls förvärv av Nuon? Omfattade någon av dessa beräkningar vilken påverkan Vattenfalls köp av Nuon skulle få för Vattenfalls förmåga att uppfylla sitt avkastningskrav eller andra lönsamhetsmål?

9. Fick regeringen eller Regeringskansliet några underlag eller bedömningar från Vattenfall inför bolagets förvärv av Nuon och vad innehöll i så fall dessa underlag eller bedömningar?

10. Fick regeringen eller Regeringskansliet några bedömningar eller andra underlag från någon annan inför Vattenfalls förvärv av Nuon? Vad innehöll i så fall dessa underlag eller bedömningar?

I de ovan nämnda handlingarna daterade den 11 februari 2009 och i Merrill Lynchs rapport från den 12 februari 2009 redogörs för vilken påverkan som Vattenfalls köp av Nuon kan få på Vattenfalls förmåga att uppfylla sitt lönsamhetsmål, se svaret på fråga 3–7.

Vattenfalls årsakt för 2008 innehåller vidare en handling, som inkom till Näringsdepartementet den 21 januari 2009, som utvisar Vattenfalls egen beräkning av sin avkastning på nettotillgångar mellan 2009 och 2018. Beräkningen omfattar scenarier som inkluderar, respektive inte inkluderar, ett förvärv av Nuon. Till dokumentet har fogats en promemoria, upprättad samma dag av en enskild tjänsteman vid Näringsdepartementet.

Den dåvarande näringsministern har i media – se artiklar på Ekots webbplats den 27 juli 2013 och i Svenska Dagbladet den 6 december 2013 – uppgett att hon ställt kontrollfrågor till Vattenfalls styrelse om bolaget kunde klara avkastningen om den aktuella investeringen genomfördes och då fått ett jakande svar.

11. Hade regeringen, något statsråd eller Regeringskansliet information före Vattenfalls förvärv av Nuon om att förvärvet skulle ske på det sättet att Vattenfall 2009 skulle förvärva 49 procent av aktierna i Nuon och att Vattenfall därefter skulle reglera köpeskillingen för de resterande aktierna (51 procent) vid tre tillfällen därefter? Om så var fallet, gav informationen upphov till några överväganden? Vad innebar i så fall dessa överväganden?

I de två handlingarna som är daterade den 11 februari 2009 anges att Vattenfall under 2009 avser att förvärva 49 procent av aktierna i Nuon och reglera köpeskillingen för de resterande aktierna (51 procent) vid tre tillfällen därefter. Av den dokumentation som har påträffats i Regeringskansliet framgår dock inte vilka överväganden som informationen föranledde.

12. Hade regeringen eller Regeringskansliet före Vattenfalls köp av Nuon kännedom om huruvida avtalet om förvärvet skulle innehålla några särskilda åtaganden för Vattenfall? Har regeringen eller Regeringskansliet kännedom om att Vattenfall har ingått några särskilda åtaganden vid förvärvet av Nuon? Med särskilda åtaganden avses i frågorna andra åtaganden än de sedvanliga vid ett köp av aktier, t.ex. att Vattenfall inte skulle genomföra besparingar i den verksamhet som bedrivits av Nuon.

Regeringskansliet saknar kännedom om några sådana åtaganden, utöver vad som framgår av Vattenfalls pressmeddelande av den 23 februari 2009, som publicerades i samband med offentliggörandet av förvärvet. I pressmeddelandet anges att både Nuon och Vattenfall kommer att respektera de allmänna anställningsvillkoren och att inga uppsägningar kommer att ske till följd av samgåendet. Vidare anges att Nuons huvudkontor i Amsterdam och bolagets regionala kontor kommer att

6

finnas kvar. Företrädare för Vattenfall har vidare i ett pressmeddelande den 6 maj 2013 uppgett att bolaget inte ingått något avtal med säljarna av Nuon som skyddar de holländska anställda mot uppsägning.

Finansmarknadsministern har i den interpellationsdebatt som följde med anledning av den interpellation som omnämns i svaret på fråga 3–7 uppgett att Vattenfall inte förbundit sig att inte göra några förändringar i Nuon.

13. Vilka övriga kommentarer föranleder anmälan och denna promemoria?

Anmälan och promemorian föranleder inte några övriga kommentarer.

14. Utskottet begär en kopia av den promemoria som enligt uppgifter i massmedia (se artikel på Svenska Dagbladets webbplats den 7 februari 2013) ska ha upprättats inom Näringsdepartementet innan Vattenfalls köp av Nuon.

Det finns två promemorior som upprättats i Näringsdepartementet den 11 februari 2009 som motsvarar utskottets beskrivning, se bilaga 1 och 2.

15. Utskottet begär kopior av Näringsdepartementets promemorior med dnr N2009/750/SÅ som nämns i den skriftliga frågan 2012/13:676 och N2009/780/SÅ som finns publicerad på Sveriges radios webbplats den 27 juli 2013.

De två promemorior som begäran avser utgör en och samma handling, se bilaga 3 (hänvisningen i den skriftliga frågan 2012/13:676 är felaktig).

16. Utskottet begär en kopia av det e-postmeddelande som enligt en artikel på Svenska Dagbladets webbplats den 7 februari 2013 ska ha skickats från Näringsdepartementet till Vattenfalls finanschef och till statens representant i Vattenfalls styrelse.

Någon handling som motsvarar utskottets beskrivning har inte påträffats i Regeringskansliet.

Bilaga 1

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

KONFIDENTIELLT

2009-02-11

Näringsdepartementet

Maud Olofsson

Ola Alterå

Statligt ägande

Viktoria Aastrup

Projekt Grape - Sammanfattning av sammanfattningen

1. VAB förvärvar 49 % aktierna och resterande aktier är 2 (15%), 4 (15%) och 6 (21%). ✓
2. Grape ägs idag till största delen av kommuner och landsting.
3. EV beräknat till 7,4 mdEuro, synergier 1 mdEuro, och "potential upsides" 1 mdEuro.
4. VAB:s förslag till köpeskilling ligger förmodligen på 8,5 mdEuro (vi tycker att 8 mdEuro är skäligt).
5. Finansieringen sker genom att 5-10 banker syndikerar lån.
6. Från dag ett kan VAB konsolidera företaget då de erhållit "kontrollen", då VAB utser majoriteten av styrelseledamöterna.
7. Grape har 2,9 miljoner kunder och ett starkt varumärke på hemmamarknaden.
8. Grape har kunderbidande bestående av gas och el och elproduktion baserat på gas, kol och vind.
9. Ett konsoliderat bolag skulle bli störst i Europa inom värme och off shore vind.
10. Bolaget har 7000 anställda, omsättning på ca 50 mdSEK (VAB 140 mdSEK) och ett nettoresultat på 3,5 mdSEK (VAB nästan 18 mdSEK)
11. Våra "rådgivare" Merrill Lynch gör bedömningen, efter att ha gått igenom "alla" beräkningar och antaganden samt jämfört andra liknande transaktioner, att föreslaget pris är skäligt (prel. - möte kl. 15.00).
12. Ägarens avkastningskrav kommer dock inte att nås under kommande (ca) 10 års period givet värderingen ovan.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

Bilaga 2

KONFIDENTIELLT

2009-02-11

Näringsdepartementet

Maud Olofsson
Ola Alterå

Statligt ägande

Viktoria Astrup
Kompletterat av Elisabeth Thand Ringqvist

Projekt Grape - Sammanfattning

Om affären

- Grape ägs idag till största delen av kommuner och landsting.
- EV beräknat till 7,4 mdEuro, synergier 1 mdEuro, och "potential upsides" 1 mdEuro.
- VAB:s förslag till köpeskilling (inklusive synergier) ligger förmodligen på 8,5 mdEuro. (vi tycker att 8 mdEuro är skäligt – det är ordförandes bud för kvällen också).
- Vår rådgivare Merrill Lynch har gett oss en värdering på 7,6-8,9 inklusive synergier. Om man beräknar baserat på den senaste affären (RWE köpte Essent som vi kallade Orange) så skulle motsvarande värde ligga mellan 7 och 9 miljarder Euro.
- VAB förvärvar 49 % aktierna nu och resterande aktier år 2 (15%), 4 (15%) och 6 (21%).
- Finansieringen sker genom att 5-10 banker syndikerar lån.
- Från dag ett kan VAB konsolidera företaget då de erhållit "kontrollen", då VAB utser majoriteten av styrelseledamöterna.

Om bolaget

- Grape har 2,9 miljoner kunder och ett starkt varumärke på hemmamarknaden.
- Grape har kunderbjudande bestående av gas och el och elproduktion baserat på gas, kol och vind. Gas skulle vara ett bra, men inte nödvändigt, komplement till VAB för att minska riskerna med produktionsslagen. Kunder behövs eftersom Holland inte har en fungerande marknad. Gas används också i stor utsträckning till spisar och "dubbelerbjudande" är viktigt.
- Vattenfall och Grape skulle bli störst i Europa inom värme och off shore vind.
- Grape har 7000 anställda, omsättning på ca 50 mdSEK (VAB 140 mdSEK) och ett nettoresultat på 3,5 mdSEK (VAB nästan 18 mdSEK)

Ägarperspektivet

- VAB ska dela ut 40-60% av vinsten. 2008 var det 8 mdkr och 2009 blir det 6,9 mdkr.
- Skälet till att man ligger i lägre spannet är dels möjlighet till mindre förvärv och investeringar (brittisk vindkraft) men också för att kunna hantera risker i elpriset (man är medveten om att de senaste årens nivåer sannolikt inte är beständiga)
- VAB har länge letat ett förvärv. Inom strategiprojekt Jeanette har vi kommit till slutsatsen att värdeskapande förvärv ska göras, när rätt bolag blir till salu.
- Ägarens avkastningskrav om 11% kommer dock inte att nås under kommande (ca) 10 års period givet värderingen ovan.
- Det är tekniskt möjligt att göra en engångsutdelning på 30 miljarder. Då detta inte är bundet kapital.
- Eftersom hela förvärvet görs med lån så är det möjligt att ta ut mer pengar av bolaget (dock ej på 30 miljarders nivån) trots att förvärvet görs. Det kan påverka ratingen (AA- idag), beroende på hur mycket man väljer att ta ut.
- Det är också möjligt att skruva upp utdelningen i år och kommande år för att få en kontinuerlig förstärkning av flödet från bolaget

Bedömning av ETR

- Om förvärvet görs till rätt pris är det värdeskapande på sikt och det ligger i linje med den strategi som bolaget har. Om bolaget ska börsnoteras så är det sannolikt rätt att ha gjort investeringen. Det är då ett, i huvudsak, produktionsbolag med bred energimix. Om vi vill hitta en köpare till bolaget så är det fel väg att gå eftersom bolaget blir väl stort, och antalet köpare till ett sådant är få.
- Risken för ytterligare kritik för att Vattenfall gör affärer utanför Sverige finns. Den kommer att blomma upp på samma sätt som den gör när ett nytt kolkraftverk byggs i Tyskland.
- Om vi stoppar investeringen och hänvisar till att ägaren vill ta ut allt fritt kapital så får vi en förtroendekris med ledningen som sannolikt kommer att utspelas i media. Möjligen kan det spilla över till kritik om att vi inte är professionella som ägare och "lägger oss i bolagen precis som socialdemokraterna". Tankar om "att kräva extrautdelning skulle ha kommunicerats i ett tidigare skede".
- Om förvärvet inte görs kommer fokus att ligga på möjliga kärnkraftsinvesteringar.

REGERINGSKANSLIET

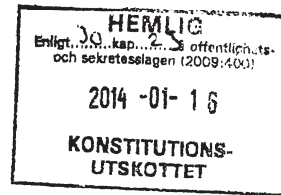
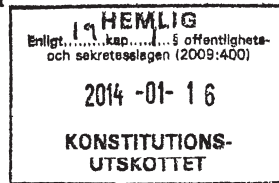
Promemoria

N2009/780/SA

2009-02-27

Bilaga 3

Näringsdepartementet

Stalligt ägande
Viktoria Astrup

Händelseförlopp och kontakter i samband med Vattenfalls förvärv av Nuon

Datum	Kontakt/ Person	Innehåll
090112	LGJ	Informerar om att RWE förvärvar Essent för 9,2 md EUR+ cross border leases 0,7 md EUR. Presskonferens kommer att hållas kl. 16.00 samma dag. Det har blivit lite klarare hur 100% ägande kan erhållas i Nuon, LGJ träffar VD nästa vecka.
090113	LW	Den 15/2 är satt som dag för att lämna ett indikativt bud på Nuon.
090113	OA	Informerar tidsplan för Nuon. OA ber att vi ska sätta upp en mötestid för att gå igenom caset.
090120	MK	Den 2/2 kommer det att bli en genomgång av Nuon på styrelsemötet. Den 22/1 är Vattenfalls värdering klar. Den 13/2 ska det läggas ett "firm bid". Nuon har tagit lärdom av Essentprocessen och hoppar över en process med indikativt bud (många ägare = "stödkigt" med lång process). Finansieringen kommer troligtvis att vara klar till den 13/2 också ("halva beloppet jmf med Essent").
090122	MK m.fl. VA,FW	Genomgång av Nuon med MK (M&A) från Vattenfall inför styrelseseminarium 2/2
090128	OA, ETR, MF, MFr, EW, VA	Möte hos OA. OA ska tala med MO i kväll om att göra en "Fairness Opinion". OA talar direkt med HL på Fi om caset och finansiering av rådgivare.
090129	DA	Ytterligare info om Nuon.
090130 kl.13.00	OA	OA talat med HL – ok att anlita en finansiell rådgivare och göra en "fairness opinion" och ok med finansiering av den.
090130	ETR	MO har via SMS till DE godkänt att vi upphandlar finansiella rådgivare att göra en "fairness opinion". Detta ses som ett beredningsstillfälle av RK-protokollet
090130	BN	Inget att invända. Sänd även kopia till JA.
090131 kl. 15.26		Efter kontakter med PK, FA, skickas upphandlingsuppdraget inkl. uppdrags PM (med tidsplan) på gemensam beredning, men alla beredningsparter hade redan 090130 gett sitt muntliga vidi.
090201	MF	Tillfrågar UBS, Knut Ramel, MS Per Hillström och ML Ander Bergendahl om de vill delta i en upphandling. Förvarnar om tidsplan.

090203	Merrill Lynch	Avtal tecknas med Merrill Lynch efter en avslutad upphandling.
090204	Merrill Lynch	Uppstartsmöte med finansiella rådgivarna som EW leder.
090205	LGJ	Ytterligare information om processen. Nuon tänker slutförhandla med en budgivare efter det att buden ingivits för att få en så smidig process som möjligt gentemot Nuons aktieägare.
090205	Merrill Lynch	Processavstämningmöte. Preliminära iakttagelser. ML redogör för hur de har och kommer att utföra arbetet.
090209	LW	Ryktet säger att ENI hoppat av och att de som troligtvis kommer att lämna in bud är Dong och VAB.
090210	OA	Återkoppla Merrills slutsatser under onsdagseftermiddagen till OA.
090211	ETR	Talat med OA och MO som är ok med Nuon som bolag liksom tillväxtambitionen. Undrar över utdelningsutrymmet till ägaren maxat idag och framöver.
090211	LW	Diskuterade budprinsnivåer med RWE:s förvärv av Essent som kontext.
090211	LGJ	Gör bedömningen att vis ett budpris om 8 mdEUR är sannolikheten 50/50, vid ett om 89,5 mdEUR är den 75/25 att gå vidare som preferred bidder.
090211	Merrill Lynch PÖ, MFr, EW, ETR, VA	Genomgång av hur Merrill Lynch arbetar och prel. slutsatserna av arbetet. Fariness Opinion kommer att kunna avges inom ett intervall om 7,2 mdEUR-9,6 mdEUR för Nuon EV inkl. synergier om 1 mdEUR.
090211	ETR (MO)	Efterdiskussion. MO talar direkt med FR och IK.
090211	Styrelsemöte	Beslutas att lämna ett bud på 100% av aktierna om 8,5 md EUR den 13/2
090212	LW	Diskussion. Modifierat beslut; kontantaffär motsvarande 8,5 mdEUR, men att den ränta som Nuon erhåller för åren 1-6 föreslås till istället för (i kalkylerna och förslaget igår), vilket skulle medföra en de facto kostnad om 7,9 mdEUR (isf 8,5 mdEUR)
090212	ETR	Återkoppling från pol. ledn. (MO:s samtal med FR, IK). "Finns ej skäl att säga nej till affären".
090216	LGJ	Erhållit en lista med punkter som Nuon vill förhandla om. Färdigförhandlat på onsdag (18/2). Därefter utses en preferred bidder och affären planeras att vara färdigförhandlad 20/2.
090219 kl. 18.00	LGJ	VAB utsedd som preferred bidder. Planen är att komma överens under helgen och antagligen offentliggöra affären under måndagen (23/2).
090219 kl. 20.14	LGJ via LW (SMS)	"Nu handskakat! står kvar. Ågarmöte söndag (Grape). Offentligt måndag. Josef"
090220	CE	Presskonferens på måndag i Amsterdam antingen kl. 11.00 eller kl. 14.00. Därefter några möten med stakeholders i Amsterdam. LGJ åker troligtvis hem för att finnas tillgänglig för intervju i Aktuellt kl. 21.00. Diskussion om innehåll i pressrelease.
090222-23	ETR	OA/MO informerar partiledarna (och deras press.assar), IK, Tomas Eneroth och Karin Pilsäter, NU

BN = Bo Netz
CE = Christopher Eckerberg
DA = Dag Andersen
ETR = Elisabeth Thand Ringqvist
EW = Elsa Widding
FR = Fredrik Reinfeldt
IK = Inre kabinettet, partiledarna inom Alliansen
LGJ = Lars G Josefsson
LW = Lars Westerberg
MF = Marianne Förander
MFR = Malin Fries
MO = Maud Olofsson
OA = Ola Alterå
PK = Peter Kokk
PÖ = Per Östensson
VA = Viktoria Aastrup

Bilaga A3.1.4

REGERINGSKANSLIET

2014-02-28

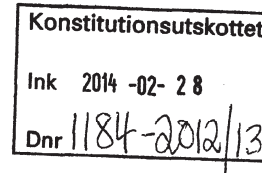
SB2013/10096/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 2 – Dåvarande näringsministerns hantering av Vattenfall AB:s förvärv av Nuon

Härmed överlämnas promemorior från Finansdepartementet och Näringsdepartementet. Två av bilagorna har sekretessmarkeringar.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditiionschefen Fredrik Ahlén.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-02-28

Finansdepartementet

Expeditions- och rättschefen

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 2 – Dåvarande näringsministerns hantering av Vattenfall AB:s förvärv av Nuon

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets kompletterande frågor 6–8 och 13 i rubricerat ärende. Svaren har tagits fram i samråd med Näringsdepartementet.

6. På vilket sätt initierar regeringen beslut om vilka avkastningskrav statligt ägda bolag ska ha? Går det till på samma sätt att ändra ett befintligt avkastningskrav? Hur fattas beslut om avkastningskrav? På vilka grunder bedöms hur stort avkastningskrav ett statligt bolag bör ha? Finns det några riktlinjer för denna bedömning och hur är i så fall dessa utformade?

Metoden för framtagandet av de statliga bolagens ekonomiska mål redovisas i regeringens årliga skrivelser med redogörelser för företag med statligt ägande. Av den senaste skrivelsen framgår sammanfattningsvis följande (skr. 2012/13:140 bilaga s. 34 f.).

Ägaren beslutar inte om avkastningskrav, utan om ekonomiska mål, varav ett avser lönsamhet. Lönsamhetsmålet, som kan vara ett avkastningsmål eller ett marginalmål, ska ge uttryck för en ambitiös, men samtidigt uppnåelig, målbild för bolaget. När ett bolags ekonomiska mål för första gången fastställs ger bolagets styrelse den verkställande direktören i uppdrag att i samverkan med Regeringskansliets förvaltningsorganisation analysera och lämna förslag till mål. Detta arbete bedrivs i form av ett projekt som lämnar ett gemensamt förslag till bolagets styrelse, som sedan bereds parallellt i Regeringskansliet. Efter att styrelsen godkänt målen fastställs dessa på ordinarie eller extra bolagsstämma. Ändringar i målen bereds på samma sätt.

Kostnaden för eget kapital, som bedöms med utgångspunkt i ägarens risk i innehavet, utgör ett golv för lönsamhetsmålet. Genom att sätta ett lönsamhetsmål som överstiger kapitalkostnaden säkerställs att bolaget strävar mot värdeskapande och att bolagets verksamhet bedrivs så att inte bristande effektivitet uppstår. De ekonomiska målen bygger på

2

analyser av kapitalkostnaden och av bolagets affärsplan, men också på bedömningar och jämförelser med utgångspunkt i bolagets bransch.

Beredningsrutinerna framgår av Statsrådsberedningens promemoria Samrådsformer i Regeringskansliet (SB PM 2012:1 rev. 2013) samt Statsrådsberedningens promemoria Den politiska samordningen av den 17 mars 2010.

7. Hur fattas beslut om avkastningskrav för Vattenfall? Hur kan ett sådant beslut ändras?

Beslut om nya ekonomiska mål eller ändringar av sådana mål för Vattenfall AB (Vattenfall) fattas på det sätt som beskrivits i svaret på fråga 6, dvs. på en bolagsstämma.

8. Hade beslutet på en extra bolagsstämma i Vattenfall den 28 november 2012 om nya ekonomiska mål för Vattenfall, bl.a. om ändrat mål för avkastningen, något samband med Vattenfalls förvärv av Nuon, och i sådant fall vilket samband?

Beslutet den 28 november 2012 var ett led i en större översyn av ekonomiska mål i bolag med statligt ägande, som avses pågå 2012–2015. Vattenfalls nya ekonomiska mål ska ses mot bakgrund av en omvärld med låga räntor och pressade elpriser och bolagets reviderade strategi, som innebar ett tydligare fokus på Norden, fortsatta investeringar i förnybar energi och en tydlig inriktning mot att reducera bolagets koldioxidutsläpp (se pressmeddelande "Nya ekonomiska mål för Vattenfall" från Finansdepartementet den 28 november 2012).

13. Som framgår ovan under rubriken tidigare granskning berördes ägarförvaltningen av statliga ägda bolag vid granskningen 2009/10 av regeringens styrning av Vattenfall. Vilka riktlinjer och rutiner finns generellt för situationen när regeringen tar ställning i större frågor vad gäller statligt ägda bolag dels i situationen när ett bolag kontaktar regeringen i en större fråga, dels i situationen när regeringen själv tar initiativ i en större fråga? Vilka riktlinjer och rutiner finns för regeringens interna process i de olika fallen? Vilken roll har statens representant i styrelsen i de olika fallen? Vilka riktlinjer och rutiner finns för hur regeringen ger sina instruktioner och synpunkter till statligt ägda bolag i de olika fallen? Vilka riktlinjer och rutiner finns för dokumentation av kontakterna? Skiljer sig svaren på dessa frågor beroende på om bolaget är helägt eller delägt av staten och i så fall hur?

Det s.k. samordningsansvaret redovisades första gången i ägarpolicyn i skrivelsen 2010 års redogörelse för företag med statligt ägande. Samordningsansvaret definierades i skrivelsen som att styrelsen genom styrelseordföranden ska samordna sin syn med företrädare för ägaren när bolaget står inför särskilt viktiga avgöranden. Regeringen framhöll vidare

att det ytterst åligger styrelsen att bedöma huruvida samordning ska ske inför ett visst styrelsebeslut. (skr. 2009/10:140 bil. s. 19).

I skrivelsen 2011 års redogörelse för företag med statligt ägande angavs att exempel på särskilt viktiga avgöranden som ska samordnas kan vara större förvärv, fusioner eller avyttringar, men även beslut som innebär att bolagets riskprofil eller balansräkning förändras på ett avsevärt sätt (skr. 2010/11:140 bil. s. 18). Beskrivningen av samordningsansvaret i ägarpolicy har språkligt justerats sedan den första redogörelsen, men den materiella innebörden av ansvaret är oförändrad. I de flesta fall tas bestämmelser om samordningsansvaret in i styrelsens arbetsordning. Bolagets förvaltare har inte något annat bolagsrättsligt ansvar än övriga styrelseledamöter. Förvaltaren kan dock vid behov bistå styrelseordföranden och övriga styrelseledamöter med att identifiera frågor hos styrelsen som bör bli föremål för ägarsamordning innan styrelsen fattar beslut.

Statens ägarpolicy tillämpas i majoritetsägda bolag med statligt ägande. I övriga bolag där staten är delägare verkar staten i dialog med övriga ägare för att ägarpolicy ska tillämpas.

Som angivits i svaret på fråga 6 framgår beredningsrutinerna av Statsrådsberedningens promemoria Samrådsformer i Regeringskansliet (SB PM 2012:1 rev. 2013) samt Statsrådsberedningens promemoria Den politiska samordningen av den 17 mars 2010.

I sin rapport Regeringens förvaltning av sex statliga bolag (RiR 2004:28) rekommenderade Riksrevisionen regeringen bl.a. att fastställa för departementen gemensamma föreskrifter för dokumentation av ägarförvaltningen som möjliggjorde att i efterhand följa viktigare händelseförlopp samt kontakter och styrsignaler som förekommit mellan ägarförvaltning och bolag. Våren 2006 fastställde Regeringskansliet för första gången riktlinjer för dokumentation av myndighetens bolagsförvaltning. I nu gällande riktlinjer anges bl.a. hur samordningen av ägarfrågor ska beredas och dokumenteras. Av riktlinjerna framgår exempelvis att ägarens ställningstagande meddelas bolagets styrelseordförande av ansvarigt statsråd och att detta som huvudregel ska göras skriftligen. Riktlinjerna ses över årligen och ska vara ett stöd i Regeringskansliets förvaltning av bolagen samt ge en samlad bild av dokumentationen och besluten i samband med förvaltningen. Riktlinjerna gäller oavsett om ett bolag är hel- eller delägt av staten.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-02-28

Näringsdepartementet

Expeditionschefen

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 2 – Dåvarande näringsministerns hantering av Vattenfall AB:s förvärv av Nuon

3 bilagor

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets kompletterande frågor (fråga 1–5, 9–12 och 14–19) i rubricerat ärende.

Den 1 januari 2011 överfördes ansvaret för förvaltningen av merparten av de statligt ägda bolagen, däribland Vattenfall AB (Vattenfall), från Näringsdepartementet till Finansdepartementet. Innehållet i denna promemoria har tagits fram i samråd med Finansdepartementet.

1. I svaret i Näringsdepartementets promemoria den 15 januari 2014 på frågorna 1 och 2 anges att det under 2008 bedrevs ett strategiarbete med deltagare från konsultfirman McKinsey, Vattenfall, Näringsdepartementet och Finansdepartementet. Detta utmynnade i en rapport från McKinsey den 29 januari 2009 till Näringsdepartementet. I rapporten dras slutsatsen att en strategisk inriktning mot europeisk tillväxt skulle vara värdeskapande för Vattenfall. Vidare anges i svaret att strategiarbetet så småningom ledde till att regeringen föreslog riksdagen ett förtydligande av Vattenfalls uppdrag (prop. 2009/10:179). Vilka statsråd hade kännedom om det pågående strategiarbetet och var arbetet med att ta fram en ny strategi för Vattenfall förankrat inom regeringen? Föranledde rapporten från McKinsey några överväganden och beslut inom Regeringskansliet eller av regeringen vid sidan av propositionen (prop. 2009/10:179) om ett förtydligande av Vattenfalls uppdrag? På rapporten från McKinsey finns angivet "Möte med Ola Alterå 29 januari 2009". Vilken typ av möte var detta? Fattades några beslut vid mötet och i sådant fall vilka beslut?

Regeringen aviserade redan i budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m., avsnitt 1.5.3), mot bakgrund av den hårda kritik som Riksrevisionen i flera skrivelser riktat mot den tidigare regeringen, att den skulle se över statens bolagsförvaltning. I budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1 utg.omr. 24 s. 49) angavs att arbetet med den bolagsgenomgång som

regeringen aviserat pågick och att den omfattade även Vattenfall. Arbetet med bolagsgenomgången av Vattenfall var således väl känt av såväl regeringen som av riksdagen. Vid Vattenfalls bolagstämma 2009 höll också statens ägarrepresentant ett anförande i vilket han informerade om det arbete som staten bedrev med avseende på Vattenfalls strategiska ramverk.

Av den dokumentation som har påträffats i Regeringskansliet framgår, som anförts i svaret på fråga 1 och 2 i promemorian av den 15 januari 2014, att företrädare för Finansdepartementet och Näringsdepartementet deltog i strategiarbetet. Rapporten föranledde inte några beslut av regeringen eller Regeringskansliet, utöver propositionen Förtydligande av uppdraget för Vattenfall AB (publ) (prop. 2009/10:179). Propositionen bereddes i Regeringskansliet enligt sedvanliga rutiner.

Strategiarbetet ledde fram till att regeringen beslutade den ovan nämnda propositionen med förslag till ändrat uppdrag för Vattenfall, som godkändes av riksdagen. I propositionen presenterade regeringen bl.a. de utmaningar Vattenfall stod inför och den framtida strategin för Vattenfall. Regeringen anförde därvid att de utmaningar bolaget står inför kräver fokus på konsolidering och effektivisering snarare än förvärvsdriven tillväxt för att därigenom skapa värde och nå ägarens avkastningsmål. Vidare anförde regeringen att en ledande position i koldioxideffektiv teknik och hållbar energiproduktion är en viktig komponent för framtida värdeskapande för Vattenfall. Av propositionen framgår att ägaren kommunicerade det nu angivna vid årsstämman 2009.

Med anledning av riksdagens beslut ändrades Vattenfalls bolagsordning så att föremålet för bolagets verksamhet bl.a. blev att generera en marknadsmässig avkastning genom att affärsmässigt bedriva energiverksamhet så att bolaget tillhör ett av de bolag som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion. Vidare beslutade Vattenfalls styrelse om en ny strategi för bolaget, se Vattenfalls årsredovisning för 2010, s. 5–15 och skr. 2010/11:140 bilaga 1 s. 98.

Den tidigare tillväxtstrategin innehöll inga krav på att Vattenfall skulle verka för miljömässig hållbarhet när bolaget opererade utanför Sveriges gränser. Sådana krav infördes först genom den ovan nämnda ändringen i Vattenfalls bolagsordning. I propositionen som föregick ändringen anförde regeringen följande (prop. 2009/10:179 s. 10). Regeringen anser att svenska staten ska vara en ansvarsfull ägare till koncernen Vattenfall och att bolaget ska bedriva föredömlig verksamhet med utgångspunkt i rådande förutsättningar oavsett på vilken marknad som bolaget agerar. Därmed bör alla geografiska avgränsningar utgå ur bolagsordningen.

Regeringskansliet har inga uppgifter om vad som avhandlades vid det möte som anteckningen på rapporten avser, utöver det som framgår av dokumentet.

2. I svaret på fråga 1 och 2 anges även att redan långt innan förvärvet av Nuon hade Vattenfall en tillväxtstrategi med ambitionen att utvecklas till ett ledande europeiskt energiföretag. När beslutades denna strategi?

Som Regeringskansliet konstaterat i svaret på fråga 2 i promemorian av den 15 januari 2014 var det den förra regeringen som först redovisade strategin i fråga i de årliga skrivelserna om statligt ägande (se t.ex. skr. 2000/01:120 bilaga 1 s. 23 och 2001/02:120 bilaga 1 s. 31). I skrivelserna beskrivs också de förvärv som strategin föranledde. Någon dokumentation som utvisar när strategin beslutades av bolagets styrelse har inte stått att finna i Regeringskansliet.

3. I rapporten från McKinsey anges att inriktningen mot europeisk tillväxt troligen kommer att kräva kapitaltillskott och ett breddat ägande på sikt. Har frågor om kapitaltillskott till Vattenfall övervägts inom regeringen eller Regeringskansliet och har något beslut gällande kapitaltillskott till Vattenfall fattats? Om kapitaltillskott har övervägts, har det haft samband med Vattenfalls förvärv av Nuon? Om valet av strategi medfört att det krävs kapitaltillskott, hur har detta förankrats i riksdagen? Hade det som angavs i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 24 s. 60) att en ägarbreddning i Vattenfall kunde övervägas något samband med Vattenfalls förvärv av Nuon?

Vattenfall har inte ansetts vara i behov av kapitaltillskott. Regeringen har i budgetpropositionen för 2011 inte nämnt förvärvet av N.V. Nuon Energy (Nuon) i samband med sitt uttalande om en eventuell ägarbreddning i Vattenfall (prop. 2010/11:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.6.4).

4. Har frågor om breddat ägande av Vattenfall övervägts inom regeringen eller Regeringskansliet? Vilka överväganden har i så fall gjorts? Om breddat ägande har övervägts, har det haft samband med Vattenfalls förvärv av Nuon? Om valet av strategi enligt rapporten från McKinsey medfört att överväganden om breddat ägande gjorts, hur har detta förankrats i riksdagen?

Regeringens överväganden återfinns i regel i propositioner, skrivelser och andra gemensamt beredda och beslutade dokument. I budgetpropositionen för 2011 anförde regeringen att den hade genomfört ett arbete kring Vattenfalls framtida inriktning, som resulterat i propositionen om ett förtydligt uppdrag. Regeringen anförde vidare att staten fortsatt skulle vara majoritetsägare i bolaget, men att en ägarbreddning kunde komma att övervägas (prop. 2010/11:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.6.4).

Enligt en promemoria av den 2 december 2010 i Vattenfalls årsakt för 2010, med anteckningar från ett möte mellan representanter från bolaget och ägaren, anges att ägaren kommer att titta på en målbild på längre

sikt, och på ägarfrågan, i enlighet med det ovan nämnda uttalandet i budgetpropositionen.

5. I bilaga 1 till Näringsdepartementets svarspromemoria anges i punkt 12 att ägarens avkastningskrav inte kommer att nås under kommande (ca) 10-årsperiod givet den värdering som anges i promemorian. Motsvarande anges i bilaga 2 s. 2 fjärde punkten. Vilka inom regeringen och Regeringskansliet delgavs denna information? Vilka överväganden har denna information lett till? Har informationen föranlett något regeringsbeslut eller Regeringskanslibeslut?

De aktuella handlingarna, som är daterade den 11 februari 2009, är upprättade av den dåvarande bolagsförvaltaren för Vattenfall och ställda till den dåvarande näringsministern och en av hennes statssekreterare. I en av handlingarna redovisas vad som anges vara en bedömning av en politiskt sakkunnig tjänsteman vid departementet. Det finns utöver detta ingen uppgift om vilka övriga inom regeringen eller Regeringskansliet som kan ha tagit del av handlingarna eller vilka överväganden innehållet i dessa lett till. Informationen har dock inte föranlett något regerings- eller Regeringskanslibeslut.

9. I svaret på frågorna 8, 9 och 10 anges bl.a. att Vattenfalls årsakt för 2008 innehåller en handling som inkom till Näringsdepartementet den 21 januari 2009 och som utvisar Vattenfalls egen beräkning av sin avkastning på nettotillgångar mellan 2009 och 2018. Beräkningen anges omfatta scenarier som inkluderar, respektive inte inkluderar, ett förvärv av Nuon. Till dokumentet har fogats en promemoria upprättad av en tjänsteman vid Näringsdepartementet. Vilka överväganden har dessa dokument lett till inom regeringen och Regeringskansliet? Utskottet önskar en kopia av den nämnda handlingen och den därtill fogade promemorian.

Som nämnts i svaret på fråga 4 återfinns regeringens överväganden i regel i propositioner, skrivelser och andra gemensamt beredda och beslutade dokument. Någon dokumentation som visar vilka överväganden handlingarna föranlett inom Regeringskansliet har inte stått att finna i Regeringskansliet. De av utskottet efterfrågade handlingarna bifogas, se bilaga 1 och 2. Handlingarna innehåller uppgifter som omfattas av sekretess.

10. I svaret på frågorna 8, 9 och 10 anges även att den dåvarande näringsministern i media har uppgett att hon ställt kontrollfrågor till Vattenfalls styrelse om bolaget kunde klara avkastningen om den aktuella investeringen genomfördes och då fått ett jakande svar. Hur formulerades kontrollfrågorna? Vilka var svaren på frågorna? Hur har frågorna och svaren dokumenterats? Vilka budskap förmedlades till bolaget efter det att statsrådet Maud Olofsson fått svar på kontrollfrågorna och i vilken form skedde det? Finns det någon dokumentation i Regeringskansliet som visar vilka besked Vattenfall fick i samband med samordningen?

Någon dokumentation av kontrollfrågorna, svaren på dessa eller vilka besked Vattenfall fick i samband med samordningen har inte stått att finna i Regeringskansliet. Som framgår av svaret på fråga 3–7 i promemorian av den 15 januari 2014 ingick dock Regeringskansliet inför förvärvet ett uppdragsavtal med Merrill Lynch om finansiell rådgivning rörande ett förvärv av Nuon. I sin rapport med anledning av uppdraget bedömer Merrill Lynch att en köpeskilling om 8,5 miljarder euro är rimlig från en finansiell utgångspunkt utifrån köparens, dvs. Vattenfalls perspektiv.

11. I svaret i Näringsdepartementets promemoria på frågorna 3-7 anges bl.a. att företrädare för regeringen vid flera tillfällen har anfört att ingen av partiledarna, förutom dåvarande näringsministern, erhöll information om förvärvet innan det genomfördes. Vad var skälet till att de övriga partiledarna inte informerades om Vattenfalls planer på att förvärva Nuon?

Den aktuella frågan var inte sådan att den med självklarhet skulle beredas med samordningskanslierna mot bakgrund av då gällande förutsättningar.

12. I svaret på utskottets frågor 3-7 konstateras i Näringsdepartementets svarspromemoria den 15 januari 2014 att statligt ägda aktiebolag, liksom privatägda aktiebolag, regleras av aktiebolagslagen (2005:551) och att det innebär bl.a. att det var Vattenfalls styrelse som fattade beslutet om att förvärva Nuon och inte regeringen. Det anges i svaret att förvärvet inte föregicks av något regeringsbeslut. I en anteckning den 12 februari 2009 i en promemoria (bilaga 3 till svarspromemorian) upprättad den 27 februari 2009 anges "Finns ej skäl att säga nej till affären". Vidare anges att beslutet om att medel fick användas för att upphandla en finansiell rådgivare bereddes med Finansdepartementet. Fattades det inom Regeringskansliet några beslut vid samordningen inför Vattenfalls förvärv av Nuon förutom regeringskanslibeslutet den 30 januari 2009 om att upphandla en finansiell rådgivare? Vad var det i så fall fråga om för beslut? Var några andra departement eller statsråd inblandade i samordningen (utöver beredningen med Finansdepartementet av beslutet om att upphandla en finansiell rådgivare)?

Beslutet av den 30 januari 2009 avsåg ett bemyndigande att genomföra upphandling av finansiell rådgivning samt att underteckna avtal därom. Därutöver fattades den 24 februari 2009 ett regeringskanslibeslut om ianspråktagande av medel för uppdraget till rådgivaren. Finansdepartementet deltog även i beredningen av det senare beslutet. Dessa två regeringskanslibeslut var rutinmässiga till sin karaktär och innebar inget ställningstagande till Nuonförvärvet. I bilagor till de båda beslutskoncepten nämns endast helt kort att en finansiell rådgivare ska upphandlas för att ge en s.k. "fairness opinion" med anledning av att Vattenfall har meddelat regeringen att man överväger att "delta i ett

auktionsförfarande genom att lägga ett bud i syfte att förvärva ett annat större energibolag.” I bilagan nämns inte vilket energibolag som avses.

Syftet med att anlita en finansiell rådgivare var alltså att skaffa ett underlag från en oberoende bedömare för att kunna värdera om det fanns skäl att ifrågasätta den bedömning som Vattenfalls styrelse gjort avseende vad som var en rimlig budnivå.

Företrädare för regeringen har vid flera tillfällen anfört att ingen av partiledarna, förutom dåvarande näringsministern, erhöll information om förvärvet innan det genomfördes, jfr t.ex. finansmarknadsministrarnas svar på interpellation 2012/13:510.

Bortsett från anteckningen daterad den 12 februari 2009, som nämndes i svaret på fråga 3–7 i promemorian av den 15 januari 2014, och vars innebörd inte har kunnat klargöras, har det inte stått att finna någon dokumentation som tyder på att några andra departement eller statsråd var inblandade i samordningen.

14. I svaret på frågorna 1 och 2 anges också att det i årsakten för 2008 för Vattenfall finns en anteckning från den 16 oktober 2008 enligt vilken det skulle framföras till bolaget att ägaren känner tveksamhet kring att lämna indikativa bud i syfte att förvärva Nuon eller ett annat nederländskt bolag. Vidare anges att i en annan anteckning i samma akt den 20 oktober 2008 anges att ägaren kan acceptera att de indikativa buden lämnas trots att projektet i syfte att klargöra det strategiska ramverket ännu inte är avslutat. Vidare anförs att det i den senare anteckningen anges att företrädare för bolaget påtar sig att i ett senare skede, beroende på utfallet i den strategiska processen, kunna dra sig ur processen och att de indikativa buden var villkorade på sådant sätt, och processen i övrigt strukturerad så, att det var möjligt. Vad var anledningen till att ägaren den 20 oktober 2008 kunde acceptera de indikativa buden lämnades medan ägaren den 16 oktober 2008 kände tveksamhet kring att lämna buden, dvs. 4 dagar tidigare? Vem beslutade den ändrade inställningen och vad var skälet till den ändrade inställningen? När avslutades projektet med syfte att klargöra det strategiska ramverket?

Vid tidpunkten för förvärvet hade strategiarbetet ännu inte avslutats, utan Vattenfall hade alltså den tillväxtstrategi som nämns i svaret på fråga 2 i promemorian av den 15 januari 2014.

Som framgår av aktanteckningen av den 20 oktober 2008 påtar sig Vattenfalls styrelseordförande och dess vd att se till att de indikativa buden är villkorade på ett sådant sätt och processen i övrigt är strukturerad så att det är möjligt att dra sig ur processen.

Den 20 oktober 2008 hölls även ett möte där bl.a. dåvarande näringsministrarnas statssekreterare deltog. Vidare finns i ärendet underlag

för mötet i form av en powerpoint-presentation med titeln "Workshop 3" daterad samma dag. Därutöver har Regeringskansliet inte information om vad som avhandlades på mötet.

Ärendet med diarienummer N2008/4798/SÄ, som avsåg strategiprojektet, lades till handlingarna den 15 december 2009. Den sista diarieförda handlingen i ärendet är den ovan nämnda promemorian av den 4 november 2009. Projektet avslutades i och med att regeringen den 19 mars 2010 lade fram en proposition om Förtydligande av uppdraget för Vattenfall AB (publ) (prop. 2009/10:179) samt att ändringar beslutades i Vattenfalls bolagsordning.

15. I vilket syfte har promemorian Händelseförlopp och kontakter i samband med Vattenfalls förvärv av Nuon (N2009/780/SÄ 2009-02-27) upprättats? Har innehållet i promemorian, bl.a. på raderna för datumen "090211 ETR (MO)" och "090212 ETR", godkänts i någon form och i så fall av vem och när? Vem lämnade informationen som tagits in i promemorian på raderna för datumen "090211 ETR (MO)" och "090212 ETR"?

Det finns ingen uppgift om vad som föranlett upprättandet av promemorian eller varifrån informationen hämtats. Promemorior som upprättas av tjänstemän i Regeringskansliet brukar regelmässigt inte godkännas av någon och så förefaller inte heller skett i detta fall.

16. I promemorian daterad 27 februari 2009 med händelseförlopp och kontakter i samband med Vattenfalls förvärv av Nuon nämns i anteckningarna den 28 januari 2009 och 30 januari 2009 kl. 13.00 en HL. Dessutom förekommer i promemorian förkortningarna MK (090120, 090122), DE (090130), JA (090130), FA (090131) och UBS, MS, ML (090201). Vem/vad avses med dessa förkortningar?

Promemorian innehåller inte några definitioner av de aktuella förkortningarna.

I bilaga 3 står "HL" för den dåvarande statssekreteraren i Finansdepartementet med ansvar för budgetfrågor. "DE" avser sannolikt den dåvarande expeditionschefen i Näringsdepartementet och "ML", "MS" och "UBS" torde avse de tre konsultfirmorna, Merrill Lynch International, Morgan Stanley & Co. Limited respektive UBS Limited.

17. Utskottet önskar en kopia av promemorian över olika händelser med diarienummer N2008/1761/SÄ som finns i årsakten för Vattenfall för 2008.

Den av utskottet efterfrågade handlingen bifogas, se [bilaga 3](#).

18. Utskottet begärde en kopia av det e-postmeddelande som enligt en artikel på Svenska Dagbladets webbplats den 7 februari 2013 ska ha skickats

av en tjänsteman vid Näringsdepartementet till Vattenfalls dåvarande finanschef och till statens representant i Vattenfalls styrelse. I svarspromemorian från Näringsdepartementet den 15 januari 2014 anges att någon handling som motsvarar utskottets beskrivning inte har påträffats i Regeringskansliet. Utskottet önskar återigen att få ta del av det e-postmeddelande som avses i artikeln i Svenska Dagbladet. Det kan noteras att tjänstemannen enligt den nämnda artikeln har bekräftat för tidningen att hon skrev e-postmeddelandet.

Som framgår avpromemorian av den 15 januari 2014 har någon handling som motsvarar utskottets beskrivning inte stått att finna i Regeringskansliet.

19. Vilka kommentarer i övrigt föranleder denna promemoria?

Promemorian föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Bil. 1
Uttalandet bas. inför Moon

REGGERINGSKANSALHET
Näringsdepartementet
Registratorn
Ink. 2009-01-21
Dnr. N-2008/7611/Syg

HEMLIG
Enligt 30 kap. 13 § sekretesslagen
och 20 kap. 26 § utskottets
förfaranderegler
2010-02-04

RONA	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

VAB STAND-ALONE

15,3% 18,4% 16,5% 15,1% 10,6%

NAP2. RONA belastning under investeringsperiod (ENEA, Boxberg, Moorburg).
NAP3, men samtidigt driftagande av Boxberg och Moorburg

GRAPE STAND-ALONE
(excl acquisition effects)

20,4% 19,9% 19,0% 20,7% 17,0%

GRAPE STAND-ALONE
(incl acquisition effects)

16,0% 10,2% 9,6% 10,7% 7,4%

Successivt ökande net assets i takt med att den icke räntebärande skulden till minoriteten upplöses, dvs. "verdligt" Net Asset relativt resultatet utan justering för minoriteten, slår igenom först efter 2015 (men börjar då också bli delvis nedskrivnen genom övervärdesavskrivningarna). Skulden till minoriteten är bokförd som icke räntebärande eftersom räntan betalas i form av (en i förväg fast) utdelning

Ökande RONA i takt med minskad net asset som kommer från övervärdesavskrivningarna.

CONSOLIDATED ENTITY
(VAB + Grape incl acq effects)

14,5% 16,1% 14,2% 13,9% 9,5%

NAP2 NAP3

RONA, average

14,7%

HEMLIG
Enligt 30 kap. 13 § sekretesslagen
och 20 kap. 26 § utskottets
förfaranderegler
2014-02-28
KONSTITUTIONS-
UTSKOTTET

Bil 2

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-01-21

Näringsdepartementet

Statligt ägande
Elsa Widding
Telefon 08-4051523
Mobil 076-1030371
E-post elsa.widding@enterprise.ministry.se

HEMLIG
Enligt 30 kap. 23 § offentlighets-
och sekretesslagen (2009:400)
2010-02-01
REGERINGSKANSLIET
Näringsdepartementet

10-year forecast Vattenfall and Vattenfall + Grape

Se bifogat excelark "Return of Net Assets"

HEMLIG
Enligt 30 kap. 23 § offentlighets-
och sekretesslagen (2009:400)
2014-02-28
KONSTITUTIONS-
UTSKOTTET

Bilag 2
gjord av Elsa Widding/SÅ

<u>10-year forecast Vattenfall and Vattenfall+Grape_090121 (excl synergies, excl investments in Grape > depreciation):</u>	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Vattenfall excl Grape EBIT	33615	41416	41380	40912	31604					
Vattenfall incl Grape EBIT	35963	44668	45784	47135	36472					
Difference:	2348	3252	4404	6223	4868					
Acquisition Net Assets (assuming investments = depreciation in Orange!)	72000	72000	72000	72000	72000					
Return on Net Assets for Acquisition, % b.t	3,3	4,5	6,1	8,6	6,8					
Return requirement b.t	11,0	11,0	11,0	11,0	11,0					
Difference, %:	-7,7	-6,5	-4,9	-2,4	-4,2					
In Value terms, MSEK:	-5572	-4668	-3516	-1697	-3052					
Lost Returns 2009-2018, not discounted:										

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-11-24

N2008/1761/SÄ

Näringsdepartementet

Statligt ägande

VISSA ANTECKNINGAR
INNEHÅLLER KONFIDENTIELL
INFORMATION

F:2011/67

Bil. 3

År 2008

Aktanteckning; Vattenfalls årsakt för 2008 (N2008/1761/SÄ)

Datum	Deltagare	Aktivitet
080618	MO, LW, OA, ETR, VA	Lunchmöte mellan Näringsministern och nyvalda styrelseordföranden. Om Vattenfall - frågor och intentioner.
080818	LGJ	Information från VD. Tysklands förbundskansler Angela Merkel på Sverigebesök i morgon. Uppdatering av händelserna kring bygget av kolkraftverket i Moorburg, vilket även Merkel följer.
080929	ETR	Informerades om Enea (att ev. förvärva en andel i samband med en börsnotering), processerna kring potentiell försäljning av bolagen Essent och Nuon.
081001	OA, ETR, JM, EW, VA	Möte om samägandet av svenska kärnkraftverk.
081016	OA, ETR	Besked om att avvakta med eventuellt förvärv av Essent eller Nuon till dess att resultatet av projekt Jeanette är klart (N2008/4798/SÄ)
081016	LW	Information; ägaren kan inte stödja en process där bolaget lämnar ett indikativt bud på Essent eller Nuon, eftersom projekt Jeanette inte är avslutat
081016	LGJ	Information; ägaren kan inte stödja en process där bolaget lämnar ett indikativt bud på Essent eller Nuon, eftersom projekt Jeanette inte är avslutat
081020	OA, LGJ, LW, VA	Bolaget meddelade att det är antingen Essent eller Nuon som är intressant att eventuellt förvärva. Konstaterades att processen i projekt Jeanette sannolikt kommer att vara avslutad innan förvärvsprocesserna för Essent och Nuon är avslutade.
081107	FS	Information om MUAB, Västeråsfaller. MFR utses som kontaktperson på M-dep i ärendet
081113	LGJ	Finns uppsatt på intressentlista för potentiellt förvärv av Essent. Indikativt bud lämnat.
081125	OA	Besked om att det passar inte att göra förvärv just nu - till dess att motsatsen är bevisad. Ägaren kommer att ge besked i processen någon gång mellan 081208 och 081218. MO står bakom slutsatserna i projekt Jeanette. Förbereda information till SB.
081125	ETR	Information om att MO talat med LGJ om slutsatserna i projekt Jeanette
081128	LW	LW talat med OA om ett eventuellt förvärv av Essent.

081211	OA	Möte om ett eventuellt förvärv av Essent.
081212	OA, LW, LGJ, ETR, MF, VA, HGP, AN	Möte om elbilssatsning. OA meddelar att han gärna ser att industrierna hittar varandra och gör goda affärsmässiga projekt tillsammans.
081214	OA	Talat med MO om Essent förvärvet och hur det passar in i slutsatserna kring projekt Jeanette.
090109	LW	LW informerade om att bolaget har omformulerat det reviderade indikativa budet till ett bindande bud, vilket var ett villkor för att få gå vidare i processen. RWE ska ha lämnat ett högre bud och det spekuleras om att affären redan är klar.
090112	LGJ	LGJ informerade om att RWE köper Essent för 9,2 mdEUR och åtar sig samtidigt att lösa alla cross border leasar, en kostnad som Vattenfall uppskattar till 700 mEUR.
090113	OA	Informerade OA om Essentaffären.
090113	LW	Den 15/2 är satt som dag för att lämna ett indikativt bud på Nuon. <i>Se vidare N2009/780/SÅ.</i>
090225	HvU	Informerade om att Fyrstads Energi begärt att Vattenfall ska stänga av nätet. Fyrstads Energi har kontrakt med SAAB. <i>Nor.</i> Frågan löste sig dock utan att Vattenfall behövde vidta åtgärder.
090312	OA, LGJ, CE	Besök i NU. Informerade NU om förvärvet av Nuon
090319	ETR	Eftersöker information kring rörliga ersättningar i Vattenfall. CE återkopplar.
090323	OA, LW, VA	Möte. Diskuterade förvärvet av Nuon, nybyggnation av kärnkraft i Storbritannien och samägandet av de svenska kärnkraftverken. Finns inget stöd från ägaren att gå in i en nybyggnadsprocess av kärnkraft.
090403	CE, JF, DA, EW, VA	Informationsmöte kring ersättningssystem och anställningsavtal i Tyskland, Moorburg (skiljeförfarande under Energy Charta i Washington), potential kring inblandning av biomassa i kolkraftverken samt förvärvsprocessen av Nuon.
090417	OA, ETR, VA	Möte om samägandet, bolagets atomansvar i Tyskland och att gå till riksdagen med en proposition med Vattenfalls strategiska ramverk (uppdraget).
090424	OA	Stämmer av slutsatserna av Jeanetteprojektet med SB, inför kommunikation av dessa på Vattenfalls årsstämma.

AN = Anders Nyberg, Näringsdepartementet
CE = Christopher Eckerberg, Vattenfall
DA = Dag Andersen, Vattenfall
ETR = Elisabeth Thand Ringqvist, Näringsdepartementet
EW = Elsa Widding, Näringsdepartementet
FS = Fredrik Sundin, Vattenfall
HGP = Hans G Pettersson, Näringsdepartementet
HL = Hans Lindblad, Finansdepartementet
HvU = Hans von Uthman, Vattenfall
JA = Jan Magnusson, särskild utredare
LGJ = Lars G Josefsson, Vattenfall
LW = Lars Westerberg, Vattenfall
MF = Marianne Förander, Näringsdepartementet
MFR = Malin Fries, Näringsdepartementet
MO = Maud Olofsson, Näringsminister
OA = Ola Alterå, ssekr Näringsdepartementet
PÖ = Per Östenson, Finansdepartementet
VA = Viktoria Aastrup, Näringsdepartementet

Bilaga A3.1.5

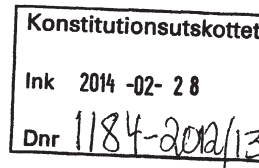
REGERINGSKANSLIET

2014-02-28

SB2013/10096/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen**Konstitutionsutskottets granskningsärenden 2 och 20 – Regeringens
hantering av Vattenfall AB:s förvärv av Nuon**

Härmed överlämnas en promemoria från Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Fredrik Ahlén.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-02-28

Näringsdepartementet

Expeditionschefen

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 2 och 20 – Regeringens hantering av Vattenfall AB:s förvärv av Nuon

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

Den 1 januari 2011 överfördes ansvaret för förvaltningen av merparten av de statligt ägda bolagen, däribland Vattenfall AB (Vattenfall), från Näringsdepartementet till Finansdepartementet. Innehållet i denna promemoria har tagits fram i samråd med Finansdepartementet.

1. *Gjordes det några överväganden i samband med samordningen inför Vattenfalls förvärv av Nuon om det skulle komma att behövas kapitaltillskott till Vattenfall eller ett breddat ägande i Vattenfall som en följd av förvärvet av Nuon? Om så var fallet, vad ledde övervägandena till för slutsatser? Gjordes några överväganden av om riksdagen borde informeras om eventuella behov av kapitaltillskott till eller av ett breddat ägande i Vattenfall? Vilka statsråd var informerade om sådana eventuella överväganden eller slutsatser?*
2. *Gjordes några överväganden, och i så fall vilka, om information till riksdagen om Vattenfalls planerade förvärv av Nuon? Gjordes några överväganden, och i så fall vilka, om information till riksdagen om eventuella ekonomiska konsekvenser för staten som Vattenfalls förvärv av Nuon kunde medföra?*
3. *Gjordes det några överväganden utifrån dåvarande 9 kap. 10 § regeringsformen i samband med samordningen med Vattenfall inför bolagets planerade förvärv av Nuon? Om så var fallet, vad ledde övervägandena till för slutsatser? Om det gjordes sådana överväganden, deltog några statsråd i övervägandena eller informerades några statsråd om slutsatser av eventuella sådana överväganden?*

2

Som Regeringskansliet har anfört i svaret på fråga 3 i promemorian av den 28 februari 2014 i granskningsärende 2 har Vattenfall inte ansetts vara i behov av kapitaltillskott. Vidare har regeringen i budgetpropositionen för 2011 inte nämnt förvärvet av N.V. Nuon Energy (Nuon) i samband med sitt uttalande om en eventuell ägarbreddning i Vattenfall (prop. 2010/11:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.6.4).

4. Enligt en promemoria av den 17 mars 2010 om den politiska samordningen (se betänkande 2013/14:KU10 s. 292 f.) ska ställningstaganden om ägardirektiv och instruktioner till statliga bolag passera samordningskansliet i Statsrådsberedningen. Gjordes någon samordning med samordningskansliet i Statsrådsberedningen vid samordningen inför Vattenfalls förvärv av Nuon? Om så var fallet önskar utskottet en uttömmande beskrivning av denna samordning. I beskrivningen bör ingå eventuell dokumentation från samordningen i samordningskansliet. Om någon samordning med samordningskansliet inte ägde rum, vad var anledningen till detta?

Vid tidpunkten för Vattenfalls förvärv av Nuon var den i frågan angivna promemorian ännu inte upprättad. I stället fanns den politiska samordningen beskriven i promemorian Den politiska samordningen av den 15 januari 2007. I denna promemoria anges inget specifikt om att frågor som rör de statligt ägda bolagen ska passera samordningskanslierna i Statsrådsberedningen.

Något sådant ägardirektiv eller någon sådan instruktion som avses i den i frågan nämnda promemorian meddelades inte Vattenfall i samband med bolagets förvärv av Nuon.

Inget i dokumentationen tyder på att svaret på Vattenfalls begäran om samordning samordnades med samordningskanslierna.

5. Vilken strategi gällde för Vattenfall vad gäller europeisk tillväxt och större företagsförvärv innan rapporten från McKinsey kom? Vad innebar denna strategi? Föranledde rapporten från McKinsey någon förändring av den tidigare strategin och vilka ändringar i så fall? Vilka statsråd deltog i eller var informerade om eventuella ändringar av den tidigare strategin?

Som Regeringskansliet har konstaterat i svaret på fråga 2 i promemorian av den 15 januari 2014 i granskningsärende 2 redovisades bolagets tidigare strategi av den förra regeringen i de årliga skrivelserna om statligt ägande. I skrivelserna angav regeringen att Vattenfall hade för avsikt att delta i konsolideringen bland de europeiska energibolagen, främst genom expansion i Nordeuropa. Enligt regeringen krävde detta initialt stora resurser, som dock skulle ställas mot en framtida avkastning på investeringarna i Europas största marknad, Tyskland (skr. 2000/01:120 bilaga 1 s. 23). År 2001 uppgick bolagets investeringar i företagsförvärv och expansionsinvesteringar i anläggningstillgångar till

38 478 miljoner kronor (skr. 2001/02:120 bilaga 1 s. 31). År 2002 uppgick motsvarande investeringar till 30 650 miljoner kronor (skr. 2002/03:120 bil. s. 25). Vid tidpunkten för Vattenfalls förvärv av Nuon hade bolaget alltså den angivna tillväxtstrategin.

Det ovan nämnda strategiarbetet ledde till ett ändrat uppdrag för Vattenfall, och en ny inriktning på bolagets strategi.

6. Vilka kommentarer i övrigt föranleder anmälan (granskningsärende 20) och denna promemoria?

Anmälan och promemorian föranleder inte någon ytterligare kommentar.

Bilaga A3.1.6

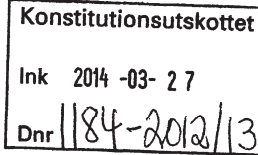
REGERINGSKANSLIET

2014-03-27

SB2013/10096/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen**Konstitutionsutskottets granskningsärenden 2 och 20 – Regeringens
hantering av Vattenfall AB:s förvärv av Nuon**

Härmed överlämnas promemorior från Finansdepartementet och
Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Fredrik
Ahlén.

CWeihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-03-27

Finansdepartementet

Expeditions- och rättschefen

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 2 och 20 – Regeringens hantering av Vattenfall AB:s förvärv av Nuon

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets kompletterande fråga 1 i rubricerat ärende. Svaret har tagits fram i samråd med Näringsdepartementet.

1. I en intervju med finansminister Anders Borg av Ekot vid Sveriges radio den 14 februari 2013 uppgav finansministern om Vattenfalls förvärv av Nuon bl.a. att det var "...klart att vi på Finansdepartementet också reste ett antal frågor och det är ju de som sedan också återspeglas i vad Näringsdepartementet undrar om, nämligen klarar man avkastningskravet givet den här stora investeringen". Vilka var de frågor som restes av Finansdepartementet? Finns det någon dokumentation av dessa frågor och eventuella svar på frågorna? Utskottet önskar i sådant fall kopior av dokumentationen.

I samband med den upphandling av finansiell rådgivare som omnämns i svaret på fråga 3–7 i promemorian av den 15 januari 2014 i granskningsärende 2 aktualiserades vissa frågor om statens värde- och riskprofil i Vattenfall. Dessa frågor behandlades sedermera i den finansiella rådgivarens bedömning av förvärvet, som utskottet har tagit del av.

Som framgår av svaret på fråga 12 i promemorian av den 28 februari 2014 i granskningsärende 2 bereddes regeringskanslibesluten om upphandling av finansiell rådgivare och ianspråktagandet av medel för uppdraget till rådgivaren med Finansdepartementet. Dessa två beslut var dock rutinmässiga till sin karaktär och innebar inget ställningstagande till Nuonförvärvet.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-03-27

Näringsdepartementet

Expeditionschefen

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 2 och 20 – Regeringens hantering av Vattenfall AB:s förvärv av Nuon

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets kompletterande fråga 2 i rubricerat ärende.

Den 1 januari 2011 överfördes ansvaret för förvaltningen av merparten av de statligt ägda bolagen, däribland Vattenfall AB (Vattenfall), från Näringsdepartementet till Finansdepartementet. Innehållet i denna promemoria har tagits fram i samråd med Finansdepartementet.

2. Enligt de riktlinjer för dokumentation m.m. av Regeringskansliets bolagsförvaltning som beslutades 30 mars 2006 ingår det i den löpande bolagsförvaltningen att fastställa bolagets ekonomiska mål för företag med statligt ägande och ta ställning till strategiska ägarfrågor inom ramen för gällande riksdagsbeslut. Inför ställningstaganden som avser större strategiska förändringar i företagens verksamhet t.ex. större förvärv eller andra beslut som innebär att företagets riskprofil eller balansräkning ändras avsevärt genomförs enligt riktlinjerna beredning av det bolagsförvaltande departementet med Finansdepartementets budgetavdelning. Gällde dessa riktlinjer vid tiden för Vattenfalls förvärv av Nuon? Om inte, vilka riktlinjer gällde då? Gjordes i Näringsdepartementet någon gemensam beredning med Finansdepartementets budgetavdelning vid samordningen med Vattenfall av bolagets planerade förvärv av Nuon? Om inte, varför gjordes ingen sådan beredning? Utskottet önskar kopia av dokumentationen av den eventuella gemensamma beredningen. Om andra riktlinjer än de som beslutades 2006 gällde vid tidpunkten för Vattenfalls förvärv av Nuon önskar utskottet en kopia av dessa.

De i frågan nämnda riktlinjerna för dokumentation m.m. av Regeringskansliets bolagsförvaltning som beslutades den 30 mars 2006 gällde vid tidpunkten för Vattenfalls förvärv av N.V. Nuon Energy (Nuon). Riktlinjerna återger i den del som avser frågan om gemensam beredning vad som följde av den reviderade version av Statsråds-

2

beredningens promemoria Samrådsformer i Regeringskansliet (PM 1997:4) som beslutades den 6 februari 2002.

Som framgår av svaret på fråga 12 i promemorian av den 28 februari 2014 i granskningsärende 2 bereddes regeringskanslibesluten om upphandling av finansiell rådgivare och ianspråktagandet av medel för uppdraget till rådgivaren med Finansdepartementet. Dessa två beslut var dock rutinmässiga till sin karaktär och innebar inget ställningstagande till Nuonförvärvet. Av svaret framgår vidare att det inte stått att finna någon dokumentation som tyder på att Finansdepartementets budgetavdelning deltog i någon gemensam beredning av det besked om ägarens syn på förvärvet som senare lämnades till Vattenfall.

Bilaga A3.1.7

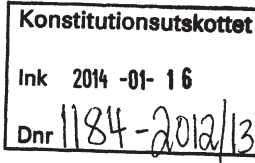
REGERINGSKANSLIET

2014-01-16

Finansdepartementet

Konstitutionsutskottet

Rättssekretariatet

Utlämnande av handlingar

På begäran av konstitutionsutskottet överlämnas härmed kopior av följande handlingar:

- aktanteckning av den 16 oktober 2008 (Fi2011/67),
- e-postmeddelande av den 17 oktober 2008 (Fi2011/67),
- aktanteckning av den 20 oktober 2008 (Fi2011/67),
- beslut om bemyndigande att genomföra upphandling av finansiell rådgivare samt att underteckna avtal av den 30 januari 2009 (Fi2011/82), och
- Fairness opinion letter av den 12 februari 2009 (Fi2011/82).

Handlingarna bedöms inte innehålla uppgifter som omfattas av sekretess.

Magnus Bengtson
Departementsråd

Postadress	Telefonväxel	E-post: fi.registrator@regeringskansliet.se
103 33 Stockholm	08-405 10 00	
Besöksadress	Telefax	Telex
Drottninggatan 21	08-21 73 86	117 41 FINANS S

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2008-10-16

N2008/1761/SÄ

Näringsdepartementet

Statligt ägande

Kansliråd

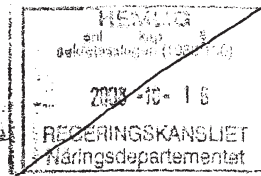
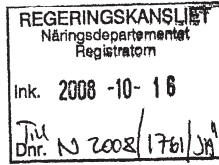
Viktoria Aastrup

Telefon 08-405 36 92

Mobil 0705 21 60 17

Telefax 08-21 57 99

E-post viktoria.aastrup@enterprise.ministry.se

2013-03-06

Aktanteckning 2008-10-16

Efter samtal med ssekr. Alterå, som i sin tur även talat med näringsminister Olofsson, beslutades att en kontakt skulle tas med SO Westerberg och VD Josefsson i syfte att framföra budskapet om att ägaren känner tveksamhet kring att inlämna indikativa bud i syfte att förvärva något av det nederländska bolagen Esset eller Nuon.

*Skalskyddat: Samtal med Lars G
 Viktoria Aastrup to: Ola Alterå
 Kopia: Elisabeth Thand Ringqvist, Elsa Widing, Marianne
 Förander

2008-10-17 11:41

EW

REGERINGSKANSLIET
 Näringsdepartementet
 Registratören

Ink. 2008 -10- 17

Dnr. N 2008 / 1761

Hej!

Jag hade ett lägre samtal med Lars G i går kväll om planerna att lägga ett indikativt bud på bolagen som jag nämnde igår. Jag sade att jag var mycket bekymrad och kritisk till att det kamouflerat ett beslutsärende såsom ett informationärende (och efter en stund höll Lars G med om att det borde varit ett beslutsärende). [Från min sida är det hoppningsväckande hur man behandlar styrelsen och viktiga beslut!!] De signaler som vi sänt in verkar de inte tagit in nämnvärt, trots att de varit explicita: "vi håller på med ett projekt som syftar till att klargöra det strategiska ramverket och att innan det är klart kan vi som ägare inte säga varken det ena eller andra kring aktiviteter som förändrar bolagets utseende - att det är bäst att ligga lågt med sådana strategiska förvärv". Jag sade också att vi är fullt medvetna om att vi nu kanske missar "en fet fågel som flyger förbi".

Lars G menade att detta var "mycket negativt för bolaget" och alla som arbetat med projektet (förstår inte hur de tänkt när de fortsatt "gasa" och allokerat en massa resurser till projektet trots att vi sagt att de ska ligga lågt).

Hursomhelst så kom vi överens om att efter projektmötet på måndag byta ett par ord om detta. Jag vill inte att denna specifika fråga diskuteras under projektmötet då jag tror att vi flyttar fokus från de än mer viktiga frågorna.

Jag kommer att prata med Lars W i kväll (han är på hemväg från Indien just nu).

-:)Viktoria

Viktoria Aastrup
 Kansliråd/Senior Investment Manager
 Division for State Enterprises
 Ministry of Enterprise, Energy and Communications
 SE-103 33 Stockholm, SWEDEN
 Phone +46 8 405 36 92
 Mobile + 46 70 521 60 17
 Fax +46 8 21 57 99

REGERINGSKANSLIET

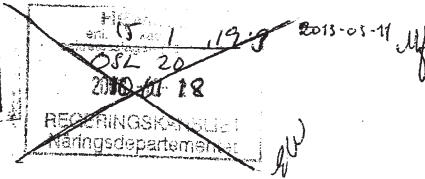
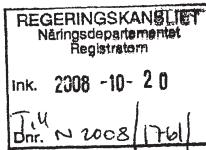
Promemoria

2008-10-20

N2008/1761/SÅ

Näringsdepartementet

Statligt ägande
Kansliråd
Viktoria Aastrup
Telefon 08-405 36 92
Mobil 0705 21 60 17
Telefax 08-21 57 99
E-post viktoria.aastrup@enterprise.ministry.se

Aktanteckning 2008-10-20

Vid möte mellan ssekr. Alterå, SO Westerberg, VD Josefsson och undertecknad diskuterades ingivandet av ett indikativt bud för de båda nederländska bolagen Essent och Nuon. Eftersom ägaren driver ett projekt ("projekt Jeanette" dnr N2008/4798/SÅ) i syfte att från ägarens håll klargöra det strategiska ramverket för Vattenfall är det i dagsläget inte klargjort huruvida dessa potentiella förvärv ryms inom ramverket. Projektet är tänkt att avslutas årsskiftet. Avsikten är att de indikativa buden skall avlämnas under oktober månad, innan projekt Jeanette kommer att vara avslutat. Ägaren har tidigare uttalat tveksamhet kring att avlämna de indikativa buden (se aktanteckning 2008-10-16). Alterå menade nu att ägaren kan acceptera att de indikativa buden inlämnas trots att projektet i syfte att klargöra det strategiska ramverket ännu inte är avslutat. För det fall resultatet av projektet skulle innebära ett strategiskt ramverk som ej kan innefatta de nämnda förvärven påtog sig SO Westerberg och VD Josefsson att dra sig ur processen och att de indikativa buden var villkorade på ett sådant sätt, och processen i övrigt strukturerad så, att det var möjligt.

REGERINGSKANSLIET

Utdrag

Protokoll

§ 1

2009-01-30

N2009/780/SÄ (delvis)

Näringsdepartementet

Bemyndigande att genomföra upphandling av finansiell rådgivare samt att underteckna avtal

(1 bilaga, hemlig, förvaras i akten)

Regeringskansliet avser att genomföra en upphandling av finansiell rådgivare med uppdrag att bistå Regeringskansliet med finansiell analys och rådgivning i enlighet med bilagan.

Upphandlingen omfattar tjänster som avses i 1 kap. 6 § p 4 lagen (2007:1091) om offentlig upphandling.

Statsrådet Olofsson bemyndigar den tillförordnade chefen för enheten för statligt ägande Marianne Förander, eller om hon har förhinder kanslirådet Viktoria Aastrup, att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra upphandlingen samt att teckna avtal i enlighet med detta beslut.

Utdrag till

Fi/BA/BFS
FI/UR
FA/JA

Utdraget stämmer med originalet

Postadress
103 33 StockholmTelefonväxel
06-405 10 00E-post: registrator@enterprise.ministry.seBesöksadress
Jakobsgränd 26Telefax
08-411 36 16

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2009-01-30

N2009/780/SÄ

Näringsdepartementet

Statligt ägande
Kansliråd
Viktoria Aastrup
Telefon 08-405 36 92
Mobil 0705 21 6017
Telefax 08-21 57 99
E-post viktoria.aastrup@enterprise.ministry.se

Uppgifter i denna promemoria kan omfattas av sekretess enligt bl.a. 6 kap. 2 § sekretesslagen (1980:100)

Hävd 2010-11-22 // MFE

Anlitande av finansiell rådgivare

Bakgrund

Vattenfall AB (Vattenfall) har informerat sin ägare, svenska staten, att bolagets styrelse överväger att delta i ett auktionsförfarande genom att lägga ett bud i syfte att förvärva ett annat större energibolag. Styrelsen ska enligt sin arbetsordning söka samsyn kring större strategiska förändringar och förvärv med ägaren, svenska staten. Den föreliggande förvärvssituationen är av sådan art där samsyn bör föreligga. Det är därför regeringens avsikt att anlita en finansiell rådgivare för att analysera att förvärvet bidrar till värdeskapande i det konsoliderade bolaget och budet inges på en rimlig nivå. Den finansiella rådgivaren ska avge en s.k. "fairness opinion" avseende budets nivå.

Tidsplanen för det planerade auktionsförfarandet har kommit till regeringens kännedom då det kvarstår kort tid till dess att budet skall inges den 13 februari 2009. Därför behöver nu Regeringskansliet med stor skyndsamhet upphandla en rådgivare för att bistå med finansiell rådgivning, för det fall svenska staten i dess egenskap av aktieägare i Vattenfall, har att ta ställning till en eventuell transaktion enligt ovan.

Val av upphandlingsförfarande

I analysarbetet har bl.a. Rättssekretariatet på Näringsdepartementet, Förvaltningsavdelningens Juridik- och affärsenhet samt upphandlingsenheten i Finansdepartementet deltagit.

Vid bedömningen av val av upphandlingsmodell har bedömning gjorts om de finansiella tjänster som ska upphandlas är undantagna från LOU enligt 1 kap. 6 § första stycket 4 LOU. I sådant fall ska istället det särskilda förfaringsätt som sedan 22 oktober 2007 finns beskrivet på regeringens hemsida tillämpas. Bland annat görs urvalet av de finansiella rådgivare som ska erbjudas möjlighet att ge anbud utifrån den vid var tid uppdaterade lista ("the advisorylist") som finns publicerad på regeringens hemsida.

Vid bedömningen har den förevarande situationen jämförts med de relevanta faktorer som helt eller delvis ska föreligga för att förfarandet ska vara undantaget från LOU. Dessa faktorer är typ av värdepapper, samband med transaktion, behov av skyndsamhet, sekretess, komplexitet och i vissa fall behov av omedelbar prissättning som gäller i den finansiella sektorn (såsom en accelererad book-build).

Det föreligger ett klart samband med förvärv av aktier samt ett behov av skyndsamhet för utvärdering av en eventuell transaktion. Vidare har bolaget noterade företagsobligationer, varvid behov av sekretess föreligger. Bedömningen är mot bakgrund av detta att de finansiella tjänster som ska upphandlas omfattas av undantaget i 1 kap 6 § första stycket 4 LOU.

Upphandlingen av finansiell rådgivare i ärendet kan därför ske med stöd av undantaget i ovan nämnda lagrum.

Bank of America Merrill Lynch Fairness Opinion
Lim, Karl \IBK EMEA\ to: viktoria.aastrup
Kopia: elsa.widding, "+IBK Project Valhalla II", "Hiblin, Louise
(London)"

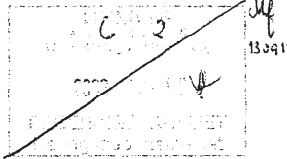
2009-02-12 17:00

Viktoria,

Please see attached the signed fairness opinion letter

Regards,

Karl

This message w/attachments (message) may be privileged, confidential or proprietary, and if you are not an intended recipient, please notify the sender, do not use or share it and delete it. Unless specifically indicated, this message is not an offer to sell or a solicitation of any investment products or other financial product or service, an official confirmation of any transaction, or an official statement of Merrill Lynch. Subject to applicable law, Merrill Lynch may monitor, review and retain e-communications (EC) traveling through its networks/systems. The laws of the country of each sender/recipient may impact the handling of EC, and EC may be archived, supervised and produced in countries other than the country in which you are located. This message cannot be guaranteed to be secure or error-free. References to "Merrill Lynch" are references to any company in the Merrill Lynch & Co., Inc. group of companies, which are wholly-owned by Bank of America Corporation. Securities and Insurance Products: * Are Not FDIC Insured * Are Not Bank Guaranteed * May Lose Value * Are Not a Bank Deposit * Are Not a Condition to Any Banking Service or Activity * Are Not Insured by Any Federal Government Agency. Attachments that are part of this E-communication may have additional important disclosures and disclaimers, which you should read. This message is subject to terms available at the following link: http://www.ml.com/e-communications_terms/. By messaging with Merrill Lynch you consent to the foregoing.

 090212 Fairness Opinion_Final.pdf

Global Markets & Investment Banking Group

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
Enheten för statligt ägande
SE – 103 33 Stockholm

REGERINGSKANSLIET Näringsdepartementet Registratör
Ink. 2009 -12- 02
Dnr.

12 February 2009

For the attention of Viktoria Aastrup

Dear Sirs and Madams,

n.v. Nuon (the “Company”) and Vattenfall AB (the “Acquirer”) propose to enter into a transaction pursuant to which the Acquirer will acquire (the “Transaction”) up to 100% of the outstanding ordinary shares of n.v. Nuon PLB Holding (the “Target”).

You have asked us, in your capacity as principal shareholder of the Acquirer, whether, in our opinion, an Enterprise Value for the Target of €8.5 billion is fair from a financial point of view to the Acquirer.

“Enterprise Value” is the value of 100% of the Target before any adjustments for normalised working capital, cash, debt or debt-like items. Debt or debt-like items include but are not limited to on-balance-sheet short- and long-term interest bearing financial liabilities (including bank debt, bonds, capitalized lease obligations, financial, energy and commodity derivatives) and other interest-bearing liabilities (including pensions). Cash includes but is not limited to cash, cash equivalents and any interest bearing financial receivables or financial assets.

In arriving at the opinion set out below, we have:

1. Reviewed certain publicly available business and financial information relating to the Target that we deemed to be relevant;
2. Reviewed certain information, including financial forecasts relating to the business, earnings, cash flow, assets, liabilities and prospects of the Target, as well as the amount and timing of the cost savings and related expenses and synergies expected to result from the Transaction (the “Expected Synergies”) furnished to us by the Acquirer;
3. Reviewed certain due diligence reports prepared by external advisers to the Company and/or the Acquirer;
4. Conducted discussions with representatives of the Acquirer and its financial and other advisers concerning the matters described in clauses 1, 2 and 3 above;
5. Reviewed the market prices and valuation multiples of certain publicly traded companies that we deemed to be relevant;

Merrill Lynch International

Merrill Lynch Financial Centre
2 King Edward Street
London EC1A 1HQ

Tel: 020 7628 1000

Registered in England (no. 2312075). Registered Office: Merrill Lynch Financial Centre, 2 King Edward Street, London EC1A 1HQ. VAT no. GB 245 122 93
A subsidiary of Merrill Lynch & Co., Inc., Delaware, U.S.A. Regulated by The Financial Services Authority, London. Member of the London Stock Exchange.

 Global Markets & Investment Banking Group

6. Compared the proposed financial terms of the Transaction with the financial terms of certain other transactions that we deemed to be relevant;
7. Reviewed such other financial studies and analyses and taken into account such other matters as we deemed necessary, including our assessment of general economic, market and monetary conditions.

In preparing our opinion, we have assumed and relied on the accuracy and completeness of all information supplied or otherwise made available to us, discussed with or reviewed by or for us, or publicly available, and we have not assumed any responsibility for independently verifying such information or undertaken an independent evaluation or appraisal of any of the assets or liabilities of the Target nor have we evaluated the solvency or fair value of the Company, the Target or the Acquirer under any laws relating to bankruptcy, insolvency or similar matters. In addition, we have not assumed any obligation to conduct any physical inspection of the properties or facilities of the Target. With respect to the financial forecast information and the Expected Synergies furnished to or discussed with us by the Company or the Acquirer, we have assumed that they have been reasonably prepared and reflect the best currently available estimates and judgment of the Company's or the Acquirer's management as to the expected future financial performance of the Target and the Expected Synergies

Our opinion is necessarily based upon market, economic and other conditions as they exist and can be evaluated on, and on the information made available to us as of, the date of this letter. We have assumed that in the course of obtaining the necessary regulatory or other consents or approvals (contractual or otherwise) for the Transaction, no restrictions, including any divestiture requirements or amendments, or modifications, will be imposed that will have a material adverse effect on the contemplated benefits of the Transaction. We have not reviewed any of the agreements relating to the Transaction or their terms for the purposes of our opinion and we have assumed that the Transaction will be consummated on terms which do not have any impact on any of the assumptions or information upon which we have relied.

We are providing a Fairness Opinion to the Government of Sweden as principal shareholder of the Acquirer in connection with the Transaction and will receive a fixed fee from the Government of Sweden for our services. We have, in the past, provided financial advisory and financing services to the Government of Sweden and the Company and/or its affiliates and may continue to do so and have received, and may receive, fees for the rendering of such services.

This opinion is solely for the use and benefit of the Government of Sweden as principal shareholder of the Acquirer in its evaluation of the Transaction and shall not be used for any other purpose. This opinion is not intended to be relied upon or confer any rights or remedies upon any employee, creditor, shareholder or other equity holder of the Acquirer, the Company, the Target or any other party. Except as required by Swedish law, this opinion shall not, in whole or in part, be disclosed, reproduced, disseminated, quoted, summarised or referred to at any time, in any manner or for any purpose, nor shall any public references to Merrill Lynch International or any of its affiliates be made by the Government of Sweden, the Acquirer or any of its affiliates, without the prior consent of Merrill Lynch International.

Our opinion does not address the merits of the underlying decision by the Government of Sweden or the Acquirer to engage in the Transaction.

Global Markets & Investment Banking Group

On the basis of and subject to the foregoing, we are of the opinion that, as of the date of this letter, an Enterprise Value of €8.5 billion is fair from a financial point of view to the Acquirer.

Yours faithfully,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'John E. Lynch', with a long horizontal flourish extending to the right.

John E. Lynch on behalf of
MERRILL LYNCH INTERNATIONAL

Bilaga A3.1.8

REGERINGSKANSLIET

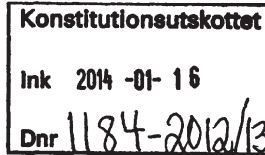
2014-01-07

Näringsdepartementet

Lars Widlund

Konstitutionsutskottets kansli

Expeditionschefssekretariatet
Fredrik Ahlén

Bifogar här de två kopior av handlingar som du har begärt i ett e-postmeddelande den 19 december 2013.

Som framgår av handlingarna har sekretessmarkeringarna kryssats över eftersom vi gjort bedömningen att det inte längre kan antas att uppgifterna i handlingarna inte kan lämnas ut.

Med vänlig hälsning

Fredrik Ahlén

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Mäster Samuelsgatan 70

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-411 36 16

E-post: n.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Utdrag
Protokoll

§ 7

2008-12-16

N2008/8447/SÄ
(delvis)

Näringsdepartementet

Anspråktagande av medel från anslaget 38:17 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. Inom utgiftsområde 24 Näringsliv

(1 bilaga, hemlig, förvaras i akten)

Regeringen har i regleringsbrev för budgetåret 2008 avseende det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda ramanslaget 38:17 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. angett att anslaget disponeras av Regeringskansliet genom Näringsdepartementet.

Regeringskansliet beslutade den 1 juli 2008 att genom avrop av ramavtal FA2006/1982/EK/25 anlita McKinsey & Company KB för att biträda Näringsdepartementet med rådgivning i vissa frågor som avser ett statligt ägt bolag. Regeringskansliet beslutar att utöka uppdraget till McKinsey & Company KB. Uppdragets innebörd framgår av bilagan.

Regeringskansliet beslutar att högst 3 540 000 kronor exklusive moms, får tas i anspråk av anslaget 38:17 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m., anslagspost 1.

Regeringskansliet uppdrar åt chefen för enheten för statligt ägande att dels teckna avtal i enlighet med detta beslut, dels attestera räkningar med anledning av uppdraget.

Beslutet har fattats av statsrådet Olofsson.

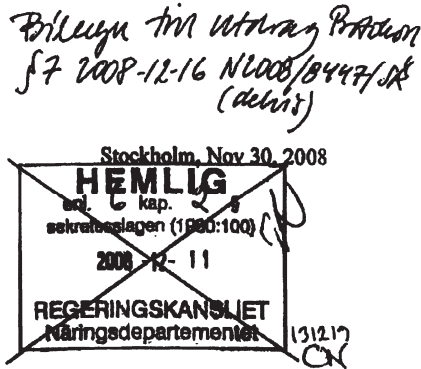
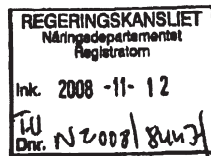
Postadress	Telefonväxel	E-post
103 33 Stockholm	08-405 10 00	registralor@utrednisse.ministry.se
Besöksadress	Faktfax	
Måster Samuelsgatan 70	08-411 36 16	

2

Utdrag till

McKinsey & Company KB
Statsrådsberedningen, Internrevisionen
Finansdepartementet, Ba
Förvaltningsavdelningen, RK Ekonomi
Näringsdepartementet, RS
Näringsdepartementet, ADM
Katarina Karinsdotter, N/SÄ
Helena Malmberg, N/SÄ

Utdraget stämmer med originaletA handwritten signature in black ink, appearing to be "Katarina Karinsdotter", written over the printed name.

Viktoria Aastrup
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Bästa Viktoria,

Som överenskommet överlämnar vi en kort bekräftelse av vårt fortsatta stöd för "Projekt Jeanette" (Fas II, se också den bilagda projektbeskrivningen).

Under Fas I av Projekt Jeanette lyckades vi gemensamt nå samsyn mellan bolag och ägare på en övergripande strategisk inriktning – "Europeisk tillväxt". Dock ställde ägaren ett villkor för att acceptera denna strategi – att en trovärdig miljöstrategi skall utvecklas och utgöra en väsentlig komponent av Europeisk tillväxt. Givet den vikt som ägaren fäster vid miljöfrågor uppstår ett förklaringsgap om ett helägt statligt bolag köper kolkraft i Europa. Detta måste hanteras genom en trovärdig och ambitiös strategi för att minska utsläppen.

Huvudsyftet med Fas II är att utveckla denna miljöstrategi för bolaget samt att stress-testa miljöstrategin på de två konkreta förvärvssituationerna, utifrån de viktigaste intressegruppernas perspektiv. För att få strategin trovärdig internt och externt kommer projektet också att definiera tydliga måttal för att följa upp vilka förbättringar som åstadkoms inom miljöområdet. I tillägg skall det övergripande strategiska ramverket som utarbetades i Fas I detaljeras och förtydligas genom att ett gemensamt Memorandum of Understanding formuleras. Slutligen skall projektet definiera en gemensam process mellan bolag och ägare i förvärvsfrågor, samt ett fora för kontinuerliga diskussioner mellan bolag och ägare i kritiska strategi-frågor.

Dessa slutprodukter kommer att utvecklas av en gemensam arbetsgrupp, med representanter från både bolag och ägare. Denna arbetsgrupp kommer att träffas en gång per vecka. I tillägg kommer 3-4 workshops genomföras med VD, styrelseordförande och statssekreteraren. Fas II inleds måndag den första december och kommer att löpa till fredag den 30 januari. En viktig milstolpe är att miljöstrategin måste vara tillräckligt konkret innan jul, så att den kan stress-testas för de två konkreta förvärvssituationerna.

Från McKinseys sida kommer arbetet att ledas av Tomas Naucér, Fredrik Dahlqvist, Johan Ahlberg och Per-Anders Enkvist. Fredrik är ansvarig för McKinseys arbete med Näringsdepartementet. Tomas och Johan är övergripande ansvariga för McKinseys arbete med Vattenfall. Genom detta kombinerade team

säkrar vi en objektiv process med förståelse för både bolagets och ägarens prioriteter. Heltidsteamet från McKinsey kommer att bestå av en projektledare och 2 konsulter. Vi kommer också dra på vårt globala nätverk av expertis inom miljöteknik.

Denna resursnivå motsvarar en månatlig kostnad om SEK 3.540.000 vilket gör totalkostnaden till SEK 7.080.000. Vi föreslår att kostnaden för projektet delas 50/50 mellan bolag och ägare, vilket innebär att SEK 3.540.000 för varje part. Som alltid när vi arbetar med Vattenfall och Näringsdepartementet kommer vi vara flexibla så att om vi uppnår de avsedda slutprodukterna tidigare än förväntat skalar vi ned vårt stöd så snart detta är möjligt.

Med vänliga hälsningar

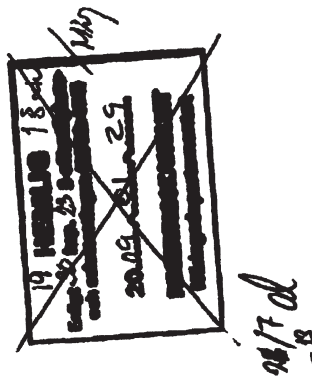
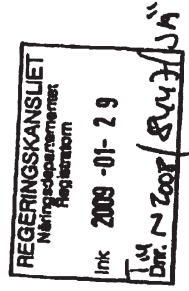
Johan Ahlberg Tomas Naucier Fredrik Dahlqvist Per-Anders Enkvist

KONFIDENTIELL

Projekt Jeanette

Näringsdepartementet

Möte med Ola Alterå
29 januari 2009

Denna rapport är avsedd att användas endast av klienten.
Ingen information i rapporten får spridas, cheras eller
reproduceras för distribution utanför klientens organisation,
såvida inte McKinsey & Company skriftligen har godkänt detta.

Målsättningar för dagens möte

- Besluta om strategisk inriktning
- Utvärdera klimatambitionen som del i affärsstrategin
- Besluta om nästa steg

Sammanfattning

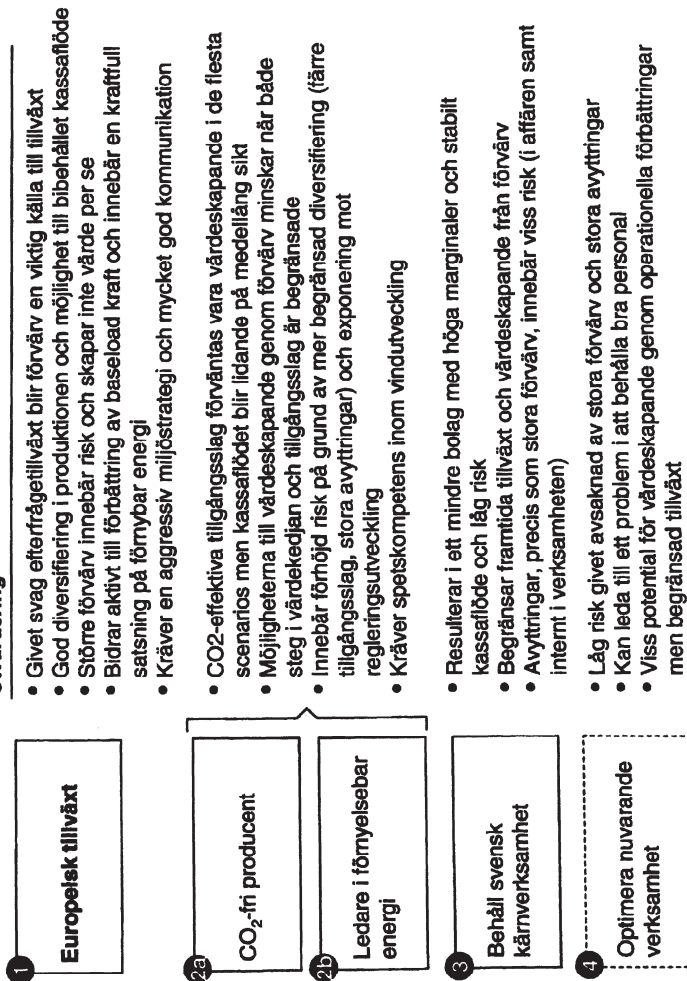
- En strategisk inriktning mot europeisk tillväxt anses vara mest värdeskapande, och innehåller en klimatambition som stödjer EUs mål 20/20/20 till 2020
- Inriktningen kommer troligen att kräva kapitaltillskott och ett breddat ägande på sikt. Ett breddat ägande kan också innebära fördelar för den nuvarande ägaren
- En preliminär utvärdering enligt regeringens ägarkriterier ger att det finns ett visst nationellt intresse och att kontroll av naturtillgångar (vattendrag) bör säkras, men detta kan lösas även inom ramarna för ett breddat ägande
- Ett antal nästa steg föreligger:
 - Fatta rikttningsbeslut om strategi och klimatambition
 - Kommunlicera klimatambition
 - Genomföra förbättrade processer mellan bolag och ägare
 - Utred formerna för fortsatt ägande

Möjliga strategiska inriktningar för Vattenfall

Strategisk inriktning	Beskrivning	Indikativ tidshorisont
1 Europaisk tillväxt	<ul style="list-style-type: none"> Hög tillväxtambition, men bara förvärv som är tydligt värdeskapande genomförs Gradvis ökat fokus på produktion (dvs. inte nätverksamhet eller försäljning) över tid Innefattar ett kraftigt ökat fokus på förnyelsebar energi, men utesluter inte förvärv eller ägande också av fossil-baserad kraft Ledande bland större bolag i att accelerera CO₂-reduktion i enlighet eller bättre en EU och Svenska målsättningar 	<ul style="list-style-type: none"> 0-10 år
2 Ledande producent av förnyelsebar energi	<ul style="list-style-type: none"> Uppköp och global organisk tillväxt inom förnyelsebar energi (företagsevidis vindkraft) <ul style="list-style-type: none"> A. Definerad som "CO₂-fri" betyder strategin en avyttring av kolkraft och möjligen ökade investeringar (inklusive nybyggnation) i kärnkraft B. Definerad som "enbart förnyelsebar" energi betyder strategin även en avyttring av kärnkraftstillgångar 	<ul style="list-style-type: none"> 7-10 år
3 Behåll svensk kärnverksamhet	<ul style="list-style-type: none"> Uppdelning av bolaget där endast svensk verksamhet (framför allt vattenkraft och kärnkraft) behålls i stället ägo 	<ul style="list-style-type: none"> 2-4 år
4 Optimera nuvarande verksamhet	<ul style="list-style-type: none"> Starkt regionalt ledarskap i dagens marknader genom selektiva uppköp med fokus på produktion samt betydande återinvesteringar Operationella förbättringar ses som viktigaste källa till värdeskapande 	<ul style="list-style-type: none"> Omedelbar

Utvärdering av möjliga strategiska inriktningar

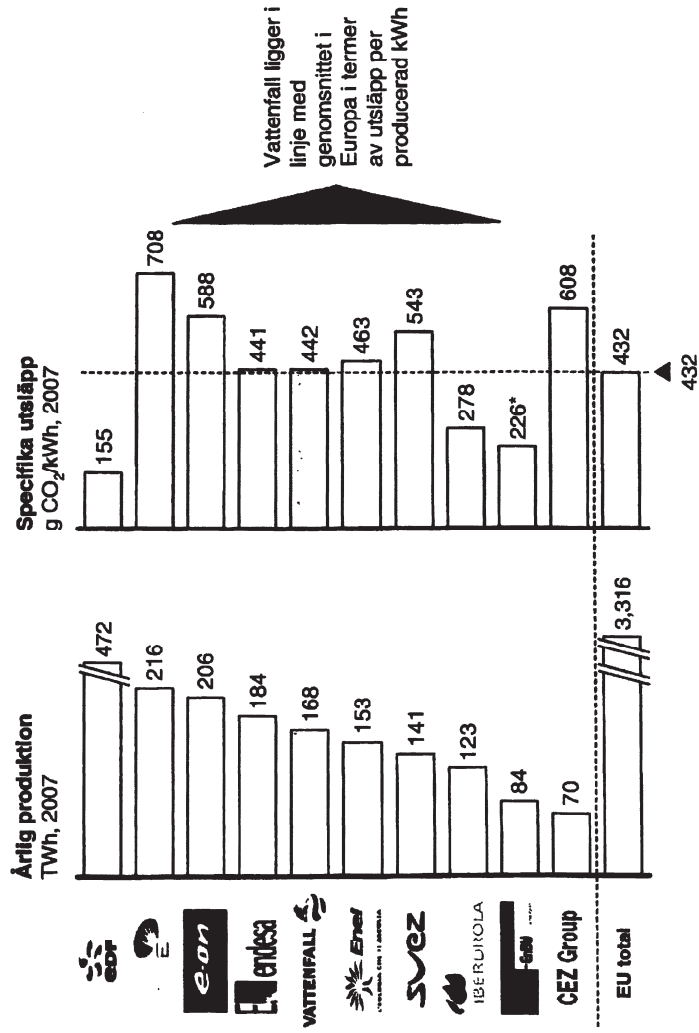
Utvärdering

Vilka konsekvenser har de olika strategiska inriktningarna för bolag och ägare?

Huvudsakliga Implikationer jämfört med startpunkt	
Strategisk inriktning	För ägaren
1) Europeisk tillväxt	<ul style="list-style-type: none"> Innebär troligtvis kapitalillskott eller delvis börsnotering på sikt Acceptera att bolaget ser på förvärv även i fossila tillgångar som kolkraft och gas samt investeringar i kärnkraft
2a) CO₂-fri producent	<ul style="list-style-type: none"> Troligen en lägre tillväxttakt än historiskt Lägre kassaflöde från verksamheten på kort sikt men potentiellt högt på längre sikt Hög riskexponering mot speciellt regleringsrisk
2b) Ledare i förnyelsebar energi	<ul style="list-style-type: none"> Troligen en lägre tillväxttakt än historiskt Lägre kassaflöde från verksamheten på kort sikt men potentiellt högt på längre sikt Hög exponering mot speciellt regleringsrisk
3) Behåll svensk kärnverksamhet	<ul style="list-style-type: none"> Ingen utveckling utöver svensk produktion av vatten och kärnkraft Stora försällningar innebär en lörling-risk Stort kassaflöde på kort sikt, lägre kontinuerlig utdelning på längre sikt
4) Optimera nuvarande verksamhet	<ul style="list-style-type: none"> Reducerad risk förbundet med förvärv (i nuvarande marknader) och avyttringar Lägre tillväxttakt

Elproduktion och CO₂-utsläpp från Europas 10 största producenter

* 2006 års siffror
Källa: Årsredovisningar, företagens hemsidor, IEA

Vattenfalls klimatambition

På ett värdeskapande sätt leda omställningen till ett uthålligt europeiskt energisystem

- Minska genomsnittliga specifika utsläpp över rullande tre år till 395 g/kWh 2015 (-10%) och 346 g/kWh 2020 (-20%)
- Minst 50% och ökande andel av produktionsinvesteringar i förnyelsebar och utsläppsfri produktion

Maximera lönsam användning av biomassa och bidra till en nordeuropeisk biomassa-marknad

- Inblandning av biomassa i nya och existerande anläggningar (6 TWh 2015, 15 TWh 2020)
- Med rätt regleringsmässiga förutsättningar och tillgång på bränsle är potentialen upp till 9 TWh 2015 och 19 TWh 2020
- Kommer att bedriva reglerpåverkan för att göra biomassainblandning ekonomiskt attraktivt

Ta ledande positioner i Europa inom vindkraft och annan förnyelsebar kraft

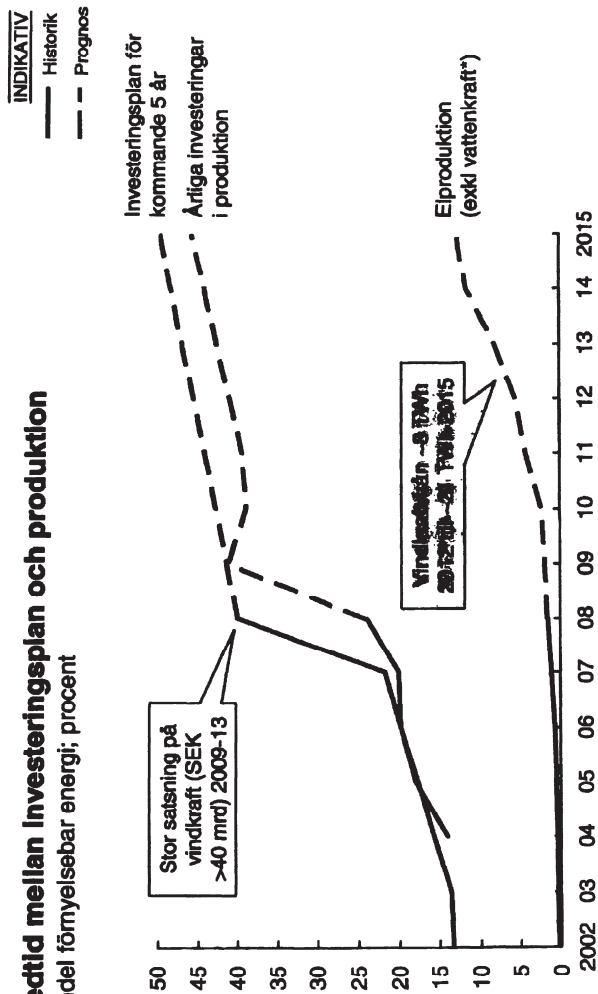
- Kraftig expansion i vindkraft i nya och befintliga marknader (21 TWh 2015, 37 TWh 2020)
- Marknadsledande i teknik-utveckling för off-shore vind
- Drivande i utvecklingen av nya former av förnyelsebar energi (4 TWh vågkraft 2020)

Driv utvecklingen av CCS för att minimera utsläpp från kol på 10-20 års sikt

- Investeringar i demoanläggningar (5 TWh 2015, 9 TWh 2020)
- Drivande i teknikutvecklingen i pilot-fasen
- Har drivit reglerutveckling för pilotanläggningar och kommer att fortsätta verka för regleringar som möjliggör kommersiella anläggningar

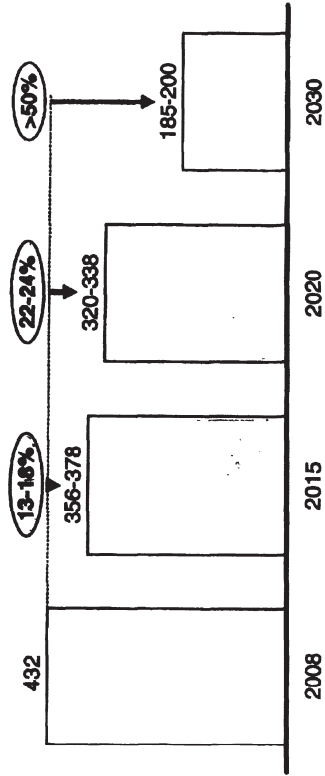
Ledtid mellan investeringsplan och produktion

Andel förnyelsebar energi; procent

* Exkluderat då produktionen inte förändras nämnvärt; med vattenkraft är andelen förnyelsebart ~25% 2008-11 och ~30% 2015
 Not: Investeringar i nät är exkluderade
 Källa: Vattenfall

Klimatambitionens effekt på koldioxidutsläpp per producerad kWh Specifika CO₂-utsläpp: g CO₂/kWh

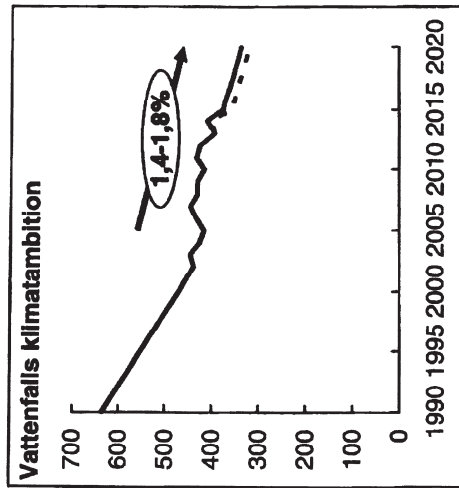
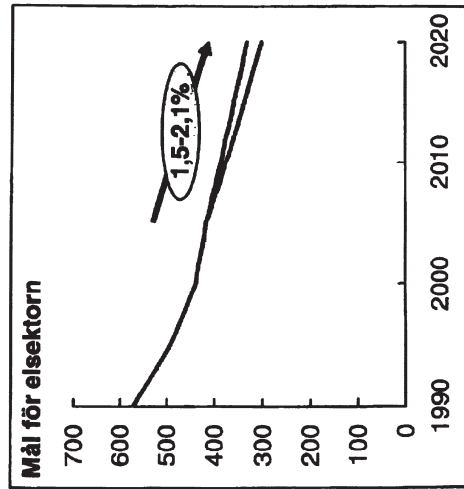

Vindkraft					
TWh	1	21	37	49	
Biomassa					
TWh	1	6-9	15-19	16-20	
Clean coal (CCS)					
TWh	0	5	9	49	
Vågkraft					
TWh	0	1	4	31	
	2	38-36	65-68	145-149	

Not: Givna intervall betecknar potential utan resp. med ytterligare teknisk potential vid sidan av Vattenfalls roadmap
Källa: Vattenfall

Vattenfalls klimatambition jämfört med EUs mål för elsektorn

Specifika CO₂-utsläpp, g CO₂/kWh

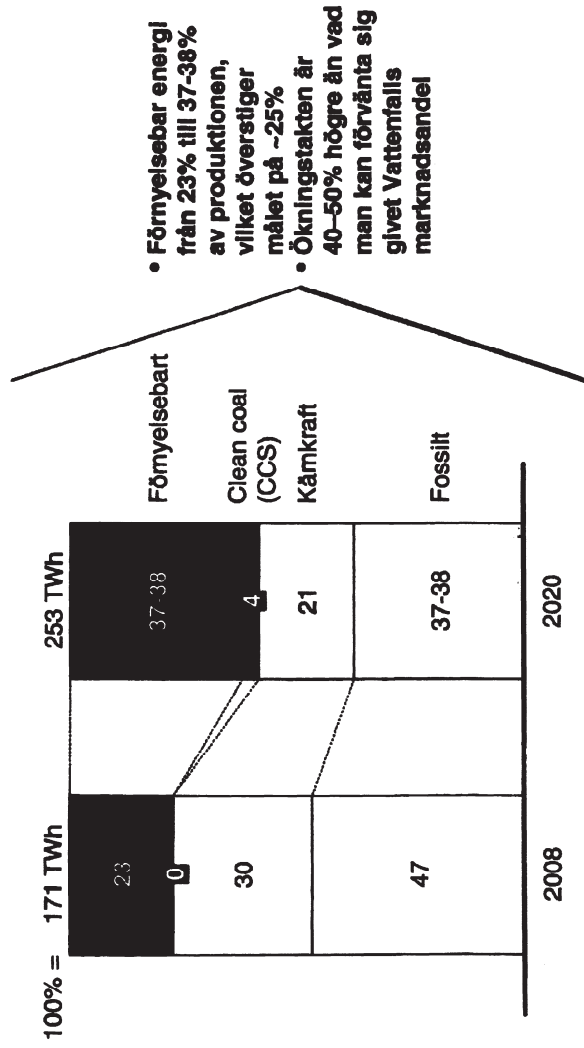

- Vattenfall minskar sina specifika utsläpp med 1,4-1,8% per år 2005-2020
- Detta är i linje med målet för elsektorn (1,5-2,1% per år)
- Perioden 2008-20 överträffar man målet (2,0-2,5% per år)*

* Skillnaden beror på mixförändringar 2005-08 (ökning med -15% fossilt, minskning med -15% kärn- och vattenkraft)
 Not: Givna intervall betecknar potential utan resp. med ytterligare teknisk potential vid sidan av Vattenfalls roadmap
 Källa: Vattenfall; EU-kommissionen, Isamanalys

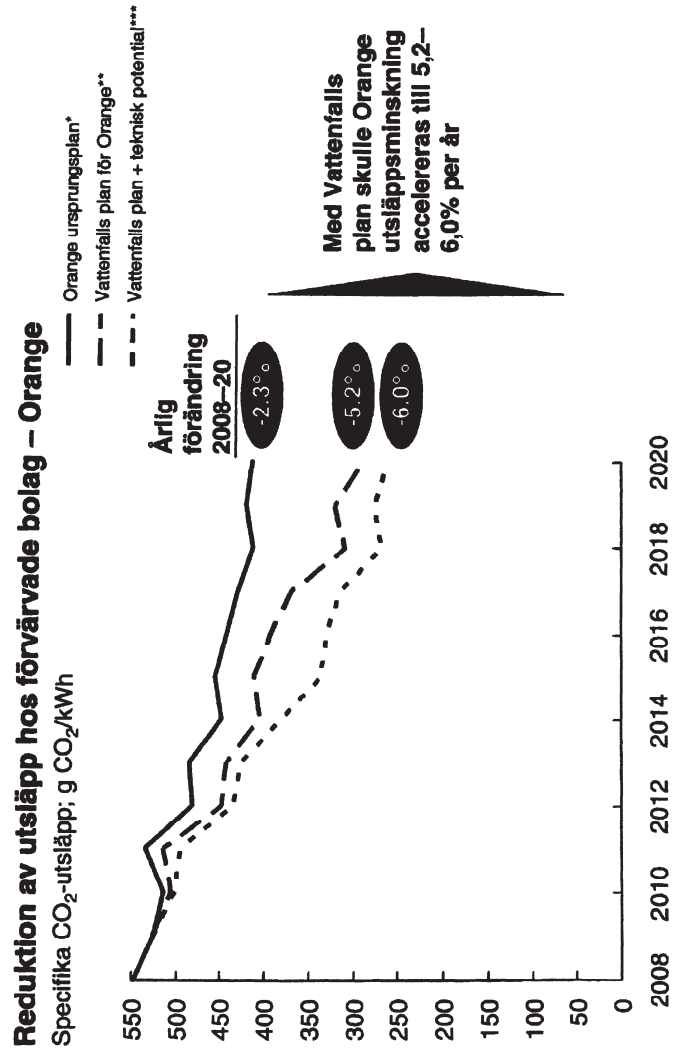
Omställning av produktionsportföljens sammansättning

Andel av produktion; Procent

- Förnyelsebar energi från 23% till 37-38% av produktionen, vilket överstiger målet på ~25%
- Ökningstakten är 40-50% högre än vad man kan förvänta sig givet Vattenfalls marknadsandel

Not: Givna intervall beräknar potential utan resp. med ytterligare teknisk potential vid sidan av Vattenfalls roadmap
 Källa: Vattenfall; EU-kommissionen; teamanalys

Not: Uppskattningarna är baserade på interna diskussioner inom Vattenfall och uppskattningar av möjlig potential
 * - Orange ursprungsplan innebär oförändrad fossil och förutblädd förnyelsebar produktion
 ** - Vattenfalls plan innebär 13% ökning av fossil produktion, sexdubbling av förnyelsebar produktion och utföring av kärnkraft
 *** Den aggressiva planen innebär utöver ovanstående även en tidigareläggning av CCS
 Källa: Vattenfall

Beslutspunkter

1. Europeisk expansion bör vara det strategiska ramverket för Vattenfall
2. Andra alternativ anses inte vara lika relevanta?
3. Klimatambitionen lever upp till EUs och regeringens krav?
4. Bolaget kan göra värdeskapande förvärv i utlandet i linje med strategin?

Preliminär utvärdering av kriterier för fortsatt statligt ägande

Kriterier	Uppfyllt?	Motivering
1. Samhällsuppdrag som ej kan lösas i privat regi	—	<ul style="list-style-type: none"> • Ändamålsparagrafen* är svagare än ett rent samhällsuppdrag, och kan lösas i privat regi
2. Särskilt nationellt intresse av statligt ägande	(✓)	<ul style="list-style-type: none"> • Osäkerhet kring strategiskt och ekonomiskt värde av naturtillgångar • Regleringar bör kunna säkerställa investeringar i driftsäkerhet från alla aktörer på marknaden
3. Försämrade konkurrenssituation	—	<ul style="list-style-type: none"> • Inget naturligt monopol existerar • Nordisk marknad med internationell transmissionskapacitet begränsar möjligheten att utnyttja dominerande position på ett otillbörligt sätt
4. Försämrade sysselsättning	—	<ul style="list-style-type: none"> • Effektiviseringar kan kortsiktigt försämrade sysselsättningen, men stärkere utveckling positiv på lång sikt
5. Försämrade bolagsutveckling	—	<ul style="list-style-type: none"> • Ökade möjligheter att ta in externt kapital vid större investeringar/förvärv
6. Statens dubbla roller kräver fortsatt ägande	—	<ul style="list-style-type: none"> • Underlättar rolluppdeleningen mellan elproducent och reglerande myndighet • Undviker problem som uppstår när staten äger krafttillgångar utomlands

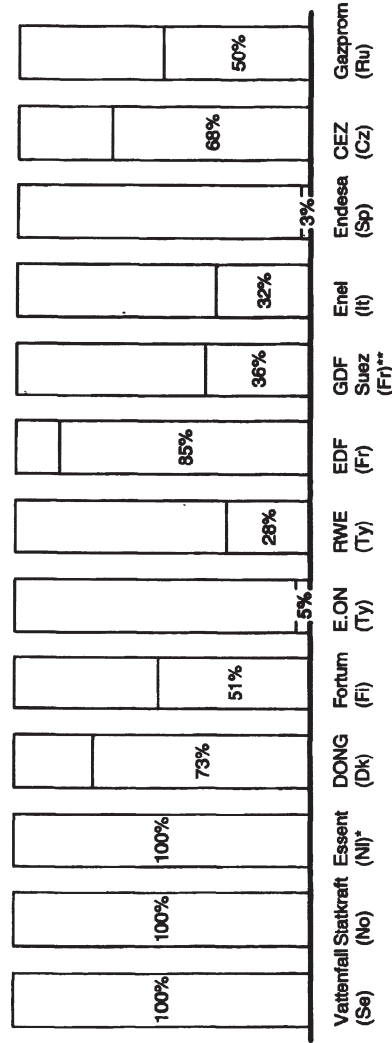
* Bolaget skall inom ramen för kravet på affärsmässighet vara det ledande företaget i omställningen till en ekologiskt och ekonomiskt hållig svensk energiförsörjning

Not: Kriterier definierades i BP07

Möjliga lösningar på breddat ägande med kontroll över naturresurser

<p>1. Delvis börsintroduktion</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bolaget behålls som en enhet och börsintroduceras delvis • Staten måste behålla en majoritet av bolaget för att kontrollera naturtillgångarna 	<p>2. Delvis börsintroduktion med statlig kontroll av naturresurser</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bolaget behålls som en enhet och börsintroduceras delvis • Rätten till naturtillgångarna behålls i statlig ägo • Statlig myndighet inrättas som reglerar och handlägger upphandling av vattenkraft (t.ex. liknande NVE i Norge) <ul style="list-style-type: none"> – Efter avdrag för driftskostnader och viss avkastning tillfaller intäkterna från elproduktion staten – Viss del av intäkterna kan gå direkt till berörda kommuner – Leder till ökad insyn i reglering och beslutsfattande • Staten kan sälja mer än 49% av bolaget på sikt 	<p>3. Bryt upp bolaget och behåll svensk kärnverksamhet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bolaget styckas i två delar <ul style="list-style-type: none"> – En ny statligt ägd del som uteslutande driver kärnkraft och vattenkraft i Sverige – En del (äterstoden) som helt eller delvis säljs/börsintroduceras • Uppdelningen är antagligen värdeförstörande
---	--	--

Offentlig ägarandel i stora europeiska elproducenter Procent (2006)

Börsnoterade

- Många europeiska energiföretag har börsintroducerats, men staten har åtminstone inittill kvarstått som betydande ägare
- Detta har gett tillgång till nytt kapital och stärkt incitament för bolaget att verka affärsmässigt

* RWE har lagt ett bud om EUR 9,3 mrd på Essent

** Ägarandel 22 juli 2006, efter sammanslagningen av Gaz de France och Suez

Källa: Vattenfalls årsredovisning 2006, Övriga företags årsredovisningar, branschexponenter

Exempel: Norges Vassdrags- og Energidirektorat (NVE)

Bakgrund

- NVE (Norges vassdrags- og energidirektorat) är organiserat under Olje- och energidepartementet med ansvar för att förvalta vatten- och energitillgångarna i landet
- Målet är att säkra en konsistent och miljövänlig förvaltning av vattendragen, arbeta för en effektiv energimarknad och kostnadseffektiva energisystem, samt bidra till en effektiv energianvändning

Vattenkraftslicenser

- Licenser till statliga eller kommunala bolag gäller för obegränsad tid, medan privata företag får licenser på maximalt 60 år, varefter anläggningen måste överlämnas till staten i gott skick utan krav på ersättning*
- Ägaren av ett vattenkraftverk ska betala
 - Årliga koncessionsavgifter till kommun och stat (storleksordning 5 NOK/MWh)
 - Fastighetskatt (0,2-0,7%)
 - 30% tilläggsskatt på vinst som överstiger normal avkastning på alternativa investeringar (grundrente)
- Lokala kommuner garanteras också 13 NOK/MWh som dras från bolagets inkomstskatt
- I tillägg ska bolaget leverera elektricitet till självkostnadspris (~ 10% av produktionen) till de lokala kommunerna (konesjonskraft)

* Denna reglering är kritiserad av EFTA och förväntas ändras till att behandla privata och offentliga aktörer likadant
Källa: NVE:s hemsida

Exempel: Vattenkraft i Frankrike

Bakgrund

- EDF:s monopol på elproduktion avskaffades 2000, men ramverk för hur tillstånd beviljas kom på plats först 2008
- Från 2009 kommer anbud på drift och underhåll av existerande kraftverk att tas in i omgångar
- Totalt kommer 95% av installerad kapacitet att upphandlas

Vattenkraftslicenser

- Anbud utvärderas baserat på
 - Förbättringsplaner (investeringar, effektiviseringar)
 - Betalning till staten
 - Miljöpåverkan
- Betalning till staten består huvudsakligen av
 - Fast årlig avgift baserad på kapacitet
 - Rörlig avgift baserad på intäkter (max 25%)
- Operatören behåller övriga intäkter och betalar kostnader för drift och underhåll, vilket sporrar effektivitetsökningar
- Tillstånd beviljas på 30-50 år, varefter anläggningen blir statlig egendom*

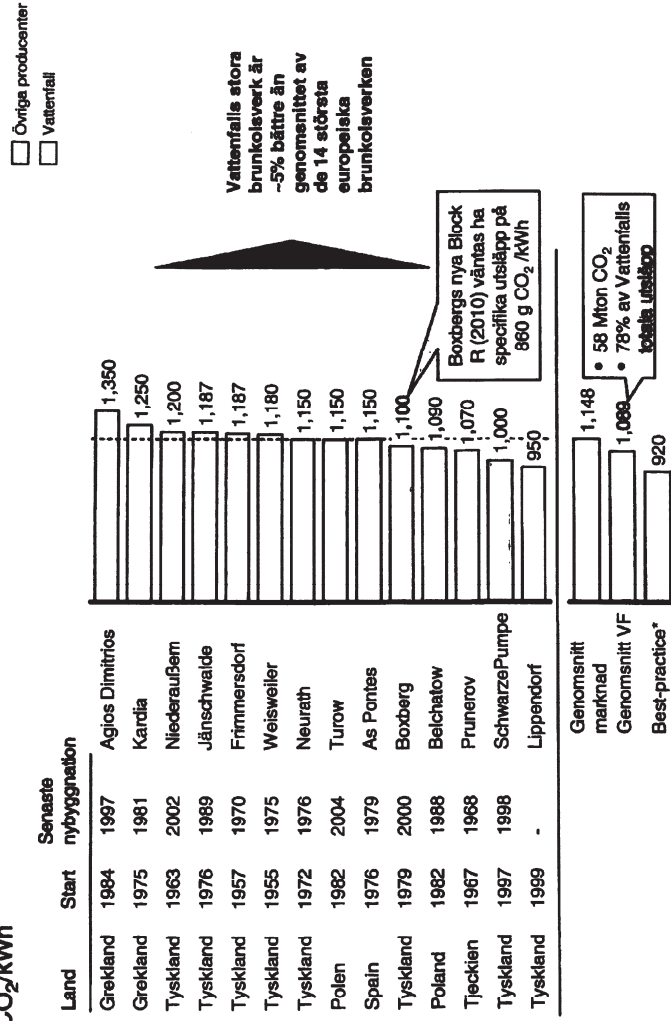
* Gäller anläggningar större än 4,5 MW
Källa: NVE:s hemsida

Nästa steg

- Färdigställ och kommunicera Vattenfalls klimatambition
- Färdigställ, förankra och implementera nya processer mellan bolag och ägare
- Etablera mål och mätetal
- Utred möjligheter till breddat ägande?

Appendix

Specifika utsläpp från europeiska brunkolsverk g CO₂/kWh

* Från PWC-rapport (anonymiserat)

Källa: WWF, PWC

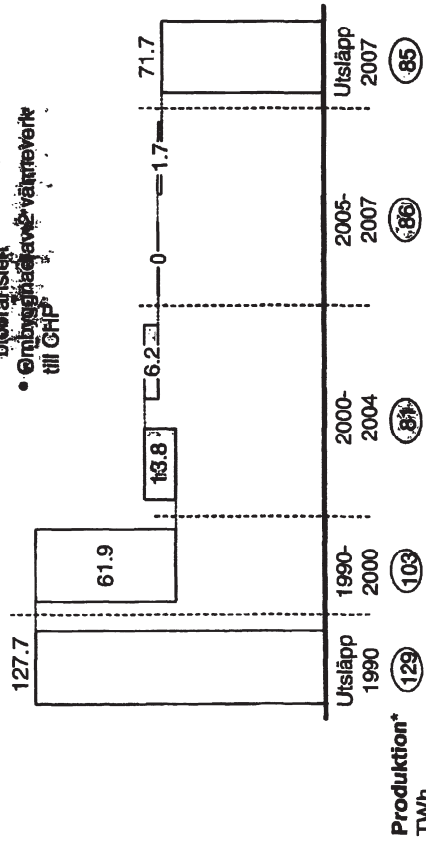
CO₂-utsläpp från Vattenfalls tyska kraftverk 1990-2007

Mt CO₂/år

- Tidigare ägare
- Vattenfall som ägare

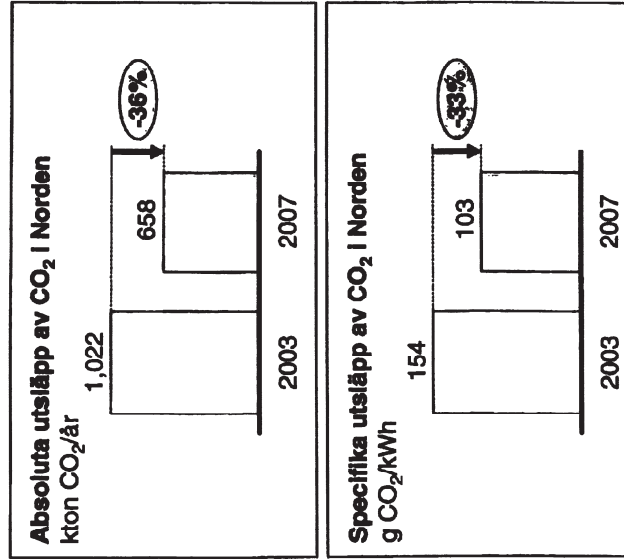
- Nytt verk**
- Boxberg Q
- Nedläggningar**
- 6 verk
 - Effektiviseringar
 - Bränslebyte
 - Överbyggnad av stångkamin till diesel
 - Bränslebyte
 - Inblandning av avfall och biobränsle
 - Ombyggnad av vattenverk till CHP

Under tiden Vattenfall ägt verksamheten har utsläppen minskat med ~8 Mton (10%)

* Elektricitet och värme exklusive kärnkraft, för tidsintervall anges genomsnittliga produktionen baserat på periodens randvärden
 Källa: Vattenfalls miljöavdelning Tyskland

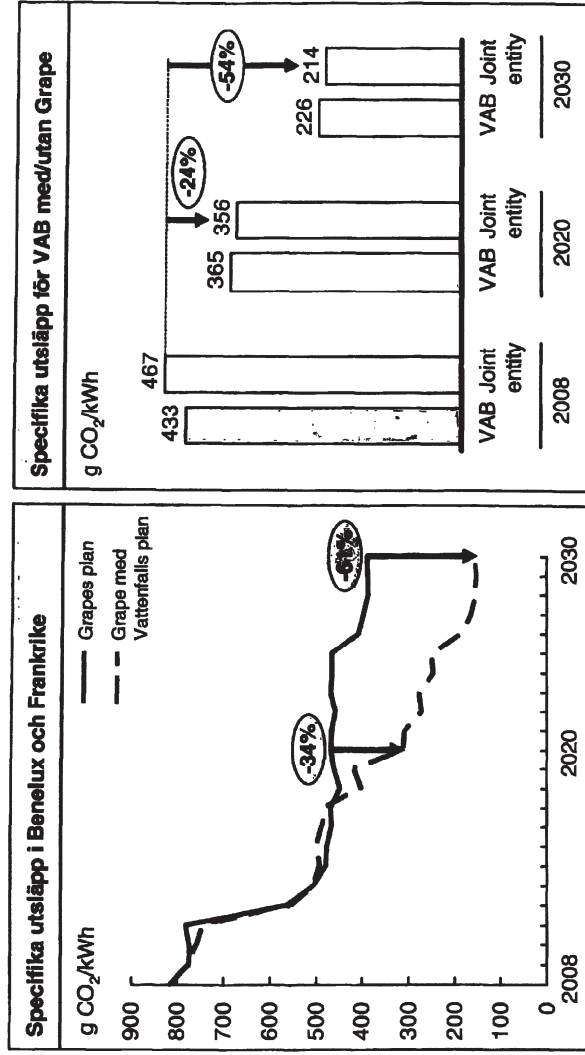
CO₂-utsläpp från värme- och kraftvärmeverk i Norden

Genom ökad användning av biomassa har CO₂-utsläpp minskat med ~36% 2003–2007, medan produktionen minskat med endast ~4% under samma period

Källa: Vattenfall

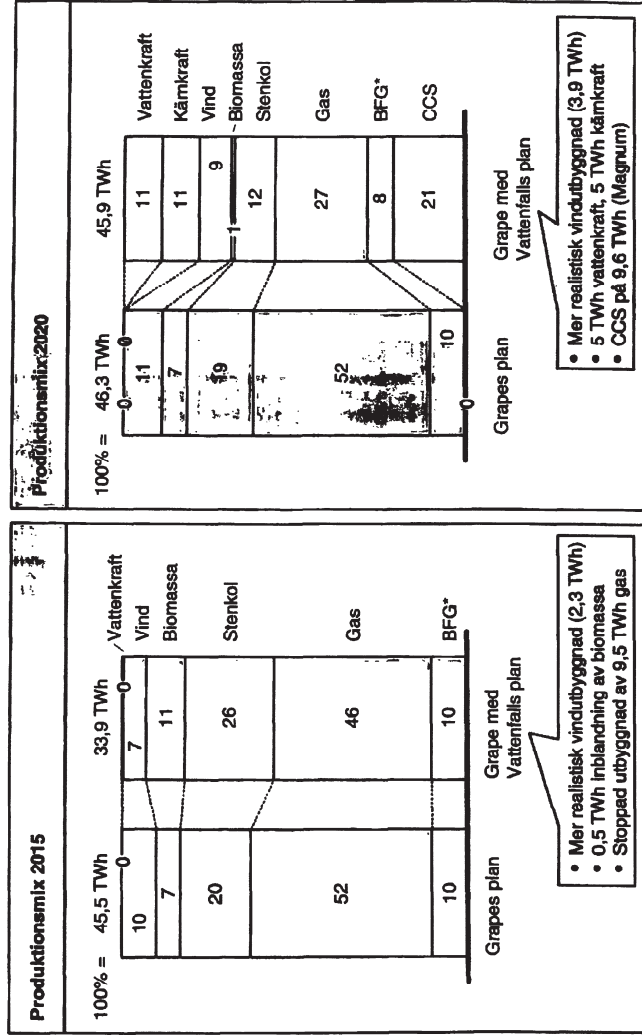
Reduktion av utsläpp hos förvärvade bolag – Grape

Source: Vattenfall; Grape IM and data room

Grapes produktionsmix
Procent

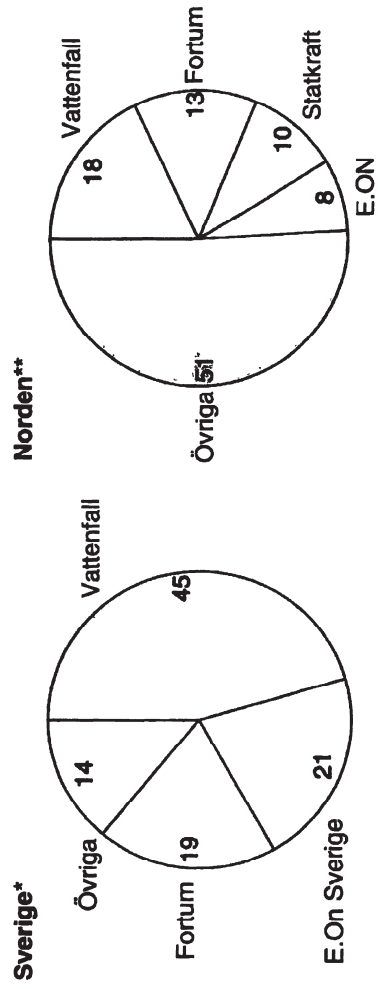
BACKLUP

* Blast furnace gas
Source: Vattenfall; Grape IM and data room

Vattenfalls marknadsposition i Sverige och Norden

Andel av totalt producerad elenergi 2006; Procent

- Vattenfall dominerar elmarknaden i Sverige men inte i Norden
- Eftersom elmarknaden är nordisk är Vattenfalls position inte tillräckligt stark för att kunna utnyttjas på ett otillbörligt sätt

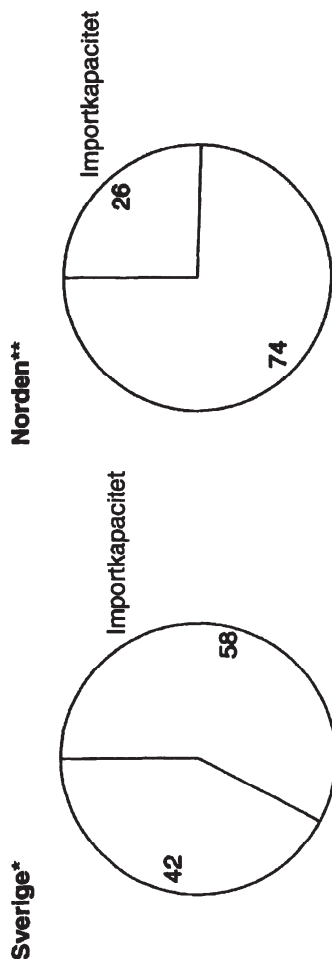
* 100% = 140 TWh

** 100% = 384 TWh

Källa: Elåret 2006, Svensk Energi; Europower; Teamanalis

Importkapacitet i Sverige och Norden

Importkapacitet som andel av Vattenfalls installerade produktionseffekt; Procent

- Importkapaciteten i Sverige och Norden bedöms vara tillräckligt stor för att ingen spelare ska kunna utnyttja sin marknadsposition för att driva upp priserna

* 100% = 14 GW

** 100% = 16 GW

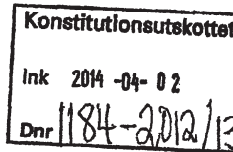
Källa: Elåret 2006; Vattenfall årsredovisning 2006; Teamanlys

Bilaga A3.1.9

7

Hans Hegeland

Från: Elisabeth Thand Ringqvist
 Skickat: den 2 april 2014 12:00
 Till: Hans Hegeland
 Ämne: Svar till Konstitutionsutskottet

Svar till Konstitutionsutskottet

Inledning

Som politiskt sakkunnig hos Näringsministern hade jag bland annat ansvar för att följa de statligt ägda bolagen under perioden september 2006 till februari 2010. Det var i den egenskapen som jag följde det statliga bolaget Vattenfall främst genom tjänstemännen på ägarenheten på Näringsdepartementet. Då Nuonaffären skedde i februari 2009, har jag efter bästa förmåga försökt komma ihåg, och återskapa en bild över förloppet och min del däruti. Dock måste jag reservera mig för att det var fem år sedan och jag kan idag bara utgå från mina egna summariska kalenderanteckningar, regeringskansliets dokumentation i stort och min minnesbild.

Veckorna runt Nuonaffären präglades av en mycket intensiv period rörande Näringsdepartementet och ägarenheten där Postens fusion slutfördes, nyemissionen för SAS blev klar, energiuppgörelsen presenterades och SAAB lämnade in sin rekonstruktionsansökan.

Jag har efter bästa förmåga svarat på utskottets frågor nedan.

1. Efter telefonsamtal med dåvarande Näringsministern som meddelade att det "finns ej skäl att säga nej till affären" till mig, i egenskap av politisk sakkunnig, vidarebefordrade jag informationen till ansvarig förvaltare för Vattenfall i syfte att meddela detta till bolaget 12 februari 2009.

2. Riktlinjerna för dokumentation mm av Regeringskansliets bolagsförvaltning (sida 4, punkt 11) beskriver hur dokumentation mellan ägarförvaltningen och bolaget ska ske. Efter att informationen vidarebefordrats muntligen till ansvarig förvaltare den 12 februari 2009 känner jag inte till i vilken form bolaget fick informationen tillhanda från ansvarig förvaltare.

3. De diskussioner om beredningsprocesser som jag som politiskt sakkunnig kan påminna mig om att jag deltog i, handlar om frågan om upphandling av finansiell rådgivare för fairness opinion.

Jag hade även diskussioner om den övriga berednings- och beslutsprocessen. Jag kommer från detta ihåg att vi diskuterade, att då varken kapitaltillskott eller delnotering var aktuellt för genomförande för denna affär, var heller inte riksdagsbeslut nödvändigt, varför inget regeringsbeslut skulle behöva förberedas.

4. Jag kan inte påminna mig att jag hade några kontakter med andra departement än Finansdepartementet (se vidare svar på fråga 5).

5. Jag kan inte med min begränsade del i processen svara på frågan om riktlinjerna. Det jag kan vidimera är att resultatet av fairness opinion presenterades i närvaro av FI/Ba (anteckning 090211 – Genomgång av Merrill Lynch).

6. Jag kan inte från denna intensiva politiska tidsperiod 2009 skilja på vilken information som Näringsministern delat med vem. Utifrån detta kan jag idag tyvärr inte svara på frågan om Maud Olofssons kontakter med övriga partiledare och statsråd rörande Vattenfalls förvärv av Nuon.

7. Loggboksanteckningarna i promemorian av den 27 februari 2009 (N2009/780/SÅ) fördes självständigt av ansvarig förvaltare för Vattenfall. Innebörden av anteckningen "ETR (MO) Efterdiskussion. MO talar direkt med FR och IK" kan jag inte verifiera. Anteckningarna skrevs av ansvarig förvaltare och har aldrig godkänts av mig efteråt. De kom till min kännedom för första gången i februari 2013. Det jag kommer ihåg efter genomgången med Merrill Lynch samma dag 090211, var att jag kompletterade promemorian "Projekt Grape – Sammanfattning" med politiska bedömningar kring affären och lämnade den till Näringsministern och statssekreteraren samma dag. Jag har inte, med min begränsade insyn i processen, kännedom om vilka diskussioner som därefter skedde.

Min kommentar till anteckningen 090212 "ETR Aterkoppling från pol. ledn. (MO:s samtal med FR, IK). "Finns ej skäl att säga nej till affären" är att jag fick ett samtal från Näringsministern om att det "finns ej skäl att säga nej till affären", en information som jag sedan vidarebefordrade till ansvarig förvaltare. Jag kan dock inte komma ihåg huruvida Näringsministern i samtalet refererade till FR eller IK. I och med beskedet till ~~ägare~~representanten återgick processen till styrelsen och bolaget.

H ansvarig förvaltare

Jag har inga ytterligare kommentarer till övriga uppgifter i promemorian.

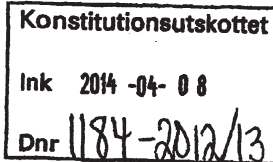
8. Jag har inga övriga kommentarer till regeringens hantering utöver inledningen ovan.

Stockholm 2014-04-02

Elisabeth Thand Ringqvist

Bilaga A3.1.10

1

Information till KU:

Som en följd av uttalanden under KU- förhör, där det har uttryckts tveksamheter om kvalitén i min analys inför Vattenfalls förvärv av Nuon, känns det angeläget att förklara vad som låg till grund för slutsatsen att ett köp av Nuon skulle få stora negativa konsekvenser för ägare och bolag. Det intressanta är dock inte hur jag kunde komma till slutsatsen att ägarens avkastningskrav inte skulle nås under överskådlig tid, utan snarare hur styrelsen kunde komma till den motsatta slutsatsen.

Av det material som ledningen presenterade för styrelsen framgick tydligt att förvärvet inte skulle nå ägarens avkastningskrav och att stora värden i Vattenfall skulle gå förlorade.

Alla beräkningar baserades på bolagets egna siffror

I min roll som analytiker (ämnessakkunnig) för Vattenfall på enheten för statligt ägande (SÄ) hade jag tillgång till allt styrelsematerial. Alla beräkningar och all analys baserades på de siffror och presentationer som ledningen delgav styrelsen. Jag arbetade på Näringsdepartementet i en så kallad bolagsgrupp tillsammans med den person som representerade ägaren i Vattenfall styrelse. I mina uppgifter ingick att följa bolaget, skriva kvartalsrapporter till den politiska ledningen samt att två gånger per år genomföra en värdering av Vattenfall med hjälp av all tillgänglig finansiell information och material till styrelsen.

Så snart det stod klart att Vattenfall hade ambitionen att förvärva Nuon, och siffror blev tillgängliga, valde jag att konsolidera aktuellt förvärv i det värderingsverkstyg som jag använde för att regelbundet göra en finansiell värdering av Vattenfall. Vid en konsolidering av Nuon i värderingen framgick att Vattenfall, vid ett köp av Nuon, blev värt åtskilliga tiotals miljarder mindre än Vattenfall utan Nuon.

Ägarens krav på Vattenfall var att generera en avkastning på 11 procent på nettotillgångarna (return on net assets). Med användning av Vattenfalls egna prognoser av rörelseresultat och nettotillgångar, exklusive och inklusive Nuon, kunde jag göra en differenskalkyl, vilken visade att avkastningen på själva förvärvet låg väsentligt under Vattenfalls krav. Inte ens efter 10 år skulle man uppnå kravet och de första åren var avkastningen väl under koncernens räntekostnad. I pengar räknat var differensen i storleksordningen ca 40 procent av förvärvsvärdet.

Sammanställningen av beräkningarna delgav jag ägarens representant i styrelsen i tron att denna för ägaren centrala fråga skulle diskuteras i styrelsen innan beslutet togs. Huruvida den icke tillfredställande avkastningen diskuterades eller ej framgick aldrig klart och tydligt. Dock bör noteras att min beräkning av avkastningen låg väldigt nära den som utfördes av en tredje part innan förvärvet. Kort efter köpet av Nuon var genomfört presenterade Vattenfall en ny och betydligt lägre elprisprognos. När jag gjorde samma beräkning med dessa uppdaterade siffror, som en följd av ett lägre elpris, ökade förlusten betydligt.

Det var inte bara siffrorna som kunde ifrågasättas inför förvärv av Nuon

I tillägg till ett omfattande beräkningsunderlag, poängterade jag en rad tveksamheter och ifrågasättande till ett förvärv av Nuon. Ett viktigt påpekande var att förvärvet planerades vid en tidpunkt då en finansiell kris rådde, med stor osäkerhet om framtiden. Vattenfalls prisprognos för de tre närmaste åren låg dessutom ca 30 procent över marknaden. I det mail till Vattenfalls finanschef Dag Andresen skrev jag "Om dagens spot- och terminkurser består kommer Vattenfalls resultat att försämrats avsevärt redan

från 2010 samt försvåra bolagets finansieringsmöjligheter framöver." Jag delgav dessutom finanschefen en två sidor lång analys för att visa att kravet på Vattenfall, 11 procent, i jämförelse med övriga energibolag i Europa var alltför lågt. Med samma krav på Vattenfall som på Fortum, EON och RWE hade på sig borde kravet snarare ligga på 12 procent istället för 11 procent. Jag försökte alltså särskilt poängtera vikten av att inte frångå ägarens krav på 11 procent.

"Detta visar hur dagens osäkerhet påverkat riskpremium och värdering av energibolagen i Europa. Jag tycker inte riktigt att detta ändrade scenario avspeglas i VF's kalkylmaterial". Jag skrev också att "Det planerade förvärvet görs till en i dagsläget aggressiv WACC beräkning. Det borde inte finnas skäl att avvika från den tidigare långsiktiga beräknade WACC:en om 8 procent e.s. och kravet på nettotillgångarna om 11 procent fs.

Förutom den finansiella analysen fanns ett antal andra frågetecken runt förvärvet av Nuon. Det handlade bland annat om följande:

1. *Bristande förvärvslogik*

Jag pekade på att Vattenfall skulle få det tufft framöver även utan förvärv av Nuon eftersom investeringarna var enorma, kostnaderna hade skjutit i höjden och risken fanns att ratingen kunde komma att sänkas redan under innevarande år (2009). Vattenfalls egen förvärvslogik under 2007-2009 tycktes bygga på att värdeskapandet kunde ske över en tillräckligt lång tidshorisont, även om förvärvet inte under överskådlig tid (10 år) uppnådde ägarens avkastningskrav. Detta innebar ett omotiverat högt risktagande eftersom osäkerheterna ökar med tiden. Vattenfalls önskan att uppnå storlek vägrade alltså tyngre än affärsmässig avkastning. Man hänvisade också till hotet att bli marginaliserad och rädslan att de redan mycket stora bolagen skulle köpa upp alla potentiella objekt, vilket därmed skulle omintetgöra Vattenfalls möjligheter att växa. Under åren innan förvärvet av Nuon, då elpriserna var extremt höga, hade många stora och dyra förvärv genomförts av branschen i Europa. När Vattenfall köpte Nuon hade elpriserna däremot fallit dramatiskt, väsentligt under Vattenfalls senaste långtidsprognos. Jag poängterade att pristrenden nu var bruten och att börskurserna fallit avsevärt vid tiden för förvärvet av Nuon.

2. *Vilseledande redovisningsprincip*

I Vattenfalls presentation för styrelsen redovisades en avkastning som jag uppfattade som felaktig. Den från Nuons ägare kvarstående andelen (51 %), som var en finansiell skuld, låg i kalkylen som en rörelseskuld, inte ett minoritetsintresse. På så vis ökade nettotillgångarna under de första åren med endast 45 mdr istället för 90 mdr (i princip bara 49 % av köpeskillingen) och avkastningen såg därmed bättre ut än om man hade redovisat finansieringen som en finansiell skuld. Eftersom det är en minoritetspost så kom finansieringskostnaden som utdelning, och syntes inte i finansnettot utan enbart i kassaflödet, och därmed framstod nettoresultatet som bättre än vad det var i verkligheten. Presentationen inför förvärvet målade således upp en förskönad bild av avkastningen. Frågan varför den finansiella skulden låg som en rörelseskuld tog jag också upp i mitt långa mail till Dag Andresen, men fick aldrig något svar på. Redan året efter förvärvet ändrade Vattenfall sin redovisning så att posten istället

togs upp som minoritetsintresse, varigenom de avkastningskrävande nettotillgångarna omedelbart nära fördubblades och den förskönande bilden av avkastningen försvann.

3. Ökad bränsleprisexponering

Ytterligare en viktig fråga som jag tog upp innan förvärvet av Nuon, var den ökande bränsleprisexponeringen och ökade utsläpp. I en av mina analyser från slutet av januari 2009 skrev jag följande: "Vattenfalls exponering mot bränslepris är i dagsläget begränsat (vatten, egen brunkol, uran, vind samt en obetydlig del stenkol). Efter förvärv av Nuon ökar exponeringen mot stenkol samt gas. Nuons anläggningar är i dåligt skick med gammal teknik. Givet Vattenfalls vision att radikalt minska sina utsläpp är det fel tänkt när man väljer att öka andelen "dåliga" tillgångar. Genom förvärv av ytterligare kol och gas ökar man sin börda att ställa om produktionsapparaten där kostnaden för denna omställning är långt ifrån kartlagd eller i detalj kvantifierad. Med energibranschens stora osäkerheter är det också svårt att förutse i vilken takt Vattenfall klarar att ställa om Nuons produktionsapparat. Här har Vattenfall utsatts för kritik i media, vilket inte är alldeles lätt att bemöta".

4. Överskattade kundvärden

Ett sätt att få perspektiv på prisnivån för Nuon var att jämföra med den egna värderingen av Vattenfall. Vattenfall köpte en produktionskapacitet på 17 TWh, vilket motsvarade ca 10 procent av bolagets befintliga produktionskapacitet, vartill man fick närmare 3 miljoner kunder med en långsiktig tveksam lönsamhet. "Vattenfall betalar 94 miljarder SEK för Nuon. Samtidigt är Vattenfall 10 ggr så stort vilket skulle motsvara ett värde på 940 miljarder för VF (enterprise value). En gängse uppfattning är att VF är värt 400 miljarder (EV= aktievärde +lån)." Jag ifrågasatte hur 3 miljoner kunder kunde motsvara sådana värden eller om ledning och styrelse avsåg betala alla pengar för kunskapen kring gas? Kalkylen var omöjlig att förstå!! Det "hemliga" avtal som nu diskuteras i media och som skulle tvinga Vattenfall att investera ytterligare 80 mdr hade jag ingen kännedom om.

5. Vilsledande resultat för Nuon

Vattenfall rapporterade ett EBITDA resultat för Nuon på 857 MEUR för 2008, men när utfallet redovisades låg samma siffra på 589 MEUR, dvs. mer än 30 procent lägre. Konsekvensen är att EBITDA multipeln, på strax under 10 som redovisats och jämförts med RWE's förvärv av Essent, i själva verket låg närmare 13. Differensen förklarades med Vattenfalls redovisningsprincip kontra Nuons där Vattenfall lade in positiva (men orealliserade) terminssäkringar i 2008 års resultat. Detta var dock med största sannolikhet en engångseffekt varför multipeln på förvärvet bör betraktas som högre än den som Vattenfall redovisade.

6. Affärsläge:

Några få veckor efter förvärvet av Nuon redovisades ett nytt marknadsläge med ett rörelseresultat för Vattenfalls som för 2009 är 15,5 procent lägre och för 2011 hela 22 procent lägre än i presentationen för styrelsen. I jämförelse med senaste affärsplanen var rörelseresultatet för 2011 ca 35 procent lägre. Detta var omöjligt att förstå eftersom marknaden inte såg sämre ut, dvs. marknadspriserna var snarare något högre i mars än i januari och februari. Frågan är varför inte Vattenfall valde att redovisa konsekvenserna av det försämrade marknadsläget innan förvärvet genomfördes? Kalkylen borde räknats med 30 procent lägre elpriser under de närmsta tre åren.

Regeringens ansvar

Det var många omständigheter som gjorde att det gick snett vid Vattenfalls köp av Nuon och som ledde till att styrelsen överskattade värdet. Ägarens styrning fungerade inte perfekt men att hänga ut enskilda ministrar eller söka svaren i huruvida finansministern eller statsministern var informerade eller ej är att göra saken i för enkel.

Jag anser att styrelsen bär ansvaret för förvärv av Nuon. Den lät sig vilseledas av bolaget och dess rådgivare. Styrelsen ställde uppenbarligen inte viktiga frågor och ägarens representant i styrelsen valde att inte sätta sig upp emot en i övrigt enig styrelse. Om nu styrelsen, under ledning av den erfarna Lars Westerberg, saknade kompetens att sätta stopp för köpet av Nuon så kan man inte förvänta sig att den ansvariga ministern ska ha den kompetensen. Hur skulle hon kunna förstå att ordförande och ägarens representant i styrelsen inte förstod vad man tog beslut om?

Mina beräkningar utgick från bolagets siffror och utvecklingen har blivit den förutsedda. Det framgick under förra veckans utfrågning i KU att ordförande fortfarande inte förstår på vilka grunder styrelsen fattade det felaktiga beslutet att köpa Nuon. Visst har marknaden försvagats efter förvärvet, men det var bristerna i själva besluts materialet och den bristande kritiska granskningen från styrelsens sida, trots tillgången på tillgängligt material hos ägarenheten, som är orsaken till att VF tvingats in i en mycket besvärande finansiell situation.

Med vänlig hälsning

Elsa Widding

Bilaga A3.1.11

Elsa Widding

Konstitutionsutskottet håller på att granska regeringens hantering av Vattenfalls förvärv av Nuon. Utskottet beslutade idag att ställa följande frågor till dig.

1. **Stämmer det att dina uträkningar utgjorde underlag inför styrelsebeslutet i Vattenfall om köpet av Nuon? I så fall; På vems uppdrag fördes de in som en del av underlaget?**

Jag arbetade på Näringsdepartementet i en så kallad bolagsgrupp som bestod av en förvaltare, som representerade ägaren i Vattenfalls styrelse, och jag själv som ämnessakkunnig analytiker med uppgift att följa den finansiella utvecklingen i bolaget. Min analys inför förvärvet av Nuon byggde på tillgängligt styrelsematerial där alla siffror och uppgifterna om förvärvet fanns. Synpunkter och beräkningar rapporterades i första hand till nämnde förvaltare som använde "ägarens" analys i styrelsearbetet. Syftet var att underlätta för vederbörande att föra fram ägarens synpunkter i styrelsen. I departementet svarade förvaltaren för processen kring det potentiella förvärvet av Nuon och förde den huvudsakliga dialogen med den politiska ledningen. Sammanställningen av avkastningsberäkningarna hörde till det material jag delgav förvaltaren i syfte att dessa för ägaren centrala uppgifter skulle diskuteras i styrelsen eller med styrelseordföranden innan beslutet togs. Huruvida så skedde är oklart för mig.

2. **Efter att du gjort dina kalkyler om avkastningskravet, vem rapporterade du resultatet till? Vad fick du för reaktion och vad ville din uppdragsgivare göra med materialet?**

Jag rapporterade differenskalkylen (Vattenfall med respektive utan Nuon; som visade hur mycket pengar som fattades i förvärvet för att nå avkastningskravet under kommande 10 år) till förvaltaren och kopierade 8 exemplar av sammanställningen som medskick till styrelsen inför beslut. Förvaltaren noterade att avkastningen på förvärvet var låg. Jag tog också för givet att förvaltaren ville ta upp saken med styrelsen. När jag lämnade över kopiorna uppfattade jag det på det viset. Jag minns inte säkert om jag också skickade min sammanställning av konsolideringen samt differenskalkylen till den politiska ledningen men då jag ansåg det mycket viktigt bör jag ha gjort det.

Enligt mina dagboksanteckningar skrev jag ett drygt två sidor långt PM "Ang. värdering av Grape" (Grape var förvärvsprojektets arbetsnamn) den 26:e januari 2009, som jag delgav förvaltaren och den politiska ledningen. Det blev ingen diskussion om detta PM med den politiska ledningen.

Den 11 februari 2009 skrev förvaltaren en promemoria i ett antal kortfattade punkter där det i sista punkten framgick att ägarens avkastningskrav inte kommer att nås under kommande (ca) 10 års period givet värderingen.

3. **Stämmer det att du informerat Lars Westerberg personligen om dina uträkningar? I så fall när skedde det och på vems uppdrag?**

Jag hade ingen kontakt med Lars Westerberg under 2009. Jag slutade att arbeta som analytiker av Vattenfall vid bolagstämman 12 April 2010 och tog kontakt med Lars Westerberg ca 1-2 månader innan dess. Förvaltaren hade slutat på Regeringskansliet och jag såg det som angeläget att visa styrelseordförande hur långt ifrån ägarens krav som förvärvet låg, att det skulle bli omöjligt att nå kravet samt hur Vattenfalls värde hade sjunkit markant som en följd av förvärvet av Nuon. Det var således på mitt initiativ. Jag ville säkerställa att han fått informationen innan jag slutade som analytiker av Vattenfall. Jag uppfattade att han blev orolig när vi gick igenom siffrorna. Kanske var det därför Lars Westerberg bad att jag skulle gå igenom samma underlag med Öysten Löseth (blivande VD för Vattefall).

Under vårt möte visade jag styrelseordföranden att de beräkningar som jag gjorde inför förvärvet och försökt göra styrelsen uppmärksam på gav en avkastning på tillgångarna (net assets) på under 3 procent före skatt första året och ca 7 procent före skatt efter 10 år vid ett förvärvspris på 80 mdr SEK. I min kalkyl låg ca 33 mdr SEK i investeringar under en tioårs period och ca 16 mdr i avskrivningar. Tillgångarna skulle alltså öka med ca 17 mdr fram till 2018. Jag visade också att konsolideringen inför förvärvet gav ett marknadsvärde (motsvarande börsvärde) på Vattenfall som låg 31 mdr SEK lägre med Nuon än utan Nuon. Slutsatsen är att vid tidpunkten för förvärvet, räknat med bolagets egna siffror, innebar köpet av Nuon en värdeförstöring i Vattenfall på drygt 30 mdr SEK i förhållande till ägarens avkastningskrav.

4. Hade du kontakter med något annat departement kring dina uträkningar? I så fall vilka departement och på vilken nivå (tjänstemannanivå, politiska tjänstemän, statsråd)?

Jag hade endast kontakt med Finansdepartementet. Min upplevelse var att det fanns stuprör men saknades hängrännor mellan de två departementen, men att jag ändå hade ett bra samarbete med en tjänsteman på Finansen. Denne tjänsteman var, som jag uppfattade det, också mycket kritisk till Vattenfalls förvärvsplaner. Jag skickade löpande information om mitt arbete kring Vattenfall till denne kollega som jag upplevde hade en god förståelse för frågorna.

5. Finns det någon skriftlig dokumentation av ev. kontakter som avses i fråga fyra?

I så fall finns den dokumenterad i akten på Regeringskansliet.

6. I tidningen Fokus finns uppgifter om ett "hemligt sidoavtal" i samband med Vattenfalls köp av Nuon. Kände du till detta avtal? Vet du om någon annan på departementet kände till det? Om du kände till det, fanns det med i de beräkningar du gjorde kring köpesumma och avkastningskrav?

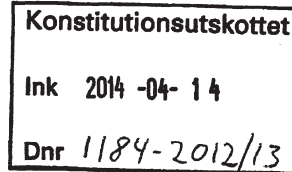
Jag kände inte till avtalet. Det var först när Fokus skrev om det som jag fick någon vetskap om den saken.

7. Har du några övriga kommentarer i ärendet som kan vara av värde i utskottets granskning?

På uppdrag av förvaltaren, gjorde jag skyndsamt en upphandling av en investmentbank som gjorde en så kallad tredjepartsanalys (fariness opinion). Jag var noga med att också avkastningen på tillgångarna (return on net assets) skulle redovisas i detta underlag. Mycket kort tid (eventuellt samma dag) efter investmentbankens redovisning av tredjepartsanalysen fick jag veta att affären var i hamn. Jag känner inte till om det var någon beredning av frågan.

Skriftligt svar bör inkomma senast måndag den 14 april kl. 13 (gärna redan denna vecka om möjligt), enklast per mail till hans.hegeland@riksdagen.se.

Bilaga A3.1.12

Svar till Konstitutionsutskottet.

1. I ett mail från Viktoria Aastrup 2008-10-17 (bifogas) anføres "Från min sida är det häpnadsväckande hur man behandlar styrelsen och viktiga beslut". Vilka är "man"? Vad är det som är häpnadsväckande? Hur fungerade styrelsearbetet? Påverkade arbetsklimatet Nuonaffären?

Med "man" avses VD, såsom ytterst ansvarig för distribuerat styrelsematerial. Det framgår av mailet; punkterna på styrelsens dagordning är markerade såsom informationsärende eller beslutsärende, så att det ska vara fullständigt klart huruvida punkten är föremål för beslut eller endast för information. I detta fall hade ett beslutsärende markerats som ett informationsärende.

Enligt styrelsens arbetsordning är det styrelsens ordförande som redogör för, eller kommenterar styrelsens arbete.

2. Vilka kontakter fanns mellan Näringsdepartementet och andra departement under den process som ledde fram till förvärvet av Nuon? Förekom det kontakter på politisk nivå eller bara på tjänstemannanivå?

De kontakter som kommit till min kännedom är dokumenterade i akterna för Vattenfall.

3. Vilka rutiner gällde för större förvärv inom Vattenfall? Följdes rutinerna i Nuonaffären? Om inte – varför?

Förvärv är föremål för styrelsebeslut. Enligt Vattenfalls arbetsordning för styrelsen ska bolaget "samordna sin syn med ägaren" i de fall beslut kan påverka bolagets strategiska inriktning eller finansiella situation (bl.a). Förvärvet av Nuon skulle påverka Vattenfalls finansiella situation, varför styrelsen konstaterade att en samordningssituation förelåg. Vattenfalls styrelse uppdrog därför åt styrelsens ordförande att kontakta ägaren, genom Näringsministern. Styrelsens ordförande kontaktade ägaren i detta ärende innan styrelsen sedan fattade beslut om att lägga bud.

4. Fanns det samma information inför Nuonaffären hos regeringen och Vattenfalls styrelse? Om inte, hur skiljde sig informationsläget åt?

Både Vattenfall och ägaren anlidade finansiella rådgivare såsom ytterligare stöd och i syfte att genomlysna och analysera affären. Ägaren anlidade finansiell rådgivare för att få en s.k. fariness opinion av affären – en oberoende analys av en utomstående part. Nuon tillhandahöll godkända budgivare, såsom Vattenfall, och dess finansiella rådgivare med information om bolaget (ett s.k. "data room" upprättades). Även ägaren och ägarens finansiella rådgivare fick tillgång till denna information via Vattenfall. Utöver de finansiella rådgivarna hade både bolaget och ägaren egen analyskapacitet. Informationen, tillsammans

med annan allmän tillgänglig information processades för att sedan presenteras för uppdragsgivarna. Hur sedan informationen bearbetades tillsammans med tidigare erfarenheter, kunskap och eventuella andra överväganden hos de aktuella parterna går inte att svara på.

4. Deltog du i någon diskussion inom Vattenfall kring beslutsprocessen rörande förvärvet av Nuon? I så fall, kan du redogöra för dessa diskussioner och utfallet av dem?

Jag deltog såsom ägarrepresentant i Vattenfalls styrelse, där jag framförde ägarens överväganden och samlade bedömning.

Enligt styrelsens arbetsordning är det styrelsens ordförande som redogör för, eller kommenterar styrelsens arbete.

5. Deltog du i någon diskussion om hur den interna beredningsprocessen i Regeringskansliet i frågan om Vattenfalls förvärv skulle ske (t.ex. avseende samordningskansliet, inre kabinett och Finansdepartementet)? Deltog du någon diskussion om hur den övriga berednings- och beslutsprocessen skulle ske (t.ex. om frågan borde underställas och förankras i riksdagen)? I så fall, kan du redogöra för dessa diskussioner och utfallet av dem?

Konsultationer med departementets expertis på området rörande den formella hanteringen av ärendet skedde. Då statens ägande i Vattenfall efter förvärvet skulle vara oförändrat samt att förvärvet ansågs ligga inom ramen för den strategi som förelagts riksdagen, konstaterades att någon förankring i riksdagen inte var nödvändig. Riksdagen skulle komma att informeras om förvärvet i den årliga redogörelsen för de statligt ägda bolagen. Olika former för Regerings/kansli/beslut/protokoll berördes. Eftersom ägaren var tydlig med att det var styrelsen som fattade beslut om förvärvet - det fick inte uppfattas som om ägaren fattade beslut om förvärvet i styrelsens ställe, ansågs dokumentation av händelseförloppet i akten inklusive anlitaandet av finansiell rådgivare, vara tillräcklig, för att styrka att samordning skett med ägaren.

7. Vilken information fick du om Maud Olofssons kontakter med övriga partiledare och statsråd rörande Vattenfalls förvärv av Nuon? (Bakgrund: En promemoria daterad 2009-02-27 (N2009/780/SÄ) med händelseförlopp och kontakter i samband med Vattenfalls förvärv av Nuon bifogas ("N2009 780 SÄ maskad".) I en rad från 090211 med innehållstexten "Efterdiskussion. MO talar direkt med FR och IK". I en annan "Återkoppling från pol.ledn. (MO:s samtal med FR, IK). "Finns ej skäl säga nej till affären".")

Den information jag fick är dokumenterad i nämnd akt.

8. Vilken kommentar har du till anteckningarna i PM 27 februari 2009 (N2009/780/SÄ) om Maud Olofssons kontakter med de övriga partiledarna? Vilka kommentarer har du till övriga uppgifter i promemorian?

Min uppgift, såsom tjänsteman, är att fortlöpande dokumentera den information som kommer mig till handa, direkt eller indirekt, som är vikt för händelseförlopp ska kunna följas. Jag har, precis som för all annan dokumenterad information som lämnats direkt eller indirekt av pol. sakkunnig, statssekreterarer eller minister, inte haft anledning att ifrågasätta uppgiften/er som lämnats till mig.

Vid tiden för förvärvet hade näringsministern ett antal frågor av hög politisk dignitet på sitt bord, varför kommunikationen mellan tjänstemännen och ministern i större utsträckning sköttes via statssekreterare och/eller pol. sakkunnig.

9. Har du några övriga kommentarer till regeringens hantering av Vattenfalls förvärv av Nuon som kan vara av värde i utskottets granskning?

Jag har inga övriga kommentarer.

Stockholm den 13 april 2014

Viktoria Aastrup

Bilaga A3.1.13

Dnr: 1184-2012/13

Till

2014-03-24

Riksdagens KU ledamöter

Jag ber att få tacka för inbjudan till utfrågning i KU med anledning av Vattenfalls köp av Nuon 2009. Då detta tilldrog sig för ca fem år sedan så känns det svårt för mig att kunna komma till KU och svara på alla frågor, så många år efteråt. Mycket har hänt sedan dess och jag har inte varit inne i detaljer i ärendet på väldigt länge så jag skulle ha svårt att svara på dylika frågor. Det hade varit en helt annan sak om granskningen varit kort efter min avgång. Jag vet också att departementen har svarat skriftligen på era frågor och jag har inget mer att tillägga.

Jag vill dock ge min beskrivning av det övergripande läget, då 2009, för att förklara varför jag som ansvarig minister inte reste invändningar till Vattenfall att göra förvärvet. För det första så fanns vid den tidpunkten tydliga ägardirektiv från tidigare regering att Vattenfall skulle expandera i Europa. Ur konstitutionell synpunkt hade det med andra ord varit felaktigt att som enskild minister att hävda en annan inriktning av de då gällande ägardirektiven. Dessa ägardirektiv var under diskussion och förändrades också senare under året till att handla om konsolidering, effektivisering i den befintliga verksamheten och att Vattenfall skulle vara ett av de bolag som leder den europeiska omställningen till ett hållbart energisystem. Men vid förvärvet så gällde tyvärr de gamla direktiven.

I övrigt gällde följande; Vattenfalls ledning och Vattenfalls styrelse var eniga om betydelsen av förvärvet och dess långsiktiga lönsamhet, såsom energimarknaden tedde sig vid den tidpunkten. Departementet beställde också en fairness opinion av Merrill Lynch för att vi ville ha en oberoende granskning av ärendet. Den sa samma sak. Dvs de som hade att fatta beslutet, nämligen styrelsen, och de som skulle ge mig vägledning i mitt ställningstagande sa båda att detta var en långsiktigt god affär. På näringsdepartementet så fanns vid den tidpunkten en enskild tjänsteman som uttryckte tveksamhet och detta framfördes till mig.

Jag ställde i ett slutsamtal en kontrollfråga till bolagets ordförande om bolaget skulle kunna klara sina avkastningskrav och fick ett jakande svar.

Vad som är viktigt att komma ihåg är att vid tidpunkten för köpet, så var förväntningarna på marknaden att energipriserna skulle gå upp och energimarknaden såg helt annorlunda ut än den gör idag fem år senare, vilket kan förklara den höga prislappen. Många europeiska energibolag går igenom samma ekonomiska utmaningar som Vattenfall just nu gör.

Slutsatsen för min del var att jag hade väldigt lite fakta att grunda en tveksamhet på gentemot styrelsen, och reste därför inte invändningar mot att göra förvärvet. Jag tar naturligtvis på mig det fulla ansvaret för regeringen agerande. I och med att jag var informerad om processen så får också hela regeringen anses vara informerad.

Jag anser därmed att jag i mitt beredningsansvar har gjort det som på mig ankommer och ser inga konstitutionella brister i handläggningen av ärendet. Vill påminna om att det var styrelsen i Vattenfall som tog beslutet och som därmed också bär ansvar för detsamma.

Med vänlig hälsning

Maud Olofsson

Bilaga A3.1.14

PM 1997:4

1

REGERINGSKANSLIET STATSRÅDSBEREDNINGEN

Samrådsformer i Regeringskansliet

PM 1997:4

(reviderad 1999-04-01, 2000-02-15,
2000-08-25 och 2002-02-06)

Denna PM ersätter SB PM 1996:1

PM 1997:4

Samrådsformer i Regeringskansliet 2

Innehåll

1 Regeringens kollektiva beslutsfattande.....	4
2 Gemensam beredning.....	4
2.1 Bestämmelser om gemensam beredning.....	4
2.2 Organisation för gemensam beredning	5
2.3 Fasta ärendegrupper för gemensam beredning	7
2.4 Förfarandet vid gemensam beredning.....	10
2.5 Meningsskiljaktigheter	11
2.6 Särskilt om beredningen av utnämningsfrågor	11
2.7 Särskilt om beredningen av frågor om statens företags- ägande	14
3 Allmän beredning.....	15
3.1 Tidpunkt.....	15
3.2 Föredragande	15
3.3 Typer av ärenden	16
3.4 Förfarandet vid allmän beredning.....	16
3.5 Kallelse m.m.	17
4 Lunchberedning.....	17
5 Delning.....	18
5.1 Begreppet delning	18
5.2 Förfarandet vid delning.....	18
5.3 Information i samband med delning	19
5.4 Informationsplan.....	20
5.5 Trycklov m.m.	21
6 Regeringsbeslut och offentliggörande	22

1 Regeringens kollektiva beslutsfattande

Av regeringsformen framgår att i princip alla regeringsärenden skall avgöras av regeringen som ett kollektiv och att de statsråd som är närvarande vid avgörandet av ett ärende utan att anmäla skiljaktig mening samtliga blir ansvariga för beslutet. Denna ordning grundar sig på uppfattningen i vårt parlamentariska system att alla beslut av regeringen skall vara uttryck för värderingar som omfattas av regeringen i dess helhet.

Genom olika former av samråd inom Regeringskansliet (gemensam beredning, allmän beredning, lunchberedning och delning) säkerställs att principen om kollektivt beslutsfattande får ett reellt innehåll och att alla statsråd faktiskt får möjligheter att utöva det inflytande i regeringsärendena som deras ansvar motiverar. Det är därför synnerligen angeläget att gällande regler om samråd verkligen följs.

2 Gemensam beredning

2.1 Bestämmelserna om gemensam beredning

De formella reglerna om gemensam beredning finns i 13 och 15 §§ förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet. Där föreskrivs att ett ärende som rör flera departements verksamhetsområden skall handläggas inom det departement till vilket det huvudsakligen hör och beredas i samråd med övriga, berörda statsråd. Det kan här vara fråga om både departementschefer och andra statsråd, beroende på hur föredragandansvaret har fördelats inom regeringen. Ärendenas fördelning inom Regeringskansliet framgår av bilagan till instruktionen för Regeringskansliet.

Vem som har ansvaret för att föreskriven gemensam beredning kommer till stånd regleras i 25 § tredje stycket och 28 § tredje stycket instruktionen för Regeringskansliet. Som regel vilar ansvaret för gemensam beredning på huvudmännen. I fråga om författningsärendena vilar det dock på rättscheferna, utom i Justitie- och Finansdepartementen, där huvudmännen har ansvar även för gemensam beredning i författningsärenden.

Normalt är det inga svårigheter att avgöra vilka andra departement än det egna som kan vara berörda av ett ärende och med vilka det behövs gemensam beredning. I tveksamma fall bör man ta kontakt med det andra departementet för att utröna om det finns intresse av gemensam beredning. Om ett annat departement begär det, skall gemensam beredning alltid äga rum. Märk att flera enheter inom ett och samma departement kan behöva kontaktas.

2.2 Organisationen för gemensam beredning

Antalet ärenden som skall beredas gemensamt med Statsrådsberedningen, Justitiedepartementet, Utrikesdepartementet, Finansdepartementet och Näringsdepartementet är särskilt stort. Därför har det i vissa fall införts särskilda rutiner för beredningsarbetet.

Statsrådsberedningen svarar för den politiska samordningen. Denna verksamhet leds av statsministerns statssekreterare, som biträds av ett antal handläggare med kontaktfunktioner. I Statsrådsberedningen finns också en statssekreterare för EU-frågor och en enhet för samordning av övergripande EU-frågor samt en rättschef med bl.a. rättsliga samordningsuppgifter.

I Justitiedepartementet finns en enhet, granskningsenheten (Ju/Gransk) med rättssakkunniga som är kontaktpersoner i rättsliga och formella frågor och en grupp språkexperter för bl.a. språklig granskning. Om ett ärende rör Justitiedepartementets eget verksamhetsområde skall gemensam beredning även ske med den berörda enheten.

I Utrikesdepartementet finns EU-enheten med kontaktpersoner som deltar i beredningen av departementens EU-frågor. Där finns även ett rättssekretariat för EU-frågor (UD/ERS) med uppdrag bl.a. att granska hur regeringens förslag och beslut förhåller sig till EG-rätten.

Finansdepartementet har i sin budgetavdelning (Fi/BA) en organisation med huvudmän och kontaktpersoner för beredningen av de olika departementens ärenden. Vid sidan om budgetavdelningen finns i Finansdepartementet andra avdelningar och enheter som har fackdepartementala uppgifter. Om ett ärende rör Finansdepartementets eget verksamhetsområde skall därför gemensam beredning och delning även ske direkt med den berörda avdelningen eller enheten.

Listor med kontaktpersonernas namn skall revideras fortlöpande och skickas ut till departementen.

Inom Näringsdepartementets näringslivsenhet finns en särskild grupp, SimpLexgruppen, som har till uppgift att granska kommande beslut om nya eller förändrade regler som kan ha effekter av betydelse för små företags villkor. Sådan gemensam beredning och delning med Näringsdepartementet som rör SimpLexgruppen skall även ske direkt med gruppen.

Den jämställdhetspolitiska samordningen i Regeringskansliet leds av statssekreteraren för jämställdhetsfrågor. Inom Näringsdepartementet finns en särskild enhet, jämställdhetsenheten, som har till uppgift att granska hur jämställdhetsaspekterna beaktas i beredningen av regeringsbesluten. Sådan gemensam beredning med Näringsdepartementet som rör jämställdhetsenheten skall också ske direkt med enheten.

Den integrationspolitiska samordningen i Regeringskansliet sker i Kulturdepartementet vid enheten för integration och mångfald. Denna enhet har till uppgift att granska hur de integrationspolitiska aspekterna beaktas i beredningen av regeringsbesluten. Gemensam beredning med Kulturdepartementet i frågor av betydelse för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen skall ske direkt med enheten.

Samordningen i Regeringskansliet av frågor som rör barn enligt FN:s konvention om barnets rättigheter sker i Socialdepartementet vid enheten för sociala tjänster. Sådan gemensam beredning i frågor som rör barn skall ske direkt med enheten.

2.3 Fasta ärendegrupper för gemensam beredning

Instruktionen för Regeringskansliet innehåller inte några detaljerade regler om i vilka fall gemensam beredning skall förekomma.

Av statsministerns särskilda ställning i regeringen får anses följa en allmän skyldighet för departementen att i god tid informera Statsrådsberedningen om *regeringsärenden eller andra frågor av större vikt*.

Vidare föreskrivs det i 10 kap. 8 § regeringsformen att utrikesministern skall hållas underrättad när det hos en annan statlig myndighet uppkommer frågor av betydelse för *förhållandet till andra stater eller mellanfolkliga organisationer*. Gemensam beredning skall alltså ske med Utrikesdepartementet i ärenden av detta slag.

Övergripande EU-frågor skall beredas gemensamt med enheten för samordning av EU-frågor i Statsrådsberedningen. EU-frågor skall vidare beredas gemensamt med UD:s EU-enhet och/eller rättssekretariatet för EU-frågor (UD/ERS). Frågor som gäller den inre marknaden skall beredas med UD:s enhet för exportfrämjande och inre marknaden (UD/EIM). Märk att gemensam beredning dessutom kan behöva ske med andra delar av Utrikesdepartementet i sådana frågor.

Finansministerns uppgift att i regeringen svara för frågor om den ekonomiska politiken och budgetpolitiken medför att alla *ärenden med ekonomiska, budgetära eller organisatoriska konsekvenser* skall beredas med Finansdepartementets budgetavdelning.

Ytterligare fasta ärendegrupper där gemensam beredning skall ske är följande.

- Ärenden om *tillsättandet av nya utredningar* bereds med Statsrådsberedningen, Justitiedepartementets enhet för förvaltningsutveckling (om ärendet innebär organisatoriska konsekvenser för statsförvaltningen), Finansdepartementets budgetavdelning och Näringsdepartementets SimpLexenhet.
- Ärenden om *lagstiftning i civilrättsliga, straffrättsliga, processrättsliga, förvaltningsrättsliga och konstitutionella ämnen* bereds med Justitiedepartementet. Frågor som rör förändringar med *resurskonsekvenser för domstolsväsendet, åklagarväsendet och*

polisen bereds också med Justitiedepartementet. Detsamma gäller ärenden som berör förebyggande eller bekämpning av ekonomisk brottslighet. Även ärenden som rör *offentlighet och sekretess* samt *data och integritet* bereds med Justitiedepartementet.

- Ärenden där *Lagrådet* har avstyrkt ett lagförslag i dess helhet eller allvarligt ifrågasatt det skall beredas med Justitiedepartementets granskningsenhet.
- I ärenden som innebär att nya termer införs eller gamla ersätts bereds de *terminologiska frågorna* gemensamt med språkexperterna i Justitiedepartementet.
- Ärenden om lagar och förordningar som har anknytning till *EG-rätten* bereds med Utrikesdepartementets rättssekretariat för EU-frågor (UD/ERS). Andra ärenden som rör *Sverige som medlem i EU* bereds, som konstaterats ovan, med Utrikesdepartementets EU-enhet och i frågor som rör den *inre marknaden* med UD/EIM.
- Ärenden av betydelse för *totalförsvaret* bereds med Försvarsdepartementet.
- Ärenden som har *finansiell innebörd* för staten eller andra *ekonomiska konsekvenser* för det allmänna bereds med Finansdepartementet (budgetavdelningen).
- Ärenden som rör *kommunala frågor*, eller frågor som rör *ansvarsfördelningen mellan stat och kommun* och frågor som kan *påverka kommunernas ekonomi* bereds med Justitiedepartementet (kommunenheten) samt Finansdepartementet (budgetavdelningen och enheten för kommunal ekonomi).
- Ärenden som rör den *samordnade länsförvaltningen* bereds med Finansdepartementet (länsstyrelseenheten).
- Ärenden om *styrning, ledning och organisation av statlig verksamhet* samt *rationalisering av statlig verksamhet* bereds med Justitiedepartementet (enheten för förvaltningsutveckling) och Finansdepartementet (budgetavdelningen).
- Ärenden om *arbets- och anställningsvillkor i offentlig anställning* bereds med Justitiedepartementet (personalpolitiska enheten).

- Ärenden om *lagar och andra föreskrifter som kan ha effekter av betydelse för små företags villkor* bereds med Näringsdepartementet (SimpLexenheten).
- Ärenden om *lagar och andra föreskrifter om skatter och avgifter* bereds med Finansdepartementet (skatteavdelningen och budgetavdelningen).
- Ärenden som rör *forskning och utbildning samt studerandes levnadsvillkor* bereds med Utbildningsdepartementet.
- Ärenden av betydelse för *storstadsregionerna* bereds med Kulturdepartementet (Storstadskansliet).
- Ärenden som rör *nationella minoriteter i Sverige* bereds med Kulturdepartementet (enheten för integration och mångfald).
- Ärenden om *jämställdhet mellan kvinnor och män*, speciellt i offentlig anställning inkl. uppdrag i statliga styrelser, nämnder och råd m.m. samt kommittéer, bereds med Näringsdepartementet (jämställdhetsenheten).
- Ärenden som rör *barn enligt FN:s konvention om barnets rättigheter* bereds med Socialdepartementet (enheten för sociala tjänster).
- Ärenden av särskild betydelse för *ungdomar och ungdomars levnadsvillkor* bereds med Justitiedepartementet (ungdomspolitiska enheten).
- Ärenden som rör arbetet med att främja *integration* bereds med Kulturdepartementet (enheten för integration och mångfald).
- Ärenden som rör *miljöfrågor*, bl.a. miljöbalken och andra frågor av betydelse för den yttre miljön, skall beredas med Miljödepartementet. Hit hör bl.a. frågor som rör hushållning med mark- och vattenområden, annan markanvändning samt miljökonsekvensbeskrivningar och miljökvalitetsnormer. Såvitt ärendena rör *kulturmiljövärdena* skall de dock beredas med Kulturdepartementet.

- Ärenden som rör frågor inom det *konsumentpolitiska* området bereds med Justitiedepartementet (konsumentenheten).
- *Medaljären* bereds med Statsrådsberedningen. Närmare riktlinjer om detta finns i Statsrådsberedningens promemoria Regeringens belöningsmedaljer (SB PM 2000:1).

Kravet på gemensam beredning gäller naturligtvis såväl i ärenden om propositioner, lagrådsremisser, skrivelser till riksdagen, förordningar, kommittédirektiv, regleringsbrev, uppdrag till myndigheter m.fl. som i förvaltningsärenden.

Också svenska ståndpunkter och instruktioner i *EU-frågor och andra internationella frågor* omfattas av kravet på gemensam beredning. Syftet är att samtliga berörda departement skall ha möjlighet att delta i beredningen inför såväl dessa ställningstaganden som inför svenska initiativ och utspel i EU. En särskild PM om regler för gemensam beredning i EU-frågor finns (EU-sekr./cirk. 3:1995 rev. 1998-04-24).

Svar på *frågor och interpellationer, meddelanden vid informationsstunder i riksdagen, liksom sådana övriga anföranden, uttalanden och tidningsartiklar som innehåller ställningstaganden till riktlinjer, principer eller förhållningssätt* skall också beredas gemensamt, eftersom de på samma sätt som regeringsbesluten är ett uttryck för regeringens gemensamma ståndpunkt. Dessutom skall sådana uttalanden och underlag för tidningsartiklar beredas med statsministerns pressekreterare.

Den gemensamma beredningen skall inledas före publiceringen av *texter i Departementsserien (Ds)*, om texten innehåller förslag eller överväganden om sådant som skall beslutas av riksdagen eller regeringen och rör flera departements eller statsråds verksamhetsområden. Samrådet kan behövas redan när man utformar det *uppdrag* som skall leda fram till t.ex. ett lagförslag från en *arbetsgrupp i Regeringskansliet*. Rena faktaredovisningar, remissammanställningar och liknande behöver givetvis inte beredas gemensamt.

2.4 Förfarandet vid gemensam beredning

Som huvudregel gäller att den gemensamma beredningen skall inledas så tidigt som det är praktiskt möjligt. Också informationen till Statsrådsberedningen skall alltid lämnas på ett tidigt stadium. Den gemensamma beredningen skall alltid äga rum i så god tid före beslutet att de berörda

departementen har en reell möjlighet att föra fram sina synpunkter och påverka ärendets handläggning och avgörande. – Observera att detta för traktatärendenas del innebär att kontakt kan behöva tas med Utrikesdepartementets enhet för folkrätt, mänskliga rättigheter och traktaträtt på ett mycket tidigt stadium (se skrivelse den 29 december 1988 från Utrikesdepartementets rättsavdelning om internationella överenskommelser). Tidig kontakt kan också behövas tas med Justitiedepartementets enhet för statsrätt och förvaltningsrätt (L6) i de fall tystnadsplikts-, sekretess- eller ändamålsbestämmelser förekommer i sådana internationella överenskommelser.

Hur den gemensamma beredningen rent praktiskt skall äga rum – om det skall ske muntligen eller skriftligen, i vilken utsträckning och på vilket sätt träffade överenskommelser skall dokumenteras etc. – får avgöras från fall till fall. För förvaltningsärendenas del gäller dock att en uppgift om den gemensamma beredningen skall finnas dokumenterad på konceptet i ärendet (se Gula boken formulär 2.1 a och 2.34 a). Allmänt kan sägas att det inte får råda någon oklarhet om vad som har överenskommit (t.ex. om att det verkligen rör sig om gemensam beredning och inte samråd eller en förfrågan).

2.5 Meningskiljaktigheter

Den gemensamma beredningen är aldrig avslutad förrän alla parter är överens. Om enighet inte kan uppnås vid kontakter mellan de beredningsansvariga tjänstemännen måste diskussionerna därför föras upp på politisk nivå. Det innebär att kontakt i första hand tas mellan statssekreterarna och, om nödvändigt, mellan statsråden i de departement som är oense. Kan inte heller då enighet nås, skall detta anmälas till statsministern (i första hand genom kontakt med dennes statssekreterare). I sista hand får saken avgöras vid allmän beredning. Den allmänna beredningen är således absolut sista instans i den gemensamma beredningen, och skall endast behöva tas i anspråk i sällsynta undantagsfall. Det är angeläget att statsministern underrättas på ett tidigt stadium om frågor av större principiell betydelse där man kan förutse oenighet.

2.6 Särskilt om beredningen av utnämningsfrågor

Statsministern har särskild betydelse vid beredningen av utnämningsfrågor. Flertalet utnämningar skall beredas gemensamt med Statsrådsbered-

ningen. Sådana ärenden skall därför anmälas till statsministerns statssekreterare och inte till SB:s kontaktpersoner.

Ärenden om anställningar och uppdrag skall beredas gemensamt med Statsrådsberedningen när ärendena rör

- 1) generaldirektörer och andra chefer för centrala förvaltningsmyndigheter, liksom sådana överdirektörer som inte är myndighetschefer,
- 2) justitiekansler samt ordförande och ledamöter i Högsta domstolen och Regeringsrätten,
- 3) presidenter inom domstolsväsendet samt ordförande i Arbetsdomstolen och Marknadsdomstolen,
- 4) landshövdingar,
- 5) ambassadörer och ministrar på svenska utlandsmyndigheter,
- 6) biskopar,
- 7) militärbefälhavare och de chefer inom Försvarsmaktens högkvarter som är direkt underställda överbefälhavaren,
- 8) ordförande i statliga styrelser, nämnder och råd m.m.,
- 9) kommittéordförande och särskilda utredare,
- 10) andra politiskt viktiga utnämningar.

Även för uppdrag som styrelseordförande i aktiebolag som ägs direkt av staten skall samma ordning tillämpas.

Förutom med Statsrådsberedningen skall gemensam beredning ske med departement vars verksamhetsområde i särskilt hög grad berörs av verksamheten hos den myndighet där den aktuella anställningen skall ske och med det departement från vars verksamhetsområde den tilltänkte hämtas. Om det är fråga om uppdrag i statliga styrelser, nämnder och råd samt kommittéer, skall gemensam beredning vidare ske med Näringsdepartementets jämställdhetsenhet. Rutinerna för beredningen med jämställdhetsenheten finns närmare angivna i en särskild skrivelse från Statsrådsberedningen till statssekreterarna den 6 juni 1995. Det är att observera att

den gemensamma beredningen med jämställdhetsenheten även omfattar *ledamöter* i statliga styrelser m.m. och kommittéer. I dessa fall behövs däremot inte någon beredning med Statsrådsberedningen.

Anställningar och uppdrag i de ovan uppräknade kategorierna skall av föredragande statsrådet stämmas av vid en lunchberedning eller på en allmän beredning. Innan detta sker skall klartecken ha lämnats av statsministerns statssekreterare.

När det gäller uppdrag som ledamot i statliga styrelser m.m. och kommittéer för *riksdagsledamöter eller andra företrädare för riksdagspartierna*, skall kontakt tas med resp. riksdagsgrupps kansli för att dessa skall lämna förslag på lämpliga personer. Gruppkanslierna skall uppmanas att till varje uppdrag föreslå två personer, en kvinna och en man. Om en riksdagsgrupp inte hör samman denna uppmaning, kan den tänkta representationen i det aktuella organet omprövas.

Statsrådsberedningen välkomnar också samråd i allmänna utnämningsfrågor, t.ex. om andelen parlamentariker i en styrelse eller en kommitté.

Frågor om *löner och andra anställningsvillkor* för de myndighetschefer m.fl. vars villkor bestäms av regeringen tillhör Justitiedepartementets verksamhetsområde. I samband med att kontakt tas med en person som är påtänkt för en anställning skall ett förhandlingsmandat för lön och övriga villkor ha inhämtats från departementsrådet Göran Rodin, personalpolitiska enheten, Ju. Också lönerevisionsfrågor skall beredas gemensamt med den enheten.

Frågor om *ersättning för uppdrag i statliga styrelser, nämnder, råd och kommittéer m.m.* regleras dels i förordningen (1992:1299) om ersättning för uppdrag i statliga styrelser, nämnder och råd m.m., dels i kommittéförordningen (1998:1474) och hör till Justitiedepartementets verksamhetsområde. Till departementet hör också frågor om arvodering av uppdrag som inte regleras i nämnda förordningar med för vilka regeringen eller Regeringskansliet fattar beslut om arvodet.

Före beslut om arvodering och vid förändringar av ett arvode skall gemensam beredning ske med Justitiedepartementets personalpolitiska enhet. Frågor om beredningen kan ställas till enheten.

Om det är fråga om ett arvode enligt kommittéförordningen på 6 000 kr per månad eller lägre, behöver gemensam beredning dock inte ske. Där-

emot skall en kopia av beslutet om arvode sändas till personalpolitiska enheten för kännedom.

Frågor om ersättning till personer som är pensionärer skall alltid beredas gemensamt med personalpolitiska enheten.

Beslut om anställning av *pressekreterare och politiskt sakkunniga* fattas inte av regeringen utan av departementen. Men även inför beslut om sådana anställningar måste klartecken inhämtas från Statsrådsberedningen (statsministerns statssekreterare) innan vederbörande kontaktas.

Beslut om sammanslagning av funktionerna som expeditions- och rättschef, anställning av rätts- och expeditionschefer, chef för rättssekretariat eller motsvarande samt andra viktigare beslut som rör de juridiska funktionerna på ett departement skall beredas gemensamt med rättschefen i Statsrådsberedningen och expeditionschefen i Justitiedepartementet.

2.7 Särskilt om beredningen av frågor om statens företagsägande

Den löpande verksamheten i de bolag där staten har ägarintressen sköts av styrelse och verkställande ledning. Det finns emellertid ett flertal beslut som kräver ägarens direkta engagemang och ställningstagande.

Beredningen och fördragningen av regeringsärenden om statens företagsägande är fördelade mellan flera departement och statsråd. Detsamma gäller uppgiften att företräda staten som företagsägare i frågor som avgörs genom ett formlöst ställningstagande, efter bemyndigande av regeringen eller utan något regeringsbeslut. De krav på gemensam beredning som här anges gäller oavsett om frågan skall avgöras genom ett regeringsbeslut, ett statsrådsbeslut eller ett formlöst ställningstagande.

Beredning med andra departement som har hand om bolag

Det är angeläget att statens företrädare agerar samstämmigt och konsekvent, även över departementsgränserna. När en fråga om statens företagsägande ställer krav på en enhetlig ägarpolicy – t.ex. när det gäller rapportering från bolagen eller Regeringskansliet, principer för styrelsenomineringar, ersättningar eller incitamentsprogram – skall den beredas gemensamt med andra departement som har hand om bolag.

Detta gäller också undantag från policybeslut. I dag (februari 2002) har alla departement utom Försvars- och Jordbruksdepartementen hand om bolag.

Beredning med Finansdepartementets budgetavdelning

Statens ägarintressen i bolag representerar stora värden. De ståndpunkter som staten intar som ägare påverkar inte bara bolagens finansiella ställning. De kan också ha betydelse för den statliga förmögenhetsutvecklingen och få direkt effekt på statsbudgeten. Ståndpunkter som kan ha en sådan betydelse eller effekt skall därför beredas gemensamt med Finansdepartementets budgetavdelning. Det gäller exempelvis större strategiska förändringar i företagets verksamhet, större förvärv, frågor om kapitalstruktur, utdelningspolicy, fusioner, avyttringar eller andra beslut som innebär att företagets riskprofil eller balansräkning ändras avsevärt.

Beredning med Finansdepartementets finansmarknadsavdelning

När en fråga om statens företagsägande berör finansmarknadens struktur eller stabilitet skall den beredas även med Finansdepartementets finansmarknadsavdelning.

3 Allmän beredning

3.1 Tidpunkt

Allmän beredning äger normalt rum varje torsdag morgon, efter regerings-sammanträdet. Den allmänna beredningen leds av statsministern eller, om denne är frånvarande, av det statsråd som har varit ordförande vid regeringssammanträdet. Samtliga statsråd som inte har förhinder skall delta. Närvarande vid allmän beredning är också riksdagsgruppens ordförande liksom statsministerns och finansministerns statssekreterare (med ansvar för budgetfrågor).

3.2 Föredragande

Statsråd som anmält ett ärende till allmän beredning kan uppdra åt en tjänsteman (statssekreteraren eller någon annan) att föredra ärendet.

Tjänstemannen kan också få svara på frågor, men skall lämna sammanträdesrummet när regeringens diskussion i sak inleds.

3.3 Typer av ärenden

Ärenden på allmän beredning kan vara av olika slag:

- 1) I de fall där enighet mellan berörda statsråd inte kunnat uppnås på annat sätt, kan *tvister* lösas genom att ärendet tas upp på allmän beredning.
- 2) När ett statsråd vill informera sina regeringskollegor om ett ärende där ett regeringsbeslut snart förestår, kan den allmänna beredningen användas som forum för denna *information*. Det ger också kollegor som inte varit engagerade i den gemensamma beredningen en möjlighet att lämna synpunkter på det planerade beslutet.
- 3) När ett statsråd vill ha vägledning inför sitt fortsatta arbete med en fråga kan denna också anmälas till allmän beredning. Det bör då särskilt anges att frågan anmäls för vägledande diskussion. En *vägledande diskussion* vid en allmän beredning ersätter inte den gemensamma beredningen, och några beslut i sak skall heller inte fattas vid sådana tillfällen.
- 4) Sådana *viktigare utnämningsfrågor* som kräver att fler statsråd är närvarande än vad som är vanligt vid en lunchberedning kan i stället tas upp på en allmän beredning.

3.4 Förfarandet vid allmän beredning

Ett ärende som ett statsråd önskar ta upp till allmän beredning skall anmälas till statsministerns statssekreterare senast måndag klockan 12. Senast tisdag klockan 12 skall denne ha fått en kortfattad promemoria om vad ärendet handlar om. Promemorian skall också ange vilken inriktning statsrådet vill att behandlingen av ärendet på den allmänna beredningen skall ha (information, vägledning eller ställningstagande), och i förekommande fall vilken slutsats som statsrådet vill att regeringen skall komma fram till.

Promemorian används dels vid SB:s bedömning av vilka ärenden som skall tas med på dagordningen för den allmänna beredningen, dels för information till statsministern och finansministern. Om ett statsråd vill att

promemorian skall sändas ut till samtliga ledamöter i regeringen, får det sakansvariga departementet självt svara för den saken.

Om promemorian inför allmän beredning uteblir eller kommer för sent, kan det leda till att det aktuella ärendet flyttas till en senare allmän beredning.

3.5 Kallelse m.m.

Under tisdagen eller onsdagen sänds en kallelse till allmän beredning ut till statsråden, tillsammans med en förteckning över de ärenden som anmälts. Dagordningen för allmän beredning inleds normalt med en redogörelse för läget, vilket inkluderar det politiska och ekonomiska läget liksom sysselsättningsläget.

Inget protokoll förs vid de allmänna beredningarna, men statsministerns statssekreterare sänder efter sammanträdet till frånvarande statsråd en kort information som rubrikmässigt anger vilka ämnen som diskuterats.

4 Lunchberedning

Lunchberedning äger rum varje måndag–torsdag kl. 12.30 och används för information, vissa vägledande diskussioner samt avstämning av utnämningsfrågor. Innan en utnämningsfråga tas upp på lunchberedning måste den ha beretts gemensamt enligt de särskilda regler som gäller för sådana ärenden.

Inget protokoll förs vid lunchberedningarna, men statsministerns statssekreterare sänder efter lunchen till frånvarande statsråd en kort information som rubrikmässigt anger vilka ämnen som diskuterats.

5 Delning

5.1 Begreppet delning

Innan regeringen beslutar propositioner, lagrådsremisser, förordningar och kommittédirektiv eller utfärdar lagar skall det departement som bereder ett sådant ärende ge övriga departement tillfälle att lämna synpunkter på det utkast som har upprättats. Detta förfarande kallas *delning*. Även utkast till svar på interpellationer och frågor delas i viss utsträckning. Delningen fyller en viktig informativ funktion för alla departement.

En delning måste så gott som alltid föregås av kontakter med andra berörda departement. Man kan aldrig inskränka sig till enbart delning om sakfrågan berör fler departement än det egna. Delning får således inte ske förrän eventuell gemensam beredning har avslutats.

5.2 Förfarandet vid delning

Delning skall ske i sådan tid att de mottagande departementen disponerar *minst fem hela arbetsdagar* för att granska texten och lämna synpunkter. Om det finns skäl för det kan undantag från femdagarsregeln medges av departementets kontaktperson inom Statsrådsberedningen. Förkortad delningstid skall användas endast undantagsvis och delningarna måste planeras så att man inte hamnar i tidsnöd och därför måste begära förkortad delningstid. Vid delning av frågesvar måste delningstiden oftast bli kortare, eftersom de skriftliga frågorna kan ställas ännu under fredag förmiddag för skriftliga svar senast klockan 12 följande onsdag. I sådana fall behöver kontaktpersonens medgivande inte inhämtas.

Delning sker enligt en särskild lista som Statsrådsberedningen ställer samman. Delningslistan ses fortlöpande över och efter varje översyn skickar Statsrådsberedningen ut listan till alla departement. Listan finns också på Regeringskansliets intranät, Insidan. Observera att man i vissa fall måste dela med andra än de som är upptagna i delningslistan.

Därutöver har departementen i regel en eller flera kompletterande delningslistor med namn på dem inom departementet som skall ha departementets delningar.

Delning kan ske via elektronisk post. Denna metod bör dock endast användas i fråga om kortare dokument som t.ex. svar på frågor och interpellationer samt utredningsdirektiv. Om man delar elektroniskt måste man kontrollera att den man delar med är på plats och har fått meddelandet. Delning med Justitiedepartementets granskningsenhet skall dock alltid ske i pappersform.

5.3 Information i samband med delning

På varje delningsexemplar skall följande anges:

- namnet på det departement och den enhet som skickar ut delningen samt handläggarens namn, telefon och rörpostnummer (denne bör vara anträffbar under delningstiden),
- namnet på den som tar emot delningen,
- när och till vem synpunkter senast kan lämnas.

Gäller delningen svar på en fråga eller en interpellation skall det dessutom anges när svaret är avsett att lämnas.

Delningsexemplaret skall signeras av en chefstjänsteman eller någon som chefstjänstemannen utser.

I delningsexemplaret bör det vidare lämnas en kort redogörelse för förslaget innebörd. Vid propositioner eller lagrådsremisser kan redogörelsen ersättas med "Propositionens huvudsakliga innehåll" resp. "Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll". Vid delning av propositioner som har föregåtts av en lagrådsgranskning kantstreckas de ändringar som har gjorts i förhållande till lagrådsremissen.

Om en kortfattad promemoria har upprättats som bakgrund till en förordning bör den sändas ut med delningen. På delningsexemplaret skall det anges om en förordning stöder sig på ett riksdagsbemyndigande och en hänvisning göras till det lagrum där bemyndigandet finns.

När en förordning har samband med ett riksdagsbeslut skall en sidhänvisning göras till riksdagstrycket. Uppgift om aktuellt riksdagstryck lämnas främst i följande fall:

- förordningen utfärdas med stöd av ett bemyndigande (lagrummet anges),
- förordningen rör en fråga som har prövats av riksdagen i sak, t.ex. statsbidrag,
- riksdagen har på annat sätt uttalat sig i ämnet, t.ex. godkänt riktlinjer eller liknande.

I frågor med anknytning till EG-rätten skall hänvisning ske till Europeiska gemenskapernas officiella tidning (EGT).

På en delning skall det alltid anmärkas om förslaget har *finansiell eller organisatorisk innebörd*.

På en delning skall det på motsvarande sätt anmärkas om förslaget har *anknytning till EU*.

På en delning skall det anges om förslaget har *betydelse för miljön*. I sådant fall skall en miljöbedömning bifogas delningen.

På delningsexemplar till *språkexperterna* i Justitiedepartementets granskningsenhet skall det anges om och i så fall varför ändringsförfattningar inte har bearbetats språkligt.

Om ett departement endast berörs av vissa delar av ett förslag, bör man på det departementets delningsexemplar särskilt ange vilka frågor som är av intresse.

I samband med delning skall i vissa fall samråd ske enligt medbestämmandeavtalet för Regeringskansliet MBA-R.

5.4 Informationsplan

När kommittédirektiv, en lagrådsremiss eller en proposition delas skall en informationsplan bifogas de delningsexemplar som skickas till Statsrådsberedningen. Har en proposition föregåtts av en lagrådsremiss skall informationsplanen inte bifogas. Planen skall avse tiden från direktivens/förslagets offentliggörande och i förekommande fall inkludera insatser föranledda av riksdagens beslut med anledning av en avlämnad proposition. Vad som nedan sägs om innehållet i informationsplanen måste naturligtvis anpassas till direktivens/förslagets innehåll. Ibland kan

informationsinsatserna göras mycket små och det påverkar självklart planens omfattning. I vissa fall kan det räcka med att planen upptar ett konstaterande att informationsinsatser inte behövs.

Planen bör normalt sett beskriva

- de viktigaste frågorna som regeringen vill lösa med direktiven eller förslagen,
- hur direktiven eller förslagen förhåller sig till regeringens övergripande politik,
- de viktigaste argumenten för regeringens åtgärder, och
- opinions- och mediabilden rörande de aktuella frågorna.

Mot den bakgrunden kan informationsbehovet för de aktuella frågorna bestämmas. De nödvändiga informationsinsatserna och när och av vem på olika nivåer de skall genomföras skall anges. Tänk på att informationen kan spridas på många olika sätt, genom allt från debattartiklar och Information Rosenbad till statsrådsturnéer. Var också uppmärksam på vilken beredskap som krävs för att kunna agera när förslaget debatteras och kritiserats.

Statssekreteraren är ansvarig för utformningen av informationsplanen.

5.5 Trycklov m.m.

Delningsförfarandet är inte avslutat förrän det departement som delar ett ärende fått svar på delningen från departementets kontaktperson inom SB, Ju/Gransk och Fi/BA. Först därefter kan det aktuella ärendet tas upp till beslut vid regeringssammanträde, varefter trycklov kan ges. Vem i ett departement som är behörig att meddela trycklov regleras i departementets arbetsordning.

6 Regeringsbeslut och offentliggörande

Innehållet i regeringens beslut får inte offentliggöras förrän ärendena har behandlats på regeringssammanträde. Ett ärende får inte tas upp på ärendeförteckningen till ett regeringssammanträde förrän den gemensamma beredningen och, i förekommande fall, delningen är avslutad.

Efter regeringssammanträdet blir ett regeringsbeslut normalt inte offentligt förrän det har expedierats. I vissa fall kan dock ett departement ge offentlighet åt ett beslut tidigare, genom pressmeddelande eller på annat sätt.

Propositioner och skrivelser till riksdagen får inte offentliggöras förrän de har avlämnats till kammarkansliet. Det är alltid riksdagen som först skall få del av innehållet. Det är viktigt att tidpunkten för presskonferenser och pressmeddelanden bestäms med beaktande av detta.

Bilaga A3.1.15

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2007-01-15

Statsrådsberedningen

Statssekreterare

Ulrica Schönström

Telefon 08-4054892

Den politiska samordningen¹

Samordningens roll

Samordningens syfte är att säkerställa att alla fyra partier i Allians för Sverige står bakom hela regeringens politik och har inflytande över politiken på alla politikområden.

Genom motioner, valmanifestet och naturligtvis regeringsförklaringen finns det inom ett stort antal politiska områden överenskommelser som tydligt visar inriktningen på det arbete som ska genomföras. Samordningens roll är också att medverka till att den överenskomna politiken genomförs.

Samordningen ska också medverka till att skapa en handlingskraftig politisk linje för hela regeringen, särskilt på områden där tidigare överenskommelser mellan partierna saknas.

Inriktningen för samordningen ska vara:

- att snabbt lösa uppkomna politiska meningsskiljaktigheter
- att inte, annat än i undantagsfall, välja lösningar som innebär att man urvattnar politiken eller skjuter på avgöranden
- att välja lösningar som respekterar budgetmålen

I Regeringskansliet uppstår, oavsett regeringens sammansättning, meningsskiljaktigheter mellan företrädare för olika departement. Meningsskiljaktigheterna ska i första hand lösas inom ramen för det samråd som kallas gemensam beredning. Samordningen i Statsrådsberedningen har ett annat syfte än den gemensamma beredningen. Överenskommelser mellan departement ersätter inte

¹ I denna PM redogörs för rutiner kring Samordningskansliet i Statsrådsberedningen (bestående av de fyra samordningskanslierna). PM:n syftar inte till att ersätta SB:s riktlinjer om samrådsformer i RK. SB:s riktlinjer uppdateras för närvarande.

samordningen i Statsrådsberedningen eftersom även de partier som inte innehar ministerposter vid dessa departement måste ges insyn och inflytande.

Struktur, kontaktpersoner

I Statsrådsberedningen finns en särskild organisation som här kallas samordningen och som består av fyra samordningskanslier – ett för varje alliansparti. Varje samordningskansli har en statssekreterare som chef och sju samordnare (sakhandläggare). Av dessa sju har också en huvudsakligen eller delvis assisterande uppgifter. För chefen finns det en ställföreträdare som utses bland sakhandläggarna.

Sakhandläggarnas ansvarsområden är uppdelade så att de i huvudsak ska följa statsrådets ansvarsområden. En handläggare vid respektive partis kansli har dock ett särskilt ansvar för EU-frågor.

Departementens kontakter med samordningen ska i normalfallet ske mellan huvudmannen i departementet för de sakfrågor ärendet gäller och kansliet för det parti som ansvarigt statsråd tillhör.

Delningar till samordningen ska skickas till var och en av de fyra statssekreterarna som därefter fördelar ut ärenden på sakhandläggarna. Åtterrapporering till departementet sker genom sakhandläggaren eller statssekreteraren från det kansli som ansvarigt statsråd tillhör. Åtterrapporeringen sker till den som departementet angett som sin kontaktperson i ärendet, t.ex. den som synpunkter på en delning ska lämnas till.

Samordningen och fackdepartementen

Samordningen ska avhålla sig från detaljfrågor som inte har politisk relevans. Handläggande tjänstemän i departementen svarar på frågor av enklare beskaffenhet från sakhandläggare i samordningskanslierna. För andra sakupplysningar bör sakhandläggarna kontakta huvudmännen. Är frågorna av politisk karaktär bör kontakt i stället tas med departementets politiska tjänstemän. Begäran om kompletterande skriftligt underlag ska ställas till departementets politiska tjänstemän.

Samordningen ska inte utöva styrning över departement utom vad gäller texter som godkänts av samordningen. Dessa texter ska departementet "implementera", givetvis med möjlighet till rent redaktionella och språkliga förbättringar. Sakhandläggaren eller statssekreteraren på ett samordningskansli ansvarar för att den text som återkopplas till departementet har godkänts av samordningen. Departementet får därefter inte göra några substantiella förändringar av en överenskommen text för så vitt dessa förändrar ärendet i sak eller ändrar den politiska argumentationen.

Samordningen ska involvera den politiska ledningen vid respektive departement. Denna ska få tillfälle att vid ett samordningsmöte ge faktaunderlag och förklara motiven för förslagen. Samordningen och departementet bestämmer gemensamt vilka som ska medverka vid mötet.

Relationen till Fi/Ba

Finansdepartementets budgetavdelning (Fi/Ba) har en särställning genom att den har till uppgift att säkerställa att regeringens politik inte står i strid med de ekonomisk-politiska målen, med fattade budgetbeslut eller med intresset av samhällsekonomisk effektivitet. Det är därför viktigt att samordningen har nära kontakt med Fi/Ba.

I många fall kan samrådet mellan fackdepartement och Fi/Ba klaras av redan under den gemensamma beredningen. Om samordningen i Statsrådsberedningen hanterar ett ärende där det finns utestående budgetfrågor måste dock Fi/Ba delta i beredningen. De opolitiska tjänstemännen från Fi/Ba bör beredas möjlighet att delta i delar av samordningsmötena och om budgetstatssekreteraren anser det påkallat ska han ha rätt att närvara vid samordningsstatssekreterarnas möten. Budgetstatssekreteraren får begära att en fråga lyfts till partiledarna.

Det är viktigt att betona att det inte är den politiska samordningens roll att hantera den ordinarie beredningen av ärenden mellan departement och finansdepartementet. Den politiska samordningen ersätter inte den beredningen.

Närmare om vilka ärenden och frågor som ska samordnas

Huvudregeln är att alla politiska beslut som regeringen fattar först ska passera samordningen. EU-ärenden och utrikesfrågor är exempel på frågor som kan behöva gå via samordningen även om de i formell mening inte gäller regeringsbeslut. Det avgörande är alltså inte ett ärendes formella status, utan huruvida frågan binder regeringen vid en viss position.

Statsministerns statssekreterare kan bestämma att ett ärende måste gå till samordningen innan det får tas upp vid allmän beredning.

Regeringsbeslut

Förslag till beslut i regeringsärenden ska delas med samordningen (var och en av de fyra samordningsstatssekreterarna) när de delas med andra mottagare i Regeringskansliet. Det gäller följande beslutstyper:

- Utredningsdirektiv
- Lagrådsremisser
- Propositioner
- Förordningar

Också en del andra regeringsbeslut, som inte delas, ska samordnas. Sådana förslag till beslut ska lämnas till samordningskansliernas statssekreterare när förslagen går ut för gemensam beredning. Det gäller följande beslutstyper:

- Vissa förvaltningsbeslut
 - Medelstillelse till enskilda, företag eller organisationer
 - PBL-ärenden
 - Infrastrukturärenden
- Uppdrag till myndigheter
- Regleringsbrev

Rena rutinärenden, utan politiskt innehåll, behöver dock inte gå till samordningen. Detsamma gäller nådeärenden. I tveksamma fall rekommenderas departementet att ta kontakt med statssekreteraren i respektive samordningskansli. Utnämningar behandlas i ett särskilt avsnitt längre fram i denna promemoria.

Det bör beaktas att om samordningen i ett för tidigt skede under ett samordningsförfarande lämnar samordnade texter till departementet riskerar andra synpunkter som kan ha betydelse för kvaliteten på förslaget att falla bort.

Synpunkter som har lämnats vid gemensam beredning och delning ska samordningen kunna ta del av. Om sakligt större förändringar har skett kan detta medföra att en ny samordningsomgång måste genomföras. Samordningen ska alltid ha godkänt det slutliga förslaget till regeringsbeslut – oavsett om en ny samordningsomgång genomförs eller inte. Det innebär att först när sakhandläggaren eller statssekreteraren på ett samordningskansli givit klartecken får ett ärende sättas på listan för regeringssammanträdet.

Information till samordningen före delning (och i förekommande fall gemensam beredning)

Samordningen bör vara medveten om departementens planering och prioriteringar och bör ofta i ett tidigare skede få insyn i arbetet med större propositioner och andra viktiga politiska ärenden. Hur detta i praktiken ska gå till, får samordningskanslierna komma överens om med respektive departement.

För att samordningsförfarandet inte ska fördröja avgöranden i onödan, är det lämpligt att det förfarandet i en del fall inleds tidigare än under delning och, i förekommande fall, gemensam beredning. Det departement som vet att en fråga kan bli föremål för politisk diskussion mellan alliansens partier, bör tidigt öppna för insyn och lämna frågan till samordningen. Det åvilar den politiska ledningen vid departementen att lyfta ett ärende till samordningen för att säkerställa att det inte "stoppas upp" i ett senare skede.

Samordningen kan också meddela ett departement att delning i ett visst ärende inte får ske förrän samordningen har lämnat klartecken till detta.

Särskilt om utnämningsfrågor

Det är viktigt att personfrågor hanteras i en liten krets. Det normala samordningsförfarandet passar inte för alla typer av tillsättningar.

Nya former för beredning av utnämningsärenden kommer att utarbetas.

Ärenden om anställningar och uppdrag ska tills vidare beredas med Statsrådsberedningen på följande sätt.

	bereds med	svarar
generaldirektörer och andra chefer för centrala förvaltningsmyndigheter,	Ss SB, Ss SAM	Ss SB
överdirektörer som inte är myndighetschefer	Ss SB, Ss SAM	Ss SAM
justitiekansler, samt ordförande i Högsta Domstolen och Regeringsrätten, presidenter inom domstolsväsendet, ordförande i Arbetsdomstolen och Marknadsdomstolen	Ss SB	Ss SB
ledamöter i Högsta Domstolen och Regeringsrätten	Ss SB, Ss SAM	Ss SAM
landshövdingar	Ss SB	Ss SB
ambassadörer och ministrar på svenska utlandsmyndigheter som är anställda inom RK		
ambassadörer och ministrar på svenska utlandsmyndigheter som inte är anställda inom RK	Ss SB, Ss SAM	Ss SB
militärbefälhavare och de chefer i	Ss SB, Ss	Ss SAM

försvarsmakten som är direkt underställda överbefälhavaren	SAM	
ordförande och ledamöter i statliga styrelser, nämnder och råd	Ss SB, Ss SAM	Ss SAM
kommittéordförande och särskilda utredare	Ss SB, Ss SAM	Ss SAM
andra politiskt viktiga uppdrag	Ss SB, Ss SAM	Ss SAM

Samordning av EU-ärenden

Samma principer för samordning gäller för EU-ärenden som för andra ärenden. Detta följer av vad som slås fast ovan, nämligen att det som avgör om en fråga behöver samordnas eller inte är huruvida den binder regeringen politiskt. Även om EU-frågor ofta inte är uppbyggda kring formella regeringsbeslut så måste de politiska ställningstagandena vara väl förankrade i alla allianspartierna.

För frågor som hanteras av SB/EU-kansliet (SB/EU) bör följande gälla:

- Fakta-PM och ståndpunkts-PM går till samordningen efter att gemensam beredning avslutats. SB/EU förmedlar ärendet till samordningen. Samordningen behöver inte ge aktivt vidi för varje ärende, men kan via SB/EU påkalla en samordning.
- Instruktioner till arbetsgrupper, kommittéologin och liknande hanteras av SB/EU men lyfts till samordningen enligt SB/EU:s bedömning.
- Instruktioner till Coreper ska gå till samordningen redan under gemensam beredning, samt efter att gemensam beredning avslutats. Samordningen behöver inte ge aktivt vidi för varje ärende, men kan påkalla en samordning.
- Det underlag inför rådsmöten som görs inför EUN och inför själva rådsrådet ska gå till samordningen. Samordningen behöver inte ge aktivt vidi för varje ärende, men kan påkalla en samordning. Nya ståndpunkter som politiskt binder upp regeringen ska alltid samordnas, även om de inte presenteras i det skriftliga materialet till EUN. Sådant material om svenska ståndpunkter som ska delges nämndens ledamöter ska alltid vara föremål för aktivt vidi.
- Andra underlag såsom skrivelser till institutionerna, inför bilaterala möten, artiklar, brev m.m. hanteras av SB/EU som vid behov kontaktar samordningen.
- Tvister och mer övergripande policyfrågor bör på ett tidigt skede lyftas till samordning. Sådana ska kanaliseras till samordningen via SB/EU efter samråd med berörda departement.

- På de halvårsvisa arbetsprogrammen för EU-arbetet ska samordningen kopplas in tidigt. Slutversionen av programmen måste godkännas av samordningen.

Andra EU-relaterade ärenden som endast berör ett departement hanteras i enlighet med de generella riktlinjer som anges i denna promemoria.

I EU-ärenden är en väl fungerande relation med allianspartiernas ledamöter av Europaparlamentet en viktig hjälp för att etablera en sammanhållen politik för alliansen.

Samordningsfrågor inom utrikes- och säkerhetspolitik samt försvarsområdet

I ärenden som kräver samordning ska samråd ske med såväl SB/utrikesenheten som samordningskanslierna. Efter avslutad samordning sker återkoppling till utrikesenheten som lämnar besked till ansvarigt departement. Ärenden som omfattas av höggradig sekretess bör hanteras i särskild ordning.

SB/utrikesenheten kan i vissa avseenden ses som representant för Statsrådsberedningen i egenskap av "statsministerns departement". Därav följer att utrikesenheten bör beredas möjlighet, på samma sätt som representanter för ett departement, att framföra synpunkter och bistå samordningskanslierna med faktaunderlag.

Andra ärenden som ska samordnas

Vissa viktiga ställningstaganden är inte formellt regeringsbeslut, men uppfattas ändå som uttryck för regeringens politik, och ska därför passera samordningen. Det gäller t.ex.:

- Utredningsordföranden, ledamöter
- Propositionsförteckning
- Beslut om remittering av departementspromemorior
- Frågesvar och interpellationer
- Vid större politiska positionsförflyttningar - t.ex. tal
- Den utrikespolitiska deklARATIONEN

I huvudsak bör samordningen av denna typ av frågor följa samma mönster som samordningen av regeringsbeslut. Avseende frågesvar och interpellationer krävs dock inte vidi, utan syftet är endast att samordningen ska kunna reagera om ett svar avviker från det som är alliansgemensam politik.

Politiska utspel i tal och media koordineras normalt av presschefer och pressekreterare. Denna koordination syftar dock till att uppnå rätt genomslag i media, t.ex. genom att säkerställa att olika utspel inte krockar tidsmässigt. Koordinationen avser alltså inte det politiska

innehållet. Självfallet krävs ingen särskilt politisk samordning av utspel kring redan fattade beslut.

Samordningens relation till riksdagen

Huvudansvaret för att förankra regeringens politik i riksdagsgrupperna ligger på partiledarna och statsråden. Förankringen underlättas dock om det finns en väl fungerande relation även mellan statssekreterare, politiskt sakkunniga m.fl. och riksdagsgrupperna. Detta gäller i hög grad samordningskansliernas personal. En prioriterad uppgift bör vara att delta i respektive partis riksdagsgrupp. Det är viktigt att på detta sätt finnas tillgänglig för att kunna föra dialog och hämta in synpunkter, svara på frågor och undanröja eventuella missförstånd.

Regeringspartiernas gemensamma utskottsgrupper har en viktig funktion att fylla i förankringen av regeringens förslag, bl.a. genom regelbundet deltagande av statssekreterare och politiskt sakkunniga i gruppernas möten. Även samordningskansliernas personal bör ha möjlighet att delta vid dessa tillfällen.

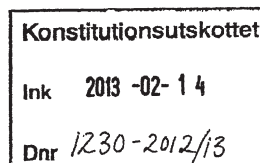
Förankringen i riksdagsgrupper eller utskottsgrupper ersätter dock inte den samordning av regeringens politik som ska ske i samordningskanslierna. Besked från dessa kan alltså inte "överprövas" med hänvisning till en förankring i riksdagen.

Bilaga A3.2.1

BODIL CEBALLOS
Riksdagsledamot (MP)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2013-02-14

Konstitutionsutskottet

Anmälan av biståndsministrernas hantering av Utrikesdepartementets egna biståndsmedel

Utrikesdepartementets huvudmyndighet för biståndspolitiken är Sida. Departementet har även egna biståndsmedel, som departementet själva beslutar om och som är föremål för full politisk styrning inom departementet. Redan 2010 delgav Riksrevisionen, genom en förstudie av Utrikesdepartementets hantering av biståndsmedel, att departementet saknade rutiner för hantering av biståndsinsatserna. Studien slog till exempel fast att UD hade sämre kontroll på sina projekt än vad Sida hade och att den skärpta resultatredovisning som biståndsministern krävt av myndigheten inte kommit att beröra ministrernas eget departement. Det handlade bl.a. om att målen inte konkretiserats på insatsnivå, att bedömningarna inte får genomslag i besluten, att administrationen av bidragen är ostrukturerad och att uppföljningen är svag.¹

Trots de allvarliga synpunkter som framkom i förstudien valde Riksrevisionen att inte inleda en granskning. I en artikel i tidningen Omvärlden framkommer en rad märkliga omständigheter i samband med Riksrevisionens beslut om att inte gå vidare med sin granskning. I artikeln beskrivs att Riksrevisorn har funderat över granskningen och att hon ansåg att detta var en alltför politiskt känslig granskning. Hon påpekade också att 2010 var ett valår.² Jag hävdar att Riksrevisionens förstudie visar på möjliga allvarliga brister vad gäller Utrikesdepartementets handläggning av sina egna biståndsmedel.

I KU:s granskningsbetänkande 2012/13:KU10 Granskning av statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning har KU konstaterat att det finns allvarliga brister i UD:s hantering av allmänna handlingar. Det handlar bland annat om att diariet inte funnits tillgängligt sedan 2008. Även i andra delar har kritik framförts om departementets senfärdiga och stundtals felaktiga hantering av offentlighetsprincipen och offentlighets- och

¹ <http://www.sida.se/PageFiles/31417/RRV-rapport.pdf>

² <http://www.sida.se/OmVarden/Varden/Briefing/Bedrovlig-hantering-av-pengar-pa-UD/>

sekretesslagens bestämmelser. Jag hävdar att även detta talar för att det finns en oordning på Utrikesdepartementet, en oordning som leder till att biståndsmedlen inte hanteras på ett korrekt sätt.

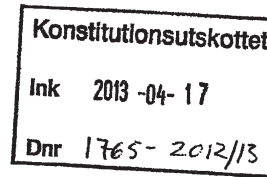
Mot bakgrund av detta önskar jag att konstitutionsutskottet skall granska biståndsministrarnas hantering av Utrikesdepartementets egna biståndsmedel och om denna varit förenlig med gällande regelverk.

Bodil Ceballos
Riksdagsledamot (MP)
Utrikespolitisk talesperson

Bilaga A3.2.2

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2013-04-17

Konstitutionsutskottet

Anmälan avseende bristande styrning och resultat inom biståndspolitiken

Biståndsministern har sedan länge allvarliga problem i styrningen av och dialogen med såväl sin egen del av utrikesdepartementet som underliggande myndigheter. Detta har senast framkommit i konsultföretaget Rambölls Lägesrapport från arbetet med att utveckla de interna arbetsformerna inom UD:s biståndspolitiska verksamhet, till ministern ankomstregistrerad den 5 november 2012 (UF2012/3994/UD/PLAN). Av rapporten framgår att det råder brist på ledning, styrning och målsättning och det inte finns förtroende mellan tjänstemän, biståndsministern och hennes politiska stab.

Förtroendefrågan i förhållande till biståndets aktörer är central för att uppnå de resultat som riksdagen fastställt för det biståndspolitiska området. I budgetproposition PROP. 2012/13:1 Utgiftsområde 7, framhålls betydelsen av strategisk styrning i förhållande till roll och ansvarsfördelning som central för de resultat som ska uppnås med biståndet. Det framhålls också att stärkt transparens och ansvarsutkrävande, för människor i samarbetsländer och för svenska skattebetalare, är hörnstenar i en resultatinriktad biståndspolitik. Detta har riksdagen fattat beslut om.

Redan 2009 författade Sidas ledningsgrupp ett brev till biståndsministern där de beklagade ministerns oklara ledning mot tydligare resultat. Biståndsministerns avsaknad av dialog med den ideella sektorn inom biståndspolitiken tog sig under Almedalsveckan 2010 sådana uttryck som att ministern uppgav att biståndsorganisationerna utgjorde särintressen som hon inte avsåg att lyssna på. I augusti 2012 skriver femton organisationer ett öppet brev till ministern där de efterfrågar en ordnad process för den nya sk. "biståndspolitiska plattform" som enligt ministerns besked skulle ersätta alla nu gällande policys för biståndet. Brevet är en uppföljning av två tidigare tillfällen, då organisationerna bett om information och dialog.
<https://www.forumsyd.org/upload/globalutvecklingsfr%C3%A5gor/GS%20brev%20ang%20bist%C3%A5ndsplattform.pdf>

Riksrevisionen har i rapporter från 2008-2009 kritiserat biståndsministern för bristande styrning med konsekvenser för biståndets genomförande och

resultat. Statskontoret har också genom rapporten (2011:25) Styrning av svensk biståndspolitik, dragit slutsatser om omfattande problem i styrningen av biståndspolitiken. Därtill har Rambölls lägesrapport beskriver att "I princip samtliga av de problem som Statskontoret beskrev" fortfarande är olösta och att detta får konsekvenser för biståndet och dess resultat. Det saknas styrningsdokument visavi Sida som saknar styrsignaler eller får motstridiga sådana.

Biståndsministrarnas bristande förmåga att styra politikområdet har lett till bland annat följande brister.

1 Brister i hanteringen av det omfattande multilaterala stödet som hanteras av Utrikesdepartementet (se KU-anmälan 1230-2012/13)

2 Sida har, i och med oklar styrning och i väntan på den biståndspolitiska plattformen, år efter år tvingats förlänga ett flertal landstrategier. Regleringsbrevet från 2013 anger att Sida ska ta fram underlag för så mycket som 20 nya samarbetsstrategier (det totala antalet är 24). Flertalet av dem är inte uppdaterade. Svenskt bistånd till Sudan och Sydsudan är för närvarande strategilöst. Regeringen har inte presenterat, för riksdagen, att samarbetet ska avslutas. Bristen på styrning får allvarliga konsekvenser. När det är oklart om ett samarbete ska fortsätta kan inga avtal förlängas eller inledas. Detta riskerar att skapa kapitalförluster då projekt som kräver långsiktiga förutsättningar för att uppnå resultat, inte får det. Sida har, till dags dato, inte fått några sk. ingångsvärden för arbetet med den 20 nya samarbetsstrategierna och kan därför inte inleda arbetet med att utveckla biståndet enligt regeringens förslag och riksdagens beslut. Det finns för närvarande inga besked om processen kring den biståndspolitiska plattformen.

3 OECD/DAC har i sin senaste rapport kritiserat den svenska regeringen för brister i processen att ta fram den nya biståndspolitiska plattform, som ska ersätta nu gällande policier och svara upp mot, framförallt Statskontorets kritik. Såväl biståndsorganisationer som riksdagens partier har uppmärksammat biståndsministern på att reformen måste förankras hos dem som ska genomföra biståndet och i Sveriges riksdag. Miljöpartiet har begärt att de presenteras som en proposition till riksdagen. Begäran är i linje med den "transparensgaranti" som ministern själv utfärdat och som beskrivs i budgetproposition PROP. 2012/13:1 Utgiftsområde 7.

Anmälan beskriver och ger exempel på att biståndsministern inte genomfört den politik riksdagen fattat beslutat om. Av 9 kap. 7 § regeringsformen framgår att anslag och inkomster inte får användas på annat sätt än vad riksdagen har bestämt.

Mot bakgrund av det ovan anförda vill vi att konstitutionsutskottet ska

granska om biståndsministrernas styrning och biståndspolitiken varit förenlig med riksdagens beslut och gällande lagstiftning.

Valter Mutt
Riksdagsledamot (MP)

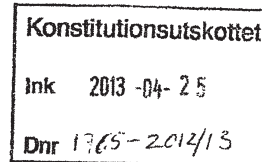
Bodil Ceballos
Riksdagsledamot (MP)

Bilaga A3.2.3

Stockholm 25 april 2013

Till Konstitutionsutskottet

Komplettering till tidigare anmälan

Vi har tidigare anmält biståndsministerns agerande i vissa hänseenden till utskottet för dess granskning. Vi önskar nu komplettera anmälan enligt följande.

I anmälan omnämns en konsultrapport av företaget Ramböll. Fakturorna för rapporten utvisar hittills kostnader överstigande 330 000 kr. Av Sveriges Radios Ekots rapportering framgår att fakturorna inköpts utanför statliga ramavtal. Detta tyder på att biståndsministerns verksamhet gjort en otillåten sk direktupphandling enligt lagen om offentlig upphandling (LOU), dvs inte följt LOU.

I LOU går gränsen för direktupphandling vid ett kontraktvärde om cirka 284 631 kr. En upphandlande myndighet eller enhet kan också direktupphandla om det finns synnerliga skäl. Med synnerliga skäl avses framför allt synnerlig brådska som orsakats av oförutsedda omständigheter som den upphandlande myndigheten inte själv kunnat påverka, förutse eller råda över. Att den upphandlande myndigheten råkat i brådska beroende på egen bristande planering grundar inte rätt till direktupphandling (prop. 2001/02:142 s. 99).

Vi anser att även detta talar för att en granskning av biståndsministerns hantering av biståndsmedlen, bör ske av utskottet.

Bodil Ceballos
Bodil Ceballos
Ledamot utrikesutskottet

Valter Mutt
Valter Mutt
Ersättare utrikesutskottet

Bilaga A3.2.4

REGERINGSKANSLIET

2014-02-18

SB2014/947/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

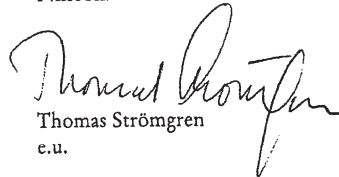
Ink 2014-02-18

Dnr 1230-2012/13

Konstitutionsutskottets granskningsärenden 3 och 8 – Förra biståndministerns hantering av Utrikesdepartementets egna biståndsmedel respektive bristande styrning och resultat inom biståndspolitiken

Härmed överlämnas en promemoria med två bilagor från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendena är departementsrådet Lars Nilsson.

Thomas Strömberg
c.u.

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefax
08-723 11 71

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-02-14

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärenden 3 och 8 – Förra biståndsministerns hantering av Utrikesdepartementets egna biståndsmedel respektive bristande styrning och resultat inom biståndspolitiken

2 bilagor

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse den 28 januari 2014 till Regeringskansliet i rubricerade granskningsärenden.

Tidigare statsrådet Gunilla Carlsson har informerats om granskningsärendet.

Utrikesdepartementet lämnar följande svar på utskottets frågor.

1. Vilka åtgärder har vidtagits rörande Utrikesdepartementets hantering av egna biståndsmedel sedan utskottets förra granskning?

Utrikesdepartementet (UD) hanterade 2013 cirka 11 miljarder kronor i biståndsmedel (cirka 10,7 miljarder kronor för multilaterala utvecklingsbanker, multilaterala och organisationer, och multilaterala fonder, och cirka 300 miljoner kronor för strategiskt inriktade bidrag), i enlighet med av regeringen fastställda prioriteringar. De biståndsmedel inom den första gruppen som bereds av UD utgör integrerade delar i Sveriges medlemskap och regeringens politik i FN och internationella finansiella institutioner medan medel i den andra gruppen utgör biståndspolitiskt strategiska insatser för att bidra till att uppnå målet för svenskt bistånd.

En rad insatser har gjorts sedan utskottets granskning 2011 i syfte att ytterligare höja kvaliteten i beredning, beslut och uppföljning av de beslut som fattas av UD.

Sedan den 1 januari 2011 har dispositionsrätten för de medel som UD beslutar om överförs till Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) och Kammarkollegiet. Myndigheterna ansvarar bland annat för kontroll av ansökan och sökanden, utbetalning, liksom för

2

bevakning och kontroll av återrapportering, medan UD bedömer ansökan, beslutar om insatsen och ansvarar för uppföljning, inklusive resultatbedömning. I samband med överföringen den 1 januari 2011 införde Regeringskansliet en vägledning och rutinbeskrivningar för bidragshantering. Dessa har kompletterats med rutiner och mallar specifika för UD. Samtidigt infördes krav på underlags- och avslutningspromemorior för att förbättra beslutsunderlagen inför beslut om biståndsinsatser och möjligheterna att följa upp resultat av insatserna. Vägledning, rutinbeskrivningar och mallar finns tillgängligt på Regeringskansliets intranät (Klaranätet) och har kompletterats med omfattande kompetensutveckling, på både handläggare- och chefsnivå.

Controllerfunktionen som inrättades på UD 2009 förstärktes 2012 med ytterligare en tjänst för att bl.a. säkerställa genomförandet av utbildningar och upprätthållandet av rutiner och mallar samt stärka arbetet med stöd till de enheter som hanterar bidrag.

Vidare har UD:s insatsportfölj kontinuerligt setts över och ett flertal biståndsinsatser har lagts på myndighetsnivå genom strategistyrning, framför allt Sida. Det innebär att UD i dag hanterar betydligt färre biståndsinsatser jämfört med tidigare.

2013 beslutade regeringen om en strategi för att styra de strategiskt inriktade bidrag som UD beslutar om. Därmed är i princip samtliga biståndsmedel som UD hanterar strategistyrda. Multilaterala utvecklingsbanker, multilaterala och internationella organisationer samt fonder styrs sedan tidigare av organisationsstrategier.

UD:s bidragshantering har granskats både internt och externt, och behov av åtgärder har kunnat identifieras på olika områden. Förbättringar av hanteringen av de insatser som UD beslutar om görs kontinuerligt. För närvarande genomförs ett särskilt arbete för att stärka den interna styrningen och kontrollen, inklusive stärkt kompetens och regel- efterlevnad. Den del av biståndet som hanteras av UD, samt den interna styrningen och kontrollen av densamma, kommer i enlighet med regeringens avisering i budgetpropositionen för 2014 att ses över under året.

Vägledning och rutinbeskrivningar ses över i ett departements- överskridande arbete. I arbetet ingår också att göra dokumenten mer lättillgängliga och användarvänliga.

Regeringens reformagenda Öppna biståndet (2009) har inneburit att öppenheten och transparensen kring biståndsmedlens användning och

resultat har ökat väsentligt. Tack vare genomförandet av den s.k. transparensgarantin i det svenska biståndet görs sedan 2011 en stor mängd information aktivt tillgänglig i öppet, digitalt format på den av regeringen lanserade informationssajten www.openaid.se. Biståndsinformationen redovisar den verksamhet som finansieras under utgiftsområde 7 (Internationellt bistånd), från övergripande beslut om biståndets inriktning och fördelning till beredning, beslut och utbetalning av enskilda insatser. Dessutom utvecklas openaid.se med information om genomförande, uppföljning och resultat, inklusive på en aggregerad nivå.

2. Regeringen avser enligt budgetpropositionen för 2014 att vidta ytterligare åtgärder för att komma till rätta med de av bl.a. Statskontoret och OECD/DAC påtalade bristerna i syfte att uppnå ett effektivt, resultat-inriktat, långsiktigt, innovativt och öppet bistånd. Vilka konkreta åtgärder avses med detta och när ska de genomföras? Vilka åtgärder avser Utrikesdepartementets hantering av egna biståndsmedel respektive regeringens styrning av Sida?

Regeringen har sedan 2006 genomfört en rad reformer för att biståndet ska åstadkomma och uppvisa tydliga resultat. I det pågående arbetet med att förenkla och förtydliga biståndets inriktning och målhierarki utgör den biståndspolitiska plattformen en viktig del. Resultatagendan fullföljs nu också genom antagandet av ett stort antal resultatstrategier som styr biståndet. Vidare arbetar regeringen för att skapa tydliga förutsättningar för centrala genomförare av svenskt bistånd, som civilsamhällesorganisationer och myndigheter, att bidra till biståndets måluppfyllelse. Ett arbete med att förtydliga principerna för samverkan med näringslivet ska göras under året, som led i regeringens inriktning sedan flera år på att stärka samverkan mellan biståndet och näringslivet.

Genom regeringens resultatagenda har styrningen av Sida blivit mer långsiktig och strategisk. Myndigheten har att förhålla sig till av regeringen fattade resultatstrategier, vilket stärker myndighetens möjligheter att styra biståndet mot verksamhet som ger resultat.

Åtgärder för att ytterligare öka öppenheten och insynen kring biståndet inkluderar den handlingsplan för att förbättra informationssajten www.openaid.se som regeringen fattade beslut om i december 2013.

Vad gäller hanteringen av UD:s egna medel, se svar på fråga 1.

3. På vilket sätt kommer de nya riktlinjerna för resultatstrategier som regeringen beslutade om 2013 att innebära en förbättring av regeringens

4

styrning av biståndsverksamheten, dels när det gäller Utrikesdepartementets egna biståndsmedel, dels när det gäller de biståndsmedel som hanteras av bl.a. Sida?

Regeringen beslutade 2007 på initiativ av den dåvarande biståndsministern om en ny modell för mål- och resultatstyrning av biståndet. Modellen innebär att biståndsverksamheten tydligare ska styras utifrån förväntade resultat, att resultaten noga ska analyseras, följas upp och utvärderas samt att ett systematiserat lärande om vad som fungerar i biståndet ska styra verksamhetens framtida inriktning. I mars 2011 gav regeringen Statskontoret i uppdrag att utvärdera tillämpningen av modellen för resultatstyrning, och Statskontorets rekommendationer har liksom OECD/DAC:s granskningar av svenskt bistånd bidragit till att utveckla regeringens styrning ytterligare.

De nya riktlinjerna för resultatstrategier (2013), utarbetade under den förra biståndsministern, utgör en väsentlig del i resultatmodellen. Riktlinjerna är indelade i tre grupper – de bilaterala styr Sidas verksamhet på landnivå, de tematiska styr Sidas tematiska bidrag och de multilaterala styr UD/RK:s arbete med prioriterade multilaterala organisationer.

Dessa strategier ska göra det enklare att följa upp vilka resultat biståndet leder till. Riktlinjerna gör också en tydligare åtskillnad mellan regeringens roll att bestämma vad biståndet förväntas bidra till för resultat, och Sidas roll att bedöma hur resultaten för Sidas verksamhet ska uppnås. Vidare ger riktlinjerna förutsättningar till ett mer långsiktigt bistånd och en ökad användning av nya innovativa biståndsformer och samverkan med nya aktörer. Sammantaget möjliggör detta en mindre detaljerad, tydligare och mer ändamålsenlig styrning av biståndet.

Genom resultatstrategierna för multilaterala organisationer tydliggör regeringen vilka resultat, av de som organisationerna utlovat, som regeringen anser vara särskilt prioriterade.

4. Vilka kommentarer finns till påståendena i anmälan den 17 april 2013 (G8, bilaga 5¹) att förra biståndsministern inte har genomfört den biståndspolitik riksdagen fattat beslut om?

Regeringen har stora ambitioner på biståndsområdet och anser att genomförandet mycket väl överensstämmer med de beslut som riksdagen har fattat vad gäller övergripande mål och inriktning. Regeringen rapporterar regelbundet genomförandet av biståndet till riksdagen, inte minst i form av skrivelser och genom den årliga

¹ Rätteligen avses bilaga 2.

resultatredovisning som återfinns i regeringens budgetproposition. Biståndet är ett av regeringens verktyg i arbetet för en rättvis och hållbar global utveckling. Den inriktning för biståndet som politiken för global utveckling (PGU) lägger fast är central för regeringen och konkretiseras i regeringens styrning av biståndet.

5. Vilka kommentarer finns till uppgiften i anmälan den 17 april 2013 (G8, bilaga 5²) att Sida i flera år som en följd av bristande styrning tvingats förlänga ett flertal landstrategier?

Det är regeringen som fattar beslut om, och förlänger, landstrategier.

Processen att utarbeta en ny landstrategi tar i vissa fall längre tid än beräknat. Ibland sker politiska förändringar i landet i fråga, något som kan få konsekvenser för biståndet och göra att beredningsprocessen drar ut på tiden.

Enligt gällande riktlinjer har Sida även efter att en strategi löpt ut möjlighet att utbetala medel i enlighet med redan ingångna avtal. Regeringen har dessutom valt att förlänga ett antal strategier för att möjliggöra för Sida att ingå nya avtal i enlighet med den nu gällande strategin, och därigenom låta biståndsverksamheten fortgå.

6. Vilka kommentarer finns till kritiken av brister i processen att ta fram den nya biståndspolitiska plattformen, i ljuset av OECD:s synpunkter och regeringens egen ambition att stärka transparensen i biståndspolitiken?

När arbetet med att utarbeta den biståndspolitiska plattformen inleddes anordnade UD i maj 2012 ett öppet möte med representanter från det civila samhällets organisationer. Syftet var att förtydliga avsikten med den biståndspolitiska plattformen och dess innehåll, samt ta del av svenska civilsamhällesorganisationers erfarenheter och synpunkter. En brevlådefunktion inrättades efter mötet där samtliga aktörer kunde lämna skriftliga kommentarer. Det ska också noteras att flera av regeringens policydokument som ligger till grund för och som ska uppgå i plattformen på sin tid togs fram i bred extern konsultation och i ett fall genom remissförfarande.

Utrikesutskottet har informerats om regeringens avsikter och bevekelsegrunder i framtagandet av plattformen. Detta skedde till exempel i oktober 2011 i samband med att Statskontoret presenterade sin utvärdering av styrningsmodellen av biståndet (2011:25). Vidare har

² Rätteligen avses bilaga 2.

6

utrikesutskottets ledamöter under hösten 2012 informerats om det pågående arbetet med den biståndspolitiska plattformen.

Plattformen har skickats ut på remiss till drygt 150 myndigheter och organisationer. Ett remissmöte för samtliga remissinstanser anordnades dessutom den 6 februari 2014.

Ambitionen är att plattformen ska överlämnas i form av en skrivelse till riksdagen under våren 2014. En fortsatt debatt och dialog om det svenska biståndet välkomnas, både i riksdagen och i andra fora.

7. På vilket sätt kommer den biståndspolitiska plattformen att innebära en förbättring av regeringens styrning av biståndsverksamheten, dels när det gäller Utrikesdepartementets egna biståndsmedel, dels när det gäller de biståndsmedel som hanteras av bl.a. Sida?

Sedan 2006 har regeringen genomfört ett antal reformer som rör biståndets innehåll och fokus, och även hur det genomförs. Den biståndspolitiska plattformen syftar till att tydliggöra biståndspolitikens målhierarki och regeringens prioriteringar. Genom att i ett samlat dokument föra samman riksdagens beslut om inriktning och övergripande mål för utgiftsområdet med målhierarkin svarar regeringen på den kritik från Statskontoret och OECD/DAC som handlat om att regeringens policyprioriteringar och styrsystem för biståndet behöver tydliggöras.

Det är i plattformen som regeringen återger de ramar som gäller för den svenska biståndsverksamheten. Regeringens viljeinriktning preciseras därefter i ett antal underliggande styrdokument, främst regleringsbrev till myndigheter, instruktioner samt resultatstrategier för biståndet. Det är genom dessa dokument som den operativa styrningen sker och återrapportering och uppföljning av biståndets genomförande görs.

För biståndets olika aktörer har regeringens biståndspolitiska plattform en vägledande funktion vid genomförandet av biståndsinsatser. Eftersom plattformen ska utgöra den grund utifrån vilken styrdokument på biståndsområdet beslutas, kan den bidra till ökad förståelse för mål, prioriteringar och andra styrsignaler oavsett om det är UD eller andra myndigheter, som Sida, eller det civila samhället som svarar för genomförandet av biståndsinsatserna.

8. Hur genomfördes upphandlingen av Rambölls arbete? Hur förhåller sig upphandlingen till kraven i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling?

För den aktuella typen av tjänster finns statliga ramavtal – Management-konsulttjänster, område Verksamhets- och organisationsutveckling. För detta område finns sex leverantörer. Ramböll är inte en av dem.

I förordningen (1998:796) om statlig inköpssamordning behandlas myndigheternas möjligheter att göra avsteg från de statliga ramavtalen om de finner en annan form av avtal sammantaget bättre (3 §). Om en myndighet bedömer att den vill upphandla tjänster eller varor på annat sätt, ska den underrätta Kammarkollegiet om detta (4 §). I det här aktuella fallet gjorde UD den sammantagna bedömningen att det var bättre att genomföra en direktupphandling av Rambölls arbete. Kammarkollegiet underrättades sedermera om avsteget från det statliga ramavtalet.

Den 26 juni 2012 upprättades ett avtal mellan UD och Ramböll gällande konsultstöd för utvecklad resultatstyrning i biståndet. Avtalet sträckte sig från den 26 juni till och med den 31 december 2012. I fråga om ersättning för arbetet hänvisade avtalet till en offert från Ramböll i vilken priset beräknades till högst 280 000 kr. De totala kostnaderna landade så småningom på 261 100 kr. Den då gällande gränsen för direktupphandling låg på 285 000 kr.

9. Vilka kommentarer finns till de iakttagelser och slutsatser som redovisats av Ramböll i rapporten Lägesrapport från arbetet med att utveckla de interna arbetsformerna inom UD:s biståndspolitiska verksamhet efter genomförda intervjuer m.m.?

För UD:s del utgjorde processen med Ramböll en del i det bredare arbetet med att stärka den strategiska styrningen av svenskt bistånd i linje med Statskontorets rapport 2011:25. De rekommendationer, som hade formulerats inom UD och som utvecklades vid ett internt seminarium på UD i september 2012 med deltagande av tjänstemän och den politiska ledningen, återges i Rambölls rapport. Processen med genomförande av intervjuer och därefter intern dialog inom UD utgjorde en viktig del i utvecklandet av mer ändamålsenliga arbetssätt för styrning, ledning och genomförande av biståndspolitiken.

10. Vilka åtgärder avser Utrikesdepartementet att vidta med anledning av vad som framkommit vid Rambölls intervjuer m.m.?

Merparten av rekommendationerna som återges i rapporten är genomförda. I de förbättrade arbetsformerna ingår bland annat en ökad tydlighet i roll- och ansvarsfördelning, förenkling av vissa rutiner, stärkt strategisk styrning samt utvecklade former för dialog och återkoppling. En intern biståndspolitisk samrådsgrupp möts regelbundet och erbjuder

8

forum för tjänstemän och politisk ledning att löpande diskutera bland annat styrning, arbetsformer och beredningsrutiner. Departementets allmänna strävan att effektivisera verksamheten kommer också framdeles innebära att arbetsformer kontinuerligt prövas och förbättras.

11. Vilka övriga kommentarer finns till de uppgifter som lämnas i anmälningarna och i denna promemoria?

Anmälningarna och promemorian föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Konstitutionsutskottet har vidare begärt att få ta del av vissa handlingar. Dessa handlingar bifogas denna promemoria (*bilaga 1-2*).

Bilaga 1

2009-12-15

Tel: +46 (0)8 698 5000
E-mail: sida@sida.se

Gunilla Carlsson
Utrikesdepartementet

Dianenummer:

Till Biståndsminister Gunilla Carlsson

Vi som skriver det här brevet är avdelningschefer i Sidas nya organisation med ansvaret för Sidas operativa verksamhet. En del av oss är nya inom Sida; andra representerar kontinuitet.

Vi är bekymrade över den bild Du i artiklar och intervjuer i medier ger av svenskt bistånd och av vår verksamhet. Den utgår inte från de resultat biståndet åstadkommer. Den lyfter inte fram den komplexa verklighet, som biståndet ska hantera för att nå resultaten. Den erkänner inte heller den flexibilitet och innovationsförmåga, från svenska såväl som mottagarlandets aktörer, som måste ges utrymme. Eller de betydande risker som biståndet, bland annat därför, måste ta.

Bilden du förmedlar utåt får oss och många i vår personal att undra över hur du ser på värdet av svenska erfarenheter av bistånd som resurser i ditt förändringsarbete.

Vi känner sympati för ditt engagemang och för dina förändringsambitioner. Styrningen av svenskt bistånd behöver bli tydligare. Verksamheten behöver bli mer sammanhållen och koncentrerad. Du har tagit några viktiga steg i den här riktningen. Landkoncentrationen är ett exempel. Fler behöver tas.

En genomgående erfarenhet i allt utvecklingsarbete är att det inte finns några enkla lösningar. All förändring måste bygga vidare på och respektera gjorda erfarenheter. Gapet mellan en svensk styrstruktur och den verklighet som kännetecknar våra samarbetsländer är gigantiskt. Om du tror att det mesta varit dåligt och genom en starkt styrning kommer det mesta att bli bra, riskerar Du att både kasta ut barnet med badvattnet och att bygga upp en förväntan på framtida resultat som inte kommer att kunna infrias.

Svenskt bistånd stöder våra samarbetspartners egna ansträngningar. Sida driver inga egna projekt. Av exempelvis regeringens budgetpropositioner

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT UTVECKLINGSSAMARBETE
Postadress: 105 25 Stockholm. Besök: Valhallavägen 199, Stockholm
Telefon: 08-698 50 00. Telefax: 08-20 88 64.
Telegram: sida stockholm. Plusgiro: 1 56 34-9. Org. nr. 2021004789
Sidas hemsida: <http://www.sida.se>

och Sidas årsredovisningar framgår att det stora flertalet program som får stöd *i huvudsak ger de omedelbara resultat* som sätts upp som syftet med en insats: Lärare utbildas, kunskap om hiv och aids sprids, kvinnors tillgång på vatten och sanitet förbättras, fredssträngningar underlättas, revisionsämbeten stärks, opinionsbildning kring jämställdhet och mänskliga rättigheter äger rum, forskningsresultat redovisas, bönder får tillgång till bättre utsäde och utbildning, rättsreformer sker, handels- och miljökunnande sprids, aktörer i Sverige och utvecklingsländer förs samman och så vidare. Listan kan göras lång.

Alla de insatser som skapar dessa resultat bygger på en analys och ett tänkande kring landets och sakområdets brister och behov. Även om inte Sverige bedriver egna projekt fordrar varje sådant resultat ett svårt och komplext hantverk av den svenska myndighet (ambassad, UD, Sida eller andra) som är ansvarig för en insats. De direkta resultaten vi refererar till gör att fattiga länder och människor får instrument att hjälpa sig själva. Och just detta är ju faktiskt svenskt bistånds övergripande mål. *De resultaten är vi stolta över och det har du som svensk minister också all anledning att vara.*

Utvecklingssamarbetet har dock alltid velat gå ett steg längre, nämligen att kunna påvisa kopplingen mellan mer omedelbara resultat och långsiktig utveckling. Den strävan måste fortsätta. Men det fanns en gång en övertro, även utanför de kommunistiska staterna, på hur ett land i komplicerade planer uppifrån och ner kunde förändra sin verklighet. Idag vet vi att ett pluralistiskt samhälle med olika aktörer som handlar i samverkan eller fredlig konkurrens i längden ger bättre resultat. Det gör att olika verksamheters betydelse för övergripande mål som minskad materiell fattigdom, stärkt demokrati eller förbättrad miljö och för långsiktiga, bestående förbättringar nästan alltid är svåra att fastställa på ett enkelt, hederligt och entydigt sätt. Trots att vi ser stora förbättringar är tillgången på statistik och annan trovärdig information långt sämre än i Sverige. Resultatkedjan mellan de omedelbara insatsresultaten och långsiktiga övergripande mål är nästan alltid mångfacetterad och komplex, inte minst i de fattigaste länderna. Dessa samband kräver mångåriga bedömningar av kvalificerad utrednings- eller forskningskaraktär. Så vitt vi förstår är det den här typen av övergripande mål du menar när du talar om uteblivna resultat för skattebetalarnas miljarder.

Låt oss spetsa till saken ytterligare genom några svenska paralleller: Har husläkarreformen gjort svenskarna friskare? Är Östersjön idag renare än för fem år sedan tack vare Naturvårdsverkets arbete? Har jordbruksdepartementets arbete ökat jämställdheten inom lantbruksnäringen? Vilken betydelse har handelskamrarnas arbete haft för svensk tillväxt? Hur har stödet till studieförbunden åren 2000-2004 stärkt svensk demokrati? Detta är viktiga frågor – men går de att besvara med total säkerhet? Även om svenska reformer har ett tydligt politiskt ägarskap, genomförs av starka myndigheter, har en budget som ofta är mycket större än Sidas insatser och dessutom genomförs i en kontext där

det finns möjlighet att samla bra data, så är orsakssambanden mellan insatser och utvecklingsresultat mycket svåra (eller omöjliga) att fastställa.

Sida får i uppdrag av den politiska ledningen att besvara många hundratals av denna typ av frågor årligen i vårt arbete och i vår uppföljning. Även efter de förändringar du genomfört hanterar biståndet mer än 60-talet land- och andra långsiktiga regeringsuppdrag i form av strategier med vardera minst tre-fem sakområden. Med varje sådant regeringsuppdrag följer ett antal målhierarkier med förväntningar om resultat på olika nivåer. Varje nivå har sin egen komplexitet.

Vi vet att svenskt bistånd åtnjuter stor respekt internationellt (jfr t.ex. OECDs senaste granskning). Vi vet att vi har haft en betydelse för kvinnors möjlighet att föda säkert i Nicaragua eller för hur miljöarbetet bedrivs i Vietnam. Vi tror oss veta att detta har långsiktig betydelse för kvinnors och barns hälsa och för hur miljön skyddas. Sidas arkiv är också fyllda av mängder av rapporter som gör sådana kedjor sannolika eller möjliga. Det är väsentligt att vi fortsätter att analysera dessa långsiktiga effekter av vårt arbete. Men orsakssammanhangen är sällan entydiga eftersom så många andra faktorer spelar in. Därför kommer vi nog aldrig att kunna bevisa orsakrelationen och just svenskt bistånds betydelse på det sättet. *Det är helt enkelt inte rimligt att kräva det av biståndet och inte heller att ge allmänheten en förväntan att så borde kunna ske.*

Fattigdomens karaktär är speciell för varje land och varje miljö. Åtgärderna mot den måste därför situationsanpassas och samtidigt vara uthålliga och utgå från ett lokalt ägarskap. Det här är utvecklingsarbetets kanske viktigaste utgångspunkter. Svenskt bistånds internationella anseende som en aktör som når goda resultat har oftast skapats genom en förmåga att kombinera krav på samarbetspartnern med flexibilitet och med utgångspunkt i en stor kännedom om mottagarens situation.

Vi är beredda att både ta och ta till oss kritik. Vi arbetar kontinuerligt med förändring och vi vill gärna utveckla och stärka det arbetet. Men vi behöver konstruktiv kritik som utgår från och förstår förutsättningarna för vår verksamhet. Tyvärr tittar många granskningar i efterhand enbart på en avgränsad del av vårt arbete som exempelvis stöd för kapacitetssutveckling, antikorrupsionsarbete eller tematisk miljöprioritering. Då finns risk att man missar den komplexa helheten och bara belyser eventuella tekniska avvikelser i förhållande till ett existerande eller önskat regelverk. Granskningar som exempelvis inte tar hänsyn till vilka resurser som står till förfogande i förhållande till uppdragens omfattning, som inte särskiljer stort från smått eller är beredda att ge helhetsomdömen med både styrkor och svagheter, har begränsat värde.

Vi är positiva till ökad öppenhet i biståndet och vill gärna engagera oss än starkare i ditt förändringsarbete. Men för det behövs en bättre dialog. Vi hoppas att förändringsarbetet framöver även inbegriper stöd från ministern för Sida och vår personal i det stora, viktiga och svåra uppdrag vi har. Vi

Sida

4 (5)

förtjänar beröm och erkänsla även utåt för det vi gör bra och naturligtvis fortsatt kritik när vi brister.

Med vänliga hälsningar

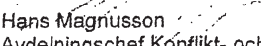
Avdelningscheferna för Operations på Sida

Ulla Andrén
Avdelningschef Reformsamarbete i Europa

Georg Andrén
Avdelningschef Samverkan med aktörer

Jan Bjerninger
Avdelningschef Långsiktigt programsamarbete

Kristina Kühnel
Biträdande avdelningschef Långsiktigt programsamarbete

Hans Magnusson
Avdelningschef Konflikt- och postkonfliktsamarbete

Till Biståndsminister Gunilla Carlsson angående en ny biståndspolitisk plattform

Sida 1 av 4
Bilaga 2

Drupal.behaviors.print = function(context) {window.print();window.close();}>

Kvinnor till Kvinnor

Till Biståndsminister Gunilla Carlsson angående en ny biståndspolitisk plattform

Vi välkomnar att regeringen tagit initiativ till en biståndspolitisk plattform och skriver detta brev för att bidra därtill. Hur stor vår sammanlagda erfarenhet av utvecklingsarbete är svårt att skatta men de flesta av våra organisationer har varit verksamma i 30, 40 eller 50 år. Antalet länder som vi arbetar, eller arbetat, i uppgår till över 100. Vår statistik kring resultatet av vårt arbete är omfattande och positiv. Det finns många exempel på länder och områden som vi kunnat lämna efter att vi genomfört ett resultatstarkt biståndsarbete. Med detta som bakgrund, låt oss börja med vår viktigaste erfarenhet: Mottagarnas deltagande i biståndsarbetet är helt avgörande för biståndets slutliga kvalitet. Det är alltså av stor betydelse att vi involverar våra partnerorganisationer när vi diskuterar den nya biståndspolitiska plattformen.

Vi, svenska civilsamhällesorganisationer, aktiva inom utvecklingsarbetet har i olika konstellationer redan skrivit två brev till regeringen i detta ämne. I ett brev till biståndsminister Gunilla Carlsson (20120515) betonade vi vikten av långsiktighet och förutsägbarhet i biståndet. I ett brev till statssekreterare Hanna Hellqvist (20120516) efterlyste vi underlag som visar hur regeringen resonerar kring biståndsplattformen, och vilka frågor regeringen har som utgångspunkter i arbetet med plattformen.

Vid mötet med Hanna Hellqvist den 29 maj 2012 presenterades följande utgångspunkt för diskussionen: *En tydlig svensk biståndspolitik måste kunna besvara frågan "vilka problem ska det svenska biståndet lösa?"* Utöver denna övergripande fråga ställdes sedan ett antal andra frågor för diskussion och inspel.

Trots att vi ännu inte sett något underlag, utan endast dessa frågor, skriver vi nu likväl för att delge regeringen våra synpunkter. I detta inlägg försöker vi kortfattat belysa några av dessa komplexa frågor. *Frågorna Hanna Hellqvist ställde den 29e maj är understruken och i kursiv.*

Hur ser ni på hur fattigdomsmålet har preciserats? Vilka uttolkningar gör ni av fattigdomsmålets innebörd i praktiken?

Hur ser verkligheten ut för världens fattiga?

Det är rimligt att börja med att ställa den frågan eftersom mycket har förändrats i vår omvärld sedan biståndsmålet beslutades av Sveriges riksdag 2003.

Halverad fattigdom och hunger, minskad barnadödlighet samt en säkrad hållbar utveckling - det är några av de Millenniemål som världens stater kommit överens om ska vara nådda 2015. Idag ser det ut som om bara fattigdomsmålet kommer att nås. Samtidigt återstår det mycket innan vi kan börja tala om en rättvis värld. Millenniemålen fokuserar dessutom tyvärr till största delen på tillgång till social service och bara till en mindre del på gott styrelseskick och minskade orättvisor. Klyftorna mellan världens fattigaste och rikaste är fortfarande gigantiska och i många länder sker hela tiden systematiska övergrepp mot våra mänskliga rättigheter.

Många länder uppvisar en stark ekonomisk tillväxt utan att det avspeglar sig i minskad fattigdom och ökad respekt för mänskliga rättigheter. Majoriteten av världens fattiga bor idag i medelinkomstländer vilket understryker vikten av att se fattigdom som en fördelningsträffa. Kvinnor och flickor är överrepresenterade i fattigdomsstatistiken och bristen på jämställdhet och på respekt för kvinnors mänskliga rättigheter får allvarliga konsekvenser på utvecklingsarbetet. Klimat- och miljöförändringarna utgör ytterligare en sårbarhetsfaktor, inte minst för den majoritet av världens fattiga som lever som självförsörjande bönder. Det är också allt mer uppenbart att jordens resurser är ändliga. Människans livsstil är på kollisionskurs med naturen, vilket återspeglas i en växande kamp om jordens resurser och att ekosystemen inte längre klarar av att leverera de tjänster som framförallt de fattiga behöver för sitt uppehälle.

Omvärlden har alltså förändrats kraftigt under de senaste åren. Dessa förändringar medför också en förändring av biståndet. Om det bestäms utifrån givarnas perspektiv samt planeras kortsiktigt så kommer det att bli både

ineffektivt och resultatöst. Men om det istället utformas utifrån mottagarnas perspektiv, långsiktigt och efter lokala sammanhang kommer biståndet att ge resultat.

Kan vi ytterligare precisera vad det svenska bidraget är och kan vara i fattiga människors liv?

Människor som organiserar sig ökar demokratiskt ansvarsutkrävande

Stora samhällsförändringar och kamp för mänskliga rättigheter och demokrati drivs oftast av enskilda människor och organisationer. I UNDP:s senaste rapport *African Development Report 2012* pekar man på att modiga medborgare som kan stå upp och kräva politisk förändring, tillsammans med målmedvetna politiska ledare, är nyckeln för att skapa utveckling.

I många länder där eliter och stater är direkt repressiva kan civilsamhället vara en kraft som skapar förändring. För att främja demokrati och mänskliga rättigheter är stöd från, och samarbete med civilsamhällets organisationer i utvecklingsländerna avgörande. Att investera i människors organisering och mobilisering är att göra långsiktiga investeringar i utveckling. Om människor som lever i fattigdom får ökad makt att påverka sina samhällens politik och ökade möjligheter genom kunskap och hälsa, kan de själva styra utvecklingen av sina samhällen och sina liv.

Det svenska biståndet kan göra skillnad om det bidrar till ett ökat demokratiskt ansvarsutkrävande mellan medborgare och beslutsfattare. Och det svenska folkrörelsebiståndet har en central strategi för att nå detta. Det svenska folkrörelsebiståndet driver ett långsiktigt arbete med partnerorganisationer som vet hur bistånd fungerar och hur utveckling skapas. Svenska organisationer har byggt upp en mycket stor kunskap om utvecklingens drivkrafter och hinder genom detta arbete med partnerorganisationer.

Vi har följt utvecklingen i många utvecklingsländer, under många år, och ser att det blir allt svårare för människorättsorganisationer i synnerhet, och det civila samhället i allmänhet, att verka öppet. Utrymmet beskärts på grund av direkta eller indirekta hot och genom att lagstiftningen för civilsamhällets verksamhet blir alltmer repressiv. Det är alltså oerhört viktigt att den svenska regeringen fortsätter att driva frågan internationellt om ett öppnare samhällsklimat där civilsamhällesorganisationer tillåts arbeta fritt.

Från bistånd till utvecklingseffektivitet

Förra årets högnivåmöte om biståndseffektivitet i Busan, Sydkorea, utmynnade i en insikt om att givare måste ha ett mer holistiskt perspektiv samt gå från biståndseffektivitet till utvecklingseffektivitet. Det internationella samfundet pekade i slutdokumentet, i linje med svenska prioriteringar, på vikten av samstämmighet för att uppnå utvecklingsresultat. I diskussionerna på internationell nivå om hur ett nytt gemensamt ramverk kan sättas upp efter Millenniemålen, har FN-representanter och medlemsländer sagt sig vilja inkludera samstämmighet tidigt i processen.

Vad är kännetecknet för svenskt bistånd och var bör tyngdpunkten läggas för att svenskt bistånd ska ge mesta möjliga nytta?

Sveriges biståndspolitik måste vara del av en samlad utvecklingspolitik för att vi ska nå de globala utvecklingsmålen. Politik för global utveckling bör alltså därför utgöra en del av biståndsplattformen.

Det är viktigt att Sveriges politik har de fattigas perspektiv och rättighetsperspektivet som utgångspunkt, och att Sverige genom att inkludera PGU visar på det ömsesidiga ansvaret. För oss är röstbärandet för våra partnerorganisationer hem till Sverige en fundamental del av vårt arbete. Vi arbetar tillsammans med partnerorganisationer bland annat i deras arbete mot industriländernas klimatutsläpp. Vi anser också att det är mycket viktigt att medborgare i Sverige är kunniga om det svenska biståndet. Våra organisationer arbetar därför kontinuerligt för att ge medborgarna information om internationell utveckling och därmed möjlighet att bilda sig en uppfattning om globala skeenden.

Rekommendationer framåt

- Vi välkomnar en ny biståndspolitisk plattform som ökar tydligheten inom svensk biståndspolitik. Vi ser fram mot ett konkret förslag från regeringen och vi kommer samtidigt, under detta arbetes gång, att rådgöra med mottagarna för det svenska biståndet – våra partnerorganisationer.
- Vi ser ett behov av en ny omvärldsanalys. Vår nuvarande omvärld med ökade inkomstklyftor, en växande klimat- och resurskris m.m. bör påverka arbetet med biståndsplattformen. Vi och våra partnerorganisationer kan bidra till den analysen.
- Det är människor som förändrar världen. Stöd till och samarbete med folkliga organisationer i utvecklingsländerna är betydelsefullt för att stärka rättighetsperspektivet och för att främja demokrati. Folkrörelsebiståndet når människor och organisationer som vill förändra och vi ser stora möjligheter att

utveckla och modernisera biståndsagendan inom detta område. Regeringen bör uppmuntra opinionsbildning kring fattigdomens orsaker och vikten av mänskliga rättigheter för utveckling, även med hjälp av Sidas Informationsanslag.

- Fokus på resultat i biståndet är en självklarhet. Att ständigt ompröva metoder och samarbeten är en naturlig del av vår verksamhet. Utgångspunkterna för en resultatagenda är kontextuell analys, långsiktigt tänkande och styrning utifrån mottagarnas behov. Färdiga lösningar utifrån och fokus på kortsiktiga resultat är, enligt all erfarenhet och expertis, inte effektivt och kommer inte skapa hållbar utveckling.
- Sverige bör slutföra utveckla politiken vad det gäller ömsesidigt ansvarsutkrävande utifrån internationella överenskommelser från Paris, Accra och Busan. Biståndet, både i mottagarländerna och givarländerna, ska i ökad utsträckning präglas av öppenhet och deltagande. Biståndets utformning i Sverige ska inte vara isolerat från globala skeenden och sådan politik som påverkar utveckling. Biståndet är en del av många i arbetet för utvecklingseffektivitet.

Vänliga hälsningar,

Afrikagrupperna, Gabi Björsson, generalsekreterare

Diakonía, Bo Forsberg, generalsekreterare

Forum Syd, Annica Sohlström, generalsekreterare

Svenska FN förbundet, Linda Nordin, generalsekreterare

Kooperation Utan Gränser, Anneli Rogeman, vd

Kvinna till Kvinna, Lena Ag, generalsekreterare

LO-TCO Biståndsnämnd, Christer Wälivaara, kanslichef

LSU - Sveriges Ungdomsorganisationer, Felix König, ordförande

Naturskyddsföreningen, Svante Axelsson, generalsekreterare

Olof Palmes Internationella Center, Jens Orback, generalsekreterare

RFSU - Riksförbundet för sexuell upplysning, Maria Andersson, verksamhetschef

Plan Sverige, Anna Hägg-Sjöquist, generalsekreterare

PMU – Pingstmissionens utvecklingssamarbete, Niclas Lindgren, direktor

Rädda Barnen, Elisabeth Dahlin, generalsekreterare

Röda Korset, Ulrika Årehed Kågström, generalsekreterare

Shia – Svenska handikapporganisationers internationella utvecklingssamarbete, Maria Lagus, kanslichef

SOS Barnbyar, Anna Ryoft, generalsekreterare

Svenska Afghanistankommittén, Torvald Åkesson, generalsekreterare

Svenska Kyrkan, Erik Lysén, internationell chef

Svenska Missionsrådet, Eva Christina Nilsson, generalsekreterare

WWF - Världsnaturfonden, Håkan Wirtén, generalsekreterare

White Ribbon Alliance, Britt-Marie Landgren, ordförande

Till Biståndsminister Gunilla Carlsson angående en ny biståndspolitisk plattform

Sida 4 av 4

© 2009 Kvinna till Kvinna, Slakthusplan 3, 121 62 Johanneshov Copyrightinformation | Hantering av personlig information
Tel: 08-588 891 00, E-post: info@kvinnatillkvinna.se | Plusgiro: 901800-3 | Bankgiro: 901-8003

Källa till webbadress (utskrivet 2013-04-26 22:25): <http://old.kvinnatillkvinna.se/till-bistandsminister-gunilla-carlsson-ang-ende-en-ny-bistandspolitisk-plattform>

Bilaga A3.2.5

REGERINGSKANSLIET

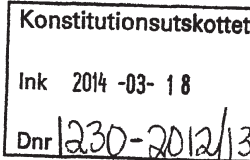
2014-03-18

SB2014/947/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

**Konstitutionsutskottets granskningsärenden 3 och 8 – Förra
biståndsministerns hantering av Utrikesdepartementets egna biståndsmedel
respektive bristande styrning och resultat inom biståndspolitiken**

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendena är departementsrådet Lars Nilsson.

C. Weihe
Christina Weihe

<i>Postadress</i> 103 33 Stockholm	<i>Telefonväxel</i> 08-405 10 00	<i>E-post:</i> sb.regis@regeringskansliet.se
<i>Besöksadress</i> Rosenbad 4	<i>Telefax</i> 08-723 11 71	

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-03-14

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärenden 3 och 8 – Förra biståndsministerns hantering av Utrikesdepartementets egna biståndsmedel respektive bristande styrning och resultat inom biståndspolitiken

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse den 25 februari 2014 till Regeringskansliet i rubricerade granskningsärenden.

Tidigare statsrådet Gunilla Carlsson har informerats om granskningsärendet.

Utrikesdepartementet lämnar följande svar på utskottets frågor.

1. Regeringen har sedan 2006 genomfört omfattande förändringar i den svenska biståndspolitiken i syfte att stärka resultatstyrningen, bl.a. genom beslut 2007 om en modell för förstärkt resultatstyrning och 2013 om nya riktlinjer för resultatstrategier. Regeringen har vidare aviserat att en biståndspolitisk plattform kommer att beslutas under våren 2014. Utskottet önskar en beskrivning av den beredningsprocess och det beslutsunderlag som föregått och legat till grund för beslutet 2007 om modellen för förstärkt resultatstyrning och beslutet 2013 om riktlinjer för resultatstrategier. Detsamma gäller, utöver vad som redan redovisats i Utrikesdepartementets svarspromemoria av den 14 februari 2014, beträffande det aviserade beslutet om en biståndspolitisk plattform.

Regeringskansliets beredningsrutiner har använts vid framtagande av samtliga dokument, dvs. resultatmodellen från 2007, riktlinjer för resultatstrategier från 2013 samt den biståndspolitiska plattformen. Som utskottet även skriver har dessa förändringar varit av omfattande karaktär och föregåtts av ett grundligt förarbete inom Regeringskansliet i samtliga processer. Arbetet har bl.a. omfattat resor, seminarier och möten med andra givare och svenska myndigheter, inklusive en nära dialog med Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida).

Dessutom har ett flertal externa möten anordnats i syfte att samla in kunskap och synpunkter från relevanta aktörer i Sverige.

Arbetet har bedrivits i olika projektgrupper inom Utrikesdepartementet men även involverat övriga Regeringskansliet. Vid framtagandet av riktlinjer för resultatstrategier 2013 har arbetsgrupper funnits på Sida för att svara upp mot de behov som Regeringskansliet haft i processerna. Dessutom har två ambassader, Dar es Salaam och Lusaka, utgjort pilotverksamheter vilket inneburit bl.a. seminarier på plats i Dar es Salaam och efterföljande seminarier i Lusaka, och i Stockholm för att täcka in samtliga landkontexter i svenskt bistånd. Vad gäller framtagandet av den biståndspolitiska plattformen har två externa möten anordnats och ett remissförfarande genomförts.

Statskontorets utredningar inom området (bl.a. Styrning av svensk biståndspolitik, 2011:25) liksom OECD/DAC:s bedömningar av svenskt bistånd 2009, 2011 och 2013 har dessutom utgjort stöd i arbetet.

2. Ett antal avdelningschefer vid Sida skrev den 15 december 2009 ett brev till förra biståndministern Gunilla Carlsson. Vilka överväganden och åtgärder föranledde brevet från förra biståndministerns sida?

I det citerade brevet från december 2009 diskuterades särskilt resultatfrågorna i biståndet. De reformer som regeringen genomfört sedan 2006 har varit viktiga för att göra det svenska biståndet mer resultatfokuserat, verklighetsförankrat och effektivt. Regeringen har konsekvent kommunicerat motiven bakom och inriktningen i reformarbetet. Dialog med biståndets aktörer har varit viktigt i utförandet och genomförandet av reformerna. Regeringen har successivt infört en ny resultatmodell i biståndet som syftar till att ge största möjliga effekt i fattiga och förtryckta människors liv och skapa ökad tydlighet kring uppföljning och utvärdering samt lägga grunden för ökad transparens i biståndet.

3. I Utrikesdepartementets promemoria av den 14 februari 2014 anförs att den totala kostnaden för Rambölls arbete så småningom landade på 261 100 kr. Är detta belopp exklusive eller inklusive mervärdesskatt?

Beloppet 261 100 kr är exklusive mervärdesskatt (jfr. 3 kap. 1 § lagen [2007:1091] om offentlig upphandling).

4. Vilka omständigheter låg till grund för Utrikesdepartementets bedömning att det var bättre att genomföra en direktupphandling av Rambölls arbete än

att sluta avtal med någon av de sex leverantörer som omfattades av det aktuella ramavtalet?

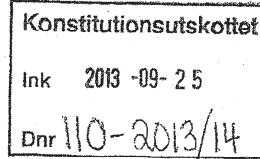
Bedömningen gjordes efter en sammanvägning av flera olika omständigheter, bl.a. tidsaspekten och det förhållandet att Utrikesdepartementet kände till att Ramböll hade den specifika kompetens som krävdes för uppdraget. Det handlade dels om att utveckla de interna arbetsprocesserna i styrningsfrågor och relaterade organisatoriska frågor, dels – vilket var speciellt för just detta uppdrag – om att sätta in dessa frågor i den biståndspolitiska kontexten.

5. Enligt uppgifter i media underrättades Kammarkollegiet den 20 mars 2013 om att Utrikesdepartementet hade upphandlat utan att använda det statliga ramavtalet. Stämmer denna uppgift? Mot bakgrund av bestämmelsen i 4 § andra stycket förordningen (1998:796) om statlig inköpsamordning om att en myndighet ska underrätta Kammarkollegiet när den avser att upphandla utan att använda ramavtal, vilka var i så fall skälen till att underrättelsen inte gjordes innan avtalet ingicks?

Kammarkollegiet ska verka för att ramavtal träffas och utnyttjas i syfte att åstadkomma besparingar för staten. En myndighet som avser upphandla utan att använda ramavtal ska därför underrätta Kammarkollegiet om detta. Av förbiseende kom denna underrättelse att göras först efter upphandlingen, den 20 mars 2013.

Bilaga A3.3.1

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2013-09-25

Konstitutionsutskottet

Begäran om granskning av utrikesministerns och fd biståndsministerns hantering av biståndsanslaget

Uppgifter har framkommit om att utrikesdepartementet under åren 2009, 2010, 2011 och 2012 låtit dåvarande biståndsministern och hennes statssekreterares lön, bekostas direkt av biståndsanslaget. Beloppet har uppgått till mellan fem och sex miljoner kronor om året eller totalt över 20 miljoner kronor.

Riksdagen har beslutat om den huvudsakliga användningen av biståndsanslaget (utgiftsområdet sju) för de aktuella åren och har då som underlag haft regeringens förslag i budgetpropositionerna. Av dessa har inte framgått att utrikesdepartementet haft för avsikt att använda biståndsanslaget för att finansiera ministerns och statssekreterares löner.

Regeringskansliets förvaltningskostnader täcks enligt statsbudgeten av utgiftsområdet 1, anslaget 4. Exempelvis anges i regleringsbrevet för år 2009 följande som villkor för anslagsposten 1 - Till Regeringskansliets disposition:

"Anslaget finansierar förvaltningskostnader för Regeringskansliet, inklusive utrikesrepresentationen, kommittéväsendet och andra utredningar n.m.m., samtliga departement, Statsrådsberedningen, Regeringskansliets förvaltningsavdelning och gemensamma ändamål (hyror, kapitalkostnader m.m.).

Regeringskansliet får disponera 180 000 000 kronor av positivt överföringsbelopp från 2008 (anslagsparande). Resterande anslagsparande får ej disponeras av myndigheten utan särskilt beslut av regeringen."

Det är således klart att kostnaderna för löner till anställda, lokaler, utrikesrepresentationerna m.m., skall bekostas av anslaget 4:1 under utgiftsområdet 1. Trots detta tas under 2009 från en promemoria¹ inom utrikesdepartementet som anger en ny modell för beräkning av förvaltnings-

¹ Ny modell för beräkning av förvaltningskostnaderna för utrikesförvaltningens internationella utredningsarbete, dnr UF:2009/54006/PLAN.

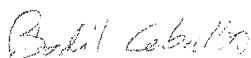
knstnaderna för utrikesförvaltningens internationella utvecklingsarbete. Denna leder inte till- såvitt vi vet - något beslut av minister eller regering men kommer ändå medföra just att biståndsministerns och hennes statssekreterares lön, från och med 2009 belastar biståndsanslaget. Något stöd för detta finns, såvitt vi vet, varken i riksdagens beslut om hur anslagen inom utgiftsområdet sju får användas, eller i regeringens egna beslut om regleringsbrev. Inte heller finns det uppgifter om att lönekostnaderna för andra ministrar och deras statssekreterare hanterats på motsvarande sätt, såsom om infrastrukturministerns lön skulle bekostas av anslaget för vägarna och järnvägarna eller att justitieministerns lönekostnad skulle belastas anslaget för polisen.

När lönekostnaden för en minister och hennes statssekreterare belastar ett sakkanslag på sätt som ovan redovisats, är det en så anmärkningsvärd händelse att även utrikesministern bör ha haft vetskap om detta. Han är också ytterst ansvarig för hur verksamheten inom utrikesdepartementet sköts. Även han måste därför anses ha ett ansvar för det inträffade.

Sedan tidigare har det uppmärksammats hur biståndsverksamheten inom utrikesdepartementet styrs på ett minst sagt oortodox sätt och hur den anslag som finns till utrikesdepartementets disposition, exempelvis genom regleringsbrevet avseende anslagen 1:11 (utg.omr. 05), 1:1 och 2:1 (uta.omr. 07), hanterats på ett bristfälligt sätt [KU-anmälan 1230-2012/13 - Biståndsministerns hantering av Utrikesdepartementets egna biståndsmedel av Bodil Ceballos (MP)]. Även detta är enligt vår mening tecken på bristande styrning av biståndsverksamheten inom utrikesdepartementet.

Mot bakgrund av det ovan anförda vill vi att konstitutionsutskottet ska granska om utrikesdepartementets förfarande att använda biståndsanslagsmedel för att bekosta före detta biståndsministern och hennes statssekreterares löner, varit förenligt med gällande regelverk för hur anslag i statsbudgeten får användas.

Dag som ovan

Bodil Ceballos
Riksdagsledamot (MP)

Peter Eriksson
Riksdagsledamot (MP)

Bilaga A3.3.2

REGERINGSKANSLIET

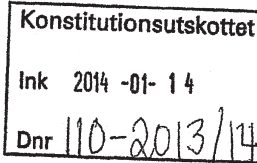
2014-01-14

SB2013/10327/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 9 – Utrikesministerns och
f.d. biståndministerns hantering av biståndsanslaget

Härmed överlämnas en promemoria med bilaga från
Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Lars
Nilsson.

C Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefax
08-723 11 71

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-01-13

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 9 – Utrikesministerns och f.d. biståndsministerns hantering av biståndsanslaget

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet den 5 december 2013 till Regeringskansliet i rubricerat granskningsärende.

Utrikesdepartementet lämnar följande svar på utskottets frågor.

1. Från vilket anslag har biståndsministerns och dennes statssekreterares löner betalats under åren 2009-2013?

Lönerna för biståndsministern och statssekreteraren betalas från anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. inom utgiftsområde 1.

2. Har de modeller som presenteras i de bifogade promemoriorna (bilagorna 2 och 3) legat till grund för hur förvaltningskostnaderna för internationellt utvecklingssamarbete beräknas?

Ja.

3. Om svaret på fråga 2 är ja:

- vem har fattat beslut om att så ska ske?

Modellerna har tagits fram i form av promemorior som har använts som utgångspunkt för beräkningar av de avräkningar som tas upp i budgetpropositionen. Avräkningarna ligger till grund för regeringens beslut om budgetproposition och riksdagen fattar därefter beslut om statsbudgeten på grundval av regeringens förslag.

- vilken beräkningsmodell användes dessförinnan?

Dessförinnan användes en beräkningsmodell som byggde på s.k. verksamhetsindikatorer, som hade tagits fram 2003/2004. Indikatorerna baserades på utlandsmyndigheternas och enheternas bedömningar av hur de fördelade arbetstiden på olika verksamhetsområden, bl.a. bistånd och administration. Verksamhetsindikatorerna användes som grund för att bedöma utrikesförvaltningens administration av bistånd fram till 2009 då regeringen i hösttillsäggsbudget för 2009 (prop. 2009/10:1, utg.omr. 1) lämnade förslag grundade på en ny beräkningsmodell. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2009/10:FiU11, rskr. 2009/10:48).

- har beslutet att tillämpa den nya beräkningsmodellen kommunicerats med riksdagen eller offentliggjorts på annat sätt?

Avräkningarna redovisas varje år i budgetpropositionen. Regeringen har informerat om förändringar i beräkningsmodellerna 2009 och 2013 i samband med hösttillsäggsbudgeten för 2009 och budgetpropositionen för 2013. Information om avräkningsmodellerna har lämnats ut ett flertal gånger, bl.a. till utrikesutskottet, riksdagens utredningstjänst, journalister samt företrädare för det civila samhället. En metodbeskrivning för avräkningen har sedan sommaren 2012 funnits tillgänglig på informationsportalen openaid.se.

4. Vad säger DAC:s riktlinjer när det gäller klassificeringen av lönekostnader för biståndsdirektören och dennes statssekreterare som biståndskostnader?

Löner ingår i de administrationskostnader som enligt DAC:s riktlinjer får klassificeras som bistånd. Löner för olika funktioner har dock inte specificerats på detaljnivå i riktlinjerna.

5. Stämmer det att kostnaden för lönerna till biståndsdirektören och dennes statssekreterare inte längre räknas som förvaltningskostnader för internationellt utvecklingssamarabete?

Kostnaderna för lönerna till biståndsdirektören och dennes statssekreterare utgör fortsatt förvaltningskostnader men avräknas ej längre.

6. Om svaret på fråga 5 är ja:

- sedan när ska dessa lönekostnader inte räknas som förvaltningskostnader för internationellt utvecklingssamarbete?

Denna striktare nationella tolkning av DAC:s riktlinjer tillämpas sedan 2013.

- innebär förändringen att lönekostnaderna inte ska avräknas biståndsramen?

Ja.

- vilka överväganden ligger bakom förändringen?

Hela avräkningsmodellen gjordes om inför budgetpropositionen 2013 i syfte att ytterligare tydliggöra vilka kostnader som kan avräknas. Den nya modellen undantar vissa kostnader vilka ingick i den tidigare modellen, bl.a. kostnader för värdehöjande investeringar i statsägda fastigheter samt biståndsministrarnas och dennes statssekreterares lönekostnader. Vidare undantas förvaltningskostnader helt för vissa utlandmyndigheter vilka har en mycket begränsad biståndsrelaterad verksamhet.

7. Vilka övriga kommentarer finns det till uppgifterna i anmälan och denna promemoria?

Anmälan och promemorian föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Härutöver önskar utskottet, om Regeringskansliet har tillgång till dem, en kopia av DAC:s riktlinjer i de delar de avser klassificeringen av förvaltningskostnader som kostnader för internationellt utvecklingssamarbete.

Se bilaga.

Bilaga A3.3.3

 REGERINGSKANSLIET

2014-02-11

SB2013/10327/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet	
Ink	2014-02-11
Dnr	110-2013/14

Konstitutionsutskottets granskningsärende 9 – Utrikesministerns och f.d. biståndministerns hantering av biståndsanslaget

Härmed överlämnas en promemoria från Utrikesdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är departementsrådet Lars Nilsson.

Thomas Strömgrén
e.u.

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Besöksadress

Telefax

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-02-10

Utrikesdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 9 – Utrikesministerns och f.d. biståndsministerns hantering av biståndsanslaget

Denna promemoria har upprättats med anledning av en skrivelse från konstitutionsutskottet den 21 januari 2014 till Regeringskansliet i rubricerat granskningsärende.

Utrikesdepartementet lämnar följande svar på utskottets frågor.

1. Utskottet upprepar sin fråga om vilka överväganden som låg bakom förändringen att kostnaderna för biståndsministern och statssekreteraren sedan 2013 inte längre ska avräknas biståndsramen. Med frågan önskar utskottet besked om vilka skäl som låg bakom den ändrade avräkningsrutinen.

När modellen för avräkning av biståndsverksamhet inom utrikesförvaltningen sågs över 2009 gjordes en bedömning av vilka kostnader som enligt OECD/DAC:s riktlinjer definieras som ODA (Official Development Assistance). Översynen gjordes i syfte att säkerställa att sådana förvaltningskostnader som enligt OECD/DAC:s riktlinjer definieras som bistånd också avräknas mot biståndsramen.

Som aviserades redan 2009 gjordes en ny översyn 2012. Den resulterade i att vissa av de kostnader vilka ingick i den tidigare modellen, bl.a. kostnader för vissa utländmyndigheter vilka har en mycket begränsad biståndsrelaterad verksamhet samt värdehöjande investeringar i statsägda fastigheter undantogs. Även om de aktuella lönekostnaderna fortsatt bedömdes förenliga med DAC:s riktlinjer gjordes bedömningen att det var lämpligare att inte heller avräkna dessa lönekostnader mot biståndsramen.

2. Vilka överväganden låg till grund för införandet 2009 av den beräkningsmodell som innebar att kostnaderna för biståndsministerns och statssekreterarens löner skulle avräknas biståndsramen?

2

Som framgår av Utrikesdepartementets promemoria från 2009, bilaga 2 till konstitutionsutskottets promemoria daterad den 5 december 2013, beslutades 2008 till följd av bl.a. ökade biståndsvolymer, nya arbetssätt och regeringens kraftigt höjda ambition med utvecklingssamarbetet, att den gamla modellen för avräkningen skulle ses över. Bedömningen var bland annat att tidigare modell inte byggde på en samlad analys av hela utrikesförvaltningen utan var resultatet av en följd av budgetförhandlingar. Modellen hade därför en bristande transparens. Utgångspunkter för den nya modellen var att den skulle vara förenlig med OECD/DAC:s principer för hur administrationskostnader får beräknas, och att den skulle leda till en rättvisande bedömning av Utrikesdepartementets förvaltningskostnader för utvecklingssamarbetet. Vid bedömningen av administrationskostnaderna för Utrikesdepartementets enheter i Stockholm beaktades verksamhetsuppdraget och hur stor andel av personalresurserna som ägnades åt utvecklingssamarbetet. Biståndsministrarnas och statssekreterarens löner placerades där i kategori a) *enheter med i huvudsak utvecklingsrelaterad verksamhet* och avräknades med 95 procent mot biståndsramen.

3. Enligt vilken bestämmelse i DAC:s riktlinjer kan, enligt Regeringskansliets uppfattning, biståndsministrarnas och dennes statssekreterares löner avräknas biståndsramen?

I 58-63 §§ i DAC Statistical Reporting Directives (DCD/DAC(2013)15/FINAL) finns bestämmelser om administrativa kostnader som får räknas som bistånd, ODA. Enligt bestämmelserna omfattas förvaltningsbudgeten i centrala biståndsmyndigheter och kostnader i myndigheter som helt eller delvis arbetar med bistånd. Regeringskansliets bedömning är att det var förenligt med dessa bestämmelser att inkludera biståndsministrarnas och dennes statssekreterares löner i beräkningen av Utrikesdepartementets biståndsrelaterade förvaltningskostnader.

4. Hur har Sverige återrapporterat till DAC under åren 2009-2013? Vem har beslutat om återrapporteringen? Vilken typ av kostnad i DAC:s riktlinjer (exempelvis kapitel 2 och 5), har aktuella lönekostnader klassificerats som i återrapporteringen?

Huvudsyftet med DAC-rapporteringen är att tillhandahålla statistik om biståndets storlek och fördelning för att möjliggöra uppföljning av biståndspolitiska åtaganden och internationella jämförelser. I enlighet med DAC:s riktlinjer rapporterar Sverige därför årligen statistik om det svenska biståndet. Det gjordes även för åren 2009-2012. Inom kort kommer statistik om 2013 års bistånd inrapporteras. Myndigheter som disponerar biståndsmedel lämnar statistiken till Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete som sammanställer och

inrapporterar den till DAC (jfr. 3 § 4 förordningen [2010:1080] med instruktion för Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete [Sida]). Utrikesdepartementet sammanställer Regeringskansliets del av biståndet som förs in i Sidas sammanställning. Den totala kostnaden för Utrikesdepartementets förvaltningskostnader har redovisats som en administrativ kostnad på Utrikesdepartementet (*type of aid G01: Administrative costs not included elsewhere*). De aktuella lönekostnaderna har som ovan anförts ingått i denna post fram till och med 2012. Detaljer om hur Utrikesdepartementets administrationskostnader fördelar sig efterfrågas inte till den årliga statistikrapporteringen till DAC och granskas inte heller på detaljnivå. Däremot har både Sverige och DAC möjlighet att föra en dialog om vilka metoder som används för att beräkna kostnaderna.

5. Har DAC lämnat någon återkoppling till Sveriges återsrapport? Om ja, har DAC då, eller i något annat sammanhang, kommenterat det korrekta eller lämpliga i klassificeringen av aktuella lönekostnader?

DAC kvalitetssäkrar medlemsländernas årliga rapportering av statistik och lämnar återkoppling. DAC har inte kommenterat klassificeringen av de aktuella lönekostnaderna i den återkopplingen. Specifika diskussioner om avräkningsmodellen har dock ägt rum vid flera andra tillfällen och tjänstemän på DAC har haft tillgång till metodbeskrivning och tabeller där respektive kostnadspost inklusive de aktuella lönerna framgår. DAC:s synpunkter är centrala för Utrikesdepartementets överväganden om avräkningsmodellen och Utrikesdepartementet har efterfrågat kommentarer på modellen. DAC har dock inte kommenterat de aktuella lönerna vid dessa tillfällen. I OECD/DAC:s granskning av svenskt bistånd från 2013, skriver DAC: "*In line with its commitments to openness, Sweden is providing information about these expenditures annually in the budget bill, including information about why expenditures have increased in these areas. Sweden is fully following DAC criteria and guidance on how it counts administrative and refugee costs*" (s. 52, OECD Development Co-operation Peer Review SWEDEN 2013).

Bilaga A3.3.4

REGERINGSKANSLIET

PROMEMORIA

2009-03-19

Utrikesdepartementet

Delges:
Expeditionschefen
Chefen PLAN
Chefen USTYR

4.4.1 UF-2009/54006/PLAN/CA 1190801/14
Telli

Ny modell för beräkning av förvaltningskostnaderna för utrikesförvaltningens internationella utvecklingssamarbete

1 bilaga

Regeringen har de senaste åren kraftigt höjt ambitionen när det gäller svenskt utvecklingssamarbete. Utvecklingssamarbetet har blivit en allt viktigare del av svensk utrikespolitik och samarbetet med flera konflikt- och postkonfliktländer har ökat. Samtidigt har biståndsvolymen ökat mycket kraftigt.

Regeringen har även höjt ambitionen när det gäller styrningen av både det bilaterala och multilaterala utvecklingssamarbetet. Arbetet med uppföljning och utvärdering har intensifierats liksom den interna styrningen och kontrollen.

Sammantaget har dessa förändringar lett till att allt större förvaltningsresurser läggs på hanteringen av bistånds- och utvecklingsrelaterade frågor, både på UD och på utlandsmyndigheterna. Det nuvarande sättet att beräkna kostnaderna för det internationella utvecklingssamarbete som hanteras av utrikesförvaltningen och finansiera detta med biståndsmedel behöver anpassas till de förändringar som skett.

Mot denna bakgrund har en ny modell för ersättning av kostnader för förvaltningsresurser mot biståndsramen tagits fram på UD. Nedan ges en beskrivning av denna modell där utlandsmyndigheterna har grupperats efter den nya kategoriseringen av samarbetsländerna (landfokusering).

För närvarande finns inget direkt samband mellan de beräknade kostnaderna för utvecklingssamarbetet och medelstildelningen till utrikesförvaltningen. Den nya modellen innebär att en sådan direkt koppling skulle göras.

UD:s andel av förvaltningsresurser för utvecklingssamarbetet utgör endast en mindre del av Sveriges årliga avrapportering till DAC. I DAC-statistiken omfattar administrativa kostnader hela biståndsförvaltningen d.v.s. inklusive Sida, NAI, SADEV, Folke Bernadotteakademien mm. Det innebär att av den totala biståndsramen på ca 34 miljarder kr går ca 1,3 miljarder kr till administration, inkl. ca 350 milj. kr för utrikesförvaltningens kostnader.

1 Hur fungerar den nuvarande modellen?

I det följande beskrivs hur utrikesförvaltningens kostnader för internationellt utvecklingssamarbete beräknas och dess samband med biståndsramen.

Det har visat sig svårt att exakt spåra på vilka grunder som man bedömt *hur stor andel av utrikesförvaltningens verksamhet som avser hanteringen av utvecklingssamarbetet*. Under större delen av 1990-talet fastställdes avräkningsbeloppet i förhandlingar mellan UD och Finansdepartementet. Därefter fördelades beloppet på enheter och myndigheter med biståndsrelaterad verksamhet. Kategorier och procentklasser har använts i olika omgångar, upp till 90 % för biståndstunga ambassader.

För att förbättra utrikesförvaltningens verksamhetsberättelse ombads utlandsmyndigheterna och hemmaenheterna att göra en bedömning av hur den samlade arbetstiden fördelades på ett antal definierade verksamhetsområden. Detta gjordes utan tanke på konstruktionen med avräkning. Uppgifterna, som togs in för åren 2002 till 2005, sammanställdes centralt till verksamhetsindikatorer. Ett av verksamhetsområdena avsåg internationellt utvecklingssamarbete. Hösten/vintern (2003/2004) gjordes en översyn av modellen för avräkning, där dessa verksamhetsindikatorer användes för att bedöma andelen bistånd i stället för den tidigare grupperingen.

Hösten 2006 bestämdes att uppgifterna inte längre skulle begäras in. Skälet till att slopa indikatorerna var att kvaliteten inte bedömdes vara tillräckligt hög och att den statistik som sammanställdes inte heller var tillförlitlig. I avsaknad på något bättre lät man dock de gamla verksamhetsindikatorerna även fortsättningsvis ligga till grund för bedömningen av storleken på utrikesförvaltningens biståndsadministration.

Under de senaste åren har justeringar gjorts i procentsatserna bl.a. med hänsyn till väsentligare förändringar i verksamhet och organisation.

Biståndsramen fastställs som en viss andel av bruttonationalinkomsten (BNI), f.n. 1 % av BNI. All verksamhet som kan klassificeras som

utvecklingssamarbete enligt de riktlinjer som arbetats fram av OECD:s biståndskommitté (DAC) kan finansieras inom biståndsramen.

Det finns internationellt utvecklingssamarbete som inte finansieras av anslag inom utgiftsområde 7, Internationellt bistånd, t.ex. det utvecklingssamarbete som bedrivs av utrikesförvaltningen och som belastar förvaltningsanslaget för RK. Sådan verksamhet som belastar anslag utanför utgiftsområde 7 ska ändå "finansieras" inom biståndsramen. Det sker i så fall genom *s.k. avräkning*. En sådan avräkning för utrikesförvaltningens administration av bistånd har skett under ungefär tre decennier. Då statsmakterna i början av 1980-talet, trots svåra statsfinansiella och andra ekonomiska problem önskade upprätthålla det dåvarande 1 % målet, beslöts nämligen att biståndsramen utöver de traditionella anslagen även skulle inkludera utgifter på anslag som redan fanns på andra delar av statsbudgeten.

I den nuvarande modellen för beräkning av det belopp som ska avräknas finns *inget direkt samband mellan storleken på beloppet och medelstillsdelningen till UD (RK-anslaget)*.

Utgångspunkten för avräkningsbeloppet är *senast kända utfall* för utrikesförvaltningens förvaltningskostnader, eller för att vara mer precis RK:s förvaltningskostnader, eftersom lokalkostnader i Stockholm och alla kostnader för IT ligger utanför UD:s budget (hos RK:s förvaltningsavdelning). En bedömning görs av vilka delar av organisationen som arbetar med utvecklingssamarbete och hur stor andel av resp. del som avser bistånd. Det så beräknade beloppet avräknas biståndsramen för nästkommande budgetår utan pris- och löneomräkning. (utfallet för 2008 är tillgängligt i budgetarbetet under 2009 som avser budgeten för 2010).

Eftersom det inte gjorts någon koppling mellan avräkningsbeloppet och medelstillsdelning har avräkningen hanterats som ren teknik i regel direkt mellan berörda budgethandläggare.

Vissa år har dock *budgetförhandlingarna resulterat i ökade medel till utrikesförvaltningens biståndsarbete* som då finansierats genom en motsvarande ökning av det avräkningsbelopp som beräknats på senaste årets utfall. Efter två år förutsätts att denna extra ökning ingår i utfallet. Ökad medelstillsdelning har varit vanligt under senare år. Det har skett varje år sedan 2006 och motiverats med i första hand ökad biståndsverksamhet vid UD, men också föranletts av organisationsförändringar (ändrat gränssnitt mellan UD och Sida).

2 OECD/DAC

2.1 Vad säger OECD/DAC?

DAC:s riktlinjer lägger fast ett antal regler/principer för vad som kan räknas in som *förvaltningsresurser för policyarbete och genomförande av utvecklingssamarbete*. Ansvar för uttolkning och tillämpning ligger på medlemsländerna. I grova drag omfattar DAC:s regler lönekostnader för personal med biståndsrelaterat arbete vid huvudkontor och i fält och drift av berörda myndigheter inkl. kostnader för lokaler, IT, fordon mm.

Rapportering till DAC-sekretariatet sker på utfall per föregående år och i en totalsumma. Hittills har ingen aktiv granskning eller revision sker från DAC:s sida av innehållet i den del som avser administration. En bedömning av beräkningsmodellen ingår normalt inte i de regelbundna granskningar som görs av medlemsländernas bistånd. Inte heller diskuteras avräkningen för administration mellan medlemsländerna i DAC:s olika fora. Det finns en samlad statistik för avräkningsposten.

2.2 Hur gör jämförbara OECD/DAC-länder?

DAC-genomsnittet ligger på 4 % förvaltningsresurser av det totala biståndet. De flesta länder ligger nära denna andel, omkring 3-5 % av biståndet. I Sverige uppgår andelen till ca 4%. Jämförbara länder kan sägas vara de med liknande nivå på biståndet (omkring 1 % av BNI och "like-minded" vad gäller policy och inriktning. I denna grupp har Norge, Nederländerna och Danmark kontaktats. Härutöver har även information inhämtats från Tyskland – som ligger lågt i DAC-statistiken med ca 2 % av biståndet – och Kanada – som ligger högt med ca 6 % av biståndet. Sveriges unika organisation med Sida som en självständig myndighet försvårar direkta jämförelser.

Norge (5 % 2007) tillämpar en "utjämningsmodell" baserad på tjänsteinnehåll och verksamhet vid myndighet/enhet. Alla tjänster i förvaltningen kategoriseras som antingen bistånd eller icke-bistånd. De tjänster där biståndsuppgifterna dominerar anses vara 100 % DAC-fähiga och finansieras från biståndsanslaget. Det innebär att ambassader med huvudsakligt uppdrag inom utvecklingssamarbetet belastar biståndsanslaget med 100 %. Denna grupp ställs mot de ambassader som till 100 % finansieras från förvaltningsanslaget - d v s resurser till icke-biståndsrelaterade uppgifter vid "biståndsambassaden" utjämnas av uppdrag inom utvecklingssamarbetet vid "förvaltningsambassaden". Ingen avräkning sker mellan dessa två kategorier. En avräkningsmodell finns dock för gruppen "blandade" myndigheter, t.ex. FN-representationen i NY, för vilka man går igenom uppdrag och tjänsteinnehåll. Detsamma görs för enheter vid norska UD. Ett administrativt påslag läggs till avräkningen.

Den norska biståndsförvaltningen har ökat i omfång i takt med ökade biståndsvolymer och man har tidvis mötts av kritik för högt uttag av administration på biståndet. Norge betonar dock disciplin i tilldelningen av resurser för att undvika snedfördelning mellan ”billiga” och ”dyra” pengar.

Nederländerna (4,3 % 2007) tillämpar en schablon som är uppbyggd i två steg. Utgångspunkten är en inventering för att definiera arbetsinnehåll i samtliga tjänster. Liksom i Norge görs en indelning i antingen 100% bistånd (DAC-tjänst) eller icke bistånd. Den sammanlagda kostnaden för samtliga DAC-tjänster bedöms motsvara 30% av totala administrativa kostnaderna för den nederländska utrikesförvaltningen. Den årliga avräkningen är därför satt som en schablon på 30% av UD:s förvaltningsanslag. Man bör här ha i åtanke att NL har helt integrerad utrikes- och biståndsförvaltning.

Värt att notera är att NL inte har något renodlat anslag för utvecklingssamarbetet. Den samlade verksamhetsbudgeten för UD är istället indelad efter åtta policymål. På utfallet görs bedömning vilken andel av anslaget som kan rapporteras som DAC-fähiga kostnader. Trots att NL:s totala utvecklingssamarbete ökat kraftigt de senaste åren har man bedömt det som alltför resurskrävande att se över schablonen för avräkningen av förvaltningsresurser. Inventeringen är ca 10 år gammal.

Danmark (5 % 2007) har ett separat anslag i statsbudgeten avsett för administration av utvecklingssamarbetet. Anslaget motsvarar ca 5,5 % av DK:s totala biståndsram. Med en ökning av det totala biståndet följer automatisk en uppräknings av det administrativa anslaget. Härutöver har DK möjlighet att finansiera tjänster vid UD och utlandsmyndigheter direkt från biståndsanslaget (d.v.s. finansiering över sakanslag).

Tyskland (2,1 % 2007) har ett förhållandevis lågt uttag av förvaltningsresurser relativt det totala biståndet. Det är svårt att bedöma om avräkningsmodellen i sig är en orsak till detta. Men det förefaller som om Tyskland gör en strikt åtskillnad mellan verksamheten vid biståndsministeriet (BMZ) och utrikesministeriet (AA). För BMZ avräknas såväl personal i Berlin som i fält som administrativa kostnader. Däremot avräknas inte några kostnader för personal vid AA, varken vid hemmaenheter, bi- eller multilaterala myndigheter.

Kanadas höga andel (6 % 2007) administrativa kostnader bedöms i första hand vara ett resultat av landets tungfotade byråkrati. Det finns ett allmänt tryck på kanadensiska utrikesförvaltningen (både UD (DFAIT) och biståndsdepartementet CIDA) att prioritera effektivitet i administrationen. CIDA prioriterar därför att minska de administrativa kostnadernas andel av biståndet och ansträngningar görs för att flytta så mycket kostnader som möjligt till den operativa verksamheten.

En avräkning för administration görs för personal vid CIDA både i Ottawa och i fält. Härtill kommer kostnader för hemmaenheter och utsända från DFAIT, men det förefaller begränsat till den multilaterala verksamheten. Dock uppger Kanada att man i dessa fall tillämpar 100% avräkning av en tjänst om den bedöms vara DAC-fähig (d. v. s. ingen skala eller kategorisering).

3 Vilka är skälen till att byta beräkningsmodell?

Den höjda ambitionen på biståndsområdet ställer krav på en uppdaterad beräkningsmodell. Den nuvarande modellen för avräkning mot biståndsramen utgår, som nämnts ovan, från s.k. verksamhetsindikatorer, vilka ursprungligen togs fram för annat syfte än avräkningen. Indikatorerna slopades år 2006, men har fortsatt att ligga till grund för bedömningen av storleken på utrikesförvaltningens biståndsadministration.

Modellen tar inte i tillräckligt stor utsträckning hänsyn till utnyttjandet av förvaltningsresurser för utvecklingssamarbetet och biståndsramens utveckling. Den avspeglar inte heller verkligheten med avseende på de organisationsförändringar som gjorts inom utrikesförvaltningen sedan modellen infördes.

Av dessa skäl är det angeläget att ta fram en modell som är anpassad till de förändringar som gjorts inom biståndspolitikerna. Det är samtidigt angeläget att den nya modellen blir hållbar över tiden och blir mer lättadministrerad än den nuvarande, som i princip kräver en årlig detaljerad genomgång av procentsatserna för samtliga utlandsmyndigheter/hemmaenheter, en genomgång som i praktiken inte har gjorts.

4 Ny beräkningsmodell

4.1 Utgångspunkter

I arbetet med att ta fram en ny modell har följande utgångspunkter varit vägledande:

- Modellen ska vara förenlig med OECD/DAC:s principer för hur administrationskostnader får beräknas.
- Modellen ska vara hållbar över tiden och lätt att administrera.
- Modellen ska bygga på faktiskt utfall samt beslutade, ännu ej genomförda, förändringar i verksamheten. För att få en direkt samband med budget bör även konsekvenserna av ev. nya beslut beaktas.

- Modellen ska leda till en rättvisande bedömning av UD:s förvaltningskostnader för utvecklingssamarbetet, inklusive de hemmaenheter som berörs.
- Modellen ska tydliggöra stödfunktionernas roll i förvaltningen av utlandsmyndigheter med utvecklingssamarbete (t.ex. P, FAST, SSSB).
- Modellen bör inkludera merparten av utlandsmyndigheterna. Skälet är att betoningen på givarsamordning i enlighet med Parisagendan har ökat liksom dialogen med nya biståndsgivare och med samarbetsländerna.

4.2 Motivering

Regeringen har genom beslutet om landfokusering slagit fast prioriteringarna inom det internationella utvecklingssamarbetet. Detta sätt att kategorisera samarbetsländerna har också behandlats av riksdagen i samband med budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1, 2007/08:UU2). Den föreslagna modellen har en direkt koppling till de biståndspolitiska målen och grunden för Sveriges närvaro i samarbetsländerna genom att de bygger på de kategorier som fastställdes i och med landfokuseringen. Den är därför långsiktigt hållbar och det blir lätt att placera in nya länder i kategorierna liksom att vid behov flytta länder mellan kategorier.

Den nya modellen utgår från den verksamhet som bedrivs. Bedömningar görs således av utlandsmyndigheternas och hemmaenheternas verksamhetsuppdrag. Någon koppling till verksamhetsplaneringen finns inte i den nuvarande modellen.

En faktor som bör vägas in är den numera starka länken mellan utrikes- och utvecklingspolitik.

Modellen kan förklaras och försvaras både i relation till svenska intressenter och DAC. En tillämpning av DAC:s principer i paritet med jämförbara länder utgör grunden för beräkningarna.

4.3 Beskrivning

Utlandsmyndigheterna har grupperats utifrån regeringens beslut om kategorisering av samarbetsländer. Varje kategori har åsatts en procentsats som återspeglar biståndets omfattning i respektive kategori. Därutöver har en genomgång gjorts av övriga utlandsmyndigheter och hemmaenheter för att bestämma i vilken utsträckning som dessa bedriver utvecklingssamarbete eller i övrigt arbetar med utvecklingsrelaterade frågor.

Följande kriterier har varit vägledande vid bedömning av utvecklingssamarbetets omfattning.

- Utgångspunkten för bedömningarna har varit utlandsmyndigheternas verksamhetsuppdrag, som ges i verksamhetsplaneringsbeslutet. En bedömning har gjorts av i vilken utsträckning respektive myndighet har till uppgift att bedriva utvecklingssamarbete och i övrigt arbeta med utvecklingsrelaterade frågor.
- I vissa länder motiveras svensk närvaro helt och hållet med ett omfattande utvecklingssamarbete. I dessa fall har kategorin givits en högre procentsats. Med omvänt resonemang, d.v.s. länder där Sverige skulle ha funnits representerat oavsett utvecklingssamarbete, har en lägre procentsats angivits. Detta gäller även delegationer/representationer.
- Antalet UD-utsända har i viss utsträckning beaktats i så motto att utlandsmyndigheter med flera UD-utsända i större utsträckning kan ägna sig åt annan verksamhet än bistånd, t.ex. handel, migration och främjande, jämfört med utlandsmyndigheter med få UD-utsända.

Bland de länder som inte ingår i regeringens beslut om landfokusering återfinns multilaterala utlandsmyndigheter med utvecklingsuppdrag. En stor grupp länder deltar regelbundet i den utvecklingsrelaterade dialogen. En annan stor grupp länder bedöms inte utföra något biståndsrelaterat arbete alls. Vid bedömningen av hemmaenheterna har beaktats verksamhetsuppdraget och hur stor andel av personalresurserna som ägnas utvecklingssamarbetet.

Procentsatsen för varje kategori har närmare beräknats på följande sätt. En bedömning har gjorts av hur stor del av varje individuell utlandsmyndighets/enhets verksamhet som hanterar DAC-fähigt utvecklingssamarbete. Genom att multiplicera den totala kostnaden med de individuella procentsatserna erhålls kostnaderna för utvecklingssamarbetet. Denna uppgift summeras för varje kategori av utlandsmyndigheter/enheter. Genom att dividera summan med de totala kostnaderna för kategorin får man fram en viktad procentsats för hela kategorin. Beräkningarna redovisas i bilaga.

Den viktade procentsatsen utgår således från UD:s bedömning av utvecklingssamarbetet för respektive kategori. För att säkerställa att bedömningen inte är för hög sker en avrundning nedåt med fem till tio procentenheter till jämt femtal. (Kategorier med en viktad procentsats på mellan fem och tio procent avrundas till fem procents avräkning.)

4.4 Kvalitetssäkring

UD-PLAN har ansvarat för bedömningarna med stöd av en för uppgiften särskilt utsedd person. En grupp bestående av cheferna för de enheter som har ansvar för utlandsmyndigheterna samt chefen för enheten för styrning och metoder i utvecklingssamarbetet har gått igenom materialet för att säkerställa att en så korrekt bedömning som möjligt har gjorts av respektive myndighets/enhets verksamhet.

En ny bedömning bör göras vart tredje år. Årligen bör dock väsentligare förändringar i verksamhetsuppdrag, prioriteringar och organisation gås igenom för att bedöma om förändringarna bör föranleda justeringar. Tidpunkten för bedömningen för kopplas till den årliga budget - och verksamhetsplaneringsprocessen, vilket innebär att bedömningen bör göras i februari/mars. Kvalitetssäkringen bör även fortsättningsvis ske med stöd av cheferna för de enheter som har ett ansvar för verksamhetsplaneringen vid utlandsmyndigheterna.

Vid inrättandet av nya myndigheter kommer dessa att placeras in i en kategori och avräkning kommer att göras utifrån den procentsats som är bestämd för kategorin.

Om flera myndigheter inrättas samtidigt kan det finnas anledning att se över schablonen för aktuell kategori om de nya myndigheterna kan antas ha en väsentligt skild procentsats än den schablon som gäller för kategorin.

4.5 Kategorier för landfokusering

Nedan redovisas resultatet av bedömningen, d.v.s. utlandsmyndigheters och hemmaenheters inplacering i olika kategorier. I del I redovisas kategoriindelningen enligt landfokuseringsmodellen. Kategori a-f motsvarar kategori 1-6 i regeringens beslut om landfokusering. Kategori g-i omfattar utlandsmyndigheter som bedriver begränsat eller inget utvecklingssamarbete. Samtliga länder i enlighet med regeringens landfokusering ingår i modellen, även de platser där det än så länge endast finns sektionskontor. I del II redovisas en kategorisering av hemmaenheterna och i del III övriga förvaltningskostnader.

Del I Kategoriindelningen enligt landfokuseringsmodellen

a) Länder med vilka Sverige bedriver långsiktigt bilateralt utvecklingssamarbete - 75%

- *Utlandsmyndigheter*

Etiopien, Kenya, Mocambique, Tanzania, Uganda, Zambia, Bangladesh

- *Sidoackrediteringar*

Rwanda (sektionskontor), Kambodja (sektionskontor), Bolivia (sektionskontor).

- KSA
- Burkina Faso (sektionskontor), Mali (sektionskontor)

Grund för inplacering

Verksamheten i dessa länder domineras helt av det långsiktiga utvecklingssamarbetet. Utvecklingssamarbetet har stora tyngd, där även regionala frågor, FN-frågor och sidoackrediteringar kan sägas ingå. En stor del av den UD-finansierade verksamheten vid ambassaderna blir därmed en funktion av denna relation; politisk/ekonomisk/MR-rapportering och dialog, utåtriktad verksamhet, deltagande i givarsamordning, stödjande administrativa funktioner mm. Utlandsmyndigheterna har som regel två till tre UD-utsända.

Undantag utgörs av Addis Abeba (stor migrationsverksamhet, regionala frågor - AU m.m.) och Nairobi (stor migrationsverksamhet, handelsfrämjande, UNEP/Habitat, Somalia, Burundi mm).

Författningsreglerade uppgifter samt handelsfrämjande bedöms ej överstiga 20 % av ambassadens resurser vid "typambassaden" i denna grupp.

Kategori b) Länder i konflikt/post-konflikt med vilka Sverige bedriver utvecklingssamarbete - 60 %

- *Utlandsmyndigheter*

DR Kongo, Sudan, Afghanistan, Irak, Västbanken - Gaza, Colombia, Guatemala

- *Sidoackrediteringar*

Burundi, Somalia, Östtimor

- *Stockholmsbaserad ambassadör KSA*

Sierra Leone, Liberia (sektionskontor)

Grund för inplacering

I denna grupp länder bedriver Sverige en samordnad politik för fred, säkerhet och utveckling som en förutsättning för utvecklingssamarbetet. Detta ställer krav på nya former av samarbete, ofta i högriskmiljöer, och en integrerad politik vid myndigheten. Det multilaterala samrådet är ofta intensivt, liksom dialogen med värdlandet. Antalet UD-utsända vid myndigheterna utgör en relativt sett större grupp (3-5 utsända) i förhållande till antalet utsända från Sida.

Vid "typambassaden" i denna grupp bedöms ej författningsreglerad verksamhet, handelsfrämjande, rent säkerhetspolitiska uppgifter m.m. överstiga 40% av myndighetens uppdrag.

c) Länder i Östeuropa med vilka Sverige bedriver reformsamarbete - 25 %

- *Utlandsmyndigheter*

Bosnien-Hercegovina, Makedonien, Serbien, Turkiet, Ukraina
 - *Sidoackrediteringar*
 Albanien (sektionskontor), Kosovo (sektionskontor), Moldavien
 (sektionskontor)
 - *Stockholmsbaserad ambassadör KSA*
 Georgien (sektionskontor)

Grund för inplacering

Utvecklingsarbetet i dessa länder syftar till att underlätta reformarbete och EU-integration. Sveriges engagemang och närvaro har i flertalet fall en bredare grund. En betydande andel av myndighetens verksamhet har dock koppling till utvecklingsarbetet. "Typambassaden" domineras av UD-utsända.

d) Länder med vilka Sverige bedriver demokrati och MR-främjande i alternativa former - 35 %

I ursprungligt landfokuseringsbeslut finns länder ej angivna för denna kategori. De länder som nu är aktuella anges nedan.

- *Utlandsmyndigheter*
 Zimbabwe, Vitryssland, Kuba

Grund för inplacering

Utvecklingsarbete i särskilda former prioriterat vid myndigheten. Detta är ofta arbetskrävande insatser (dialog, nätverkande) som kräver stor flexibilitet. Gruppen kan förändras snabbt över tiden och bör följas noga. Sida har få eller inga utsända vid myndigheterna.

e) Utfasningsländer med selektivt samarbete - 20 %

- *Utlandsmyndigheter*
 Sydafrika, Indien, Kina, Vietnam, Indonesien
 - *Sidoackrediteringar*
 Botswana, Namibia

Grund för inplacering

I vissa utfasningsländer ska Sverige bedriva s.k. selektivt samarbete med medel från biståndsbudgeten (t.ex. miljö/klimat, MR). Detta ska ske under en övergångsperiod varför gruppens sammansättning bör ses över på medellång sikt (2-4 år). Sida fasar ut sin närvaro vid myndigheterna. Notera också dialoguppdraget med Kina och Indien som "nya" biståndsgivare.

f) Utfasningsländer där relationerna främjas på annat sätt än via det bilaterala utvecklingsarbetet - 5 %

- *Utlandsmyndigheter*
 Angola, Nigeria, Pakistan, Sri Lanka, Thailand, Chile, Ryssland
 - *Sidoackrediteringar*

Malawi, Filippinerna, Laos (sektionskontor), Mongoliet, El Salvador, Honduras (sektionskontor), Nicaragua (sektionskontor), Peru, Montenegro, Libanon - *Stockholmsbaserade ambassadörer*
Elfenbenskusten, Haiti, Armenien, Azerbajdzjan, Kirgizistan, Tadzjikistan (sektionskontor)

Grund för inplacering

I vissa av länderna ovan har utfasningen redan påbörjats. I två länder, Libanon och Pakistan, genomförs idag insatser i form av ett tidsbegränsat återuppbyggnadsstöd. Långsiktigt samarbete kommer inte att inledas med dessa länder. På olika sätt ska Sverige bibehålla och utveckla relationer med länder där utvecklingsarbetet fñas ut. I ljuset av utfasningen bör denna kategori ses över på medellång sikt (2-4 år).

g) Multilaterala myndigheter med utvecklingsrelaterat uppdrag – 20 %
- Representationer/delegationer/ambassader

New York, Genève och Bryssel, delegationerna vid OECD och OSSE samt ambassaderna i Rom (WFP/FAO) och Wien (diverse FN-organ).

Grund för inplacering

I verksamheten vid ett antal multilaterala myndigheter ingår utvecklingsfrågor som en del av uppdraget, inte minst relationer med multilaterala organisationer som är mottagare av svenskt stöd.

h) Utlandsmyndigheter med utvecklingsrelaterat dialog/rapporteringsuppdrag - 5 %

Kategorin omfattar samtliga ett stort antal ambassader som inte ingår i någon av ovan nämnda kategorier, bl.a. London, Berlin, Kairo och Brasilia. För majoriteten bilaterala myndigheter ingår att främja Sveriges utvecklingsagenda genom dialog och rapportering. Hänsyn ska också tas till Parisagendans krav på ökad givarsamordning. Såväl DAC-medlemmar som s.k. "nya" biståndsgivare ingår.

i) Utlandsmyndigheter utan utvecklingsrelaterat uppdrag – 0 %

I denna grupp ingår de ambassader som inte har något utvecklingsrelaterat uppdrag samt samtliga generalkonsulat (exkl. Jerusalem), Natodelegationen Bryssel, och Europarådsdelegationen i Strasbourg.

Centret för svensk-turkiskt samarbete i Istanbul och Svenska institutet i Alexandria har biståndsfinansierad verksamhet och ligger utanför utrikesförvaltningens ordinarie uppdrag.

Del II Kategorisering av hemmaenbeter utifrån verksamhetsuppdrag

Grunden för inplacering i kategorier för enheterna enligt nedan styrs av dessas verksamhetsuppdrag, ansvar för antal länder, utlandsmyndigheter eller andel multilaterala utvecklingsuppdrag som enheten har enligt

landfokuseringen relativt dess storlek. En utjämningseffekt förutsätts inom kategorin. För kategori b) har en individuell procentsats satts per enhet och beräknats till viktat genomsnitt för kategorin. Beräkningarna är gjorda i procent av lönekostnader och delegerade medel.

a) Enheter med i huvudsak utvecklingsrelaterad verksamhet – 95 %
MU, USTYR, UP, biståndsministern med statssekreterare och UrIU

b) Enheter med stor del utvecklingsrelaterad verksamhet – 45 %
AF, SP

c) Enheter med ca en fjärdedel utvecklingsrelaterad verksamhet – 25 %
AME, ASO, EC, MENA, MK

d) Enheter med viss utvecklingsrelaterad verksamhet – 5 %
FMR, IH, PIK, EU, Stockholmsbaserade ambassadörer med kansli

e) Stödjande enheter/administration med ansvar för förvaltning/drift av utlandsmyndigheter – 15 %
P, PLAN, FAST, INSP, EKO, SSSB, RS, XC, UD-SPRÅK
Den viktade procentsatsen ger att ca 20 procent av utrikesförvaltningens totala verksamhet är relaterad till utvecklingssamarbetet. Vid beräkning av hur stor del av det administrativa stödet som relaterar till utvecklingssamarbetet sker, liksom för övriga kategorier, en avrundning nedåt med minst fem procentenheter.

f) Enheter utan eller begränsad utvecklingsrelaterad verksamhet – 0%
Här ingår enheter och verksamheter som inte har någon eller mycket begränsad utvecklingsrelaterad verksamhet; exempelvis FIM, utrikesministern, handelsministern, personalorganisationerna, KC och ej utvecklingsrelaterade konferenser och utredningar.

Del III Övriga förvaltningskostnader

För att få en komplett beräkning enligt DAC:s principer bör även UD:s andel av FA:s IT-kostnader resp. lokalkostnader ingå i modellen. Dessa belopp ger dock inget utslag på UD:s budget/kostnader (ingen fakturering från FA). Posterna ingår även i nuvarande avräkningsmodell med 2002 års siffror.

Förvaltningsavdelningens kostnader för IT-stöd till utrikesförvaltningen har beräknats till 220 mnkr per år, och UD:s del av fastighetskostnaderna i Stockholm har beräknats till 94 mnkr per år. Tio procent av dessa kostnader bör avräknas biståndsramen.

5 Kostnader för utvecklingssamarbete för ett bestämt år och finansiering inom biståndsramen

Enligt den nya metoden för att finansiera utrikesförvaltningens internationella utvecklingssamarbete inom den s.k. biståndsramen ska ett direkt samband finnas mellan belastningen på biståndsanslaget och tilldelningen av medel till RK för detta ändamål. Detta kommer att innebära att höga krav ställs på att

- metoden är förankrad och
- hållfast över tiden samt att
- beräkningen är tillförlitlig.

Den nya metoden utgår från det senaste kända totala utfallet för respektive UM/enhet kostnader på UD:s budgetram på RK-anslaget. Utfallet justeras för större kända förändringar, såsom nedläggningar, omvandlingar eller etablering av nya utlandsmyndigheter. Detta kommer att innebära att budgeterade kostnader för utrikesförvaltningens utvecklingssamarbete behöver beredas i samband med anslaget för RK inför budgetpropositionen. Det torde vidare påverka utrikesförvaltningens interna VP process genom att intresset blir mer uttalat för hur resurserna fördelas till bistånd och annan utvecklingsrelaterad verksamhet. Sannolikt ökar dessutom kraven på att följa upp kostnaderna för utvecklingssamarbetet.

En rutin för beredningen av nivå på kostnaderna för utrikesförvaltningens utvecklingssamarbete baserat på utfall och planerade förändringar bör definieras mellan UD, förvaltningschefens kansli och Fi/BA.

Basen för beräkningen är kostnaderna inom RK-anslaget för utrikesförvaltningen enligt redovisningen i Agresso för det senaste årets utfall avseende

- departementets enheter i Stockholm och utlandsmyndigheterna (UD:s budgetram)
- lokaler i Stockholm och den IT/kommunikation för utrikesförvaltningen som sköts av förvaltningsavdelningen dvs. FA (utanför UD:s budgetram)

Beräkningen görs utifrån summan av delegerad driftsbudget, inhyrda statsägda fastighetsobjekt, IT samt löner, sociala avgifter, utlandstillägg m.m. för UD-personal samt IT. Kostnader som faktureras andra huvudmän tex. Sida ska inte ingå i underlaget. Procentsatserna enligt den nya modellen med en schablon per landkategori appliceras på det så framtagna utfallet.

Förändringar som inte ligger med i utfallet, men som bör beaktas, är exempelvis nedläggningar eller etableringar av utlandsmyndigheter, andra organisationsförändringar såsom nya gränssnitt till andra myndigheter/övriga RK samt väsentliga förskjutningar i verksamhetens inriktning. Dessa förändringar kan således vara redan beslutade eller avse tilltänkta beslut.

6 Den nya metoden i sammanfattning

Den nya metoden utgår från det senaste kända totala utfallet för respektive UM/enhet kostnader på UD:s budgetram på RK-anslaget. Utfallet justeras för större kända förändringar, såsom nedläggningar, omvandlingar eller etablering av nya utlandsmyndigheter. Utlandsmyndigheterna delas in i grupper efter kategorier för landfokuseringen av det internationella utvecklingssamarbete. Även de utlandsmyndigheter som inte omfattas av landfokuseringsbeslutet samt de enheter i Stockholm som arbetar med utvecklingssamarbete kategoriseras.

Procentsatsen för varje kategori beräknas på följande sätt. En bedömning görs av hur stor del av varje individuell utlandsmyndighets/enhets verksamhet som hanterar DAC-fähigt utvecklingssamarbete. Genom att multiplicera den totala kostnaden med de individuella procentsatserna erhålls kostnaderna för utvecklingssamarbetet. Denna uppgift summeras för varje kategori av utlandsmyndigheter/enheter. Genom att dividera summan med de totala kostnaderna för kategorin får man fram en viktad procentsats för hela kategorin.

Den viktade procentsatsen är UD:s bedömning av utvecklingssamarbetet för respektive kategori. För att säkerställa att bedömningen inte är för hög sker en avrundning nedåt med fem till tio procentenheter till jämt femtal. Kategorier med en viktad procentsats på mellan fem och tio procent avrundas till fem procent.

Avräkningen som ska föras till UD:s budgetram kommer att variera med utfallet år från år. Dessutom bör justeringar göras för större kända förändringar. Dessa förändringar bör hanteras i mars i samband med budgetförhandlingar inför ramberedningen. Dialogen bör vara ärlig och bestå av representanter från UD Plan, U-STYR, FC Kansliet och Fi BA.

Beräkningen av det belopp som bör avräknas för utrikesförvaltningens utvecklingssamarbete 2009 och tillföras RK-anslaget redovisas i sin helhet i bilagan.

Ny modell för bedömning av förvaltningskostnader
för UF:s internationella utvecklingssamarbete

	Kategori	Kostnadsställe (text)	Kategori %	Individ. %	UF:s kostnader 2008	Varav utv.samarbete enl. kategori %	Varav utv.samarbete (individ. %)	Viktning från Individ. %
UM	Del 1 a. Långsiktigt bistånd	Addis Abeba	75%	70%	12 392 500	9 294 375	8 674 750	
		Dar es Salaam	75%	90%	9 372 126	7 029 084	8 434 913	
		Dhaka	75%	70%	9 034 271	6 775 703	6 323 890	
		Kampala	75%	90%	9 540 689	7 165 516	8 586 620	
		Lusaka	75%	95%	7 115 099	5 336 324	6 759 344	
		Maputo	75%	90%	9 249 452	6 937 089	8 324 507	
		Nairobi	75%	70%	18 284 809	13 713 607	12 799 367	
		Ouagadougou	75%	90%	5 084	3 813	4 675	
		Kigali	75%	90%	1 500 000	1 125 000	1 350 000	
			Del 1 a. Långsiktigt bistånd Totalt				76 494 030	67 370 622
	Del 1 b. Konflikt och post-konflikt	Bagdad	60%	60%	8 144 111	4 886 467	4 886 467	
		Bogotá D.C.	60%	60%	10 836 202	6 501 721	6 601 721	
		Dakar	60%	30%	8 685 290	5 211 174	2 605 587	
		Guatemala	60%	70%	7 526 726	4 516 036	5 268 708	
		Jerusalem	60%	70%	7 753 487	4 652 092	5 427 441	
		Kabul	60%	70%	6 672 559	4 003 535	4 670 791	
		Khartoum	60%	80%	5 498 660	3 299 196	4 398 928	
		Kinshasa	60%	90%	8 260 708	4 956 425	7 434 637	
		Monrovia	60%	70%	687 013	412 208	480 909	
	Del 1 b. Konflikt och post-konflikt Totalt				64 064 755	38 438 853	41 675 189	65,1%
	Del 1 c. Östeuropa reformsarbete	Ankara	25%	20%	12 806 309	3 201 677	2 561 262	
		Belgrad	25%	30%	12 852 396	3 213 099	3 855 719	
		Kiev	25%	20%	12 521 630	3 130 457	2 504 366	
		Pristina	25%	50%	3 692 388	923 097	1 846 194	
		Sarajevo	25%	40%	8 938 549	2 234 637	3 575 420	
		Skopje	25%	30%	7 121 450	1 780 363	2 136 435	
		Tbilisi	25%	70%	1 100 000	275 000	770 000	
Tirana	25%	60%	1 500 000	375 000	900 000			
	Del 1 c. Östeuropa reformsarbete Totalt				60 632 922	15 133 231	18 149 395	30,0%
	Del 1 d. Demokratier och MR-främjande	Harare	35%	50%	9 340 137	3 269 048	4 670 069	
		Havanna	35%	40%	5 545 980	1 941 093	2 218 392	
		Minsk	35%	30%	1 675 224	686 328	502 567	
	Del 1 d. Demokratier och MR-främjande Totalt				16 561 341	5 796 469	7 391 028	44,6%
	Del 1 e. Utfasningsländer selektivt samarbete	Gaborone	20%	60%	3 403 149	680 630	1 701 574	
		Hanoi	20%	50%	13 553 372	2 710 674	6 776 666	
		Jakarta	20%	30%	9 140 977	1 828 195	2 742 293	
		New Delhi	20%	20%	20 130 926	4 026 186	4 026 186	
		Peking	20%	20%	32 885 566	6 577 113	6 577 113	
		Pretoria	20%	35%	14 531 293	2 906 259	5 085 953	
		Windhoek (sektionskontor)	20%	90%	3 487	697	3 138	
	Del 1 e. Utfasningsländer selektivt samarbete Totalt				93 648 771	18 729 754	26 912 943	28,7%
	Del 1 f. Utfasningsländer aktörssamarbeten	Abidjan	5%	20%	3 173	159	635	
		Abuja	5%	15%	12 296 202	614 810	1 844 430	
		Colombo	5%	50%	5 182 753	259 138	2 591 377	
		Bangkok	5%	5%	17 222 970	861 149	861 149	
		Luanda	5%	0%	8 140 049	407 002	0	
		Manila	5%	20%	5 414 073	270 704	1 082 815	
		Islamabad	5%	10%	9 724 532	486 227	972 453	
		Moskva	5%	5%	50 356 866	2 517 843	2 517 843	
		Santiago de Chile	5%	5%	8 026 638	446 327	446 327	
		Managua (sektionskontor)	5%	80%	5 916 517	295 626	4 733 213	

Kategori	Kostnadsställe (text)	Kategori-%	Individ.-%	UF:s kostnader 2008	Varav utv.samarbete enl. kategori-%	Varav utv.samarbete (individ.-%)	Viktning från Individ.-%
	Vientiane (sektionskontor)	5%	90%	1 497 664	74 883	1 347 888	
Del 1 f. Utfasningsländer aktörssamverkan	Totalt			124 681 339	6 234 067	16 998 139	13,2%
Del 1 g. Multimynd. med utvecklingsuppdrag	Bryssel repr	20%	20%	67 224 966	13 444 991	13 444 991	
	Genève repr	20%	40%	35 583 797	7 116 759	14 233 519	
	New York FN	20%	40%	49 883 885	9 976 777	19 953 554	
	Paris del	20%	20%	14 798 331	2 959 266	2 959 266	
	Rom	20%	20%	26 029 740	5 205 948	5 205 948	
	Wien	20%	10%	25 887 201	5 177 440	2 588 720	
	Wien OSSE-del	20%	10%	8 209 406	1 641 881	820 941	
Del 1 g. Multimynd. med utvecklingsuppdrag	Totalt			227 815 317	45 523 063	59 206 939	26,0%
Del 1 h. UM med utvecklingsrelaterad dialog	Abu Dhabi	5%	5%	8 947 489	447 374	447 374	
	Alger	5%	5%	8 691 288	434 664	434 664	
	Amman	5%	10%	9 086 049	454 302	908 605	
	Athen	5%	5%	14 686 606	734 330	734 330	
	Berlin	5%	10%	46 050 648	2 252 627	4 505 055	
	Bern	5%	5%	10 955 471	547 774	547 774	
	Brasilia	5%	5%	17 675 877	893 794	893 794	
	Bralislava	5%	5%	8 238 988	411 849	411 849	
	Bryssel amb	5%	5%	16 516 269	825 813	825 813	
	Budapest	5%	5%	10 445 351	522 268	522 268	
	Buenos Aires	5%	5%	9 297 623	464 881	464 881	
	Bukarest	5%	20%	11 736 167	586 808	2 347 233	
	Cenbera	5%	5%	13 160 522	657 526	657 526	
	Damaskus	5%	10%	12 408 241	620 412	1 240 824	
	Dublin	5%	5%	11 645 834	582 292	582 292	
	Haag	5%	10%	13 703 129	685 159	1 370 313	
	Helsingfors	5%	5%	17 741 729	887 086	887 086	
	Kairo	5%	10%	9 284 056	484 203	928 406	
	Kuala Lumpur	5%	5%	6 012 278	400 614	400 614	
	Köpenhamn	5%	5%	16 959 817	847 991	847 991	
	Lissabon	5%	5%	11 398 734	569 937	569 937	
	Ljubljana	5%	5%	8 808 753	440 438	440 438	
	London	5%	10%	33 934 725	1 696 736	3 383 473	
	Luxemburg	5%	5%	6 263 423	312 671	312 671	
	Madrid	5%	5%	21 904 387	1 095 219	1 095 219	
	Mexico	5%	5%	12 252 836	612 642	612 642	
	Nicosia (Cypern)	5%	10%	7 727 178	386 359	772 718	
	Oslo	5%	5%	14 406 745	720 337	720 337	
	Ottawa	5%	5%	14 141 261	707 063	707 063	
	Paris amb	5%	5%	36 124 359	1 808 218	1 808 218	
	Prag	5%	5%	11 560 466	578 024	578 024	
	Pyongyang	5%	10%	2 083 731	104 187	208 373	
	Rabat	5%	10%	7 601 656	380 083	760 166	
	Reykjavik	5%	5%	4 960 344	248 017	248 017	
	Riga	5%	5%	12 382 263	619 113	619 113	
	Riyadh	5%	5%	15 446 567	772 328	772 328	
	Seoul	5%	5%	13 525 402	676 270	676 270	
	Sofia	5%	20%	8 354 712	417 736	1 670 942	
	Tallinn	5%	5%	19 794 372	989 719	989 719	
	Teheran	5%	5%	10 284 139	514 207	514 207	
	Tel Aviv	5%	5%	10 846 048	542 302	542 302	
	Tokyo	5%	5%	53 095 490	2 654 774	2 654 774	
	Warszawa	5%	5%	19 770 895	988 545	988 545	
	Washington	5%	10%	59 212 626	2 960 626	5 921 253	
	Vilnius	5%	5%	10 248 224	512 411	512 411	
	Zagreb	5%	15%	10 161 546	508 077	1 524 232	
Del 1 h. UM med utvecklingsrelaterad dialog	Totalt			710 712 136	35 535 607	49 569 885	7,0%

Kategori	Kostnadsställe (text)	Kategori %	Individ. %	UF:s kostnader 2008	Varav utv.samarbete enl. kategori %	Varav utv.samarbete (individ. %)	Viktning från Individ. %	
Del 1 i	Bissau	0%	0%	0	0	0	0	
	Alexandriainstitutet	0%	0%	216 304	0	0	0	
	Bryssel Nato	0%	0%	6 982 134	0	0	0	
	Gdansk	0%	0%	2 780 806	0	0	0	
	Hamburg	0%	0%	9 425 406	0	0	0	
	Hongkong	0%	0%	8 654 862	0	0	0	
	Istanbul	0%	0%	5 758 910	0	0	0	
	Kaliningrad	0%	0%	7 900 848	0	0	0	
	Kanton	0%	0%	6 433 291	0	0	0	
	Kuwait	0%	0%	0	0	0	0	
	Los Angeles	0%	0%	13 326 708	0	0	0	
	Marihamn	0%	0%	2 297 149	0	0	0	
	New York GK	0%	0%	29 394 770	0	0	0	
	Phuket GK	0%	0%	3 088 174	0	0	0	
	Sankt Petersburg	0%	0%	13 271 123	0	0	0	
	Shanghai	0%	0%	10 782 409	0	0	0	
	Singapore	0%	0%	8 873 839	0	0	0	
Strasbourg del	0%	0%	9 928 407	0	0	0		
Del 1 i, 0 procent Totalt				139 085 047	0	0	0	
UM	Totalt			1 513 395 657	222 761 667	280 661 684	18,5%	
UD	Del 2 a. Enheter utv.relaterad verksamhet	Bistandsministern med statssekreterare	95%	100%	5 457 527	5 184 651	5 457 527	
		MU - Enheten för multilateralt utvecklingsamarbete	95%	100%	21 746 555	20 659 228	21 746 555	
		UP - Enheten för utvecklingspolitik	85%	100%	17 071 009	16 217 458	17 071 009	
		UrIU Utrikesrådet för Internat. utvecklingsamarbete	95%	100%	2 758 761	2 620 823	2 758 761	
		USTYR - Enheten för styrning och metoder i utveckling	95%	100%	13 329 937	12 663 440	13 329 937	
Del 2 a. Enheter utvecklingsrelaterad verksamhet Totalt				60 363 790	57 345 600	60 363 790	100,0%	
UD	Del 2 b. Enheter utv.relaterad verksamhet	AF - Afrikaenheten	45%	60%	21 151 082	9 517 987	12 690 649	
		SP - Enheten för säkerhetspolitik	45%	50%	34 421 222	15 489 650	17 210 611	
Del 2 b. Enheter utvecklingsrelaterad verksamhet Totalt				55 672 304	25 007 537	29 901 260	53,8%	
UD	Del 2 c. Enheter utvecklingsrelaterad verksamhet	AME - Amerikaenheten	25%	30%	12 295 019	3 073 755	3 688 506	
		EC - Enheten för Östeuropa och Centralasien	25%	30%	22 366 905	5 591 476	6 709 771	
		MENA - Enheten för Mellanöstern och Nordafrika	25%	30%	15 156 393	3 789 098	4 546 918	
		ASO - Asien och Oceanienheten	25%	30%	19 083 583	4 770 896	5 725 075	
		MK - Ministerkansliet	25%	30%	28 361 495	7 090 374	8 508 448	
Del 2 c. Enheter utvecklingsrelaterad verksamhet Totalt				97 262 395	24 315 599	29 178 719	30,0%	
UD	Del 2 d. Enheter utvecklingsrelaterad verksamhet	EU - Enheten för Europeiska unionen	5%	10%	34 289 916	1 714 496	3 428 992	
		FMR - Enh. f. folkrätt,mänski rättigh& traktat rätt	5%	10%	25 145 699	1 257 285	2 514 570	
		IIi - Enheten för internationell handelspolitik	5%	10%	26 424 819	1 321 241	2 642 482	
		KSA kansli och ambassadörer	5%	10%	15 963 480	796 174	1 596 348	

Kategori	Kostnadsställe (text)	Kategori %	Individ. %	UF:s kostnader 2008	Varav utv.samarbete enl. kategori %	Varav utv.samarbete (individ. %)	Viktning från Individ. %
	PKK	5%	10%	24 151 856	1 207 593	2 415 186	
Del 2 d. Enheter utvecklingsrelaterad verksamhet Totalt				125 975 770	6 298 788	12 597 577	10,0%
Del 2 e. Stödjande enheter/admin.	EKO - Ekonomenheten	15%	20%	13 995 327	2 099 299	2 799 065	
	EXPCH - Expeditionschef	15%	20%	7 558 797	1 133 820	1 511 759	
	FAST och LOGISTIK	15%	20%	22 547 057	3 382 059	4 509 411	
	INSP - Inspektörkansliet	15%	20%	4 534 820	680 223	908 984	
	P (Personalenheten)	15%	20%	44 247 223	6 637 083	8 849 445	
	PERSKONS - Personalkonsulenter	15%	20%	1 438 985	215 848	287 797	
	Personal under placering	15%	20%	6 291 282	943 689	1 258 252	
	Vikariepoolen	15%	20%	199 999	30 000	40 000	
	PLAN - Planeringsstaben	15%	20%	19 736 772	2 980 516	3 947 354	
	RS - Rättssekretariatet	15%	20%	12 870 981	1 930 647	2 574 196	
	SSSB	15%	20%	11 536 067	1 730 410	2 307 213	
	UD-SPRÅK	15%	20%	11 829 718	1 774 458	2 365 944	
	UM - gemensamt (Anv. end. efter särsk. bemynd.)	15%	20%	18 711 901	2 806 785	3 742 380	
	UD gemensamt (Anv. end. efter särsk. bemynd.)	15%	20%	22 405 630	3 360 844	4 481 126	
Del 2 e. Stödjande enheter/administration Totalt				197 904 539	29 685 681	39 580 908	20,0%
Del 2 f. 0 procent	Handelsministern med statssekreterare	0%	0%	6 358 821	0	0	
	Utrikesministern och kabinettssekreteraren	0%	0%	7 849 523	0	0	
	UrP Utrikesrådet för politiska frågor	0%	0%	4 434 911	0	0	
	UrH Utrikesrådet för utrikeshandelsfrågor	0%	0%	3 642 033	0	0	
	KC - Enh. f. konsulära och civilrättsliga ärenden	0%	0%	32 989 234	0	0	
	MENA- ICI konferensen	0%	0%	1 798 619	0	0	
	PROT - Protokollet	0%	0%	26 746 082	0	0	
	FIM	0%	0%	27 287 651	0	0	
	RCH - Rättschef	0%	0%	2 129 904	0	0	
	Nationella experter	0%	0%	3 232 316	0	0	
	Antagningsnämnden	0%	0%	134 602	0	0	
	NIS - Enheten för nedrustning och icke-spridning	0%	0%	13 415 314	0	0	
	Representationsvåning	0%	0%	59 629	0	0	
	TCO-UD kansli	0%	0%	18 960	0	0	
	UD 2007:01 Kris- och katastrofsituationer utomland	0%	0%	457 091	0	0	
	UD 2007:02 Utveckling av svensk export (FIM)	0%	0%	1 463 959	0	0	

Kategori	Kostnadsställe (text)	Kategori %	Individ %	UF:s kostnader 2008	Varav utv.samarbete enl. kategori %	Varav utv.samarbete (Individ. %)	Viktning från Individ. %
	UD 2008:01 Horisontella regler inre marknaden	0%	0%	889 088	0		
	UD2008:04 Statsimmunitet i svensk rätt	0%	0%	29 828	0		
	UPF kansli	0%	0%	2 145	0		
	Utlandslönenämnden	0%	0%	301 312	0		
	Ovriga tjänster	0%	0%	4 557 555	0		
	Del 2 f. 0 procent Totalt			137 788 787	0	0	0,0%
JD Totalt				674 867 584	142 653 205	171 622 253	25,4%
Totalt				2 188 263 242	365 414 772	452 183 937	20,7%

Utanför UD:s budgetram		varav utv.samarb.
Kostnader för IT-adm (FA) 220 mnkr för UM, varav 10% utv. samarbete		22 000 000
Kostnader för lokaler (FA) 94 mnkr för UD, varav 10% utv. samarbete		9 400 000
Budgetkonsekvenser av beslutade förändringar 2008, 2009		varav utv.samarb.
Nedläggning av UM		
Windhoek avv. 2008		-697
Abidjan avv. 2005 (?)		-159
Luanda övergår till handelsfrämjande 2008		-407 002
Manila avv. 2008		-270 704
Gabarone avv. 2008		-680 630
Managua övergår till sektionskontor 2008		-295 826
Vientiane övergår till sektionskontor 2008		-74 883
GK Gdanske avv. 2008		0
Gk Hamburg avv. 2009		0
Totalt		-1 729 901
Etablering UM		
	Ökad kostnad mot 2008	
Bagdad (46,6 mnkr)	38 455 889	23 073 533
Kabul (15 mnkr)	8 327 441	4 998 465
Khartoum (10 mnkr)	4 501 340	2 700 804
Minsk (7,5 mnkr)	5 824 776	2 038 672
Etablering av UM		
Totalt		32 809 474
Totalt avräkning enligt modell		427 894 345
Avräkning enligt tidigare modell *)		358 500 000
Ökning med ny modell till TB1 2009		69 394 345

*) Enligt BP 2009 avräknas totalt 352 200 000 SEK.

UD adm	258 500 000
Ökade IT-kostnader	3 100 000
Överf. 3 ambassader	
BPO8	58 000 000
Överf. tjänster från Sida	7 000 000
Ökade avr för volym och klimat	5 000 000
Ökade avr Bagdad	20 600 000
Avräkning enl BP 2009	352 200 000
Tillägg; biståndsförv i fält	
(57% av tjänster 11 mnkr t.o.m. 2009)	6 300 000
Avräkning enl tidigare modell	358 500 000

Bilaga A3.3.5

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

Promemoria

2012-06-07

Bilaga 1

Reviderad metod för att beräkna förvaltningskostnaderna för utrikesförvaltningens internationella utvecklingssamarbete

I biståndsramen ingår förvaltningskostnader för utvecklingssamarbetet. Det inkluderar förvaltningsbudgeten för biståndsmyndigheter som bland andra Sida och Folke Bernadotteakademin liksom kostnader för UD:s utvecklingspolitiska arbete; en delmängd av UD:s totala förvaltningskostnader. Det är i enlighet med riktlinjerna från OECD:s biståndskommitté DAC, som lägger fast ett antal principer för vad som kan räknas som förvaltningsresurser för policyarbete och genomförande av utvecklingssamarbete. OECD-DAC:s regler omfattar kostnader för personal med biståndsrelaterat arbete vid huvudkontor och vid utlandsmyndigheter samt drift av berörda myndigheter, inklusive kostnader för lokaler, IT, fordon m.m. Riktlinjerna omfattar biståndsrelaterade arbetsuppgifter för utsänd diplomatisk personal.

I budgetpropositionen för 2012 (2011/12:1) aviserade regeringen att en översyn skulle äga rum av den befintliga modellen för att beräkna utrikesförvaltningens förvaltningskostnader för utvecklingssamarbetet. Modellen hade tillämpats sedan 2009 och skulle, enligt beslut när den infördes, utvärderas inom tre år. Mot bakgrund av översynens rekommendationer som bland annat grundar sig på dialog med sekretariatet på OECD-DAC har UD gjort förändringar i metoden för beräkning av vilka av utrikesförvaltningens förvaltningskostnader som ska ingå i biståndsramen.

Den nya metoden innebär i korthet att modellen från 2009 med schabloninslag överges, att kostnaderna för utlandsmyndigheternas biståndspolitiska verksamhet årligen fastställs individuellt, att verksamhetsprocessen får en central roll, att en exakt beräkningsgrund

2

införs för gemensamma kostnader och att hyreskostnader som inte är ODA-fähiga tas bort.

Den nya modellen för att räkna förvaltningskostnaderna tillämpas i regeringens budget för 2013 och består av två huvudsakliga element:

1. Individuella bedömningar av andelen biståndsverksamhet på varje utlandsmyndighet

Beräkningen av de kostnader som ska ingå i biståndsramen grundas från och med 2013 års budget på individuella årliga bedömningar av andelen biståndsrelaterad verksamhet på varje utlandsmyndighet och hemmaenhet. Det görs inom ramen för UD:s verksamhetsplaneringsprocess, som regelbundet ska följa upp genomförd verksamhet genom tidsenkäter och dialog. Med detta som underlag görs en bedömning i samråd mellan utlandsmyndigheten, berörd geografisk enhet, UD-PLAN och UD-USTYR. Procentandelen biståndsverksamhet på myndigheten avrundas till närmaste 5-procent.

Som vägledning för att definiera vad som ska anses vara biståndspolitiskt arbete tillämpas den operationella beskrivning som utredningen utarbetat i samråd med OECD/DAC. Som biståndspolitiskt arbete anses arbetsuppgifter som är relaterade till Sveriges biståndspolitiska mål och bilaterala eller multilaterala bistånd. Det inkluderar till exempel dialog och rapportering om utvecklings-politiska frågor och om värdlandets roll i utvecklingspolitiken i bilaterala och multilaterala forum såsom FN och EU. Det inkluderar också bevakning och rapportering av frågor om utvecklingens miljö och förutsättningar. I enlighet med OECD/DAC:s grundläggande kriterier ska verksamhetens syfte alltid vara utvecklingsländernas välbefinnande och ekonomiska utveckling.

Utvecklingspolitik är en av utrikesförvaltningens kärnuppgifter och i arbetsuppgifterna på majoriteten av Sveriges ambassader ingår biståndspolitisk rapportering, påverkansarbete och deltagande i utformning och bevakning av den internationella utvecklingsagendan. *UD har emellertid valt att göra följande avgränsningar:*

I modellen ingår inte förvaltningskostnader för bilaterala utlandsmyndigheter i OECD-länder som Sverige inte har ett regelbundet utbyte med i utvecklingsfrågor. Vidare ingår inte i modellen kostnader för statsrådet eller statssekreteraren för internationellt utvecklingssamarbete.

I modellen ingår kostnader för utlandsmyndigheter i länder som är policyledande på biståndsområdet och som Sverige har behov av särskild rapportering, bevakning och dialog om utvecklingspolitik. Här ingår de nordiska länderna och biståndspolitiskt likasinnade länder (DK, FI, NO, UK, USA, NL, DE). I verksamheten vid ett antal myndigheter som hanterar relationer med multilaterala organisationer som är mottagare av svenskt bistånd ingår också utvecklingsfrågor som en påtaglig och regelbunden del av uppdraget. Det handlar bland annat om delegationer i New York, Rom, Washington, Bryssel och Wien som täcker organisationer som finns med på DAC-listan, bland annat FN organisationer, Världsbanken, EU och OSSE. Dessa utlandsmyndigheter spelar en viktig roll för att Sverige ska kunna följa och påverka det multilaterala och bilaterala biståndets utformning.

2. Beräkningsgrund och kostnader för gemensamt verksamhetsstöd

Beräkningarna utgår ifrån kostnaderna på respektive utlandsmyndighet och enhet inom UD Stockholm under föregående år. Dessa uppgifter kompletteras med kända organisatoriska förändringar, till exempel öppnande eller stängande av utlandsmyndighet. I de hyreskostnader som betalas till Statens Fastighetsverk (SFV) medräknas inte kostnader för värdehöjande investeringar. De procentsatser för andel ODA-verksamhet som bestämts appliceras på beräkningsgrunden för varje utlandsmyndighet och varje hemmaenhet.

Kostnader för gemensamt verksamhetsstöd beräknas enligt följande:

Regeringskansliets Förvaltningsavdelning ger service till både utlandsmyndigheter och UD:s verksamhet i Stockholm på flera sätt, t.ex. IT, personalfrågor, arkivfrågor m.m. Förvaltningsavdelningen beräknar kostnaderna för sitt stöd till utlandsmyndigheterna till drygt 100 miljoner kronor. Av dessa kostnader avräknas utvecklingssamarbetets andel av kärnverksamheten vid utlandsmyndigheterna.

Förvaltningsavdelningens övriga kostnader (exkl. fastighetskostnader) fördelas proportionellt mellan departementen beräknat på antalet tjänstgörande. Av de kostnader som på detta sätt kan hänvisas till UD avräknas utvecklingssamarbetets andel av kärnverksamheten på UD i Stockholm.

4

På motsvarande sätt avräknas UD:s andel av fastighetskostnaderna i Stockholm. Den del av fastighetskostnaderna som kan hänföras värdehöjande investeringar avräknas dock inte alls.

De administrativa enheterna inom UD gör ingen uppdelning mellan stöd till utlandsmyndigheter och till UD i Stockholm. Därför avräknas utvecklingssamarbetets andel av kärnverksamheten för hela utrikesförvaltningen.

Bilaga A3.3.6

DCD/DAC(2013)15/FINAL

54. The borrower's decision whether to convert the variable rate into a fixed rate will depend on the trend of the variable rate, and is not known at the time the commitment is reported. Therefore, the actual grant element cannot be calculated; it is estimated on the basis of the reference fixed rate.

55. The loan will be classified as ODA only if:

(i) the resulting grant element is at least 25%;

(ii) the fixed rate and the variable rate are capped so that the actual grant element is at least 25%; and

(iii) the variable rate, the reference fixed rate and the fixed rate are concessional in character.

56. Loans extended at a floating interest rate, tied to the prevailing market rate, and above, at or near that rate are classified as OOF loans.

II. Rules on the ODA-eligibility of certain items

57. The DAC has agreed specific instructions regarding the ODA-eligibility of various items.

II.1 Administrative costs

58. Total donor administrative costs are not captured in DAC statistics. The statistical category for administrative costs covers only those administrative expenditures related to development assistance programmes that are *not already included* under other ODA items as an integral part of the costs of delivering or implementing the aid provided. The category may include situation analyses and auditing activities.

59. Administrative costs should be calculated using the "institutional" approach, i.e. the *total current* budget outlays of institutions responsible for the formulation and implementation of members' aid programmes, or a *pro rata* allocation in the case of ODA activities financed out of other budgets.

60. The coverage of administrative costs eligible to be reported as ODA comprises:

- i) the administrative budget of the central aid agency or agencies, and of executing agencies wholly concerned with ODA delivery;
- ii) that portion of the administrative costs of multi-purpose executing agencies represented by their aid disbursements as a proportion of their total gross disbursements;
- iii) administrative costs related to the aid programme borne by overseas representatives and diplomatic missions.

Allowance should be made, where possible, for offsetting receipts.

61. The costs of diplomatic staff assigned to wholly aid-related duties in developing countries should be included in full. Where individual officers perform aid-related duties part-time, a ceiling applies of 50 per cent of the total costs incurred in respect of them, unless the actual costs can be ascertained in the form of a charge to the aid budget. The representation costs of delegations to international organisations may be included only if they are financed by an aid agency. The cost of receiving developing country dignitaries should be omitted.

DCD/DAC(2013)15/FINAL

62. The salaries component of administrative costs includes *either* i) pension payments made to retired staff whose salaries, had they remained at work, would have counted as administrative costs, *or* ii) the current cost (including estimated unfunded costs) of the future pensions to be paid to serving staff.

63. The costs of premises, computer and word-processing equipment and motor vehicles are measured *either* i) as provided for in the budget of the ministry or agency concerned as a direct cost, *or* ii) as an actual or imputed write-off for amortisation, but not as a combination of the two. In respect of premises in the donor country, only the costs of maintenance and upkeep of buildings currently used for development activities may be reported as ODA. All construction costs are excluded, unless the building concerned is to be donated to a developing country for development purposes.

II.2 Debt relief and ODA

64. The following principles govern the reporting of debt reorganisation. Detailed instructions for reporting these operations are provided in Chapter 5.

Box 1. Principles to govern the reporting of debt reorganisation

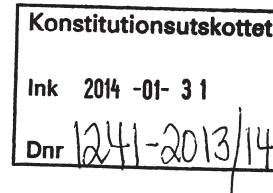
- i) Cancellation of debt qualifies as ODA debt forgiveness if it has a development motive. Unilateral write off for the purposes of book keeping does not have this motive and is not included in DAC reporting.
- ii) The commitment to reschedule/refinance debt is recorded in full in the year the bilateral agreement to restructure legally comes into force. The "disbursement" of any future maturities rescheduled is recorded at the time of the actual implementation¹ of their rescheduling.
- iii) Concessional rescheduling of non-ODA debt in the framework of the Paris Club Debt Service Reduction agreements should be reported as two operations:
 1. a debt forgiveness grant under ODA equal to the reduction in the net present value of the debt²; and
 2. a rescheduling of the remaining debt under OOF.
- iv) Rescheduling should be reported in exactly the same way as refinancing.
- v) Any action taken to restructure an ODA loan qualifies as ODA.
- vi) Private debt restructured by the official sector is deemed to become official debt as of the date the agreement legally comes into force.
- vii) When rescheduling/refinancing occurs wholly within a DAC category (ODA, OOF) only the amounts of capitalised interest should be reported.
- viii) When OOF debt is rescheduled/refinanced on ODA terms by the official sector outside the framework of the Paris Club, both the principal and interest restructured should be reported under ODA as an amount rescheduled/refinanced.
- ix) When private debt is rescheduled/refinanced by the official sector, both the principal and interest restructured should be reported, under ODA or OOF, as an amount rescheduled/refinanced.
- x) Where short-term debt is cancelled or rescheduled/refinanced over more than one year by the official sector, this should be reported under ODA or OOF, as an amount rescheduled/refinanced.
- xi) The rescheduling/refinancing of non-ODA debt on market terms of interest does not qualify as ODA, even when because of long maturities the grant element is 25% or more.

Bilaga A3.4.1

MIKAEL DAMBERG
Riksdagsledamot (S)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2014-01-31

Begäran om granskning av näringsminister Annie Lööfs hantering och styrning av Inlandsinnovation AB.

Inlandsinnovation AB startades på initiativ av dåvarande näringsminister Maud Olovsson (C) i december 2010. Totalt satsades två miljarder kronor för att förbättra finansieringssituationen för näringar i norra Sveriges inland. Centerpartiets ekonomisk-politiska talesperson, Per Åsling var en av de drivande i detta.

Tidigare har det uppdagats att Inlandsinnovation, som styrs av fd näringsminister Maud Olofssons statssekreterare Leif Zetterberg, har investerat i flera bolag som grundats av eller har nära koppling till Per Åsling och andra ledande centerpartister.

Enligt nya uppgifter i media har Centerpartiets ekonomisk-politiska talesperson, Per Åsling, fått Inlandsinnovation att satsa skattepengar i flera företag som han själv har varit med och grundat samt medverkat till att pengar slussats vidare till bolag som ägs och drivs av personer som står honom nära

Två av bolagen som grundats av Åsling och som Inlandsinnovation har gått in i är investment-bolaget Ekonord Invest AB och riskkapitalbolaget Mittkapital.

I regeringen är det näringsminister Annie Lööf som är ansvarig för det statliga riskkapitalbolaget. Med anledning av de senaste turena i Inlandsinnovation reses det ett antal frågor kring vilken insyn näringsministern sett till att skaffa sig och vilken kontroll näringsministern haft över bolagets affärer.

Undertecknad vill därför att konstitutionsutskottet granskar om näringsministerns styrning och hantering av Inlandsinnovation AB har varit förenlig med gällande regler och riktlinjer, såväl regeringens egna som av riksdag och andra fastställda.

Mikael Damberg (S)

Bilaga A3.4.2

REGERINGSKANSLIET

2014-03-11

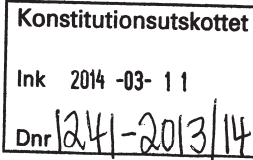
SB2014/1513/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

**Konstitutionsutskottets granskningsärende 21 – Näringsminister Annie Lööfs
hantering och styrning av Inlandsinnovation AB**

Härmed överlämnas en promemoria med två bilagor från
Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expediteschefen
Fredrik Ahlén.

C. Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-03-07

Näringsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 21 – Näringsminister Annie Lööfs hantering och styrning av Inlandsinnovation AB

2 bilagor

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vilka riktlinjer finns för regeringens styrning av Inlandsinnovation AB?

Styrningen av de statligt ägda bolagen, däribland Inlandsinnovation AB (Inlandsinnovation), utövas främst på deras bolagsstämmor. Stämman är bolagets högsta beslutande organ och det forum där aktieägare formellt utövar sitt inflytande. Regeringen har bemyndigat chefen för Näringsdepartementet, eller den hon sätter i sitt ställe, att vid bolagsstämmor i Inlandsinnovation föra talan och utöva rösträtt för staten som aktieägare. Bolaget måste följa sin bolagsordning och övriga beslut som fattas på bolagsstämman. Vidare styrs verksamheten av statens ägarpolicy, som senast redovisades i regeringens skrivelse 2013 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2012/13:140), av övriga riktlinjer för företag med statligt ägande samt av vad som sägs om inriktningen av Inlandsinnovations verksamhet i den av riksdagen behandlade skrivelsen Redovisning av inriktningen av verksamheten hos Inlandsinnovation AB (skr. 2010/11:74, bet. 2010/11:NU16, rskr. 2010/11:252).

2. Vilka krav finns på rapportering från Inlandsinnovation AB till Näringsdepartementet och regeringen?

Inlandsinnovation ska följa regeringens riktlinjer för extern rapportering för företag med statligt ägande, som beslutades den 29 november 2007. Rapporteringen ska enligt riktlinjerna dels ge en god beskrivning av de statligt ägda bolagens verksamhet, dels utgöra underlag för kontinuerlig uppföljning och utvärdering av bolagens verksamhet och uppsatta mål. Statligt ägda bolag ska vidare, utöver vad som följer av tillämplig redovisningslagstiftning och god redovisningssed, i tillämpliga delar

2

presentera årsredovisning, kvartalsrapporter samt bokslutskommuniké enligt de regler som gäller för marknadsnoterade bolag.

3. Vilka åtgärder har Näringsdepartementet och regeringen vidtagit för att hålla sig informerad om verksamheten i Inlandsinnovation AB? Vilka kontakter har förekommit mellan Näringsdepartementet och bolagsledningen? Hur har kontakterna dokumenterats?

Näringsdepartementet har tagit del av bolagets externa rapportering. Därutöver har Näringsdepartementet informerats om resultatet av den utvärdering av styrelsens arbete som genomförts i december 2013, i enlighet med vad som anges i statens ägarpolicy. Genom de två ledamöter i bolagets styrelse som är anställda i Regeringskansliet har Näringsdepartementet haft insyn i bolagets löpande förvaltning. Kontakter mellan Näringsdepartementet och bolagsledningen gällande ägarfrågor har handlagts av den ansvarige förvaltaren hos Näringsdepartementets enhet för entreprenörskap. Vidare har underhandskontakter i informationssyfte förekommit mellan Inlandsinnovation och Näringsdepartementet. Dokumentation av sådana kontakter görs om det behövs enligt Riktlinjer för dokumentation m.m. av Regeringskansliets bolagsförvaltning.

4. Vilken kännedom har regeringen haft om Inlandsinnovation AB:s investeringar? Har regeringen framfört någon uppfattning, och i så fall vilken, till Inlandsinnovation AB om bolagets investeringar?

Näringsdepartementet har haft kännedom om bolagets investeringar genom den externa rapportering som beskrivits ovan. Det är dock bolagets styrelse och ledning som ansvarar för besluten om enskilda investeringar. Investeringssinriktningar ska rymmas inom bolagsordningen och den inriktning för bolagets verksamhet som anges i skrivelsen Redovisning av inriktningen av verksamheten hos Inlandsinnovation AB (skr. 2010/11:74, bet. 2010/11:NU16, rskr. 2010/11:252).

5. Avser Näringsdepartementet och regeringen att vidta några åtgärder för att få ytterligare information om verksamheten i Inlandsinnovation AB, och i så fall vilka åtgärder?

Näringsdepartementet kommer att ta del av resultatet av den översyn som bolagets ledning har initierat i syfte att säkerställa att investeringar sker utifrån mandatet från ägaren. Näringsdepartementet kommer även att ta del av redovisningen av det uppdrag som bolagets ledning gett åt bolagets externa revisor att se över investeringsprocess, rutiner och policy för att bekräfta att gjorda och kommande investeringar sker utifrån det givna mandatet och att det finns en sund investeringskultur i bolaget. När Näringsdepartementet får information om resultaten av

ledningens och revisorns översyner finns det underlag för att bedöma behovet av eventuella åtgärder.

6. Det finns två representanter från Regeringskansliet i styrelsen för Inlandsinnovation AB. Har några instruktioner utfärdats från Regeringskansliet till dessa representanter och i så fall vilka?

De styrelseledamöter som även är anställda i Regeringskansliet har att följa samma riktlinjer som övriga ledamöter i styrelsen. Några särskilda instruktioner har inte utfärdats till dessa.

7. Vilken kommentar finns tills uppgifterna om höga administrationskostnader för Inlandsinnovation?

Inlandsinnovation hade under 2012 rörelsekostnader som motsvarade 1,5 procent av bolagets förvaltade kapital. Detta bedöms ligga i linje med bolag med liknande inriktning samt med det krav på att kostnader och avgifter för förvaltning av bolagets investeringar och finansieringsåtaganden ska hållas låga (se vidare den skrivelse om verksamheten i Inlandsinnovation som nämns i svaret på fråga 1 och 4).

8. Inlandsinnovation har i ett pressmeddelande den 29 januari 2014 meddelat att man ska göra en översyn för att säkerställa att investeringarna sker utifrån det givna mandatet. Även den externa revisorn har fått ett uppdrag om en översyn. Har Näringsdepartementet och regeringen haft kännedom om översynerna? Vilken dokumentation finns i Regeringskansliet kring eventuella kontakter mellan Inlandsinnovation och Näringsdepartementet beträffande översynerna?

Bolaget informerade i december 2013 Näringsdepartementet om att en översyn av investeringsprocessen skulle inledas för att bekräfta och säkerställa att investeringarna sker enligt givna mandat. I samband med vissa uppgifter i media i januari 2014 kontaktade Näringsdepartementet bolaget för att inhämta information om medieuppgifterna. Näringsdepartementet fick då kännedom om att Inlandsinnovation även avsåg att uppdra åt bolagets externa revisor att se över investeringsprocess, rutiner och policy för att bekräfta att gjorda och kommande investeringar sker utifrån ägarens mandat och att det finns en sund investeringskultur i bolaget. Bolaget skickade den 29 januari 2014 ut ett pressmeddelande om beslutet.

Någon dokumentation av de ovan nämnda kontakterna finns inte i Regeringskansliet.

9. I bet. 2008/09:KU10 hänvisas till riktlinjer för dokumentation av Regeringskansliets bolagsförvaltning som beslutades den 30 mars 2006. Gäller dessa riktlinjer fortfarande? Utskottet önskar en kopia av riktlinjerna av den 30 mars 2006 samt en kopia av nu gällande riktlinjer.

De i frågan nämnda riktlinjerna har reviderats. De nu gällande riktlinjerna för dokumentation m.m. av Regeringskansliets bolagsförvaltning beslutades den 10 februari 2014. De efterfrågade riktlinjerna bifogas, se [bilaga 1](#) och [bilaga 2](#).

10. I budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1, utg.omr. 24 s. 60) och i ett interpellationssvar från näringsministern den 24 maj 2013 hänvisas till en reformering/omstrukturering av det statliga riskkapitalet. I budgetpropositionen för 2012 angavs i sammanhanget att inriktningen för Inlandsinnovations arbete skulle komma att utvärderas först efter att den operativa verksamheten har bedrivits under en period (prop. 2011/12:1, utg.omr. 24 s. 58). Har det gjorts några ytterligare överväganden om att utvärdera inriktningen för Inlandsinnovations arbete, och vad har i så fall dessa överväganden resulterat i? Har nämnda reformering/omstrukturering i något avseende påverkat Inlandsinnovation AB, t.ex. i form av ändringar i bolagsordningen?

Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1 utg.omr. 24 avsnitt 3.7) att investeringsmandatet för Inlandsinnovation skulle utvidgas. I propositionen Vårändringsbudget för 2013 (prop. 2012/13:99) återkom regeringen med förslag på hur Inlandsinnovations investeringsmandat skulle utvidgas. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2012/13:FiU21, rskr. 2012/13:287). Efter riksdagens beslut omfattar Inlandsinnovations investeringsmandat Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands, Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län. Det utvidgade investeringsmandatet föranledde en ändring av Inlandsinnovations bolagsordning, som beslutades på en extra bolagsstämma den 19 juni 2013.

Verksamheten i Inlandsinnovation är fortfarande i ett uppbyggnadsskede och det bedöms därför vara för tidigt att genomföra en mer samlad utvärdering av bolagets verksamhet.

11. Vilket avkastningskrav finns på Inlandsinnovation AB? Anges avkastningskravet i siffror? Hur mycket har Inlandsinnovation lämnat i utdelning per år till staten?

Enligt den i svaret på fråga 1 nämnda skrivelsen, som behandlats av riksdagen, bör avkastningskravet för Inlandsinnovation vara rörligt då avkastningen väntas följa inflation och ränteutveckling. I skrivelsen anges vidare att om en stor del av kapitalet används för riskkapitalinvesteringar och projekt med långa ledtider bör man beakta att det kan dröja en förhållandevis lång period innan positiva resultat kan redovisas även om en god genomsnittlig avkastning kan väntas uppnås på sikt. De ekonomiska målen för bolaget har beslutats av bolagsstämman och dokumenterats direkt i stämmoprotokollet i enlighet med statens ägarpolicy. Bolaget har inte lämnat någon utdelning.

12. I budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1 utg.omr 24 s. 68) föreslås att en fond med syfte att investera i nya och befintliga, privata, riskkapitalfonder inrättas med medel från EU:s regionalfond. Medfinansiering till fonden säkerställs genom extra utdelningar från de statliga riskkapitalbolagen Fouriertransform AB och Inlandsinnovation AB, enligt budgetpropositionen. Vilken extra utdelning från Inlandsinnovation är det som avses?

Som anförts i svaret på fråga 11 har Inlandsinnovation inte lämnat någon utdelning. Om det blir aktuellt med en utdelning kommer detta att beslutas på bolagsstämma.

13. Vid näringsutskottets behandling (bet. 2010/11:NU16) av regeringens skrivelse 2010/11:74 Redovisningen av inriktningen av verksamheten hos Inlandsinnovation AB angav näringsutskottet att det förutsatte att Näringsdepartementet på lämpligt sätt skulle återkomma till utskottet med information om resultatet av bolagets verksamhet. På vilket sätt har regeringen återkommit till näringsutskottet och riksdagen?

Som anförts i svaret på fråga 1 lämnar regeringen årligen en skrivelse till riksdagen med information om samtliga statligt ägda bolag. Regeringen redogör vidare årligen i budgetpropositionen under utgiftsområde 24 Näringsliv om resultatet för Inlandsinnovations verksamhet.

14. Vilka kommentarer i övrigt föranleder anmälan och denna promemoria?

Anmälan och promemorian föranleder inga kommentarer i övrigt.

BILAGA 1

REGERINGSKANSLIET

Utdrag

Protokoll

§ 1

2006-03-30

N2005/9346/SÅ
(delvis)

Näringsdepartementet

Riktlinjer för dokumentation m.m av Regeringskansliets bolagsförvaltning

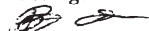
1 bilaga

Enligt regeringens bemyndigande den 30 mars 2006 beslutar chefen för Näringsdepartementet, statsrådet Östros, om Riktlinjer för dokumentation m.m. av Regeringskansliets bolagsförvaltning enligt vad som framgår av bilagan.

Utdrag till

Statsrådsberedningen
Justitiedepartementet
Utrikesdepartementet
Socialdepartementet
Finansdepartementet
Utbildnings- och kulturdepartementet
Jordbruksdepartementet
Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet
N/IR
N/RUT
Förvaltningsavdelningen

Utdraget stämmer med originalet

Berith Öhman

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: registrator@industry.ministry.se

Besöksadress
Jakobsgränd 26

Telefax
08-411 36 16

REGERINGSKANSLIET

Bilaga
2006-03-30
(N2005/9346/SÅ)

Näringsdepartementet

Enheten för statligt ägande

Riktlinjer för dokumentation av Regeringskansliets bolagsförvaltning

11 bilagor

1. Inledning

Inom Regeringskansliet förvaltas för närvarande 51 aktiebolag som helt eller delvis ägs av staten. Huvudparten, 31 bolag, förvaltas av enheten för statligt ägande vid Näringsdepartementet, N/SÅ. De övriga bolagen förvaltas inom andra enheter av Näringsdepartementet och av olika enheter inom sex andra departement – Utrikes-, Social-, Finans-, Utbildnings- och kultur-, Jordbruks- samt Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet. Förvaltningen hanteras av handläggare med ansvar för enskilda bolag, i dessa riktlinjer kallade förvaltare. På Näringsdepartementets ägarenhet, N/SÅ, finns därutöver analytiker med uppdrag att bevaka och analysera vissa bolag. Vidare finns på enheten särskilda resurser för bl.a. juridisk rådgivning, upphandling, extern ekonomisk rapportering och styrelsenominering.

Med ägarförvaltning avses i dessa riktlinjer den ägarförvaltning som Regeringskansliet ansvarar för gentemot de bolag staten äger aktier i om inte annat anges.

Ansvaret för beredning av regleringsfrågor, t.ex. lagstiftning och tillståndsfrågor som berör de sektorer som bolagen arbetar inom, är i flertalet fall inom Regeringskansliet organisatoriskt skilt från förvaltningen av de enskilda aktiebolagen.

Syftet med dessa riktlinjer är att de skall vara ett stöd i Regeringskansliets förvaltning av bolagen och ge en samlad bild av dokumentation och beslut vid förvaltningen. Som bilagor till riktlinjerna finns formulär för beslut, m.m. Riktlinjerna avser i tillämpliga delar även Svenska Skeppshypotekskassan men de särskilda regler som gäller för kassan berörs inte.

För genomlysning av förvaltningen skall ägarens, dvs. regeringens, ställningstaganden i viktigare frågor och i fråga om viktigare händelseförlopp samt de huvudsakliga motiven till dessa kunna följas genom uppgifter i allmänna handlingar samt arbetsanteckningar och liknande material.

Enligt 9 kap. 8 § regeringsformen står statens medel och dess övriga tillgångar till regeringens disposition. Enligt 9 kap. 9 § fastställer riksdagen i den omfattning som behövs grunder för förvaltningen av statens egendom och förfogandet över den.

Riksdagens beslut om bolag med statligt ägande ger regeringen det mandat inom vilket regeringen kan verka som aktieägare och anger verksamhetsinriktningen för bolaget.

Den praktiska förvaltningen hanteras av Regeringskansliet vars uppgift enligt förordningen (1996:1515) med instruktion för regeringskansliet bl.a. är att biträda regeringen och statsråden i deras verksamhet.

Enligt lagen (1996:1059) om statsbudgeten får regeringen besluta om försäljning av aktier eller andelar i ett företag där staten har mindre än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar, om inte riksdagen bestämt annat. Regeringen får inte utan riksdagens bemyndigande genom försäljning eller på annat sätt minska statens ägarandel i företag där staten har hälften eller mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar. Detta innebär att för försäljning, eller i vissa fall tillstyrkan till nyemission, krävs riksdagens beslut om staten äger hälften eller mer än hälften av rösterna eller andelarna i ett bolag eller om tidigare riksdagsbeslut kräver nytt riksdagsbeslut.

Enligt 7 kap. 1 § regeringsformen fördelar regeringen regeringsärendena mellan departementen. Fördelningen framgår av förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet.

Av 7 kap. 5 § regeringsformen följer att, i fråga om ett bolag som enligt instruktionen för Regeringskansliet hör till ett visst departement, chefen för detta departement är föredragande vid regeringssammanträde i ärenden som rör bolaget. Departementschefen företräder också regeringen vid den löpande förvaltningen av bolaget. Enligt samma lagrum kan dock statsministern besluta att ett ärende eller en grupp av ärenden som hör till ett visst departement skall föredras av annat statsråd än departementschefen.

Med stöd av denna bestämmelse har statsministern förordnat ett antal statsråd att i respektive departementschefs ställe föredra ärenden som rör bolag. Därutöver har statsministern enligt denna bestämmelse förordnat ett särskilt statsråd, f.n. statsrådet Östros, att i respektive departementschefs ställe föredra förvaltningsärenden som gäller statens

företagsägande och som ställer krav på en enhetlig ägarpolitik eller avser styrelsenominering se avsnitt 9 samt bilaga 1.

Att regeringen disponerar de aktier staten äger innebär att regeringen har att agera som aktieägare i förhållande till bolagen. Eftersom aktiebolag är självständiga juridiska personer kan regeringen inte i regeringsbeslut rikta formellt bindande direktiv, anvisningar eller liknande direkt till bolagen. Aktieägaren regeringen har i det hänseendet, som andra aktieägare och i enlighet med aktiebolagslagens bestämmelser, att utöva rätten att besluta i bolagets angelägenheter vid bolagsstämma. Inför bolagsstämma fattar därför de statsråd som fått regeringens bemyndigande att företräda ägaren särskilda regeringskanslibeslut som förmedlar ägarens, dvs. regeringens, inställning i frågor som bolagsstämman ska besluta om. Beslutet utformas som en särskild instruktion till den som röstar för statens aktier på stämman.

Den praktiska ägarförvaltningen sköts av Regeringskansliet. I den ingår bl.a. att fortlöpande följa bolagens utveckling och att bereda frågor som rör bolagen och som kräver regeringens ställningstagande, m. m.

Den lagstiftning som gäller för aktiebolag i allmänhet, t.ex. *aktiebolagslagen* (2005:551), (ABL) och *lagen* (2005:377) om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument gäller även för förvaltningen av de bolag som staten äger aktier i.

Utöver den lagstiftning som gäller för alla aktiebolag gäller för statens ägande följande bestämmelser och riktlinjer vid beslutsprocessen.

- *Sekretesslagen* (1980:100)
- *Lagen* (1996:1059) om statsbudgeten
- *Kapitalförsörjningsförordningen* (1996:1188)
- *Förordningen* (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet
- *Statsrådsberedningens PM 1997:4 Samrådsformer i Regeringskansliet* som bl.a. avser gemensam beredning, avsnitt 2.7, särskilt om beredningen av frågor om statens företagsägande
- *Statsrådsberedningens PM 1997:2 Förbud mot insiderhandel och skyldighet att anmäla värdepappersinnehav* kompletterar insiderlagstiftningen
- *Regeringskansliets etiska riktlinjer*, februari 2002

I regeringens årliga skrivelse till riksdagen *Redogörelse för företag med statligt ägande* ingår *Verksamhetsberättelse för företag med statligt ägande*. Det som där sägs skall tillämpas vid förvaltningen. I dessa skrifter anges även hur Svensk kod för bolagsstyrning, nedan Koden, tillämpas i förvaltningen av de statligt ägda företagen.

Ett stöd för förvaltningen är även det förslag till innehåll i styrelsens arbetsordning i statliga bolag från maj 2000, jämte formulär för intern

utvärdering av styrelsen som utarbetats, se www.regeringen.se/sb/d/469/a/2365.

2. Dokumentationen av förvaltningen

Dokumentationen av förvaltningen skall göra det möjligt att följa viktigare händelseförlopp och ge en god överblick över vilka ställningstaganden som skett i sådana frågor samt på vilka underlag de grundats. Det skall vara möjligt att för sådana frågor kunna följa vilka kontakter och styrsignaler som förekommit mellan ägarförvaltningen och bolagen. För varje bolag bör därför årligen ett ärende läggas upp, kallat årsakt. Ärendet kan avse visst kalenderår men kan även läggas upp i samband med ordinarie bolagsstämma och avslutas med kopia av protokollet från ordinarie stämma året därpå. Ärendet kommer då att omfatta ett bolags verksamhetsår.

Till akten förs handlingar och uppgifter som avser den löpande ägarförvaltningen såsom

- beslut om nominering av styrelse, m.m. inför kallelse till bolagsstämma
- kallelse till ordinarie och extra bolagsstämma
- beslut om bemyndigande att företräda ägaren på stämma samt instruktion med ställningstagande i de frågor som skall behandlas på stämman, bl.a. fråga om ansvarsfrihet, val av styrelse och revisorer samt fastställande av mål för lönsamhet, kapitalstruktur och utdelning m.m.
- promemorior som underlag för beslut på bolagsstämma
- årsredovisning
- dokumentation, information och riktlinjer, som överlämnats till bolaget vid bolagsstämman
- bolagsstämmoprotokoll
- handlingar ingivna av bolaget och som avser ägarfrågor
- kopior av riksdagsfrågor och interpellationer som berör bolaget samt svar på dessa
- hänvisningar till andra ärenden som berör förvaltningen av bolaget
- kontakter mellan ägarförvaltningen och bolaget i förvaltningen viktigare frågor, i den omfattning som krävs för att kunna följa viktigare händelseförlopp
- övriga frågor som lett till ägarförvaltningens ställningstagande.

Dokumentationen kan ske såväl genom att en promemoria fogas till akten som att en anteckning sker på aktkappan eller annat dokument. Sådana anteckningar och liknande material skall snarast tillföras årsakten för arkivering.

En inte obetydlig del av det material som rör förvaltningen av ett bolag utgörs av Regeringskansliets interna arbetsmaterial. Exempel kan vara

interna analyser, föredragningspromemorior eller annat material som syftar till att informera internt i Regeringskansliet om händelser i bolaget. Senast i samband med att årsakten avslutas, dvs. ärendet läggs *ad acta*, tas ställning till vilka dokument och uppgifter som skall finnas kvar i akten för arkivering. Material som inte tillför sakuppgifter skall rensas. Detta gäller bl.a. de kopior på riksdagsfrågor och interpellationer som finns i akten. De ersätts med hänvisningar.

3. Dokumentation av särskilda projekt inom ramen för förvaltningen

Större projekt som berör förvaltningen av ett bolag, t.ex. försäljning av hela eller delar av aktieinnehavet i ett bolag eller ett kapitaltillskott, bör läggas upp som ett särskilt ärende. En hänvisning görs till det aktuella ärendet i bolagets årsakt. Ett sådant ärende kan inledas genom ett regeringskanslibeslut om att ianspråkta medel för anlitande av rådgivare.

Näringsdepartementet sammanställer en verksamhetsberättelse avseende förvaltningen av samtliga bolag och sammanställer och presenterar kvartalsrapporter över utvecklingen för bolagsportföljen. Verksamhetsberättelsen och kvartalsrapporterna behandlas och diarieförs som särskilda ärenden.

4. Offentlighet och sekretess vid förvaltning av bolag med statligt ägande

Genom att de statligt ägda bolagen förvaltas av Regeringskansliet, som är en statlig myndighet, är en handling som förvaras där och enligt särskilda regler anses inkommen till eller upprättad där, en allmän handling. Allmänna handlingar är som huvudregel offentliga. Undantag gäller enbart i den utsträckning som följer av sekretesslagen (1980:100).

I samband med förvaltning av bolag får staten som ägare tillgång till uppgifter som rör tredje mans och det statliga bolagets affärsförhållanden. Vid förvaltningen hanteras uppgifter som, om de blir offentliga, kan skada ekonomiska intressen för en tredje part, t.ex. en rådgivare, eller kan skada statens ekonomiska intressen.

Bl.a. följande lagrum i sekretesslagen kan komma i fråga.

Uppgifter hos Regeringskansliet som rör affärs- och driftsförhållanden i ett statligt bolag kan omfattas av sekretess enligt 6 kap. 1 § sekretesslagen (1980:100) under förutsättning att någon som driver rörelse likartad med bolagets affärsverksamhet gynnas genom ett offentliggörande på bekostnad av det bolag där staten äger aktier och som staten därigenom har ett bestämmande inflytande i.

6 kap. 2 § sekretesslagen innehåller bestämmelser om sekretess för uppgifter som bl.a. rör förvärv och överlåtelse av det allmännas egendom, t.ex. aktier och andelar som ägs av staten.

8 kap. 6 § sekretesslagen samt punkten 10 i bilagan till sekretessförordningen (1980:657) innehåller bestämmelser om sekretess för uppgifter om bolag med statligt ägande som finns i allmänna handlingar hos Regeringskansliet och som rör bolagets affärs- och driftsförhållanden.

Regler om sekretess för uppgifter om affärs- och driftsförhållanden hos en enskild som trätt i affärsförbindelse med ett statligt bolag finns i 8 kap. 10 § sekretesslagen.

Vid varje begäran om utlämnande av en handling måste en noggrann prövning göras om det finns förutsättningar för utlämnande av handlingen eller om sådana förutsättningar saknas med hänsyn till att innehållet i handlingen omfattas av sekretess.

5. Kontakter med bolagen

Kontakter med bolagen i ägarfrågor sker från ägarens sida vanligen genom den ansvariga enheten, främst förvaltaren i egenskap av ansvarig handläggare, eller i kontakter mellan bolaget och den politiska ledningen.

Från bolagens sida är det i första hand styrelsens ordförande som har kontakter med Regeringskansliet i ägarfrågor. Ett underlag för bedömning av vilken typ av frågor som kan utgöra ägarfrågor finns i Näringsdepartementets förslag till arbetsordning för styrelser, se www.regeringen.se/sb/d/469/a/2365.

Den ägaransvariga enheten får även information från bolagen på andra vägar. Den som tar emot informationen bör informera ordföranden och VD om vilka personer inom bolaget som kontaktas för information. Det är i dessa sammanhang viktigt att upplysa den som lämnar information om de regler för offentlighet och sekretess som gäller för Regeringskansliet.

Ägarfrågor som bereds i samråd med bolagen skall dokumenteras i årsakten enligt vad som anges i avsnitt 2. Det bör noteras att även ett beslut att inte vidta åtgärd är ett ställningstagande. Handlingar som kommer in från bolagen diarieförs i årsakten. Handlingar från ett bolag som en anställd i Regeringskansliet enbart får i egenskap av styrelseledamot i bolaget är inte inkomna till Regeringskansliet.

När ställning tagits i en ägarfråga och besked lämnats till bolaget dokumenteras beredningen och de väsentligaste motiven för ställningstagandet i årsakten.

6. Utvärdering av styrelser och nominering av ledamöter

Det är mycket viktigt att Regeringskansliet kan hålla en hög kvalitet i styrelsenomineringsarbetet och ha möjlighet att rekrytera de styrelseordförande och styrelseledamöter som bäst kan utveckla de statligt ägda företagen. I den årligen utgivna skriften *Statens ägarpolitik* finns nomineringsarbetet beskrivet.

Varje höst görs inom respektive bolagsförvaltande departement en utvärdering av bolagens styrelser. Detta sker i samråd med N/SÄ. Ett formulär för styrelsens utvärdering av sitt eget arbete finns i förslaget till arbetsordning, se avsnitt 1 ovan.

Nomineringsarbetet genomförs i två steg. Eftersom ordföranden i styrelsen har en särskilt viktig roll börjar arbetet med att identifiera vem som skall föreslås till ordförande. Respektive bolagsförvaltande departement ansvarar för att ett underlag angående val av ordförande tas fram.

Respektive bolagsförvaltande departement tar därefter fram ett underlag om bolagets situation och utveckling för att identifiera behov av förändringar i styrelsen i övrigt. Förslag till ordförande bör vara klart innan nomineringen av övriga ledamöter påbörjas. Respektive bolagsförvaltande departement bör samråda med ordföranden angående kompetensbehovet i bolagets styrelse.

För kandidater till styrelseuppdrag är ofta en aktuell curriculum vitae (CV) ett underlag. Intresseanmälningar som sänds in till Regeringskansliet diarieförs. Den som sänt in handlingar uppmärksammas på att dessa blir offentliga.

Inför bolagsstämma bereder de ägaransvariga departementen gemensamt med N/SÄ sina förslag till regeringskanslibeslut med instruktioner i bl.a. nomineringsfrågor. Formulär, se bilaga 4 alternativt bilaga 5 och 6. Mer om beredning och beslut finns i avsnitt 9.

I regeringskanslibeslut angående instruktion till förslag till nominering skall uppgifter om ledamots oberoende i förhållande till bolaget samt motivering till förslaget ingå.

7. Revisorer

Respektive bolagsförvaltande departement skall ha löpande kontakter med bolagets revisorer varvid anteckningar förs. Vid överläggningar med bolagets revisorer bör bl.a. bolagets riskprofil, interna kontroll, finansiella ställning och kapitalstruktur behandlas. Dagordningen och noteringarna från dessa överläggningar förs till årsakten.

Revisorer väljs på bolagsstämman för en första period om fyra år, och vid omval gäller en period om tre år enligt ABL. Inför nytt verksamhetsår skall revisorernas arbete skriftligen utvärderas med dokumenterade överväganden. Nomineras ny revisor skall utvärderingsunderlaget fogas till årsakten. Bolaget genom dess styrelse, och eventuella revisionsutskott, medverkar ofta i att ta fram underlag för val av revisor. Respektive bolagsförvaltande departement medverkar som regel i urvalsprocessen. Bolaget träffar avtal om uppdraget med revisorerna.

Enligt 10 kap. 8 § ABL får Riksrevisionen förordna en eller flera revisorer i ett bolag som avses i 2 § 4 lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. Enligt sistnämnda bestämmelse får Riksrevisionen granska verksamhet som bedrivs av staten i form av aktieföretag om verksamheten är reglerad i lag eller någon annan författning eller om staten som ägare eller genom tillskott av statliga anslagsmedel eller genom avtal eller på något annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten.

8. Upphandling av rådgivare i förvaltningen

I arbetet med ägarförvaltningen finns behov av att i olika frågor anlita externa rådgivare. Det kan vara konsulter i olika strategiska frågor, finansiella rådgivare, juridiska rådgivare eller konsulter för att rekrytera styrelseledamöter. Regeringskansliet har i enlighet med lagen (1992:1528) om offentlig upphandling (LOU) upphandlat ramavtal inom bl.a. följande områden

- ekonomiska konsulttjänster inom bl.a. redovisning
- affärsstrategiska konsulttjänster
- juridiska konsulttjänster samt
- rådgivare i fråga om investmentbankstjänster.

I första hand bör konsulter anlitas genom avrop från ramavtalen. Avrop skall föregås av regeringskanslibeslut om att ta i anspråk medel för dessa rådgivningskostnader. Vanligen utnyttjas anslaget *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag*, i BP 2006 anslaget 38:19 inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Beslut om ianspråktagande av anslaget skall föregås av gemensam beredning med N/SÄ och Fi/BA.

Avropade tjänster dokumenteras genom avropsblanketten, som fogas till bolagets årsakt när tjänsten rör löpande förvaltningsåtgärder, eller till det ärende som avser ett särskilt projekt.

9. Beredning av beslut i ägarfrågor

9.1 Beslut av riksdagen

De beslut i ägarfrågor som fattas av riksdagen har behandlats i avsnitt 1. Dessa ärenden bereds på samma sätt som övriga förslag till riksdagen. När riksdagen fattat beslut om riktlinjerna för ett bolags verksamhet skall dessa återspeglas i den bolagsordning som beslutas för bolaget.

9.2 Beslut och annan ägarstyrning i den löpande förvaltningen

Genom *förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet* har regeringen beslutat hur förvaltningen av bolag med statligt ägande skall vara fördelad mellan olika departement. Statsråd med ansvar för bolag har fått regeringens bemyndigande att efter samråd med det statsråd som har ansvar för styrelsenomineringar och frågor som ställer krav på enhetlig ägarpolitik, föra talan och utöva rösträtt för staten som aktieägare vid bolagsstämmor i de bolag som hör till departementets ansvarsområde. Exempel på bemyndiganden till statsråd, se bilaga 2 och 3.

Varje statsråd förmedlar, dels med stöd av sitt allmänna beredningsansvar för bolaget, dels med stöd av sitt bemyndigande att företräda ägaren vid bolagsstämma, regeringens inställning i frågor som ankommer på ägaren och som följer av ABL. Detta gäller t.ex. val av styrelseledamöter, att godkänna förslag om utdelning, pröva frågan om ansvarsfrihet för styrelsen samt besluta om andra dispositioner enligt ABL, men beredningsansvaret omfattar även andra löpande ägarfrågor. Se vidare prop. 2005/06:1, utgiftsområde 24, sid. 52-60.

Det ägaransvariga statsrådet fattar inför bolagsstämma ett regeringskanslibeslut genom vilket en person och en ersättare för denne bemyndigas att i statsrådets ställe företräda staten som aktieägare vid bolagsstämman, formulär för beslut se bilaga 7. I fråga om styrelsens sammansättning har, inför bolagets kallelse till bolagsstämma, dokumenteras regeringens uppfattning i ett beslut av det statsråd som har ansvar för den enhetliga ägarpolitiken och styrelsenomineringar, formulär för beslut se bilaga 5. I bemyndigandebeslutet att företräda ägaren på bolagsstämma ger det ägaransvariga statsrådet den befullmäktigade skriftliga instruktioner med anvisningar att på stämman rösta på visst sätt, formulär se bilaga 8. Se närmare om beslutsordningen under avsnitt 9.4 nedan. För att uppfylla ABL:s krav på skriftlig fullmakt utfärdas även en fullmakt för den bemyndigade, se bilaga 9. Kopior av dessa handlingar förs till årsakten. Vid bolagsstämman överlämnar den befullmäktigade fullmakten att företräda ägaren staten.

I frågor om ansvarsfrihet, utvärdering av styrelsens arbete, m.m. bereds och föredras beslutet inför ägaransvarigt statsråd av annan handläggare än förvaltaren om denne är styrelseledamot i bolaget. Den som är styrelseledamot skall inte bemyndigas att företräda ägaren på stämman. Detta innebär att en förvaltare som är ledamot i det bolag som han förvaltar, varken föredrar regeringskanslibeslut inför stämman eller företräder ägaren på bolagsstämman.

I den löpande förvaltningen ingår även att fastställa bolagets ekonomiska mål på det sätt som anges i den årliga verksamhetsberättelsen för företag med statligt ägande och att ta ställning till strategiska ägarfrågor inom ramen för gällande riksdagsbeslut. Inför ställningstaganden i ägarfrågor som avser större strategiska förändringar i företagets verksamhet t.ex. större förvärv, frågor om kapitalstruktur, utdelningspolicy, fusioner, avyttringar eller andra beslut som innebär att företagets riskprofil eller balansräkning ändras avsevärt genomförs gemensam beredning av det bolagsförvaltande departementet med Fi/BA.

9.3 Styrelsenomineringar och enhetlig ägarpolitik

Ett statsråd har, som nämnts i avsnitt 1, av statsministern fått ett förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen att i respektive departementschefs ställe föredra förvaltningsärenden som gäller statens företagsägande och som ställer krav på en enhetlig ägarpolitik eller avser styrelsenomineringar. En kopia av beslutet finns i bilaga 1.

Detta förordnande har följts av ett bemyndigande, bilaga 2,

- vari det statsråd som har ansvar för ägarpolitik och styrelsenomineringar bemyndigats att själv, eller den han sätter i sitt ställe, föra talan och utöva rösträtt för staten som aktieägare vid bolagsstämmor i de bolag som han enligt förordningen med instruktion för Regeringskansliet har förvaltningsansvaret för,
- vari regeringen uppdragit till det statsråd som har ansvar för ägarpolitik och styrelsenomineringar att inför bolagsstämmorna i de bolag som förvaltas av andra statsråd, lämna instruktioner i fråga om styrelsenomineringar och frågor som ställer krav på en enhetlig ägarpolitik.

Förordnandet enligt 7 kap. 5 § regeringsformen angående styrelsenominering och enhetlig ägarpolitik jämte bemyndigandet i bilaga 2 innebär att detta statsråd ansvarar för regeringens förslag i fråga om styrelsenomineringar i alla bolag med statligt ägande som förvaltas av Regeringskansliet. Förordnandet innebär också att detta statsråd ansvarar för beredningar av ärenden om enhetlig ägarpolitik, t.ex. avlämnande av rapporter och beslut om riktlinjer. Detta statsråd ansvarar således för beredningen av den årliga skrivelsen till riksdagen angående

företag med statligt ägande, med bilagan den årliga verksamhetsberättelsen för företag med statligt ägande.

Det statsråd som har ansvar för ägarpolitik och styrelsenomineringar svarar genom N/SÅ för utarbetandet av kvartalsrapporter för företag med statligt ägande. Vid utarbetandet av rapporterna sker gemensam beredning med berörda bolagsförvaltande departement, SB, Fi/BA och Ju/Gransk.

9.4 Beslut om nominering av styrelseledamöter och andra frågor inför bolagsstämma

Instruktion för beslut om styrelseledamöter i de bolag för vilka det statsråd som har ansvar för ägarpolitik och styrelsenomineringar är ägaransvarigt statsråd ingår i beslutet om företrädare på bolagsstämma.

Samråd om styrelsenomineringar sker genom att företrädare för det departement som har förvaltningsansvar för bolaget föredrar departementets förslag till styrelseledamöter för det statsråd som har ansvar för ägarpolitik och styrelsenomineringar.

Det är det bolagsförvaltande departementet som ansvarar för denna beredning. Detta innebär t.ex. att det statsråd som har ansvar för ägarpolitik och styrelsenomineringar är ”statsråd i Socialdepartementet” vid nomineringen av ledamöter i de bolag Socialdepartementet har förvaltningsansvar för.

Enligt Koden skall bl.a. de nominerade styrelseledamöterna samt föreslagna arvoden framgå av kallelsen till aktieägare. Som ett led i nomineringsprocessen skall därför det ägaransvariga statsrådet fatta ett beslut innan kallelsen går ut från bolaget, formulär se bilaga 4 alternativt bilaga 6. Inför beslut enligt bilaga 6 skall det ägaransvariga statsrådet ha samrått angående de nominerade med det statsråd som har ansvar för den enhetliga ägarpolitiken och styrelsenomineringar. Besluten tas som regeringskanslibeslut av statsrådet som har ansvar för styrelsenomineringarna, formulär se bilaga 5 och därefter av det ägaransvariga statsrådet avseende nominering samt arvoden, se bilaga 6. Beslutet meddelas bolaget.

Föredragning inför det statsråd som har ansvar för styrelsenomineringar görs av tjänstemän från det ägaransvariga departementet.

Bemyndigandet att företräda ägaren på bolagsstämman och att rösta i samtliga övriga frågor som skall beslutas på stämman ges genom ett senare regeringskanslibeslut av ägaransvarigt statsråd, se formulär bilaga 7. Den bemyndigade får en skriftlig instruktion inför ställningstaganden på stämman. Instruktionen görs till en bilaga till regeringskanslibeslutet, formulär se bilaga 8.

Ett fåtal av bolagsordningarna i bolag med statligt ägande föreskriver att styrelsen eller vissa ledamöter skall utses av regeringen. Dessa beslut bereds av det förvaltande departementet och föredras vid beredning med det statsråd som har ansvar för ägarpolitik och styrelsenomineringar. Med stöd av förordnandet enligt 7 kap. 5 § regeringsformen, bilaga 1, föredrar detta statsråd sådant regeringsärende vid regeringssammanträde.

Därmed föredras samtliga ärenden om att utse styrelseledamöter i bolag med statligt ägande för det statsråd som har ansvar för ägarpolitik och styrelsenomineringar.

Inför beslut med instruktion i bolag med annat ägaransvarigt statsråd än det statsråd som har ansvar för ägarpolitik och styrelsenomineringar skall ägarförvaltningen samråda med N/SÅ om nomineringen men även angående styrelsearvoden.

I fråga om börsnoterade bolag ingår i beredningen att samråda med andra ägare genom medverkan i en s.k. nomineringskommitté.

I andra delägda bolag sker samråd med övriga ägare.

10. Förvaring av aktiebrev, bokföring av Regeringskansliets aktieinnehav och rutiner för inbetalning av utdelning, m.m.

Förvaltningsavdelningen svarar för att aktiebrev i de bolag som förvaltas av Regeringskansliet förvaras på lämpligt sätt. För närvarande ligger aktierna i de flesta av bolagen i depå hos Kammarkollegiet. Förvaltningsavdelningen håller samman förvaringen och beslutar om hur aktiebrev förvaras. Förvaltningsavdelningen är därtill adressat för VP-avier i VP-registrerade aktiebolag med undantag för börsnoterade bolag för vilka N/SÅ är adressat för VP-avier och övriga meddelanden från bolagen som bygger på VP-registreringen.

För att genomföra bokföringen av aktierna och upprättande av Regeringskansliets årsredovisning och delårsrapporter behöver Förvaltningsavdelningen underlag. Samtliga bolag ges i uppdrag att kvartalsvis förse Förvaltningsavdelningen med relevant rapportering.

Utbetalning av utdelning från bolag med statligt ägande sker genom insättning på statens checkräkning och bokföring på ett konto som Regeringskansliet har i Riksgäldskontoret.

Förvaltningsavdelningen meddelar respektive bolag att utdelningen tagits emot.

Anvisningar för rapportering som underlag för bokföring och inbetalning av utdelning lämnas till respektive bolag i den mapp med information och riktlinjer som överlämnas till bolaget på årsstämma.

Formulär för meddelande till bolagen om rapporteringsuppdrag och betalning av utdelning finns i bilaga 11.

Bilagor

Bilaga 1	Statsministerns förordnande den 1 november 2004 enligt 7 kap. 5 § regeringsformen för statsrådet Thomas Östros
Bilaga 2	Regeringens bemyndigande den 29 januari 2004 för chefen för Näringsdepartementet att företräda staten på bolagsstämma i vissa bolag
Bilaga 3	Exempel på regeringens bemyndigande för annat statsråd än chefen för Näringsdepartementet att företräda staten vid bolagsstämma
Bilaga 4	Formulär för regeringskanslibeslut av det statsråd som har ansvar för styrelsenomineringar angående nominering av styrelse samt arvoden i de bolag han har ägaransvar för
Bilaga 5	Formulär för regeringskanslibeslut av det statsråd som har ansvar för styrelsenomineringar att lämna instruktion angående nominering av styrelse i bolag med annat bolagsförvaltande statsråd
Bilaga 6	Formulär för regeringskanslibeslut för ägaransvarigt statsråd angående nominering och arvoden i bolag denne har ansvar för
Bilaga 7	Formulär för regeringskanslibeslut att förordna en person att företräda staten på bolagsstämma
Bilaga 8	Formulär för instruktion att rösta på bolagsstämma, utgör bilaga till beslut om förordnande att företräda staten vid bolagsstämma
Bilaga 9	Formulär för fullmakt att företräda staten på bolagsstämma
Bilaga 10	Formulär för promemoria med ställningstagande till förslag på bolagsstämma
Bilaga 11	Formulär för begäran om rapportering till Regeringskansliets förvaltningsavdelning och inbetalning av utdelning

STATSMINISTERN

KOPERA

BILAGA 1

Förordnande
2004-11-01**Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen**

Statsministern förordnar statsrådet Thomas Östros att från och med denna dag i respektive departementschefs ställe föredra förvaltningsärenden som gäller statens företagsligande och som ställer krav på en enhetlig ägarpolitik eller avser styrelsenomineringar.

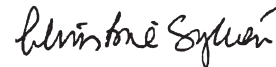
Detta förordnande skall gälla framför de andra förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen som statsministern har beslutat.

Göran Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen
samtliga departement
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Riksdagen

Postadress
108 33 Stockholm

Besöksadress
Rosenbad 4

Telefon värd 08-405 10 00
Telefax 08-723 11 71
Telefax 108 33 10 00

Avskrift*Utdrag***Protokoll****19****BILAGA 2**

vid regeringsammanträde

2004-01-29

N2004/238/SÄ

Näringsdepartementet**Bemyndigande att företräda staten på bolagsstämma i vissa bolag**

Med ändring av beslut den 24 april 2003 uppdrar regeringen åt chefen för Näringsdepartementet eller den han sätter i sitt ställe att föra talan och utöva rösträtt för staten som aktieägare vid bolagsstämmorna i följande bolag:

AB Bostadsgaranti
 AB Göta kanalbolag
 AB Svensk Bilprovning
 Akademiska Hus AB
 ALMI företagspartner AB
 Civitas Holding AB
 A/O Dom Shvetsii
 Förvaltningsaktiebolaget Statum
 Green Cargo AB
 IRECO, Holding AB
 Kasernen Fastighets AB
 Lernia AB
 Luossavaara-Kirunavaara AB, LKAB
 Nordea Bank Sverige AB under namnändring till Nordea Bank AB
 OMHEX AB
 Posten AB
 Samhall AB
 SAS AB
 SJ AB
 SKDföretagen AB
 SOS Alarm Sverige AB
 Specialfastigheter Sverige AB
 Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB
 Sveaskog AB
 Svensk Exportkredit AB
 Svenska Rymdaktiebolaget
 Sveriges provnings- och forskningsinstitut AB, SP
 Swedcarrier AB

TeliaSonera AB
Teracom AB
Vasallen AB
Vattenfall AB
Venantius AB
V&S Vin & Sprit AB och
Zenit Shipping AB

Regeringen uppdrar vidare åt chefen för Näringsdepartementet att, inför bolagsstämorna i följande bolag, lämna instruktioner till det statsråd vars ansvarsområde bolaget hör till, i fråga om styrelsenomineringar och i frågor som ställer krav på enhetlig ägarpolitik.

AB Svenska Spel
Aktiebolaget Svenska Miljöstyrningsrådet
Apoteket AB
Bothia Garanti AB
Imego AB
Norrländ Center AB
SIS Miljömärkning AB
Statens Väg- och Baninvest AB
Sveriges Rese- och Turistråd AB
Swedfund International AB
Swedesurvey AB
Swedish Geotechnical Systems AB
Sydkraft SAKAB AB
Systembolaget AB
Voksenåsen A/S

Utdrag till

Samtliga bolag
Förvaltarna av respektive bolag
Utrikesdepartementet
Socialdepartementet
Finansdepartementet
Utbildningsdepartementet
Jordbruksdepartementet
Kulturdepartementet
Miljödepartementet

Utdraget stämmer med originalet

Stina Johannesson

Utdrag
Protokoll I 8 BILAGA 3
vid regeringssammanträde
2004-01-29 N2004/237/SÄ

Näringsdepartementet

Bemyndigande att företräda staten på bolagsstämma i vissa bolag

Med ändring av beslutet den 30 april 2003 uppdrar regeringen åt statsrådet Messing eller den hon sätter i sitt ställe, att – med beaktande av instruktioner från chefen för Näringsdepartementet i fråga om styrelsenomineringar och i frågor som ställer krav på enhetlig ägarpolitik – föra talan och utöva rösträtt för staten som aktieägare vid bolagsstämmorna i följande bolag.

Norrland Center AB
Statens Väg- och Baninvest AB
Sveriges Rese- och Turistråd AB

Utdrag till

Norrland Center AB
Statens Väg- och Baninvest AB
Sveriges Rese- och Turistråd AB
Förvaltarna av respektive bolag
N/IR

Utdraget stämmer med originalet

Stina Johannesson

<i>Koncept</i> Protokoll	§	BILAGA 4
2006-XX-XX	X/2006/NA (delvis)	

X-departementet**Nominering av styrelse i Bolaget AB, m.m.**

Bolaget AB avser att kalla aktieägaren till årsstämma som äger rum den 30 april 2005.

Med stöd av regeringens bemyndigande den 29 januari 2004 beslutar statsrådet Östros att följande förslag skall meddelas Bolaget AB.

Följande personer föreslås till styrelseledamöter

Anskar Andersson, ordförande, nyval/omval
Britta Bengtsson, ledamot, nyval/omval
Cilla Cederskiöld, ledamot, nyval/omval
osv
Samtliga ledamöter/xx är oberoende i förhållande till bolaget.

Motiveringen till förslagen är följande:

Arvode

Arvode för styrelsen föreslås utgå enligt följande:
Styrelsens ordförande:
Styrelseledamot:
Ordförande i x-kommittén
Ledamot i x-kommittén
Ordförande i y-kommittén
Ledamot i y-kommittén

Ordförande vid stämma

XX föreslås till ordförande vid stämman

Revisor (i förekommande fall)
Motiveringen till förslagen är följande:

Utdrag till

Bolaget AB

Koncept
Protokoll

§ **BILAGA 5**

2006-XX-XX

X/2006/NA
(delvis)

X-departementet

Nominering av styrelse i Bolaget AB

Bolaget AB avser att kalla aktieägaren till årsstämma som äger rum den 30 april 2005.

Med stöd av regeringens bemyndigande den 29 januari 2004 beslutar statsrådet Östros att följande personer skall föreslås till styrelseledamöter vid årsstämman.

Ledamot

Anskar Andersson, ordförande, nyval/omval
Britta Bengtsson, ledamot, nyval/omval
Cilla Cederskiöld, ledamot, nyval/omval
osv

Samtliga ledamöter/xx är oberoende i förhållande till bolaget.

Motiveringen till förslagen är följande:

Utdrag till

Statsrådet X
Bolaget AB

<i>Koncept</i> Protokoll	§	BILAGA 6
2006-XX-XX	X/2006/NA (delvis)	

X-departementet**Nominering av styrelse i Bolaget AB, m. m.**

Bolaget AB avser att kalla aktieägaren till årsstämma som äger rum den 30 april 2005.

Statsrådet Östros har med stöd av regeringens bemyndigande den 29 januari 2004 beslutat att följande personer skall föreslås som styrelseledamöter vid årsstämman. Chefen för x-departementet/Statsrådet YY beslutar därför att följande förslag skall meddelas bolaget AB.

Ledamot

Anskar Andersson, ordförande, nyval/omval
Britta Bengtsson, ledamot, nyval/omval
Cilla Cederskiöld, ledamot, nyval/omval
osv

Samtliga ledamöter/xx är oberoende i förhållande till bolaget.

Motiveringen till förslagen är följande:

Arvode

Arvode för styrelsen föreslås utgå enligt följande:

Styrelsens ordförande:
Styrelseledamot:
Ordförande i x-kommittén
Ledamot i x-kommittén
Ordförande i y-kommittén
Ledamot i y-kommittén

Ordförande vid stämma

XX föreslås till ordförande vid stämman

Revisor (i förekommande fall)

Motiveringen till förslagen är följande:

Utdrag till

Bolaget AB

Koncept
Protokoll

§ BILAGA 7

2006-XX-XX

N2006/XXXX/SÄ
(delvis)

Näringsdepartementet

Enheten för statligt ägande
XX

Förordnande att föra talan och utöva rösträtt för staten som aktieägare i Bolag AB

1 bilaga

Bolag AB har den XXXX 2006 kallat aktieägarna i bolaget till årsstämma den XXXX 2006.

Med stöd av regeringens bemyndigande den 29 januari 2004 utser chefen för Näringsdepartementet, statsrådet Östros,

XXXX eller om hon/han har förhinder

att på årsstämman den XXXX 2006, med beaktande av bilagda instruktion föra talan och utöva rösträtt för staten som aktieägare i bolaget.

Särskild fullmakt skall utfärdas för XXX och XXX.

Utdrag till

XXXX
X
X

BILAGA 8

Bilaga till beslut 2006-XX-XX i ärende
N2006/xxxx/SÄ (delvis) (Dnr skall vara
årsaktens) § X

Näringsdepartementet

Enheten för statligt ägande

Instruktion inför årsstämma i Bolag AB 2006

Bolaget AB har kallat aktieägarna i bolaget till årsstämma den XX 2006. Med stöd av regeringens bemyndigande den 29 januari 2004 har statsrådet Östros utsett person 1, eller om han/hon har förhinder person 2, att på årsstämman den XX 2006 föra talan och utöva rösträtt för staten som aktieägare i Bolaget AB. Ärendet är föredraget vid beredningen med statsrådet Östros den XX 2006.

Inför stämman har följande instruktion givits till person 1 eller om han/hon har förhinder, person 2. Instruktionen följer den i kallelsen uppställda dagordningen.

1. Val av ordföranden vid stämman

Att rösta för att välja den i kallelsen angivna personen till ordförande vid årsstämman eller att föreslå och/eller rösta för eller emot någon annan person till ordförande vid årsstämman.

2. Val av person/er till att justera årsstämmans protokoll

Att föreslå och/eller rösta för eller emot någon eller några att justera årsstämmans protokoll.

3. Godkännande av röstlängd

Att rösta för eller emot att godkänna röstlängden.

4. Godkännande av dagordning

Att rösta för att godkänna i kallelsen föreslagen dagordning eller att föreslå förändringar till dagordningen och/eller rösta för eller emot att godkänna eventuella föreslagna förändringar till dagordningen.

5. Fråga om stämman blivit behörigen sammankallad

Att rösta för att stämman har blivit behörigen sammankallad.

I delägda bolag behövs istället ett öppet mandat; därför bör texten i de fallen istället lyda som följer:

Att rösta för eller emot att stämman har blivit behörigen sammankallad.

6. Framläggande av årsredovisningen och revisionsberättelsen samt av koncernredovisningen och koncernrevisionsberättelsen. I anslutning härtill anförande av VD samt redovisning av styrelsens arbete under räkenskapsåret.

Ingen åtgärd.

7. Beslut om fastställande av resultaträkningen och balansräkningen samt av koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen

Att rösta för att godkänna fastställandet av den av bolaget presenterade resultaträkningen och balansräkningen samt av koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen.

8. Beslut om dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen

Att rösta för att godkänna dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen.

Att rösta för att utbetalning av utdelning skall göras senast den XX 2006.

Om bolaget är ett avstämningsbolag används istället följande skrivning: Att fastställa avstämningsdagen till den i kallelsen föreslagna eller sådan annan dag som kan komma att föreslås.

9. Beslut i fråga om ansvarsfrihet för styrelseledamöter och verkställande direktör för 2005 års förvaltning

Att rösta för att bevilja ansvarsfrihet.

10. Valberedningen/statens representant presenterar och motiverar sina förslag till styrelse/arvode/revisor osv.

Att i förekommande fall presentera och motivera statens förslag till styrelse, arvode och revisor.

11. Styrelsen presenterar förslag till principer för ersättning och andra anställningsvillkor för bolagsledningen för godkännande av stämman.

Att rösta för att godkänna de före årsstämman presenterade principerna för ersättning och andra anställningsvillkor för bolagsledningen.

12. Beslut om antalet styrelseledamöter och styrelsesuppleanter som stämman ska välja

Att rösta för att välja XX styrelseledamöter och inga suppleanter.

13. Beslut om styrelsens och revisorns arvodering

Att rösta för att godkänna i kallelsen angivet förslag.

Om förslag saknas i kallelsen används istället följande skrivning.

Att rösta för att godkänna följande förslag: []

14. Val av styrelse

Att rösta för att godkänna omval av namn och nyval av namn.

15. Val av ordförande i styrelsen

Att rösta för att välja namn till ordförande i styrelsen.

16. Eventuellt val av revisor

Att rösta för att godkänna i kallelsen angivet förslag till revisor.

17. Ekonomiska mål m.m.

Att rösta för att godkänna i kallelsen föreslagna ekonomiska mål.

Om förslag saknas i kallelsen används istället följande skrivning.

Att rösta för att godkänna följande förslag till ekonomiska mål: []

18. Övrigt

Att presentera och överlämna ”Information till styrelsen för Bolaget AB vid bolagsstämman den XX 2006”.

Att framföra ägarens tack till styrelsen, företagsledningen och personalen för väl genomfört arbete under verksamhetsåret.

BILAGA 9

2006-XX-XX

Näringsdepartementet
Näringsministern

Fullmakt

Med stöd av regeringens bemyndigande den 29 januari 2004 utser jag XX eller, om han/hon har förhinder, XX att på årsstämma den XXXX 2006 i Bolaget AB föra talan och utöva rösträtt för staten som aktieägare i bolaget.

Thomas Östros

Statsrådet Östros egenhändiga namnteckning bevittnas:

XXXX

XXXXXX

.....

.....

Näringsdepartementet*Enheten för statligt ägande***Formulär för Intern PM med underlag för besluten i instruktion till årsstämma för Bolaget år 2006**

1. Val av ordförande vid stämman

Förslag till ordförande vid stämman finns normalt med i kallelsen. Eventuellt kan namn saknas eller person komma att förändras på grund av förhinder. Ett öppet mandat ges därför.

2. Val av justeringsmän

Namn föreslås normalt på stämman. Mot bakgrund av Koden föreslås normalt ägarens representant, vilket även är avsikten med instruktionen. Av olika skäl kan dock personen komma att förändras och i delägda bolag andra personer komma ifråga, varför ett öppet mandat ges.

3. Upprättande och godkännande av röstlängd

Förutsatt sammanställningen av röstlängden kan antas vara riktigt gjord, skall den godkännas. Fråga om den är riktigt upprättad kan dock uppstå i framförallt i delägda bolag, varför ett öppet mandat ges.

4. Dagordningen godkänns

Den dagordning som utsänts tillsammans med kallelsen till bolagsstämman den XX 2006 överensstämmer med aktiebolagslagen och med bolagsordningen.

Emellanåt kan dagordningen föreslås kunna ändras. I denna del bör ett öppet mandat ges för att statens representant skall kunna rösta för en sådan förändring. Om en ny punkt tillförs kan dock statens representant vara förhindrad att rösta i den frågan om inte instruktionen även omfattar det nya förhållandet.

5. Fråga om stämman blivit behörigen sammankallad

Kallelsen har inregistrerats vid regeringskansliet den XX 2006 (ärende nr 2006/xxxx), d.v.s. X veckor före bolagsstämman. Enligt telefonuppgift har även Riksdagens kammarskansli samtidigt emottagit underrättelse om stämman. Därmed är stämman behörigen kallad.

I delägda bolag kan det hända att annan aktieägare inte blivit behörigen kallad. I de fallen behöver således ett öppet mandat ges.

7. Fastställande av årsredovisning

Årsredovisning och revisionsberättelse har presenterats på bolagets hemsida. Årsredovisningen har översiktligt gått igenom av N/SÅ. Revisorerna har givit en ren revisionsberättelse. Därutöver har inte funnits anledning att resa invändningar mot denna bedömning eller ha andra synpunkter i denna fråga, utan förslaget kan godkännas.

8. Beslut om dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen

Utdelning föreslås vara xx Mkr, vilket motsvarar xx % av årets resultat och är i enlighet med bolagets utdelningspolicy. Mot bakgrund av att styrelsen föreslår utdelningen och utdelningen är inom ramen för utdelningspolicyn kan förslaget godkännas.

9. Beslut om ansvarsfrihet

Mot bakgrund av att revisorerna har avgivit en ren revisionsberättelse och då inga omständigheter som föranleder en annan bedömning har kommit fram, kan ansvarsfrihet beviljas.

10. Valberedningen/statens representant presenterar och motiverar sina förslag till styrelse/arvode/revisor osv.

Mot bakgrund av att denna presentation och motivering ska ges enligt Koden, behöver även instruktionen även täcka det förhållandet. Innehållet i motiveringen kommer att vara huvudsakligen densamma som redogjorts för på bolagets hemsida i samband med att kallelsen till årsstämman skickades ut. Se även bilagorna 4-6 ovan.

11. Förslag till principer för ersättning till ledande befattningshavare

Koden anger att ägarna via bolagsstämman ska besluta om styrelsens förslag om principer för ersättning till ledande befattningshavare. En förutsättning för att staten som ägare ska fatta beslut i enlighet med styrelsens förslag är att förslaget ligger inom ramen för regeringens riktlinjer. För enskilda individer kan det förekomma avtal som ingåtts före den 9 oktober 2003 och inte fullständigt överensstämmer med regeringens riktlinjer.

Regeringens riktlinjer är i första hand framåtsyftande, men Regeringens ambition är att företagen ska försöka förhandla om sådana avtal. Beträffande delägda och börsnoterade företag kommer staten som ägare att i dialog med övriga stora delägare verka för att riktlinjerna beaktas.

12. Beslut om antalet styrelseledamöter

I beredningsprocessen för styrelsens sammansättning har antalet styrelseledamöter bestämts till antal.

13. Fastställande av styrelse- och revisorsarvoden

Följande förslag är framlagt:
Belopp

Jämförelseanalyser har genomförts av N/SÄ (arbetsgruppen för styrelsenominering) av arvoden till liknande statliga och privata företag. Arvodet för 2006 synes vid jämförelsen överensstämma med statens ägarpolicy om att motsvara skälig ersättning för den arbetsinsats och det ansvar som uppdraget innebär.

14. Val av ordförande och övriga styrelseledamöter

Följande personer har föreslagits till omval/nyval:
Namn

Nomineringsprocessen har genomförts i enlighet med statens ägarpolicy av arbetsgruppen för styrelsenominering (alt.Valberedningen). [Ytterligare individuellt framtagna motivering som överensstämmer med beskrivningen på hemsidan bör ges.]

15. Val av styrelsens ordförande

Följande person har föreslagits till omval/nyval:
Namn

Nomineringsprocessen har genomförts i enlighet med statens ägarpolicy av arbetsgruppen för styrelsenominering (alt.Valberedningen). [Ytterligare individuellt framtagna motivering kan ges.]

16. Val av revisor

Följande person har föreslagits till omval/nyval:
Namn

Nomineringsprocessen har genomförts i enlighet med statens ägarpolicy (alt.Valberedningen). [Ytterligare individuellt framtagna motivering som överensstämmer med beskrivningen på hemsidan bör ges.]

17. Ekonomiska mål

De ekonomiska målen är framtagna i samarbete mellan bolaget och ägaren och är närmare redovisade i [ange referens till promemoria]. Förslaget överensstämmer med slutsatserna i promemorian, varför de kan godkännas.

18. Ägarens information och riktlinjer för Bolaget

Bakgrund och motiv för bolagets bildande, ekonomiska mål för Bolaget samt statens ägarpolicy överlämnas vid stämma.

Promemoria

Bilaga 11

2005-06-10

Förvaltningsavdelningen*RK Ekonomi**Telefon 08-405 10 00***Rapporter till Regeringskansliet, inbetalning av utdelningar**

Nedan angivna rapporter skall lämnas till:

Regeringskansliet
Förvaltningsavdelningen
RK Ekonomi
103 33 Stockholm

Bokslutskommuniké lämnas senast den 31 januari.

Årsredovisning

Delårsrapporter lämnas kvartalsvis inom två månader från utgången av rapportperioden.

Utdelningar sätts in på statsverkets checkräkning i Riksgäldskontoret.

Ange SWIFT-kod SNDOSESS och myndighetskod 180000.

Förvaltningsavdelningen sänder ut meddelande till respektive bolag att utdelningen tagits emot.

BILAGA 2

Utdrag
Protokoll § 7
 2014-02-10 Fi2014/555

Finansdepartementet

Riktlinjer för dokumentation m.m. av Regeringskansliets bolagsförvaltning
 1 bilaga

Med stöd av statsministerns förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen den 18 oktober 2010 beslutar statsrådet Norman riktlinjer för dokumentation m.m. av Regeringskansliets bolagsförvaltning enligt vad som framgår av *bilagan*.

Utdrag till

Statsrådsberedningen/SAM och FCK
 Justitiedepartementet/L1, L6 och KO
 Utrikesdepartementet
 Socialdepartementet
 Finansdepartementet/BA, KSÄ och RS
 Utbildningsdepartementet
 Miljödepartementet
 Näringsdepartementet
 Kulturdepartementet
 Regeringskansliets förvaltningsavdelning

Utdraget stämmer med originalet

<i>Postadress</i> 103 33 Stockholm	<i>Telefonväxel</i> 08-405 10 00	<i>E-post:</i> fi.registrator@regeringskansliet.se
<i>Besöksadress</i> Jakobsgränd 24	<i>Telefax</i> 08-21 73 86	<i>Telex</i> 117 41 FINANS S

REGERINGSKANSLIET

2014-02-10

Finansdepartementet

Riktlinjer för dokumentation m.m. av Regeringskansliets bolagsförvaltning
16 bilagor

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning
2. Dokumentation av förvaltningen
3. Dokumentation av särskilda projekt inom ramen för förvaltningen
4. Kontakter med bolagen
5. Kontakter med revisorer
6. Rapportering till Kammarkollegiet samt instruktion för inbetalning av utdelningar
7. Beredning av beslut i ägarfrågor
 - 7.1 Beslut av riksdagen
 - 7.2 Enhetlig ägarpolitik
 - 7.3 Beslut och annan ägarstyrning i den löpande förvaltningen
 - 7.4 Beslut om nominering av styrelseledamöter och andra frågor inför bolagsstämma
8. Upphandling av rådgivare i förvaltningen
9. Offentlighet och sekretess vid förvaltning av bolag med statligt ägande

Bilagor

1. Inledning

Inom Regeringskansliet förvaltas för närvarande drygt femtio aktiebolag som helt eller delvis ägs av staten. Huvudparten av bolagen förvaltas av Finansdepartementet. De övriga bolagen förvaltas av Justitie-, Utrikes-, Social-, Utbildnings-, Miljö-, Närings- samt Kulturdepartementet. Förvaltningen hanteras av handläggare med ansvar för enskilda bolag, i dessa riktlinjer kallade förvaltare. Inom Finansdepartementet finns därutöver analytiker med uppdrag att bevaka och analysera vissa bolag samt särskilda resurser för juridisk rådgivning, extern ekonomisk rapportering, styrelserekrytering och hållbarhetsfrågor.

Med ägarförvaltning avses i dessa riktlinjer den ägarförvaltning som Regeringskansliet ansvarar för gentemot de bolag staten äger aktier i om inte annat anges.

Ansvar för beredning av regleringsfrågor, t.ex. lagstiftning och tillståndsfrågor, som berör de sektorer som bolagen arbetar inom, är i flertalet fall inom Regeringskansliet organisatoriskt skilt från förvaltningen av de enskilda bolagen.

Syftet med dessa riktlinjer är att de ska vara ett stöd i Regeringskansliets förvaltning av bolagen och ge en samlad bild av dokumentation och beslut vid förvaltningen. Som bilagor till riktlinjerna finns formulär för beslut m.m. Riktlinjerna avser i tillämpliga delar även Svenska skeppshypotekskassan men de särskilda regler som gäller för kassan redogörs inte för här.

För att kunna följa viktigare händelseförlopp i ägarförvaltningen ska ägarens, dvs. regeringens, ställningstaganden i viktigare frågor och i fråga om viktigare händelseförlopp, samt de huvudsakliga motiven till dessa, kunna följas genom uppgifter i allmänna handlingar samt tjänsteanteckningar och liknande material.

I 9 kap. 8 § regeringsformen anges bl.a. att regeringen förvaltar och förfogar över statens tillgångar, om de inte avser riksdagens myndigheter eller i lag har avsatts till särskild förvaltning. Vidare gäller enligt 9 kap. 9 § att riksdagen beslutar om grunder för förvaltningen av och förfogandet över statens tillgångar. Riksdagen kan också besluta att en åtgärd av ett visst slag inte får vidtas utan att riksdagen har medgett det. Riksdagens beslut om bolag med statligt ägande ger regeringen det mandat inom vilket regeringen kan verka som aktieägare och anger verksamhetsinriktningen för bolaget.

Enligt budgetlagen (2011:203) får regeringen besluta om försäljning av aktier eller andelar i ett företag där staten har mindre än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar, om inte riksdagen bestämt annat. Detta innebär att regeringen inte utan riksdagens bemyndigande, genom försäljning eller på annat sätt, får minska statens ägarandel i bolag där staten har hälften eller mer än hälften av rösterna för samtliga aktier eller andelar. Riksdagsbeslut krävs också om riksdagen tidigare fattat beslut om statens ägande i bolaget.

Enligt budgetlagen gäller vidare att regeringen inte utan riksdagens bemyndigande får förvärva aktier eller andelar i ett företag eller på annat sätt öka statens röst- eller ägarandel i ett företag. Regeringen får inte heller utan riksdagens bemyndigande tillskjuta kapital till ett företag. Bestämmelsen gäller även andra former av kapitaltillskott och också vederlagsfria förvärv (prop. 2010/11:40 s. 152).

Enligt 7 kap. 1 § regeringsformen fördelar regeringen regeringsärendena mellan departementen. Fördelningen framgår av förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet vari anges vilka departement som ansvarar för och förvaltar bolagen.

Av 7 kap. 5 § regeringsformen följer att, i fråga om ett bolag som enligt instruktionen för Regeringskansliet hör till ett visst departement, chefen för detta departement är föredragande vid regeringssammanträde i ärenden som rör bolaget. Departementschefen företräder också regeringen vid den löpande förvaltningen av bolaget. Enligt samma lagrum kan dock statsministern besluta att ett ärende eller en grupp av ärenden som hör till ett visst departement ska föredras av annat statsråd än departementschefen.

Med stöd av denna bestämmelse har statsministern förordnat ett antal statsråd att i respektive departementschefs ställe föredra ärenden som rör bolag. Därutöver har statsministern enligt denna bestämmelse förordnat statsrådet Norman att i respektive departementschefs ställe föredra förvaltningsärenden som gäller statens bolagsäggande och som ställer krav på en enhetlig ägarpolitik, se avsnitt 7 samt bilaga 1.

Att regeringen förvaltar de aktier staten äger innebär att regeringen ska agera som aktieägare i förhållande till bolagen. Eftersom aktiebolag är självständiga juridiska personer kan regeringen inte i regeringsbeslut rikta formellt bindande direktiv, anvisningar eller liknande direkt till bolagen. Regeringen får i det hänseendet, som andra aktieägare och i enlighet med aktiebolagslagens bestämmelser, utöva rätten att besluta i bolagets angelägenheter vid bolagsstämma. Inför bolagsstämma fattar därför de statsråd som fått regeringens bemyndigande att företräda ägaren regeringskanslibeslut som förmedlar ägarens, dvs. regeringens, inställning i frågor som bolagsstämman ska besluta om. Beslutet utformas som en särskild instruktion till den som röstar för statens aktier på stämman, se bilaga 6–8, vilka har utformats för årsstämma. För de bolag som behöver styras också genom en ägaranvisning ska sådan anvisning beslutas på stämman och utformas enligt bilaga 9.

Regeringskansliet ska fortlöpande följa bolagens utveckling och bereda frågor som rör bolagen och som kräver ägarens ställningstagande.

Den lagstiftning som gäller för aktiebolag i allmänhet, t.ex. aktiebolagslagen (2005:551) och årsredovisningslagen (1995:1554), gäller även vid förvaltningen av de bolag som staten äger aktier i. Utöver den lagstiftning som gäller för alla aktiebolag gäller följande bestämmelser och riktlinjer för Regeringskansliets bolagsförvaltning.

- *Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)*
- *Budgetlagen (2011:203)*
- *Kapitalförsörjningsförordningen (2011:210)*

- *Förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet*
- *Statsrådsberedningens PM 1997:2 Förbud mot insiderhandel och skyldighet att anmäla värdepappersinnehav, som kompletterar insiderlagstiftningen*
- *Statsrådsberedningens promemoria Samrådsformer i Regeringskansliet (SB PM 2012:1) som bl.a. avser gemensam beredning, avsnitt 2.6, särskilt om beredningen av frågor om statens företagsägande*
- *Statsrådsberedningens PM Den politiska samordningen, 17 mars 2010*
- *Regeringskansliets etiska riktlinjer, februari 2004*
- *Riktlinjer för extern ekonomisk rapportering, november 2007*
- *Riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande, april 2009*
- *Svensk kod för bolagsstyrning*

I regeringens årliga skrivelse till riksdagen med redogörelse för företag med statligt ägande (se t.ex. skr. 2012/13:140) ingår *Verksamhetsberättelse för företag med statligt ägande*. Här anges statens ägarpolicy, som bland annat innehåller hur Svensk kod för bolagsstyrning, nedan Koden, tillämpas i förvaltningen av de statligt ägda bolagen samt lagstiftning och anvisningar som gäller för publika bolag.

Ett stöd för förvaltningen av bolagen är även det förslag till bolagsordning jämte läsanvisningar som utarbetats inom Regeringskansliet, [bilaga 4](#).

2. Dokumentationen av förvaltningen genom diarieföring/tjänsteanteckning i akten

Dokumentationen av förvaltningen ska göra det möjligt att följa viktigare händelseförlopp som rör bolagen och som kräver ägarens ställningstagande, samt ska ge en god överblick över ställningstaganden som skett i sådana frågor och på vilka underlag som de grundats. Det bör i detta sammanhang noteras att även ett beslut att inte vidta åtgärd är ett ställningstagande. Det ska vara möjligt att för sådana frågor kunna följa vilka kontakter och styrsignaler som förekommit mellan ägaren och bolagen. För varje bolag bör därför ett ärende läggas upp i diariet, kallat årsakt. Ärendet kan avse visst kalenderår men kan även läggas upp i samband med årsstämman och avslutas genom ett ad acta-beslut efter att protokollet från årsstämman året därpå har diarieförts i ärendet.

I årsakten diarieförs kontinuerligt handlingar och uppgifter som avser den löpande ägarförvaltningen såsom:

- Promemoria med sakfrågor inför årsstämma.

- Andra promemorior som är underlag för beslut på stämma, såsom promemoria angående revisorsval och promemoria angående ekonomiska mål.
- Nomineringsbeslut.
- Kallelse till stämma.
- Förordnandebeslut att företräda ägaren på stämma samt instruktion och fullmakt med fullständiga bilagor.
- Årsredovisning, halvårsrapporter och andra officiella rapporter.
- Andra dokument, information och riktlinjer, som överlämnats till bolaget.
- Bolagsstämmoprotokoll, inklusive samtliga bilagor (för årsstämma och annan bolagsstämma).
- Handlingar ingivna av bolaget och som avser ägarfrågor.
- Handlingar ingivna av konsulter och som rör bolaget.
- För det fall bolaget är delägt, handlingar ingivna av andra ägare som rör ägarfrågor.
- Handlingar skickade från Regeringskansliet till bolaget, bolagets övriga ägare eller konsulter och som avser ägarfrågor.
- Noteringar om möten med bolagets revisor, se även punkt 5 nedan.
- Regeringskanslibeslut angående upphandling och ianspråktagande av medel i mindre delprojekt jämte avropsblanketter för anlitate konsulter.
- Kontakter mellan ägarförvaltningen och bolaget, skriftligen dokumenterade, i den omfattning som krävs för att kunna följa viktigare händelseförlopp.
- Övriga frågor, skriftligen dokumenterade, som lett till ägarförvaltningens ställningstagande, se även punkt 4 nedan.

De punkter ovan som avser dokument kopplade till bolagsstämma avser både årsstämma och extra bolagsstämma. Diarieföring av inkommande handling ska ske oavsett i vilken form handlingen inkommit till Regeringskansliet, som postförsändelse, e-post eller inlämnad till myndigheten. Diarieföring ska göras samma dag som handlingen inkommit till Regeringskansliet eller skickats från Regeringskansliet. Uppgifterna i diariet ska överensstämma med handlingarna som ligger i årsakten. Dokumentation av uppgifter kan ske genom att en promemoria eller annan handling diarieförs i årsakten eller genom att en tjänsteanteckning görs på aktkappan.

Internt arbetsmaterial som inte diarieförs i akten

En inte obetydlig del av det material som rör förvaltningen av ett bolag utgörs av Regeringskansliets interna arbetsmaterial. Löpande tas ställning till vilka av dessa dokument och uppgifter som ska finnas kvar i årsakten. Material som inte tillför sakuppgifter ska rensas. Tänk på att arbetsmaterial som ligger i akten vid arkivering blir allmän handling.

Handlingar som under ärendets gång kan förvaras i årsakten men som inte ska diarieföras i årsärendet och inte finnas kvar när akten arkiveras kan t.ex. utgöras av:

- Kopior av riksdagsfrågor och interpellationer som berör bolaget samt svar på dessa (tas bort inför arkivering, se nedan).
- Intern mailväxling mellan tjänstemän i Regeringskansliet.
- Interna analyser, föredragningspromemorior eller annat material som syftar till att informera internt i Regeringskansliet om händelser i bolaget.

3. Dokumentation av särskilda projekt inom ramen för förvaltningen

Större projekt som berör förvaltningen av ett bolag, t.ex. försäljning av hela eller delar av aktieinnehavet i ett bolag eller ett kapitaltillskott, bör läggas upp som ett särskilt ärende i diariet. Även framtagande av nya ekonomiska mål kan dokumenteras i ett särskilt ärende. En hänvisning kan göras till det aktuella ärendet i bolagets årsakt. Ett sådant ärende kan inledas genom ett regeringskanslibeslut om att ianspråkta medel för anlåtande av rådgivare, när så är aktuellt.

Finansdepartementet sammanställer årligen en verksamhetsberättelse avseende förvaltningen av samtliga inom Regeringskansliet förvaltade bolag samt sammanställer och presenterar halvårsrapporter över utvecklingen för bolagsportföljen. Verksamhetsberättelsen och halvårsrapporterna behandlas och diarieförs som särskilda ärenden.

4. Kontakter med bolagen

Kontakter med bolagen i ägarfrågor sker från ägarens sida vanligen genom den bolagsansvariga enheten, främst förvaltaren i egenskap av ansvarig handläggare, eller i kontakter mellan bolaget och den politiska ledningen.

Från bolagens sida är det i första hand styrelsens ordförande som har kontakter med Regeringskansliet i ägarfrågor.

Ägarfrågor som bereds i samråd med bolagen ska dokumenteras i årsakten enligt vad som anges i avsnitt 2. Det bör noteras att även ett beslut att inte vidta åtgärd är ett ställningstagande. Handlingar som kommer in från bolagen diarieförs i årsakten. Handlingar från ett bolag som en anställd i Regeringskansliet får enbart i egenskap av styrelseledamot i bolaget anses inte som inkomna till Regeringskansliet och utgör därför inte en allmän handling, under förutsättning att uppgifterna i handlingen inte används i Regeringskansliets verksamhet på ett sådant sätt att dessa blir allmänna.

5. Kontakter med revisorer

Respektive bolagsförvaltande departements löpande kontakter med bolagets revisorer ska dokumenteras i årsakten. Vid överläggningar med bolagets revisorer bör bl.a. bolagets riskprofil, interna kontroll, finansiella ställning och kapitalstruktur behandlas.

Revisorer väljs på bolagsstämma. Inför nytt verksamhetsår ska revisorernas arbete utvärderas. Vid nominering av ny revisor eller omval av befintlig revisor ska utvärderingsunderlaget i form av promemoria angående revisorsval, bilaga 16, diarieföras i årsakten (se vidare avsnitt 2). Bolaget genom dess styrelse, och eventuella revisionsutskott, medverkar ofta i att ta fram underlag för val av revisor. Respektive bolagsförvaltande departement medverkar som regel i urvalsprocessen. Bolaget träffar avtal om uppdraget med revisorerna.

Enligt 9 kap. 8 § aktiebolagslagen får Riksrevisionen förordna en eller flera revisorer i ett bolag som avses i 2 § 4 lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. Enligt sistnämnda bestämmelse får Riksrevisionen granska verksamhet som bedrivs av staten i form av aktiebolag om verksamheten är reglerad i lag eller någon annan författning eller om staten som ägare eller genom tillskott av statliga anslagsmedel eller genom avtal eller på något annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten.

6. Rapportering till Kammarkollegiet samt instruktion för inbetalning av utdelningar

Kammarkollegiet ansvarar för förvaring av aktiebrev, bevakning och redovisning av utdelningar, köp, försäljningar, aktieägartillskott och andra ekonomiska händelser för de bolag som Regeringskansliet förvaltar.

För att utföra sitt uppdrag behöver Kammarkollegiet få underlag och information. Anvisningar för rapportering överlämnas till bolaget på årsstämman. Information om rapporteringsuppdrag och betalning av utdelning finns i bilaga 12.

7. Beredning av beslut i ägarfrågor

7.1 Beslut av riksdagen

De beslut i ägarfrågor som fattas av riksdagen har behandlats i avsnitt 1. Dessa ärenden bereds på samma sätt som övriga förslag till riksdagen. När riksdagen fattat beslut om föremålet för ett bolags verksamhet eller bolagets uppdrag ska detta återspeglas i den bolagsordning som beslutas för bolaget. Hänvisning till riksdagsbeslut ska däremot inte göras.

7.2 Enhetlig ägarpolitik

Statsrådet Norman har, som nämnts i avsnitt 1, fått ett förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen att i respektive departementschefes ställe föredra förvaltningsärenden som gäller statens bolagsägende och som ställer krav på en enhetlig ägarpolitik. En kopia av beslutet finns i bilaga 1. Detta ansvar innebär i första hand att i den mån andra statsråd har ärenden som har betydelse för den enhetliga ägarpolitiken, ska gemensam beredning ske med statsrådet Norman, se vidare avsnitt 7.4. Statsrådet Norman ansvarar även för bl.a. beredningen av den årliga skrivelsen till riksdagen med bilagan verksamhetsberättelsen för företag med statligt ägande samt för utarbetandet av halvårsrapporter för bolag med statligt ägande. Gemensam beredning av skrivelsen och rapporterna sker med berörda bolagsförvaltande departement, SB/SAM, Fi/BA och SB/Gransk.

7.3 Beslut och annan ägarstyrning i den löpande förvaltningen

Genom förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet har regeringen beslutat hur förvaltningen av bolag med statligt ägande ska vara fördelad mellan olika departement. Statsråd med ansvar för bolag har fått regeringens bemyndigande att föra talan och utöva rösträtt för staten som aktieägare vid bolagsstämmor i de bolag som hör till departementets ansvarsområde. Exempel på bemyndiganden till statsråd finns i bilaga 2 och 3.

Varje statsråd förmedlar, dels med stöd av sitt allmänna beredningsansvar för bolaget, dels med stöd av sitt bemyndigande att företräda ägaren vid bolagsstämma, regeringens inställning i frågor som ankommer på ägaren och som följer av aktiebolagslagen. Detta gäller t.ex. beslut att nominera styrelseledamöter, att godkänna förslag om utdelning, att pröva frågan om ansvarsfrihet för styrelsen samt att besluta om andra dispositioner enligt aktiebolagslagen, men beredningsansvaret omfattar även andra löpande ägarfrågor.

I den löpande förvaltningen ingår bl.a. att fastställa bolagets ekonomiska mål på det sätt som anges i den årliga verksamhetsberättelsen för bolag med statligt ägande och att ta ställning till strategiska ägarfrågor inom ramen för gällande riksdagsbeslut. Inför fastställande av ekonomiska mål

samt ställningstaganden i ägarfrågor som avser större strategiska förändringar i bolagens verksamhet t.ex. större förvärv, frågor om kapitalstruktur, utdelningspolicy, fusioner, avyttringar eller andra beslut som innebär att bolagets riskprofil eller balansräkning ändras avsevärt genomförs gemensam beredning med Fi/BA.

Styrelsen i bolag med statligt ägande ska genom styrelseordföranden samordna sin syn med företrädare för ägaren när bolaget står inför särskilt viktiga avgöranden. Detta förfarande benämns ägarsamordning. Det åligger styrelseordföranden i bolag med statligt ägande att tillse att ägarsamordning kommer till stånd då så erfordras (se bl.a. bet. 2009/10:KU20 s. 259). Det är dock hela styrelsens ansvar att bedöma i vilka fall ägarsamordning ska ske av styrelseordföranden inför ett visst styrelsebeslut.

Ägarsamordningen innebär ett utbyte av information och synpunkter för att i frågor av avgörande betydelse nå ställningstaganden som såväl styrelse som ägare kan ställa sig bakom. Till frågor som bör bli föremål för ägarsamordning hör främst större strategiska förändringar i bolagets verksamhet och större förvärv, fusioner eller avyttringar men även t.ex. beslut som innebär att bolagets riskprofil eller balansräkning förändras på ett avsevärt sätt.

Ägarens ställningstagande meddelas bolagets styrelseordförande av ansvarigt statsråd, som huvudregel skriftligt. Ägarsamordningen och ägarens ställningstagande ska dokumenteras, t.ex. genom att skriftligt underlag diarieförs i årsärendet eller i ett särskilt projektärende (se avsnitt 3 ovan).

Beredningen i frågor inför bolagsstämma sker genom två regeringskanslibeslut, ett beslut angående nominering av styrelse och arvode inför kallelse till bolagsstämma och därefter ett beslut om förordnande av en person att företräda ägaren på bolagsstämman som även innefattar en instruktion, se nedan avsnitt 7.4.

Ovan nämnda beslut tas som delvisbeslut i årsärendet, d.v.s. de diarieförs i ärendet och kopior av besluten läggs i akten.

7.4 Beslut om nominering av styrelseledamöter och andra frågor inför bolagsstämma

Inför årsstämma eller annan bolagsstämma där styrelseledamot väljs genomförs nomineringsarbetet i två steg. Eftersom ordföranden i styrelsen har en särskilt viktig roll börjar arbetet med att identifiera vem som ska föreslås till ordförande. Respektive bolagsförvaltande departement ansvarar för att ett underlag angående val av ordförande tas fram (s.k. ordförandepromemoria).

Det bolagsförvaltande departementet tar därefter fram ett underlag om bolagets situation och utveckling för att identifiera behov av förändringar i styrelsen i övrigt (s.k. styrelsepromemoria). Förslag till ordförande bör vara klart innan nomineringen av övriga ledamöter påbörjas.

För de bolag som har annat ägaransvarigt statsråd än statsrådet Norman gäller att det ägaransvariga statsrådet ska gemensamt bereda frågan om styrelseledamöter med denne. Detta sker genom att företrädare för det departement som har förvaltningsansvar överlämnar nomineringsförslaget till statsrådet Norman genom Fi/KSÄ. Därefter ska nomineringsförslaget godkännas av SB/SAM (SB SAM NAMN) enligt särskild rutin. Ledamot som är anställd i Regeringskansliet samordnas med SB/SAM (SB SAM NAMN) enbart i de fall ledamoten ska vara styrelsens ordförande.

Ansvarig förvaltare lämnar även förslag på eventuell justering av arvoden till Fi/KSÄ som samordnar arvodesförslagen i de statligt ägda bolagen. Fi/KSÄ bereder förslagen med statsrådsberedningen och meddelar därefter beslutade nivåer till respektive bolagsförvaltare.

Till anställda i Regeringskansliet som är styrelseledamöter i statligt ägda bolag utgår som regel inget styrelse- eller utskottsarvode från bolaget, enligt punkten 2.7.9 i statens ägarpolicy. Arvode kan dock i undantagsfall utgå till anställd i Regeringskansliet efter särskilt beslut på bolagsstämma. Inför ett sådant beslut ska ett beslutsunderlag beredas inom Regeringskansliet. Beslutsunderlaget och nomineringsbeslutet ska beredas gemensamt med Fi/KSÄ och Regeringskansliets personaldirektör, SB/FCK.

Beredningen inför årsstämma, eller annan bolagsstämma där ledamöter väljs och/eller arvode beslutas, sker sedan genom två regeringskanslibeslut. Det följer av Koden, som enligt statens ägarpolicy ska tillämpas på alla statligt ägda bolag, och aktiebolagslagen att kallelse och övriga underlag till bolagsstämma ska utformas och tillhandahållas i tid för att bolagets aktieägare ska kunna bilda sig en välgrundad uppfattning om de ärenden som ska behandlas. En mall för kallelse har bifogats dessa riktlinjer som Regeringskansliet gärna ser att de statligt ägda (inte marknadsnoterade) bolagen använder, se [bilaga 11](#). Det är dock bolagens styrelser som beslutar om kallens utformning. Inför att bolaget kallar ägaren till stämman fattar det ansvariga statsrådet regeringskanslibeslut genom vilket styrelseledamöter och revisor nomineras samt arvodering föreslås, se [bilaga 5](#). I fråga om styrelsens sammansättning har det ägaransvariga statsrådet, som ovan angetts, gemensambereett förslaget med statsrådet Norman. Beslutet meddelas bolaget som i kallelsen anger ägarens förslag till styrelseledamöter, revisorer och arvoden. Nomineringsbeslutet ska därför fattas, och kunna skickas till bolaget, i så god tid att det kan tas in i kallelsen till

bolagsstämma. Beslutet tas som delvisbeslut i årsärendet, dvs. det diarieförs i ärendet och kopia av beslutet läggs i akten.

Inför bolagsstämma och efter det att bolaget har kallat ägaren, fattar det ägaransvariga statsrådet ytterligare ett regeringskanslibeslut, som även det är ett delvisbeslut i årsärendet, genom vilket en person, och en ersättare för denne, bemyndigas att i statsrådets ställe företräda staten som aktieägare vid bolagsstämman, se bilaga 6. Detta beslut innefattar skriftliga instruktioner att på stämman rösta på visst sätt i samtliga frågor som ska beslutas på bolagsstämman, se bilaga 7. Instruktionen följer i kallelsen föreslagen dagordning. För att uppfylla aktiebolagslagens krav på skriftlig fullmakt utfärdas även en fullmakt för den bemyndigade, se bilaga 8. Instruktionen och fullmakten utgör bilagor till regeringskanslibeslutet. Aktuella sakfrågor som ska behandlas på årsstämman sammanställs i ett underlag till föredragning för det ägaransvariga statsrådet, se bilaga 10. Kopia av dessa handlingar diarieförs i årsakten. Vid bolagsstämman överlämnar den befullmäktigade fullmakten i original till bolaget.

Den som är styrelseledamot eller ska nomineras till styrelseledamot ska inte bemyndigas att företräda ägaren på bolagsstämma eller handlägga regeringskanslibeslut avseende nominering.

Ett fåtal av bolagsordningarna i bolag med statligt ägande föreskriver att styrelsen eller vissa ledamöter ska utses av regeringen. Dessa beslut bereds av det förvaltande departementet och bereds gemensamt med statsrådet Norman genom Fi/KSÄ.

I fråga om börsnoterade bolag ingår i beredningen att samråda med andra ägare genom medverkan i en s.k. nomineringskommitté eller valberedning.

I andra delägda bolag sker samråd med övriga ägare inför bolagsstämma.

8. Upphandling av rådgivare i förvaltningen

I arbetet med ägarförvaltningen finns behov av att i olika frågor anlita externa rådgivare. Det kan vara konsulter i olika strategiska frågor, finansiella rådgivare, juridiska rådgivare, kommunikationskonsulter eller konsulter för att rekrytera styrelseledamöter.

I första hand anlitas konsulter genom avrop från befintliga upphandlade ramavtal. Avrop ska föregås av regeringskanslibeslut, efter gemensam beredning med Fi/BA, om att ta i anspråk medel för dessa rådgivningskostnader, se bilaga 13. För det fall de befintliga ramavtalen inte omfattar den efterfrågade tjänsten kan separat upphandling göras med stöd av FA.

Anslaget 1:18 *Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag*, inom utgiftsområde 24 Näringsliv disponeras av Regeringskansliet genom Finansdepartementet för vissa angivna ändamål. Anslaget är uppdelat i två anslagsposter; dels Genomlysning av statligt ägda företag, vars medel används för framställning av den årliga skrivelsen till riksdagen med verksamhetsberättelse för företag med statligt ägande samt delårsrapporter m.m; dels Omstrukturering och kostnader för försäljning m.m., vars medel används för finansiell, juridisk och strategisk rådgivning vid exempelvis bolagsgenomgångar och i samband med försäljningar. Detta innebär att det statsråd som har ansvar för förvaltningsärenden som gäller statens företagsägande och som ställer krav på en enhetlig ägarpolitik, för närvarande statsrådet Norman, disponerar anslaget. För det fall ett annat statsråd behöver använda medel från anslaget ska det statsrådet bereda frågan med det statsråd som ansvarar för den enhetliga ägarpolitiken och med finansministern. I praktiken betyder det att berörd förvaltare bereder frågan med Fi/KSÄ och Fi/BA. Därefter beslutar statsrådet Norman genom ett regeringskanslibeslut att överföra beslutanderätten avseende önskat belopp till aktuellt statsråd, se bilaga 14. Det statsråd till vilket beslutanderätten överförs tar sedan genom ett regeringskanslibeslut i anspråk önskat belopp, beslutar att avropa viss konsult samt delegerar rätten att teckna avtal och attestera räkningar till en tjänsteman, se bilaga 15. Avropade tjänster dokumenteras genom avropsblanketten, som diarieförs och läggs i bolagets årsakt när tjänsten rör löpande förvaltningsåtgärder, eller till det ärende som avser ett särskilt projekt.

När konsulttjänster avser finansiella tjänster i samband med överlåtelse av aktier i bolag med statligt ägande, kan det undantag i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) som avser denna typ av tjänster tillämpas (1 kap. 6 § 4). Upphandlingen sker då inte enligt LOU men med beaktande av unionsrättsliga rättsprinciper såsom icke-diskriminering, transparens, förutsebarhet och konkurrensutsättning. Formerna för denna typ av upphandling framgår av regeringens hemsida <http://www.regeringen.se/sb/d/9729> som ger möjlighet för intresserade finansiella aktörer, t.ex. investmentbanker, att anmäla intresse för uppdrag. Efter anmälan upptras konsulten på den lista från vilken Regeringskansliet kan välja konsulter att inhämta anbud från.

9. Offentlighet och sekretess vid förvaltning av bolag med statligt ägande

Genom att Regeringskansliet är en statlig myndighet är en handling som förvaras där och enligt särskilda regler anses inkommen till eller upprättad där, en allmän handling också när den berör de statligt ägda bolagen. Allmänna handlingar ska alltid diarieföras omgående. Allmänna handlingar är som huvudregel offentliga. Undantag gäller enbart i den utsträckning som följer av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Allmänna handlingar som innehåller uppgifter som inte bedöms vara offentliga, dvs. som omfattas av sekretess, ska alltså också alltid

diarieföras. En löpande diarieföring är en förutsättning för att underlätta arbetet vid en begäran om utlämnande av handlingar som förvaras i Regeringskansliet. Det är även en förutsättning för att tillgodose grundlagens krav på skyndsamt behandling av en inkommen begäran om utlämnande av allmänna handlingar.

De sekretessbestämmelser som normalt kan aktualiseras är bl.a. följande.

Utrikessekretess. Sekretess gäller för uppgift som angår Sveriges förbindelser med annan stat eller i övrigt rör bl.a. annan stat, myndighet eller juridisk person i annan stat om det kan antas att det stör Sveriges förbindelser eller på annat sätt skadar landet om uppgiften röjs, 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen. Bestämmelsen kan vara tillämplig bl.a. då ett statligt bolag är delägt med aktieägare i annat land.

Myndighets affärsverksamhet m.m. Uppgifter hos Regeringskansliet som rör affärs- och driftsförhållanden i ett statligt bolag kan omfattas av sekretess enligt 19 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen under förutsättning att någon som driver rörelse likartad med bolagets affärsverksamhet gynnas genom ett offentliggörande på bekostnad av det bolag där staten äger aktier och som staten har ett bestämmande inflytande i.

Upphandling. I 19 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen finns bestämmelser om sekretess för uppgifter som bl.a. rör förvärv och överlåtelse av det allmännas egendom, t.ex. aktier och andelar som ägs av staten.

Övrig tillsyn m.m. som utövas av statlig myndighet. I 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen samt 9 § första stycket i offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), (tillika punkt 10 i bilagan till nämnda förordning), finns bestämmelser om sekretess i statlig myndighets verksamhet avseende för bl.a. uppgifter om bolag med statligt ägande som rör bolagets affärs- eller driftsförhållanden. Bestämmelsen tar, för bolagsförvaltningen, i första hand sikte på uppgifter om de statligt ägda bolagen som Regeringskansliet inhämtar i sin ägarstyrning.

Affärsförbindelse med vissa bolag m.m. Regler om sekretess hos myndighet för uppgifter om affärs- och driftsförhållanden hos en enskild som trätt i affärsförbindelse med ett statligt bolag finns i 31 kap. 17 § offentlighets- och sekretesslagen. Bestämmelsen tar sikte på affärsförbindelser och avtal som de statliga bolagen ingår med tredje part. Denna typ av uppgifter kan under vissa förutsättningar sekretessbeläggas om det av särskild anledning kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

Vid varje begäran om utlämnande av en handling måste en noggrann prövning göras om det finns förutsättningar för utlämnande av handlingen eller om sådana förutsättningar saknas därför att handlingen inte är allmän eller med hänsyn till att uppgifter i handlingen omfattas av sekretess.

Bilagor

Bilaga 1	Statsministerns förordnande den 18 oktober 2010 enligt 7 kap. 5 § regeringsformen för statsrådet Norman
Bilaga 2	Regeringens bemyndigande den 6 februari 2014 för statsrådet Norman att företräda staten på bolagsstämma i vissa bolag
Bilaga 3	Exempel på regeringens bemyndigande för annat statsråd än statsrådet Norman att företräda staten vid bolagsstämma i vissa bolag
Bilaga 4	Formulär för bolagsordning för helägda statliga aktiebolag jämte läsanvisningar
Bilaga 5	Formulär för regeringskanslibeslut för ägaransvarigt statsråd angående nominering av styrelse och revisor i Bolaget AB samt förslag till arvodering
Bilaga 6	Formulär för regeringskanslibeslut att förordna en person att föra talan och utöva rösträtt för staten som aktieägare i Bolaget AB
Bilaga 7	Formulär för instruktion inför årsstämma i Bolaget AB 20XX, utgör bilaga 1 till beslut att förordna en person att föra talan och utöva rösträtt för staten som aktieägare i Bolaget AB
Bilaga 8	Formulär för fullmakt att företräda staten på årsstämma, utgör bilaga 2 till beslut att förordna en person att föra talan och utöva rösträtt för staten som aktieägare i Bolaget AB
Bilaga 9	Formulär för ägaranvisning beslutad på stämma
Bilaga 10	Promemoria med sakfrågor inför årsstämma i Bolaget AB

- Bilaga 11 Formulär för kallelse till årsstämma för statligt ägda (inte marknadsnoterade) bolag
- Bilaga 12 Rapportering till Kammarkollegiet samt instruktion för inbetalning av utdelningar
- Bilaga 13 Formulär för regeringskanslibeslut att ianspråkta medel från anslag 1:18
- Bilaga 14 Formulär för regeringskanslibeslut om överlåtelse av disposition av medel under anslaget 1:18
- Bilaga 15 Formulär för regeringskanslibeslut att ianspråkta medel från anslag 1:18 (för annat statsråd än statsrådet Norman)
- Bilaga 16 Promemoria angående revisorsval i Bolaget AB

Bilaga 1

Förordnande
2010-10-18

Förordnande enligt 7 kap. 5 § regeringsformen

Statsministeren förordnar statsrådet Peter Norman att inom kortna dagar i respektive departementschefens samtliga Myndiga förvaltningsständer som gäller statens förordningsgämnade och som ställer krav på en enhetlig ägarpolitik.

Detta förordnande ska gälla för de andra förordnanden enligt 7 kap. 5 § regeringsformen som statsministeren har beslutat.

Fredrik Reinfeldt

Utdrag

Protokoll II 1
 vid regeringssammanträde

2014-02-06

Fi2014/ 455

Bilaga 2.

Finansdepartementet

Bemyndigande att företräda staten på bolagsstämma i vissa bolag

Regeringen uppdrar åt statsrådet Peter Norman, eller den han sätter i sitt ställe, att företräda och utöva rösträtt för staten som aktieägare vid bolagsstämmor i följande bolag.

AB Göta kanalbolag
 AB Svenska Spel
 Akademiska Hus Aktiebolag*
 Aktiebolaget Bostadsgaranti
 Aktiebolaget Svensk Bilprovning
 Aktiebolaget Svensk Exportkredit
 Apoteket AB*
 Apoteksgruppen i Sverige Holding AB
 Ersättningsmark i Sverige AB
 Fouriertransform Aktiebolag
 Green Cargo AB
 Infranord AB*
 Jernhusen AB*
 Lernia AB
 Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag*
 Metria AB
 Orio AB
 PostNord AB*
 RISE Research Institutes of Sweden AB
 Samhall Aktiebolag*
 SAS AB*
 SBAB Bank AB (publ)*
 SJ AB
 SOS Alarm Sverige AB
 Specialfastigheter Sverige Aktiebolag*
 Sveaskog AB*
 Swedavia AB*
 Swedfund International AB

Publikation U2 14:KU20	Besöksår/år 08-09-10-11-12-13-14	Öppettid, i regnet och i regnet 11-12-13-14
Besöksadress Östermalmstorg 7	Telefon 08-405 10 00	Fax 117 41 F.NANS 3

2

Svenska rymdaktiebolaget
Svevia AB (publ)*
TeliaSonera Aktiebolag*
Teracom Group AB
Vasallen AB*
Vattenfall Aktiebolag*

* Bolaget är publikt. (publ)

Utdrag till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/RS, BA och KSÄ
Förvaltarna av respektive bolag
Berörda bolag

Utdraget stämmer med originalet.

REGERINGEN

Utdrag

Protokoll 13

vid regeringssammanträde

2012-01-12

N2012/117/ENT

Näringsdepartementet

Bemyndigande att företräda staten på bolagsstämma i vissa bolag

Med ändring av regeringsbeslut den 2 december 2010 uppdrar regeringen åt chefen för Näringsdepartementet, eller den hon sätter i sitt ställe, att föra talan och utöva rösträtt för staten som aktieägare vid bolagsstämmor i följande bolag.

ALMI Företagspartner AB
Innovationsbron AB
V.S. VisitSweden AB
Norrländ Center AB
Inlandsinnovation AB

Utdragets överensstämmelse
med originalet intygas

A-C Bhevell

Utdrag till

Statsrådsberedningen
Finansdepartementet/BA och KSÄ BÄ
Näringsdepartementet/RS och FIN
ALMI Företagspartner AB
Innovationsbron AB
V.S. VisitSweden AB
Norrländ Center AB
Inlandsinnovation AB

Promemoria*(Bilaga 4 till Riktlinjer för dokumentation)*

2012-12-07

Läsanvisningar för bolagsordning

(1 bilaga bolagsordning)

Bilagda formulär för bolagsordning för de statligt ägda bolagen bygger på aktiebolagslagens (2005:551), förkortad ABL, regler, Svensk kod för bolagsstyrning (Koden) och statens ägarpolicy för de statligt ägda bolagen (Ägarpolicy). Ägarpolicy antas varje år i regeringens skrivelse till riksdagen med redogörelse för företag med statligt ägande. Av denna framgår att Koden utgör en del av regeringens ramverk för ägarförvaltningen. Även icke-noterade bolag ska därmed följa de regler som gäller för noterade bolag.

Den närmare utformningen av bolagsordningen i det enskilda fallet styrs av det aktuella bolagets verksamhet och förutsättningar.

Nedan finns kommentarer till några specifika poster i bolagsordningen samt till några regleringar som inte bör ingå i bolagsordningen.

Regeringens godkännande till ändring i bolagsordningen

Vad gäller bolagsordningar som anger att ändring i bolagsordningen enbart får ske efter regeringens godkännande är inriktningen att sådana bestämmelser bör tas bort i bolag som är statligt helägda. Ett bolagsansvarigt statsråd anses, bl.a. med stöd av regeringens bemyndigande att företräda ägaren på bolagsstämma, även ha rätt att fatta beslut i frågor om ändring av bolagsordningen. Dock måste ett beslut att ändra ovan nämnd typ av bestämmelser i en bolagsordning fattas genom regeringsbeslut.

§ 1 Firma

Notera att det går att välja mellan att antingen ha "Aktiebolag" eller "AB" i firmanamnet. För vissa av de statliga bolagen har ägaren valt att bolaget ska var publikt enligt ABL, vilket då måste framgå av bolagsordningen.

§ 3 Verksamhet

Föremålet för bolagets uppdrag och verksamhet styrs för de statligt förvaltade bolagen främst av beslut av riksdagen, regleringar i lag eller i avtal mellan bolaget och staten. En direkt hänvisning till ursprungsdokumentet vari verksamhetsföremålet har sin grund i, t.ex. ett riksdagsbeslut, är dock inte lämplig. Enligt ABL ska föremålet för bolagets verksamhet anges till sin art. Syftet med bolagets verksamhet är som huvudregel att bereda aktieägarna vinst. I den mån syftet helt, eller delvis, är ett annat ska detta framgå av bolagsordningen, se § 10 nedan.

§ 6 Styrelse och revisorer

Enligt Ägarpolicyn ska styrelsen normalt bestå av 6–8 ledamöter utan suppleanter. Utöver de styrelseledamöter som väljs av bolagsstämman och vars antal framgår av bolagsordningen kan styrelseledamöter och suppleanter utses i enlighet med annan lagstiftning, t.ex. lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda och lagen (2008:9) om arbetstagarens medverkan vid gränsöverskridande fusioner.

Enligt Ägarpolicyn utser bolagsstämman styrelsens ordförande.

Enligt ABL kan revisionsbolag väljas som revisor. I dessa fall behöver inte suppleanter utses. Den skrivning beträffande suppleanter som finns i formuläret hindrar dock inte att suppleanter till revisionsbolag utses.

Utöver de revisorer eller revisionsbolag som väljs av bolagsstämman, och vars antal framgår av bolagsordningen, kan revisorer utses i enlighet med annan lagstiftning, t.ex. kan Riksrevisionen enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. utse revisorer.

§ 7 Kallelse till bolagsstämma

Eftersom bolagen med statligt ägande enligt ägarpolicyn ska följa regler för publika aktiebolag som handlas på reglerad marknad är det kallelsereglerna för dessa som återspeglas i mallen. Det krävs i enlighet med 7 kap. 56 a § ABL enbart information i en i bolagsordningen angiven rikstäckande tidning om att kallelse skett. Fullständig kallelse annonseras i Post- och Inrikes Tidningar samt på bolagets webbplats.

§ 9 Riksdagsledamots deltagande i bolagsstämma

Riksdagsledamöter har rätt att närvara vid bolagsstämmor i de aktiebolag där staten har minst 50 procent av aktierna, under förutsättning att bolaget, eller ett rörelsedrivande dotterbolag, har minst 50 anställda (prop. 1980/81:22, bet. 1980/81:NU29, rskr. 1980/81:147). Av detta följer att om staten direkt äger minst hälften av aktierna i ett sådant bolag så ska föreslagen bestämmelse tas in i bolagsordningen.

Det är styrelsens ansvar att kallelse till bolagsstämma även skickas till riksdagens centralkansli. Riksdagsledamöters önskan att närvara på stämman bör i förväg anmälas till bolaget på sätt som beskrivs i mall till kallelse, se [bilaga 11](#).

§ 10 Vinstutdelning

ABL utgår från att syftet med bolagets verksamhet är att bereda aktieägarna vinst, varför detta syfte i allmänhet inte anges särskilt i bolagsordningen. Om syftet med bolagets verksamhet helt eller delvis är ett annat än att bereda aktieägarna vinst ska detta uttryckligen framgå av bolagsordningen. I en sådan föreskrift ska preciseras hur bolagets vinst i stället ska användas liksom hur bolagets behållna tillgångar ska användas vid en likvidation.

BOLAGSORDNING

Organisationsnummer: 556[]

§ 1 **Firma**

Bolagets firma är [] [Aktiebolag/AB]. [Bolaget är publikt (publ)].

§ 2 **Styrelsens säte**

Bolagets styrelse ska ha sitt säte i [].

§ 3 **Verksamhet**

Föremålet för bolagets verksamhet ska vara att [] samt att bedriva därmed förenlig verksamhet.

§ 4 **Aktiekapital**

Bolagets aktiekapital ska utgöra lägst [bokstäver (siffror)] kronor och högst [bokstäver (siffror)] kronor.

§ 5 **Antalet aktier**

Antalet aktier ska vara lägst [bokstäver (siffror)] och högst [bokstäver (siffror)].

§ 6 **Styrelse och revisorer**

Bolagets styrelse ska, till den del den utses av bolagsstämman, bestå av lägst [≥ 3 [bokstäver (siffror)]] och högst [bokstäver (siffror)] ledamöter utan suppleanter. Bolagsstämman ska utse styrelseordföranden. Om ordföranden lämnar sitt uppdrag under mandattiden ska styrelsen inom sig välja ordförande för tiden intill utgången av den bolagsstämma då ny ordförande väljs av stämman.

Bolaget ska ha en (1) eller två (2) auktoriserade revisorer med eller utan en (1) eller två (2) revisorssuppleanter eller ett (1) registrerat revisionsbolag som revisor.

§ 7 Kallelse till bolagsstämma

Kallelse till årsstämma samt kallelse till extra bolagsstämma där fråga om ändring av bolagsordningen ska behandlas, utfärdas tidigast sex (6) veckor och senast fyra (4) veckor före stämman. Kallelse till annan extra bolagsstämma ska utfärdas tidigast sex (6) veckor och senast tre (3) veckor före stämman.

Kallelse till bolagsstämma ska skickas med post till aktieägaren samt ska ske genom annonsering i Post- och Inrikes Tidningar samt på bolagets webbplats. Vid tidpunkten för kallelse ska information om att kallelse skett annonseras i [här angiven rikstäckande dagstidning t.ex. Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet eller Dagens Industri].

§ 8 Räkenskapsår

Bolagets räkenskapsår ska vara kalenderår.

§ 9 Riksdagsledamots deltagande i bolagsstämma

Om bolaget har mer än femtio (50) anställda har riksdagsledamot rätt att, efter anmälan till styrelsen, närvara vid bolagsstämma och i anslutning till denna ställa frågor. Anmälan bör vara styrelsen tillhanda en (1) vecka i förväg. Underrättelse om tid och plats för bolagsstämma ska sändas med brev till riksdagens centralkansli i anslutning till utfärdandet av kallelsen till stämman.

[§ 10 Vinstutdelning

Aktierna medför inte rätt till utdelning, utan bolagets vinst ska, i den mån den inte reserveras, användas för att främja bolagets ändamål på sätt som anges i § 3 ovan. Någon vinstutdelning från bolaget ska därför inte ske. Vid bolagets likvidation ska bolagets behållna tillgångar fördelas bland aktieägarna.]

Antagen vid bolagsstämma den [].

REGERINGSKANSLIET

X-departementet*[Avdelning]*

Enhet

Namn

Telefon

Gemensam beredning med SB/SAM, [SB/FCK] [och Fi/KSÅ] är avslutad

Koncept

(Bilaga 5 till Riktlinjer för dokumentation)

Protokoll

§

20XX-XX-XX

X20XX/XXXX

(delvis)

(årsaktens dnr)

Nominering av styrelse [och revisor] i Bolaget AB samt förslag till arvodering

Bolaget AB avser att kalla aktieägaren/na till årsstämma som äger rum den XX XX 20XX.

Med stöd av regeringens bemyndigande den XX XX 20XX beslutar statsrådet NN att följande förslag ska meddelas Bolaget AB.

Följande personer föreslås till styrelseledamöter

AA, ordförande, omval/nyval

BB, ledamot, omval/nyval

CC, ledamot, omval/nyval

DD, ledamot, omval/nyval

EE, ledamot, omval/omval

FF, ledamot, omval/nyval

Motiveringen till förslaget är följande

(Förslag till motivering vid nyval av ledamot:) Det är viktigt att styrelsens sammansättning är sådan att styrelsen alltid har kompetens som är relevant för bolaget, även när bolaget utvecklas och omvärlden förändras. Bland annat mot bakgrund av detta föreslås en/vissa förändring/ar av styrelsens profil. Styrelsen föreslås kompletteras med en ledamot som har *[ange bakgrund/profil]*. Styrelsen bedöms därefter ha för bolagets styrning relevant kompetens.

Den föreslagna styrelsen har som helhet erfarenhet av bolagsstyrning, företagsledning, affärsverksamhet inom X-branschen, förändringsarbete, affärsutveckling-, marknads- och tillväxtfrågor, operativ erfarenhet från X-marknaden *[ange för styrelsen relevanta kompetenser]*, samt har hög finansiell kompetens.

(Förslag till motivering vid omval av styrelsen:) Styrelsen bedöms i sin nuvarande sammansättning ha för bolagets styrning relevant kompetens, varför ägaren föreslår omval av samtliga bolagsstämmovalda ledamöter.

Styrelsen har som helhet erfarenhet av bolagsstyrning, företagsledning, affärsverksamhet inom X-branschen, förändringsarbete, affärsutveckling-, marknads- och tillväxtfrågor, operativ erfarenhet från X-marknaden [*ange för styrelsen relevanta kompetenser*], samt har hög finansiell kompetens.

Arvode

Arvode till styrelsen föreslås per år utgå enligt följande:

Styrelsens ordförande:	X kronor
Styrelseledamot:	X kronor

Arvode utgår inte till styrelseledamot som är anställd i Regeringskansliet eller till arbetstagarrepresentanter.

[Enligt punkten 2.7.9 i statens ägarpolicy kan arvode i undantagsfall utgå till anställd i Regeringskansliet efter särskilt beslut på bolagsstämma. Inför ett sådant beslut ska ett beslutsunderlag beredas inom Regeringskansliet. Beslutsunderlaget och nomineringsbeslutet ska beredas gemensamt med Fi/KSÄ och Regeringskansliets personaldirektör, SB/FCK.]

Arvode för revisorns arbete föreslås utgå enligt godkänd räkning.

Alt 1: Inga utskott finns inrättade.

Alt 2: Inget utskottsarvode utgår.

Alt 3: Utskottsarvodering föreslås per år utgå enligt följande:

X-utskottets ordförande:	X kronor
X-utskottsledamot:	X kronor

Arvode utgår inte till utskottsledamot som är anställd i Regeringskansliet eller till arbetstagarrepresentanter.

[Enligt punkten 2.7.9 i statens ägarpolicy kan arvode i undantagsfall utgå till anställd i Regeringskansliet efter särskilt beslut på bolagsstämma. Inför ett sådant beslut ska ett beslutsunderlag beredas inom Regeringskansliet. Beslutsunderlaget och nomineringsbeslutet ska beredas gemensamt med Fi/KSÄ och Regeringskansliets personaldirektör, SB/FCK.]

Revisor

(Om val krävs vid denna årsstämma)

Till revisor föreslås det registrerade revisionsbolaget XXX för en period om ett år intill utgången av årsstämman 20XX.

Revisionsbolaget meddelar på stämman vem som har utsetts som huvudansvarig.

(Om val inte krävs vid denna årsstämma)

Till revisor valdes vid årsstämman 20XX det registrerade revisionsbolaget XXX för en period om fyra år *(alt tre år om det är andra perioden)* intill utgången av årsstämman 20XX.

Revisionsbolaget meddelar på stämman vem som har utsetts som huvudansvarig.

Ordförande vid stämma

AA föreslås till ordförande vid stämman.

Utdrag till

Bolaget AB

REGERINGSKANSLIET

Koncept

(Bilaga 6 till Riktlinjer för dokumentation)

Protokoll

§

20XX-XX-XX

X20XX/XXXX (delvis)
(årsaktens dnr)**X-departementet**

[Avdelning]

Enhet

Namn

Telefon

Gemensam beredning med XX och YY är avslutad

Förordnande att företräda och utöva rösträtt för staten som aktieägare i Bolaget AB

(2 bilagor)

Bolaget AB har den XX XX 20XX kallat aktieägaren/na till årsstämma den XX XX 20XX.

Med stöd av regeringens bemyndigande den XX XX 20XX utser statsrådet NN,

AA eller, om han/hon har förhinder, BB

att på stämman den XX XX 20XX, i enlighet med bilagda instruktion, företräda och utöva rösträtt för staten som aktieägare i Bolaget AB, *bilaga 1*.

Särskild fullmakt ska utfärdas för AA och BB, *bilaga 2*.

Utdrag till

Bolaget AB

AA

BB

REGERINGSKANSLIET

(Bilaga 7 till Riktlinjer för
dokumentation)

Bilaga 1 till beslut 20XX-XX-XX i ärende
X20XX/XXXX (delvis)
(årsaktens dnr)

X-departementet

[Avdelning]
Enhet
Namn
Telefon

Instruktion inför årsstämma i Bolaget AB 20XX

(1 bilaga)

Bolaget AB har kallat aktieägaren/na till årsstämma den XX XX 20XX. Med stöd av regeringens bemyndigande den XX XX 20XX har statsrådet NN utsett AA eller, om han/hon har förhinder, BB att på stämman den XX XX 20XX företräda och utöva rösträtt för staten som aktieägare i Bolaget AB.

Inför stämman har följande instruktion givits till AA eller, om han/hon har förhinder, BB. Instruktionen följer i kallelsen föreslagen dagordning, se *bilaga A*.

1. Stämmans öppnande

Ingen åtgärd.

2. Val av ordförande vid stämman

Att rösta för att välja den under dagordningens punkt XX i kallelsen angivna personen till ordförande vid stämman, eller att föreslå och/eller rösta för eller emot någon annan person till ordförande vid stämman, se *bilaga A*.

3. Upprättande och godkännande av röstlängd

(Delägt bolag)

Att rösta för eller emot att godkänna röstlängden.

(Staten ensam aktieägare)

Svenska staten är ensam aktieägare representerande samtliga aktier och röster i bolaget, vilket godkänns att gälla som röstlängd.

4. Stämmans ordförande utser protokollförare

Ingen åtgärd.

5. Val av en eller två justerare

Att föreslå och/eller rösta för eller emot någon eller några att justera stämmans protokoll.

6. Godkännande av dagordningen

Att rösta för att godkänna i kallelsen föreslagen dagordning eller att föreslå förändringar till dagordningen och/eller rösta för eller emot att godkänna eventuella föreslagna förändringar till dagordningen, se *bilaga A*.

7. Beslut om närvarorätt för utomstående

Att rösta för att godkänna och/eller rösta för eller emot utomståendes närvaro [och att stämman direktsänds över Internet].

8. Fråga om stämman blivit behörigen sammankallad

Kallelse anses utfärdad den dagen då samtliga kallelseåtgärder vidtagits, dvs. den senare dagen av den dag brev avsänts från bolaget med posten eller kallelse införts i tidning.

(Delägt bolag)

Kallelse har utfärdats den XX XX 20XX, dvs. [anges med antal i bokstäver] veckor och [anges med bokstäver] dagar före årsstämman. Vidare har underrättelse tillställts riksdagens centralkansli inom i bolagsordningen föreskriven tid.

Att rösta för eller emot att stämman har blivit behörigen sammankallad.

(Staten ensam aktieägare)

Kallelse har utfärdats den XX XX 20XX, dvs. [anges med antal i bokstäver] veckor och [anges med antal i bokstäver] dagar före årsstämman. Därmed är stämman behörigen sammankallad. Vidare har underrättelse tillställts riksdagens centralkansli inom i bolagsordningen föreskriven tid.

Att rösta för att stämman har blivit behörigen sammankallad.

9. Framläggande av

- a) årsredovisning och revisionsberättelse
- b) [bolagsstyrningsrapport]
- c) hållbarhetsredovisningen
- d) [koncernredovisningen och koncernrevisionsberättelsen]
- e) [revisorernas granskningsintyg enligt 7 § lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m.]

Att rösta för att framläggande skett.

10. Redogörelse för det gångna årets arbete

- a) anförande av styrelsens ordförande
- b) anförande av verkställande direktören
- c) anförande av bolagets revisor

Ingen åtgärd.

11. Beslut om

- a) fastställelse av resultaträkningen och balansräkningen [samt koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen]

Årsredovisningen har översiktligt gått igenom av [bolagsförvaltande departement/avdelning]. Revisorerna har avgivit en ren revisionsberättelse. Därutöver har inte funnits anledning att resa invändningar mot denna bedömning eller ha andra synpunkter i denna fråga, varför förslaget kan godkännas.

Att rösta för att fastställa resultaträkningen och balansräkningen [samt koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen].

- b) dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen

Att rösta för att godkänna förslag under dagordningens punkt XX i kallelsen, se *bilaga A*.

(Om bolaget är ett avstämningsbolag används i tillägg följande skrivning)
Att rösta för att fastställa avstämningsdagen till den under dagordningens punkt XX i kallelsen föreslagna eller sådan annan dag som kan komma att föreslås, se *bilaga A*.

- c) ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och den verkställande direktören

Revisorerna har avgivit en ren revisionsberättelse och tillstyrkt att styrelseledamöterna och den verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet. Då inga omständigheter som föranleder en annan bedömning har kommit fram, kan ansvarsfrihet beviljas.

Att rösta för att bevilja ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och den verkställande direktören.

12. Redovisning av ersättningar och tillämpningen av tidigare beslutade riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare

- a) muntlig redogörelse av styrelsens ordförande om de ledande befattningshavarnas ersättningar i Bolaget AB med dotterföretag

Ingen åtgärd.

- b) styrelsens redovisning om tidigare riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare i Bolaget AB med dotterföretag har följts eller inte och skälen för eventuella avvikelser

Ingen åtgärd.

- c) framläggande av revisors yttrande enligt 8 kap. 54 § aktiebolagslagen (2005:551)

Ingen åtgärd.

13. Beslut om styrelsens förslag till riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare

Att rösta för att godkänna de under dagordningens punkt XX i kallelsen föreslagna riktlinjerna för ersättning och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare, vilka är förenliga med Riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i företag med statligt ägande (2009), se *bilaga A*.

14. [Beslut om ändring av bolagsordningen

Att rösta för att godkänna under dagordningens punkt XX i kallelsen angivet förslag, se *bilaga A*.]

15. Redogörelse för [aktieägarens/aktieägarnas] förslag till beslut om arvoden, styrelseledamöter, styrelseordförande och revisor

Att presentera och motivera ägarens förslag till beslut om arvoden, styrelseledamöter, styrelseordförande och revisor.

16. Beslut om arvoden till stämموvalda styrelseledamöter [, utskottsledamöter] och revisorer

Att rösta för att godkänna under dagordningens punkt XX i kallelsen angivet förslag, se *bilaga A*.

(Om förslag saknas i kallelsen används i stället följande skrivning)

Att rösta för att godkänna följande förslag:

Arvode till styrelsen föreslås per år utgå enligt följande:

Styrelsens ordförande:	X kronor
Styrelseledamot:	X kronor

Arvode utgår inte till styrelseledamot som är anställd i Regeringskansliet eller till arbetstagarrepresentanter.

[Enligt punkten 2.7.9 i statens ägarpolicy kan arvode i undantagsfall utgå till anställd i Regeringskansliet efter särskilt beslut på bolagsstämma. Inför ett sådant beslut ska ett beslutsunderlag beredas inom Regeringskansliet. Beslutsunderlaget och nomineringsbeslutet ska beredas gemensamt med Fi/KSÄ och Regeringskansliets personaldirektör, SB/FCK.]

Alt 1: Inga utskott finns inrättade.

Alt 2: Inget utskottsarvode utgår.

Alt 3: Utskottsarvodering föreslås per år utgå enligt följande:

X-utskottets ordförande: X kronor
X-utskottsledamot: X kronor

Arvode utgår inte till utskottsledamot som är anställd i Regeringskansliet eller till arbetstagarrepresentanter.

[Enligt punkten 2.7.9 i statens ägarpolicy kan arvode i undantagsfall utgå till anställd i Regeringskansliet efter särskilt beslut på bolagsstämma. Inför ett sådant beslut ska ett beslutsunderlag beredas inom Regeringskansliet. Beslutsunderlaget och nomineringsbeslutet ska beredas gemensamt med Fi/KSÄ och Regeringskansliets personaldirektör, SB/FCK.]

Arvode för revisorns arbete föreslås utgå enligt godkänd räkning.

Att meddela att ägaren önskar att det i bolagsstämmoprotokollet upplyses om att styrelsearvode kan utbetalas som lön, alternativt under vissa förutsättningar, faktureras inom ramen för näringsverksamhet bedriven i styrelseledamots enskilda firma med F-skattsedel eller bolag. Styrelse- och utskottsarvode till styrelseledamot utgår, i den mån uppdraget utförs genom styrelseledamots enskilda firma eller bolag, med tillägg för ett belopp motsvarande de sociala avgifter som Bolaget AB därmed inte har att erlägga. Avtal med styrelseledamots enskilda firma med F-skattsedel eller bolag om fakturering av styrelse- och utskottsarvode ska vara kostnadsneutralt för Bolaget AB.

17. Beslut om antalet styrelseledamöter

Att rösta för att välja [anges med antal i bokstäver] styrelseledamöter och inga suppleanter.

18. Val av styrelseledamöter och styrelseordförande

Att rösta för att de styrelseledamöter som framgår av dagordningens punkt XX i kallelsen utses till styrelseledamöter i Bolaget AB intill utgången av nästa årsstämma, se *bilaga A*.

(Om förslag saknas i kallelsen används i stället följande skrivning)

Att rösta för att följande personer utses till styrelseledamöter i Bolaget AB intill utgången av nästa årsstämma.

AA, ordförande, omval/nyval

BB, ledamot, omval/nyval

CC osv

Att rösta för att styrelseledamoten XX utses till styrelseordförande i Bolaget AB intill utgången av nästa årsstämma.

19. Val av revisor

(Om val krävs vid denna årsstämma)

Att rösta för att godkänna under dagordningens punkt XX i kallelsen angivet förslag, se *bilaga A*.

(Om val krävs vid denna årsstämma, men nominering av revisor inte finns i kallelsen)

Att rösta för att det registrerade revisionsbolaget XXX väljs för en period om ett år intill utgången av årsstämman 20XX. Revisionsbolaget meddelar på stämman vem som har utsetts som huvudansvarig.

(Om val inte krävs vid denna årsstämma)

Till revisor valdes vid årsstämman 20XX det registrerade revisionsbolaget XXX, för en period om fyra år (*alt tre år om det är andra perioden*) intill utgången av årsstämman 20XX. Revisionsbolaget meddelar på stämman vem som har utsetts som huvudansvarig.

20. [Beslut om nya/förändrade ekonomiska mål

Att rösta för att godkänna under dagordningens punkt XX i kallelsen föreslagna ekonomiska mål, se *bilaga A*.]

21. [Beslut om ägaranvisning

Att rösta för att godkänna under dagordningens punkt XX i kallelsen angivet förslag, se *bilaga A*.]

22. Övrigt

Att överlämna skriften Statens ägarpolicy och riktlinjer för företag med statligt ägande samt bilaga 12 till Riktlinjer för dokumentation; Rapportering till Kammarkollegiet samt instruktion för inbetalning av utdelning.

Att framföra ägarens tack till styrelsen, företagsledningen och personalen för väl genomfört arbete under verksamhetsåret.

23. Stämmans avslutande

Ingen åtgärd.

REGERINGSKANSLIET

(Bilaga 8 till Riktlinjer för
dokumentation)

Bilaga 2 till beslut 20XX-XX-X
i ärende X20XX/XXXX (delvis
årsaktens dnr)

X-departementet
Statsrådet NN

20XX-XX-XX

Fullmakt

Med stöd av regeringens bemyndigande den XX XX 20XX utser jag AA eller, om han/hon har förhinder, BB att på stämman den XX XX 20XX i Bolaget AB företräda och utöva rösträtt för staten som aktieägare i bolaget.

NN

Statsrådet NN:s egenhändiga namnteckning bevittnas:

XX

XX

ÄGARANVISNING FÖR [BOLAGET AB, org. nr. XXXXXX-XXXX]

§ 1 Bolagets uppdrag

Bolaget ska:

- a) ansvara för [];
- b) förvalta []; och
- c) tillse att [].

Etc....

§ 2 Finansiering och redovisning

[]

§ 3 Giltighet

Denna ägaranvisning [ersätter den ägaranvisning som antogs på stämma i bolaget den []]. Ägaranvisningen gäller till [dess bolagsstämma meddelar annat/och med den []].

Antagen vid bolagsstämma den [].

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

(Bilaga 10 till Riktlinjer för dokumentation)

20XX-XX-XX

Ärende X20XX/XXXX
(årsaktens dnr)

X-departementet

[Avdelning]

Enhet

Namn

Telefon

PM sakfrågor inför årsstämma i Bolaget AB 20XX**1. Styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust**

[Förklarande text: Vid avvikelser från utdelningspolicy ska gemensam beredning med Fi/BA ske, vilken ska dokumenteras i denna PM sakfrågor. Vidare ska ägarens ställningstagande till föreslagen avvikelse anges här.]

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras på följande sätt:

- till aktieägaren[/na] utdelas kronor []
- överföres till ny räkning kronor []

Den föreslagna utdelningen motsvarar X procent av årets resultat och är i [enlighet/inte i enlighet] med bolagets utdelningspolicy.

[alternativt]

Styrelsen föreslår att ingen utdelning utgår för räkenskapsåret.

2. Styrelsens förslag till riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare

[Förklarande text: Vid avvikelser från regeringens riktlinjer ska gemensam beredning med Fi/BA och SB/SAM ske, vilken ska dokumenteras i denna PM sakfrågor. Vidare ska ägarens motivering till dess ställningstagande till föreslagen avvikelse anges här.]

Bolagsstämman beslutade den [april] [20XX] att fastställa styrelsens förslag till riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare. Styrelsen föreslår att årsstämman beslutar om att fastställa styrelsens förslag till oförändrade riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare. Styrelsens förslag till riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare överensstämmer med regeringens riktlinjer

för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i bolag med statligt ägande beslutade den 20 april 2009.

3. Ekonomiska mål

[Förklarande text: Vid förändrade eller nya ekonomiska mål ska gemensam beredning med Fi/BA ske, vilken ska dokumenteras i denna PM sakfrågor. Uppgift om att gemensam beredning skett ska även lämnas i förordnandebeslutet (i enlighet med mall för konceptet).

Om inte förändrade/nya ekonomiska mål föreslås ska inte någon punkt om ekonomiska mål tas med på dagordningen i kallelsen. I sådant fall anges i stället i denna PM sakfrågor bolagets befintliga ekonomiska mål och när dessa beslutades av stämman.]

[Det föreslås att följande ekonomiska mål fastställs för [moder]bolaget:]

4. Övrigt

[Förklarande text: Kan exempelvis vara fråga om ändring av bolagsordning och/eller beslut om ägaranvisning. Observera att bolagsordningsändringar kan kräva gemensam beredning med SB/SAM, Fi/BA, och eventuellt annat departement och ägaranvisningar kan kräva gemensam beredning med Fi/KSÄ och eventuellt annat departement, vilken ska dokumenteras i denna PM sakfrågor. Uppgift om att gemensam beredning skett ska även lämnas i förordnandebeslutet (i enlighet med mall för konceptet).

[Styrelsen föreslår att bolagsordningen ändras. Ändringarna innebär i huvudsak [].]

[Ägaren föreslår att ägaranvisning beslutas enligt Bilaga 1.]

5. Ägarens representant på årsstämman

II eller, om han/hon har förhinder, JJ föreslås att på årsstämman företräda och utöva rösträtt för staten som aktieägare i bolaget.

(Bilaga 11 till
Riktlinjer för dokumentation)

Svenska staten
X-departementet
Enheten XX
XXX XX STOCKHOLM

[Riksdagens centralkansli
100 12 STOCKHOLM]

Kallelse till årsstämma i Bolaget AB 20XX

Härmed kallas till årsstämma i Bolaget AB, [*organisationsnummer*].

Tid: XX den XX april 20XX, kl. XX

Plats: XX

Rätt att delta och närvara samt anmälan

Aktieägare

Den som på dagen för bolagsstämman är införd som aktieägare i aktieboken har rätt att delta i bolagsstämman.

[Riksdagsledamot

Riksdagsledamot har rätt att, efter anmälan till styrelsen, närvara vid bolagsstämma och i anslutning till denna ställa frågor till bolaget.]

Allmänheten

Stämman är öppen för allmänheten. [I anslutning till årsstämman anordnas en frågestund/ett seminarium där allmänheten bereds möjlighet att ställa frågor till bolagsledningen.]

Anmälan

Anmälan om närvaro för riksdagsledamot respektive allmänhet görs till [Bolaget AB, *Koncernstab Juridik, adress, etc.*] och bör vara styrelsen tillhanda senast en vecka före stämman.

Förslag till dagordning

1. Stämmans öppnande
2. Val av ordförande vid stämman
3. Upprättande och godkännande av röstlängd
4. Stämmans ordförande utser protokollförare
5. Val av en eller två justerare
6. Godkännande av dagordningen

7. Beslut om närvarorätt för utomstående
8. Fråga om stämman blivit behörigen sammankallad
9. Framläggande av
 - a) årsredovisning och revisionsberättelse,
 - b) [bolagsstyrningsrapport],
 - c) hållbarhetsredovisningen,
 - d) [koncernredovisningen och koncernrevisionsberättelsen] och
 - e) [revisorernas granskningsrapport enligt 7 § lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m.]
10. Redogörelse för det gångna årets arbete
 - a) anförande av styrelsens ordförande,
 - b) anförande av verkställande direktören, och
 - c) anförande av bolagets revisor
11. Beslut om
 - a) fastställelse av resultaträkningen och balansräkningen [samt koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen],
 - b) dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen, och
 - c) ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och den verkställande direktören
12. Redovisning av ersättningar och tillämpningen av tidigare beslutade riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare
 - a) muntlig redogörelse av styrelsens ordförande om de ledande befattningshavarnas ersättningar i Bolaget AB med dotterföretag,
 - b) styrelsens redovisning om tidigare riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare i Bolaget AB med dotterföretag har följts eller inte och skälen för eventuella avvikelser, samt
 - c) framläggande av revisors yttrande enligt 8 kap. 54 § aktiebolagslagen (2005:551)
13. Beslut om styrelsens förslag till riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare
14. [Beslut om ändring av bolagsordningen]
15. Redogörelse för [aktieägarens/aktieägarnas] förslag till beslut om arvoden, styrelseledamöter, styrelseordförande och revisor
16. Beslut om arvoden till stämموالدا styrelseledamöter [, utskottsledamöter] och revisorer
17. Beslut om antalet styrelseledamöter

18. Val av styrelseledamöter och styrelseordförande
19. Val av revisor
20. [Beslut om nya/förändrade ekonomiska mål]
21. [Beslut om ägaranvisning]
22. Övrigt
23. Stämmans avslutande

Förslag till beslut

2. Val av ordförande vid stämman

Aktieägaren föreslår att styrelsens ordförande AA väljs till ordförande vid stämman.

11b). Beslut om dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen

Till årsstämmans förfogande står balanserade vinstmedel inklusive årets resultat om sammanlagt XX kronor. Styrelsen och verkställande direktören föreslår att vinstmedlen disponeras på följande sätt.

- till aktieägaren/[na] utdelas kronor XX
- överförs till ny räkning kronor XX

Förslaget till utdelning motsvarar utdelning med XX kronor per aktie. Utdelningen är planerad att utbetalas den [senast två veckor efter årsstämman enligt Statens ägarpolicy]. Styrelsen har lämnat yttrande enligt 18 kap. 4 § aktiebolagslagen (2005:551) om förslaget till utdelning.

alternativt

Styrelsen föreslår att ingen utdelning utgår för räkenskapsåret och att årets resultat och det balanserade resultatet, tillsammans XX kronor, överförs till ny räkning.

13. Beslut om styrelsens förslag till riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare

Bolagsstämman beslutade den XX [april] 20XX att fastställa styrelsens förslag till riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare. Styrelsen föreslår att årsstämman 20XX beslutar om att fastställa styrelsens förslag till oförändrade riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare. Styrelsens förslag till riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare överensstämmer med regeringens riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i bolag med statligt ägande beslutade den 20 april 2009.

Se bilaga 1 för styrelsens fullständiga förslag till riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare.

14. Beslut om ändring av bolagsordningen

[Ägaren/styrelsen] föreslår att bolagsordningen ändras. Ändringarna innebär i huvudsak []].

Se bilaga 2 för [ägarens/styrelsens] fullständiga förslag till ändring av bolagsordningen.]

16. Arvoden

Aktieägaren föreslår att arvode till styrelseledamöterna för tiden intill utgången av nästa årsstämma ska utgå med XX kronor till styrelsens ordförande och med XX kronor till övriga av årsstämman valda ledamöter.

Aktieägaren föreslår vidare att för arbete inom [utskottet] ska arvode om XX kronor utgå till utskottets ordförande och XX kronor till ledamot.

Arvode utgår inte till arbetstagarrepresentanter och anställda i Regeringskansliet.

Arvode för revisorns arbete föreslås utgå enligt godkänd räkning.

17. Antalet styrelseledamöter

Aktieägaren föreslår att antalet stämموvalda styrelseledamöter ska uppgå till XX.

18. Styrelseledamöter och styrelseordförande

Aktieägaren föreslår [omval/nyval] av BB.

Aktieägaren föreslår att CC ska väljas till ordförande i styrelsen.

19. Revisor

Aktieägaren föreslår [omval/nyval] av det registrerade revisionsbolaget DD.

Revisionsbolaget meddelar på stämman vem som har utsetts som huvudansvarig.

[20. Beslut om nya/förändrade ekonomiska mål

[Styrelsen föreslår att [].]

[21. Beslut om ägaranvisning

[Ägaren föreslår att ägaranvisning beslutas enligt bilaga 3.]

Övrig information

Års- och hållbarhetsredovisning, revisionsberättelse och revisorns yttrande enligt 8 kap. 54 § aktiebolagslagen [liksom bolagsstyrningsrapport med därtill hörande revisorsyttrande] [samt revisorernas granskningsrapport enligt 7 § lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m.] hålls tillgängliga hos bolaget, [adress], från och med den [senast tre veckor innan årsstämman]. Handlingarna är även från och med samma datum tillgängliga på bolagets webbplats www.[].se. Tryckt årsredovisning kommer att finnas tillgänglig på årsstämman. Denna kallelse och fullständiga förslag till beslut hålls tillgängliga på bolagets webbplats www.[].se.

[Ort] den [datum]

[Notera att datum måste anges; kallelse anses utfärdad den dagen då samtliga kallelseåtgärder vidtagits, det vill säga den senare dagen av den dag brev avsänts från bolaget med posten eller kallelse införts i tidning.]

Bolaget AB

STYRELSEN

Bilaga 1

Styrelsens förslag till riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare

[]

Bilaga 2

Styrelsens förslag till ny bolagsordning

[]

Bilaga 3

Ägarens förslag till ägaranvisning

[]

2

3) Information beträffande kommande aktieutdelningar, nyemissioner, fusioner och liknande ekonomiska händelser i onoterade statligt ägda bolag aviseras till Kammarkollegiet omgående efter beslut. Avisering avseende kommande aktieutdelning ska vara Kammarkollegiet tillhanda senast fem dagar innan transaktionen. Aviseringen ska innehålla belopp per aktie, totalbelopp och likviddatum. Avisering kan göras via e-post ovan.

4) Utdelningar betalas till Riksgälden som sätter in medlen på Kammarkollegiets underkonto på statens centralkonto i Riksbanken:

Betalningsinstruktion för onoterade bolag:

Inbetalning ska ske till statens centralkonto (SCR)
 Överföring ska ske via Swift till Riksgäldskontorets BIC-kod
 SNDOSESS,
 IBAN nr SE39 9890 0000 0000 0807 0104
 Textreferens: *F.r. Kammarkollegiet, **kontonr 070011** Utdelning från
 XXXXX AB*

Vänligen notera att det oftast krävs manuell hantering hos aktuell bank för att hantera ovanstående.

Enligt Statens ägarpolicy och riktlinjer för företag med statligt ägande ska utdelningen utbetalas senast två veckor efter årsstämman. Det kan av protokollet från årsstämman framgå ett senaste datum inom denna tid som utbetalningen ska ske.

Kammarkollegiet sänder skriftlig bekräftelse till respektive bolag efter att utdelningen tagits emot.

REGERINGSKANSLIET

(Bilaga 12 till Riktlinjer för
dokumentation)

Finansdepartementet

Rapportering till Kammarkollegiet och instruktion för inbetalning av utdelningar

Kammarkollegiet ansvarar enligt 5 § förordningen (2007:824) med instruktion för Kammarkollegiet för statens aktier och andelar i bolag som förvaltas av Regeringskansliet vad gäller förvaring av aktiebrev, bevakning och redovisning av utdelningar, köp, försäljningar, aktieägartillskott och andra ekonomiska händelser. Nedanstående handlingar sänds snarast, dock senast inom en månad efter fastställandet alternativt senast en månad efter datum för registrerad ändring, till:

Kammarkollegiet
Avdelning för kapitalförvaltning
Box 2218
103 15 Stockholm
Växel: 08-700 08 00
registratur@kammarkollegiet.se

1) Samtliga bolag med statligt ägande lämnar följande dokument till Kammarkollegiet efter varje ändring:

- Aktiebok, kopia
- Bolagsordning, kopia
- Registreringsbevis, kopia

2) Bolag med statligt ägande **som inte publicerar kvartalsrapporter på officiell hemsida** lämnar följande rapporter och dokument till Kammarkollegiet:

- Kvartalsvis delårsrapporter (balans och resultaträkning samt specifikation över förändring i eget kapital)
- Bokslutskommuniké
- Årsredovisning

Koncept (Bilaga 13 till Riktlinjer för dokumentation)
Protokoll §
20XX-XX-XX Fi20XX/XXX
(delvis)

Finansdepartementet

Avdelning
Enhet
Namn
Telefon

Gemensam beredning med Fi/BA är avslutad

lanspråktagande av medel från anslaget 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag inom utgiftsområde 24 Näringsliv

(1 bilaga, [Kommentar: dvs. uppdragsbeskrivning i separat handling eller i avropsblankett] om hemlig, förvaras den i akten)

Regeringen har i regleringsbrev för budgetåret 201X avseende det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda ramanslaget 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag angett att anslaget disponeras av Regeringskansliet genom Finansdepartementet. Regeringskansliet har den 17 januari 2014 bl.a. beslutat att rätten att disponera anslagsposterna 2 Genomlysning av statligt ägda företag samt 3 Omstrukturering och kostnader för försäljning m.m., och i förekommande fall anslagskrediter, ska utövas av chefen för Finansdepartementet. Chefen för Finansdepartementet, statsrådet Borg, har den 17 januari 2014 överlåtit beslutanderätten till statsrådet Norman.

Regeringskansliet beslutar att genom avrop av ramavtal [RAMAVTALSNUMMER] anlita [FIRMANAMN RÅDGIVARE] för att biträda Finansdepartementet med rådgivning i vissa frågor som avser ett statligt ägt bolag. Uppdragets innebörd framgår av bilagan [Kommentar: om informationen inte är hemlig går det bra att skriva några rader här].

Kostnaderna för uppdraget, högst [BELOPP] kronor exklusive moms, ska belasta anslaget 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag [anslagsposten 2 Genomlysning av statligt ägda företag alternativt 3 Omstrukturering och kostnader för försäljning m.m.]

Regeringskansliet uppdrar åt chefen för enheten för XX eller den han/hon sätter i sitt ställe, att dels teckna avtal i enlighet med detta beslut, dels attestera räkningar med anledning av uppdraget.

Beslutet har fattats av statsrådet Norman.

Utdrag till

[FIRMANAMN RÅDGIVAREN MED REF TILL ANSVARIG
RÅDGIVARE]

Statsrådsberedningen, SAM och REV

Finansdepartementet, BA, KSÄ, RS och SSA

Regeringskansliets förvaltningsavdelning, EKOL

Koncept	(Bilaga 14 till Riktlinjer för dokumentation)
Protokoll	§
20XX-XX-XX	Fi20XX/XXXX

Finansdepartementet

Avdelning
Enhet
Namn
Telefon

Gemensam beredning med FI/BA är avslutad

Regeringskansliets disposition av medel under anslaget 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Regeringen har i olika regleringsbrev för budgetåret 201X tilldelat Regeringskansliet rätten att disponera anslag/anslagsposter på statsbudgeten och i förekommande fall anslagskredit.

Regeringskansliet har den 17 januari 2014 beslutat att rätten att disponera de aktuella anslagen/anslagsposterna ska utövas av cheferna för angivna departement. Chefen för ett departement får överlåta sin beslutanderätt till ett annat statsråd eller till tjänsteman i Regeringskansliet. Om beslutanderätten har överlåtit till ett annat statsråd får denna i sin tur överlåta rätten vidare till ett statsråd eller till en tjänsteman i Regeringskansliet.

Enligt beslutet disponerar chefen för Finansdepartementet bl.a. anslaget 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag. Chefen för Finansdepartementet, statsrådet Borg, har den 17 januari 2014 överlåtit beslutanderätten till statsrådet Norman för bl.a. anslagsposten 3 Omstrukturering och kostnader för försäljning m.m.

Statsrådet Norman överlåter beslutanderätten till statsrådet [NN], ifråga om [BELOPP] kr från anslaget 1:18 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m. anslagsposten 3 Omstrukturering och kostnader för försäljning m.m.

Utdrag till

Statsrådsberedningen, SAM och REV
Finansdepartementet, BA, KSÄ, RS och SSA
X-departementet, [NAMN ENHET]
Regeringskansliets förvaltningsavdelning, EKOL

REGERINGSKANSLIET

Koncept

(Bilaga 15 till Riktlinjer för dokumentation)

Protokoll

20XX-XX-XX

X20XX/XXXX

(delvis)

X-departementet

Enhet

Namn

Telefon

Gemensam beredning med Fi/BA och Fi/KSÅ är avslutad

lanspråktagande av medel från anslaget 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag inom utgiftsområde 24 Näringsliv

(1 bilaga, (Kommentar: dvs. uppdragsbeskrivningen i separat handling eller i avropsblanketten) om hemlig förvaras den i akten)

Statsrådet Norman har den [DAG MÅNAD] 201X överlåtit beslutanderätten i fråga om [BELOPP] kronor från anslaget 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag anslagsposten 3 Omstrukturering och kostnader för försäljning m.m. till statsrådet [NN].

Regeringskansliet beslutar att genom avrop från ramavtal [RAMAVTALSNUMMER] anlita [FIRMANAMN RÅDGIVARE] för att biträda [DEPARTEMENTSNAMN] med rådgivning i vissa frågor som avser ett statligt ägt bolag. Uppdragets innebörd framgår av *bilagan* [Kommentar: om informationen inte är hemlig går det bra att skriva några rader här].

Kostnaderna för uppdraget, högst [BELOPP] kronor exklusive moms, ska belasta anslaget 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag, anslagsposten 3 Omstrukturering och kostnader för försäljning m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv.

Regeringskansliet uppdrar åt chefen för [ENHETSNAMN], eller den han/hon sätter i sitt ställe, att dels teckna avtal i enlighet med detta beslut, dels attestera räkningar med anledning av uppdraget.

Beslutet har fattats av statsrådet [NN].

Utdrag till

[FIRMANAMN RÅDGIVAREN MED REF TILL ANSVARIG
RÅDGIVARE]

Statsrådsberedningen, SAM och REV

Finansdepartementet, BA, KSÄ, RS och SSA

[X-departementet, NAMN/ENHET]

[ENHETENS BUDGETSAMORDNARE]

Regeringskansliets förvaltningsavdelning, EKOL

REGERINGSKANSLIET

Promemoria*(Bilaga 16 till Riktlinjer för dokumentation)*

20XX-XX-XX

Ärende X20XX/XXXX
(årsaktens dnr)**X-departementet***[Avdelning]**Enhet**Namn**Telefon***Promemoria angående revisorsval i Bolaget AB 20XX**

Sammanfattning

[Slutgiltigt förslag till revisionsbolag.]

Bakgrund och motiv till val

[Motivering till beslut om upphandling av ny revisor och eventuell info om process som genererade beslut om upphandling av ny revisor.]

[Motivering till beslut om omval av befintlig revisor och eventuell info om process som genererade beslut om omval av befintlig revisor.]

Process och urval [endast relevant vid upphandling av ny revisor]

[Beskrivning av bolagets upphandlingsprocess; uppstartsfas, anbudsförfarande och utvärderingsfas. Inklusivt till exempel:

- Deltagare från bolagets sida
- Firmor som bjudits in att lämna offerter
- Bolagets hantering av eventuella frågorundor
- Första urval av firmor
- Slutpresentationer (deltagare och upplägg)
- Slutgiltigt urval och motiv till urval (pris och kvalitet)
- Process mellan ägare och bolaget för slutgiltigt beslut]

Utvärderingskriterier [endast relevant vid upphandling av ny revisor]

[Inkludera utvärderingsmodell och eventuell poängsättning som legat till grund för urval av leverantörer. *Se exempel på möjlig matris nedan. Det viktiga är att ange enligt vilka kriterier utvärderingen har skett, samt den totala poängen.*]

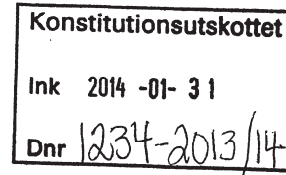
Kriterium:	Firma A	Firma B	Firma C	Firma D
...				
...				
...				
Summa				
Arvode /år (tusental, kr)				

Bilaga A3.5.1

ANDERS YGEMAN
Riksdagsledamot (S)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2014-01-31

Begäran om granskning av regeringens kontakter med Trafikverket angående genomförandet av järnvägsunderhåll.

Det finns allvarliga problem med säkerheten på den svenska järnvägen. Flera svåra incidenter har inträffat på kort tid. Ett flertal rapporter har pekat på brister eftersatt järnvägsunderhåll. Regeringen har under flera fått höjda anslag från Riksdagen för att se till att Trafikverket förstärker järnvägsunderhållet.

Men arbetet försvåras av att regeringen genomfört stora strukturförändringar i hur järnvägsunderhållet bedrivs.

”Under 2011 fastställde Trafikverket en beställar- och upphandlingsstrategi. Där framgår att målet för beställarrollen är att få mer nytta för pengarna genom ökad produktivitet, innovationsgrad och konkurrens i anläggningsbranschen. Arbetet innebär att Trafikverket som beställare ska skapa förutsättningar för ökad innovation och produktivitet. Trafikverket ska fokusera på anläggningarnas funktionalitet och egenskaper.”¹

Riksrevisionen har i sin granskning konstaterat att ”Regeringen vid den successiva omregleringen inte gjorde en tillräckligt ingående analys av nödvändiga förutsättningar för punktlighet på järnvägen”. Vidare anför riksrevisionen att ”Regeringen inte tillräckligt har ställt upp tydliga krav på en löpande återrapportering från Trafikverket och Transportstyrelsen”.

Den 27 september 2013 varslade det stora järnvägsunderhållsföretaget Infranord 400 personer om uppsägning på grund av bland annat vikande volymer. Då hade Infranord redan varslat 190 personer tio månader tidigare, i december 2012. Utöver varslen på Infranord har även ett antal mindre aktörer under fjolåret varslat omkring 150 personer under 2013. Det innebär att sedan december 2012, eller under tretton månader, har över 700 personer varslats inom järnvägsunderhållsbranschen.

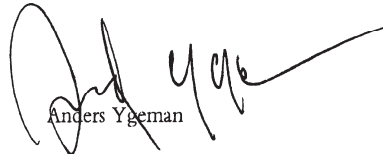
Det paradoxala inträffar då att samtidigt som underhållsbehovet ökar och extra pengar skjutits till varslas personalen som ska utföra underhållet. Det är uppenbart att det finns ett styrningsproblem från regeringens sida. Införandet av beställare och utförarmodellen hos Trafikverket verkar inte ha följts av en förändring i hur regeringen följer upp verksamheten och styr myndigheten för att se till att regeringen

¹ Proposition 2013/14:1, 22 Kommunikationer, sid. 42

kan ta ett samlat ansvar för att järnvägsunderhållet kan ske i enlighet med det riksdagen beslutat.

I stället har regeringen prioriterat ökad konkurrens på järnvägen, det vill säga att fler tåg ska trafikera den redan nedslitna och överutnyttjade infrastrukturen. Det är en konstig prioritering att vi ska ha fler tåg att välja mellan som inte går i stället för att se till att de tåg som redan finns verkligen kan gå!

Jag vill mot denna bakgrund att konstitutionsutskottet granskar om regeringen har brustit i sin styrning och uppföljning av Trafikverkets arbete med järnvägsunderhållet och om de åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av uppföljningen har följt riksdagens beslut.

Anders Ygeman

Bilaga A3.5.2

REGERINGSKANSLIET

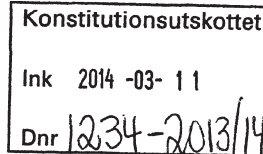
2014-03-11

SB2014/1510/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet
Riksdagen

Rättschefen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 17 – Regeringens styrning och uppföljning av Trafikverkets genomförande av järnvägsunderhållet

Härmed överlämnas en promemoria från Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expediteschefen Fredrik Ahlén.

C. Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefax
08-723 11 71

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-03-07

Näringsdepartementet

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 17 – Regeringens styrning och uppföljning av Trafikverkets genomförande av järnvägsunderhållet

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. Vilken återrapportering har regeringen begärt och erhållit av de i granskningsärendet berörda myndigheterna avseende järnvägsunderhållets följande områden? Vilka åtgärder har regeringen vidtagit med anledning av dessa återrapporter?

- a) kapacitetstilldelningens samhällsekonomiska effektivitet,*
- b) depåmarknadens funktionalitet,*
- c) kvalitetsavgiftssystemets resultat samt*
- d) avgiftssystemets funktionalitet.*

Regeringen följer utvecklingen såvitt avser järnvägsunderhållet främst genom:

- myndigheternas årliga resultatredovisning,
- löpande dialog med myndigheterna,
- uppdrag till myndigheterna,
- särskilda utredningar, samt
- när det är påkallat bjuda in till branschdialoger, exempelvis de årliga dialogerna kring Trafikverkets och järnvägsbranschens vinterförberedelser.

Trafikverket är infrastrukturförvaltare för det järnvägsnät som tillhör staten, om inte något annat beslutats. I den rollen har myndigheten att följa de regler som gäller för alla infrastrukturförvaltare enligt järnvägslagen (2004:519) och järnvägsförordningen (2004:526). Dessa författningar reglerar bland annat kapacitetstilldelning, kvalitetsavgifter och banavgifter. Transportstyrelsen utövar tillsyn över efterlevnaden av författningarna. Dessutom har Transportstyrelsen i uppdrag att arbeta

med marknadsövervakning som syftar främst till att identifiera och bedöma marknadspåverkan av eventuella missförhållanden vad gäller konkurrensen inom transportsystemet, presentera förslag till åtgärder, samt utgöra ett underlag för myndighetens samråd med Konkurrensverket. I Transportstyrelsens marknadsövervakande roll ligger även att följa marknadsutvecklingens effekter på transportpolitikens mål för tillgänglighet, säkerhet, miljö och hälsa, se prop. 2013/14:1, utg.omr. 22 s. 57.

Depåttjänster utförs av de företag som är verksamma på denna marknad. Tjänsterna är av stor betydelse för tillhandahållande av transporttjänster på järnvägsområdet, men ligger utanför det statliga åtagandet i den bemärkelsen att det inte finns något statligt organ som har i uppdrag att tillhandahålla depåttjänster annat än på kommersiella villkor.

Den 8 maj 2013 beslutade regeringen att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av järnvägens organisation (dir. 2013:46). Syftet med översynen är att föreslå förbättringar av järnvägssystemets organisation som på bästa sätt möter framtidens krav på ett effektivt och hållbart transportsystem. I december 2013 överlämnade utredaren delbetänkandet *En enkel till framtiden* (SOU 2013:83). Därefter höll utredningen samma månad ett remissmöte om delbetänkandet. Därutöver har delbetänkandet varit föremål för ett skriftligt remissförfarande. Sista dag att lämna in remissyttranden var den 10 januari 2014. Med inkomna synpunkter som underlag kommer beslut om tilläggsdirektiv för utredningens fortsatta arbete att fattas i enlighet med vad som anges i dir. 2013:46.

2. Vilka analyser av nödvändiga förutsättningar e.d. för punktlighet har regeringen genomfört/beställt av berörda myndigheter? Vilka resultat gav dessa analyser med avseende på uppfyllelsen av de transportpolitiska målen som riksdagen beslutat om?

Järnvägens punktlighet är beroende av flera olika faktorer. De viktigaste av dessa faktorer är banornas kapacitet, tillståndet för drift och underhåll av infrastrukturen, tågoperatörernas underhåll av rullande material och trafikledningens effektivitet.

Regeringen uppdrog den 11 mars 2011 åt Trafikverket att utreda behovet av ökad kapacitet i det svenska järnvägssystemet. Trafikverket redovisade uppdraget i den trafikslagsövergripande s.k. kapacitetsutredningen den 27 april 2012. I redovisningen pekar Trafikverket bl.a. på behovet av kapacitetshöjande insatser i det svenska järnvägssystemet för att uppnå det transportpolitiska målet om en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet. Den största och snabbaste möjligheten att öka kapaciteten finns enligt Trafikverket i det befintliga transportsystemet. Drift och

underhåll, trimningsåtgärder och styrmedel är åtgärder som enligt Trafikverket säkerställer att transportsystemet är robust och maximerar kapaciteten.

Regeringskansliet tar del av den löpande redovisningen från Trafikverket och Trafikanalys i form av bl.a. årsredovisningar och tertialrapporter. I dessa rapporter redovisar Trafikverket järnvägens punktlighet, medan Trafikanalys redovisar en uppföljning av de transportpolitiska målen, i vilken punktlighet är en del av tillgänglighetsmålet.

3. Vilken uppföljning har regeringen genomfört av Transportstyrelsens marknadsövervakning och tillsyn de senaste åren? Har dessa frågor diskuterats med myndigheten t.ex. inom ramen för myndighetsdialogen?

Som framgår av budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1, utg.omr. 22 s. 57) har Transportstyrelsen en viktig roll i att bevaka och analysera marknaderna inom transportområdet. Därtill har myndigheten ett särskilt utpekat ansvar när det gäller att övervaka att marknaderna för järnvägstjänster fungerar effektivt ur ett konkurrensperspektiv. I myndighetens marknadsövervakande roll ligger även att följa marknadsutvecklingens effekter på transportpolitikens mål för tillgänglighet, säkerhet, miljö och hälsa.

Regeringen har i Transportstyrelsens regleringsbrev för åren 2012, 2013 och 2014 angett att myndigheten särskilt ska fokusera på att utveckla sina insatser gällande marknadsövervakning.

Eftersom både marknadsövervakning och tillsyn tillhör Transportstyrelsens centrala uppgifter har dessa tagits upp i den löpande dialogen med myndigheten.

Den 28 november 2013 uppdrog regeringen åt Transportstyrelsen att redovisa hur tillsynen av infrastrukturförvaltare och järnvägsföretags underhållsverksamhet kan bli mer effektiv och vid behov skärpas. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 31 mars 2014.

Transportstyrelsens marknadsövervakning och tillsyn på järnvägsområdet behandlas även i Järnvägsutredningens delbetänkande *En enkel till framtiden* (SOU 2013:83), som nämns i svaret på fråga 2.

Slutligen kan nämnas att Riksrevisionen i sin rapport *Tåg förseningar – orsaker, ansvar och åtgärder* (RIR 2013:18) har analyserat om Transportstyrelsens marktillsyn och marknadsövervakning är ändamålsenlig. Regeringen kommer att under april lämna en skrivelse till riksdagen med anledning av Riksrevisionens rapport.

4. Vilken information om definitionen av punktligheten och förutsättningarna för punktligheten har regeringen redovisat för riksdagen?

I propositionen *Investeringar för ett starkt och hållbart transportsystem* (prop. 2012/13:25) redovisar regeringen den av Trafikverket föreslagna definitionen av leverans kvaliteten punktlighet. Punktlighet ska enligt denna definieras som transportsystemets förmåga att uppfylla eller leverera planerade res- och transporttider samt förmågan att snabbt tillhandahålla rätt information vid störningar. Regeringen anger i propositionen att man delar Trafikverkets bedömning och att denna bör vara vägledande i det fortsatta arbetet med att förbättra styrningen och uppföljningen av drift och underhåll av väg och järnväg.

5. Vilka förutsättningar gällde för regeringens uppdrag (N2012/699/TE) till Trafikverket om ramverket, utöver datum för delredovisning (1 juni 2012) och slutredovisning (31 december 2012)? Skulle uppdraget genomföras i samråd med Näringsdepartementet eller självständigt av myndigheten?

I det aktuella beslutet redogör regeringen för bakgrunden till uppdraget. Regeringen anför därvid bl.a. följande.

Ett väl fungerande transportsystem är i stor utsträckning beroende av satsningar på den befintliga infrastrukturen. Således är det centralt att den strategiska styrningen av drift och underhåll av väg och järnväg är effektiv och att de statliga anslagsmedlen används på bästa sätt.

I regeringens beslut om fastställelse av nationella trafikslagsövergripande planen för utveckling av transportsystemet för perioden 2010–2021 (dnr N2009/6374/TE och N2008/8869/TE (delvis)) redogjorde regeringen för sin avsikt att, bl.a. mot bakgrund av Riksrevisionens granskningar, genomföra en grundlig genomlysning av Trafikverkets drift- och underhållsverksamhet.

Regeringskansliet (Näringsdepartementet) har mot bakgrund av detta under hösten 2011 tillsammans med Trafikverket arbetat med att ta fram modeller för styrning och uppföljning av Trafikverkets drift- och underhållsverksamhet. Syftet med arbetet har varit att skapa bättre förutsättningar för regeringen och Trafikverket att bedriva en effektiv resursstyrning av drift och underhåll för väg och järnväg. Ett förslag till ramverk för styrning- och uppföljning har utarbetats som bl.a. syftar till att underlätta strategisk dialog mellan Näringsdepartementet och Trafikverket rörande drift- och underhållsfrågor.

Av beslutet framgår att uppdraget ska genomföras i dialog med Regeringskansliet (Näringsdepartementet).

6. Regeringen gav i februari 2012 Trafikverket i uppdrag att införa och utveckla ett styrramverk för drift och underhåll. I ett regeringsbeslut fattat i december 2012 (N2012/6395/TE m.fl.) framgår att Trafikverkets arbete med ramverket behöver fortsätta i hög takt och att införlivandet och genomförandet ska ske fr.o.m. 2013. I Trafikverkets verksamhetsplan för 2014–2016 som färdigställdes i december 2013 anges bl.a. att flera delar

inom styrramverket behöver fortsätta att utvecklas under planeringsperioden. Mot bakgrund av detta önskar utskottet svar på följande frågor:

- a) Hur påverkas regeringens möjligheter till uppföljning av bl.a. järnvägsunderhållet och berörda myndigheters arbete av att styrramverket ännu inte är färdigutvecklat?*
- b) Vilka är skälen till att styrramverket alljämt behöver fortsätta att utvecklas under planeringsperioden?*
- c) När beräknas styrramverket vara färdigutvecklat?*

Styrramverket innebär att synen på drift- och underhållsverksamheten kommer att förändras och leda till ett ökat fokus på det värde som verksamheten har för kvaliteten i resor och transporter. Att åstadkomma ett förändrat synsätt, samt att möjliggöra en styrning av verksamheten som i ökad utsträckning är baserad på verifierade effektsamband, ställer dock krav både på ett omfattande förändringsarbete och på en förbättring av de strukturer som möjliggör beslut utifrån kedjan befintligt tillstånd–åtgärd–förändrat tillstånd–uppnådd effekt.

Struktur och innehåll i Trafikverkets rapportering till regeringen har i första hand inriktats mot de rapporter såsom åtgärdsplan, budgetunderlag och årsredovisning, som pekas ut i regeringens uppdrag till Trafikverket den 9 februari 2012 om införande av ett gemensamt styrramverk för drift och underhåll av väg och järnväg (dnr N2012/699/TE). Trafikverket har också påbörjat en genomgång utifrån de krav som styrramverket ställer på tertial- och månadsrapporter till regeringen, samt rapporter som ingår i Trafikverkets interna verksamhetsplanering och verksamhetsuppföljning. Utvecklingen av dessa rapportstrukturer fortgår. Skälen för detta är bl.a. att den pågående åtgärdsplaneringen bör inväntas, så att det finns en ny nationell åtgärdsplan för transportsystemet. Regeringen planerar att fatta beslut inom kort om den nya åtgärdsplanen. Vidare behöver Trafikverket fortsätta att utveckla ett ändamålsenligt register över sina anläggningars tillstånd för att uppnå en större andel förebyggande underhållsarbete.

Trafikverket har också identifierat vad som krävs för att möjliggöra förbättrad uppföljning kring kedjan tillstånd–åtgärd–effekt. För att beslut i framtiden i ökad utsträckning ska kunna baseras på verifierade och dokumenterade effektsamband krävs förbättrade strukturer kring främst de åtgärder som genomförs. Trafikverket bedömer att det kommer att ta 7–8 år innan alla delar är fullt genomarbetade. En betydande orsak till detta är att fler mått och effektsamband måste utvecklas. En annan orsak är att gällande baskontrakt för underhåll inte är utformade för att direkt kunna leverera data för styrramverkets behov utan att detta kan anpassas först när kontrakten har löpt ut och nya tecknats.

6

De tidigare styrnings- och uppföljningsrutinerna fortsätter att tillämpas vilket gör att hittillsvarande uppföljningskvalitet vidmakthålls. Det nya styrramverket, som införs successivt, kommer att medföra en väsentlig kvalitetsförbättring. Det ska samtidigt framhållas att styrramverket inte är avsett att ensamt leverera underlag för uppföljning av de transportpolitiska målen.

7. För att få full effekt av måluppföljningen när det gäller tillståndsbeskrivningar av transportsystemet krävs enligt en rapport från Trafikanalys och Tillväxtanalys publicerad i mars 2013 (se s. 7–8 i promemorian) tillgång till geografiskt upplöst data. I rapporten konstateras att detta blir möjligt först om några år. Mot bakgrund av detta, vilka möjligheter bedömer regeringen finns för en effektiv måluppföljning? Har frågan om geografiskt upplöst data aktualiserats under regeringens överväganden om uppdraget till Trafikverket om införandet och utvecklandet av styrramverket?

Regeringen behandlar inte frågan om geografiskt upplöst data i det uppdrag som anges i frågan. Däremot behandlar regeringen frågan i propositionen *Investeringar för ett starkt och hållbart transportsystem* (prop. 2012/13:25 s. 101 f.). I propositionen framhålls att en grundläggande förutsättning för att Trafikverket ska kunna sätta samman de analyser som efterfrågas är tillgången på strukturerad data av hög kvalitet och hög tillförlitlighet. Vidare framhålls vikten av att Trafikverket utvecklar effektsamband som tydligare än i dag kan redovisa sambanden mellan tillstånd, åtgärd och effekt. Det anges också att det är viktigt hur vidtagna åtgärder och dess effekter kopplar till de transportpolitiska funktions- och hänsynsmålen och att man kan följa upp hur transportsystemet utvecklas i olika delar av landet

8. Vilken information har regeringen erhållit avseende Trafikverkets avsikt att medverka i den nya branschöverenskommelsen som undertecknades i augusti? Har regeringen haft kännedom om eller godkänt de mål som stadgas i överenskommelsen?

9. Hur förhåller sig de mål som anges i branschöverenskommelsen till de transportpolitiska målen som riksdagen har beslutat om?

10. Vilka analyser och konsekvensbeskrivningar finns hos regeringen eller myndigheter avseende t.ex. vilka resurser den nya branschöverenskommelsens målsättningar kräver?

Regeringskansliet har haft kännedom om branschens ambitioner om ett ökat samarbete men inte gjort någon sådan bedömning av branschöverenskommelsen som efterfrågas, utan avvaktar att Trafikverket redovisar detta i enlighet med vad som följer av 3 § förordningen (2010:185) med instruktion för Trafikverket.

Regeringen är inte part i överenskommelsen och har därför inte tagit ställning till de mål som stadgas i den och därmed inte heller hur de förhåller sig till de transportpolitiska målen. Att bedöma vilka resurser som branschöverenskommelsen kräver faller på parterna själva. Regeringen eller Regeringskansliet har inte tillgång till, eller kännedom om, några sådana analys- eller konsekvensbeskrivningar som avses i fråga 10. Regeringskansliet har dock som nämnts haft kännedom om branschens ambitioner om ett ökat samarbete.

11. Vilka analyser ligger till grund för Trafikverkets punktlighetsmål som redovisats i myndighetens verksamhetsplanering för 2014–2016? Har regeringen och myndigheten t.ex. inom ramen för myndighetsdialogen diskuterat dessa mål?

Trafikverkets verksamhetsplan för 2014–2016 är ett myndighetsinternt dokument. Vid de återkommande myndighetsdialogerna med Trafikverket behandlas regelmässigt frågor kring punktlighet.

12. Vilka rapporter avsåg det ansvariga statsrådet i sitt svar på en skriftlig fråga (fr. 2013/14:304)? Har dessa rapporter lämnats in? I förekommande fall önskar utskottet även svar på vilka slutsatser och rekommendationer som lämnades i dessa rapporter med avseende på järnvägsunderhållet, m.m. samt vilka åtgärder som regeringen har vidtagit med anledning av dessa rapporter?

Den 28 november 2013 beslutade regeringen om en ändring i Trafikverkets regleringsbrev som innebar att Trafikverket gavs i uppdrag att redovisa hur myndigheten ska förbättra arbetet med att åtgärda inrapporterade fel i den järnvägsinfrastruktur som myndigheten ansvarar för. Trafikverket rapporterade uppdraget den 29 december 2013. Det är denna rapport som avsågs i svaret på den skriftliga frågan. Trafikverket framför i rapporten att myndigheten har god kontroll på järnvägsanläggningens tillstånd genom ständiga besiktningar och kontroller. Vidare anger Trafikverket att om fel upptäcks vidtas alltid åtgärder. Trafikverket konstaterar dock att myndigheten vid vissa händelser inte vidtagit rätt eller tillräckliga åtgärder. Förbättringsområden som lyfts fram i rapporten är bl.a. förbättringar i it-system, bättre dokumentation och spårbarhet, förbättrad uppföljning samt tydligare roller. Till respektive förbättringsområde finns aktiviteter angivna. Dessa aktiviteter finns sammanfattade i en handlingsplan. Regeringskansliet har för avsikt att i den löpande dialogen med Trafikverket följa upp de slutsatser som dras i rapporten samt de rekommendationer som lämnas i den.

13. Regeringen avsåg i propositionen om transportpolitiska mål (prop. 2008/09:93 s. 29) att vidta nödvändiga åtgärder för att skapa tillfredsställande metoder för att följa upp måluppfyllelsen för funktionsmålet för tillgänglighet. Mot bakgrund av detta, vilka indikatorer

8

används av regeringen för att mäta måluppfyllelsen, t.ex. av det andra etappmålet som SIKÄ föreslog i sitt underlag (a. prop. s 18)? Används några indikatorer som mäter punktlighet eller underhållsnivåer inom järnvägssystemet?

Uppföljningen av måluppfyllelsen, varvid olika indikatorer används, utförs av myndigheter på uppdrag av regeringen. Myndigheterna rapporterar resultaten av uppföljningarna till regeringen, som i sin tur använder rapporterna som underlag för sin resultatredovisning i budgetpropositionen.

Av 3 § förordningen (2010:186) med instruktion för Trafikanalys framgår det att myndigheten senast den 15 april varje år ska redovisa en uppföljning av de transportpolitiska målen till regeringen. Detta uppdrag omfattar även funktionsmålet för tillgänglighet. Den redovisning som myndigheten lämnar innehåller en mängd indikatorer, bl.a. rörande punktlighet. En indikator på punktlighet är att mäta förseningar i tågtrafiken och att redovisa tågens ankomst vid slutstation enligt tidtabell. En annan indikator, som belyser regionala skillnader i punktlighet, är att redovisa antalet ankomster per station och den genomsnittliga förseningen per ankomst. Härigenom erhålls information dels om förseningar i relation till utförd trafik, dels om hur väl tågen generellt förmår hålla tiden i olika typer av kommuner.

Punktlighet mäts i det i svaret på fråga 6 nämnda styrramverket som en egen leverans kvalitet. Andra leverans kvaliteter är kapacitet, robusthet, användbarhet, säkerhet samt miljö och hälsa. Underhållsnivån är en funktion av de eftersträlvade leverans kvaliteter.

14. Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?

Anmälan och innehållet i promemorian ger inte anledning till några övriga kommentarer.

Bilaga A3.5.3

REGERINGSKANSLIET

2014-04-02

SB2014/1510/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottet

Ink 2014 -04- 02

Dnr 1234-2013/14

Konstitutionsutskottets granskningsärende 17 – Regeringens styrning och uppföljning av Trafikverkets genomförande av järnvägsunderhållet

Härmed överlämnas en promemoria med bilaga från Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Fredrik Ahlén.

C. Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-03-31

Näringsdepartementet

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 17 – Regeringens styrning och uppföljning av Trafikverkets genomförande av järnvägsunderhållet

1 bilaga

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets kompletterande frågor i rubricerat ärende.

1. Av svaret på utskottets frågor om regeringsuppdraget till Trafikverket om att införa och utveckla ett styrramverk för drift och underhåll framgår bl.a. att en förbättrad uppföljning kring kedjan tillstånd-åtgärd-effekt inte kommer att vara fullt möjlig förrän om 7–8 år. Mot bakgrund därav önskar utskottet svar på följande frågor:

- a) Var regeringen, genom dess löpande kontakter med Trafikverket, vid tidpunkten för regeringens uppdrag till myndigheten om införandet av ett styrramverk för drift och underhåll medveten om tidsperspektivet för ett fullt genomförd uppföljningssystem?*
- b) Om nej till fråga a), vad är skälen till detta?*
- c) Om ja till fråga a), vilka åtgärder vidtog regeringen för att säkerställa att den under tiden för Trafikverkets genomförande av uppdraget hade möjlighet att följa upp och utvärdera drift och underhåll?*

Regeringskansliet har genom löpande kontakter med Trafikverket varit medvetet om tidsperspektivet för att utveckla och implementera ett komplett styrramverk för drift och underhåll.

Som framgår av svaret på fråga 6 i promemorian av den 7 mars 2014 fortsätter de tidigare styrnings- och uppföljningsrutinerna att tillämpas vilket gör att hittillsvarande uppföljningskvalitet vidmakthålls. Det nya styrramverket, som införs successivt, kommer att medföra en väsentlig kvalitetsförbättring. Det ska samtidigt framhållas att styrramverket inte är avsett att ensamt leverera underlag för uppföljning av de transportpolitiska målen.

2. I propositionen 2012/13:25 nämns att en grundläggande förutsättning för att Trafikverket ska kunna sätta samman vissa analyser är tillgången på

2

strukturerad data av hög kvalitet och hög tillförlitlighet. Ingår sådana geografiskt upplöst data som Trafikanalys och Tillväxtanalys pekar på i sin rapport från mars 2013 i begreppet "strukturerad data av hög kvalitet och hög tillförlitlighet"? Om ja, vilka är skälen till att det, enligt rapporten, i flertalet fall inte är möjligt att få tillgång till sådana data förrän om några år, i många fall först efter genomförd metodutveckling? Om nej, vad är skälen till att geografiskt upplöst data inte ingår i den av regeringen utpekade begreppet "strukturerad data av hög kvalitet och hög tillförlitlighet"?

Sådana geografiskt upplösta data som avses i Trafikanalys och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analysers (Tillväxtanalys) rapport är inte identiskt med den typ av data som det redogörs för i prop. 2012/2013:25. De data som det redogörs för i propositionen är relaterade till styrramverket för drift och underhåll. Trafikanalys och Tillväxtanalys pekar i sin rapport på behov av en annan typ av data, vilket har ett annat syfte än att relatera till styrramverket. För båda typerna av data kan geografisk upplösning vara nödvändig.

3. Vid vilken tidpunkt förväntas Trafikverket redovisa en bedömning av branschöverenskommelsen till regeringen i enlighet med 3 § förordningen (2010:185) med instruktion för Trafikverket?

Trafikverket har på tertialmöte den 25 mars 2014 översiktligt redovisat myndighetens arbete med och bedömning av branschöverenskommelsen.

4. Utskottet önskar en kopia av Transportstyrelsens redovisning av regeringsuppdraget att redovisa hur tillsynen av infrastrukturförvaltare och järnvägsföretags underhållsverksamhet kan bli mer effektiv och vid behov skärpas (som ska lämnas in senast den 31 mars 2014).

Den efterfrågade redovisningen bifogas som bilaga 1.

5. Konstitutionsutskottet har tidigare uttalat (bet. 2012/13:KU10 s. 99) att i regeringens styrande funktion ingår en skyldighet att leda den statliga förvaltningens verksamhet, vilket förutsätter att regeringen följer myndigheternas verksamhet och vid behov ser till att vidta de åtgärder som är nödvändiga från ett styrningsperspektiv. Utskottet påpekade vidare att oaktat formerna för regeringens styrning och det ansvar som regeringen ger myndighetsledningarna gäller alljämt att regeringen är ansvarig inför riksdagen för rikets styrelse. Mot bakgrund därav önskar utskottet svar på följande fråga:

a) Hur förhåller sig de två övergripande målen (om punktlighet och s.k. nöjdhetsindex för resenärer) som anges i branschöverenskommelsen till de transportpolitiska målen som riksdagen har beslutat om?

Det övergripande målet för transportpolitiken är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning

för medborgarna och näringslivet i hela landet. Det övergripande målet kompletteras med ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa. I propositionen *Mål för framtidens resor och transporter* (prop. 2008/09:93) utvecklas skälen för och innebörden av de transportpolitiska målen. Funktionsmålet om tillgänglighet innefattar att medborgarnas resor och näringslivets transporter behöver vara tillförlitliga i den meningen att det ska gå att lita på vad de ansvariga för de olika delarna av transportsystemet har utlovat, till exempel att tåget avgår och ankommer i rätt tid. En transport bör utföras med den kvalitet och vid den tidpunkt som transportören har utlovat. De mål som ingår i branschöverenskommelsen om punktlighet och nöjdhetsindex syftar till att förbättra järnvägens tillgänglighet och tillförlitlighet och ligger därför i linje med de transportpolitiska målen.

6. Enligt uppgift från Trafikverkets webbplats är branschöverenskommelsens första övergripande mål att andelen ankomster till slutstationer och viktiga bytespunkter inom fem minuter efter ordinarie tid, ska år 2020 vara minst 95 procent för gods och persontåg. I denna definition ska inställda tåg räknas som sen ankomst om de ställs in samma dag eller dagen före planerad avgångstid. Mot bakgrund därav önskar utskottet svar på följande frågor:

- a) Är branschöverenskommelsens definition med avseende på inställda tåg densamma som den som användes när Trafikverket sammanställde siffror över utvecklingen av punktligheten över tid i ett presentationsmaterial den 4 september 2013 (se bilagorna 3–4 i konstitutionsutskottets promemoria från den 18 februari 2014)?*
- b) Om nej på fråga a) hur påverkas de uppgifter om punktligheten som finns redovisade i presentationsmaterialet från den 4 september 2013 om branschöverenskommelsens definition skulle tillämpats?*

Näringsdepartementet har inhämtat följande från Trafikverket. I de diagram som i konstitutionsutskottets promemoria anges som bilaga 3 och 4 ingår inte inställda tåg. För att med exakthet kunna räkna in inställda tåg i punktlighetsredovisningen behöver Trafikverket förbättra kvaliteten i underlagen. Med förbehåll för att det finns vissa kvalitetsbrister, så finns det en metod att räkna in helt akut inställda tåg, det vill säga de som ställs in samma dag eller dagen före, genom att räkna dessa tåg som försenade. Utifrån en sådan beräkning kan man besvara frågan om hur de uppgifter om punktligheten som finns redovisade i presentationsmaterialet från den 4 september 2013 påverkas om branschöverenskommelsens definition skulle tillämpas. Skillnaden mellan punktlighet utan och med helt inställda tåg blir för år 2013 en procentenhet (91,2 procents punktlighet jämfört med 90,2 procents punktlighet). Även för 2011 och 2012 blir skillnaden en procentenhet. För godstågen blir skillnaderna större. För år 2013 var punktligheten för godståg 80,0 procent utan inställda tåg och 74,7 procent med helt inställda tåg.

4

7. Vilka kommentarer i övrigt ger innehållet i denna promemoria anledning till?

Innehållet i promemorian ger inte anledning till några övriga kommentarer.

KONSTITUTIONSUTSKOTTET
Thomas Larue
föredragande

SVERIGES
RIKSDAG

2013-05-07

dnr 1234-2013/14

Anteckning inför tryckning av bet. 2013/14:KU20

Den bilaga som bifogas svarspromemorian från Näringsdepartementet och som innehåller Transportstyrelsens redovisning av regeringsuppdraget att redovisa hur tillsynen av infrastrukturförvaltare och järnvägsföretags underhållsverksamhet kan bli mer effektiv och vid behov skärpas omfattar sammanlagt 58 sidor. Av utrymmesskäl redovisas den inte här.

Bilagans handlingar förvaras i granskningsärendets akt (se ovan för ärendets diarienummer).

Bilaga A3.5.4

Avsiktsförklaring om samverkan för ökad punktlighet i järnvägstrafiken

Bakgrund

Järnvägen som trafikslag är snabb, bekväm, säker och miljövänlig. Det ligger i Sveriges intresse att säkra och utveckla järnvägens konkurrenskraft, som en del i att skapa en långsiktigt hållbar utveckling. Järnvägen måste dock bli mer tillförlitlig. Många resenärer och pendlare drabbas dagligen av förseningar.

Järnvägsbranschen är inte nöjd med den bristande punktligheten.

Punktlighet är en avgörande faktor för järnvägssystemets leveransförmåga och konkurrenskraft. Det är sannolikt också den faktor som är viktigast för förtroendet för järnvägstrafiken.

Att tåg inte når sin slutstation i tid beror bland annat på att utbyggnaden av järnvägssystemet inte motsvarar den starkt ökande efterfrågan på kapacitet, i kombination med att underhållet är eftersatt. Men det finns många andra, små som stora åtgärder som också kan förbättra punktligheten.

Samverkan är en förutsättning för att förbättra punktligheten. I det fortsatta arbetet tar vi med positiva erfarenheter från tidigare arbeten för att förbättra punktligheten, liksom erfarenheter från andra verksamheter där samverkan gett goda resultat. Det är svårt att nå samhällsmål enbart med egen verksamhet, men genom samverkan ökar möjligheterna att nå uppställda mål. Med ett systematiskt arbete och gemensamma mål finns det goda förutsättningar att arbetet med att förbättra punktligheten blir framgångsrikt.

Avsiktsförklaring

Varje aktör förbinder sig att delta aktivt i de grupperingar som bildas för det systematiska punktlighetsarbetet. Varje aktör förbinder sig också att skriva avsiktsförklaringar och genomföra åtgärder utifrån analysresultat och beslut samt utifrån aktörens verksamhetsinriktning och ansvarsområden samt att redovisa hur åtgärderna bidrar till att målen nås. Som undertecknande och samverkande aktörer avser vi att ta fram gemensamma, väl definierade mål och indikatorer för att förbättra punktligheten inom järnvägssystemet.

Vi avser även att årligen gemensamt ta fram en resultatrapport och genomföra en resultatkonferens för att presentera hur punktligheten i järnvägstrafiken utvecklas. Resenärerna kommer att kunna följa punktligheten genom att punktlighetsstatistiken förbättras och genom att den är mer tillgänglig och transparent.

Samarbetet är långsiktigt och drivs gemensamt av parterna. Respektive aktör bär sina egna kostnader. Omfattningen och finansieringen av gemensamma arbeten beslutas av den styrgrupp och den samordningsgrupp som har bildats för genomförande av arbetet. Trafikverket åtar sig initialt att svara för ledning och administration av arbetet.

Avsiktsförklaringen har upprättats i sex likalydande exemplar av vilka parterna tagit var sitt.

Stockholm 2013-08-30

Crister Fritzon

Robert Röder

Kerstin Gillsbro

Conny Strand

Klas Wählberg

Gunnar Malm

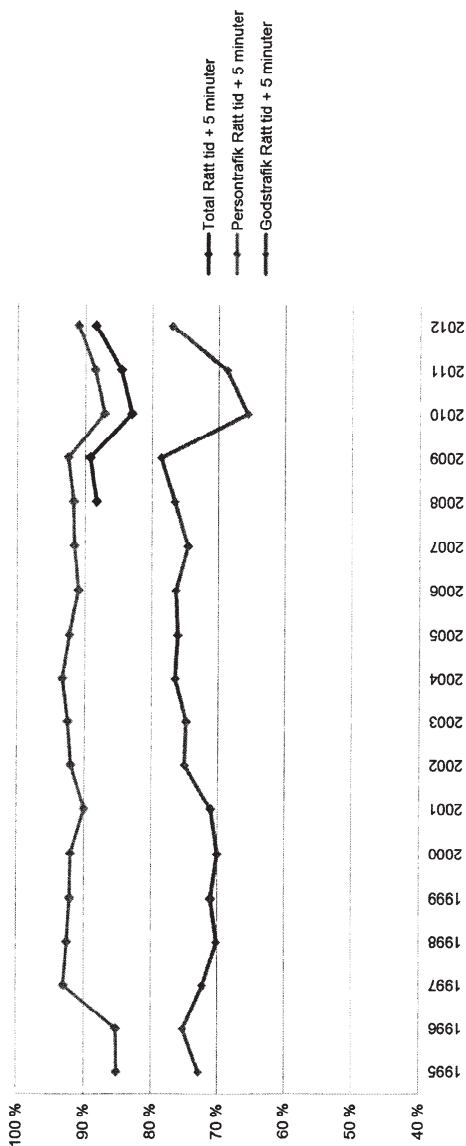

Medlemmar i branschorganisationerna finns redovisade på deras respektive hemsida.
www.tagoperatörerna.se
www.swedtrain.org/sv/swedtrain
www.fsj.se
www.svenskkollektivtrafik.se

Bilaga A3.5.5

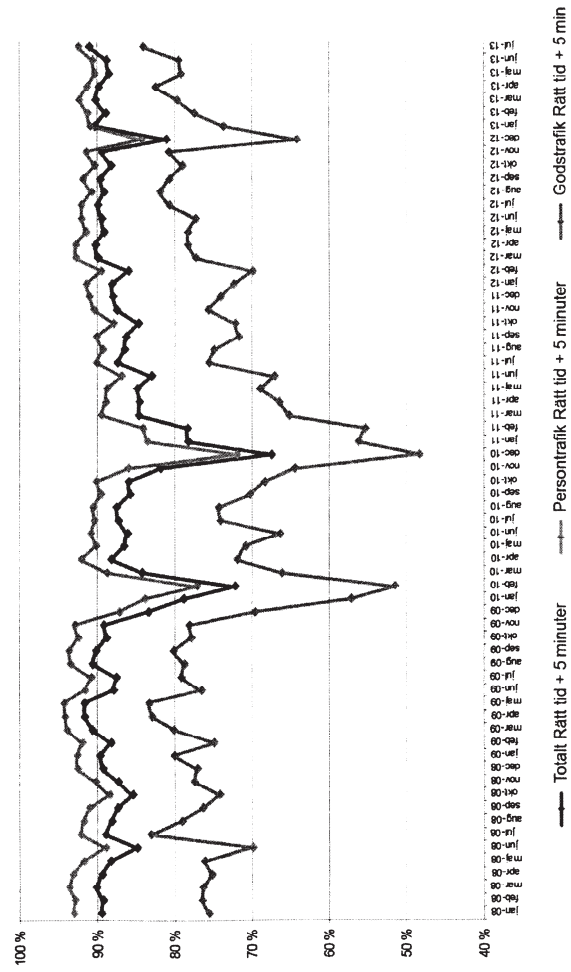
Utveckling av punktlighet över tid

Gods- & Resandetåg, Rätt tid + 5 minuter, Årstotaler 1995-2012

Bilaga A3.5.6

Punktlighet de senaste åren

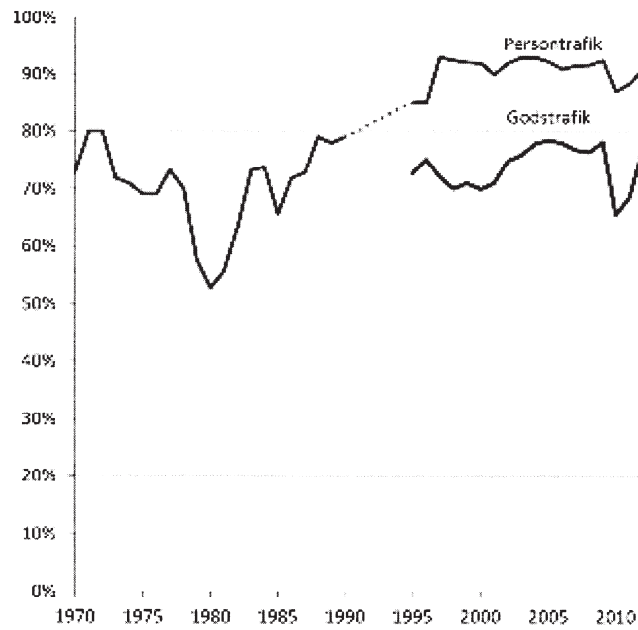

Bilaga A3.5.7

Marknadsutveckling, effekter och erfarenheter

SOU 2013:83

Figur 6.15 Punktlighet i person- och godstrafik (andel tåg som ankommer inom 5 min från utsatt tid) 1970-2012

Källa: Trafikverket

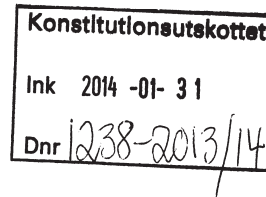
Operatörerna uppger att konkurrensen mellan olika operatörer och mellan järnväg och väg bidragit till att öka kvaliteten på transportererna, men samtidigt har exempelvis besvärliga vinterförhållanden och problem med infrastrukturen försämrat kvaliteten vissa år.

Bilaga A3.6.1

FREDRIK OLOVSSON
Riksdagsledamot (S)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2014-01-31

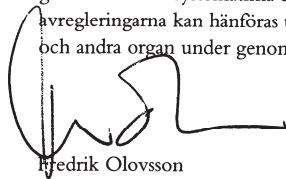
Begäran om granskning av regeringens arbete med avregleringar

Riksrevisionen har publicerat ett antal rapporter under de senaste åren som pekat på att flera avregleringar av exempelvis järnvägen, elmarknaden och apoteken medfört stora oväntade samhällskostnader. I en artikel i Dagens Nyheter den 4 januari 2014 uttalade chefen för Riksrevisionen Claes Norgren att det handlar om oväntade samhällskostnader på flera miljarder kronor. I samma artikel nämns också att bara avregleringen av järnvägstrafiken har lett till ökade kostnader på fem miljarder kronor när tåg fraktats tomma fram och tillbaka.

Framför allt är det regeringens tillsyn som brustit enligt rapporterna. En återkommande kritik som Riksrevisionen fört fram är att det har saknats nödvändiga riskanalyser i beslutsunderlagen. Kostnaderna för tillsynen har också konsekvent underskattats. Dessutom har erfarenheter från tidigare avregleringar inte utnyttjats.

I 1 kap. 3 § budgetlagen framgår följande: "I statens verksamhet ska hög effektivitet eftersträvas och god hushållning iakttas".

Mot bakgrund av den omfattande kritik som framkommer i rapporterna från Riksrevisionen avseende regeringens avregleringar vill jag att konstitutionsutskottet granskar om de systematiska brister i arbetet med att utreda och genomföra avregleringarna kan hänföras till brister i regeringens styrning av berörda myndigheter och andra organ under genomförandet.

Fredrik Olovsson

Bilaga A3.6.2

REGERINGSKANSLIET

2014-03-11

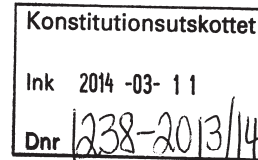
SB2014/1512/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 19 – Regeringens arbete med omregleringar

Härmed överlämnas promemorior från Socialdepartementet och Näringsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expediteschefen Fredrik Ahlén.

C. Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-03-07

Näringsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 19 – Regeringens arbete med omregleringar

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende. Samråd har skett med Socialdepartementet såvitt avser svaren på fråga 1, 4 och 6.

1. Har regeringen gjort några mer generella överväganden med anledning av de granskningsrapporter från Riksrevisionen om apoteken, elmarknaden och telekommarknaden (RiR 2010:19, 2012:10, 2013:3 och 2013:5) som tas upp i denna promemoria?

2. Har regeringen gjort några mer generella överväganden med anledning av erfarenheterna från omregleringar? Hur tillvaratar regeringen erfarenheterna från olika omregleringar? Hur kommer erfarenheterna till nytta i det framtida arbetet, både inom den sektor som omreglerats och inom andra sektorer?

Regeringens överväganden återfinns i regel i propositioner, skrivelser och andra gemensamt beredda och beslutade dokument.

Regeringen uppdrog den 17 november 2011 åt Statskontoret att genomföra en kartläggning av genomförda eller beslutade utvärderingar rörande om- och avregleringar som genomförts sedan 1980-talet och framåt. Statskontoret redovisade uppdraget den 13 mars 2012 i rapporten *Utvärderingar av om- och avregleringar – en kartläggning* (2012:10). Rapporten omfattar bl.a. omregleringarna av apoteks-, el- och telekommarknaderna.

Sammanfattningsvis visar Statskontorets kartläggning på förhållandevis stora variationer mellan de omreglerade marknaderna när det gäller vilka aktörer som har utvärderat omregleringen, utvärderingarnas omfattning samt innehåll och möjligheterna att utifrån utvärderingarna dra slutsatser om omregleringarnas effekter.

2

Regeringen har lämnat en närmare redogörelse för Statskontorets slutsatser i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1, utg.omr. 24 s. 43 f.)

Statskontorets rapport har gjorts tillgänglig för berörda i Regeringskansliet. Vidare har ett seminarium hållits för inbjudna tjänstemän i Regeringskansliet varvid Statskontoret redogjorde för rapporten och svarade på frågor. I övrigt tjänar rapporten som ett viktigt underlag i de processer som i något avseende helt eller delvis tar sikte på omreglering av marknader.

3. Staten och regeringen har enligt en uppfattning som framförts från företrädare för Riksrevisionen vid flera av omregleringarna agerat s.k. stuprörmässigt, dvs. regeringen och andra aktörer och instanser har koncentrerat sig på sin egen del men ingen har tagit helhetsansvar. Vilken kommentar finns till detta påstående?

Ansvar i Regeringskansliet för beredningen av ärenden är fördelat på olika sakområden med ansvariga departement och enheter. Omregleringar av marknader är frågor som i första hand – och åtminstone initialt – hanteras på det för sakområdet ansvariga departementet. Det är en naturlig del i arbetet inom Regeringskansliet att ansvariga inom ett visst sakområde informerar andra berörda om viktigare förändringar på sakområdet. De regeringsärenden som behöver fattas inom ramen för en omreglering bereds på sedvanligt sätt inom Regeringskansliet. Härigenom kvalitetssäkras besluten och nytta kan därvid dras av tidigare erfarenheter av omregleringar.

4. Har regeringen vidtagit några åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser om regeringens styrning i rapporterna om apoteken, elmarknaden och telekommarknaden (RiR 2010:19, 2012:10, 2013:3 och 2013:5) utöver de som har redovisats i regeringens skrivelser? Om ja, vilka åtgärder? Om nej, varför inte?

Staten på elmarknaden (RiR 2013:3)

I skrivelse 2013/14:21 redogör regeringen för överväganden och åtgärder mot bakgrund av Riksrevisionens iakttagelser i rapporten Staten på elmarknaden (RiR 2013:3). Utöver vad som anges i skrivelsen pågår i Regeringskansliet det arbete som redovisas i svaren på fråga 5 och 6.

Staten på telekommarknaden (RiR 2013:5)

I skrivelse 2013/14:32 redogör regeringen för överväganden och åtgärder mot bakgrund av Riksrevisionens iakttagelser i rapporten Staten på telekommarknaden (RiR 2013:5). Utöver vad som anges i skrivelsen har följande åtgärder vidtagits.

Regeringen överlämnade den 28 januari 2014 till riksdagen propositionen Bättre prisreglering enligt lagen om elektronisk kommunikation (prop. 2013/14:72). I propositionen föreslår regeringen bl.a. att prisreglerings-systemet i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation förbättras i syfte att skapa ökad förutsägbarhet. För att skapa ökad tydlighet och minska osäkerheten när det gäller prisnivåer ska tillsynsmyndigheten enligt förslaget i vissa fall kunna besluta att operatörer ska tillämpa ett visst högsta eller lägsta pris för samtrafik och andra former av tillträde. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2014.

Regeringen har vidare den 3 februari 2014 till riksdagen överlämnat propositionen Lätt byte – enklare att välja ny leverantör av elektroniska kommunikationstjänster (prop. 2013/14:79). I propositionen föreslår regeringen ändringar i lagen om elektronisk kommunikation, som syftar till att göra det enklare för konsumenter att säga upp abonnemang på elektroniska kommunikationstjänster och att friare kunna använda mobiltelefoner och annan utrustning som de har köpt i samband med sådana abonnemang. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2014.

Regeringen beslutade den 27 februari 2014 om sändningsutrymme för tv-sändningar. Beslutet innebär bl.a. att det s.k. 700 MHz-bandet (694–790 MHz) efter den 31 mars 2017 inte längre ska upplåtas för tillståndspliktiga tv-sändningar. Beslutet skapar förutsättningar för att 700 MHz-bandet kan tilldelas för elektroniska kommunikationstjänster såsom mobiltelefoni och trådlöst bredband. Frekvensbandets utbrednings-egenskaper gör det lämpat för tillhandahållande av tjänster med god ytäckning och inomhustäckning.

5. I Riksrevisionens rapport om elmarknaden (RiR 2013:3) gör Riksrevisionen gällande att det inte har funnits något underlag från regeringen med analyser av avkastningskravet i förhållande till tariffernas utveckling under granskningsperioden. Har sådana analyser gjorts? Om ja, önskas en redogörelse för vilka analyser som har gjorts.

Det pågår för närvarande ett analysarbete inom Regeringskansliet i syfte att ta fram reviderade avkastnings- och utdelningskrav för Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät). Nivåer för de nya ekonomiska målen samt den exakta utformningen av dessa planeras att fastställas under 2014.

6. I regeringens skrivelse 2013/14:21 om Riksrevisionens rapport om staten på elmarknaden anför regeringen att Regeringskansliet under de senaste åren har initierat ett generellt arbete för förbättrad myndighetsstyrning och att Näringsdepartementet under 2013 har riktat ett särskilt fokus på vissa

myndigheter, däribland Svenska kraftnät. En redogörelse önskas för arbetet med att förbättra myndighetsstyrningen generellt och särskilt med fokus på Svenska kraftnät.

Vad gäller den ekonomiska styrningen av Svenska kraftnät pågår som redovisats i budgetpropositionen 2014 (prop. 2013/14:1, utg.omr. 21 s. 77–78) ett arbete med ambition att under 2014 fastställa nya ekonomiska mål för verkets verksamhet.¹

Som nämns i skrivelse 2013/14:21 kommer översynen av de ekonomiska målen därefter resultera i beslut om ändringar i regleringsbrev och myndighetsinstruktion. I samband med den översyn som pågår kan även andra ändringar aktualiseras, däribland ändringar avseende begreppet affärsmässighet.

Vidare innefattar arbetet med en utvecklad styrning av Svenska kraftnät ett ännu mer aktivt arbete med bl.a. löpande avstämningar med myndigheten och en än mer utvecklad dokumentation av de kontakter som äger rum.

7. I den nämnda skrivelsen nämns att det pågår en översyn av Svenska kraftnäts ekonomiska mål och att ändringar i förkommande fall kommer att ske i regleringsbrev och myndighetsinstruktion samt att ändringar även kan komma att aktualiseras i samband med den pågående översynen av styrdokumentet för Svenska kraftnät. Har några ändringar skett? Om ja, vilka? Om nej, avser regeringen att vidta några ändringar och i så fall vilka?

För närvarande har inga ändringar gjorts i de aktuella styrdokumentet. Som anges i svaren på fråga 5 och 6 är dock ambitionen att de nya målen ska kunna fastställas under 2014. Samma ambition gäller tidplanen beträffande övriga ändringar som kan följa av den pågående översynen.

8. I regeringens skrivelse 2013/14:32 om Riksrevisionens rapport om staten på telekommarknaden anför regeringen att den avser att tillsätta en utredning med uppdrag att utreda hur statens verksamheter på bredbandsområdet och innehav av bredbandsinfrastruktur kan samordnas till stöd för regeringens bredbandsstrategi. Har utredningen tillsatts?

Beredning av utredningsdirektiv för den aviserade utredningen om statens verksamheter på bredbandsområdet och innehav av bredbandsinfrastruktur pågår för närvarande i Regeringskansliet.

¹ För en redogörelse för arbetet med att förbättra myndighetsstyrningen generellt, se Socialdepartementets promemoria av den 7 mars 2014 i samma granskningsärende.

9. Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?

Anmälan och innehållet i promemorian ger inte anledning till några kommentarer i övrigt.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-03-07

Socialdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 19 – Regeringens arbete med omregleringar

Konstitutionsutskottet (KU) har i skrivelse till Regeringskansliet den 18 februari 2014, begärt svar på vissa frågor som återfinns i en till skrivelsen bifogad promemoria. Som svar på KU:s begäran lämnar Socialdepartementet följande underlag för svar på fråga 4, 6 och 9. Samråd har skett med Näringsdepartementet såvitt avser svaren på fråga 4 och 6.

4. Har regeringen vidtagit några åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser om regeringens styrning i rapporterna om apoteket, elmarknaden och telekommarknaden (RiR 2010:19, 2012:10, 2013:3 och 2013:5) utöver de som har redovisats i regeringens skrivelser? Om ja, vilka åtgärder? Om nej, varför inte?

Utöver vad regeringen redovisat i skrivelse 2010/11:101 och skrivelse 2012/13:33 har regeringen genomfört ett antal åtgärder som har koppling till det som Riksrevisionen har iakttagit.

Enligt 2 § i förordning (2007:1206) med instruktion för Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket ska myndigheten bland annat följa upp och utvärdera sina beslut samt de föreskrifter om fastställande av inköpspris och försäljningspris som myndigheten beslutar med stöd av 7 § lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m.

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) genomförde 2012 en första översyn av apotekens handelsmarginal. Myndigheten konstaterade att tillgängligheten på den svenska apoteksmarknaden ökat kraftigt jämfört med före omregleringen. TLV beslutade att lämna handelsmarginalen oförändrad men pekade på att det fanns utmaningar för mindre apoteksaktörer samt på att vissa apotek i glesbygd hade lönsamhetsproblem.

För att möjliggöra fortsatt drift av apotek i glesbygdsområden har regeringen beslutat om att införa ett särskilt apoteksstöd genom

förordningen (2013:80) om bidrag till öppenvårdsapoteksservice av allmänt ekonomiskt intresse. Regeringen har därutöver i regleringsbrevet för budgetåret 2014 avseende TLV gett myndigheten i uppdrag att följa upp och utvärdera apoteksstödet. I uppdraget ingår även att göra en översiktlig kartläggning av alternativa modeller för hur en säker tillgång till läkemedel i glesbygden kan uppnås med hjälp av ändamålsenliga former för distribution. Uppdraget ska utföras med nära koppling till myndighetens arbete med handelsmarginalen. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 november 2015.

Därutöver gav regeringen via ändringsbeslut av regleringsbrev för 2013 avseende Läkemedelsverket myndigheten i uppdrag att göra en översyn av nuvarande ordning för apoteksombud i syfte att åstadkomma en konkurrensneutral ordning som bidrar till att säkerställa läkemedelsförsörjningen i hela landet. Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2014.

Den 1 januari 2014 bildades E-hälsomyndigheten som övertog Apotekens Service AB:s verksamhet. Myndigheten ska verka för sådana funktioner och system som främjar en patientsäker och kostnadseffektiv läkemedelsdistribution på den omreglerade apoteksmarknaden.

Regeringen har vidare gett en utredare i uppdrag att bland annat analysera hur Apoteket AB:s ägande av Apoteket Farmaci AB samt de förutsättningar som gäller för sistnämnda bolags verksamhet, bl.a. enligt ägaranvisningar från staten, påverkar konkurrensen på marknaderna för dosdispensering, öppenvårdsapotek och slutenvårdens läkemedelsförsörjning (dir. 2011:55). I april 2013 lämnades delbetänkandet Ersättning vid läkemedelsskador och miljöhänsyn i läkemedelsförmånerna (SOU 2013:23). Där föreslås att Apoteket Farmaci-verksamheten i sin helhet bör kvarstå inom Apoteket AB. Betänkandet har remissbehandlats. Ärendet bereds för närvarande i Regeringskansliet.

6. I regeringens skrivelse 2013/14:21 om Riksrevisionens rapport om staten på elmarknaden anför regeringen att Regeringskansliet under de senaste åren har initierat ett generellt arbete för förbättrad myndighetsstyrning och att Näringsdepartementet under 2013 har riktat ett särskilt fokus på vissa myndigheter, däribland Svenska kraftnät. En redogörelse önskas för arbetet med att förbättra myndighetsstyrningen generellt och särskilt med fokus på Svenska kraftnät.

Sedan 2007 har regeringen sett över hur olika styrinstrument används.¹ Inför ikraftträdandet av myndighetsförordningen togs nya instruktioner fram för över 200 förvaltningsmyndigheter under regeringen, varvid valet

¹ För en redogörelse för arbetet med att förbättra myndighetsstyrningen särskilt med fokus på Svenska kraftnät, se Näringsdepartementets promemoria av den 7 mars 2014 i samma granskningsärende.

av ledningsform särskilt prövades. Vidare har utnämningpolitiken gjorts mer öppen, förutsägbar och spårbar.

Regeringen har i den förvaltningspolitiska propositionen Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt (prop. 2009/10:175) uttalat sig om hur styrningen av statsförvaltningen bör utvecklas för att bli tydligare, mer verksamhetsanpassad och mer strategisk. Regeringen bedömde bland annat att instruktionen bör vara det grundläggande instrumentet i regeringens styrning av myndigheterna. Riksdagen gjorde ingen annan bedömning (bet. 2009/10:FiU38, rskr. 2009/10:315). Instruktioner och regleringsbrev har setts över i syfte att renodla användningen av dessa styrinstrument.

Sedan våren 2011 pågår ett flerårigt utvecklingsprogram i Regeringskansliet för förbättrad styrning av myndigheter och verksamheter, Utvecklingsprogrammet för styrning (dnr SB2011/923/PROT). Programmet pågår under perioden 2011–2014. Målet för utvecklingsprogrammet är att Regeringskansliet ska ges bättre förutsättningar att stödja regeringen att styra den statliga förvaltningen på ett tydligt, resultatnriktat och verksamhetsanpassat sätt. Arbetet inom programmet ska öka genomslaget för regeringens politik och bidra till att säkerställa att enskilda myndigheters verksamheter utvecklas väl. Inom ramen för programmet har ett stort antal kompetensinsatser riktade till både chefer och handläggare genomförts, bland annat ett fördjupat program om styrning för erfarna handläggare och särskilda insatser om styrning för chefer. Vidare har nya stöddokument för styrning tagits fram, bland annat en promemoria om styrning av statliga myndigheter och informella kontakter, en handledning om förordnanden av ledamöter i styrelser nämnder och råd, och ett stöd kring resultatanalys. Även en handledning om organisations- och strukturförändringar håller på att tas fram. Olika nätverk har också utvecklats, däribland ett för ordföranden i myndighetsstyrelser.

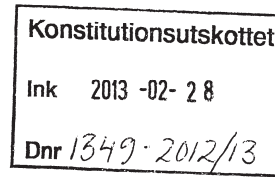
9. Vilka kommentarer i övrigt ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?

Innehållet i promemorian ger inte anledning till några kommentarer i övrigt.

Bilaga A4.1.1

RICHARD JOMSHOF
Riksdagsledamot (SD)
Karlskrona 2013-02-27

Begäran om granskning av integrationsministerns uttalande om gränspolis

De senaste dagarna har debatt uppstått rörande gränspolisens arbete med inre utlänningskontroller i Stockholms tunnelbana. Ett fåtal uppgifter i media gör gällande att Polisen har brutit mot gällande regelverk genom att kontrollera personer enkom på grund av deras utseende. Detta föranledde integrationsminister Erik Ullenhag att den 22 februari 2013 uttala sig till nyhetsbyrån TT på följande sätt:

"Det finns tillräckligt mycket uppgifter i medierna nu så att det är viktigt att polisen faktiskt går till botten med detta. Det skapar en väldig oro om det är så att människor med mörk hudfärg eller utländskt utseende uppfattar att man kan bli stoppad för ID-kontroll, så är det en situation vi inte ska ha i Stockholms tunnelbana, säger Ullenhag."¹

Frågan rör inre utlänningskontroller som Polisen tillsammans med bland andra Migrationsverket och Kriminalvården genomför under arbetsnamnet REVA (Rättssäkert och effektivt verkställighetsarbete). Kontrollerna syftar till att söka upp människor som befinner sig i Sverige illegalt och sedan avvisa dem. Enligt Peter Nilsson, chef på gränspolisens enhet i Stockholm, finns det inget som tyder på att det som står i medierna stämmer:

"Det är helt fel att polisen har som strategi att kontrollera personer i samband med färdbeviskontroller, enligt Peter Nilsson, chef för gränspolisens i Stockholm. Däremot arbetar gränspolisens - som då aldrig bär uniform - även i tunnelbanan, medger han.

- Det är en plats där det rör sig mycket folk, sannolikt också personer som illegalt vistas här, säger Nilsson, som är märkbart irriterad över Ullenhags uttalande.

- Om han har mer konkreta exempel får han ta upp det, men jag har inte sett några sådana uppgifter av substans."²

I samma artikel uttalar sig även statsminister Fredrik Reinfeldt och uppger följande:

"- I den meningen försvarar jag att det ska vara både humant och reglerat, men jag vill inte ge mig in och diskutera polisens arbetsmetoder, det är inte mitt ansvar att tala om vad som är rätt eller fel."

¹ http://www.svd.se/nyheter/inrikes/ullenhag-helt-oacceptabelt_7937970.svd

² Ibid

Det är mycket allvarligt att integrationsministern uttalar sig på ett sätt som syftar till att styra Polisens verksamhet när det gäller de inre gränskontrollerna. Det är tydligt att statsministern undviker att uttala sig om Polisens arbete just för att det kan ses som ministerstyre. Härvidlag blir det viktigt att granska huruvida integrationsminister Erik Ullenhag gjort sig skyldig till ministerstyre.

Konstitutionsutskottet bör därför granska integrationsministerns tjänsteutövning i detta ärende.

Richard Jönshof, Sverigedemokraterna

Bilaga A4.1.2

REGERINGSKANSLIET

2014-02-13

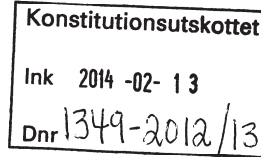
SB2014/728/RCK

Statsrådsberedningen

Rättschefen

Konstitutionsutskottet

Riksdagen

**Konstitutionsutskottets granskningsärende 5 – Integrationsministerns
uttalande om gränspolisen**

Härmed överlämnas en promemoria från Arbetsmarknadsdepartementet.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditors- och rättschefen Monica Rodrigo.

Thomas Strömgren
e.u.

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefax
08-723 11 71

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-02-07

Arbetsmarknadsdepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 5 – Integrationsministerns uttalande om gränspolisen

Konstitutionsutskottet har i skrivelse den 23 januari 2014 begärt svar på en fråga i rubricerat ärende. Arbetsmarknadsdepartementet lämnar härmed följande underlag till svar.

Vilka kommentarer ger anmälan och innehållet i denna promemoria anledning till?

Uttalandet gjordes med anledning av påståenden i media om att gränspolisen gjorde ID-kontroller på personer i Stockholms tunnelbana enbart på grund av deras hudfärg eller utländska utseende. Frågan kom senare bl.a. att debatteras i riksdagen. I egenskap av statsråd med ansvar för integrations- och diskrimineringsfrågor kände sig även statsrådet Ullenhag föranledd att kommentera uppgifterna. Det var viktigt att klargöra för allmänheten att svensk lagstiftning inte tillåter att någon kontrolleras enbart på grund av sitt utseende.

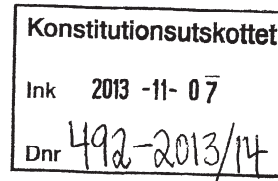
Statsrådet formulerade sig generellt och hypotetiskt. Genom den del av uttalandet som citeras i anmälan ville statsrådet endast understryka vikten av att sanningshalten i uppgifterna undersöktes. Uttalandet var varken ägnat att påverka polisens handläggning i något ärende som rörde myndighetsutövning mot en enskild eller myndighetens tillämpning av lag.

Bilaga A4.2.1

FREDRIK OLOVSSON
Riksdagsledamot (S)
PER BOLUND
Riksdagsledamot (MP)

SVERIGES
RIKSDAG

Stockholm 2013-11-07

Begäran om granskning av migrationsminister Tobias Billströms aktieaffärer i gruvföretag

Via rapportering i olika media har vi fått kännedom om att migrationsminister Tobias Billström (M) den 13 februari 2013 köpte 30 000 aktier i gruvföretaget Northland Resources. Bara några dagar tidigare hade Regeringskansliet fått information om att statliga LKAB undersökte möjligheterna om att rädda gruvdriften och det krisade bolaget. Under våren blev det ekonomiska läget akut och en räddningsaktion genomfördes där bland andra LKABs dotterbolag Norrskenet gick in och köpte in sig i Northland Resources och garanterade därmed den summa som var nödvändig för att gruvdriften skulle kunna fortsätta.

Då det inte kunde uteslutas att Tobias Billström hade fått del av den information som fanns i Regeringskansliet valde Ekobrottsmyndigheten att tillsammans med Finansinspektionen göra en förutredning mot bakgrund av uppgifter som förekommit i TV4 angående migrationsministerns aktieköp. Efter förutredningen fattade åklagaren beslut om att inleda en förundersökning för att kunna klargöra omständigheterna kring Tobias Billströms aktieaffärer. Då man inte kunde bevisa att ministern hade haft insiderinformation lades förundersökningen ned.

Därefter har det i bland annat TV4 Nyheterna framkommit uppgifter om att migrationsministern även äger aktier i ett annat gruvföretag, Lappland Goldminers. Då nyhetsredaktionen på TV4 har begärt ut uppgifter om när dessa aktieköp har skett har regeringen beslutat att avslå TV4:s begäran och hemligstämpla uppgifterna. Regeringsbeslutet, som är undertecknad av statsministern, motiveras bland annat av att det "inte står klart att uppgiften kan röjas utan att Billström lider skada eller men". Tobias Billström kommenterar själv uppgifterna till TV4 med att: "Normalt sett är inte de här datumen för inköp offentliga handlingar".

I Justitiedepartementets pressmeddelande från den 22 augusti 2008 framgår det att Tobias Billström besökte Northland Resources i Pajala den 26 augusti samma år. Av pressmeddelandet framgår det även att han under besöket i Pajala diskuterade arbetskraftsinvandring med kommunledningen och besökte Northlands Resources gruva i Stora Sahavaara på samma tema. I samma pressmeddelande kommenterar Tobias Billström själv besöket på följande sätt:

- Jag ser fram emot besöket i Pajala. Jag vet att det är en expansiv del av Sverige där det finns problem att hitta arbetskraft i dag och att utvecklingen av gruvindustrin ställer det på sin spets.

Efter besöket i Pajala började migrationsministern köpa Northlandaktier. Enligt uppgifter vi har kunnat inhämta har Tobias Billström köpt aktier i Northland Resources vid 14 tillfällen. Han gjorde sitt första köp av aktier i gruvföretaget den 3 april 2009. Det sista och största köpet i bolaget gjorde Billström den 13 februari 2013. Det var då han köpte 30 000 aktier vid ett och samma tillfälle. Efter det har han inte köpt mer. Enligt den senaste förteckningen i aktieboken äger han totalt 67 000 aktier i Northland Resources..

Enligt 6 kap. 9 § andra stycket regeringsformen får statsråd inte utöva allmän eller enskild tjänst och inte heller inneha uppdrag eller utöva verksamhet som kan rubba förtroendet för honom eller henne.

I den promemoria som den tillsatta etikkommittén lämnade 1993 framgår det bland annat att ”I fråga om placeringar i aktier bör statsråd i princip avhålla sig från korttidsaffärer. Som korttidsaffärer har därvid betraktats transaktioner genom vilka aktier både köps och säljs – eller säljs och köps åter – inom loppet av sex månader.”

Konstitutionsutskottet har vid ett stort antal tillfällen granskat frågor om aktieinnehav eller andra frågor med anknytning till förbudet mot bisysslor i 6 kap. 9 § regeringsformen.

Mot bakgrund av migrationsminister Tobias Billströms aktieplaceringar under sin tid som statsråd och regeringens beslut att inte offentligt klargöra relevanta frågeställningar om statsrådets aktieköp vill vi att konstitutionsutskottet granskar om statsrådet genom sina aktieaffärer har levt upp till regeringsformens krav på att inte utöva verksamhet som kan skada förtroendet i enligt med 6 kap. 9 § andra stycket regeringsformen.

Fredrik Olovsson

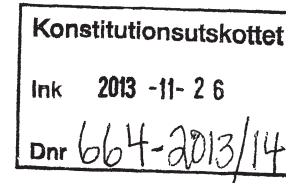
Per Bolund

Bilaga A4.2.2

PER BOLUND
Riksdagsledamot (MP)
MORGAN JOHANSSON
Riksdagsledamot (S)

Stockholm 2013-11-26

SVERIGES
RIKSDAG

Begäran om granskning av regeringens beslut att sekretessbelägga uppgifter om migrationsminister Tobias Billströms (M) aktieköp.

Offentlighetsprincipen är en grundbult i den svenska demokratin och i offentlig förvaltning. Insyn i den offentliga verksamheten utgör garantier mot maktmissbruk och korruption samt ger möjlighet för var och en att påverka. Media och andra intresserade ska kunna hämta information i olika frågor, oavsett vad den offentliga verksamheten själv väljer att informera om.

Regeringen och Regeringskansliet har dock under det senaste året fått kritik för sin ovilja att värna offentlighetsprincipen genom att fördröja eller underlåta att lämna ut offentlig handling, alternativt hemligstämpla handlingar.

I januari 2013 kritiserades Regeringskansliet för bristande öppenhet av riksdagens konstitutionsutskott med anledning av att Utrikesdepartementet hemligstämplade offentliga handlingar. En utredning som riksdagens konstitutionsutskott gjorde visade att UD:s huvuddiarium inte motsvarade de krav som finns i offentlighets- och sekretesslagen om registrering av allmänna handlingar.

I mars samma år kritiserade Justitieombudsmannen Regeringskansliet för att inte respektera offentlighetsprincipen då handlingar hade lämnats ut för sent eller inte lämnats ut alls. JO menade då att kritiken var allvarlig och att Regeringskansliets försvårande av utlämning av offentliga handlingar är en brist som inkräktar på privatpersoners och mediers lagstiftande insyns rätt.

I juni 2013 fick regeringen kritik av riksdagens konstitutionsutskott för hanteringen av offentliga handlingar i samband med Saudiaffären då journalister inte fick ta del av handlingar som hade begärts ut.

Via en omfattande rapportering i olika media under 2013 har det framkommit att migrationsminister Tobias Billström (M) den 13 februari 2013 köpte 30 000 aktier i gruvföretaget Northland Resources. Bara några dagar tidigare hade Regeringskansliet fått information om att statliga LKAB undersökte möjligheterna om att rädda gruvdriften och det krisade bolaget. Under våren blev det ekonomiska läget akut och en räddningsaktion genomfördes där bland andra LKAB:s dotterbolag Norrskenet gick in och köpte in sig i Northland Resources och garanterade därmed den summa som var nödvändig för att gruvdriften skulle kunna fortsätta.

Då det inte kunde uteslutas att Tobias Billström hade fått del av den information som fanns i Regeringskansliet valde Ekobrottsmyndigheten att tillsammans med

Finansinspektionen göra en förutredning mot bakgrund av uppgifter som förekommit i TV4 angående migrationsministerns aktieköp. Efter förutredningen fattade åklagaren beslut om att inleda en förundersökning för att kunna klargöra omständigheterna kring Tobias Billströms aktieaffärer. Då man inte kunde bevisa att ministern hade haft insiderinformation lades förundersökningen ned.

Därefter har det i bland annat TV4 Nyheterna framkommit uppgifter om att migrationsministern även äger aktier i ett annat gruvföretag, Lappland Goldminers. Då nyhetsredaktionen på TV4 begärde ut uppgifter om när dessa aktieköp hade skett beslutade regeringen att avslå TV4:s begäran och hänvisade till att det råder sekretess. Regeringsbeslutet, som är undertecknad av statsministern, motiveras bland annat av att det "inte står klart att uppgiften kan röjas utan att Billström lider skada eller men". Tobias Billström kommenterar själv uppgifterna till TV4 med att "Normalt sett är inte de här datumen för inköp offentliga handlingar".

Tryckfrihetsförordningen och vår offentlighetsprincip är en viktig grundbult i den öppna svenska demokratin. Den är fundamentalt viktig för demokratisk insyn i våra offentliga institutioner och möjliggör en granskning av makten.

Enligt 2 kap. 12 § tryckfrihetsförordningen ska en allmän handling som får lämnas ut skall på begäran gcnast eller så snart det är möjligt på stället utan avgift tillhandahållas den, som önskar ta del av den. På samma sätt anger 6 kap. 2 § regeringsformen att ett statsråd inte får inneha något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för honom eller henne. Mot dessa två grundläggande paragrafer har regeringen i sitt beslut ställt en bestämmelse i en speciallag, nämligen offentlighets- och sekretesslagens 32 kap. 6 § som säger att sekretess gäller för uppgift om innehav av finansiella instrument som har lämnats till en myndighet, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör lider skada eller men och uppgiften har lämnats till följd av anmälningsskyldighet enligt ett särskilt beslut enligt 11 § lagen om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument. Den 11 § säger att om det behövs med hänsyn till tillgången på kurspåverkande information inom en myndighet, får regeringen besluta att det vid myndigheten skall föras en förteckning över innehav av finansiella instrument avseende ledamöterna i styrelsen samt de arbetstagare, uppdragstagare eller andra funktionärer som myndigheten bestämmer med hänsyn till deras insynsställning.

Längre fram i samma paragraf står det vidare att den som omfattas av en förteckning som upprättats med stöd av denna paragraf skall till myndigheten skriftligen anmäla sitt innehav av finansiella instrument och *ändringar* i innehavet.

Eftersom det i paragrafen även framgår att ändringar i innehavet ska redovisas, ifrågasätter vi om det är rimligt att regeringen utifrån sin egen bedömning om vad som kan anses utgöra skada eller men för ett statsråd kan utgöra tillräckliga skäl för att hindra att uppgifterna om ändringar i statsrådets aktieinnehav lämnas ut i enlighet med bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen.

För en regering bör det vara en utgångspunkt att handlingar och information som rör statsrådets aktieinnehav ska kunna granskas. Så vitt vi vet har inte datum för aktieköp begärts ut tidigare av media. Med sitt beslut att införa sekretess för datum på

statsrådets aktieköp skapar regeringen en praxis som kan komma att skada offentlighetsprincipen. Regeringen väljer att sekretessbelägga i ett läge där öppenhet borde råda.

Mot bakgrund av regeringens beslut om att sekretessbelägga uppgifterna om migrationsminister Tobias Billströms (M) aktieköp vill vi att Konstitutionsutskottet granskar om regeringens beslut är förenligt med grundlagarnas paragrafer 2 kap. 12 § tryckfrihetsförordningen och 6 kap. 2 § regeringsformen, samt om 11 § lagen om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument verkligen kan användas som grund för att sekretessbelägga en uppgift angående ett statsråds aktieköp med stöd av offentlighets- och sekretesslagens 32 kap 6 §.

Per Bolund (MP)

Morgan Johansson (S)

Bilaga A4.2.3

REGERINGSKANSLIET

2014-02-25

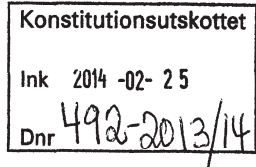
SB2014/1127/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 10 – Migrationsminister Tobias Billströms aktieaffärer i gruvföretag

Härmed överlämnas en promemoria från Finansdepartementet, en promemoria från Justitiedepartementet och en promemoria från Statsrådsberedningen samt tre bilagor. En av bilagorna har sekretessmarkeringar.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expediteschefen Stefan L. Johansson.

C. Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
06-405 10 00

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefax
06-723 11 71

Promemoria

2014-02-20

Finansdepartementet

Expeditionschefen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 10 – Migrationsminister Tobias Billströms aktieaffärer i gruvföretag

Härmed lämnas underlag för svar på konstitutionsutskottets fråga 7 i rubricerat ärende. Svaret har tagits fram i samråd med Justitiedepartementet.

7. Som svar på en skriftlig fråga (2012/13:651) anförde statsrådet Peter Norman att han och ett fåtal medarbetare, dock inte statsrådet Billström, informerades den 8 februari 2013 om att en affär diskuterades mellan LKAB och Northland Resources. Har företrädare för regeringen vid något annat tillfälle fått information om förhållanden i bolaget Northland Resources?

Enligt en promemoria benämnd Insiderförteckning gällande LKAB:s Project Phoenix (Project Phoenix var LKAB:s projektnamn för en eventuell investering i Northland Resources), som finns i LKAB:s årsakt för 2013 (dnr Fi2013/2501), fick bolagets förvaltare den 9 februari 2013 information av dess VD om att projektet fanns och om dess aktuella status.

Information om projektet lämnades även till företrädare för Finansdepartementet per telefon och vid ett antal möten under våren 2013 enligt anteckningar i bl.a. LKAB:s årsakter för 2012 (dnr Fi 2012/3022) och 2013. Ett första möte hölls den 21 februari 2013, vid vilket bl.a. statsrådet Norman, ansvarig statssekreterare samt bolagets styrelseordförande och VD deltog. Vidare hölls ett möte den 7 mars 2013, då bolagets presentation "Project Phoenix Diskussionsunderlag 15 februari 2013" överlämnades och diskuterades. Vid mötet närvarade representanter från bolaget och tjänstemän från Finansdepartementet. Ett möte mellan statsrådet Norman, ansvarig statssekreterare och LKAB:s styrelseordförande, vid vilket projektet diskuterades, hölls vidare den 3 april 2013. Information om projektet lämnades även vid ett möte mellan tjänstemän från Regeringskansliet och LKAB den 18 april 2013. Slutligen kan noteras att Project Phoenix diskuterades vid ett möte

2

den 10 juni 2013 mellan representanter för bolaget och ägaren, bl.a. statsrådet Norman, ansvarig statssekreterare samt bolagets styrelseordförande och VD.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-02-21

Justitiedepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 10 – Migrationsminister Tobias Billströms aktieaffärer i gruvföretag

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 4 februari 2014 begärt svar på vissa frågor i rubricerat ärende. Justitiedepartementet lämnar härmed följande underlag till svar på frågorna 3, 6 och 8. Samråd har skett med Finansdepartementet.

3. Stämmer uppgifterna i granskningsanmälan om att statsrådet Tobias Billström har innehaft aktier i Northland Resources från april 2009 åtminstone till och med februari 2013?

Statsrådet Tobias Billström förvärvade aktier i Northland Resources första gången i april 2009. Han har alltså ett aktieinnehav i bolaget.

6. Har statsrådet Tobias Billström varit ansvarigt i något avseende för hanteringen av frågor om bolagsstyrningen av LKAB? Har statsrådet Tobias Billström avstått eller övervägt att avstå från att delta i avgörandet av något regeringsärende på grund av sina eventuella innehav av aktier i Northland Resources och Lappland Goldminers?

Statsrådet Tobias Billström har inte varit ansvarig i något avseende för hanteringen av frågor om bolagsstyrningen av LKAB. Han deltog emellertid i regeringens beslut om skrivelsen 2013 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2012/13:140). Skrivelsen innehåller bl.a. en beskrivning av de statliga bolagens verksamhet under 2012 och fram till och med den 1 maj 2013.

Vid regeringsammansammanträdet den 10 februari 2011 deltog inte statsrådet vid behandlingen av Näringsdepartementets ärende Överklagande från T. Krekula av Bergmästarens beslut om bearbetningskoncession för området Sahavaara K nr 1 i Pajala kommun, Norrbottens län.

Vid regeringsammansammanträde den 10 maj 2012 deltog inte statsrådet vid behandlingen av Socialdepartementets ärende Överklaganden i fråga om

2

prövning enligt 12 kap. plan- och bygglagen m.m. avseende detaljplan för Tapuli gruva, Pajala kommun.

8. Har någon kontakt – utöver vid statsrådet Tobias Billströms besök i Pajala i augusti 2008 – förekommit mellan Northland Resources och statsrådet Tobias Billström?

Statsrådet Tobias Billström har i egenskap av aktieägare i Northland Resources erhållit sedvanliga nyhetsbrev från bolaget. Sådana nyhetsbrev får enligt gällande rätt inte innehålla information som inte är känd för marknaden i övrigt. Några andra kontakter har inte förekommit mellan Northland Resources och statsrådet.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-02-24

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 10 - Migrationsminister Tobias Billströms aktieaffärer i gruvföretag

3 bilagor

Statsrådsberedningen lämnar följande svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende. Samråd har skett med Justitiedepartementet.

- 1. Vilka riktlinjer och överenskommelser för bisysslor och intressekonflikter för statsråden gällde under den tid som anmälan avser, dvs. augusti 2008 t.o.m. 2013? Vad innebar dessa? Hur har dessa riktlinjer och överenskommelser dokumenterats? Utskottet önskar en kopia av eventuella riktlinjer och överenskommelser.*

I anslutning till regeringsbildningen hösten 2006 kom statsråden bl. a. överens om vad som skulle gälla för statsrådets anmälningar av finansiella instrument. Detta har redogjorts för i konstitutionsutskottets betänkande 2006/07:KU20 avsnitt 1.3. Vad där återges har fortsatt gälla under ovan nämnda tidsperiod och gäller alltså. Överenskommelsen har inte dokumenterats särskilt, eftersom det inte har ansetts påkallat. Nedan följer en redogörelse av vad som framgår av nyss nämnda betänkande.

Ett statsråd som har finansiella instrument anmäler sitt innehav så snart som möjligt efter tillträdet. En ny anmälan görs sedan – även om inga förändringar har skett – en gång per år. Vidare görs en anmälan när innehavet förändras genom förvärv eller överlåtelse. Anmälan om förändring bör ske senast 14 dagar efter förvärvet eller överlåtelsen. Regelbundna transaktioner, exempelvis sparande av ett visst belopp per månad i en värdepappersfond, redovisas emellertid bara genom den årliga anmälan.

Med finansiella instrument avses bl.a. aktier, obligationer, andelar i värdepappersfonder och privatobligationer. Ett innehav ska anmälas även om förvaltningen har uppdragits åt t.ex. en banks notariatsavdelning.

Anmälningsskyldigheten gäller inte sparande i privata frivilliga försäkringar, i tjänstepensionsförsäkringar eller i premiepensionssystemet.

Statsråden har kommit överens om att de även ska anmäla närståendes innehav av finansiella instrument. Som närstående räknas makar, sambor, registrerade partner och minderåriga barn. En anmälan om närståendes innehav sker på samma sätt som för det egna innehavet.

Statsråden har vidare åtagit sig att, på samma sätt som i fråga om finansiella instrument, redovisa vissa andra förhållanden, nämligen:

- Näringsverksamhet i bolag eller i annan form.
- Avtal med tidigare arbetsgivare om fortsatt utbetalning av lön, pension eller liknande förmåner samt fortsatta betalningar från en arbetsgivares sida av pensionsavgifter eller liknande avgifter.
- Avtal med nuvarande eller framtida arbets- eller uppdragsgivare om anställning, uppdrag eller liknande engagemang. Det gäller andra engagemang än engagemang för det egna partiet och dess organisationer.
- Tidigare anställningar och uppdrag. Engagemang som upphört tidigare än fyra år före utnämningen till statsråd behöver inte redovisas. Redovisning behöver endast ske av engagemang hos sådana arbets- eller uppdragsgivare som rimligtvis kan tänkas förekomma som parter eller ha något väsentligt intresse i ett regeringsärende.

Anmälan görs till rättschefen i Statsrådsberedningen. Rättschefen redovisar sedan uppgifterna om statsrådets innehav och engagemang i särskilda förteckningar.

Slutligen innebär överenskommelsen att dessa förteckningar över statsrådets innehav och engagemang ska vara öppna för insyn från allmänheten.

Därutöver återfinns i Statsrådsberedningens promemorior Förbud mot insiderhandel och skyldighet att anmäla värdepappersinnehav 1997:2 (reviderad 2001-05-29) och Jäv och bisysslor i tjänsten 1987:2 (reviderad 1998-06-30) riktlinjer och rekommendationer för innehav av finansiella instrument, se bilaga 1 och 2.

2. *Vilka rutiner tillämpas inför regeringsammansättningarna för att undvika jäv och andra intressekonflikter vid avgörandet av något regeringsärende med anledning av statsråds aktieinnehav?*

De rutiner som redovisats av rättschefen i Statsrådsberedningen i anledning av konstitutionsutskottets granskning våren 2007 gäller alltså, se sammanfattning av utfrågningen i 2006/07:KU20 s. 58 f.

4. *Utskottet önskar kopior av de anmälningar om innehav av finansiella instrument och om ändringar i innehavet av finansiella instrument som statsrådet Tobias Billström lämnat till*

Regeringskansliet sedan han tillsattes som statsråd hösten 2006 fram tills nu.

Se bilaga 3. Handlingarna har en sekretessmarkering.

5. *Har det gjorts några överväganden utifrån bestämmelsen i 6 kap. 2 § andra stycket regeringsformen (eller tidigare enligt 6 kap. 9 § andra stycket regeringsformen) och gällande riktlinjer eller överenskommelser vad gäller statsrådets Tobias Billströms eventuella innehav och förvärv av aktier i Northland Resources och Lappland Goldminers?*

Det har inte gjorts en bedömning med slutsatsen att innehaven är oförenliga med statsrådets uppdrag.

9. *Vilka övriga kommentarer föranleder anmälan och denna promemoria?*

Anmälan och promemorian föranleder inte några ytterligare kommentarer.

Bilaga 1
(9/10)STATSRÅDSBEREDNINGEN
RättschefenPM 1997:2
(reviderad
2001-05-29)

Förbud mot insiderhandel och skyldighet att anmäla värdepappersinnehav

Detta är en aktualiserad version av den promemoria som gavs ut första gången år 1997. Promemorian vänder sig till personalen i Regeringskansliet.

Handelsförbud och anmälningsskyldighet

Den som på förhand får kännedom om omständigheter som är ägnade att väsentligt påverka kursen på aktier, obligationer eller andra finansiella instrument får inte utnyttja denna information (insiderinformation) för att göra affärer förrän omständigheterna blivit allmänt kända. Detta förbud mot insiderhandel finns i insiderstrafflagen (2000:1086) och anses nödvändigt för att upprätthålla förtroendet för marknaderna.

Förbudet mot insiderhandel omfattade tidigare bara personer med insynställning inom den privata sektorn. Numera omfattas också andra som på ett eller annat sätt får insiderinformation, t.ex. statsråd och anställda i Regeringskansliet.

För att underlätta kontrollen av att handelsförbudet efterlevs och i förtroendeskapande syfte finns det i lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument (anmälningsskyldighetslagen) bestämmelser enligt vilka arbetstagare, uppdragstagare och andra funktionärer hos en myndighet kan åläggas att anmäla sitt innehav av finansiella instrument och förändringar i innehavet. En sådan anmälningsskyldighet har bl.a. statsråden och vissa anställda i Regeringskansliet.

Vad är insiderinformation?

Insiderinformation är information om en inte offentliggjord eller inte allmänt känd omständighet som är ägnad att väsentligt påverka kursen på finansiella instrument.

I princip kan varje statsråd och tjänsteman i Regeringskansliet komma att ha insiderinformation. Detsamma kan sägas om dem som fullgör uppdrag åt regeringen eller Regeringskansliet, t.ex. i en kommitté eller som konsulter.

Vad innebär förbudet mot insiderhandel?

Insiderinformation får inte utnyttjas för handel på värdepappersmarknaden för egen eller annans räkning.

Det är också förbjudet att använda insiderinformation till att med råd eller på annat sätt föranleda någon annan att köpa eller sälja finansiella instrument som informationen avser.

Det är vidare förbjudet att obehörigen röja insiderinformation även om detta inte föranleder någon handel med berörda finansiella instrument. Förbudet omfattar emellertid inte sådant uppgiftslämnande som görs i syfte att uppgifterna skall offentliggöras i media.

Insiderinformationen kan avse ett enskilt företag eller en företagsgrupp och gälla t.ex. planerade stödinsatser, utvecklingsplaner, omstruktureringar och resultatprognoser. Handelsförbudet gäller då finansiella instrument i de berörda företagen.

Insiderinformationen kan också vara av mer allmän karaktär. Den kan då avse omständigheter som allmänt påverkar kurssättningen på aktiemarknaden, penning- och obligationsmarknaden eller derivatmarknaden. Sådan information förekommer t.ex. i budgetpropositionen och andra propositioner som rör den ekonomiska politiken. I ett sådant läge kan alltså ett generellt handelsförbud gälla för en person med sådan information.

Vilka slag av värdepapper omfattas?

Med finansiella instrument avses aktier, obligationer och sådana andra delägarrätter eller fordringsrätter som är utgivna för allmän omsättning (t.ex. omfattas andelar i värdepappersfonder och privatobligationer). Även derivatinstrument av olika slag (t.ex. terminer och optioner) omfattas liksom andra rättigheter eller förpliktelser avsedda för handel på värdepappersmarknaden.

Som exempel på fordringsrätter som inte är avsedda för handel på värdepappersmarknaden och som därför inte omfattas av förbuden kan nämnas sparande på riksgäldskonto och sparande i privata frivilliga försäkringar, i tjänstepensionsförsäkringar och i premiepensionssystemet.

Vad menas med handel på värdepappersmarknaden?

Förbudet mot insiderhandel gäller den handel som sker på värdepappersmarknaden, dvs. handel på börs eller på någon annan organiserad marknadsplats eller handel genom någon som yrkesmässigt bedriver värdepappersrörelse (t.ex. en bank eller ett värdepappersbolag). Förbudet gäller också handel på utländska marknadsplatser.

Däremot gäller förbudet inte affärer som sker direkt mellan två privatpersoner.

Hur länge gäller handelsförbudet ?

Förbudet gäller från det att insiderinformation erhålls till dess att omständigheten blivit allmänt känd, t.ex. genom offentliggörande i pressen, på Reuterskärmar eller på liknande sätt, eller till dess att omständigheten upphört att ha betydelse för kursställningen.

Vad innebär ”ägnad att väsentligt påverka”?

För att utlösa ett handelsförbud skall omständigheten vara ägnad, typiskt sett, att väsentligt påverka kursen.

Det är den förväntade kursutvecklingen och inte den faktiska som skall vara avgörande. Vad som är ”väsentligt” kan inte anges exakt och kan även variera mellan olika marknader. I förarbetena har det dock uttalats att såväl den förväntade procentuella kursavvikelsen som andra

omständigheter, t.ex. den aktuella aktiens normala prISRörlighet, skall beaktas.

Det är således svårt att fastställa en enhetlig bedömningsnorm.

Anmälningsskyldighet för innehav och vid ändringar i innehavet

Enligt anmälningsskyldighetslagen kan regeringen besluta att det vid en myndighet skall föras en förteckning över innehav av finansiella instrument avseende ledamöterna i styrelsen samt de arbetstagare, uppdragstagare och andra funktionärer som myndigheten bestämmer med hänsyn till deras insynsställning. Var och en som är upptagen på en sådan förteckning är skyldig att till den tjänsteman som myndigheten utsett anmäla sitt innehav av finansiella instrument och varje ändring i innehavet.

Anmälningsskyldigheten avser bara eget innehav och alltså inte finansiella instrument som innehas av make, barn eller andra närstående. Inget hindrar emellertid att t.ex. statsråden kommer överens om att frivilligt redovisa även närståendes innehav i insynsförteckningen, vilket också har skett.

Syftet med anmälningsskyldigheten är främst att underlätta kontroll av att handelsförbudet efterlevs, men den har naturligtvis också en förtroendeskapande funktion för myndigheten.

Anmälningsskyldigheten omfattar samma slag av finansiella instrument som handelsförbudet.

Vem är anmälningsskyldig?

Regeringen har beslutat att Regeringskansliet och ytterligare ett 30-tal myndigheter skall föra insynsförteckningar. Riksbanken och AP-fonderna skall enligt lag föra insynsförteckning.

Regeringskansliets förteckning grundar sig på ett regeringsbeslut den 30 januari 1997 (dnr SB1997/918). Den består av en delförteckning som förs av rättschefen i Statsrådsberedningen och av en delförteckning för varje departement.

Den delförteckning som förs av rättschefen i Statsrådsberedningen skall avse finansiella instrument som innehas av statsråden och av de arbetstagare, uppdragstagare och andra funktionärer hos Statsrådsberedningen som statsministern bestämmer.

Delförteckningen för ett departement skall avse finansiella instrument som innehas av de arbetstagare, uppdragstagare och andra funktionärer hos departementet som departementschefen bestämmer. Den skall föras av den tjänsteman i Regeringskansliet som departementschefen utser.

Kretsen av anmälningsskyldiga skiftar med förekomsten av insiderinformation hos myndigheten. I Regeringskansliet är det vanligt att chefs-tjänstemän, pressekreterare och vissa politiskt sakkunniga är anmälningsskyldiga.

Anmälan till insynsförteckningen bör ske inom 14 dagar från det att innehavet ändrats. För regelbundna transaktioner (t.ex. månatligt sparande i värdepappersfond) kan det räcka med en årlig anmälan.

En blankett för anmälan finns i *bilagan*. Anmälan kan också göras genom att anmälaren överlämnar en undertecknad kopia av en avräkningsnota, en VP-avi eller någon annan sådan handling från bank eller fondkommissionär som redovisar innehav, förvärv eller överlåtelse.

Kommittéer

Även en kommitté kan ha ett sådant uppdrag att det är motiverat att ålägga ledamöter och sekretariat anmälningsskyldighet. Då beslutar regeringen att kommittén skall föra en förteckning över innehav av finansiella instrument. Regeringen beslutar också om anmälningsskyldighet för ledamöter.

Kommittén tar däremot ställning till frågan om anmälningsskyldighet för sakkunniga, experter och sekreterare.

Sekretess, arkivering och tillsyn

I 9 kap. 23 § sekretesslagen (1980:100) finns en bestämmelse om sekretess för de uppgifter som någon lämnar för att uppfylla sin anmälningsskyldighet. Sekretess gäller, om det inte står klart att uppgifterna kan röjas utan att den som uppgiften rör lider skada eller men.

Om den som är anmälningsskyldig frivilligt lämnar uppgifter även om närståendes innehav, kommer också dessa uppgifter att omfattas av sekretess.

En annan sak är att sekretessen kan efterges av den som uppgiften rör.

Anmälningarna diarieförs, men det är bara den mottagande tjänstemannen som får kännedom om innehållet. Skulle det finnas grund för misstanke att handelsförbudet överträtts bedömer mottagaren vilka åtgärder som skall vidtas. I sådant fall kan anmälan komma att användas i utredningssammanhang.

Anmälningarna arkiveras under sekretesskydd och gallras ut (förstörs) tio år efter det att anmälningsskyldigheten upphört.

Finansinspektionen är den tillsynsmyndighet som vakar över att insiderstrafflagen och anmälningsskyldighetslagen följs.

Offentlig redovisning av statsråds förmögenhetsförhållanden

Genom en överenskommelse mellan statsråden har de eftergett sekretessen för de uppgifter om deras innehav av finansiella instrument som rättschefen i Statsrådsberedningen förtecknar. Dessa innehav är alltså öppna för insyn från press och allmänhet.

På samma sätt redovisas enligt överenskommelsen mellan statsråden följande förhållanden:

- Näringsverksamhet i bolag eller i annan form (t.ex. som lantbrukare, som innehavare av annan fastighet än egen bostadsfastighet eller eget fritidshus, som advokat, som konsult och som revisor).
- Avtal med tidigare arbetsgivare om fortsatt utbetalning av lön, pension eller liknande förmåner samt fortsatta betalningar från en arbetsgivares sida av pensionsavgifter eller liknande avgifter.
- Avtal med nuvarande eller framtida arbets- eller uppdragsgivare om anställning, uppdrag eller liknande engagemang. Det gäller andra engagemang än engagemang för det egna partiet och dess organisationer.
- Tidigare anställningar och uppdrag. Engagemang som upphört tidigare än fyra år före utnämningen till statsråd redovisas dock inte. Redovis-

ningen är vidare begränsad till engagemang hos sådana arbets- eller uppdragsgivare som rimligtvis kan tänkas förekomma som parter eller ha något väsentlig intresse i ett regeringsärende.

Överenskommelsen mellan statsråden innebär också att de skall anmäla och låta förteckna innehav av finansiella instrument för närstående (makar och barn). Det sker på samma sätt som för det egna innehavet. De närståendes innehav har dock inte offentliggjorts. Dessa uppgifter omfattas av sekretess enligt sekretesslagen.

Riksdagens register över riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen

Den offentliga redovisning som för statsrådets del sker genom rättschefens förteckning har en viss motsvarighet i det register som riksdagsförvaltningen för enligt lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen. De statsråd som också är riksdagsledamöter gör inte någon anmälan till det registret.

Bilaga 2
90

PM 1987:2

Jäv och bisysslor i tjänsten som statsråd 1

STATSRÅDSBEREDNINGEN
RättschefenPM 1987:2
1987-04-14
(reviderad 1998-06-30)

1 Jäv och bisysslor i tjänsten som statsråd

I denna promemoria redovisas en del material som kan ge ledning när ett statsråd skall bedöma frågor dels om jäv i regeringsarbetet, dels om en bisyssla lämpligen är förenlig med tjänsten som statsråd eller inte.

1.1 Jäv

I 6 kap. 9 § RF finns en bestämmelse som säger att statsråd inte får utöva allmän eller enskild tjänst eller inneha uppdrag eller utöva verksamhet som kan rubba förtroendet för honom. Om man bortser från den bestämmelsen saknas regler om jäv för statsråd. Gäller någon av de situationer som beskrivs i 11 § förvaltningslagen för statsråd så bör sådant statsråd inte delta i avgörandet av regeringsärende. Råder tvekan om en i 11 § beskriven situation föreligger, bör denna tvekan leda till att statsrådet avstår från att delta i avgörandet. Detta gäller självfallet oavsett om statsrådet är föredragande eller deltar i avgörandet som medlem i det kollektiv som regeringen utgör. Det åligger sålunda statsråd att förvissa sig om att det vid ett visst regeringssammanträde inte kommer upp ärenden som statsrådet i annat sammanhang har tagit befattning med eller i vilket statsrådet av andra orsaker är att anse som jävigt.

Bedömer statsråd sig inte böra delta i avgörande av regeringsärende använder man endera av följande modeller.

1.1.1 Ärendet ligger inom statsrådets egna ansvarsområde

Statsrådet vidtalar sin ersättare att föredra ärendet. Statsrådet underrättar skriftligen statsministern och protokollföraren om att statsrådet NN kommer att föredra ärendet vid regeringssammanträdet.

På ärendeförteckningen anges att ärendet nr 00 föredras av statsrådet NN. Protokollföraren anmärker i huvudprotokollet att "ordinarie" statsrådet inte har deltagit i avgörandet av ärendet och vilket statsråd som i hans ställe föredrar ärendet. Något formellt förordnande för statsrådet NN utfärdas inte om denne är någon av de ordinarie ersättarna.

1.1.2 Ärendet ligger utom statsrådets egna ansvarsområde

Statsrådet anmäler till statsministern och protokollföraren att han eller hon inte deltar i avgörandet av angivet ärende.

Protokollföraren anmärker i huvudprotokollet att statsrådet inte har deltagit i avgörandet.

2 Närmare om rättsreglerna om jäv och bisysslor

Statsrådsberedningen har nyligen upprättat en pm (1987-02-11) med rättsutredning FRÅGAN OM JÄV FÖR STATSRÅD. I denna pm återges även lydelsen av de aktuella paragraferna i 6 kap. 9 § RF samt 11 och 12 §§ förvaltningslagen. Där redovisas också några uttalanden av konstitutionsutskottet i frågan om statsråds aktieinnehav.

Pm:an bifogas.

STATSRÅDSBEREDNINGEN
Rättschefen

1987-02-11
Bilaga

Frågan om jäv för statsråd

1 Gällande rätt

1.1 Jäv

I förvaltningslagen (1986:223) finns det bestämmelser om jäv i 11 och 12 §§. De lyder:

11 § Den som skall handlägga ett ärende är jävig

1. om saken angår honom själv eller hans make, förälder, barn eller syskon eller någon annan närstående eller om ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för honom själv eller någon närstående,

2. om han eller någon närstående är ställföreträdare för den som saken angår eller för någon som kan vänta synnerlig nytta eller skada av ärendets utgång,

3. om ärendet har väckts hos myndigheten genom överklagande eller underställning av en annan myndighets beslut eller på grund av tillsyn över en annan myndighet och han tidigare hos den andra myndigheten har deltagit i den slutliga handläggningen av ett ärende som rör saken,

4. om han har fört talan som ombud eller mot ersättning biträtt någon i saken eller

5. om det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till hans opartiskhet i ärendet.

Från jäv bortses när frågan om opartiskhet uppenbarligen saknar betydelse.

12 § Den som är jävig får inte handlägga ärendet. Han får dock vidta åtgärder som inte någon annan kan vidta utan olägligt uppskov.

Den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom, skall självman ge det till känna.

Har det uppkommit en fråga om jäv mot någon och har någon annan inte trätt i hans ställe, skall myndigheten snarast besluta i jävfrågan. Den som jävet gäller får delta i prövningen av jävfrågan endast om myndigheten inte är beslutför utan honom och någon annan inte kan tillkallas utan olägligt uppskov.

Ett beslut i en jävfråga får överklagas endast i samband med överklagande av det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet.

Förvaltningslagen gäller dock inte vid handläggning av regeringsärenden, dvs. sådana ärenden som beslutas vid ett regeringsammansammanträde. I praxis brukar regeringsärenden ändå i möjligaste mån handläggas enligt förvaltningslagens bestämmelser, vilket också förutsattes i förarbetena till den nya förvaltningslagen (se bl.a. departementschefens yttrande i prop. 1985/86:80 s. 57).

2 Bisyssla

I 6 kap. 9 § regeringsformen finns det en bestämmelse om bisysslor för statsråd. Paragrafen lyder.

9 § Endast den får vara statsråd som är svensk medborgare sedan minst tio år.

Statsråd får icke utöva allmän eller enskild tjänst. Han får ej heller inneha uppdrag eller utöva verksamhet som kan rubba förtroendet för honom.

3 Förarbetena till regeringsformen

Departementschefen uttalade i förarbetena till regeringsformen, prop. 1973:90 s. 284 bl.a. följande angående 6 kap. 9 § regeringsformen:

Bestämmelsernas syfte är i första hand att värna om statsråds-tjänstens integritet, men de kan också motiveras av önskemålet att ett statsråd inte skall splittra sina krafter. - - - Det får från fall till fall bedömas om det rubbar förtroendet för ett statsråd att han innehar ett visst uppdrag eller utövar en viss verksamhet. I allmänhet torde gälla att det är olämpligt att ett statsråd har uppdrag inom bolag, förening eller inrättning, vars verksamhet har huvudsakligen ekonomiskt syfte. Att undantagslöst upprätthålla en sådan regel låter sig emellertid inte göra. Å andra sidan kan också innehav av uppdrag av annat slag ha menlig inverkan på förtroendet för den som utövar statsrådstjänst.

4 Statsrådsberedningens råd

Statsrådsberedningen har givit ut en skrift kallad "Förvaltningslagens tillämpning hos regeringen". I denna skrift (Bruna boken) rekommenderas det att förvaltningslagens jävsregler följs (s. 15-18).

När det gäller frågan om jäv för *statsråd* står det:

Det bör i princip undvikas att ett statsråd som är jävig i ett ärende enligt någon av de jävsgrunder som anges i 11 § föredrar ärendet eller annars deltar i avgörandet av det vid regeringssammanträdet. Också i tveksamma fall bör statsrådet avstå från att delta i avgörandet. I praxis har man bl.a. iakttagit regeln om s.k. tvåinstansjäv, dvs. jäv enligt 11 § första stycket 3 när överklagandeärenden har föredragits och avgjorts vid regeringssammanträden.

Som en bakgrund kan nämnas att i fråga om jäv för *tjänstemän* står det:

Ett tillfälle då det kan uppkomma en jävssituation är när en myndighets beslut överklagas hos regeringen och en departements-tjänsteman har deltagit i myndighetens beslut i egenskap av styrel-

seledamot, s.k. tvåinstansjäv. Det kan i detta sammanhang nämnas att konstitutionsutskottet vid flera tillfällen har tagit upp frågan om jäv för departementstjänstemän, bl.a. för statssekreterare. Utskottet har då bl.a. betonat vikten av att statssekreterarna inte har sådana sysslor hos underordnade myndigheter att det uppkommer tvåinstansjäv. Som ett annat exempel på tvåinstansjäv kan nämnas det fallet att en departementschefs beslut i ett tjänsteställningsärende överklagas till regeringen. Då blir såväl departementschefen som föredraganden och andra, t.ex. expeditionschefen, som har deltagit i beredningen av departementsbeslutet jäviga vid beredningen av överklagandet. I sådana fall kan det bli nödvändigt att låta överklagandet beredas av en särskilt förordnad tjänsteman. Däremot bör den som deltagit i beredningen av departementsärendet kunna pröva vissa enklare frågor.

Det förekommer att departementstjänstemän är styrelseledamöter i statliga bolag. Den särskilda jävsgrunden i 11 § första stycket 2 kan då bli aktuell, om tjänstemannen är behörig att företräda bolaget. Är detta inte fallet, kan tjänstemannen komma att anses som jävig enligt generalklausulen i punkt 5. I konstitutionsutskottets granskningsbetänkande 1985/86:25 diskuteras (s. 37 ff.) det förhållandet att en departementstjänsteman var ledamot i flygbolaget Swedairs styrelse vid det tillfälle då regeringen fattade vissa beslut om tillstånd till flygtrafik. Granskningen gav i det fallet inte vid handen annat än att ärendet handlagts i enlighet med gällande regler och praxis. Ärendet föranledde emellertid utskottet att framhålla vikten av att förvaltningslagens jävsregler iakttas vid ärendeberedningen i Regeringskansliet. I ärenden med två- eller flerpartsintressen bör således en departementstjänsteman, som är styrelseledamot i ett hel- eller halvstatligt bolag, inte delta i beredningen av ett ärende som rör bolaget. I konstitutionsutskottets granskningsbetänkande 1986/87:33 återkommer utskottet till denna fråga (s. 72) och tillägger att det, oavsett ärendets beskaffenhet, är önskvärt – bl.a. med hänsyn till intresset av att ett ärende skall bli allsidigt belyst – att låta en annan tjänsteman i departementet i första hand svara för handläggningen.

5 Verksledningskommitténs uttalande

Det kan också här parentetiskt nämnas att verksledningskommittén i sitt betänkande (SOU 1985:41) Affärsverken och deras företag sagt (s. 77) att departementstjänstemännen normalt inte bör ha uppdrag i verks- och bolagsstyrelser inom affärsverksamheten.

6 Uttalanden av konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet (KU) har tagit upp frågan om jäv för statsråd vid flera tillfällen.

Vid regeringskiftet år 1976 lämnade ett flertal av de tillträdande statsråden uppgifter till pressen om sina aktieinnehav. Detta hade inte förekommit tidigare. I samband med regeringskiftet i oktober 1978 hävdades det i debatten att de ägarintressen ett par av de tillträdande statsråden hade i det privata näringslivet varit ägnat att rubba förtroendet för dem. Ledamöterna i regeringen offentliggjorde därför sina innehav av aktier i börsnoterade företag. I samband med offentliggörandet uttalade statsministern Ola Ullsten i ett pressmeddelande att regeringsledamöterna beslutat att lämna uppgifter om sina innehav av aktier samt om innehav av aktier hos make och omyndiga barn, vilket vederbörande hade vårdnaden om. På samma sätt avsågs att lämna uppgifter om ändringar i innehaven. Ullsten uttalade vidare att frågan om aktieinnehav är jävsgrundande för statsråd i första hand borde avgöras på grundval av de allmänna principer om jäv som kommit till uttryck i förvaltningslagen. Det torde sålunda som regel vara tillräckligt att ett statsråd inte deltar i ett beslut där det kan vara fråga om jäv för vederbörande. Statsministern förklarade vidare att om detta av särskilda skäl inte bedömdes vara tillräckligt så avsåg han att överlägga med vederbörande statsråd om hur frågan lämpligen kunde lösas. Möjliga lösningar var exempelvis avveckling av aktieposter eller nedsättning av dem i sådant bankförvar som sköts utan ägarens medverkan.

KU tog upp den aktualiserade frågan i sitt granskningsbetänkande 1978/79:30 s. 36 f. Utskottet menade att ansvaret för att ett statsråd uppfyller bestämmelsen i 6 kap. 9 § regeringsformen i första hand ligger på statsministern. I vilken mån exempelvis ett aktieinnehav bör ha betydelse för statsministerns ställningstagande får bedömas från fall till fall. Genom

att nytillträdande statsråds aktieinnehav offentliggörs blir frågan, enligt utskottet, föremål för insyn och kontroll.

I KU 1980/81:25 (s. 54 ff) behandlades ett ifrågasatt jäv för industriministern i regeringen Fälldin II vid handläggningen av stöd till Norrländska Skogsägares Cellulosa AB (Ncb). Riksdagen hade under tiden mars 1978 – maj 1981, efter propositioner från regeringen, vid några olika tillfällen beslutat att stödja bolaget, bl.a. genom att anslå medel till lån, kapitaltillskott och aktieteckning. Förhållandena var sådana att industriministern fram till den 21 november 1980 innehade industribevis i Ncb till ett värde av 73 000 kr. Denna dag överlät han bevisen till sina söner. – Frågan om jäv kunde anses föreligga hade kommit upp inom Regeringskansliet redan vid en behandling år 1978. Rättschefen i Statsrådsberedningen förklarade därvid att det förhållandevis ringa förmögenhetsvärde som industriministerns innehav av industribevis utgjorde enligt hans mening inte konstituerade jäv enligt förvaltningslagen. – KU anslöt sig till den bedömning som gjorts i Statsrådsberedningen och menade att industriministern genom att rådgöra med rättschefen i Statsrådsberedningen hade visat den omsorg som bör krävas när det gäller ställningstagande till eventuella jävfrågor. Sju reservanter i utskottet ansåg dock att industriministern brustit i tillbörlig försiktighet när han trots sina personliga intressen i Ncb ansvarat för beredningen av Ncb-ärendet och deltagit i regeringsbeslut i frågan.

I KU 1983/84:30 togs frågan om jäv för statsråd upp på nytt (s. 36 ff). Denna gång föranledd av den redovisning av statsrådets aktieinnehav som gjordes av Olof Palme i samband med regeringsskiftet år 1982. KU gjorde i samband därmed en utfrågning av regeringsbilderna Tage Erlander, Olof Palme, Thorbjörn Fälldin och Ola Ullsten samt gjorde ett eget uttalande.

Bilaga A4.2.4

REGERINGSKANSLIET

2014-02-25

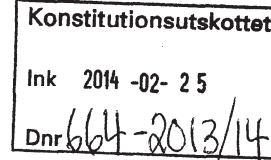
SB2014/1128/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 12 – Regeringens beslut att sekretessbelägga uppgifter om migrationsminister Tobias Billströms aktieköp

Härmed överlämnas en promemoria från Justitiedepartementet och en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expediteschefen Stefan L Johansson.

Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-02-20

Justitiedepartementet

Konstitutionsutskottets granskningsärende 12 – Regeringens beslut att sekretessbelägga uppgifter om migrationsminister Tobias Billströms aktieköp

Konstitutionsutskottet har i en skrivelse den 4 februari 2014 begärt svar på vissa frågor i rubricerat ärende. Justitiedepartementet lämnar härmed följande underlag till svar på frågorna 9 och 10.

9. [...] Vilken praxisbildning är det som justitieministern åsyftar? Vad innebär denna praxisbildning och under hur lång tid har den gällt?

10. [...] Hur förhåller sig statsrådet Beatrice Asks uttalanden till vad konstitutionsutskottet framhållit om att sekretessprövningar inte får göras slentrianmässigt utan att noggranna prövningar måste göras i varje enskilt fall (bet. 2012/13:KU10 s. 46)?

Uttalandet i fråga 9 tar sikte på den i granskningsärendet aktualiserade förteckning som förs inom Regeringskansliet över statsrådets anmälningar om innehav av finansiella instrument. Enligt offentlighets- och sekretesslagens (2009:400) (OSL) bestämmelser om sekretess för offentliga funktionärers innehav av finansiella instrument gäller som huvudregel sekretess för den typen av förteckningar och för den information som ligger till grund för en sådan förteckning (32 kap. 6 § OSL).

Statsråden har dock kommit överens om att själva förteckningen ska vara öppen för insyn för allmänheten. Överenskommelsen har inte ansetts innebära att sekretessen eftergetts även för den information som ligger till grund för den öppna förteckningen. För de närmare uppgifterna om statsrådets anmälda innehav av finansiella instrument tillämpas därför huvudregeln om sekretess. Det innebär att det på sedvanligt sätt görs en noggrann sekretessprövning när någon begär att uppgifter som inte framgår av den öppna förteckningen ska lämnas ut med stöd av offentlighetsprincipen.

Som framgår av regeringens skrivelse 1996/97:56 Intressekonflikter för statsråd, vilken har hänvisats till vid tidigare granskningar, bl.a.

2

2006/07:KU20 avsnitt 1.3, träffades den första överenskommelsen om att statsråden ska redovisa sina innehav av finansiella instrument i en öppen förteckning i mitten av 1990-talet mellan statsråden i den dåvarande regeringen. Efterföljande regeringar har haft liknande ordning. Detsamma gäller den nuvarande regeringen.

Justitieministerns uttalande om praxisbildning hänvisar dels till förteckningarnas offentlighet dels till den sekretessprövning som görs i varje enskilt fall.

Syftet med de i fråga 10 citerade uttalandena var att belysa att den tillämpliga lagstiftningen om sekretess för offentliga funktionärens innehav av finansiella instrument är utformad med en presumtion för sekretess. I omedelbar anslutning till uttalandena lyftes också fram att det i grunden handlar om uppgifter om enskildas personliga förhållanden som lagstiftaren, alltså riksdagen, ansett generellt bör vara skyddade av sekretess.

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-02-24

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 12 – Regeringens beslut att sekretessbelägga uppgifter om migrationsminister Tobias Billströms aktieköp
1 bilaga

Statsrådsberedningen lämnar följande svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende. Samråd har skett med Justitiedepartementet.

1. *När kom den begäran från TV4 som anges i anmälan om att ta del av uppgifter om när statsrådet Tobias Billström förvärvat vissa aktier Regeringskansliet till handa?*

Begäran från TV4 att få ta del av uppgifter om när statsrådet förvärvat aktier i Lappland Goldminers inkom per telefon den 4 oktober 2013. Besked lämnades samma dag att uppgiften bedömdes omfattas av sekretess med stöd av 32 kap. 6 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). TV4 begärde senare samma dag myndighetens prövning i sekretessfrågan.

2. *Vad gällde för statsrådets anmälningar av innehav av finansiella instrument under den tid som anmälan avser, dvs. augusti 2008 t.o.m. 2013 (jfr svaren från Regeringskansliet i granskningsärendena 2006/07:KU20 och 2009/10:KU20 där det i svar från Regeringskansliet redogjordes för regeringens beslut den 26 oktober 2006 [SB2006/10647] om anmälan av innehav av finansiella instrument)? Gäller regeringsbeslutet från 2006 ännu? Om inte, vilka senare regeringsbeslut har fattats? Utskottet önskar kopior av eventuella senare regeringsbeslut.*
4. *I svar till utskottet i mars 2007 anges att SB:s promemoria "Förbud mot insiderhandel och skyldighet att anmäla värdepappersinnehav" för närvarande ses över. I det sammanhanget övervägs även frågan om behov av formalisering av den överenskommelse mellan statsråden som redovisas i svaren (bet. 2006/07:KU20 del 2 s. 55, 96). I ett svar hösten 2009 hänvisas till svaret i mars 2007 (bet.*

2

2006/07:KU20¹ del 2 s. 112). Vad har översynen och övervägandena lett fram till?

5. I interpellationsdebatten den 19 november 2013 uppgav justitieminister Beatrice Ask att statsråden har kommit överens om att själva förteckningen över statsråds innehav av finansiella instrument ska vara öppen för insyn av allmänheten och att den sekretess som annars gäller har eftergetts. När ingicks denna överenskommelse? Vad innehåller överenskommelsen? Har överenskommelsen dokumenterats och i så fall hur? Utskottet önskar en kopia av överenskommelsen.

Den beskrivning som lämnas i de ovan nämnda yttrandena gäller alltså. För innehållet i överenskommelsen hänvisas till svaret på fråga 1 i konstitutionsutskottets granskningsärende 10.

Även regeringens beslut den 26 oktober 2006 gäller fortfarande. Ovannämnda promemoria är i sak alltså giltig men den, liksom övriga promemorior i Statsrådsberedningen, ses löpande över.

3. Utskottet önskar en kopia av regeringsbeslutet från 1997 om statsrådets anmälningar av innehav av finansiella instrument.

Regeringens beslut den 30 januari 1997 bifogas, se bilaga 1.

6. I skrivelse 1996/97:56 Intressekonflikter för statsråd anför regeringen bl.a. att genom en överenskommelse i oktober 1994 eftergav statsråden sekretessen för de uppgifter om deras värdepappersinnehav som rättschefen i Statsrådsberedningen förtecknar. Vidare anför att detta även gäller uppgifter om ändringar av innehaven (1996/97:56 s. 7 avsnitt 3.1). Hur skiljer sig den överenskommelse som avses i fråga 5 från den överenskommelse från oktober 1994 som det redogörs för i skrivelse 1996/97:56?

Även sedan 2006 är rutinen sådan att en ändring redovisas genom att de därefter aktuella uppgifterna redovisas vid närmast följande uppdatering av förteckningen.

7. Framgår det av förteckningen över statsrådets innehav av finansiella instrument när ändringar i innehavet har gjorts? Hur ofta uppdateras förteckningen?

Av förteckningen framgår vilket slags finansiellt instrument som innehas, antal eller andelar av det finansiella instrumentet samt vilket

¹ Rätteligen 2009/10:KU20

värde innehavet beräknas ha. Förteckningen uppdateras minst en gång per år.

8. *Vilken typ av sekretess har eftergetts och för vilka uppgifter har sekretessen eftergetts genom den överenskommelse som avses i fråga 5? Gjordes några överväganden utifrån skaderekvisitet i 36 kap. 2 §² offentlighets- och sekretesslagen (eller motsvarande skaderekvisit i sekretesslagen [1980:100]) när överenskommelsen ingicks?*

Den aktuella sekretessen gäller till skydd för enskilda i viss verksamhet och har eftergetts beträffande de uppgifter som framgår av den av rättschefen upprättade förteckningen.

Regeringskansliet har inte kännedom om några andra särskilda överväganden än vad som framgår av tidigare granskningsärenden i motsvarande frågor.

11. *Vilka kommentarer i övrigt föranleder anmälan och denna promemoria?*

Anmälan och promemorian föranleder inte några ytterligare kommentarer.

² Rätteligen 32 kap. 6 §

Bilaga 1
(912)REGERINGEN
StatsrådsberedningenPROTOKOLL
vid regeringssammanträde

1997-01-30

SB97/918

**Förteckning över värdepappersinnehav hos regeringen
och Regeringskansliet**

Enligt 11 § första stycket insiderlagen (1990:1342) får regeringen, om det vid en myndighet är påkallat för kontroll av att lagens förbud mot insiderhandel efterlevs, besluta att det vid myndigheten skall föras en förteckning över innehav av finansiella instrument avseende ledamöterna i styrelsen samt de arbetstagare, uppdragstagare eller andra funktionärer som myndigheten bestämmer med hänsyn till deras särskilda insynställning.

Regeringen beslutar att det i Regeringskansliet skall föras en förteckning enligt 11 § första stycket insiderlagen (1990:1342). Förteckningen skall bestå av en delförteckning som förs av rättschefen i Statsrådsberedningen och av en delförteckning för varje departement.

Den delförteckning som förs av rättschefen i Statsrådsberedningen skall avse finansiella instrument som innehas av statsråden och av de arbetstagare, uppdragstagare och andra funktionärer hos Statsrådsberedningen som statsministern bestämmer.

Delförteckningen för ett departement skall avse finansiella instrument som innehas av de arbetstagare, uppdragstagare och andra funktionärer hos departementet som departementschefen bestämmer. Förteckningen skall föras av den tjänsteman i Regeringskansliet som departementschefen utser.

Detta beslut ersätter regeringens beslut den 31 januari 1991 om förteckning över fondpappersinnehav enligt insiderlagen.

Utdrag till
Statsrådsberedningen
departementen
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Finansinspektionen

Bilaga A4.2.5

REGERINGSKANSLIET

2014-03-20

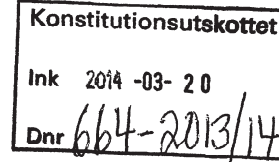
SB2014/1128/RCK

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottet

Rättschefen

Riksdagen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 12 – Regeringens beslut att sekretessbelägga uppgifter om migrationsminister Tobias Billströms aktieköp

Härmed överlämnas en promemoria från Statsrådsberedningen.

Regeringskansliets kontaktperson i ärendet är expeditionschefen Stefan L Johansson.

C. Weihe
Christina Weihe

Postadress
103 33 Stockholm
Besöksadress
Drottninggatan 21

Telefonväxel
08-405 10 00
Telefax
08-723 11 71

E-post: sb.registrator@regeringskansliet.se

REGERINGSKANSLIET

Promemoria

2014-03-20

Statsrådsberedningen

Konstitutionsutskottets granskningsärende 12 – Regeringens beslut att sekretessbelägga uppgifter om migrationsminister Tobias Billströms aktieköp

Statsrådsberedningen lämnar följande svar på konstitutionsutskottets frågor i rubricerat ärende.

1. *Vilka rutiner finns för hur ofta förteckningen uppdateras? Uppdateras förteckningen i samband med att någon enskild begär att få ta del av uppgifter om statsrådets innehav av finansiella instrument?*
2. *Hur vanligt är det att förteckningen uppdateras mer än en gång per år? Hur ofta har förteckningen uppdaterats från och med 2009 tills nu?*
3. *Vad avgör om förteckningen ska upprättas mer än en gång per år?*

Förteckningen uppdateras minst en gång per år. Statsråden anmäler årligen sina innehav till rättschefen. När uppgifterna har sammanställts upprättas en ny förteckning. Därefter kan förteckningen uppdateras under året när behov uppstår, exempelvis vid förändringar i regeringens sammansättning.

När det kommer en begäran om att få ta del av förteckningen, handläggs ärendet enligt sedvanliga rutiner. Den senast upprättade förteckningen lämnas då ut.

Förteckningen har uppdaterats tolv gånger sedan 2009.

4. *Innebär rutinerna för uppdatering av förteckningen att ett statsråd kan göra korttidsaffärer med finansiella instrument, dvs. att samma finansiella instrument både köps och säljs eller säljs och köps inom*

2

loppet av sex månader, utan att detta kommer att framgå av förteckningen?

Det kan konstateras att den möjligheten finns. Därför avser Regeringskansliet att före sommaren införa rutiner som syftar till att korttidsaffärer med finansiella instrument ska framgå av förteckningen.